

ב"ה

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

„עת לבנות“...

(א) נרשמים

בוחרים בא' משלושת המסלולים:

(1) **תרומה מראש:** תורמים \$1,900 (או 6,800 ש"ח) בתשלום אחד מראש [באה"ק: bit.ly/livnot1 בארה"ב: bit.ly/timetobuild1].

(2) **הוראת קבע לשנתיים:** תורמים פעם בחודש \$83 (או 300 ש"ח), למשך 24 חודשים (סה"כ 1992 דולר, או 7200 ש"ח) [באה"ק: bit.ly/livnot24 בארה"ב: bit.ly/timetobuild24].

(3) **הוראת קבע לחמש שנים:** תורמים פעם בחודש \$35 (או 125 ש"ח) למשך 60 חודשים (סה"כ 2100 דולר, או 7560 ש"ח) [באה"ק: bit.ly/livnot60 בארה"ב: bit.ly/timetobuild60].

תאריך אחרון להצטרפות: **יום שישי, ו' טבת ה'תשע"ט**

(ב) מקדישים

בעת ההרשמה, מספקים שם עבור הקדשה, לזכות או לעילוי נשמת (לדוגמא: "לזכות ר' פלוני בן פלונית שי' אלמוני (ומשפחתו)", או "לע"נ ר' פלוני ב"ר פלוני אלמוני ע"ה"). הקדשה מיוחדת עם כל השמות שיסופקו ע"י התורמים תופיע בסיום כל כרך וכרך מהסדרה!

המשתתף במסלול הראשון יוכל לספק גם נוסח ע"מ להדפיס על **עמוד שלם** בא' הכרכים, והמשתתף במסלול השני יוכל להגיש גם נוסח ע"מ להדפיס על **חצי עמוד** בא' הכרכים. הקדשות אלו יופיעו לפי סדר הנרשמים, בחלוקה שווה לאורך הסדרה.

(ג) ו... בונים!

יחד נגיע ל-**1,000 משתתפים**, ועי"ז נבנה ונבסס את "המכון להפצת תורתו של משיח", על מנת שיוכל להמשיך בהפצת תורתו של משיח בקנה מידה הרחב ביותר! כל א' מהנרשמים מקבל 160 כרכים בסדרת "דברי משיח", מתש"י עד תשמ"ט.

[כאשר נזכה לשמוע תורה חדשה מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ויופיעו אי"ה כרכים משיחות שנה זו (תשע"ט) ואילך, לא יוכלו ספרים אלו במבצע הנוכחי. כמו"כ לא נכללים 13 הכרכים של השנים תש"נ-תשנ"ב, אותם יש לקנות בנפרד].

את הספרים ניתן לקבל ברגע הופעתם באה"ק אצל הנציגים בקהילות ובישיבות חב"ד, ובארה"ב ברגע הגעתם (לערך חודש אחרי הופעתם באה"ק) בבית משיח 770 (או בתוספת תשלום - גם מחוץ לקראון הייטס).

דברי משיח

ה'תשנ"ב

חלק ב'

התוועדיות, שיחות ודברי קודש

בדר"ח כסלו – ש"פ יתרו, כ' שבט

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

ה' תהא זו שנת עצמות

ק"ד שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מפתח כללי

III	פתח דבר
IV	מפתח הענינים
VI	תוכן הענינים
1	שיחות קודש
299	ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה ובזמנים שונים
355	יומן "בית חיינו"
509	הוספה — הנחות באידיש

DIVREI MOSHIACH 5752 VOL. 2

Published and Copyrighted by

MACHON LEHAFOTZAS TORASO SHEL MOSHIACH

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel. (718) 560-3770 • Email: torasmoshiach@gmail.com

5777 • 2016

Printed in the Holy Land

פתח דבר

בשבח והודי' להשיי"ת, הננו מו"ל בזה ספר "דברי משיח – ה'תשנ"ב" חלק שני, והוא כרך שני מסדרת דברי תורתו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על סדר השנים שי"ל בע"ה.

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות והיומן¹ דשנה זו (ה'תשנ"ב) – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

בכרך הנוכחי, נכללו השיחות-קודש ור"ד דשנת ה'תשנ"ב, מבר"ח כסלו ועד ש"פ יתרו, כ' שבט.

כהוספה, נדפסו בסוף הספר ה"הוראות ונקודות" משיחת ש"פ יתרו, שהוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"–תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנו ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובזה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו", שיאיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
ט"ו מרחשון, ה'תשע"ז (ה' תהא זו שנת עצמות),
ק"ד שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) היומן נערך ע"פ מספר יומנים שי"ל בשעתו (ע"י מערכת "פאקס א שיחה"; בגיליון "בית חיינו"; בשבועון "כפר חב"ד"), ובו שולבו גם קטעים ע"פ קטעי וידיאו וכיו"ב.

מפתח השיחות

1	ש"פ תולדות, ב' כסלו
27	ש"פ ויצא, ט' כסלו
45	ש"פ וישלח, ט"ז כסלו
59	מוצאי כ' כסלו – יחידות לאורחים
66	מוצאי כ' כסלו – יחידות לבני ובנות מצוה
69	מוצאי כ' כסלו – יחידות לחתנים וכלות
71	ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת
84	ליל א' דחנוכה – כינוס "צבאות השם" העולמי
94	יום ב' דחנוכה – "לתפארת וקנים" ו"חכמות נשים"
99	ש"פ מקץ, אדר"ח טבת
117	ערב זאת חנוכה
125	אור ליום הבהיר ה' טבת
128	ש"פ ויגש, ז' טבת
142	אור לעשרה בטבת
146	עשרה בטבת – "דברי כבושין"
153	ש"פ ויחי, י"ד טבת
169	ש"פ שמות, כ"א טבת
184	אור לכ"ד טבת
188	ש"פ וארא, כ"ח טבת, מבה"ח שבט
211	יום ד', ג' שבט
216	ש"פ בא, ו' שבט
234	אור ליו"ד שבט
235	מוצאי י"א שבט
239	ש"פ בשלח, י"ג שבט
257	יום א', י"ד שבט
258	אור לט"ו שבט
259	מוצאי חמשה עשר בשבט
268	אור ליום ד', י"ז שבט – יחידות לאורחים
274	אור ליום ד', י"ז שבט – יחידות לבני ובנות מצוה
276	אור ליום ד', י"ז שבט – יחידות לחתנים וכלות
278	ש"פ יתרו, כ' שבט

ר"ד בחלוקת הדולרים וזמנים שונים

299	יום ראשון, ג' כסלו
307	יום ראשון, יו"ד כסלו
315	יום ראשון, כ"ד כסלו

318	יום ראשון, ח' טבת
324	יום ראשון, ט"ו טבת
328	יום ראשון, כ"ב טבת
330	יום ראשון, כ"ט טבת
335	יום ראשון, ז' שבט
341	מוצאי יו"ד שבט – בעת ביקור שר התחבורה מר משה קצב
343	יום ראשון, י"ד שבט

יומן "בית היינו"

355	חודש כסלו
422	חודש טבת
469	חודש שבט

הוספה – הנחות באידיש

509	מוצאי כ' כסלו – יחידות לאורחים
513	מוצאי כ' כסלו – יחידות לבני ובנות מצוה
515	מוצאי כ' כסלו – יחידות לחתנים וכלות
517	ליל א' דחנוכה – כינוס "צבאות השם" העולמי
524	יום ב' דחנוכה – ל"תפארת זקנים" ו"חכמות נשים"
527	ערב זאת חנוכה
532	אור ליום הבהיר ה' טבת
534	אור לעשרה בטבת
536	עשרה בטבת – "דברי כבושין"
540	אור לכ"ד טבת
542	יום ד', ג' שבט
545	אור ליו"ד שבט
546	מוצאי י"א שבט
548	יום א', י"ד שבט
549	אור לט"ו שבט
550	מוצאי חמשה עשר בשבט
555	אור ליום ד', י"ז שבט – יחידות לאורחים
558	אור ליום ד', י"ז שבט – יחידות לבני ובנות מצוה
559	אור ליום ד', י"ז שבט – יחידות לחתנים וכלות

*

560	הוראות ונקודות משיחת ש"פ יתרו, כ' שבט (מוגה)
562	השלמה – "יחידות" כ"ז כסלו
567	כתבי יד קודש

תוכן הענינים

ש"פ תולדות, ב' כסלו

שיחה א':

- 1 (א) דיוק לשון חז"ל "להביא לימות המשיח".....
 (ב) ענינו של ר"ח בעבודת האדם, והחידוש שמיתוסף כאשר ר"ח הוא ב' ימים, "ובראשי חדשיכם" לשון רבים.....
 2 (ג) ההוראה ב"להביא לימות המשיח" – שביכלתו של כאו"א לגלות את היחידה שבו תיכף ומיד ע"י החלטה תקיפה ואמיתית בעבודתו, ועי"ז תתגלה תיכף ומיד היחידה הכללית, נשמת משיח צדקנו.....
 7 (ד) המשכת ה"אוויר" – אור יו"ד – במציאות העולם, ועד ל"אווירו של משיח".....
 9 (ה) ההוספה בכל האמור מצד הפרשיות: תולדות, ויצא.....
 12 (ו) תכלית השלימות ד"כ כל יושבי" עלי" בגאולה האמיתית והשלימה.....
 13

שיחה ב':

- הכח לגילוי היחידה ע"פ המאמר "אני מתפלל לדעת זה התינוק", ועפ"ז מדובר בגילוי עצם הנשמה שלמעלה מבחי' היחידה.....
 16

שיחה ג':

- (א) העבודה דגילוי עצם הנשמה (גילוי היחידה) ישנה מיד כשניעור משנתו, גם קודם ברכת התורה.....
 20 (ב) הוראות לפועל: (1) לספק את כל צרכי חודש כסלו, חודש של שמחה; (2) לעורר אודות קיום המנהג לתת דמי חנוכה.....
 24 (ג) חלוקת המשקה.....
 26

ש"פ ויצא, ט' כסלו

שיחה א':

- (א) ביאור בזה שיום ההולדת וההילולא דאדמו"ר האמצעי חלים באותו יום, ט' כסלו – שזה מורה על שלימות המשכה דכל השלימיות דלמעלה – למטה ממש, בזמן גשמי; הדגשת הענין בקביעות שנה זו, ביום השבת; השייכות עם חדשי החורף בכלל, וחודש כסלו – "כס" "לו" – במיוחד.....
 27 (ב) ע"ד קיום המנהג דנתינת דמי חנוכה.....
 30

שיחה ב':

- (א) ההוראה לפועל: להוסיף בלימוד תורתו של אדמו"ר האמצעי, "רחובות הנהר".....
 32 (ב) הדגשת השלימות שבעבודת אדמו"ר האמצעי – בפרשיות ויצא, וישלח; בזמננו זה – ישנה כבר תכלית השלימות בבירור העולם, והכל מוכן לגאולה, וצריכים רק לפתוח את העיניים כדבעי!.....
 33

35	ג) הדגשת השלימות האמורה (ההמשכה בגשמיות) במאחז"ל גבי יעקב ש"מטתו שלימה".....
	שיחה ג':
40	להתכונן לעריכת ההתוועדויות – ביו"ד כסלו, י"ט כסלו, והמשכם בחנוכה.....
	שיחה ד':
43	חלוקת המשקה.....

ש"פ וישלח, ט"ז כסלו

	שיחה א':
45	א) השלימות ד"קיימא סיהרא באשלמותא" דעש"ק – נמשכת בכל התוקף גם בימים הבאים, ואדרבה – "מוסיף והולך".....
47	ב) הדגשת ביאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד בפ' השבוע – בשליחות ד'וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו, וכן בפ' וישב – בקיום הבקשה ד'ביקש יעקב לישב בשלוה", ובהדגשה יתירה בזמננו זה ע"פ הודעת נשיא דורנו, כ"ק מ"ח אדמו"ר.....
	שיחה ב':
50	ההוראה לפועל מהתוועדות זו – לארגן "התוועדויות עיקריות" בי"ט כסלו, בכל מקום ומקום, בכל העולם כולו.....
	שיחה ג':
54	תוספת נתינת כח בכל האמור מצד – הרציפות דג'ימי קדושה (עש"ק, ש"ק, יום אחד); המשכם בכר"כ ימי סגולה; הסמיכות לט'-יו"ד כסלו; והמשך הפרשיות שלאחרי פ' השבוע.....
	שיחה ד':
56	על כבוד"א להשתתף בכמה התוועדויות בי"ט כסלו.....
	שיחה ה':
58	חלוקת המשקה.....

מוצאי כ' כסלו – יחידות לאורחים

59	א) המעלה בקביעות י"ט כסלו בשנה זו; מעלותי המיוחדות של כללות השנה.....
59	ב) התקוה והבטחון בהקב"ה שיביא את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד, ובפרט כשרבים מישראל מתאספים יחד; הדגשה יתירה בכל האמור בזמננו זה, "ימות המשיח", כאשר כל העבודה וכל ההכנות נשלמו כבר, וצריכים אך ורק "לפתוח את העיניים" ולראות שישנה כבר הגאולה האמיתית והשלימה בפשטות!.....
62	ג) הסיום בנתינה לצדקה, ובהדגשה יתירה בקשר ובשייכות ל"ט כסלו – "פדה בשלום נפשי"; השייכות ד"פדה גו" לשנה זו, שנת הפ"ט; החלטות טובות בכל האמור.....
66	לקבוצת בני מצוה ונבנות מצוה והוריהם שיחיו.....
69	לקבוצת חתנים וכלות שיחיו.....

ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת

שיחה א':

א) שלימות הבריור דמדינת צרפת ע"י "מעשינו ועבודתינו" – שאותה "צרפת" שהיתה בעבר מנגדת לקדושה (שלכן רצה אדמו"ר הזקן שנפוליון ינחל מפלה) נהפכה למקום שבו קיום היהדות הוא באופן עצמאי וקבוע, ומייסדים שם מוסדות תורה וקדושה, וישיבת תומכי תמימים וכו', עד כדי כך, ש"צרפת" בגימטריא 770..... 71
 ב) המעלה המיוחדת בהדפסת ענינים חדשים שהיו עד אז בכתב-יד בלבד..... 74

שיחה ב':

א) הדגשת הבריור דצרפת הנ"ל ב"מעשה ניסים" שאירע בדורנו – שהניגון הרשמי של מדינת צרפת נהפך לפתע לניגון חסידי!..... 77
 ב) השימת-לב הראוי לגם זה – נוגעת לזירוז ביאת משיח צדקנו..... 80

שיחה ג':

שייכותו של חלק מסויים בקנדה – לצרפת..... 82

שיחה ד':

חלוקת המשקה..... 83

שיחת ליל א' דחנוכה – כינוס "צבאות השם" העולמי

שיחה א':

א) תכלית הבריאה – בכדי שיהודי "יאיר" בה ע"י עבודתו את מציאותה האמיתית..... 84
 ב) עבודה זו מודגשת במיוחד בהדלקת נרות חנוכה..... 86
 ג) עוד לימודים והוראות בהם "מאירה" חנוכה את כל ימות השנה..... 87
 ד) כאשר הכינוס נערך ע"י "לוויין" – כל הענינים האמורים הם בהדגשה יתירה ובשלימות מיוחדת..... 88

שיחה ב':

א) ע"י השימוש ב"לוויין" מתגלית אחדות הבריאה..... 90
 ב) ההוספות בקיום המצוות ובמצות הצדקה – ע"י התגליות וההתפתחויות החדשות שבדורנו..... 91
 ג) הסיוע בנתינה לצדקה, והבאת הגאולה ע"ז תיכף ומיד ממש..... 92

שיחת יום ב' דחנוכה – ל"תפארת זקנים" ו"חכמות נשים"

א) הנהגת בני"י באופן של שלום ואהבה ביניהם, ובהוספה – מצד האהבה בין הקב"ה ובני"י, ובהדגשה יתירה בימי החנוכה – היא הכנה קרובה ומתאימה לביאת הגאולה האמיתית והשלימה..... 94
 ב) זה ש"עמו אנכי בצרה" מהוה טעם נוסף לביאת הגאולה תיכף ומיד..... 95
 ג) פרסום ביאת המשיח בעיתונים – תיכף ומיד..... 96

התוועדות ש"פ מקץ, אדר"ח טבת

שיחה א':

- א) השייכות דחנוכה, שמן – לייט כסלו, מ"ת דפנימיות התורה שנק' שמן; הביאור בזה שנגלה דתורה נק' מים, ופנימיות התורה נק' שמן (ויין), והחידוש בזה בדורות האחרונים לגבי הדורות שלפנ"ז. 99
- ב) ביאור בדברי יעקב אבינו ש"מעט ורעים היו ימי שני חיי", וההוראה מזה בעבודת ה'. . . 104

שיחה ב':

- א) מעלת קביעות ר"ח טבת בשנה זו, וההוראה מזה בעבודתם של ישראל הדומין ללבנה. 109
- ב) תוכן הענין דהדלקת הנרות "על פתח ביתו מבחוץ" "עד דכליא ריגלא דתרמודאי" – בכללות עבודת האדם. 111

שיחות ג'-ד':

- א) ההוראה לפועל מההתוועדות: להוסיף בכל מבצעי חנוכה, ולהמשיך את העבודה באופן ד"מוסיף והולך" בכל הענינים ד"נר מצוה ותורה אור" בכל ימות השנה. 112
- ב) חלוקת המשקה. 116

שיחת ערב זאת חנוכה

- א) תוכן העבודה דהדלקת נרות חנוכה – שעל ידם פועלים גם בה"חוי" ו"עד דכליא ריגלא דתרמודאי", ואדרבה – שמהפכים גם את מציאות ה"תרמודאי" לקדושה בתכלית השלימות, "כליא" מלשון כליון ושלימות. 117
- ב) שתי הדיעות בנוגע למקום הס"ת שבעזרה, והלימוד מזה בנוגע למעלת מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות דוקא. 118
- ג) תוכן הענין והשלימות ד"שבע שנים וארבעים ומאת שנה" שלמעלה מהשלימות דקכ"ז שנה דשרה, כפי שיתגלה לע"ל; למעלה מזה – השלימות דחיים נצחיים בכאור"א מישראל. 120
- ד) הסיום בנתינה לצדקה, ובקיום מנהג ישראל לתת דמי חנוכה. 123

שיחת אור ליום הבהיר ה' טבת

- יום מסוגל להחזרת הספרים שממתינים עדיין להפדיון-שבויים שלהם, כי "מצוה גוררת מצוה"; שייכות לימוד המשניות להגאולה העתידה, והחלטות להוסיף בזה; הדגשת ביאת הגאולה בפ' השבוע. 125

התוועדות ש"פ ויגש, ז' טבת

שיחה א':

- א) תוכן הענין ד"כי כמוך כפרעה", השוואת יוסף לפרעה – בעבודת האדם, והבאת הגאולה ע"י עבודה זו כדבעי, כמודגש בפרשתנו. 128

דברי משיח – ה'תשנ"ב

(ב) בזמננו זה – כל העולם מוכן כבר לגאולה, ועד שהעולם עצמו דורש ותובע מכל יהודי שיתעלה למעמד ומצב של גאולה בשלימות ובגלוי! 132.....

שיחה ב':

זירוז החזרת הספרים והכתבי-יד של רבותינו נשיאינו למקומם האמיתי – ע"י שכאור"א יוסיף וירכוש עוד ספרים ו"כתבים" לספרייתו הפרטית. 136.....

שיחה ג':

חלוקת המשקה 141.....

שיחת אור לעשרה בטבת

ביאור התוקף המיוחד שמצינו בתענית דעשרה בטבת לגבי שאר הצומות שמדברי-סופרים, להיותו התחלת כללות החורבן, וההוראה מזה בנוגע לפועל – עשיית תשובה תיכף ומיד וממילא תבטל התענית. 142.....

שיחת עשרה בטבת – "דברי כבושין"

(א) תוכן הענין ד"דברי כבושין" בכלל – שעל ידם מתעורר כל יהודי בתשובה, וממילא נעשה "יכבוש" . במצולות ים כל חטאותם", ובהדגשה יתירה בזמננו זה כשכבר "הכל מוכן לסעודה" 146.....

(ב) המעלה המיוחדת בעשרה בטבת – עשירי שבעשירי. ובמיוחד בזמננו, כאשר כל ההכנות לגאולה נשלמו כבר, ובאופן ד"הכנה רבתי", ובפרט בשנה זו, שנת "נפלאות בה, בכל מכל כל" 146.....

(ג) שלשת האבות ביחד עם ארבעת האמהות – עולה ז', כי הם כוללים את כל בני" המתחלקים לשבעת קני המנורה 147.....

(ד) הדגשת ענין הגאולה בארבעת נשי יעקב כפי שהן מרומזות בר"ת ברז"ל, "ברזל ונחשת גוי"; "נחשת" מדגיש את מעלת עבודתם של ישראל בזמן הגלות שעל ידה מביאים את הגאולה 148.....

התועדות ש"פ ויחי, י"ד טבת

שיחה א':

גודל מעלת שבת זו, שבת חזק – שבה מסיימים את הספר הראשון וה"ספר הישר" שבתורה, וההכרח ללמוד מכך הוראה לכאור"א מישראל על כל השנה כולה 153.....

שיחה ב':

ההוראה מפרשתנו – תוכן הענין ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" בעבודת האדם 157....

שיחה ג':

(א) עיקר ענינו של יעקב אבינו הוא ענין התורה, ומזה מוכן בנוגע להוראה האמורה ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" 162.....

(ב) ע"י הרהור תשובה יכול כאור"א להביא "תשועה והצלה" לו ולכל העולם כולו 162.....

שיחה ד':

- (א) שבת זו היא גם ה"ערב" דה"קיימא סיהרא באשלמותא" דחודש טבת, "ירח שבו נהנה הגוף מן הגוף"..... 166
- (ב) ההוראה לפועל – לחגוג את ה"קיימא סיהרא באשלמותא" דחודש טבת ברוב פאר והדר..... 168

התוועדות ש"פ שמות, כ"א טבת

שיחה א':

- בערב שבת חל יום ההילולא של הרמב"ם; אצל הרמב"ם השלימות ד"שבעים שנה" באה לידי ביטוי גם בגשמיות, ותוכן הענין בזה; הדגשת הענין בפרשת השבוע..... 169

שיחה ב':

- (א) ההוראה לפועל משבת זו – להוסיף בלימוד ספר הרמב"ם..... 173
- (ב) השלימות ד"שבעים שנה" ישנה גם בכאו"א מישראל..... 174
- (ג) גודל השבח והמעלה דיציאת מצרים מודגש בכך, שמזכירין יציאת מצרים בכל מעמד ומצב, כולל גם – בימות המשיח, כיון שכבר ביצי"מ היתה צריכה להיות – אילו זכינו – השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה..... 174

שיחה ג':

- ענינו המיוחד של ספר הרמב"ם..... 179

שיחה ד':

- (א) חלוקת המשקה..... 182
- (ב) הפיכת הברזל דלעומת זה- לברזל דקדושה בתכלית השלימות לע"ל; בביהמ"ק השלישי יהי' ג"כ ברזל..... 182

שיחת אור לכ"ד טבת

- (א) ענינו הכללי של חודש טבת – היותו ירח שבו "הגוף נהנה מן הגוף" – מודגש במיוחד בקשר ובשייכות לגופם של צדיקים; כ"ד בחודש קשור עם הענין ד"ושמתי כדכד שמשותיך", והשייכות לגאולה האמיתית והשלימה..... 184
- (ב) הדגשת היציאה והעלי' ממצרים בפ' השבוע – "ראובן ושמעון סלקין"; גלותנו זו קשה יותר מגלות מצרים, שהרי כבר "כלו כל הקיציץ", כפי שנשיא דורנו הסביר באריכות, והוציא לאור "קול קורא" בענין זה ג' פעמים; תוכן השם "הקריאה והקדושה"..... 184
- (ג) הדגשת ענין הגאולה בזמננו זה – בפ' וארא..... 185
- (ד) הסיום בחלוקה לצדקה, וב"כפליים לתושי"..... 186

התוועדות ש"פ וארא, כ"ח טבת, מבה"ח שבט

שיחה א':

- (א) משבת זו, שבת מבה"ח שבט, נמשכת הברכה בכל עניני יום ההילולא יו"ד שבט, שאז כל מעשיו ותורתו ועבודתו של נשיא דורנו פועלים ישועות בקרב הארץ, ובהדגשה יתירה –

- 188..... הכרזתו שבזמננו זה הכל מוכן כבר לסעודת הלווייתן ושור הבר
- 191..... (ב) הדגשת ענין הגאולה – בחודש שבט, בפרשתנו, ובפ' בא
- 194..... (ג) קבלת החלטות בכל הענינים דמעשיו תורתו ועבודתו של בעל ההילולא, ובפרט בנוגע לענינים שהזמ"ג – עריכת התוועדויות ביום ההילולא
- 194..... (ד) נוסף לזה, יש לסדר התוועדויות גם בר"ח שבט; ההוראה מכללות הענין דר"ח

שיחה ב':

ביאור במאחז"ל "מת בערב שבת סימן יפה לו", בשייכות לפטירתו של ר' משה יצחק ע"ה העכט; הלימוד וההוראה מב' שמותינו: משה יצחק, ומאופן הנהגתו 198.....

שיחה ג':

- (א) ההוראה המרוזמת בשם המשפחה (העכט) – שם דג טהור, שהוא ג"כ דג טורף – טריפה דקדושה; הצעה להו"ל קובץ חידושי תורה לקראת ה"שלושים" 207.....
- (ב) חלוקת המשקה 209.....

שיחת יום ד', ג' שבט

- (א) הכניסה אל השבוע של יום ההילולא היא "פתיחה" של עבודה חדשה הנדרשת בשבוע דיום ההילולא; השייכות דיום ההילולא של נשיא הדור עם פ' השבוע "בא אל פרעה", ובהדגשה יתירה בנוגע לנשיא דורנו ששמו מורה על הגאולה 211.....
- (ב) אופן עבודתו של נשיא דורנו ה' דוקא מתוך שמחה – למרות היותו בעל יסורים בגשמיים, ולא עוד, אלא שליסורים אלה היתה השפעה גם על הרוחניות שלו – מניעה ועיכוב בידובר בעניני חסידות והפצת היהדות וכו', וכטענת הרופא שלו: היתכן שיסוריו מתבטאים דוקא בענין הדיבור – טענה שהיא צודקת ע"פ תורה! 212.....
- (ג) ההוראה מזה במעשה בפועל – להוסיף בלימוד תורתו, לסדר התוועדויות ביום ההילולא, ובעיקר – שלמרות כל יסורי הגלות, עבודת ה' צריכה להיות דוקא מתוך שמחה וטוב לבב! 214.....

התוועדות ש"פ בא, ו' שבט

שיחה א':

- (א) ב' פירושים ב"אתפריעו כל נהורין" – מלשון גילוי ומלשון היפך הסדר, וחיבור שניהם יחד – שכל ה"נהורין" כפי שהם למעלה מכל סדר ומדידה והגבלה נמשכים ומתגלים למטה בשלימות, בסדר והגבלה 216.....
- (ב) הנתינת כח ד"בא אל פרעה" היא, שיש בכחו של כל יהודי – בהיותו נשמה בגוף בעוה"ז התחתון – לבוא וליכנס אל הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" מבלי לחשוש מפני הסכנה שבזה 217.....

שיחה ב':

- (א) יציאת רבים מבני מהמדינה ההיא בימינו אלה היא בדוגמת "בשלח את העם" – שאותה מדינה שהיתה סגורה ומסוגרת מכל צדדי, הנה עתה, לא זו בלבד שהיא מרשה לכל היהודים הנמצאים בה לצאת כפי רצונם, אלא היא גם מסייעת להם בזה, מרצונה הטוב 222.....

(ב) החיבור והגילוי דלמעלה מסדר ומדידה והגבלה במדידה והגבלה דוקא – מודגש גם בסיום וחותם פרשתנו, בפ' תפילין 225

שיחה ג':

(א) ההוראה לפועל – על כאו"א מישראל להתכונן ליום ההילולא, יו"ד שבט 226
 (ב) נמצאים אנו ב"זמן השיא", "די העכסטע צייט", לביאת הגאולה! ביטוי זה מדגיש ג"כ את הנ"ל – שהמדידה והגבלה גופא, "צייט", נעשית באופן דלמעלה מכל מדידה והגבלה, "העכסטע צייט" 226

שיחה ד':

העבודה המיוחדת של נשי ובנות ישראל מודגשת במצוה המיוחדת להן – הדלקת נש"ק 228

שיחה ה':

עבודת נשיא דורנו, בעל ההילולא, בהפצת לימוד התורה בנשי ובנות ישראל מתוך מסירות נפש מיוחדת; חלוקת המשקה 231

שיחת אור ליו"ד שבט

מעלת הזמן שבין יום שלישי לרביעי והשייכות לגאולה, והזירוז בזה ע"י צדקה 234

שיחת מוצאי י"א שבט

(א) ביאור כללות הענין ד"אחד עשר" – המשכת הדרגה שלמעלה ממדידת והגבלת העולם במדידת והגבלת העולם, עשרה מאמרות, ותוכן ההוספה דיום האחד-עשר לגבי חודש האחד עשר – שיש בכחו של יהודי (לא רק להיות בבחי' "מקבל" לבחי' האחד-עשר, חודש, אלא גם) להמשיך ולהשפיע את בחי' האחד-עשר בכל העולמות 235

(ב) ע"י הענין הנ"ל – נעשית ההפיכה ד"הר שער" לקדושה; הקשר והשייכות עם פ' השבוע "בשלח פרעה את העם"; ביטול כל ענין של פגיעה בשלימות הארץ (אפילו כחוט השערה) "כעפרא דארעא"; השלימות המשולשת – שלימות התורה שלימות עם ישראל ושלימות הארץ – היא שלימות נצחית לעולם! 236

התוועדות ש"פ בשלח, י"ג שבט

שיחה א':

(א) שלימות העלי' בכל עניני יום ההילולא נעשית בשבת זו, ובהוספה מיוחדת בהיותה "שבת שירה" ש"כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר" 239

(ב) הדגשת ענין הגאלה בפרשתנו, שבת שירה, וכן בפ' יתרו 240

שיחה ב':

דורנו זה הוא "דרא דמשיחא" – נשיא דורנו; תוכן ענין הגיור בעבודת האדם; מעלת שירת הנשים ע"י מרים, שדוקא שירה זו היתה "בתופים ובמחולות", כיון שדוקא ע"י המרירות ד"מרים" על ענין הגלות נעשית ה"אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו" 243

שיחה ג':

א) ההוראה לפועל – שהתפילה (שזוהר"ע ה"שיר" בעבודת האדם) צריכה להיות מתוך שירה ושמחה דוקא ובקול רם; אודות "מנהג פרוע" שהונהג כאן – שכאשר יהודי ניגש להתפלל לפני התיבה משתיקים את מי שמרים את קולו בתפילה. 247.....

ב) ביו"ד שבט בשנה זו נשלמו מ"ב שנה להסתלקות, "שם מ"ב" 249.....

שיחות ד'-ה':

א) מיום השבת נמשכת הברכה לימי השבוע הבאים, החל מ"יום אחד" שאז "ויאמר אלקים יהי אור"; תוכן העניין בזה. 250.....

ב) ההכנות לחמשה עשר בשבט, ר"ה לאילנות, הקשור עם ז' המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל, ודוגמתן בה"ארץ חפץ" שבכא"א מישראל – ז' מינים ואופנים בעבודת האדם; לסדר התוועדויות בר"ה לאילנות שבהן יבארו ויסבירו את ענינם של שבעת המינים בעבודת האדם, ושיש בכחו של כל יהודי לגלות בעצמו בבת אחת את כל שבעת המינים! 251.....

ג) חלוקת המשקה. 255.....

שיחת יום א', י"ד שבט

התחלת ר"ה לאילנות במנחה שלפני שבה לא אמרו תחנון, ושיהי' ר"ה לאילנות בהצלחה, ובפרט ע"י צדקה. 257.....

שיחת אור לט"ו שבט

א"א תחנון בט"ו שבט כי אין צורך בזה, מכיון שבכ"א מתגלה "שבעת המינים" שבו... 258...

שיחת מוצאי חמשה עשר בשבט

ביאור ענינם של שבעת המינים "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש" – בעבודת האדם, בהקדים ביאור תיבת "ארץ" שבתחילת הפסוק. 259.....

שיחת אור ליום ד', י"ז שבט – ב"יחידות כללית"

א) "פותחין בברכה" – שבכל ענין של "פתיחה" נעשית ברכה והמשכה, וכן בעניננו, שבבואנו מיום ההילולא שבו נשלמו מ"ב שנה להסתלקות, עלי' הקשורה עם "שם מ"ב", "פתיחה" מיוחדת – נעשית הברכה והמשכה על הזמנים הבאים ביתר שאת וביתר עוז. 268.....

ב) המעלה המיוחדת בהתאספות כמה מישראל יחד – בקשר ובשייכות לר"ה לאילנות, וההוראה לפועל. 268.....

ג) הדגשת ביאת הגאולה בזמן זה – בכמה פרטים. 270.....

לקבוצת בני מצוה וננות מצוה והוריהם שיחיו. 274.....

לקבוצת חתנים וכלות שיחיו. 276.....

התוועדות ש"פ יתרו, כ' שבט

שיחה א':

בעשרת הדברות שבפרשתנו יש מעלה ע"ג עשרת הדברות שבפ' ואתחנן, וכן להיפך, והשלימות האמיתית – בחיבור ב' הענינים גם יחד; ההוראה מזה בלימוד התורה של כאו"א מישראל; תכלית השלימות בשני הענינים בגאולה האמיתית והשלימה 278

שיחה ב':

תיבת "מיד" מורה על האחדות וההתכללות של כל בני ישראל בכל הדורות – למציאות אחת 282

שיחה ג':

(א) נוסף על הפעולה עם עצמו בכל האמור, יש להשפיע זאת גם על הזולת, עכ"פ – על עשרה מישראל; אופן העבודה וההשפעה צריך להיות בכל הכחות, הכחות הפנימיים והכחות המקיפים, מתאים להלימוד משמה של בעלת היארצייט דכ"ב שבט, "חי' מושקא" 284
(ב) הקשר והשייכות דביאת הגאולה תיכף ומיד, ואופנה – עם פ' השבוע, פ' משפטים, ופ' ואתחנן 287

שיחה ד':

(א) ההוראה הנ"ל שייכת לאנשים נשים וטף, ולכל הדרגות שב"צבור" 289
(ב) חלוקת המשקה 292

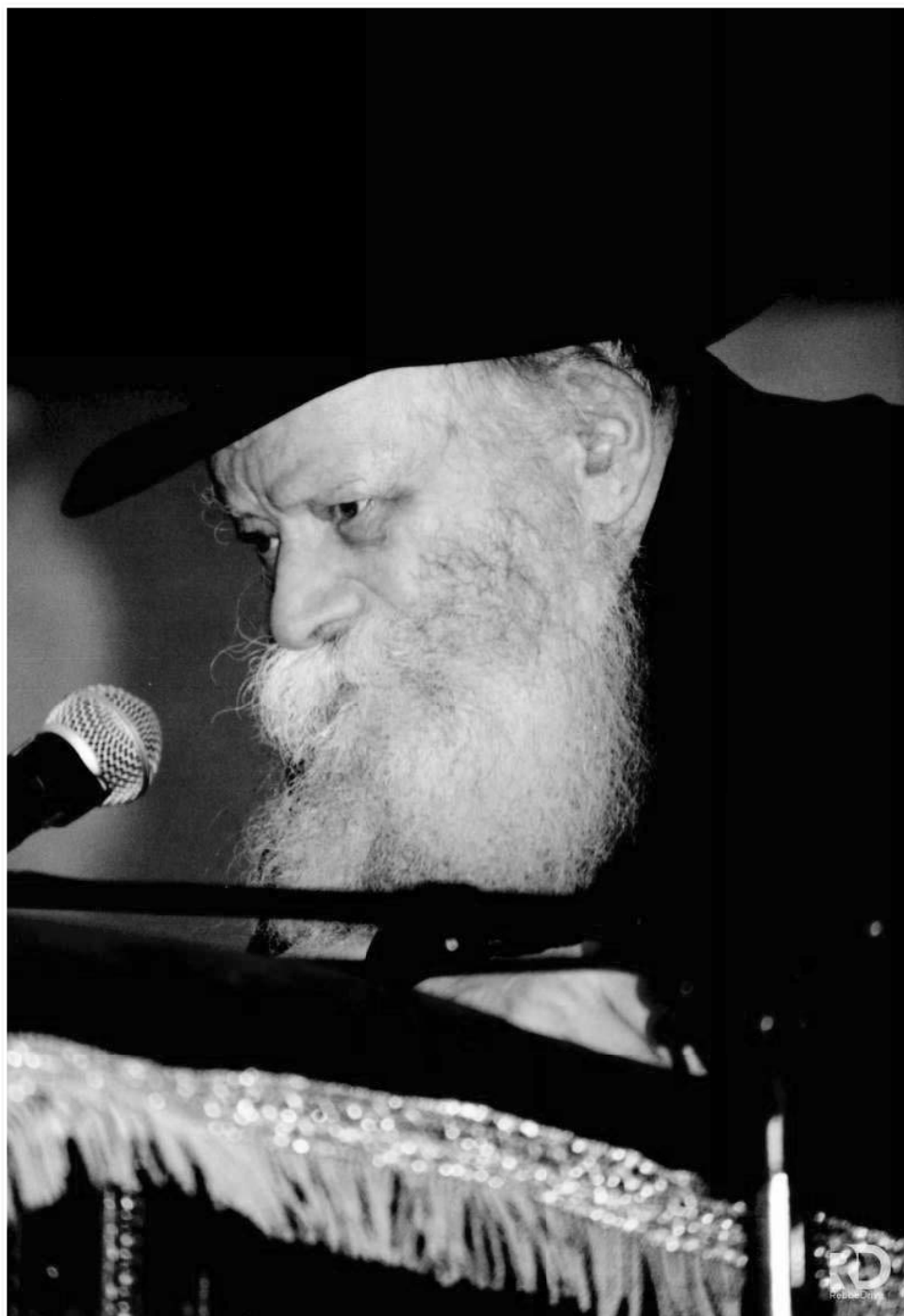
שיחה ה':

תפקידן המיוחד של נשי ובנות ישראל בעבודת השליחות "לעשות לו ית' דירה בתחתונים" – שעל-ידן דוקא נעשה הענין ד"דירה נאה" 293

שיחה ו':

קבלת החלטות טובות בהנ"ל, ובעיקר, החלטת כאו"א – שהנה הוא עומד מוכן לביאת משיח צדקנו! 296

**תואר פני הוד כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
כ"ד כסלו ה'תשנ"ב, בעת מעמד "פרסומי ניסא" העולמי**

דברי משיח

ה'תשנ"ב

בס"ד. התוועדות ש"פ תולדות, ב' כסלו ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "שישו ושמחו בשמחת הגאולה". אחרי שבירך על היין ניגנו "זָאָל שוין זיין די גאולה"].

א. נמצאים אנו ביום ב' כסלו, התחלת חודש הגאולה (כדלקמן).

וממילא מובן, שהתוועדות חסידותית הנערכת עתה ביום זה קשורה במיוחד עם תוכנו של היום והחודש, ענין הגאולה, שכן, אם על כל מאורע נאמר שכל הפרטים שבו הם בהשגחה פרטית, כולל גם הזמן שבו אירע – עאכו"כ בנוגע לעניינינו, ובפרט ע"פ פתגם אדמו"ר הזקן שנמסר לנו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹ בגודל המעלה דהתוועדות חסידותית וכו' (כמדובר כמה פעמים) – שלכל לראש יש לקשר את ההתוועדות עם תוכן ענין הזמן בו היא נערכת.

ועיקר ההדגשה בזה היא בנוגע לכללות העבודה בהבאת הגאולה האמיתית והשלימה, כמאחז"ל² "כל ימי חיך להביא לימות המשיח", כמדובר לעיל³ הדיוק בלשון "להביא" דוקא, ולא "לרבות" וכיו"ב כהלשון הרגיל במאחז"ל בכגון זה (בלימודים מפסוקים).

והחילוק ביניהם: הלימוד ד"לרבות" פירושו, שהתורה פוסקת שיתור זה (וכיו"ב) מרבה גם ענין נוסף, היינו, שהענין ישנו כבר ע"י פסק דין התורה; משא"כ הלימוד ד"להביא" פירושו, שלשון ולימוד זה בתורה גופא מביא ("דאָס בריינגט") בפועל לאותו הלימוד שלומדים מלשון זה; ובנדון דידן, שהתורה מכרזת ומודיעה ש"למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חיך"⁴, מביא ופועל מיד – "להביא" – את "ימות המשיח"!

וגם בזה הדיוק הוא "ימות (המשיח)", לשון רבים דוקא, כי במשיח גופא ישנם כמה זמנים ודרגות. והיינו, שאע"פ שמיד ברגע הראשון דהגאולה תהא זו הגאולה האמיתית והשלימה, הרי מיד לאחר מכן יתחילו בעבודה נעלית יותר, ובשלימות נעלית יותר, וכן הלאה "ילכו מחיל אל חיל"⁵, שלימות למעלה משלימות, עד לשלימות שבשלימות – "ימות המשיח" לשון רבים.

(1) אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תיג. 352-3).

(4) פ' ראה טז, ג.

(5) תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה.

(1) אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תיג. 352-3).
ואילך.

(2) ברכות יב, סע"ב (במשנה).

(3) שיחת אור לכ"ח מרחשון (לעיל ח"א ס"ע

ובדוגמת מה שמצינו בגאולה ראשונה, גאולת מצרים, שמיד לאחר יציאת בני ישראל ממצרים, החלו לספור את הימים למתן תורה, שבזה מודגש גודל תשוקתם והגעגועים שלהם למתן תורה⁶, שזוהי שלימות נעלית יותר מהשלימות דיציאת מצרים.

ועד"ז הוא בכל שנה (גם בזמן הגלות), שמיד "ממחרת השבת"⁷, היינו "ממחרת היו"ט" (מחרת הפסח)⁸, שהוא "זמן חירותנו"⁹, "ימי צאתך מארץ מצרים"¹⁰, זמן של גאולה – מתחילים לספור ספירת העומר, המורה על התשוקה והגעגועים דבני ישראל להגיע מיד אל השלימות דחג השבועות, "זמן מתן תורתנו"¹¹, שאז הוא ה"אראנו נפלאות"¹⁰ שהם "כימי צאתך מארץ מצרים"¹².

וזאת – אע"פ שהם יודעים שמפני גודל החשיבות דמתן תורה נדרשת לזה הכנה גדולה. דזהו מה שעוד בגלות מצרים אמר הקב"ה למשה ש"בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה"¹³, שבהתאם לזה התחילה גם ההכנה דבני ישראל למתן תורה, ובמכל שכן מכל דבר חשוב שצריך הכנה. [וכמודגש במיוחד בעמדנו בשבת – שסעודת שבת דורשת הכנה רבה בערב שבת מצד גודל הענין והחשיבות דסעודה זו, בערך לאכילה שבשאר ימות החול (אע"פ שאכילתו ושתייתו של יהודי גם ביום חול הוא ענין נפלא ביותר, שהרי עי"ז פועלים ענינים הכי נפלאים – בירור הניצוצות (וניצוצים) וכו', ומברכים ברכה לפני זה ולאחרי זה וכו')].

ב. והנה, כללות הענין ד"להביא לימות המשיח" מודגש במיוחד בשבת זו, ב' כסלו, בעמדנו כבר לאחר שער מעת-לעת שלם בחודש כסלו (ועומדים כבר באמצע יום השני של החודש), שהוכרז ונתפרסם בתור "חודש הגאולה", ובמילא הרי זה קשור ושייך ומביא ("להביא") תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ויתירה מזו – בקביעות שנה זו ראש חודש כסלו הוא ב' ימים, ובמילא נמצאים אנו כבר ביום השלישי בכסלו, הבא לאחר שני הימים דראש חודש כסלו, שכן אע"פ שהיום א' דראש חודש הוא ל' חשוון, הרי בנוגע לכמה ענינים נחשב היום דראש חודש מעת-לעת כפול, היינו ששני הימים ענינם אחד – ראש חודש כסלו. וכמודגש גם בענין עיקרי, אמירת הלל, שהתחלת אמירתו היא דוקא ביום א' דראש חודש. וממילא נעשית השלימות ד"בראשי חדשיכם"¹⁴, לשון רבים, ב' ימים דראש חודש, "כפליים לתושי"¹⁵.

ומזה יש ללמוד הוראה – והוא העיקר – בנוגע לכללות העבודה ד"להביא לימות המשיח", שבעמדנו עתה לאחר ב' ימי ראש חודש כסלו, "כפליים לתושי" בכסלו, כולל

(6) ראה ר"ן סוף פסחים. הנסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 114.
 (7) אמור כג, טו.
 (8) מנחות סה, ב ואילך. תו"כ ופרש"י עה"פ.
 (9) נוסח תפלת העמידה וקידוש לחה"פ.
 (10) מיכה ז, טו.
 (11) נוסח תפלת העמידה וקידוש לחה"ש.
 (12) ראה זח"א רסא, ב.
 (13) שמות ג, יב.
 (14) פינחס כח, יא.
 (15) ל' הכתוב – איוב יא, ו. וראה שמו"ר פמ"ו, א.

ובמיוחד בענינו העיקרי של החודש – היותו "חודש הגאולה" – ישנו כח מיוחד לפעול ו"להביא" את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש (וכדלקמן).

ג. ויש להוסיף בביאור העילוי שישנו בקביעות שנה זו – שראש חודש הוא ב' ימים, כמ"ש¹⁴ "ובראשי חדשיכם" בלשון רבים דוקא, כדאיאת בזהר¹⁶ עה"פ "ראשי תרין בכל ירחא וירחא".

ויש לומר שכוונת הזהר היא, שהשלימות האמיתית היא כאשר גם ממציות של "רבים" – ב' ימי ראש חודש – עושים מציאות של "יחיד" – ע"ד ובדוגמת כשישנו רק יום אחד דראש חודש (שזהו עיקר הענין דראש חודש).

וההוראה מזה בעבודתו של יהודי, יובן בהקדים ביאור כללות ענינו של ראש חודש בעבודה:

"ראש חודש" מורה על הכח שיש בעבודתם של ישראל לפעול חידוש בכל עניני העולם, ובכל הבריאה כולה, היינו, שיש בכחם להמשיך ולפעול בבריאה ענינים כאלה שמצד עצם הבריאה אינם שייכים אלי' כלל.

וכמרומו בלשון הכתוב "ובראשי" חדשיכם", שהחידוש הנפעל בבריאה הוא לא ענין של "נהמא דכיסופא"¹⁷, אלא ענין שמתחדש ע"י עבודתם של ישראל דוקא, ועד לחידוש אמיתי שלא הי' כמוהו מעולם!

וע"ד ובדוגמת מה שכתב אדמו"ר הזקן באגרת הקדש¹⁸ בנוגע לראש השנה, שבכל ראש השנה נמשך "אור חדש" (ומחודש) עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה", החל מהראש השנה הראשון שאז נמשך אור עליון שלא בערך לגבי ההמשכות דששת ימי בראשית שלפניו, וכמו כן בכל ראש השנה נמשך אור נעלה באין ערוך לגבי כל ראשי השנים שלפניו – עד"ז הוא גם בראש חודש, שאז ממשיכים אור חדש שלא הי' מעולם. ולהעיר שראש השנה הוא ראש חודש תשרי, וראש השנה הוא לעולם ב' ימים (ע"ד "ובראשי" לשון רבים דוקא).

ומזה יש ללמוד הוראה בעבודה – דאע"פ שבכל יום ישנה העבודה באופן ד"חדשים"¹⁹, מכל מקום, אינו דומה ה"חדשים" דכל יום לעבודה באופן דחידוש (וההמשכה שנמשכת על ידה) שבראש השנה, ועד"ז בכל ראש חודש.

ועפ"ז יש לבאר גודל העילוי כשראש חודש הוא ב' ימים, "ובראשי חדשיכם" לשון רבים – שאז ישנה נתינת כח לעבודה מיוחדת, שעל ידה פועל היהודי חידוש גם בענינים

16) ח"ג רמח, א. נתבאר באוה"ת פינחס ע' א'קסה ואילך.
17) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, ריש ע"ד.
18) סי"ד (קכ, ב).
19) ראה פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז. ועוד. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 193. וש"נ.

של "רבים", והיינו, שגם בעניני העולם שהם בכחי "רבים" נעשה חידוש, שה"רבים" גופא נעשה "יחיד"!

ד. עפ"י מובן, שהשייכות דראש חודש לבני ישראל היא, לא (רק) שראש חודש מרמז על בני ישראל, אלא ראש חודש הוא (מציאותם של) בני ישראל עצמם! שהרי ע"פ הנ"ל – שבני ישראל פועלים ע"י עבודתם חידוש בכל פרטי הנבראים – הרי הם ה"ראש" לכל החידושים (חודש) שבכל סדר ההשתלשלות, שכולם נפעלים ונמשכים דוקא ע"י ישראל.

וכמובן גם מזה שכאו"א מישאל נקרא "שותף להקב"ה במעשה בראשית"²⁰, דאף שזהו "מעשה בראשית" של הקב"ה, "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד"²¹, הרי בכחו של ישראל לפעול בו חידוש גמור, כיון שכל סדר ההשתלשלות וכל מעשה בראשית נברא באופן ד"לעשות – לתקן"²², היינו, שהתיקון שלו יהי' ע"י עבודת בני ישראל דוקא, ועד לתיקון אמיתי, שהוא דוקא תיקון והוספה ושינוי באופן דאין ערוך ביחס למעמדו ומצבו הקודם (של הדבר המתוקן קודם התיקון), באופן חדש לגמרי!

ומכאן גם לימוד והוראה כללית, שמבלי הבט על גודל ותוקף כחו של יהודי לפעול חידוש – וחידוש עיקרי ביותר – בכל יום ויום במשך ימי חייו, אין זה מגיע כלל לגודל החידוש שבפעולתו ועבודתו בראש השנה (שאי יורד ומאיר "אור חדש כו"), ועד"ז בכל ראש חודש וראש חודש במשך כל השנה כולה.

ובזה מיתוסף עוד יותר בראשי חדשים מיוחדים, ובעניננו – ראש חודש כסלו, חודש הגאולה. ועד כדי כך, שהחידוש וההוספה שבו, פועלים גם בחדשים שלפניו, הן בחודש תשרי (אע"פ שהוא "מרובה במועדו"²³), והן בחודש חשוון (שאין בו מועדים כלל – אע"פ שגם חודש כסלו אין ענינו מועדות), כיון שדוקא חודש כסלו הוא "חודש הגאולה"²⁴.

וכמו²⁵ כן בנוגע לחודש שלאחריו, חודש טבת, מלשון וענין "טוב", אשר א' הפירושים בזה הוא, שזוהי הפעולה של חודש כסלו, חודש הגאולה – בטבת, כמודגש במיוחד בזה שכסלו ממשיך את היו"ט דחנוכה גם בטבת (שהרי בחודש כסלו יש רק חמשה או ששה ימי חנוכה).

24) בהנחה אחרת: וענין זה הוא בהדגשה יתירה בראש חודש כסלו – גם לגבי שאר ראשי חדשים, ואפילו לגבי (ראש) חודש תשרי – בהיותו "חודש הגאולה", אע"פ שדוקא חודש תשרי הוא "מרובה במועדו" (משא"כ חודש חשוון שאין בו מועדות), ולא חודש כסלו (אף שגם בו יש כמה מועדות, החל מיו"ט חנוכה).

25) בהנחה אחרת הובא ענין זה לעיל סוס"ב.

20) ראה שבת י, א. קיט, ב. וראה לקו"ש חט"ו ע' 95.

21) בראשית א, לא.

22) שם ב, ג. וראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י.

23) ראה ב"י לטור אור"ח סתצ"ב (ד"ה ומ"ש). שו"ע אדה"ז אור"ח שם ס"ב. הוספה לשו"ע אדה"ז (להר"נ מדובראונגע) אור"ח סקל"א ס"ח.

ה. ויש להוסיף יתירה מזה, שהחידוש וההוספה דחודש כסלו מודגש גם ביו"ט דחנוכה שבסיומו וחותמו של החודש (אפילו לגבי ה"מרוכה במועדות" שבתשרי), ובכמה ענינים:

לכל לראש – בעצם הענין שנרות חנוכה הם שמונה נרות, אע"פ שבנרות המקדש הי' מותר להדליק אך ורק שבעה נרות שבשבעת קני המנורה.

ונוסף לזה – כל שמונת ימי חנוכה הם חג אחד, בהמשך אחד, שזהו ענין שלא מצינו דוגמתו. דאע"פ שגם בימים טובים שמדאורייתא מצינו יו"ט דשמונה ימים – שמיני עצרת הבא בהמשך לשבעת ימי הסוכות שלפניו, ועד כדי כך, שדוקא בו נעשית ה"עצרת" והקליטה של כל עניני שבעת ימי הסוכות – מכל מקום, הרי בנוגע לשה ענינים (דפז"ר קש"ב) הוא "רגל בפני עצמו"²⁶; משא"כ שמונת ימי חנוכה הם המשך אחד וחלק מיו"ט אחד, ויתירה מזה – כל הימים הם גדר ומציאות אחת ממש!²⁷

[ועוד ענין – ששמונת ימי הסוכות הם כולם בחודש אחד, משא"כ חנוכה שחלק מהימים הם בחודש טבת (כנ"ל)].

ועד"ז הוא גם במצות החג – הדלקת הנרות, שמעיקר הדין (וגם "מהדריין")²⁸ הדלקת הנרות בכל לילה ולילה צריכה להיות באופן שוה, ללא כל חילוק ושינוי בדבר בין כל שמונת הלילות.

אלא שלאחר מכן הוסיפו הדברי-סופרים [דאף שבתורה שבכתב ש"משה קיבל מסיני"²⁹ נכללת כל התורה³⁰, הרי זה רק ברמז, ואילו בפועל ובגלוי הענין התחדש ע"י דברי סופרים, אשר "חמורים דברי סופרים"³¹, ועוד ועיקר – "עריבים (ומתוקים) דברי סופרים"³²], שיש להדר ולהוסיף בכל יום עוד נר³³, באופן ד"מהדריין מן המהדריין".

ולהוסיף, שגם בזה גופא מודגש גודל החידוש וההוספה שבכסלו וחנוכה, שכן, לא מצינו בשום מקום גדר כזה ד"מהדריין מן המהדריין".

דהנה, בענין ההידור מצינו שני אופנים: הידור והוספה וחידוש באותו ענין גופא; או שההידור הוא הוספה בדבר חדש (ובנדון דידן, ההידור בנר חנוכה הוא באופן הב').

וכמו במצות הצדקה, שיש בה כמה דרגות בהידור: נתינה יותר ממעשר ("עשר תעשר גו"³⁴) ו(אפילו) חומש מנכסיו ("עשר אעשרנו"³⁵); ו"כל אשר לאיש יתן בעד

(31) ראה סנהדרין פח, ב (במשנה). עירובין כא, ב.

(32) ראה ע"ז לה, א.

(33) שבת שם. רמב"ם שם. טושו"ע או"ח סתרע"א ס"ב.

(34) פ' ראה יד, כב. ספרי עה"פ. תורה עשר תעשר

– תענית ט, א.

(35) ויצא כח, כב. וראה כתובות נ, א ובפרש"י.

(26) סוכה מח, א.

(27) ראה צפע"י מהדו"ת נט, ג – נעתק בצפע"נ כללים בערכו. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 243 ואילך.

(28) שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א.

(29) אבות פ"א מ"א.

(30) ראה מגילה יט, א. שמו"ר פמ"ז, א. ועוד.

נפשו³⁶ כתיב³⁷, דיש לומר, שאין זה רק חילוק בכמות הנתינה, אלא הם ב' דינים וגדרים שונים:

לפעמים נותן האדם יותר ממעשר וחומש, מצד טענת הגבאי-צדקה שזהו ענין מיוחד דצורך השעה; והיינו שזהו דין במצות נתינת הצדקה, דכמו החיוב הכללי ליתן מעשר או חומש לצדקה, כן לפעמים מפני צורך השעה יש חיוב להרבות בהנתינה יותר ממעשר וחומש. אלא שבזה לא נכלל עדיין נתינת הצדקה באופן ד"כל אשר לאיש יתן בעד נפשו", שכן, מובן בפשטות שאין בכח הגבאי לתבוע מהנותן שיתן את כל אשר לו מצד צורך השעה, שהרי זה היפך כל ענינו של גבאי צדקה! תפקידו של גבאי צדקה הוא, לדאוג לעשירותם של בני ישראל (הן ע"י נתינת הצדקה לנוקקים, והן ע"י קבלת הצדקה מהנותנים כמאחז"ל³⁸ "עשר תעשר בשביל שתתעשר"), ולא לגרום לנותן שיצטרך להזדקק לטובתו של הגבאי-צדקה...

ונוסף על זה – ישנה נתינת הצדקה באופן ד"כל אשר לאיש יתן בעד נפשו", שענין זה נעשה רק מצד ה"איש" (האדם הנותן) בעצמו, שנותן זה "בעד נפשו". ואעפ"כ, לא מצינו בזה את ההגדרה ד"מהדרין מן המהדרין", אלא כל זה הם דרגות בהידור גופא. משא"כ במצות נרות חנוכה, שע"י ההוספה על ההידור "סתם", נעשה גדר וענין חדש – "מהדרין מן המהדרין", שמוסיפים בהידור באופן שלמעלה ממדידה והגבלה!

ויש לומר, שזה מתאים גם עם החידוש שמצינו ביו"ט דחנוכה – שהוא נמשך ונסתיים בחודש שלאחרי זה, חודש טבת (כנ"ל).

ובהמשך לזה – יש לעורר ג"כ אודות ההכנות לחנוכה, כולל בקיום המנהג דדמי חנוכה, וכמדובר כמה פעמים שכן הי' מנהג רבותינו נשיאינו, כפי שנתגלה ע"י אדמו"ר הצ"צ, ואח"כ ע"י נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁹.

ו. בכל האמור מיתוסף עוד יותר, בבואנו לאחרי ה"ראשי חדשיכם" (לשון רבים) דב' החדשים הקודמים: הן חודש תשרי שתמיד הראש חודש שלו הוא ב' ימים, והן ראש חודש חשוון הי' ב' ימים, שכן חודש תשרי הוא מלא בכל השנים, אלא שבאם משיח צדקנו הי' בא בחודש תשרי שנה זו, הרי קידוש החודש הי' תלוי בבני ישראל, בראיית העדים, וממילא לאו דוקא שהראש חודש הי' ב' ימים, משא"כ עתה, לפי הסדר שהקב"ה קבע – הרי ראש חודש חשוון הי' ב' ימים. ובשנה זו מיתוסף חידוש, שגם ראש חודש כסלו הוא ב' ימים – ג' חדשים רצופים, כפי שנתפרסם כבר בתחילת השנה (וכמדובר בהתוועדות שלפני זה⁴⁰), ועאכ"כ בראש חודש כסלו עצמו⁴¹.

406. שם ע' 417. ע' 423. ועוד.

40 ראה שיחות: ער"ה אחרי התרת נדרים (לעיל ח"א ע' 2); יום ב' דר"ה (שם ס"ע 22-21); יום שמח"ת (שם ריש ע' 215); ש"פ בראשית (שם ע' 219); ש"פ נח (שם ע' 260); ש"פ חיי שרה (שם ריש ע' 326).

36 איוב ב, ד.

37 אגה"ק סוס"י (קטז, רע"א). וראה לקו"ש חכ"ז ע' 217 ואילך.

38 תענית ט, א.

39 "היום יום" כח כסלו. וראה לקו"ש חכ"ה ע'

ובעמדנו עתה בחודש השלישי, וביום השלישי השייך לחודש, כאמור, הרי נפעלת אז ענין ה"חזקה" בכסלו, ש"בתלת זימני הוי חזקה"⁴², הקשור במיוחד גם עם ה"חזקה" בבית המקדש השלישי (כמדובר כמה פעמים ע"ד).

ובפרט שסיומו וחותמו של החודש השלישי הוא בחנוכה, כדאיתא במדרש⁴³ "שבכ"ה בכסלו נגמר מלאכת המשכן ועשה מקופל עד אחד בניסן . . אמר הקב"ה עלי לשלם, מה שילם לו הקב"ה – חנוכת חשמונאי", שזהו גם פירוש השם "חנוכה" – דקאי על חנוכת המזבח⁴⁴ וחנוכת המקדש⁴⁵ בזמן בית שני שנתחנך מחדש ("חנוכת חשמונאי"), שזה מזכיר ומעורר אודות חנוכת המזבח וחנוכת המקדש שהי' בבית המקדש השלישי, ב"מקדש אדני-כוננו ידיך"⁴⁶.

ז. ועוד והוא העיקר – שמכל האמור מובנת ההוראה והנתינת-כח המיוחדת דזמננו זה (ובהדגשה יתירה בעמדנו בב' כסלו, תחילת חודש הגאולה) – בעבודה המיוחדת ד"להביא לימות המשיח" – לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

וכולל ועיקר – ע"י הלימוד וההתעסקות בהלכות מלך המשיח שב"הלכות מלכים ומלחמותיהם" (בספר הרמב"ם); ועד"ז בכללות עבודתו של מלך המשיח ב"מלחמת הוי"ש שנלחם – ו"ילחום מלחמת הוי"ש"⁴⁷ וינצח⁴⁸.

מלחמה זו ונצחונה – יש דוגמתה בעבודת כאו"א, במלחמתו עם היצר הרע להפכו לקדושה, ועד לתכלית השלימות ד"בכל לבבך בשני יצריך"⁴⁹ – שהנצחון בזה הוא דוקא עי"ז שהמלחמה "מתנהלת" ע"י ובכח בחי' המשיח שבכאו"א מישראל⁵⁰, בחי' היחידה שבנפש, שהיא ניצוץ מהיחידה הכללית, נשמת דוד מלכא משיחא.

[ובהדגשה יתירה בעמדנו לאחרי הפטורה דשבת הקודמת, שסיומה וחותמה יחי אדוני המלך דוד לעולם⁵¹! ולהעיר בזה, דאע"פ שברוב הפטורה מדובר אודות (ההבטחה על) מלכותו של שלמה דוקא, מכל מקום, סיום וחותם הפטורה הוא אודות מלכותו של דוד. ובוה מודגש במיוחד הקשר לדוד מלכא משיחא, שכן כשהרמב"ם מבאר את יחוסו של מלך המשיח, הרי לכל לראש ההדגשה היא "מבית דוד", ורק לאחר מכן מוסיף גם "ומזרע שלמה"⁵², ד"וישב שלמה על כסא הוי"ש"⁵³ בתכלית ושלימות השלום].

48) כהמשך לשון הרמב"ם שם (בדפוס רומי ואמסטרדם ובכת"י תימן): "אם עשה והצליח וניצח כו".

49) ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א (במשנה). ספרי ופרש"י עה"פ.

50) ראה מאור עינים ס"פ פינחס. סה"מ תרמ"ג ע' ע. 51) מלכים"א, א, לא.

52) סה"מ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ להרמב"ם סנהדרין ר"פ חלק יסוד הי"ב. ועוד.

53) דברי הימים"א כט, כג.

41) בהנחה אחרת הובא ענין זה לעיל ס"ג (בהמשך להמדובר שם אודות "בראשי חדשיכם" לשון רבים).

42) ב"מ קו, ב.

43) יל"ש מלכים רמז קפד.

44) ראה מרדכי ואור זרוע (ח"ב ששכ"א) – הובא בדרכי משה לטווא"ח (ורמ"א) סי' עתר סק"א. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 379. וש"נ.

45) שבלי הלקט סקצ"ד. וראה לקו"ש שם.

46) בשלח טו, יז ובפרש"י.

47) רמב"ם הלי' מלכים פי"א ה"ד.

ולא רק שבחי' היחידה ישנה בשלימות בכל אחד ואחת מישראל, אלא עוד זאת, שיש בכחו לגלותה תיכף ומיד, ע"י שהוא מחליט החלטה תקיפה ביותר, בתקיפות השייכת אך ורק מצד בחי' היחידה שבנפשו, אשר עי"ז מקשר ומאחד את עצמו ומגלה בתוכו בחי' היחידה שבו!

ובאופן דהחלטה אמיתית, שבכל עניניו יהא ניכר שהם נעשים באמיתיות, שזה מורה שכל עניניו, במחשבה דיבור ומעשה, נעשים מתוך כל האמת ("דאס ווערט געטאן מיטן גאנצן אמת"), שזהו דוקא כאשר הדבר נעשה מצד בחי' היחידה שבנפשו.

וע"י עבודה זו, הנה תיכף ומיד ברגע שלאחרי זה הרי "הנה זה בא"⁵⁴ – שמתגלית בחי' היחידה הכללית, נשמתו של משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש בגאולה האמיתית והשלימה.

ובמיוחד בבואנו לאחרי ב' ימי ראש חודש, ונמצאים כבר ביום השבת, שהם ג' ימים רצופים דהוי חזקה, ועד שהם ענין אחד והמשך אחד – "יומא אריכתא", שזה מזרז עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, שתהי' באופן ד"אריכתא", שלימות למעלה משלימות כנ"ל.

ובפרט שמיד בהמשך ליום השבת נכנסים ל"יום אחד" כפי שנקרא בכתוב⁵⁵, וכפירוש התורה שבע"פ⁵⁶ "שהי' הקב"ה יחיד בעולמו" [והחידוש בזה – דאף שבתורה שבכתב נאמר הלשון "אחד", הרי הפירוש בזה בנדון דידן (בתורה שבע"פ) הוא שזוהי דרגת "יחיד" – שזה מוסיף בהנתינת-כח לעבודת האדם בהתגלות בחי' ה"יחידה" הפרטית שבכאו"א מישראל, שמצד דרגא זו "הקב"ה יחיד בעולמו".

וזה נעשה תיכף ומיד ממש, ברגע זה – ברגע כמימרא, ובמעמד ומצב זה, ובד' אמות אלו, ע"י החלטה תקיפה ביותר, והחלטה אמיתית כאמור, שע"ז מגלה כאו"א תיכף ומיד את היחידה שבו,

וע"י צירוף ואיחוד כל ה"יחידות" בישראל – זוכים תיכף ומיד לגילוי היחידה הכללית, גילוי משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש – עוד לפני ההמשך שלאחרי תיבה זו – זוכים לגאולה האמיתית והשלימה. וממילא ההמשך דתפילת המנחה יהי' עם "ענני שמיא"⁵⁷, ביחד עם משיח צדקנו, ביחד עם נשיא דורנו, וביחד עם כל ישראל, וכל ה"יחידות" שכאו"א גילה בעצמו!

ולהוסיף, שגם בפשטות – כאו"א מישראל הוא בבחי' "יחיד", מיוחד במינו, שכן "איז דעותיהן שוות"⁵⁸. וביחד עם זה – הרי הוא גם "יחיד בעולמו", כמאחז"⁵⁹ "הקב"ה

57) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.
58) ברכות נח, רע"א. סנהדרין לח, א. תנחומא פינחס י. ועוד.
59) סהדרין לו, סע"א (במשנה).

54) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ.
55) בראשית א, ה.
56) פרש"י עה"פ.

טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון . . לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", היינו, שכל העולם כולו נברא בשביל יחיד זה!

ובזה נכללים כאו"א מישראל, גם קטנים, שמיד משנולד הרי הוא נקרא אדם, וממילא הוא בדוגמת אדם הראשון (שהרי ענין זה נלמד מאופן בריאת אדם הראשון). דכמו שאדם הראשון נקרא בשם אדם מלשון "אדמה לעליון"⁶⁰ מיד כשנברא, על שם הנשמה שניתנה בו ("ויפח באפיו נשמת חיים"⁶¹), וממילא הרי בשבילו נברא העולם בפשטות ובגלוי – כמו כן הוא בכאו"א מישראל, אפילו תינוק קטן, שמצד הנשמה שניתנה בו, כפי שאומרים בכרכה שבתחילת ברכות השחר (לאחרי "מודה אני") "נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי" [ובפרט שמחנכים גם התינוקות (כששייכים לזה), שנוסף על אמירת "מודה אני" יאמרו גם המשך ברכות השחר, מתחיל מ"אלקי נשמה כו"], הרי כל העולם כולו נברא בשבילו – תיכף משיצא לאויר העולם.

ח. ויש להוסיף, שבדיוק הלשון (בכמה מקומות)⁶² "משיצא (התינוק) לאויר העולם", מודגש גם תוכן העבודה של כל "יחיד בעולמו", תוכן העבודה ד"כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", והיינו, שתיכף "משיצא (ה)עולם", מלשון העולם והסתר⁶³ – עליו לגלות בעולם את ענין ה"אויר" שבו.

והענין:

מבואר בחסידות⁶⁴ שבתביבת "אויר" ישנם כל האותיות דתיבת "אור", בתוספת יו"ד, שזוה מורה ש"אויר" הוא למעלה אפילו מ"אור", גם כפי שהאור הוא המאמר הראשון מהעשרה מאמרות (ראשון גם במעלה), כולל גם מ"אורו של משיח"⁶⁵ (שלמעלה גם מ"רוחו"⁶⁶ של משיח).

וכמובן⁶⁷ גם מהסדר דהד' יסודות – שעל אף הידוע⁶⁸ שיסוד הרוח (אויר) הוא למטה מיסוד האש, הרי בכמה מקומות מצינו להיפך⁶⁹, שיסוד הרוח הוא היסוד הכי נעלה, למעלה גם מיסוד האש. וכנראה גם בחוש בגשמיות, שקיום האש תלוי דוקא באויר, ובכדי שהאש תאחז בפתילה ותדלוק כדבעי, מוכרח שיהי' שם אויר.

תזריע ע' תקיט ואילך. סה"מ תרל"ה ח"א ע' קצו ואילך. ח"ב ע' תפ ואילך.

65) זח"ג לד, ב.

66) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

67) ראה (נוסף למקומות שבהערה 64) הערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בסה"מ תרח"ץ ע' רמו. 68) שמו"ר פכ"ג, יג. במדב"ר פ"ד, יב. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ג ה"י.

69) אוה"ח ס"פ בראשית (ו, ה). הובא בהערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שם. ועוד.

60) ע"פ ישעי' יד, יד. ראה עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח ח"ב ס"ג (קצג, ב). של"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב. שא, ב. ועוד.

61) בראשית ב, ז.

62) ברכות י, א. נדה ל, ב. ועוד.

63) ראה לקו"ת במדבר, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא). שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ היש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

64) הבבא לקמן – ראה תו"א מקץ מג, ב. אוה"ת

– כולל האש דנרות חנוכה, שבכדי שהנרות יהיו דולקים, צריכים להדליקם דוקא במקום שיש בו אור, ועד להדלקה "על פתח ביתו מבחוץ"⁷⁰ – ריבוי אור (שיש בזה כמה רמזים, ולכל לראש הענין האמור ד"אור" בתוספת יו"ד) –

שמזה מובן, שמצד שרשו, יסוד האור נעלה יותר מיסוד האש; ומזה מובן גם ברוחניות הענינים – בנוגע לעבודה דגילוי ה"אור" הרוחני ב"עולם".

ועד שגם בזה נעשה "על פתח ביתו מבחוץ", שהוא משפיע בכל ה"חוץ" דה"עולם" את ה"אור" ד"ביתו" של יהודי!

ונקודת הענין בחיי כאו"א מישראל, כולל גם ילד מישראל – שנוסף על הפעולה בעניני תורה ומצוות בפשטות, צריכה להיות ההדגשה והפעולה גם בנוגע לכללות האוירה השוררת בבית (כמובן בפשטות גודל הענין שבזה), גם כאשר הילד (וכיו"ב) אינו עוסק בפועל בלימוד התורה, ובפרט כשבביתו ישנה גם קדושת האור ע"י עשרה מישראל הנמצאים שם⁷¹, ועאכו"כ ע"י עיקר הענין דעשרה – שעשר כחות נפשו הם בתכלית השלימות, באופן ד"ציבור", כידוע פתגם בנו של אדמו"ר הצ"צ בזה⁷², שכ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו נקרא על שמו, יוסף יצחק.

ועוד ועיקר – בנוגע להגאולה האמיתית והשלימה – שהיהודי מגלה בכל העולם את "אורו של משיח", ועד שזה נעשה ה"אור" הגלוי שכל העולם נושם בכל רגע ורגע, היינו, ש"אור" זה חודר בכל המציאות כולה, שהאור שכל יהודי נושם בד' אמות שלו נעשה "אורו של משיח", ועד כדי כך שזה נעשה החיות של כל העולם כולו!

וענין זה (שכל המציאות כולה חדורה בקדושה) מודגש בענין האור יותר מאשר באכילה ושת' דקדושה וכיו"ב, שכן, אכילה ושת' שייכת אך ורק בזמן שהאדם ער, ואילו נשימת האור מוכרחת להיות במשך כל המעט-לעת כולו, בכל רגע ורגע מחיי האדם, כמאחז"ל⁷³ על הפסוק⁷⁴ "כל הנשמה תהלל י-ה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו". ועד שפסוק זה מהווה סיום וחותם לכל חמשת הספרים בספר התהילים דדוד מלכא משיחא "נעים זמירות ישראל"⁷⁵, שהם כנגד חמשה חומשי תורה⁷⁶.

[ולהעיר מהדבר-פלא שבזה – שאף שכנ"ל החמשה ספרים שבתהילים הם רק "כנגד" חמשה חומשי תורה, מצינו חידוש ומעלה באמירת ספרים אלו – ענין התפילה, על גבי ענין התורה. שהרי בנוגע להמשכה שנעשית ע"י לימוד התורה נאמר, ש"כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו"⁷⁷, היינו, שההמשכה נמדדת לפי ערך הלימוד

70) שבת כא, ב.

71) ראה אגה"ק סכ"ג. וראה ר"ד בעת ביקור הר"מ אליהו, אור לו' מרחשון ש.ו. (לעיל ח"א ע' 388 ואילך).

72) "התמים" ח"ב ס"ע מה"מו [ע, סע"ב-ג]. לקו"ש

ח"ב ע' 477 ואילך.

73) ב"ר פי"ד, ט.

74) תהלים קנ, ו.

75) שמואל-ב כג, א.

76) ראה מדרש תהלים מזמור א. תוד"ה שני חומשין

– קידושין לג, א.

77) ראה תדב"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.

של האדם למטה⁷⁸; ואילו בנוגע לתפילה מצינו, ש"ברוך אתה הוי"ו" [כמודגש בתחילת הג' ראשונות דתפילת העמידה, שהן (וג' אחרונות) עיקר ענין התפילה], היינו, שמיד בתחילת התפילה, נעשית ההברכה והמשכה⁷⁹ ("ברוך" ד"אתה", אשר אמיתית הענין ד"אתה" שייך אך ורק בעצמות ומהות! (ומזה נמשך עד"ז בהשבעה שמות שאינן נמחקין⁸⁰)).

ט. ועוד⁸¹ ועיקר – שבמדנו ביום השבת, זוכים תיכף ומיד לגילוי כל ענינים אלו ב"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁸². ובפרט שאמרנו זאת כבר בברכת המזון דסעודת ליל שבת, ואח"כ מסיימים באמירת "אמן".

ועד לסיום ברכת המזון באמירת "ברוך הגבר אשר יבטח בהוי"ו והי' הוי"ו מבטחו"⁸³, ענין הבטחון בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה.

ובהקדים – שלכאורה אינו מובן מהו תוכן הסיום בברכת המזון בפסוק זה, והרי אז נמצאים ביום השבת, ולאחרי סעודת שבת באופן דשביעה כמ"ש "ואכלת ושבעת וברכת"⁸⁴, שביעה ע"פ תורה ביום השבת, כולל גם תכלית ושלמות העונג שבת כמ"ש⁸⁵ "וקראת לשבת עונג", ובפרט שכבר בתפילת ערבית נפעל הענין ד"קוראי עונג", שהיהודי קורא וממשיך עונג ביום השבת.

[ובזה נוסף בעמדנו כבר באמצע יום השבת – לאחרי כל השלימות דתפילת ערבית, שחרית ומוסף, כולל גם הענין ד"זכר למעשה בראשית" שאומרים בערבית, משא"כ בתפילת שחרית. ויש לומר, שפעולת אמירה זו דערבית נמשכת גם בתפילת שחרית, שלכן אין צורך לומר זאת בדיבור. וזה שחוזרים על זה (בגלוי) בתפילת מוסף הוא, כי ענינו של מוסף הוא שהיא הוספה וענין בפני עצמו, ועד ל"מוספין כהלכתם", "כהלכתם" דייקא – "הליכות עולם לו"⁸⁶, אל תקרי הליכות אלא הלכות⁸⁷].

והביאור בזה – שמכיון שלאחרי הסעודה וכל ברכת המזון וכו' (ובהוספה יתירה בעמדנו בשנת "הי' תהא שנת נפלאות בה", ו"בכל מכל כל", כמדובר כמה פעמים) מכל מקום עדיין לא בא... שעדיין חסר הענין העיקרי, ביאת משיח צדקנו – מוכרחים להגיע לענין הבטחון בהקב"ה!...

ה"ב.

(81) בהנחה אחרת מובא תוכן סעיף זה לעיל ס"ז, בהמשך למ"ש שם שנמצאים כבר ביום השבת כו'.

(82) תמיד בסופה.

(83) ירמ"י ז, ז.

(84) עקב ח, י.

(85) ישעי' נח, יג.

(86) חבקוק ג, ו.

(87) מגילה כה, ב.

(78) בהנחה אחרת מבואר שהמעלה דאמירת תהלים היא המעלה דתורה, ושם: שבנוסף ולאחרי לימוד התורה של האדם – "הקב"ה יושב ושונה כנגדו". ובהערת המו"ל שם: אולי היתה הכוונה, שדוקא בנוגע לאמירת תהלים מבקשים כנסת ישראל (ב"יהי רצון") "שתהא נחשבת לנו אמירת מזמורי תהילים אלו כאילו אמרם דוד מלך ישראל בעצמו". וממשיך בהנחה: ועד"ז הוא בנוגע לתפילה כו'.

(79) תו"א מקץ לז, ג. ובכ"מ.

(80) שבועות לה, סע"א. רמב"ם הלי' יסוד"ת פ"ו

ולכן הסיום לאחרי כל זה הוא – "ברוך הגבר אשר יבטח בהוי", שזהו ענין הבטחון בכלל, ובמיוחד הבטחון בהענין הכי עיקרי – גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

י. ויש להוסיף בכל האמור גם מצד פרשת השבוע, פרשת "תולדות":

דובר לעיל⁸⁸ על דבר החידוש המיוחד בפרשה זו – שפרשת נח (פרשה הראשונה שמתחילה ב"אלה תולדות נח") נקראת בשם "נח", ואילו פרשת תולדות (פרשה השנייה המתחילה ב"אלה תולדות יצחק") נקראת בשם "תולדות"!

ונקודת הביאור בזה (בפנימיות), שב"תולדות" מודגשת עבודתם של ישראל – תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" (כפרש"י בריש פרשת נח), ושלמות ענין זה הוא ביצחק. דאע"פ שכבר לפני כן ישנו הענין ד"תולדות נח" (הקשור ושייך גם עם ישראל דוקא, שלכן מזכירים את נח ואומרים פסוק אודות נח – בפסוקי זכרונות במוסף דראש השנה), הרי זהו ענין התורה ו"מעשים טובים" כפי שהם עדיין לפני מתן תורה; משא"כ "תולדות" (מעשי הטובים של) יצחק, שלאחרי אברהם אבינו, שבו הותחל הענין דמתן תורה (כידוע וכמדובר לעיל), ענינו הוא (בכללות) – התורה ו"מעשים טובים" כפי שהם לאחרי מתן תורה.

ומכיון שכן הוא באברהם, הרי ממנו נמשכים כל הענינים "לזרעך נתתי"⁹⁰, כפי שהובטח לו בכרית בין הבתרים, כולל גם ארץ ישראל כפי שהיא (נוסף על ארץ שבע אומות, גם) ארץ עשר אומות (כולל תוכן הענין שבזה בעבודת האדם ברוחניות – דשבע אומות קאי על ז' המדות, ועשר אומות על שלמות עבודת המוחין).

וממילא מובן, שדוקא עי"ז ("תולדות" – כללות הענין דמעשינו ועבודתינו) נעשה "תולדות יצחק", ביאת הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' תכלית ושלמות השמחה ד"כל השומע יצחק ליי"⁹¹, ו"אז ימלא שחוק פינו"⁹² – שלא רק שאז "שחוק פינו" יהי' אפשרי, אלא אז נהי' מוכרחים למלא "שחוק פינו", מצד שמחת הגאולה!...

ומפרשת תולדות ממשכיכים בתפילת המנחה בפרשת "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", שא' הפירושים בזה הוא⁹³, שיעקב יוצא מספירת הבינה ("באר שבע", מקור שבעת המדות) והולך לפעול ב"חרנה", באופן כזה, שהתחלת בירור וזיכוך חרן נפעלה גם בעת היות יעקב בארץ ישראל (אצל יצחק אביו), שעוד לפני יציאתו פעל הוא כבר

ח"א ע' צז. אוה"ת ר"פ ויצא (קעב, א"ב). שם (כרך ה) תתלה, א"ב. ד"ה ויצא תר"ל (סה"מ תר"ל ע' כט ואילך). תרל"ג (סה"מ תרל"ג ח"א ע' כט ואילך. וש"נ). פר"ת (סה"מ פר"ת ע' קסה ואילך). תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' סב ואילך). תרצ"א (קה"ת, תשס"ד). ד"ה מי מנה וד"ה והי' שארית יעקב תשח"י (סה"מ במדבר ח"ב ס"ע קכט ואילך. שם ע' קמ ואילך). וש"נ.

88 שיחות: אור לכ"ח מרחשון (לעיל ח"א ע' 348 ואילך). אור לאדר"ח כסלו (שם ע' 356 ואילך).

89 פרש"י ר"פ נח.

90 לך לך טו, יח.

91 וירא כא, ו.

92 תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

93 ראה ביאור"ז ויצא לאדהאמ"צ יז, ד. להצ"צ

– "וילך", הליכה ב"חרון", ב"חרון אף של מקום"⁹⁴, ועד להליכה אמיתית שהיא באין ערוך⁹⁵.

וזהו מ"ש "חרנה" בתוספת ה', המורה על המשכת וגילוי מקורו ושרשו – אות ה', "בה' נברא העולם הזה"⁹⁶, ועד כדי כך, שזה נעשה היסוד של האותיות ד"חרן", שהרי האות ה' היא יסוד ומקור כל האותיות⁹⁷!

ובפרט שיציאתו לחרן נעשית לאחרי שלימות עבודת אברהם ויצחק בחרן, ולאחרי (התחלת) עבודתו של יעקב באופן ד"יושב אהלים"⁹⁸, לשון רבים – הן תורה שבכתב והן תורה שבע"פ⁹⁹.

ובכח זה הקים יעקב אבינו את כל משפחתו, כל הי"ב שבטי י-ה – "מטתו שלמה"¹⁰⁰ – דוקא ב"חרן" (נוסף על בנימין שנולד בארץ ישראל).

יא. ועוד והוא העיקר, שזוכים תיכף ומיד לכל הי"ב שבטי י-ה בשלימותם בגאולה האמיתית והשלימה, שאז יתאחדו עשרת השבטים שגלו לאחורי נהר סמבטיון¹⁰¹ עם ב' השבטים יהודה ובנימין, כולל גם השבט הי"ג, "שער לוי אחד"¹⁰², הנלוים ("ילוו עליך וישרתוך"¹⁰³) על שאר הי"ב שבטים, וכולם נמצאים יחדיו בארצנו הקדושה באופן ד"כל יושבי" עלינו¹⁰⁴ בתכלית השלימות.

ויש לומר, שענין זה הוא חידוש מיוחד שיהי' דוקא בגאולה העתידה לבוא. שכן, אע"פ שבעבר (לאחרי כיבוש יהושע בן נון, ובזמן שלמה המלך וכו') היו זמנים ד"כל יושבי" עלינו, הרי [נוסף לזה שלא הי' זה בתכלית השלימות דלקמן] מכיון שאמיתית הענין היא דוקא כשזה באופן נצחי, מובן, שה"כל יושבי" עלינו שהי' בעבר, אינו בתכלית האמיתיות. וכלשון חז"ל בנוגע לשלימות דשלמה – "סעודת שלמה בשעתו"¹⁰⁵, היינו שזו היתה שלימות לפי שעה בלבד. משא"כ ה"כל יושבי" עלינו דלעתיד לבוא בגאולה האמיתית – יהי' באופן נצחי, גאולה נצחית.

וה"כל יושבי" עלינו דאז, יהי' בתכלית השלימות: הן בנוגע ל"כל יושבינו", בני ישראל, שבזה יכללו כל בני ישראל – כל הי"ב (י"ג) שבטים – שחיו במשך כל הדורות כולם, והן בנוגע ל"עלינו", לארץ ישראל – כי בכיבוש יהושע כבשו רק שבע אומות, ולעתיד לבוא יירשו בני ישראל "ארץ עשר אומות", כולל גם הקיני קניזי וקדמוני¹⁰⁶ – שזהו השלימות של ארץ ישראל.

101 ראה סנהדרין צד, א. ב"ר פע"ג, ו.

102 יחזקאל מח, לא. וראה ב"ב קכב, א.

103 קרח יח, ב.

104 ערכין לב, סע"ב. רמב"ם ה' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

105 ב"מ פג, א (במשנה).

106 ראה לך לך טו, יט ובפרש"י. פ' ראה יב, כ

ובספרי שם. פ' שופטים יט, ח ובפרש"י.

94 פרש"י ס"פ נח.

95 ראה סה"מ תר"ס ע' קז ואילך. ובכ"מ.

96 מנחות כט, ב.

97 אגה"ק ס"ה (קז, ב). ובכ"מ.

98 פרשתנו (תולדות) כה, כז.

99 אזה"ת פרשתנו קמה, ב.

100 ראה ויק"ר פל"ו, ה.

וממילא חוזרים גם כל דיני יובל בפשטות, ומתקיים ה"וקראתם דרור בארץ לכל יושבי" גו' ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו"¹⁰⁷, החל ביהודים אלה הנמצאים כאן עתה, בד' אמות של בית הכנסת ובבית המדרש ובבית מעשים טובים.

יב. ויש להוסיף בדיוק הלשון "כל יושבי עלי", שמזה מובן, שבני ישראל הם למעלה מכל ארץ ישראל, גם כפי שהיא בתכלית השלימות דארץ עשר אומות!

ואדרבה, בני ישראל הם הפועלים את ההתיישבות בארץ, "יושב עלי", היינו, שעל ידם נעשית גם הארץ, (שמצד עצמה היא) מקום אשר "לא ישב אדם שם"¹⁰⁸ – למקום מיושב. ויתירה מזו, שהם ממשיכים גם את הבחינה ד"לא אדם"¹⁰⁹ בבחי' "אדם" וב"ארץ", וגם זה נמשך באופן דהתיישבות.

ולהעיר מהקשר למשיח, שהרי "אדם" הוא גם הציור ד"מאד"¹¹⁰, למעלה מכל מדידה והגבלה, השייך במיוחד למשיח, עליו נאמר¹¹¹ "וגבה מאד".

יג. והעיקר, שנזכה תיכף ומיד ל"כל יושבי עלי" בארץ עשר אומות, כולל כל השלימויות והגאולה העשירית, שאז יתגלו כל העשרה ענינים ("אלו עשרת הדברות"¹¹²) שנגזזו או גלו¹¹², ונוסף לזה – "העשירי יהי' קודש"¹¹³, "יהי' לשון עתיד, שיתוספו כמה וכמה ענינים דעשרה לעתיד לבוא דוקא.

וזוהי גם השייכות ד"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" להגאולה – כי דוקא ע"י העמדת כל ה"יב שבטים, שזו היתה בחרן, נפעלת השלימות ד"כל יושבי עלי" בגאולה האמיתית והשלימה, שהיא שלא בערך לכל השלימויות דבני ישראל שהיו בעבר, הן בזמן כיבוש יהושע ובזמן שלמה, ועאכו"כ בזמן כיבוש עזרא ובית דינו ש"הם הנקראין אנשי כנסת הגדולה"¹¹⁴, שתיקנו את התפילות וברכות וכמה וכמה תקנות וכו'.

אשר בהמשך לאנשי כנסת הגדולה, הרי היו חכמי המשנה והגמרא, והם שאמר¹¹⁵ – והובא ברמב"ם¹¹⁶ בתור פסק דין להלכה – שע"י פעולה אחת בתורה ומצוות [במחשבה, ואפילו בדיבור, או אפילו במעשה, או בסדר הפוך – במעשה, ואפילו בדיבור, או אפילו במחשבה (דתלוי באיזה מצוות מדובר: מצוות התלויות במחשבה, בדיבור או במעשה)], הרי הוא מכריע את הכף, ומביא לו ולכל העולם כולו – "תשועה והצלה", בגאולה האמיתית והשלימה.

א. קה, ב. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פ"כ ע'.

יח) ואילך. ועוד.

(112) ראה יומא נג, ב.

(113) בחוקתי כז, לב. וראה בכורות נח, ב. זח"ב

רעא, א. בחיי ר"פ תרומה.

(114) הקדמת הרמב"ם לספר היד.

(115) קידושין מ, ריש ע"ב.

(116) הלי' תשובה פ"ג ה"ד.

(107) בהר כה, י.

(108) ל' הכתוב – ירמי' ב, ו. וראה לקו"ת פ' ראה לב, ב. ועוד.

(109) ע"פ שמואל-א טו, כט.

(110) ישע"י נב, יג.

(111) ראה זח"ג רמו, ב (ברע"מ). ב"ר פ"ח, ה ובפרש"י. ספר הגלגולים ספ"א. מגלה עמוקות אופן קפ. תו"א ויחי מו, ד. ביאור"ז (לאדהאמ"צ) בלק קב,

יד. ויש להוסיף בזה ע"פ הידוע, שרמב"ם הוא (גם) ר"ת "רבות מופתי בארץ מצרים"¹¹⁷, היינו, שגם בעולם כפי שהוא מיצר וגבול ("מצרים") ממשיכים את ה"רבות מופתי" של הקדוש ברוך הוא, ועד שגם ב"הוא" שבהקב"ה שלמעלה מכל מדידה והגבלה – נעשה "ברוך" מלשון ברכה והמשכה⁷⁹, שגם זה נמשך ומתגלה בעולם. ועד לתכלית השלימות בזה, כבסיום וחותרם הרמב"ם – "כמים לים מכסים".

כלומר, נוסף על מה שכתב הרמב"ם לפני כן "לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד כו' וישיגו דעת בוראם", היינו, שהקב"ה מתגלה למטה כפי שהוא בבחי' בורא (ועאכו"כ כל הדרגות שלמטה מבחי' בורא) – ישנו גם הגילוי דבחי' "הוא" שלמעלה מבחי' בורא, ויתירה מזו – למעלה גם מהבחינה שלמעלה מבורא, שזהו עולם האצילות, שכן, גם עולם האצילות, עם היותו בבחי' "אצלו וסמוך לו"¹¹⁸, הרי הוא אך ורק "סמוך לו", ובפרט שאצילות הוא גם מלשון "ואצלת' מן הרוח אשר עליך"¹¹⁹, האצלה והפרשה, ורק "מן הרוח" ולא עצם הענין (ולמעלה מזה ישנו ה"רוח" כפי שהוא בפני עצמו).

וזהו העילוי והחידוש שבכאו"א מישראל – שנוסף על זה שהוא מגלה בנפשו ובחיי בחי' האצילות, "אצלו וסמוך לו", קיימת אצלו גם ההתקשרות וההתאחדות עם בחי' העצמות ממש, כי, ע"י קיום המצוות של כאו"א מישראל, נעשה אצלו הצוותא וחיבור¹²⁰ (באופן ד"כמים לים מכסים") עם ה"הוא" שלמעלה – עצמות ומהות א"ס ב"ה!

[ועאכו"כ שבזה נכלל ה"ואצלת' גו'", שהרי כל פסוקי התורה נאמרו לבני ישראל, ונאמרים ונלמדים דוקא ע"י ישראל, מכיון שהם נאמרו בשביל בני ישראל¹²¹, כמודגש גם בתוכן תיבת "פסוק" גופא, מלשון הפסק וריוח, שכן, ענין ההפסקות שבפסוקים הוא מצד (ובשביל) מציאותם של ישראל, ליתן ריוח להתבונן וכו']¹²².

טו. ועוד והוא העיקר, שזוכים תיכף ומיד ממש לגאולה העשירית, ולכל הענינים האמורים.

ובפרט שמתכווננים עתה לתפילת המנחה, שבה מודגשת תכלית המנוחה שתתגלה לעתיד לבוא, "כי מאתך היא מנוחתם ועל מנוחתם יקדישו את שמך"¹²³, שמנוחתם של ישראל היא המנוחה דהקב"ה.

ועוד לפני זה קוראים בתורה בפרשת "ויצא יעקב מבאר שבע", ששייכת במיוחד לתפילות בני ישראל, שהרי כל התפילות עולות למעלה דרך באר שבע¹²⁴, הקשורה

(117) ל' הכתוב – בא יא, ט.

(118) ראה פרדס שער (טז) אבי"ע פ"א ואילך.

(119) בהעלותך יא, כה. תו"א בראשית ג, א. וירא יד, א. משפטים עו, ב. ועוד.

(120) לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. שלח לז, ד.

ובכ"מ – נסמן בסה"מ פורים ע' ז הערה 55.

(121) ראה תדבא"ר פי"ד. ב"ר פ"א, ד.

(122) פרש"י ר"פ ויקרא.

(123) ראה ד"ה אתה אחד במאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' י ואילך. ד"ה הנ"ל תשמ"ב פ"ג (סה"מ יו"ד"י"ט כסלו ע' סד) ואילך.

(124) ראה פרש"י ויצא כח, יז.

למקום מערת המכפלה שבעיר חברון¹²⁵; ויש לומר שענין זה ישאר גם לעתיד לבוא, שהרי "קדושה אינה זזה ממקומה"¹²⁶, ואדרבה – "מעלין בקודש"¹²⁷, ובאופן דבאין ערוך! ועוד והוא העיקר – שזוכים לגאולה השלימה תיכף ומיד ממש, ונשיא דורנו בראשנו עם כל בני ביתו, נשמות בגופים, וכולנו הולכים – "וארו עם ענני שמיא"⁵⁷, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובכנותינו"¹²⁸, לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך", עד לקודש הקדשים, ולאבן השתי' שבו, ותיכף ומיד ממש. [אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

– שיחה ב' –

טז. כאמור לעיל, בעמדנו עתה בהתוועדות זו, וכמדובר כמה פעמים שמכל ענין צריך להפיק לימוד והוראה בעבודה בפועל – ומובן שכן הוא גם בנוגע לענין הנ"ל שחודש כסלו הוא חודש הגאולה, שצריך כל אחד לגלות את היחידה (בחי' משיח) שבנפשו ע"י קבלת החלטה תקיפה בעבודתו, ועי"ז תתגלה היחידה הכללית, נשמת משיח צדקנו.

ובמיוחד, בעמדנו ביום השבת, שקודם (גם במעלה) ליום ראשון הנקרא בכתוב בשם "יום אחד", וממילא מובן ששבת, שהיא למעלה ממנו, היא בבחי' "יום יחיד"¹²⁹, כך שאז ישנה נתינת כח מיוחדת לגילוי היחידה שבכאו"א.

אלא שלכאורה, יכול כל א' לשאול, מנין יש לו את הכח לגלות מיד ברגע זה את בחי' היחידה שבו, עבודה נעלית ביותר?!

והמענה לזה הוא, ע"פ הפתגם הידוע¹³⁰ "אני מתפלל לדעת זה התינוק", שמעבודת ה' של "התינוק" צריך כאו"א ללמוד בנוגע לעבודתו, והיינו שהשלימות האמיתית דתפילת האדם להקב"ה היא דוקא כאשר היא בדוגמת תפילתו של התינוק. אלא שעפ"ז מדובר בענין נעלה עוד יותר מסתם גילוי היחידה!

וכנראה בפשטות, שכשידברו עם "התינוק" אודות גילוי היחידה, אינו יודע כלל על מה מדובר ... אינו יודע מהו החילוק בין "אחד" ל"יחיד"¹³¹ וכו'; הענין היחידי שהוא יודע

(129) בהנחה אחרת: ויש להוסיף בהשייכות המיוחדת ליום השבת – שממנו באים ליום ראשון שנקרא בתורה "יום אחד" – "שבו הי' הקב"ה יחיד בעולמו", בחי' היחידה.
(130) תשובות הריב"ש סקני"ז בשם הר"ש דקינן. הובא בסהמ"צ להצ"צ ק"ח, א.
(131) ראה תו"א וארא נה, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ קכד, א ואילך.

(125) ראה יונת אלם פט"ו. מגלה עמוקות אופן רכב. ובארוכה – לקר"ש חכ"ה ע' 98. וש"נ.
(126) ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"ג. שער (לד) תיקון נוקבא פ"ג. שער (לה) הירח פ"א. אגה"ק ביאור לסימן זך (קמז, א).
(127) ברכות כח, א. וש"נ.
(128) בא י, ט.

הוא – הקב"ה בעצמו, עצמותו ומהותו ית' ממש! שכן, זהו הענין הראשון ש"התינוק" יודע ומרגיש, לפני כל שאר הענינים.

וכפי שרואים זאת גם בהנהגתו של "התינוק" – ודוגמתו בכאו"א שמתפלל לדעת זה התינוק" – שלכל לראש, "מיד כשניעור משנתו"¹³² הרי הוא מתחיל באמירת "מודה אני לפניך . . . שהחזרת בי נשמתי כו", אשר הודאה זו היא דוקא לעצמותו ומהותו ית'. וזו היא התחלת יומו של תינוק מישראל (וכמו"כ אצל כאו"א כאמור) – שתיכף ומיד כשניעור, עוד לפני כל הענינים שלאחרי זה – לפני הענין ד"לפניך", פנימיות דלמעלה, ועוד לפני שמכיר בכך שהוא מציאות ד"אני" – ישנו הענין ד"מודה", המורה על ההודאה הגמורה של "התינוק" אל הקב"ה שלמעלה הימנו – עצמות ומהות, שזהו הביטול לענין הכי נעלה שלמעלה מכל הדרגות והשמות כו' שלמעלה¹³³.

וכמרוז גם בזה, ש"מודה" בגימטריא נ"ה, דיש לומר שרומז למ"ש¹³⁴ "הן להוי" אלקיך השמים ושמי השמים", היינו, שזהו ("מודה" – "הן") ענין שלמעלה מ"הוי", ולמעלה מ"אלקיך", ועאכו"כ מ"השמים ושמי השמים", מכיון שמדובר אודות ההודאה והביטול לעצמות ומהות שלמעלה באין ערוך מכל ענינים אלו.

יז. ויש לומר יתירה מזו – שגם האמירה ד"מודה" היא כבר ענין נוסף, ודרגה מסויימת, שהרי אמירת התיבה "מודה" מורכבת מארבע אותיות נפרדות כו' (ומצירוף אותיות שאינם אלא הגימטריא ד"הן"), ויש לזה תוכן מסויים (ענין ההודאה), וממילא הרי זה ענין של "ציור" מסויים עם תואר וגדר; ואילו היחוד עם עצמות ומהות מתגלה בעצם המציאות ד"ניעור משנתו" (שע"ז הוא נעשה מציאות השייכת לומר לאחר מכן "מודה אני"), שכש"התינוק" מתעורר משנתו, הרי תוכן הענין האמיתי בזה הוא – שעצמות ומהות שבו ניעור (מתגלה) משנתו ("האט זיך אויפגעכאַפט פון שלאָף") (כביכול), היינו, שעצם מציאותו, ללא ענין נוסף ועבודה מסויימת כלשהי, מורה על אמיתית המציאות – עצמות ומהות!...

[ולהעיר, שבדיוק הלשון "אויפגעכאַפט" (שכך התבטאו רבותינו נשיאינו, וממילא מובן שיש בזה גדר של תורה שבעל פה) מרומז גם הקשר לאופן העבודה ד"חטון ואכול חטון ואישתי"¹³⁵, וכידוע ביאור כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאחז"ל זה, שנתפרסם ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר¹³⁶].

ודבר זה אינו שייך ותלוי באמירת פרטי הענינים ד"מודה אני כו", שכל זה קשור עם איזו דרגא ובחינה כו', כי אם, בעצם מציאותו של יהודי שניעור משנתו – שקשור ומאוחד עם עצמותו ומהותו ית' ממש.

134) עקב י. יד.

135) עירובין נד, א.

136) ראה קונטרס ומעין ע' 22. אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' רסו.

132) שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"א ס"ה. מהדו"ת ס"א ס"ו. סידור אדה"ז לפני "מודה אני".

133) ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות סעיף יא.

וכמבואר בתורה אור¹³⁷ "המאור הוא בהתגלות, ולכן אפילו תינוקות יודעים שיש שם אלוהים מצוי כו' אף שאין בהם השגה ותפיסה איך ומה . . ש"מ"מ המאור עצמו הוא נמצא למטה כמו למעלה", שידיעה זו של התינוקות "שיש שם אלוהים מצוי" אינה באיזו דרגא ובחינה באלקות, אפילו הדרגא הכי נעלית ד"יחידה לייחדך"¹³⁸, אלא בעצמותו ומהותו ית' ממש שלמעלה מכל הענינים.

וכיון שכן הרי מובן, שכש"התינוק" אומר "דער אויבערשטער", כוונתו היא לענין זה שהוא מכיר ומרגיש שהוא למעלה ("אויבין") הימנו ומכל הנבראים, היינו, שגם כשהתינוק נמצא בבנין גבוה של כמה קומות, ואפילו בקומה העליונה שב"גורדי שחקים" ("סקיי סקרייפערס"), הרי הוא יודע שישנו "אָ זאָך" (אלא שאי אפשר לומר על זה את התואר "אָ זאָך", לא בלשון אידיש, וכמו כן בלשון הקדש שאי אפשר לומר על זה התואר ד"דבר" או "מציאות") שלמעלה הימנו ("העכער פון אים") – עצמות ומהות. אלא שאליבא דאמת, הרי בעצמות ומהות לא שייך לומר גם "למעלה" ("העכער"), כיון שהוא למעלה מכל העליונים ("העכער פון אַלע העכערקייטן")!

וביחד עם זה – ענין זה הוא אמיתית מציאותו של "התינוק", ועד שזה נמשך בו באופן ד"בכל עצמותי תאמרנה"¹³⁹, בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. ועד"ז בנשים ובנות, שיש להן יותר מרמ"ח איברים, וממילא יותר משס"ה גידים בהאיברים וגידים שלהן¹⁴⁰. וכל זה – באופן ד"הליכות עולם לו", שמעין זה נמשך גם בעניני העולם, ובאופן ד"הליכות", "ילכו מחיל אל חיל", שמהחומר נעשה גשם, והגשם הוא באופן ד"גשמי ברכה"¹⁴¹ (ובפרט שאומרים כבר "משיב הרוח ומוריד הגשם").

וזהו תוכן הענין ד"אני מתפלל לדעת זה התינוק" – שכל א' צריך ללמוד מעבודתו של התינוק, שכל עניניו וכל מציאותו חדורה בגלוי באמיתית מציאותו, עצמות ומהות אין סוף ב"ה.

יח. עפ"ז מובן, שהאמור לעיל אודות גילוי היחידה – יש לתקן בזה ולהדגיש – שהכוונה היא לגילוי נעלה יותר מגילוי בחי' היחידה, שהרי גם היחידה שבנפש היא איזה תואר וגדר באלקות, שלכן "יחידה" היא אחת מה"חמשה שמות (ש)נקראו לה"¹⁴² (להנשמה), ענין של "שם" בלבד¹⁴³, ואילו כאן מדובר אודות גילוי עצם הנשמה ("לה")

אצל נשים שקיימים אצלן איברים נוספים על מספר רמ"ח, ומזה מובן גם בנוגע לגידיהן. ועד"ז בנוגע לטף – טף דאנשים וטף דנשים].

(141) ראה פרש"י נח ז, יב.
(142) ראה בר" פ"ד, ט. דבר פ"ב, לו. וראה קונטרס ענינה של תורת החסידות שם הערה 37. וש"נ.
(143) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

(137) וירא יד, ב.
(138) נוסח הושענות ליום ג'.
(139) תהלים לה, י.
(140) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל סי"ד (בהמשך להמבואר שם בענין המשכת וגילוי עצומ"ה בעולם), ושם: וכל זה – אצל כאו"א מישראל, נשמה בגוף עם כל הרמ"ח איברים ושס"ה גידים [כולל גם

של היהודי, שלמעלה מכל ענין השמות, להיותה ענין אחד ממש עם עצמות ומהות, שלמעלה מכל התוארים והגדרים כו' כמדובר כמה פעמים.

אלא שלאמיתתו של דבר אי אפשר לומר גם "עצמות ומהות", כי זהו ג"כ תואר וציור כו', אלא זהו "ענין" – אלא שאין שייך לומר בזה "ענין" ג"כ; אלא כלשון הרמב"ם¹⁴⁴ – "אמיתת המצאו", שהוא אמיתית המציאות, שממנו נמצאו כל הנמצאים.

ולהעיר מהרמז בזה בנוגע להגאולה האמיתית והשלימה ומשיח צדקנו – כי זוהי הדרגא של מלך המשיח, שהרי "המצאו" ומציאות הוא גם מלשון "מציאה", הקשורה במיוחד עם דוד מלכא משיחא – כמ"ש¹⁴⁵ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

ולהוסיף, שגם בזה מודגש כל הנ"ל, שענינו של משיח הוא "קדשי" דעצמות ומהות, וביחד עם זה נעשה בזה "משחתיו", גילוי המלוכה בפועל באופן שזה חודר ונמשך בכל הנמצאים כולם, כטבעו של שמן שמפעפע בכל דבר¹⁴⁶, "בשמן קדשי משחתיו".

ומזה ממשיכים במזמורים – צדי"ק, וצ"א, ועד לסיום כל הי"א מזמורים שאמרם משה, ב"מזמור לתודה". ואע"פ שאין אומרים זאת ביום השבת, הרי אמירתה בימי החול נמשכת ופועלת גם ביום השבת. ועוד זאת, שבדאי שומעים כמה וכמה מישראל מזמור זה גם ביום השבת מיהודים אלה שמסיימים את כל ספר התהילים בכל יום ויום, גם בשבת, וכמה נוהגים לסיימו כמה פעמים בכל יום ויום – וגם משתתפים יחדיו עמם בזה.

וע"ד ובדוגמת מה שכאו"א מישראל מסיים את התהילים בליל הושענא רבה, שאז מקבלים את ה"פתקא טבא"¹⁴⁷ על כל השנה כולה [ובפרט ע"פ המדובר כמה פעמים¹⁴⁸ אודות קיום המנהג שהי' מאז ומקדם, שהגבאים היו מחלקים בהושענא רבה לכל מי שהי' בבית הכנסת תפוח מתוק בדבש. ובפרט באותם בתי כנסיות שהיו בסמיכות לסוכה¹⁴⁹, שעיי"ז היו יכולים המתפללים לאכול זאת תיכף מיד בסוכה (גם אלו שהיו מהדרים בנוגע לאכילה בסוכה כו')].

ועוד ועיקר – שמהדיבור בענין "הושענא רבה", זוכים לישועה רבה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש – "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו".

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון ההקפות דשמח"ת. אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר קבוצת אורחים (מקולומבי) שהגיעו לשבת, ואמר:]

147) ראה זח"ג לב, א. פ"ח שער (כט) הלולב פ"ד.

148) ראה שיחת ליל הושע"ר שנה זו בסופה (לעיל

ח"א ע' 175). ועוד.

149) בהנחה אחרת: בתוך סוכה.

144) ריש הל' יסוה"ת.

145) תהלים פט, כא.

146) ראה חולין צז, רע"א. שו"ע יו"ד סק"ה ס"ה.

יט. לשבת זו הגיעה לכאן קבוצת יהודים ממדינה אחרת, והרי הם בגדר "אורחים". וכיון ש"גדולה הכנסת אורחים יותר (אפילו) מקבלת פני השכינה"¹⁵⁰ – מן הסתם יאמרו "לחיים" בסיוע השליח שהביאם, וינגנו ניגון, וכל הקהל יצטרף עמהם.

– וזו תהי' ההתחלה טובה דאמירת ה"לחיים" איש לרעהו ואשה לרעותה – בגאולה האמיתית והשלימה, בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש.

[האורחים שיחיו אמרו "לחיים", וניגנו "דידן נצח", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' בשמחה רבה].

– שיחה ג' –

כ. דובר לעיל, שכאור"א צריך לגלות את היחידה שבנפשו, ולכל לראש – ע"י החלטה טובה ותקיפה בהתאם לזה, הפועלת במחשבה ובדיבור ובמעשה האדם, ונמשכת וחודרת בכל מציאותו ועניונו כו', שזהו אבן הבוחן שהחלטה היא מצד היחידה שבנפש, ובאופן שענין זה נעשה הענין הראשון והעיקרי בכל עניונו, שכבר באמירת "מודה אני" הרי הוא מגלה בעצמו את מציאותו האמיתית, בחי' היחידה שבו.

וענין זה צריך להיות בכל יום ויום, כולל גם באמצע יום השבת ("אינמיטן אַ שבת'דיקן טאָג").

וכאן נשאלת השאלה: לכאורה, כיון שענין זה דורש מחשבה מסודרת ע"י התבוננות הקודמת לזה, שכן דוקא אז יכולה ההבנה והשגה שלו לחזור בכל עניונו – הרי זה שייך דוקא לאחרי אמירת ברכות השחר, עד לברכת התורה. שהרי כשיתחיל להתבונן בענין היחידה שבנפשו, הוא מסוגל להמשך ולהתעמק ("וועט ער פאָרגייען זיך און פאָרטראַכטן זיך") בענין היחידה שבנפש, ובחילוקי הדרגות שבזה וכו', שזוהי מחשבה בפנימיות התורה, השייכת דוקא לאחרי ברכת התורה¹⁵¹.

ועאכו"כ בנוגע ליחידה שלמעלה – "יחידה לייחדך", שלזה דרושה התבוננות בסדר ההשתלשלות וכו', מחשבה והתבוננות בפנימיות התורה, ובזה גופא בבחי' היחידה שבפנימיות התורה!

ואם כן, דרוש ביאור – מה שייך כל זה ל"מודה אני", ועוד לפני כן כנ"ל, דלכאורה, כל הענין שייך אך ורק לאחרי ברכת התורה!?

כא. והמענה לזה – שהמדובר הוא לא בהתבוננות בפרטי הענין, ובהבנה והשגה שבזה, אלא בתוכן הענין האלקי שב"יחידה", שלמעלה מכל ענין של הבנה והשגה

(151) ראה שו"ע אדה"ז מהדו"ת שבהערה 131.

(150) שבת קכז, א. ושו"נ.

ומחשבה וכו', "כדעת זה התינוק". וענין זה ישנו מיד כשניעור משנתו, קודם ברכת התורה.

ובהקדמה:

גם הענין ד"יחיד" למעלה, "יחידה לייחדך", אינו אמיתית השלימות דמציאות הקב"ה, אלא הוא "תואר" בלבד בשביל הזולת (כמו ש"יחידה" היא א' מחמשה שמות שנקראו להנשמה) – המתאר ומגדיר מציאותו של הקב"ה בתואר וגדר מסויים (ענין ד"יחידה לייחדך" וכיו"ב). וכמובן גם מזה שאומרים "יחיד בעולמו", שייכות לעולם, דאע"פ שגם העולם בדרגה זו הוא באופן ד"עולמו", מכל מקום, הרי זה דרגת האלקות כפי ששייכת לענין נוסף. ואמיתית מציאותו של הקב"ה – עצמותו ומהותו ית' – הוא למעלה מכל הגדרים והתוארים, כמובן.

ומזה גם מובן בנוגע להתואר "עצמות ומהות", שלהיותו סוף-סוף "תואר"¹⁵², שהרי הן "עצמות" והן "מהות" הם תיבות מסויימות עם פירוש מסויים, וממילא "תואר" והגדרה מסויימת, אשר כל זה אינו שייך כלל למעלה, ובמילא אין זה "מבטא" אמיתית מציאותו של הקב"ה – עצמותו ומהותו ית' ממש – שהוא למעלה מכל התוארים והגדרים כו'. אלא הכוונה בזה היא, לא לפירוש התיבות ד"עצמות ומהות", אלא לתוכן הענין אליו מתכוונים באמירת תיבות אלו (בדיבור בני אדם) – עצמותו שלמעלה מכל גדר תואר כו'.

וכאמור, "אני מתפלל לדעת זה התינוק" – שהתינוק אינו מבין ומשיג כלל כל המושגים ד"יחידה" ו"יחידה לייחדך", "יחיד עולמים" וכיו"ב, וכשישאלו תינוק מהו "יחיד", ומהו "עצמות ומהות", יענה, שאינו יודע, לא על "יחיד", ולא על "אחד", לא על "עצמות" ולא על "מהות" (ניט ער ווייס וואָס "עצמות" איז, ניט ער ווייס וואָס "מהות" איז)... התינוק יודע ומכיר רק התוכן של התואר "עצמות ומהות", כלומר, מציאותו האמיתית והעצמית של הקב"ה, אבל לא הענין והתואר ד"עצמות ומהות" בתור תואר – שמתאר ומגדיר הדבר.

וזהו מה שהתינוק קורא את הקב"ה בשם "אויבערשטער" – שכוונתו בזה היא לאמיתית עצמותו ומהותו ית'. וכשאומרים לו "אויבערשטער", הוא מבין בפשטות שהכוונה היא ל"ענין" זה שהוא מרגיש ויודע שהוא למעלה ממנו, כיון שהוא לומד זאת מעצמו, "מבשרי אחזה אלוקה"¹⁵³ – דכמו שגופו מחולק לראש גוף ורגל, והראש שבו מרומם ונעלה יותר לגבי רגלו ושאר חלקי הגוף, כמו כן כשאומרים לו "אויבערשטער" בכללות, מבין הוא שהכוונה היא לענין זה שהוא למעלה ("אויבן") ממנו ומכל הענינים, ה"ראש" דכל הענינים. כלומר, לא "מעלה ומטה" כפי שילד נמצא בקומה התחתונה

(152) ראה גם ד"ה אתם נצבים תשמ"ח (סה"מ דברים ח"ב ע' רמט).
 (153) איוב יט, כו.

בבנין רב-קומות ויודע שישנם קומות למעלה מקומה זו, אלא למעלה ממנו לגמרי, למעלה מכל העינים.

ואע"פ שגם "אויבערשטער" הוא תואר, הרי אין הפירוש בזה שבכך הוא מגדיר את הקב"ה בתואר וגדר מסויים, שהוא "למעלה" דוקא. וכנראה במוחש, שכשישאלו תינוק האם הקב"ה נמצא רק למעלה? יענה: לא, הקב"ה נמצא בכל מקום ממש, למטה כמו למעלה; וכשימשיכו לשאול אותו: אם כן מדוע הינך קורא לו "אויבערשטער"? יענה גם על כך, מתוך פשיטות מוחלטת האופיינית ל"תינוק" – שמכיון שגם הוא, הוריו והמלמד שלו וכל העולם כולו נמצאים כאן למטה, אין כל חידוש בכך שגם הקב"ה נמצא למטה, דמאי קא משמע לך?!... משא"כ זה שהקב"ה נמצא (גם) למעלה מכל הנבראים – ולמעלה לא בערך וביחס להמטה, אלא למעלה לגמרי מכל העינים – בכך מתבטא החידוש שבדבר, ולכן הוא קורא לו בשם "אויבערשטער"!

וממילא מובן שכש"התינוק" אומר "אויבערשטער", כוונתו לאמיתית מציאותו של עצמות ומהות (התוכן של עצמות ומהות, אבל לא תוכן תיבות אלו עצמן). ומזה מובן גם בנוגע ל"אני מתפלל לדעת זה התינוק" – שכשאומרים "אויבערשטער" אין הכוונה לה"תואר", שהוא "עליון" מכל העינים כולם באופן של שלילה, כלומר שהוא בערך ומתייחס אליהם אלא שנעלה מהם, אלא הכוונה, שזהו "ענין" אחר לגמרי, ו"מציאות" אחרת לגמרי – בין אם זהו "מציאות" שלמעלה יותר, עמוק יותר, רחב יותר, למטה יותר ("צי דאס איז העכער, טיפער, ברייטער, נידעריקער") וכו'.

ונקודת הענין בזה – שביחד עם זה שענין זה קיים ("דאס איז דא"), הרי אין זה בגדר המציאות כלל, שלכן אי אפשר לומר על זה שהוא "נמצא"; וכן לא שייך בזה התואר "ענין", והתואר "מציאות", אלא הכוונה היא למציאות אחרת לגמרי, שלא בכחי מציאות נמצא. וממילא מובן, ש"ענין" זה הוא למעלה מכל גדר וענין של הבנה והשגה. ומה שאומרים "לדעת זה התינוק", הרי הדיוק בזה הוא "דעת" דוקא – לא ענין של הבנה והשגה, אלא "דעת" כפי שהיא עולה עד למעלה מענין הכתר¹⁵⁴, שהוא ענין ההתקשרות וההתחברות בזה, שלכן היא עיקר המוחין, ודוקא היא המולידה "אהבה וענפי" ויראה וענפיי¹⁵⁵.

וכאמור, "ענין" זה אינו שייך כלל להבנה והשגה ומחשבה. ולא שייך לומר בזה, לא "ענין" ולא "מציאות", ולא למעלה מתוארים, ולא "למעלה מכל העליונים" ("העכער פון אַלע העכערקייטן") וכו', ואדרבה – כמה שנוסיה לשלול זאת, נצטרך להוסיף עוד יותר בשלילת שלילות אלו גופא ("וואָס מער מ'וועט שולל זיין, אַלץ מער וועט מען דאַרפן שולל זיין"), שכן כל שלילה היא חלק מידיעה!

(155) תניא ספ"ג.

(154) ראה תו"ח נח סה, ב. המשך תער"ב ח"א ס"ע רכ ואילך. סה"מ תרפ"ג ע' קז ואילך. ה'ש"ת ע' 75.

אלא שמכיון שכשרוצים לדבר בענין זה, אין ברירה, ומוכרחים לומר על זה "תיבה" מסוימת, לכן אומרים עכ"פ שישנו ענין ומציאות כזו, ומוסיפים ומדגישים שזוהי "אמיתת המציאות", להדגיש, שזה לא שייך להבנה והשגה, שכן כל אחד יודע שהאמת היא שאינו מסוגל להבין ולהשיג את "אמיתת המציאות", שכן "ידיעה" היא ענין השכל, ושכל אינו יכול להשיג "אמיתת המציאות". ולכן, כאשר מזכירים הלשון "אמיתת המציאות", אין צורך לשלול ולהדגיש שגם זה אינו מתאר ומגדיר אמיתת הענין כמו שהוא.

ואף שענין זה ישנו ב"דעת זה התינוק", הרי אדרבה – "תכלית הידיעה שלא נדעך" (בלשון הידוע)¹⁵⁶, היינו, שתכלית הידיעה בזה היא, בענין ה"לא", עד כמה שזה מושלל מהבנה והשגה. וכמ"ש הרמב"ם¹⁵⁷ בנוגע להתוארים שאומרים על הקב"ה, שאין הכוונה לומר גדר ותפיסא מסוימת בהקב"ה (תוכנו החיובי דהתואר), אלא שענינם הוא שלילה, כלומר שבנתינת תוארים אלו מתכוונים רק לשלול העדרם אצל הקב"ה, כי מכיון שהקב"ה הוא תכלית השלימות, אינו חסר מעלות ושלימויות אלו.

ומכל זה מובן, שענין זה דאמיתת מציאותו אי אפשר לבטאות ולהגדיר כלל וכלל, להיותו מושלל לגמרי מכל הבנה והשגה ("מ'פארשטייט ניט וואָס דאָס איז").

אלא שאעפ"כ, יש בזה יוצא מן הכלל ("אין דעם איז דאָ איין אויסנאַם"): דבנוגע לבני ישראל ישנו החידוש והעילוי שאצלם נעשה הענין ד"אילו ידעתיו הייתי"¹⁵⁸, כידוע פירוש אדמור"ר (מהורש"ב) נ"ע בזה – ד"ידעתיו הייתי" בניחותא, כפי שנמסר לנו ע"י כ"ק מו"ח אדמור"ר נשיא דורנו¹⁵⁹, בנו יחידו וממלא מקומו. והיינו, שאע"פ שזה מושלל לגמרי מהבנה והשגה כלשהי, הרי הענין ישנו בנפשו ובמציאותו של כל יהודי, בתוכן בחי' היחידה שבקרבו.

[ועד שמתבטל החילוק (נעשה "אויס חילוק") בין ה"קרבו" לבין כל סביבתו, החל מחלקו בעולם, ועד לכל העולם כולו – שבכולם מתגלית אמיתת המציאות, עצמות ומהות!].

ועפ"ז מובן, שענין זה הוא הענין הראשון "מיד כשניעור משנתו", בעצם מציאותו של "התינוק", עוד לפני "מודה אני" וברכות השחר וברכת התורה וכו', מפני שאין זה ענין של לימוד התורה במחשבה וכיו"ב, שכן, אין המדובר כאן על איזו דרגא ובחינה באלקות, בחי' היחידה וכיו"ב, שזהו ענין פנימיות התורה (כנ"ל), אלא על ענין שאינו נתפס כלל במחשבה להיותו למעלה מכל הבנה והשגה – התוכן המכוון ב"עצמות

158) עיקרים שם. מדרש שמואל פ"ו מ"ז. וראה מו"נ שם פנ"ח.

159) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 26. תש"ג ע' 63. תש"ה ע' 85.

156) ראה בחינות עולם ח"ח פ"ב. עיקרים מאמר ב ספ"ל. של"ה קצא, א.

157) ראה מו"נ ח"א פנ"ז ואילך. הובא בלקו"ת פקודי ו, ג.

ומהות", כ"דעת זה התינוק"; וזהו ענין הקשור עם עצם מציאותו של יהודי, שלמעלה מדרגות ופרטים כו'.

וזהו גם הלימוד וההוראה בעבודת כאו"א מישראל – שצריך לקשר ולאחד את עצמו ולגלות בחייו אמיתית עצמותו ומהותו, "אני מתפלל לדעת זה התינוק!"

כב. ובהמשך לזה – יש לעורר גם אודות ענין של מעשה בפועל:

בעמדנו בהתחלת חודש כסלו, חודש של שמחה, אשר מטבע הדברים כל שמחה קשורה ג"כ עם הוצאות בגשמיות, ובמילא הרי הצרכים הגשמיים מרובים בחודש זה בגלל המועדים וריבוי השמחות המתקיימות בו – יש להשתדל ביותר לדאוג שלכאו"א מישראל, יהי' כל הדרוש לכל צרכי השמחה דחודש כסלו, בתכלית ההרחבה (נוסף על הפעולה בענין זה במשך כל ימות השנה).

כולל ובמיוחד גם המנהג האמור בנוגע לחנוכה – חלוקת דמי חנוכה לכל בני ביתו, ובמיוחד לבני ביתו הקטנים. וכאמור, זהו מנהג רבותינו נשיאינו (החל מפרסום הדבר ע"י הצ"צ), ועד שנשיא דורנו פרסם זאת, עם ביאור בדבר וכו'³⁹, שמזה מובן שענין זה הוא הוראה לרבים ושייך לכאו"א מישראל.

ובזה נכללים כל בני ישראל הנכללים ב"תולדות יצחק (ופירש"י) יעקב ועשו האמורים בפרשה" – הן בני ישראל שבדרגת "יעקב", והן בני ישראל שבדרגת "עשו". דמכיון שמדובר ב"עשו" כפי שהוא "אמור בפרשה", הרי זה ענין נעלה ביותר, דקאי על מקורו ושרשו של עשו, שזהו מציאות דקדושה, ואדרבה – דרגא נעלית יותר מיעקב, שמצד זה דוקא הוא הי' הבכור בלידה, למעלה גם מיעקב¹⁶⁰.

ויש לומר שזהו גם הרמז בשמו, שנקרא בשם "עשו" על שם שהי' שער, "כולו כאדרת שער"¹⁶¹, דקאי על שלימות הענין די"ג תיקוני דיקנא, י"ג מדות הרחמים שלמעלה מכל מדידה והגבלה. וזהו גם בקשת עשו (שהביא למכירת הבכורה ליעקב) "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה"¹⁶², בחי' "אדם", ושתי פעמים "אדם", שזוהי דרגא נעלית ביותר, ד"אדם" הוא גם הצירוף ד"מאד", למעלה מכל מדידה והגבלה.

ועפ"ז יש לבאר מש"כ¹⁶³ "ויבז עשו את הבכורה" – דלכאורה אמרו חז"ל¹⁶⁴ שאפילו בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב?! אלא שבענין זה יש גם פירוש למעליותא, כפי שעשו הוא מצד שרשו ומקורו בקדושה – שעשו הוא למעלה מכל ענין הבכורה, כי "בכור" הוא תואר וגדר של גדלות, ואילו עשו הוא למעלה מכל ענין של גדלות וקטנות, ולכן "ויבז עשו את הבכורה". ומרומז גם בלשון "ויבז" מלשון ביזה – שלגבי מדרגתו

(162) שם, ל.

(163) שם, לד.

(164) ב"ב קכג, א. וראה פסחים ג, א.

(160) ראה אוה"ת וישלח רלא, ב ואילך. קיצורים והערות לתניא ע' מט"נ.

(161) פרשתנו כה, כה.

הנעלית של עשו, כל ענין הבכורה אינו אלא ע"ד "ביזה" שנוטלים מן הצד שכנגד, מזולתו, שכן מצד עצמו הרי הוא למעלה מכל ענינים אלו!

ומזה באים לפרשה שלאחרי ויצא – "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו", שעשו מבורר כבר בשלימות¹⁶⁵, ולכן נקרא "אחיו" ליעקב, ועד כדי כך, שיעקב אבינו נותן לו מנחה – מתנות רבות מנכסיו וכו', ועשו אומר "יש לי רב"¹⁶⁶ – שענינו למעליותא תכלית ושלימות הריבוי בבחי' בלי גבול, ויעקב אמר "יש לי כל"¹⁶⁷, "בכל מכל כל"¹⁶⁸.

ועד לתכלית השלימות בזה בסיום הענין – "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה"¹⁶⁹, בירושת הר שעיר בגאולה האמיתית והשלימה (אשר, הירושה שייכת לכאו"א מישראל, וירושה אין לה הפסק¹⁷⁰), כולל גם השלימות ד"וישב יעקב", ש"ביקש יעקב לישב בשלוה"¹⁷¹ כפי שהיא בגאולה האמיתית והשלימה. [נוסף על המדובר כמה פעמים, שכיון שזוהי בקשתו של יעקב אבינו, על כרחך שהקב"ה קיים בקשתו כבר אז¹⁷²].

וכל זה נעשה ע"י מעשינו ועבודתינו דוקא, נשמות בגופים. וכמרומוז¹⁷³ גם ב"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ד"באר שבע" קאי על הנשמה כפי שהיא למעלה קודם התלבשותה בגוף הגשמי, ו"חרנה" רומז על הגוף, וממילא "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" רומז על ירידת הנשמה והתלבשותה בגוף. וכמודגש גם בשם "יעקב" גופא, יו"ד עקב¹⁷⁴, שרומז על המשכת היו"ד בעקב שברגל, אשר, דוקא ע"י ירידה זו מגיעה הנשמה לדרגה נעלית יותר, לבחי' "ישראל", אותיות "לי ראש"¹⁷⁵, היינו, שהיא נעשית (לא רק "שותף להקב"ה במעשה בראשית" כנ"ל, אלא יתירה מזו) בבחי' "ראש" להקב"ה כביכול.

כג. וע"פ האמור – כל יהודי מתעלה מלמטה למעלה באין ערוך למעמדו ומצבו, וכמו כן נעשית המשכת כל הענינים הכי נעלים מלמעלה למטה, כיון שיש בכחו של יהודי להעמיד את עצמו בדרגה שלמעלה מכל החלוקות דמעלה ומטה, ע"ד ובדוגמת איחוד העליונים ותחתונים שהי' במתן תורה¹⁷⁶ ע"י גילוי העצמות שלמעלה משניהם ומחברם יחד¹⁷⁷.

והיינו, שלא רק שהוא מתעלה לקומה העליונה שבאותו בנין, אלא הרי הוא מרחף באויר – נשמה בגוף, ברמ"ח איברים ושס"ה גידים – למעלה מכל הענינים שבעולם,

165) ראה בארוכה שיחות: ש"פ ויצא (לקמן ע' ואילך).

173) ראה מקומות שבהערה 93.

174) פרדס שער (כג) ערכי הכינויים בערכו. ע"ח

166) וישלח לג, ט.

167) שם, יא.

168) ראה ב"ב טז, סע"ב ואילך.

169) וישלח לג, יד ובפרש"י.

170) ב"ב קכט, ב. קלג, סע"א.

171) פרש"י וישב לז, ב.

172) ראה בארוכה שיחת ש"פ מקץ (לקמן ע' 103

175) מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע צה. וש"נ.

176) תנחומא וארא טו. שמור"ר פ"ב, ג.

177) ראה סה"מ שבועות ע' שמא. ובכ"מ.

כפי שמודגש במיוחד בזמננו זה, ובפרט במדינה זו ארצות הברית – שנתחדש היכולת של בני אדם לרחף באויר, ועד למעלה גם מהלבנה, כמדובר כמה פעמים בפרט לאחרונה בנוגע לעליית בני אדם – כולל גם בני ישראל – על גבי הלבנה¹⁷⁸.

ולכן גם כל אלה שהכינו קנקני משקה המשמח, יקיימו עתה את ב' הענינים – לכל לראש יעלו מלמטה למעלה, ואח"כ ימשיכו את כל זה מלמעלה למטה, כיון שהם מעמידים את עצמם בדרגה שלמעלה מהחלוקות דמעלה ומטה.

ועי"ז יש בכחם לארגן את ההתוועדויות-חסידותיות כדבעי, החל מ"סתם" התוועדות, ולפני זה – עצם הקיום דמצות "ואהבת לרעך כמוך"¹⁷⁹, עד ל"כמוך ממשי",

ועי"ז זוכים לתכלית השלימות בזה – "כל יושבי עלי", ע"י ההקדמה בעריכת התוועדות, ועוד התוועדות, ועוד התוועדות, עד ל"טוב לב משתה תמיד"¹⁸⁰ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:10 לערך].

(179) קדושים יט, יח.

(180) משלי טו, טו. הובא ברמ"א סוף חלק או"ח.

(178) שיחות: ליל ו' דחה"ס (לעיל ח"א ע' 155-6);

ש"פ נח (שם ע' 267).

בס"ד. התועדות ש"פ ויצא, ט' כסלו ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתועדות ניגנו "מהרה ישמע". אחרי שבירך על היין ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה"].

א. פותחין בענין שהזמן גרמא – נמצאים אנו תשעה ימים בחודש כסלו, שזהו יום ההולדת ויום ההילולא דאדמו"ר האמצעי.

והנה, בזה שיום ההסתלקות וההילולא שלו (שאז "כל מעשיו ותורתו ועבודתו"¹ נכללים בבת אחת, ו"פועל ישועות בקרב הארץ"²) חל ביום הולדתו – יש עילוי וחדוש מיוחד (כמדובר כמה פעמים בשנים שעברו³). וכמאחז"ל⁴ גבי משה רבינו על הפסוק⁵ "ויאמר אליהם (משה) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", "מה תלמוד לומר היום, היום מלאו ימי ושנותי, ללמדך שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש", כפי שהי' אצל משה רבינו – שנוולד ונסתלק באותו יום, בז' אדר. ומזה מובן לעניננו, בנוגע לאדמו"ר האמצעי – משה שבדורו – ששנותיו היו מלאות "מיום ליום ומחודש לחודש".

ומעלה נוספת בזה, שמכיון שיום ההילולא שלו חל ביום הולדתו, נמצא שיום ההילולא הוא גם בסמיכות ממש ליום הגאולה שלו, יו"ד כסלו, גאולת כל תורת החסידות, ע"ד י"ט כסלו.

[ואע"פ שפעם היו חסידים אומרים⁶, שזה שלא ערכו את החגיגה דיו"ד כסלו כדבעי (בכל ה"שטורעם"), הוא מפני שהפעם הראשונה שהיו צריכים לחגוג את חג הגאולה בשנה שלאחרי הגאולה (שהיתה בשנת תקפ"ז) – הי' זה יום לאחרי הסתלקותו של אדמו"ר האמצעי בט' כסלו (בשנת תקפ"ח), מכל מקום, הרי זה שיום ההילולא חל ביום ההולדת הוא ענין לשבח כאמור (וכדלקמן)].

ועד כדי כך, שלא מצינו מעלה זו ב"צדיקים" גופא, כי אם ביחידי סגולה בלבד. ולדוגמא, רבותינו נשיאינו שלפניו – הבעש"ט ואדמו"ר הזקן (שידוע לנו יום הולדתם והסתלקותם), שאדמו"ר האמצעי הי' ממלא מקומם – שיום הולדתם הוא בחודש אלול,

1 אור לט' כסלו תש"ג (תוכן קצר ח"א ע' 219 ואילך; התועדות ח"א ע' 439 ואילך). ועוד.

2 (4) ר"ה יא, א. סוטה יג, ב. קידושין לח, א.

3 (5) וילך לא, ב.

4 (6) ראה "בד קודש" ע' 9 בהערה.

1) אגה"ק ביאור לסימן ז"ך (קמו, סע"א).

2) תהלים ער, יב. אגה"ק סכ"ח (קמח, סע"א).

3) שיחת תשמ"ט: ר"ח כסלו וש"פ תולדות ס"ד

(סה"ש ח"א ע' 81-82); אור לט' כסלו (תוכן קצר ע' 187 ואילך; התועדות ח"א ע' 393 ואילך). שיחת

ח"י באלול, יום הולדת את שני המאורות הגדולים, ואילו יום ההילולא שלהם הוא ביום ובחודש אחרים (הבעש"ט – בחודש סיון, ואדמו"ר הזקן – בכ"ד טבת).

ב. וביאור הענין:

אע"פ שאמרו חז"ל "הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום", הרי תוכנה של שלימות זו ישנו גם ברוחניות הענינים, וענין זה ישנו בכל ה"צדיקים", גם כשאינו מתבטא בימי החודש בגשמיות; החידוש בצדיקים שנולדו ונסתלקו באותו יום (כמו משה ואדמו"ר האמצעי) הוא, שמעלה זו התבטאה גם בימי החודש בפשטות, בגשמיות הענינים.

והענין בזה:

אמרו חז"ל⁷ "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים, ו(רק) משבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה", היינו, שרק הענין והתוכן הרוחני ("גאולה") שבחדשים קשור עם בני ישראל ("יעקב ובניו"), משא"כ עצם החלוקה לחדשים היא ענין גשמי שנעשה מיד בכריאת העולם.

וזהו החידוש בענינו – שהמעלה והשלימות ד"ימי ושנותי" אצל צדיקים מתבטא גם בגשמיות העולם, "מיום ליום ומחודש לחודש" בגשמיות, שזה מורה על תכלית השלימות בעבודה – שגם הגשמיות חדורה לגמרי ברוחניות, שלכן, כל הענינים והשלימיות שברוחניות הענינים באים לידי ביטוי גם בגשמיות ממש.

ומכיון שעבודה זו היתה בהדגשה יתירה אצל אדמו"ר האמצעי – לכן נתקיים אצלו גם כפשוטו בגשמיות מה שאמרו "שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש".

וזהו גם מה שט' כסלו הוא ה"ערב" וההכנה ליו"ד כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי – שמכיון שגאולתו היתה ענין עיקרי ביותר בחייו, וקשורה עם כללות עבודתו ב"פיצו מעיינותיך חוצה"⁸, לכן היא באה בסמיכות ממש – בימים ובחדשים בגשמיות – ליום הולדתו והסתלקותו, ט' כסלו.

ויש להוסיף ולהעיר, שענין זה מרומז גם בשם התואר שלו "אדמו"ר האמצעי" ("דער מיטעלער רבי"), שכן, "אמצעי" מורה שהוא מחבר ומאחד את הראשון והשלישי, ובענינו – הנשיא שלפניו, אדמו"ר הזקן, עם הנשיא שלאחריו, אדמו"ר הצ"צ, ששלתם יחד הם שלשת הנשיאים הראשיים דתורת חסידות חב"ד, שענינה לחבר אלקות עם העולם.

ג. ויש להוסיף, שענין זה מודגש במיוחד גם בכללות ענינו של חודש כסלו, שהוא החודש השלישי ("ירחא תליתאי") בחדשי החורף, ובו נעשה המתן-תורה דפנימיות

(8) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחלתו.

(7) שמו"ר פט"ו, יא.

התורה⁹, בדוגמת חודש סיון, חודש השלישי ("ירחא תליתאי"¹⁰) בחדשי הקיץ, שבו הי' המתן-תורה דנגלה דתורה:

החילוק בין חדשי הקיץ לחדשי החורף הוא¹¹, שהקיץ ענינו "מוריד הטל", ד"טל לא מייעצר"¹² – המשכה שאינה תלוי' בעבודת המטה¹³, ואילו חורף ענינו "מוריד הגשם", שזוהי המשכה התלוי' ונפעלת ע"י עבודת המטה, עבודת התחתונים, וכמ"ש¹⁴ "ואד יעלה מן הארץ והשקה גו'", שהמשכת הגשמים תלוי' ב"אד (ש)יעלה מן הארץ", בעבודת המטה.

ועי"ז דוקא נעשה "והשקה את כל פני האדמה"¹⁴, כדרכו של משקה שהוא נמשך וחדור בכל מציאותו של הדבר שהושקה, "כל פני האדמה" הגשמית!

וטעם הדבר – שמכיון שהמשכת השפעות אלה מלמעלה באות ע"י הקדמת עבודת המטה דוקא, הרי מובן, שאז גם ההשפעה הגשמית היא באופן שניכר בה בגלוי למטה תוכן וענין רוחני, להיותה חדורה לגמרי ברוחניות וקדושה (ע"י הקדמת עבודת המטה), ע"ד האמור בנוגע לאדמו"ר האמצעי – שגם הימים הגשמיים תואמים את השלימות האמורה – "מלאו ימי ושנותי".

ד. ומזה יש לימוד והוראה בעבודת כאו"א מישראל – שמבלי הבט על הסיוע שהוא מקבל מלמעלה, הן השפעות ברוחניות והן השפעות בגשמיות, אין לו להסתפק בכך, אלא עליו לעבוד בעצמו דוקא, עבודת המטה.

ועי"ז הוא פועל גם בגשמיות, שניכרת גם במציאות הגשמיות שהרוחניות גוברת עלי' וזהו עיקר ההדגשה אצלה, ועד שהגשמיות נעשית רוחניות; וכמו כן בכל עניניו הגשמיים, הן בזמן והן במקום – שניכרת בהם בגלוי הרוחניות שלו וה"חסידישקייט" שלו, ועד שזה חודר בכל מציאותם!

ה. והנה, כל האמור הוא בכל שנה ושנה, שכן, מה שט' כסלו הוא יום ההולדת וגם יום ההילולא, וכמו כן הסמיכות ליום הגאולה, הרי זה שוה בכל השנים. ובוה ניתוסף חידוש מיוחד בקביעות שנה זו – שט' כסלו חל ביום השבת:

ענינו של יום השבת – שכל המעלות הרוחניות דשבת נמשכות וחדורות גם בגשמיות העולם, ועד שהן מתבטאות באכילה ושת' ושניה בפשטות, וכמדובר כמה פעמים¹⁵.

(12) תענית ג, א.

(13) ראה תו"א בשלח סה, ג. לקו"ת האזינו עג, ב ואילך.

(14) בראשית ב, ו.

(15) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 56.

(9) ראה שיחת י"ט כסלו (ליל ב') תרפ"ט (שיחות קודש תר"פ"ח"ש (כפ"ח, תש"מ) ע' 109). וראה קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס ב"ט כסלו ס"ז (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 483). וש"נ.

(10) שבת פח, א.

(11) ראה לקו"ש ח"א ע' 234. ח"ב ע' 545.

והרי זהו תוכן החדוש שמצינו דוקא אצל אדמו"ר האמצעי כאמור – ששלימות עבודתו ברוחניות באה לידי ביטוי גמור בגשמיות העולם, כמודגש במיוחד בקשר ליום ט' כסלו שאז היתה הן לידתו והן הסתלקותו, ששנותיו היו שלימות ומליאות "מיום ליום ומחודש לחודש".

ו. ויש להוסיף בזה, גם מצד הרמז שבשם "כסלו", כמדובר בהתוועדות שלפני זה¹⁶ ש"כסלו" מורכב מב' תיבות – "כס" "לו"¹⁷:

"כס" מורה על ענין הכיסוי וההעלם, ע"ד מש"כ¹⁸ "בכסה ליום חגנו"¹⁹ דקאי על ראש השנה, המורה על כיסוי (שברגע שלפני מולד הלבנה הרי היא מתכסית ונעלמת לגמרי); ו"לו" מורה על תכלית ההמשכה והגילוי, שהרי תכלית הגילוי במדות הוא כשכל אחת מהן כלולה משש מדות, שו' פעמים ו' עולה ל"ו²⁰. והיינו, שכל הענינים כפי שהם ב"כס" – נמשכים ומתגלים בתכלית השלימות באופן ד"לו", ועד לגילוי בגשמיות כנ"ל.

וזהו תוכנו של כל חודש כסלו, ועד שהוא פועל גם על החודש שלאחריו, שנעשה טבת "שהגוף נהנה מן הגוף"²¹, שדוקא הגוף הגשמי, היש הגשמי, נהנה מהגוף דלמעלה, היש האמיתי²².

וכמודגש גם בסיומו וחותרו בחג החנוכה, שהדלקת הנרות באופן ד"מוסיף והולך מיום ליום²³ צריכה להיות – "על פתח ביתו מבחוץ"²³ דוקא.

ז. ויש להוסיף, שענין זה מודגש גם במנהג ישראל לתת דמי חנוכה לכל המשפחה בגשמיות²⁴.

וכמדובר כמה פעמים, שכך נהגו רבותינו נשיאינו, ובמיוחד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, נשיא כל אנשי הדור (ולא רק של אלה העומדים בשורה (דור לשון שורה²⁵) שלו). ומכיון שהם סיפרו ופרסמו זאת, הרי מזה מובן שענין זה שייך לכל ההולכים בדרכיהם ואורחותיהם – שכאו"א מהם יתן דמי חנוכה לכל בני ביתו, ועאכו"כ לילדים וילדות הקטנים והקטנות שבהם, מכיון שבהם מיתוסף הענין ד"חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה"²⁶, היינו, שענין זה נקבע ב"נער" לכל משך ימי חייו, ועאכו"כ שהוא ממשיך ומחנך כך את בניו ובנותיו, שיוולדו לו באמצע ימי חייו.

(21) מגילה יג, א.
 (22) ראה לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך.
 (23) שבת כא, ב.
 (24) "היום יום" כח כסלו. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 406. שם ע' 417. ע' 423. ועוד.
 (25) מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תיט. אה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תקמט. ועוד.
 (26) משלי כב, ו.

(16) שיחת אור לאדו"ח כסלו (לעיל ח"א ע' 359-60).
 (17) לקוטי לוי"צ אגרות ע' רה. שם ע' רכב.
 (18) תהלים פא, ד. ר"ה ת, טע"א-ב.
 (19) בהנחה אחרת: ע"ד "בכסא" (שהרי שורש תיבת "בכסא" הוא אותיות "כס", ובפרט שבהברת התיבה לא מודגשת כל כך האל"ף).
 (20) ראה לקו"ת פקודי ד, ג.

וממילא מובן, שיש לקיים מנהג זה כדרוש, וממילא הסכום הניתן יהי' ג"כ הגון כדרוש, ובאופן שזה פועל שמחה, התפעלות והתרשמות אצל הילד, ויתירה מזו – שענין זה פועל גם בילדים אלה שעדיין לא קיבלו דמי חנוכה, שבשמעם שהחבר שלהם (או החברה שלהן) קיבלו כבר דמי חנוכה, או עכ"פ שהוריהם הבטיחו להם כבר – הרי זה פועל התרשמות והתפעלות גם בשאר הילדים, וזה פועל התחזקות יתירה בקיום מנהג זה.

ועד שמהוספה זו, נפעלת הוספה בכל הענינים דתורה ומצוותי', וכמו כן בכל מנהגי ישראל, אשר "מנהג ישראל תורה הוא"²⁷, ועאכו"כ בנוגע למנהג של דורנו זה חמננו זה – ללמוד בתורה את הענינים דהגאולה האמיתית והשלימה!²⁸

ובאופן שהלימוד פועל כדרוש – במעשה בפועל, בדיבור בפועל ובמחשבה בפועל. ח. והנה, מכיון ש"מפקחין על צרכי ציבור בשבת"²⁹, הרי מובן, שההחלטה בכל זה יכולה להיות עוד ביום השבת, ותיכף ומיד.

וע"י החלטה זו עתה – מיתוסף עוד ענין שיכריע את ה"כף שקול"³⁰, ויביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה.

ותיכף ומיד נלך כולנו, כל בני ישראל יחד "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו"³¹, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"³², ואדמו"ר האמצעי – בעל יום ההולדת ויום ההילולא דט' כסלו ובעל הגאולה דיו"ד כסלו – בתוכם ובראשם, כיון שביום זה "מזלו גובר"³³, ומובן שהוספה והתגברות זו נמשכת גם בכל ממלאי מקומו שלאחריו, ועאכו"כ שכבר פעל הוספה גם באלה שהוא הי' ממלא מקומם – רבותינו נשיאנו שלפניו, אדמו"ר הזקן, ולפני זה המגיד, ולפני זה הבעש"ט,

וכולנו הולכים יחדיו, והם בראשנו – "עם ענני שמיא"³⁴ – לארצנו הקדושה, בגאולה האמיתית והשלימה.

– ולהעיר מהקשר להאמור לעיל, שהרי "ענני שמיא" קשורים במיוחד לימות הגשמים, ע"י ה"ואד יעלה מן הארץ", שעל ידו נעשה ה"והשקה את כל פני האדמה", שזה מורה איך שההמשכה דלמעלה חודרת ב"כל פני האדמה", גם בפנימיותה של האדמה, כדרכו של "משקה" החודר בכל מציאותו של זה שהשקו עליו כנ"ל, ועד לתכלית השלימות בזה כפתגם הידוע³⁵ "כולה משקה".

30 ראה קידושין מ, ריש ע"ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

31 בא י, ט.

32 ישעי' כו, יט.

33 ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע שם.

34 דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

27 ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. רמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתצ"ד סט"ז. ועוד.

28 ראה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 501-2. שם ע' 691 ואלך. וראה גם סה"מ ויקרא ע' קמג. ובכ"מ.

29 ראה שבת קנ, א. טוש"ע (וואדה"ז) או"ח שש"ו ס"ו (סי"ב).

ט. כל זה מודגש גם בפרשת השבוע "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" – שיעקב יוצא מספירת הבינה, "באר שבע"³⁶, והולך לחרון, "חרון אף של מקום"³⁷, ועבודתו של יעקב היתה לפעול בירור וזיכוך גם ב"חרון אף של מקום", ועד שמגלה את ה"חרנה" (בתוספת ה'), שכל מציאותה של "חרון" (ושל כל הנבראים) היא הה' שבו נברא העולם הזה³⁸ (ועי"ז מתגלית גם היו"ד שבה נברא העולם הבא³⁸).

ועד שדוקא בחרון העמיד יעקב את כל משפחתו, י"ב שבטי י-ה, "ויהיו בני יעקב שנים עשר", "ללמדנו בא שכולם שוין וכולם צדיקים"³⁹, וכמאחז"ל⁴⁰ ש"מטתו שלמה". ועד"ז כאו"א מישראל בעבודתו הפרטית – הרי הוא מעמיד י"ב שבטי י-ה, ובפרט אלה שזכו לכך גם בגשמיות, או עכ"פ ברוחניות הענינים, באופן ש"מטתו שלמה", השלימות במחשבה דיבור ומעשה.

והעיקר – שפועלים את ה"וילך חרנה", כמו שיעקב פעל ענין ההליכה גם בחרון, ודוגמתו גם בעבודתם של בני ישראל בעולם – שעל ידם נעשה כל העולם בבחי' מהלך, שפועלים הליכה "מחיל אל חיל" גם ב"חרון", ועד שע"ז זוכים להמשך הכתוב "יראה אל אלקים בציון"⁴¹ – בגאולה האמיתית והשלימה, שכל העולם מתקבץ ל"אלקים בציון" – ארץ הקודש, ירושלים עיר הקודש, הר הקודש, בית המקדש השלישי, וקודש הקדשים.

ומתקיים היעוד – עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות⁴², בכל העולם כולו, ולאחר מכן מתקבצים כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי מעשים טובים שבחוץ לארץ – אל ארצנו הקדושה⁴³, ושם גופא – לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי והמשולש, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו את ניגון ה"קאפעליע" לאדמו"ר האמצעי].

– שיחה ב' –

י. בנוסף על האמור לעיל, הרי ההוראה לפועל העיקרית שיש לקחת מיום זה ("וואָס מ'דאַרף מיטנעמען פון דעם טאַג") היא בנוגע לעניניו של בעל ההילולא וההולדת, אדמו"ר האמצעי, ולכל לראש – להוסיף עוד יותר בלימוד תורתו.

(40) ראה ויק"ר פל"ו, ה.
 (41) תהלים פד, ח. וראה ברכות ומו"ק בסופן.
 (42) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח (פ"א), ג. יל"ש ישעי' רמז תקג. לקו"ת מסעי פט, ב.
 (43) ראה מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ס"ע 466) ואילך.

(35) המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) רפמ"ו (ע') – בשם אדה"ז.
 (36) ראה גם שיחת ש"פ תולדות (לעיל ס"ע 12-13), ובהנסמן שם הערה 93.
 (37) פרש"י ס"פ נח.
 (38) מנחות כט, ב.
 (39) וישלח לה, כב ובפרש"י.

ובפרט ע"פ המדובר כמה פעמים⁴⁴ החידוש בתורתו של אדמו"ר האמצעי – שהיא באופן ד"רחובות הנהר"⁴⁵, שזהו ייחודה של תורת אדמו"ר האמצעי לגבי כל שאר רבותינו נשיאינו, הן לגבי אדמו"ר הזקן שלפניו, ואפילו לגבי תורת אדמו"ר הצ"צ שלאחריו.

שכן, עיקר החידוש בתורת הצ"צ הוא בזה, שיש בה ריבוי בכמות של מראי מקומות בנגלה וכו', כך שניתן להשוות את הענין המדובר בפנימיות התורה כפי שהוא בשאר מקומות כו'; אבל בנוגע להרחבת הענין באופן ד"רחובות הנהר", הרחבה בחכמה בינה ודעת, שאז מיתוסף בתפיסה ובהבנה והשגה שבדבר, זהו ייחודה של תורת אדמו"ר האמצעי דוקא.

ואת כל זה הוא משפיע גם לכל תלמידיו, ולכל הנשמעים להנהגתו ולהוראותיו.

וענין זה (הוספה בלימוד תורתו) שייך לכל אחד ואחת מישראל, אנשים ונשים, וכנהוג ומודגש במיוחד בדורנו זה, שבו ניתוסף בלימוד התורה של נשי ובנות ישראל באין ערוך לגבי דורות שלפני זה, וכבר נתפשט – והולך ומתפשט – בתפוצות ישראל, הן בעניני נגלה דתורה, ועאכו"כ בנוגע ללימוד פנימיות התורה, שהרי בזה תלוי ביאת משיח צדקנו, שכן ע"י ה"פוצו מעיינותיך חוצה" [מעיינותיך" דהבעש"ט, ורבותינו נשיאינו שלאחרי זה – ממלאי מקומו, כהפירוש בזה, שכל המקום כולו ממולא בשלימות] – "אתי מר" דא מלכא משיחא!⁶

יא. ויש להוסיף בביאור הקשר דכל האמור עם תוכן פרשיות השבוע – פרשת ויצא, ופרשת וישלח (שמתחילים בקריאתה בתפילת המנחה):

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" – שיעקב יוצא מספירת הבינה לברר ולזכר המציאות דחרן, "חרון אף של מקום", וגם שם הוא מגלה את כח הפועל בנפעל – "חרנה", בה' נברא העולם הזה. ובגילוי כח הפועל נכלל, לא רק כח הפועל דדרגת עולם העשי', אלא גם דעולם היצירה ועולם הבריאה, וגם דעולם האצילות, ובפרט ע"פ הידוע⁴⁶ שבחלוקת הנבראים דעולם הזה הגשמי לד' סוגים: דומם צומח חי ומדבר – משתקפים כל הד' עולמות אבי"ע.

וזהו ההמשך דפרשת "וישלח יעקב גו' אל עשו אחיו" שלאחרי פרשתנו – שיעקב אבינו, ע"י עבודתו בעולם, הגיע למצב כזה ש"עשו" הוא "אחיו" למעליותא, כמבואר בחסידות⁴⁷ ש"יעקב חשב שעשו נתברר כבר", ולכן שלח יעקב מלאכים לפניו בכדי

ח"ב ע' עח [פנ], ב]. לקוטי לוי"צ אגרות ע' שלג ואילך. לקו"ש חכ"ה ע' 349 ואילך. ועוד.

46 ראה ע"ח שער (מב) דרושי אבי"ע פ"א. שער (ג) קיצור אבי"ע פ"א ואילך. מאור"א מערכת א אות כד. 47 תו"ר ר"פ וישלח. ובכ"מ.

44 ראה שיחות שנה זו: ליל ד' דחה"ס (לעיל ח"א ע' 130 ואילך); אור לט' מרחשון (שם ע' 274 ואילך). ובכ"מ.

45 ע"פ ל' הכתוב – וישלח לו, לו. דברי הימים"א א, מח. וראה ל"ת להאריז"ל ס"פ וישלח. וראה "התמים"

להמשיך ולגלות גם בחי' עשו. ועד שעשו הי' מוכן ללכת עם יעקב, "נסעה ונלכה"⁴⁸, אל מקומו של עשו "לדרכו שעירה"⁴⁹!

[אלא שאעפ"כ, מחשבתו של יעקב לא נתקיימה אז בפועל, מכיון שלאמיתתו של דבר לא נתברר אז עשו עדיין].

ומזה מובן – שעל אחת כמה וכמה בזמננו זה, לאחרי שעברו כבר דורות רבים, וזמנים רבים, ולאחרי מעשינו ועבודתינו של בני ישראל בריבוי הכי גדול עד אין קץ, ובפרט לאחרי כל הענינים שרבותינו נשיאינו פעלו והמשיכו וכו', ועד – ובעיקר – נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר – הרי מובן שעתה כבר ישנה תכלית שלימות הבירור דבחי' עשו, כלומר, שלימות הבירור דגשמיות העולם (המודגשת במיוחד בעבודתו של אדמו"ר האמצעי כנ"ל), ובמילא מובן שהכל מוכן כבר בפועל לגאולה האמיתית והשלימה, ובאופן ד"מראה באצבעו ואומר זה"⁵⁰...

ויתירה מזו – לאמיתתו של דבר אין צורך אפילו באמירה כלל ("ואומר זה"), אלא "מראה באצבעו", מאחר שכל הענינים גלויים! צריכים רק לפתוח את העיניים כדבעי ("מען דאָרף נאָר אויפּעפּענען די אויגן ווי ס'דאָרף צו זיין"), ומיד רואים בפועל איך שהכל מוכן, כולל גם שהכל מוכן לסעודת הליתן ושור הבר"י⁵¹ ויין המשומר⁵², וכבר ישנו ה"שולחן ערוך", ועד שאין צורך אפילו להתיישב אל השולחן, שכן יושבים כבר ליד השולחן ("מיזיצט שוין ביים טיש"). ... וצריכים רק לפתוח את העיניים ולפתוח את הפה לאכול...

וכמו כן לפתוח את ה"לב לדעת", וה"עיניים לראות", וה"אזניים לשמוע"⁵³, ועד"ז בשאר כל הרמ"ח איברים ושס"ה גידים הגשמיים – שהם צריכים להיות חדורים בקדושה, ובכל הענינים דפנימיות התורה, ועד שזה ניכר ומורגש בגשמיות האיברים [ע"ד מה שכל אבר וגיד הוא כנגד אחת מרמ"ח מצוות עשה או אחת משס"ה מצוות לא תעשה]⁵⁴, ואזי רואים מיד איך שיושבים כבר בשולחן, "שולחן ערוך", ואוכלים מכל המטעמים וכל המאכלים שעל השולחן, החל מהיין המשומר וכו'.

ולאחרי הסעודה, הרי המברך ברכת המזון הוא דוד מלכא משיחא, כמאחז"ל⁵⁵ "עתיד הקב"ה לעשות סעודה . . . לאחר שאוכלין ושותין אומר לו לדוד טול וברך אומר להן אני אברך ולי נאה לברך" [ומכיון שזהו ענין הכתוב בתורה שבע"פ, לא שייך בזה שום שינוי וחילוף] – בגאולה השלימה ע"י דוד מלכא משיחא.

(52) ראה ברכות לד, ב.

(53) תבוא כט, ג.

(54) מכות כג, ב. זח"א קע, ב.

(55) פסחים קיט, ב.

(48) וישלח לג, יב.

(49) שם, טז.

(50) ראה תענית בסופה (ובפרש"י שם). שמור"ר

פכ"ג, יד. מכילתא ופרש"י בשלח טו, ב.

(51) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.

אלא שלזה מיתוספים גם ב' הענינים והשמות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – יוסף יצחק, הקשורים עם הגאולה העתידה – יוסף על שם "יוסיף אדני- שנית ידו גו' ומאיי הים"⁵⁶, ויצחק על שם הצחוק והשמחה ששלימותה תהי' דוקא בגאולה האמיתית והשלימה, כמ"ש "אז ימלא שחוק פיננו"⁵⁷, שלעתיד לבוא לא רק שלא יהי' שום איסור ב"ימלא שחוק פיננו", אלא אדרבה, כל ההנהגה תהי' דוקא באופן ד"ימלא שחוק פיננו", בפועל ממש!

יב. ועוד והוא העיקר – ע"ד המסופר בפרשתנו בנוגע ליעקב אבינו, עיקר שבאבות⁵⁸, שהעמיד י"ב שבטים, "ויהיו בני יעקב שנים עשר", "מטתו שלימה" – עד"ז נעשה בכאו"א מישראל בניו, שבכל אחד מהם "מטתו שלימה".

ויש לומר, שגם בזה מודגשת שלימות העבודה של אדמו"ר האמצעי, שהרוחניות חודרת לגמרי במציאות הגשמיות:

"מטתו (שלימה)" הוא גם מלשון וענין "מְטָה", ועפ"ז "מטתו שלימה" פירושו – שגם חלק ה"מְטָה" (גשמיות) שבו הוא בתכלית השלימות כמו חלק ה"מעלה" (רוחניות) שבו. ולהוסיף, שענין זה מרומז גם ב"מְטָה" כפשוטה, שכן, זהו החילוק בין כפי שהאדם עומד או יושב, או כפי שהוא שוכב במטתו. דכשהאדם עומד או יושב אזי חלקו התחתון, חלק המטה, "מכוסה" ובטל לחלקו העליון, שבמצב זה ניכר ונגלה שחלק המטה שבאדם מתנהל בהתאם לחלק האמצע והראש של האדם, ואילו כשהאדם שוכב במטתו – הרי כל עניניו, מהקדקוד שבראש ועד ליעקב שברגל (מטה), הם בהשוואה גמורה ממש⁵⁹.

ואף שישנו כר תחת לראשו המגבי' את הראש, הרי, ענין זה אינו מוכרח ע"פ הלכה (שלפי' מותר לשכב גם ללא כר), ועוד – שכך הוא הסדר ברוחניות הענינים, שבנוסף לענין העמידה בעבודה, וענין הישיבה בעבודה [שמשפיל את ראשו, ומגבי' את רגליו על גבי השרפרף ו"הדום רגלי"⁶⁰] ישנו גם ענין השכיבה, המורה על כך שהמעלה והמטה הם בהשוואה ממש.

ועפ"ז יש לבאר החידוש ד"מטתו שלימה" ביעקב אבינו – שחלק ה"מטה" וחלק ה"מעלה" היו בהשוואה גמורה, מכיון שגילוי הרוחניות נמשך וחדר בתוך הגשמיות, עד להרגל ועקב שברגל, ולכן "מטתו (חלק המטה) שלימה".

ובעומק יותר – דרגא זו ד"מטתו שלימה" באה ע"י גילוי מהותו ועצמותו ית', שלהיותו "למעלה" מכל הגדרים והחלוקות דמעלה ומטה (עליון ותחתון), הרי על ידו

59) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ב ע' שעא. סה"ש תש"נ ח"ב ע' 697.
60) ל' הכתוב – ישע"י סו, א.

56) ישע"י יא, יא.
57) תהלים קכו, ב. ברכות לא, א.
58) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א ק"ט, ב. שער הפסוקים להאר"ז"ל תולדות כו, כה.

שניהם מחוברים ומאוחדים יחד. כלומר: לא רק שהעצמות מחבר ב' גדרים הפכיים אלו יחד, אלא יתירה מזו – שמצד בחי' העצמות, ב' גדרים אלו דמעלה ומטה הם (מלכתחילה) בהשוואה גמורה ממש, ולא קיים שום חילוק ביניהם, כי בבחינה זו כל הענינים דמעלה ומטה הם הכל דבר אחד, ויתירה מזו – הכל דבר יחיד, ויתירה מזו – דבר יחיד ל"יחידו של עולם", "יחיד בעולמו"⁶¹, ועד לעצמות ומהות שלמעלה מכל גדר ודרגה והשפעה והמשכה כו'.

וזהו תוכן הענין בעבודה, שכאשר יהודי מתאחד עם עצמות ומהות, אזי נעשה כמו כן גם ב"מעלה" ו"מטה" של היהודי שאין כל חילוק ביניהם, "מטתו שלימה".

יג. ענין זה מודגש גם במה שמסופר בפרשתנו אודות שכיבתו ושינתו של יעקב אבינו, איך שבשעת השינה חלם אודות "מלאכי אלקים עולים ויורדים בו"⁶² וכו'.

ועד"ז נעשה בכאור"א מישראל [ובפרט שמכיון שיעקב הוא השלישי והעיקר שבאבות, לכן מודגשת אצלו במיוחד שייכותו לכל ישראל במשך כל הדורות] – שכאשר "מטתו שלימה", וכאמור, שהוא מתאחד עם עצמות ומהות, וממילא ה"מעלה" ו"מטה" שבו בהשוואה גמורה, אזי, גם כאשר יהודי שוכב על מטתו ("בשעת א' איד ליגט אין בעט"), ניכר בגלוי גם בשנתו, שזוהי שינה של יהודי, ועד כדי כך, שכל המלאכים כולם עומדים ומשמשים לפניו, והם "עולים ויורדים" לשמרו מכל הענינים!

ולכן תיכף כאשר הוא מתעורר משנתו, "וישכם יעקב בבוקר"⁶³, הרי לכל לראש הוא הכריז שזהו "בית אלקים"⁶⁴, והבטיח להקב"ה "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך"⁶⁴, כלומר, שע"י ולאחרי השכיבה – המגלה ההתאחדות הגמורה דעליון ותחתון – מתגלה ב"כל אשר תתן לי" הענין ד"עשר אעשרנו", ב' פעמים עשר, היינו "עשרים"⁶⁵, כידוע ש"עשרים" בגימטריא "כתר"⁶⁶, ויתירה מזו – "עשר אעשרנו" לך – לעצמותך, המשכת וגילוי בחי' עצמות ומהות דוקא.

ועפ"ז יש לבאר גם אופן שכיבתו של יעקב אבינו, כמ"ש⁶⁷ "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו", כדאיתא במדרש⁶⁸ "עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות". דלכאורה, בפשטות הענינים אינו מובן⁶⁹ מהי התועלת בזה, שהרי כשאדם צריך להשמר מחי' רעה ל"ע ("ניט אויף קיין מענטשן געדאכט"), אינו מקיף את עצמו באבנים, שכן רואים במוחש שחי' רעה איננה נרתעת מאבנים!?

66) ראה לקו"ת שה"ש לה, ג. ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות אות כ (ע' סט ואילך). וש"נ.

67) פרשתנו שם, יא.

68) ב"ר פס"ח, יא. הובא בפרש"י עה"פ.

69) ראה דברי דוד (להט"ז) לפרש"י שם. מאור ושמש עה"פ. ועוד.

61) ראה פרש"י בראשית א, ה.

62) פרשתנו (ויצא) כה, יב.

63) שם, יח.

64) שם, כב.

65) ראה כתובות נ, א ובפרש"י.

וע"פ הנ"ל יש לומר הביאור בזה ברוחניות העיניים⁷⁰, שיעקב אבינו הקיף את עצמו באבנים של קדושה, היינו, שהתאחד עם תוקף הקדושה והרוחניות⁷¹ (שלכן שם מראשותיו אבנים, שזהו ענין התוקף), שאז גם ה"מטה" נעשה בתכלית השלימות, "מטתו שלמה", וממילא מובן, שאז לגשמיות העולם כשלעצמה (חי' רעה) אין תפיסת מקום כלל וכלל!

יד. ויש להוסיף בזה, ש"מטתו (שלמה)" הוא (ע"ד הרמז) גם מלשון "מטה האלקים בידו"⁷², היינו, שנוסף על זה שחלק ה"מטה" שבו (הגשמיות שלו) נעשית בבחי' "מטה האלקים", הרי זה "בידו", היינו, שהוא נעשה בעל הבית על "מטה האלקים"!

וממילא מובן, שכמו שמשה רבינו עשה את כל האותות ומופתים ע"י "מטה האלקים" עוד בארץ מצרים – כך גם עושה כל יהודי (ע"י בחי' משה שבקרבן⁷³) אותות ומופתים גם במיצרים וגבולים⁷⁴ ד"עולם" מלשון העלם והסתר⁷⁵, ועד שהמיצרים וגבולים דארץ מצרים נעשים מיצרים וגבולים דקדושה, ובקדושה גופא נעשה "רבות מופתי בארץ מצרים", שהוא מבטל את כל המיצרים וגבולים (גם) דקדושה.

ואדרבה – דוקא ע"י עבודתו בעולם "מן המיצר קראתי" מתגלה ה"ענני במרחב י-ה"⁷⁶, מרחב האמיתי, המרחב דעצמות ומהות⁷⁷!...

וממילא מובן שתיכף ומיד כשפותחים את העיניים לרווחה – רואים בפועל את ה"ענני במרחב י-ה", גילוי הפשיטות האמיתית דעצמות ומהות כאן למטה ("אָט דאָ למטה") בעולם הזה, כפי שהיא "חד" עם הפשיטות שבכאו"א מישראל⁷⁸ – גילוי הנקודה האמיתית, שלמעלה מכל העיניים, וכוללת את כל העיניים, כפי שישראל וקוב"ה כולא דד⁷⁹, כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה⁸⁰.

ותיכף ומיד מתגלית פשיטות העצמות בהפשיטות דישראל, ובפרט בבני ישראל הלומדים פשיטות התורה, וכמנהג כל ישראל ללמוד כמה עיניים בתורה עוד בברכות השחר, אפילו קודם אמירת "מה טובו" (כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה), ובהמשך לזה באה כל התפילה, עד לסיומה באמירת "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"⁸¹, "פניך" גם מלשון פנימיות (ופשיטות) דלמעלה.

וראה גם תקי"ז תמ"ב. ובכ"מ.
76) תהלים קיח, ה.
77) ראה ד"ה מן המיצר תרצ"ז (סה"מ תרצ"ז ע' 154). ועוד.
78) ראה סה"מ תרצ"ז ע' 13. וש"נ.
79) ראה זח"ג עג, א.
80) שיחת ש"פ תולדות (לעיל ע' 16 ואילך).
81) תהלים קמ, יד.

70) ראה אוה"ת פרשתנו קעג, סע"א ואילך.
71) בהנחה אחרת: שיעקב המשיך וגילה בגשמיות העולם אור הקדושה והרוחניות בתוקף גדול.
72) שמות ד, כ.
73) ראה תניא רפמ"ב.
74) ראה תו"א יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ.
75) ראה לקו"ת במדבר, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא).
שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ הי"ש"ת ע' 160 ואילך.

ועד שניכר ומתגלה איך שכל הענין ד"מצרים" מלשון מיצרים וגבולים הוא אך ורק הכנה למתן תורה שלאחרי זה, לגילוי ה"תורה חדשה (ש) מאתי תצא"⁸² [דאף שמתן תורה לא יהי' עוד הפעם⁸³, הרי ההתגלות דפנימיות התורה תהי' דוקא לעתיד לבוא] – ע"ד ובדוגמת גאולה ראשונה, שע"י "מטה האלקים" נתברר ונתגלה שגלות מצרים היתה הכנה להגילוי דמתן תורה!

טו. ע"פ האמור מוכן, שבעמדנו בש"פ ויצא – מתקיים בכאו"א "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" גם בפירוש השני⁸⁶, שיעקב יוצא מספירת המלכות, סוף האצילות, ומשם הוא הולך מלמטה למעלה "חרנה", וכסיום הענין "עשר אעשרנו לך", ב' פעמים עשר, "עשרים" בגימטריא "כתר", ועד ל"ך" – עצמות ומהות אין סוף ב"ה⁸⁴!

ועד שמתקיים הענין שבפרשת "וישלח . . אל עשו אחיו" – כנ"ל שאע"פ שבזמן ההוא עשו הי' מוכן רק מצד יעקב, ואילו עשו מצדו לא הוכן עדיין, הרי בזמננו זה, לאחרי ריבוי מעשינו ועבודתינו, ובמיוחד ע"י הפעולות כו' דרבותינו נשיאינו בכל הדורות, כולל ובמיוחד בדורנו זה, ובפרט ע"י נשיא דורנו כ"ק מ"ח אדמו"ר, ב"פוצו מעיינותיך חוצה" – הרי כבר נגמרה ונשלמה העבודה דהפצת המעיינות חוצה, באופן שהמעיינות הגיעו גם ל"חוצה" שאין "חוצה" הימנו!

ובמילא הרי גם "עשו" מצד עצמו מוכן כבר בתכלית השלימות, וישנה שלימות הפעולה וההשפעה על כל אומות העולם (בחי' עשו), כפי שזה מתבטא גם בפעולותיהן של המלכיות של חסד הסובבות את כל בני ישראל, ואת כל העולם כולו – שזהו ענין הגאולה האמיתית והשלימה.

וכיון שגם בחי' עשו מבוררת כבר בתכלית השלימות – נעשה החיבור והיחוד דיעקב ועשו, עולם התהו ועולם התיקון. ועד לתכלית השלימות בזה כאשר יקויים "אשת חיל עטרת בעלה"⁸⁵, שמתגלה איך שדוקא הגוף הוא סובב ומקיף להנשמה, וכן שבני ישראל סובבים ומקיפים את כל העולם כולו – שלימות בחי' הסובב, ביחד עם שלימות בחי' הממלא, וחיבור ואיחוד סובב וממלא גם יחד ע"י גילוי העצמות שלמעלה מכל הענינים.

טז. ועוד והוא העיקר – שכל זה נעשה תיכף ומיד ממש.

ובמיוחד ע"י ש"נמצאים אנו כאן יחד בבית הכנסת ובית המדרש שהוא "מקדש מעט", ותיכף ומיד הולכים כולנו לארצנו הקדושה, ביחד עם כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי מעשים טובים שבחוץ לארץ, בתים משולשים – אל בית המקדש השלישי, "מקדש

(82) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(83) סה"מ תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תער"ב תרע"ו ע' קיג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט.

תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

(84) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל סי"ג, בהמשך להמבואר שם ש"עשר אעשרנו לך" הו"ע הכתר. (85) משלי יב, ד.

אדני- כוננו ידיך⁸⁶, כולל גם הבית הפרטי דכאו"א מישראל, מכיון שגם בית זה נעשה בית משולש ע"י עניני תורה עבודה וגמילות חסדים, וכולם מתחברים ומתדבקים עם בנין בית המקדש השלישי.

– וממילא מובן גם, מדוע בגאולה זו ילכו כל בני ישראל "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו" מרצונם הטוב, מכיון שיראו בגלוי איך שביתם הפרטי ועבודתם הפרטית נכללת ג"כ בעלי' הכללית לארצנו הקדושה –

וכל ישראל יחדיו – "כאיש אחד בלב אחד"⁸⁷, "כאיש אחד חברים"⁸⁸, ובאופן ד"מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"⁸⁹, "ואהבת לרעך כמוך"⁹⁰, ו"מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל"⁹¹, כולל האוהל והמשכן הפרטי דכאו"א מישראל, שעליהם נאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"⁹² [וכמדובר כמה פעמים⁹³ גם בנוגע לילדים קטנים, שע"י ספרי קודש וכיו"ב (כמו חומש וכו') שבחדרם נעשה החדר משכן ומקדש פרטי להקב"ה] – הולכים אל ארצנו הקדושה תיכף ומיד,

ביחד עם ה"משכנותיך" העיקריים, דקאי על המשכן שעשה משה, ועד"ז "המשכן משכן – רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו"⁹⁴, בית ראשון ובית שני [החל מבית ראשון, בית שלמה, עליו נאמר "הכל מיד ה' עלי השכיל"⁹⁵, ששייך לחב"ד במיוחד, כיון שעל ידם נעשית שלימות התפיסה בהמושכל⁹⁶, ויתירה מזו – שנתגלה מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מכל דרגא כו', שפשיטות העצמות מתגלית בפשיטותו של יהודי], אשר, כל משכנות אלו יצטרפו יחדיו בבית המקדש השלישי והמשולש.

ומזה גם לימוד והוראה בנוגע לפועל – שיהודי צריך להכיר ולהרגיש תמיד שמקומו האמיתי הוא כאשר נמצא "סמוך על שולחן אביו", שזהו בבית המקדש דוקא – "מקדש אדני- כוננו ידיך"!

יז. ע"פ כל הנ"ל מובנת גם השייכות ליום ט' כסלו – יום ההולדת ויום ההילולא של אדמו"ר האמצעי, שזה הי' תוכן עבודתו, כמודגש במיוחד בזה שמילוי שנותיו מיום ליום התבטא גם בגשמיות כפשוטו (כנ"ל).

וזהו גם הקשר ליו"ד כסלו – חג הגאולה שלו, שע"ז נפעלה הוספה ב"פוצו מעיינותיך חוצה" (כנ"ל), שכללות ענינו מודגש במיוחד בתורת אדמו"ר האמצעי שהיא

פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה שם. של"ה סט, א. רא, א. א. שכה, ב. שכו, ב.
93 ראה שיחת ליל שמח"ת שנה זו (לעיל ח"א ע' 185), ובהנסמן שם הערה 42.
94 ר"פ פקודי (לו, כא) ובפרש"י.
95 דברי הימים-א כח, יט.
96 ראה תניא פ"ה.

86 בשלח טו, יז.
87 פרש"י יתרו יט, ב. וראה מכילתא שם.
88 ס' שופטים כ, יא. וראה חגיגה כו, א.
89 תהלים קלג, א.
90 קדושים יט, ח.
91 בלק כד, ה.
92 תרומה כה, ח. ראה ראשית חכמה שער האהבה

בבחי' "רחובות הנהר". ויתירה מזו – שביו"ד כסלו ישנו גם עילוי וחדוש לגבי חג הגאולה י"ט כסלו, כמדובר כמה פעמים.

ובהמשך לזה – יש לערר ולקבל החלטה להתכונן כדבעי לערוך התוועדות בקשר לימי ט' ויו"ד כסלו, וי"ט כסלו, בכל מקום ומקום האפשרי, אפילו בפניה נידחת בעולם, ריבוי התוועדות "עד כי חדל לספור כי אין מספר"⁹⁷! ובפשטות – שבכל מקום בעולם חוגגים ימי הגאולה יו"ד וי"ט כסלו בשלימות, שזה מזרז עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד הוא העיקר – שיהי רצון ש"הקיצו ורננו שוכני עפר", והולכים יחד עם בעל ההולדת וההילולא דט' כסלו, ובעל הגאולה דיו"ד כסלו, ובעל הגאולה ד"ט כסלו, ובעל הגאולה דדוד מלכא משיחא בפשטות, והוא מביא את כל בני ישראל מכל קצוי תבל לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי והמשולש, ולקודש הקדשים –

בגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו".

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

– שיחה ג' –

יח. כאמור, בעמדנו בט' כסלו שהוא גם הכנה ליום שלאחריו, יו"ד כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי – יש להתכונן לערוך את התוועדות ביו"ד כסלו כדבעי, בכל מקום ומקום, ושהן ידובר גם אודות ההכנות להתוועדות ד"ט כסלו, והמשכו בהתוועדות בימי החנוכה (כידוע⁹⁸, שחנוכה מהוה גם המשך ל"ט כסלו).

ומכיון ש"מפקחין על צרכי ציבור בשבת" (וכידוע שכל יום חשוב צריך הכנה ביום שלפני זה), יש להחליט החלטות בכל זה תיכף ומיד.

ובפרט שנמצאים ברציפות של ג' ימי קדושה: ערב שבת קודש, ושבת קודש ט' כסלו, ואח"כ יו"ד כסלו, שבג' פעמים הוי חזקה – חוזק והתחזקות בכל האמור.

ובכל זה מיתוסף בעמדנו בחודש כסלו, חודש השלישי בימות הגשמים, שאז מודגשת עבודת אדם למטה המעוררת ופועלת את ירידת הגשמים, "ואד יעלה מן הארץ" דוקא כנ"ל, ובאופן ד"כפליים לתושי"⁹⁹ דוקא, כמאחז"ל¹⁰⁰ "אין טיפה יורדת מלמעלה שאין עולין כנגדה טיפיים". ויש לומר, שבפנימיות הענינים הפירוש בזה הוא (לא רק פי שנים ולא יותר, אלא) הוספת ענין "שני", סוג וגדר חדש, עילוי שבאין ערוך!

(99) ל' הכתוב – איוב יא, ו. וראה שמו"ר פמ"ו, א.

(100) ראה תענית כה, ב. זח"ג רמז, ב (ברע"מ).

(97) ל' הכתוב – מקץ מא, מט.

(98) ראה לקו"ד ח"א יב, א. לקו"ש חט"ו ע' 530

הערה ד"ה כ' כסלו. ובכ"מ.

וע"ד ובדוגמת ההוספה שצריכה להיות ביו"ט דחנוכה בסיום חודש כסלו, שה"מוסיף והולך מיום ליום" פירושו (לא רק הוספה דמספר אחד, בדוגמת ב' טיפות לגבי טיפה אחת, אלא) הוספה שבאין ערוך.

וזאת "ישים אל לבו" כאו"א בעבודתו במשך ימי חייו – שהוא צריך להיות "מהלך" בעבודתו¹⁰¹, היינו, שמרגע לרגע, ועכ"פ "מיום ליום", הרי הוא מוסיף בעבודתו (לא רק פי שנים, אלא) הוספה אמיתית שהיא באין ערוך!

וע"י ההחלטות טובות בכל ענינים אלו – מכריעים את העולם לכף זכות ומביאים ישועה והצלה לעולם¹⁰², "מיד הן נגאלין"¹⁰³.

יט. והעיקר – שע"י קיום כל ענינים אלו במעשה בפועל, זוכים תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה, שבה מודגשת דוקא המעלה שבמעשה בפועל – שהוא העיקר¹⁰⁴ (ולא המחשבה והדיבור), ועד שדוקא המעשה החיצוני מלמד על הענין הפנימי. והעיקר אז הוא ההמשכה והגילוי בעולם הזה הגשמי, גילוי כח הפועל בנפשו, וכמ"ש שלעתיד לבוא "אבן מקיר תזעק"¹⁰⁵, היינו, שה"אבן" כפי שהיא בחיצוניותה (אף שזוהי רק "אבן", ובזה גופא ה"אבן" היא בקיר) – תזעק ותודיע, שכל ענינה ומציאותה הוא הכח הפועל שבה (בנפעל), ועד שהאבן פועלת בכל ה"קיר" ובכל הבנין כולו, שכל ענינו הוא, לגלות את הכח הפועל שבו.

ועד שנעשה מ"קיר" לגריעותא – "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל הוי"¹⁰⁶, היינו, שהוא גילה שכל ענינו ומציאותו של ה"קיר" היא – הסיוע בתפילה "אל הוי".

[ולהעיר, שעל חזקי' נאמר "ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח"¹⁰⁷. ומובן בפשטות, דמכיון שזהו רצונו של הקב"ה, ודאי שיתמלא בפועל בשלימות – עי"ז שחזקי' יתחבר ויתאחד עם דוד מלכא משיחא, ובפרט שחזקי' הוא מזרע דוד].

ו"חזקי" גם מלשון חוזק וחזקה – כמודגש במיוחד בהמשך דשלושה ימים אלו: ערב שבת קודש, ערב ט' כסלו, ויום השבת קודש ט' כסלו, ולאחריו יום הראשון יו"ד בכסלו, חג הגאולה דאדמו"ר האמצעי, שאז אומרים את המזמור¹⁰⁸ "לה' הארץ ומלואה" [ותוכן הענין שבוה נתבאר במיוחד במאמרי אדמו"ר האמצעי], ויש להוסיף יתירה מזו, שמכיון שבת' כסלו עצמו ישנם ב' ענינים, יום ההולדת ויום ההילולא, הרי בשני הימים ט' ויו"ד כסלו עצמם ישנו כבר ענין החזקה – יום ההולדת, יום ההילולא, ויום הגאולה.

104 אבות פ"א מ"ז.

105 חבקוק ב, יא.

106 ישע"י לח, ב. וראה אוה"ת נ"ח ע' רכח ואילך.

107 סנהדרין צד, ב.

108 תהלים כד. ר"ה לא, רע"א. תמיד בסופה.

101 ראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך. מאמרי

אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תרסז ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' רסג ואילך. תר"ס ע' קז ואילך. ובכ"מ.

102 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

103 שם פ"ג ה"ד.

והעיקר, שזו נעשית הכנה קרובה לבית המשולש – בית המקדש השלישי והמשולש, ותיכף ומיד הולכים כל בני ישראל יחד לארצנו הקדושה – ארץ משולשת, ולירושלים עיר הקודש, ולהר המשולש, ולבית המקדש המשולש, ועד ל"קודש הקדשים" שבו, שהוא ג"כ משולש ("קודש" א', ו"קדשים" ב', הרי ג'), ולאבן השתי' שבו!

ולהוסיף ולהעיר, ש"קיר" בגימטריא "שי" (הקשור גם ל"אבן שתי") – השי והמתנה שהקב"ה נותן לכאו"א מישראל בגשמיות וברוחניות לעתיד לבוא, כמאחז"ל¹⁰⁹ "עתיד הקב"ה להנחיל" לכל ישראל "שי" עולמות" [וע"פ הידוע¹¹⁰ שלעתיד לבוא יהי' הכל בכפליים, הרי אז יהי' גם כפליים דמספר שי" עולמות], שאז, לא רק שאין איסור בקבלת מתנה זו (ובפרט בשבת), אלא אדרבה, זה יהי' הסדר, שהקב"ה נותן מתנות לכאו"א מישראל!

פ. ועוד והוא העיקר, שזוכים תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה.

ובכל זה נוסף מצד פרשת השבוע – "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", העבודה בעולם הזה. ומתכוננים לקריאת התורה ד"וישלח יעקב מלאכים אל עשו אחיו", החיבור דיעקב ועשו, כי יעקב חשב שעשו כבר נתברר, וכיון שיעקב שרשו מעולם התיקון ואילו עשו שרשו מעולם התהו – רצה יעקב להמשיך אליו בחי' התהו [שזהו ענין "מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה"¹¹¹]. אלא שלפועל, עשו הי' אז עדיין קודם הבירור. משא"כ עתה בזמננו זה, כאשר ישנו כבר הבירור דעשו בשלימות – נעשה שלימות החיבור דיעקב ועשו, חיבור תהו ותיקון.

ומכיון שזהו "יעקב ועשו האמורים בפרשה"¹¹², הרי כל ארבעת הענינים ישנם בשלימות – אורות וכלים דתהו, וכל שכן אורות וכלים דתיקון. ועוד ועיקר – שכל הדרגות דתהו ותיקון הם דרגות בסדר השתלשלות, ולאחרי זה ישנו ענין נעלה יותר – שארבעתם מתאחדים יחדיו בגאולה השלימה, מפני שאז מתגלית הנקודה אחת ויחידה שלמעלה מכל זה, וכוללם יחד – ההתגלות דעצמות ומהות, ששם הם דבר אחד ממש, למעלה מכל הענינים!

וכל בני ישראל הולכים "בנערינו ובזקנינו" . . . בבנינו ובבנותינו" – ביחד עם כל ארבעת הענינים דאורות דתהו וכלים דתהו ואורות דתיקון וכלים דתיקון כפי שהם בעצמותו ית' – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ביחד עם דוד מלכא משיחא. ואוכלים שם מסעודת הליותן ושור הבר ויין המשומר עוד ביום השבת, ולאחרי הסעודה

(111) ישע"י סג, א. וראה ד"ה ולאחותו הבתולה תשכ"ד (סה"מ ויקרא ע' רכז ואילך). וש"נ.
(112) פרש"י ר"פ תולדות. וראה לקו"ש ח"כ ע' 114. וש"נ.

(109) עוקצין בסופה.
(110) ראה פדר"א פמ"ח. יל"ש ר"פ לך לך. ד"ה לך לך באה"ת בראשית ח"ד תערד, א. ד"ה הנ"ל תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' טו ואילך). תר"ל (סה"מ תר"ל ע' ט ואילך).

אומר דוד מלכא משיחא "אני אברך ולי נאה לברך" את ברכת המזון, עד לסיום ברכת המזון באמירת "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" [וכמובן במכל שכן וקל וחומר: אם אומרים זאת בכל שבת עוד בזמן הגלות – עאכ"כ לעתיד לבוא ב"יום שכולו שבת"], ובהמשך לזה "ואמרו אמן", עד להסיום "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והי' ה' מבטחו"¹¹³.

ובמיוחד ע"י שכאו"א מגלה את בחי' המשיח שבו¹¹⁴ [וכידוע¹¹⁵ בתיווך ב' הפירושים על הפסוק¹¹⁶ "דרך כוכב מיעקב"], אשר, ע"י צירוף כל ה"משיחים" מגלים את המשיח הכללי – דוד מלכא משיחא – בגשמיות ובפועל.

ובהמשך לזה – יש לעורר עוד הפעם בנוגע לסידור התועדויות ט', יו"ד וי"ט כסלו ב"שטורעם" הכי גדול ("מיטן גרעסטן שטורעם"), כולל שבעת התועדויות יו"ד כסלו ידברו על דבר ההכנות למסיבות י"ט כסלו בכל מקום בעולם (אם הגאולה תתעכב ח"ו עד אז).

ועוד ועיקר – שתיכף ומיד ממש נעשית ההמשכה והגילוי של הנקודה שלמעלה מכל הענינים, למעלה מתהו ותיקון וכו', וממילא מובן, שאז אין צורך לעלות מלמטה למעלה, מכיון שנמצאים במעמד ומצב שלמעלה מכל הענינים והחלוקות דמעלה ומטה, שזהו ענין עצמות ומהות. וזה שמסיימים את ההתועדות (כרגיל) בענין העלי' מלמטה למעלה, הוא רק כי בכדי להגיע למעלה מגדרי מעלה ומטה, צריכים להתחיל בעלי' מלמטה למעלה, שע"י נעשה ה"מטה" במעמד ומצב שלמעלה מכל עניני מעלה ומטה, ועד שהוא פועל כך גם בה"מעלה" –

כפי שיתגלה תיכף ומיד בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (ואז הוא יזמין את כל ישראל לכל התועדויות אלו), שיבוא¹¹⁷ מארצות הגולה דוקא¹¹⁸, ומשם יביא את כל בני ישראל מכל פינה נדחת שבעולם – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

— שיחה ד' —

כא. אלה שהכינו קנקני משקה המשמח, מסתמא יעלו עתה מלמטה למעלה ויכריזו פרטי הדברים במה המשקה קשור, ומהם יראו וכן יעשו רבים – באם ח"ו תתעכב עדיין

(116) בלק כד, יז.

(113) ירמ' יז, ז.

(117) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל בסוף שיחה ב'.

(114) ראה מאור עינים ס"פ פינחס. סה"מ תרמ"ג ע' ע.

(118) ראה גם שיחת ש"פ תז"מ תנש"א (סה"ש ח"ב ע' 496). קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 470 ואילך).

(115) ראה לקו"ש ח"ב ע' 599. שם ע' 692 הערה ד"ה דרך כוכב מיעקב. ובכ"מ.

ביאת הגאולה במשך כמה ימים, אבל לא יותר מכמה ימים, ועאכו"כ לא יותר משלשה ימים ח"ו.

ובמיוחד, בעמדנו, כאמור, ברציפות דג' ימי קדושה – ערב שבת קודש, שבת קודש, ויום הראשון – יו"ד כסלו, שממנו ממשיכים מיד ביום השני, שנבראה בו מחלוקת¹¹⁹, אלא שזוהי מחלוקת שהיא לשם שמים שסופה להתקיים¹²⁰, "זו מחלוקת שמאי והלל", דבזה "אלו ואלו דברי אלקים חיים"¹²¹, שלכן "משה" ר"ת "משה שמאי הלל"¹²².

וכמו כן נעשה הקיום – "סופה להתקיים" – בכל הענינים ד"אלו ואלו דברי אלקים חיים",

ועל אחת כמה וכמה – בנוגע לסימנים שאמרו חז"ל (באריכות במסכת סנהדרין ובכמה מדרשים) בענין "כל ימי חיך להביא לימות המשיח"¹²³, שנעשה בזה "סופה להתקיים" תיכף ומיד ממש,

ובפשטות שתיכף ומיד נעשה "להביא לימות המשיח" – גאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, ו"בנערנו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו" הולכים לארצנו הקדושה ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, ולקודש הקדשים שבו, עד לאבן השתי!

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה. אח"כ ניגנו "מהרה ישמע".

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:40 לערך].

תשמ"ט ח"ב ע' 686. תש"נ ח"ב ע' 586.
 (123) ברכות יב, סע"ב (במשנה). וראה בארוכה שיחות: אור לכ"ח מרחשון (לעיל ח"א ס"ע 352-3); ש"פ תולדות (לעיל ע' 1 ואילך).

(119) ב"ר פ"ד, ו. זח"א יז, א ואילך.
 (120) אבות פ"ה מ"ז.
 (121) עירובין יג, ב. וש"נ.
 (122) ראה מגלה עמוקות אופן עד. וראה סה"ש

בס"ד. התוועדות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "מהרה ישמע". אחרי שבירך על היין שרו "זאָל שוין זיין די גאולה"].

א. הרי "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת".¹ ובנדוד – נמצאים אנו ביום השבת הבא לאחרי ערב שבת, חמשה עשר בחודש, "קיימא סיהרא באשלמותא"².

וממילא מובן, שאם על כל שבת נאמר "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", הרי עצאכו"כ בשבת חשובה במיוחד (שאז מיתוסף עוד יותר בצורך לטרוח בהכנות בערב שבת), והיינו שהאכילה בשבת היא מההכנה דערב שבת, קיימא סיהרא דחודש כסלו באשלמותא, שלימות בכל עניני כסלו.

והרי חודש כסלו כולו הוא בבחי' "קיימא סיהרא באשלמותא", וכמדובר כמה פעמים³ ומבואר בחסידות בכמה מקומות⁴ שכסלו הוא חודש השלישי בחדשי החורף, בדוגמת חודש סיון, חודש השלישי בחדשי הקיץ – שכמו שב"ירחא תליתאי"⁵ (דימות הקיץ) ניתנה ה"אוריין תליתאי", מתן תורה דנגלה דתורה, עד"ז הוא בכסלו, שבו הי' המתן-תורה דפנימיות התורה, כידוע⁶ שאז הותחל הענין ד"פוצו מעיינותיך חוצה" (שעי"ז "קאתי מר דא מלכא משיחא")⁷, פנימיות התורה.

ובמיוחד שענין זה מרומז גם בשם החודש "כסלו", כמדובר לאחרונה.⁸

[ולהוסיף, שאע"פ שכל שמות החדשים הם בדיוק, הרי בנוגע לשם "כסלו" מיתוסף בדיוקו עוד יותר, שכן, שם זה נמצא כבר בנביאים וכתובים⁹ (אשר, בכמה ענינים, נחשבים כל כ"ד ספרי הקודש דהתנ"ך לתורה שבכתב, ושם מובאים גם כמה מהענינים האמורים, כולל שם חודש זה), דלא כרוב שמות החדשים שהוזכרו רק בתורה שבע"פ – במדרשי חכמינו ז"ל (או בשאר חלקי התורה)¹⁰].

(5) שבת פח, ב.

(6) ראה סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

(7) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחלתו.

(8) שיחות: ליל אדר"ח כסלו (לעיל ח"א ע' 60-359);

ש"פ ויצא (לעיל ע' 30).

(9) זכרי' ז, א. נחמי' א, א.

(10) ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 5-214.

(1) ע"ז ג, סע"א.

(2) ראה זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א. ח"ג מ, ב. ועוד. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

(3) ראה שיחות: ש"פ חיי שרה (לעיל ח"א ע' 326); ש"פ ויצא (לעיל ס"ע 9-28).

(4) ראה שיחת י"ט כסלו (ליל ב') תרפ"ט (שיחות קודש תר"פ-ת"ש (כפ"ח, תש"מ) ע' 109). וראה קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס בי"ט כסלו ס"ז (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 483). ושי"ג.

והשלימות בכל הענינים האמורים דחודש כסלו גופא, נעשית ביום דערב ש"ק, "קיימא סיהרא באשלמותא", שיש בו עילוי הן לגבי הימים שלפניו, והן לגבי הימים שלאחריו (בפשטות ובגלוי).

ב. אלא שבזה דרוש ביאור והסברה מיוחדת, ע"פ הכלל הידוע בכל עניני קדושה "מעלין בקודש (ועאכו"כ ש) אין מורידין"¹¹ – היתכן שלאחרי השלימות בכל עניני ה"סיהרא" שנעשית ביום ה"ט" בחודש – אור הלבנה הולך ונחסר מיום ליום!?

ומבואר בזה, שכל ענינה של ירידה זו הוא בלשון הכתוב "ונפקדת כי יפקד מושבך"¹² – בכדי שאכו"כ יהי ה"ונפקדת" (מלשון זכרון ועלי') ע"י ה"יפקד מושבך" (מלשון מיעוט וחסרון) שקדם לזה. וממילא מובן, שכל הירידה והחסרון (בימים שלאחרי ט"ו בחודש) הוא רק במה שנוגע ל"ונפקדת" (שבשבילו נעשה החסרון, "יפקד מושבך"), משא"כ בכל שאר עניני הלבנה, כולל גם אור ומאור הלבנה, ועאכו"כ בזה שהיא משל על בני ישראל, שהם דומין ללבנה ומונין ללבנה¹³ – לא נעשה שום מיעוט וחסרון, וכל השלימות ד"קיימא סיהרא באשלמותא" שבט"ו בחודש, נשארת בכל התוקף!

ואדרבה – בשלימות זו גופא "מוסיף והולך"¹⁴ מיום ליום. וכמובן בפשטות ממנין ימי החודש, שלאחרי ט"ו בחודש נעשה ט"ז בחודש, שזהו הוספה ועלי' של מספר אחד לגבי ט"ו (ה"אשלמותא" דט"ו), ולאח"ז – ליום י"ז (הוספה ועלי' של ב' מספרים לגבי ט"ו), וכמו כן בהמשך הימים, מיום ליום.

ומכיון שהוספה זו מתבטאת במנין ימי החודש, הרי מובן, שהיא באה גם לידי גילוי (שכן, זהו כל ענינו של "מנין" – התבטאות בגלוי, שהרי אילולא זאת, אין כל משמעות בענין ה"מנין"), והיינו שההוספה והעלי' לאחרי יום ט"ו בחודש במספרי החודש היא חידוש (גם) בענין גילוי הלבנה (שזהו ענין ימי החודש).

ומזה מובן בנוגע לעבודתם של ישראל, המונין ללבנה ודומין ללבנה – שבעמדנו עתה ביום שלאחרי ה"קיימא סיהרא באשלמותא" – הרי העילוי של בני ישראל הוא לא רק בענין של "יפקד מושבך" (שבפשטות הרי זה מיעוט וחסרון, אלא שעיי"ז נעשה "ונפקדת"), כי אם יתירה מזה – ישנה כל השלימות בעניני כסלו בכל התוקף, ואדרבה – בעלי' והוספה גם כפשטותה, כיון שניתוסף עוד יום בכסלו.

ג. ועל אחת כמה וכמה – בעמדנו בשנה שלימה ו"תמימה", שנת העיבור (כמדובר בהתוועדות שלפני זה¹⁵).

13) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת שם ד, סע"ב ואילך. ועוד.

14) ע"פ שבת כא, ב.

15) שיחות: ער"ה אחרי התרת נדרים (לעיל ח"א ע' 2); אור לח' תשרי ל"מחנה ישראל" (שם ע' 58); ליל

11) ברכות כח, א. וש"נ. ובכ"מ – נסמן בלקו"ש חיי"ג ע' 250 הערה ד"ה להעלות בקודש.

12) שמואל"א כ, יח. וראה בכ"ז ד"ה ויאמר לו יהונתן מחר חודש במאמרי אדה"ז תקס"ז ע' נה ואילך; אוה"ת בראשית יא, ב ואילך. סה"מ עת"ר ע' סב. שם ע' סח ואילך. ובכ"מ.

ונוסף לזה (גם מצד מספר השנה) – הרי זו שנת ה'תשנ"ב, וכפי שנתפשת בתפוצות ישראל הסימן והר"ת: "הי' תהא שנת נפלאות בה", ו"נפלאות בכל", היינו שהנפלאות הם "בכל", בכל העינים של השנה כולם, ולא רק כבשנה שעברה, שנת "אראנו נפלאות"¹⁶, "אראנו" לשון יחיד. ועאכו"כ שזה בהוספה על "שנת ניסים", שכן אפילו "פלא" הוא למעלה מ"נס", עאכו"כ "פלאות" לשון רבים, ועאכו"כ שמיתוספת בזה האות נ' – "נפלאות", "נ' פלאות"¹⁷.

ד. בחודש כסלו גופא, מיתוסף עוד יותר בעמדנו בשבת פרשת "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו גו":

שליחות זו היתה חשובה ונחוצה עד כדי כך, שיעקב אבינו הטריח מלאכים – שלוחים, ועאכו"כ לפרש"י¹⁸ "מלאכים ממש" – לילך בשליחות שלו אל עשו אחיו, ועד כדי כך שבאותה שעה לא הי' ביכלתם למלא איזו שהיא שליחות של הקב"ה, כי "אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות"¹⁹!

ונקודת הענין בזה²⁰: תוכנה הפנימי של שליחות יעקב הי', למהר אל עשו ולהודיעו, שמצד הקדושה, מצד יעקב, הכל מוכן כבר בתכלית השלימות, ויעקב מוכן בפועל ללכת עם "עשו אחיו"¹⁸ יחדיו "אל אדוני שעירה"²¹, אל השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה (כפרש"י²¹ "ואימתי ילך בימי המשיח"), תכלית השלימות בכל העולם כולו, כמודגש גם בסיום ההפטורה דפרשתנו – "והיתה להוי' המלוכה"²²!

ולהוסיף, שבהפטורת פרשתנו מובא גם הענין ד"צרפת"²³. וכמדובר כמה פעמים, ש"צרפת" בגימטריא 770 ("זיבן הונדערט און זיבעציק"), מספר המורה על תכלית השלימות ד"שבעת ימי הבנין", הן השלימות ד"שבע", והן השלימות ד"שבעים" – עשר פעמים שבע, ועשר פעמים שבעים.

ה. וזהו גם תוכן הענין דשליחת שלוחים מכאן – לפעול את השלימות הנ"ל בעולם, ועד שמביאים לידי פועל את השליחות האמורה של יעקב "אל עשו אחיו", הנמשכת ופועלת במשך כל הזמנים והדורות שלאחרי זה, עד למילואה ושלימותה – כאשר יתגלה בפועל החיבור דיעקב ועשו בגאולה האמיתית והשלימה.

ובזה נכללת כל השליחות כולה, מהרגע הראשון (מכאן ולהלן), ובהדגשה יתירה בעמדנו מיד לאחרי הענין ד"וישלח יעקב מלאכים", ועאכו"כ בעמדנו כבר לאחרי כמה ימים בפרשה זו – לאחרי שכבר היתה הפעולה ד"וישלח יעקב גו" יותר מיום

19 פרש"י וירא יח, ב.
20 ראה תו"א ותו"ח ריש פרשתנו.
21 פרשתנו לג, יד.
22 עובדי' א, כא.
23 שם, כ.

שמע"צ (שם ע' 179); יום שמח"ת (שם ע' 214); ש"פ
חיי שרה (שם ע' 326).
16 מיכה ז, טו.
17 זח"א רסא, ב. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז).
18 ריש פרשתנו (וישלח לב, ד).

אחד, ושבוע אחד, ויותר מכמה חדשים; ובפרט שזהו לאחרים כמה חדשים בשנת "הי" תהא שנת נפלאות בה, בכל", כאמור לעיל – שתיכף ומיד צריך להיות קיום השליחות האמורה, בביאת הגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט²⁴ ע"פ הודעת נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (כמדובר כמה פעמים), שבזמננו זה כל הענינים מוכנים כבר, ועד שגם הכפתורים מצוחצחים²⁵, וצריך רק לפתוח את העיניים ("מ'דאָרף נאָר אויפּעפּענען די אויגן"), וממילא, מיד רואים איך שכבר ישנו ה"שולחן", ושולחן אמיתי – "שולחן ערוך", והכל מוכן על השולחן לסעודת ליתן ושור הבר²⁶ ויין המשומר²⁷, האכילה ושת" האמיתית, שהולכים לסעוד תיכף ומיד ביחד עם הקב"ה – עצמות ומהות כביכול...

ואח"כ דוד מלכא משיחא מברך על המזון, כפי שאומר "אני אברך ולי נאה לברך"²⁸, והוא ממשיך (ברכה מלשון המשכה²⁹) לכל ישראל את כל הברכות והצלחות בכל הענינים, ברכות שלא בערך לגמרי, שלכן הן פועלות לא רק מכאן ולהבא, אלא גם על העבר. כולל גם השפעת פרנסה גשמית "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"³⁰!

ו. ובזה מיתוסף עוד יותר כשמתכוונים לקרוא בפרשת "וישב יעקב", וכפרש"י³¹ "ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף":

ובהקדים – שלכאורה, מכיון ש"רצון יראיו יעשה"³², על כרחך צריך לומר שבקשתו של יעקב "לישב בשלוה" נתמלאה בפועל. ויש לומר³³ (גם בפשטות הכתובים), שבקשתו נתמלאה באותן השנים שיוסף הי' ביחד עם יעקב עד ש"קפץ עליו רוגזו של יוסף" בהיותו "בן שבע עשרה שנה"³¹ (כפי שממשיך תיכף בפסוק שלאחרי זה). ועפ"ז נמצא, שכל השנים מעת ביאת והתיישבות יעקב "בארץ מגורי אביו בארץ כנען"³⁴ עד להזמן שהגיע יוסף לגיל י"ז שנה – ישב יעקב בשלוה, ורק לאחר זה "קפץ עליו רוגזו של יוסף". וענין זה מרומז גם בהדגשת הכתוב המספר ד"שבע עשרה" – שהוא בגימטריא "טוב"³⁵, כי עד אז הי' אצל יעקב מצב של שלווה וטובה בפועל.

ועפ"ז יש לתרץ דבר תמוה: דלכאורה מה תוכנה של הבקשה – "ביקש יעקב לישב בשלוה", כל זמן שמשיח עדיין לא בא, וכל העולם כולו נמצא בגלות?...!

(30) נוסח ברכה שלישית בדרכת המזון.
 (31) וישב לו, ב.
 (32) תהלים קמה, יט.
 (33) ראה גם שיחת ש"פ וישב תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 186). וראה בעה"ט ר"פ ויחי.
 (34) ר"פ וישב (שם, א).
 (35) ראה ל"ת וס' הליקוטים להאריז"ל ר"פ ויחי. אוה"ת נח ע, א. וישב ער, סע"ב. ויחי שנג, ב. ועוד.

(24) ראה גם שיחת ש"פ ויצא (לעיל ע' 34).
 (25) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט. וראה סה"מ ד' פרשיות ח"א ס"ע קצג, ובהנסמן שם הערה 129.
 (26) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.
 (27) ראה ברכות לד, ב.
 (28) פסחים קיט, ב.
 (29) תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

וע"פ האמור, שקיום הבקשה (בפשטות) הי' ב"שבע עשרה שנה", בגימטריא "טוב", יש לומר, שזהו גופא תוכן הבקשה – לפעול ההתיישבות והשלוחה האמיתית של כל העולם כולו בביאת משיח צדקנו, "והיתה לה' המלוכה", בהמשך לפעולתו ד"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו . . . עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", כנ"ל.

והיינו, שה"טוב" כפי שהוא מכוסה ונעלם, חסדים הנסתרים שבגלות, יומשך ויתגלה בטוב הנראה והנגלה בפועל, בגאולה האמיתית והשלימה, כמובן מהתבטאות ה"טוב" בהגימטריא והמנין ד"שבע עשרה", שכל ענין המנין הוא גילוי, כנ"ל.

ז. ויש להוסיף בזה, ש"שלוחה" היא נעלית יותר אפילו מ"שלום", "פדה בשלום נפשי"³⁶, השייך במיוחד לימים אלו, שהרי יום השלישי שהוכפל בו כי טוב הבא עלינו לטובה הוא חג הגאולה י"ט בכסלו, ע"ד י"ט כסלו בפעם הראשונה שחל ביום השלישי בשבוע, שלכן, אמר אז אדמו"ר הזקן את הפסוק "פדה בשלום נפשי"³⁷.

[וכמסופר ע"י נשיא דורנו³⁸, שרבותינו נשיאינו נהגו לומר את התהילים כפי שהוא מחולק לימי החודש, אלא שבזמנים ומצבים מיוחדים נהגו לומר את התהילים גם כפי שנחלק לימי השבוע. ולכן, אמר אדמו"ר הזקן את הפסוק "פדה בשלום נפשי" ב"ט כסלו (כמ"ש במכתבו³⁷ "כשקריתי בס' תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי . . . יצאתי בשלום כו") – אע"פ שאין זה מהשיעור החדשי די"ט בחודש – כיון שבהיותו במאסר, נהג לומר תהילים בשופי, גם כפי שנחלק לימי השבוע, ובשיעור דיום השלישי בשבוע מופיע הפסוק "פדה בשלום נפשי"].

ח. ועוד והוא העיקר, שתיכף ומיד זוכים כל ישראל "לישב בשלוחה", ובקשת יעקב אבינו מתמלאת במילואה בגאולה האמיתית והשלימה. וכאמור לעיל, שבזמננו זה כבר גמרו את כל הענינים בתכלית השלימות, והכל מוכן, והשולחן כבר ערוך בשלימות.

– כולל גם קיום הפסקי-דינים דספר ה"שולחן ערוך" בשלימות, וקיום הפסקי-דינים דמפת השולחן – מפת (הגהות) הרמ"א, וכדאיתא הרמז על כך בספרים³⁹ מהפסוק⁴⁰ "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", ביד רמ"א. אלא שעפ"ז מתעוררת השאלה – ומה בנוגע לאחינו בני ישראל הספרדים, שאינם פוסקים כהרמ"א אלא כהבית-יוסף? ומחפשים על זה כמה תירוצים וביאורים, וכמדובר בזה בהתוועדויות דשנים שעברו⁴¹.

והעיקר הוא, שבנוגע לפועל – הרי תיכף ומיד ממש כל "בני ישראל יוצאים ביד רמה", ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁴², וכולנו הולכים "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו

ומשיב מהדורא חמישאה סי"ח. ועוד.

(36) תהלים נה, יט.

(40) בשלח יד, ח.

(37) אגרות-קודש אדמו"ר הזקן ח"א (קה"ת, תש"מ).

(41) להעיר משיחת ש"פ פינחס תשמ"ה (שיחות

תשמ"ז) ע' צח.

קודש ח"ד ס"ע 6-2745. התוועדויות ח"ה ע' 2649.

(38) אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ג ע' תעג

וראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 166 הערה 113 ובשוה"ג.

ואילך.

(42) ישעי' כו, יט.

(39) שו"ת חתם סופר אר"ח סק"ג. שו"ת שואל

ובכנותינו⁴³ – מהקטנים עד הגדולים ומהגדולים עד הקטנים, ובאופן דלהזהיר קטנים על הגדולים ו"להזהיר גדולים על הקטנים"⁴⁴, וכמ"ש⁴⁵ "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" – לארצנו הקדושה ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, ולקודש הקדשים שבו, עד לאבן השתי' שבקודש הקדשים,

וממילא מתקיים בכאו"א מישראל – הן ה"פדה בשלום נפשי", והן קיום בקשת יעקב "לישב בשלוה" בתכלית השלימות בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, וכמו כן ניכר בכל בני ישראל (שדומין ללבנה ומונין ללבנה) ה"קיימא סיהרא באשלמותא" בתכלית השלימות – השלימות והשלוה דכל ישראל.

ותיכף ומיד נעשה ה"וארו עם ענני שמיא"⁴⁶, והולכים כולנו יחד, כאמור, לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, עד לאבן השתי' שבקודש הקדשים, שממנה הושתת כל העולם כולו⁴⁷. ואזי ניכר בכל החיים שבכל העולם שהיסוד שלהם הוא "אבן השתי", וכמו כן בכל העולמות כולם,

ועאכו"כ בנוגע לבני ישראל שחיים בחיים העליונים בעולם העליון לאחר ההסתלקות, כולל ובמיוחד – נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהוא גם ממלא מקומם של כל רבותינו נשיאינו שלפניו, "ממלא מקום" דייקא – ע"ד "קיימא סיהרא באשלמותא", מילוי בתכלית השלימות,

וכאמור, בקשת יעקב, שביקשה (לא רק לעצמו, אלא) לו ולכל זרעו אחריו, מתקיימת במילואה – שבכל אחד ואחת מישראל נעשה (לא רק התיישבות סתם, אלא) "לישב בשלוה", "שלוה" באופן דהתיישבות ("לישב") – שלוה באופן אמיתי ונצחי עד סוף כל הדורות!

[אחרי שיחה זו ניגנו "פדה בשלום"].

– שיחה ב' –

ט. בהמשך להמדובר לעיל – יש להוסיף גם הלימוד וההוראה בנוגע למעשה בפועל שיש ללמוד מהתוועדות זו, בעמדנו ביום השבת שמיני' מתברך היום השלישי הבא עלינו לטובה, חג הגאולה י"ט כסלו, והיא – לסדר ולארגן התוועדות חסידותיות בי"ט כסלו בכל מקום ומקום, ועד לכל העולם כולו.

ולהוסיף, שבענין זה ניתוסף חידוש מיוחד בשנים האחרונות⁴⁸, שהתוועדות דיי"ט כסלו כאן, היא לא באופן שהתוועדות העיקרית נערכת במקום אחד בלבד, אלא

46) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

47) ראה יומא נג, ב. נד, ב.

48) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח

שליט"א ח"ה ע' מח"ט.

43) ל' הכתוב – בא י, ט.

44) ראה יבמות קיד, סע"א. וש"נ.

45) מלאכי ג, כד.

בכמה וכמה מקומות נערכות ריבוי התוועדויות חסידותיות, באופן שכל אחת מהן היא התוועדות עיקרית ומרכזית. ומובן, שבזה שישנן כמה התוועדויות "עיקריות" אין שום חסרון, ולא רק שלא נגרע מזה בהתוועדויות אחרות, אלא אדרבה – כשיודעים שבאותה שעה שמתוועדים במקום אחד, ישנה עוד התוועדות במקום נוסף שהיא ג"כ התוועדות עיקרית, ניתוסף עוד יותר בהתוועדות זו, ובפרט שהרי "קנאת סופרים תרבה חכמה"⁴⁹, וממילא כל א' משתדל, שההתוועדות שבה הוא משתתף תהי' – "עיקר שבעיקר"!

וההחלטות הטובות בכל זה צריכות להיות עתה ביום השבת, ד"מפקחין על צרכי ציבור בשבת"⁵⁰ – לארגן ריבוי התוועדויות ב"ט כסלו, הן בעיר זו, והן בעיירות הסמוכות לה, ועד למקומות המרוחקים ג"כ – בכל העיירות בעולם. ובפרט ששבת "מיני' מתברכין כולהו יומין"⁵¹, כל ימי השבוע שלאחרי זה, כולל יום השלישי בשבוע י"ט כסלו.

ונתינת כח מיוחדת בכל החלטות אלו – בעמדנו עתה ביום השבת, הבא בהמשך ליום שלפניו, ערב שבת, "קיימא סיהרא באשלמותא" דחודש כסלו, ומיד לאחרי יום השבת נכנסים ליום ראשון, הנקרא בתורה שבכתב (בסיפור ששת ימי בראשית) "יום אדמ" – לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"⁵², וממילא – הרי זה חזקה דג' ימי קדושה רצופים.

וממילא מובן, שיש לנצל את החיזוק והנתינת-כח שניתוסף בכל הקשור לסידור וארגון התוועדויות י"ט כסלו – גם להתוועדויות בשלשת הימים הבאים עד י"ט כסלו, ועאכו"כ ב"ט כסלו עצמו.

ובמיוחד שאח"כ מיתוסף באופן ד"מוסיף והולך" מיום ליום בכל עניני "נר מצוה ותורה אור"⁵³ – מבלי להמתין עד חנוכה. ועאכו"כ לאחר מכן, שאז מיתוספות כמה חזקות, שהרי חזקה היא בג' פעמים ואילו ימי חנוכה הם שמונה ימים, ובאופן ד"מוסיף והולך" מיום ליום – "על פתח ביתו מבחויך"⁵⁴.

וע"י ההחלטות בכל זה (שהן כבר עתה בתוקף וחוזק גדול ביותר), תיכף ומיד עתה ביום השבת – מכריעים את כף המשקולת דכל העולם, ומביא לו ולעולם "תשועה והצלה"⁵⁵, בביאת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא תיכף ומיד ממש, עוד קודם י"ט כסלו.

52) בראשית א, ה ובפרש"י (מב"ר פ"ג, ח).

53) משלי ו, כג.

54) שבת כא, ב.

55) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

49) ב"ב כא, א. וראה אוה"ת ויצא ריח, א ואילך.

דרושים לחנוכה חצר, ב.

50) ראה שבת קנ, א.

51) זח"ב סג, ב. פח, א.

ואזי יתוסף עוד יותר בהתוועדויות די"ט כסלו, שענינו – התחלת הענין ד"יפוצו מעיינותיך חוצה", כיון שנהי' כבר לאחר ה"אתי מר" דא מלכא משיחא, ואז יתקיימו כל ההתוועדויות בארץ הקודש.

אלא שבאם, ח"ו, תתעכב ביאת משיח צדקנו עוד יום, או יומיים, או אם תתעכב ח"ו עד יום השלישי י"ט כסלו – יש להחליט עתה, על דבר ארגון התוועדויות חסידותיות בכל מקום ומקום בחו"ל, כנ"ל.

י. ועוד והוא העיקר, שתיכף ומיד זוכים לגאולה האמיתית והשלימה, שאז ממשיכים בכל הענינים האמורים דוקא בארץ הקודש ובירושלים עיר הקודש ובבית המקדש המשולש.

ודוקא אז יקויים ה"פדה בשלום נפשי" בתכלית השלימות, כמבואר בד"ה פדה בשלום ב"שערי תשובה" לאדמו"ר האמצעי⁵⁶. [ולהעיר ש"שערי תשובה" קשור ג"כ להגאולה, שכן "משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא"⁵⁷, וכן ביאת הגאולה היא ע"י ש"ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין]⁵⁸.

ודוקא באופן ד"כי ברבים היו עמדי"³⁶ – שגם אותם היהודים שלעת עתה הם בבחי' "רבים" ר"ל, הרי הם מתאחדים למציאות אחת ויחידה עם עצמות ומהות אין סוף – "יחידו של עולם", ע"י ש"ברבים היו עמדי". ועד שכל שלשת הענינים ("רבים", "עמדי", עצמות ומהות) נעשים מציאות אחת ויחידה (ע"ד ובדוגמת בית המקדש השלישי והמשולש, שבו יתאחדו כל שלשת הבתי-מקדשות).

וממילא מתקיימת גם בקשתו של יעקב – שביקשה בשם כל ישראל – "ביקש יעקב לישוב בשלוה", שאמיתית הענין דשייבה בשלוה היא דוקא בגאולה האמיתית והשלימה. ומכיון ש"רצון יראיו יעשה", על כרחך צריך לומר, שבקשתו נתקיימה בשלימות. ויש לומר שמילוי הבקשה היתה גם ע"י רוגזו של יוסף בהעלם ובפנימיות, בחי' "חסדים הנסתרים"; אלא שאמיתית בקשתו של יעקב היא לשייבה בשלוה גלוי' – שזה התקיים בפועל באותן ה"שבע עשרה שנה" שיוסף הי' איתו, "שבע עשרה" בגימטריא "טוב", שהגימטריא והמנין ("שבע עשרה") מורה על המשכת הטוב המכוסה והחסדים המכוסים בטוב הנראה והנגלה דוקא (כנ"ל), שזוהי ה"שלוה" דהגאולה האמיתית והשלימה – טוב גלוי בפשטות.

יא. כאמור, ההוראה מההתוועדות היא, לארגן התוועדויות בכל מקום ומקום, ועד שבכל מקום שיהודי ימצא בו ("אז וואו נאָר ס'איז דאָ אַ איד") בכל העולם כולו – הרי הוא עורך התוועדות י"ט כסלו עם בני ביתו.

תקס"ב ח"ב ע' תקלד. ועוד. וראה זח"ג קנג, ב. לקו"ד
ח"א קמו, א ואילך.
58) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

56) פ"א (ח"א נה, ד).
57) ראה לקו"ת ר"ה נח, ד. האזינו עה, סע"ב.
שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א, ג, סע"ב. מאמרי אדה"ז

ומתחיל בזה שכא"א עושה התוועדות עם עצמו ("ער מאכט אַ התוועדות מיט זיך אַליין") – ע"י שהוא מקבץ יחדיו את כל עשר כחות נפשו, ופועל בהם שלימות, "אשלמותא", ולאחר מכן הוא משפיע כך גם על בני ביתו, ועל בני ישראל שבשכונתו ובסביבתו וכיו"ב, ועד לכל היהודים שהוא יכול להגיע אליהם בכל מקום שהוא!

ומי"ט כסלו ממשיכים בחג החנוכה, שהרי, גם אם עד חנוכה יבוא משיח צדקנו, הרי מצוות אינן בטלות לעתיד לבוא⁵⁹, וכל המועדים בטלים לעתיד לבוא⁶⁰ חוץ מחנוכה⁶¹ כו', כך שגם לאחר הגאולה האמיתית והשלימה יקיימו את כל פרטי הדינים דנרות חנוכה. כולל גם, שהדלקתן צריכה להיות "על פתח ביתו מבחוץ", מכיון שגם לעתיד לבוא יהיו חילוקי דרגות, וממילא שייכת המציאות ד"ביתו", "פתח ביתו", "מבחוץ", ו"עד דכליא ריגלא דתרמודאי"⁵⁴.

ואזי תהי' ג"כ השלימות ד"מוסיף והולך" מיום ליום, ואדרבה – ביתר שאת וביתר עוז, בקיום היעוד⁶² "והי' אור הלבנה כאור החמה גו'".

יב. ויהי רצון, שכא"א מישראל יזכה "לישב בשלוה" עוד בעמדנו ברגע האחרון מהגלות, ותיכף ומיד נעשה רגע זה – הרגע הראשון מהגאולה, רגע נצחי עד אין סוף, ואזי רואים בגלוי, איך שהשולחן ערוך לסעודת לוי' ושור הבר – ברוחניות ובגשמיות, וכפסק-דין תורת החסידות שעיקר הסעודה תהי' בגשמיות דוקא⁶³, שכן לעתיד לבוא "הנשמה תהא ניוונת מן הגוף"⁶⁴ (כמדובר כמה פעמים).

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בראשנו, ביחד עם דוד מלכא משיחא (המברך ברכת המזון בסעודה הנ"ל ואומר "לי נאה לברך"),

וכולנו הולכים תיכף ומיד לארצנו הקדושה, ושם מתוועדים בהתוועדות האמיתית של כל בני ישראל יחד, מכיון שלעתיד לבוא יהיו "כל יושבי" עליי⁶⁵, ובאופן ד"יושבי" – "לישב בשלוה", וממילא גם היובל נוהג – "וקראתם דרור בארץ לכל יושבי"⁶⁶, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "ויהי בישורון מלך"].

(62) ישעי' לו, כו.

(63) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ב ע' ערעו הערה 23. וש"נ.

(64) ראה המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פצ"א (ע' קח) ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכח. סה"ש תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ תרח"ץ ס"ע ריט. ועוד.

(65) ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

(66) בהר"ה, י.

(59) ראה נדה סא, ב. וראה בספרים שנשמנו בשדי חמד כללים מ' ס"ק ריח (ח"ג תקסא, ג ואילך). דברי חכמים סנ"ג (שדי חמד ח"ט א'תתקסב, סע"ב ואילך). וראה קונטרס בענין "הלכות של תושבע"פ שאינן בטלין לעולם" ס"ב (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 28) ואילך. (60) מדרש משלי פ"ט, ב. יל"ש משלי רמז תתקמד. פדר"א פמ"ט.

(61) ראה אגרת הטיוול דרוש אות מ. ס' החיים ח"ג רפז. וראה אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"י"ד ע' תקלז. וש"נ. וראה גם לקו"ש ח"ה ע' 172 הערה 4.

– שיחה ג' –

יג. כאמור לעיל, נמצאים אנו עתה בהמשך של ג' ימי קדושה רצופים, החל בערב שבת קודש, "קיימא סיהרא באשלמותא", ולאחריו יום השבת קודש, ומיד משבת קודש ממשיכים ב"יום אחד – לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו" [והיינו גם בכל העולמות כולם, כפי שהענין ד"אחד" מתבטא ב"ועד" (שהרי "ועד" הוא "אחד" בחילופי אתון⁶⁷, שהא' מתחלף בו' וכו') – שזה מוסיף עוד יותר בנתינת כח לעבודה ב"ט כסלו הבא עלינו לטובה.

ובפרט, שגם היום שבינתיים (בין "יום אחד" ל"ט כסלו) הוא ח"י בכסלו, וכמו כן המשך הימים שלאחרי י"ט-כ' כסלו הם ימים מיוחדים: החל מכ"א בחודש – "אך טוב לישראל"⁶⁸, ולאחריו כ"ב – "בך יברך ישראל"⁶⁹, ואח"כ מוסיפים ו"מעלין בקודש"⁷⁰ עד לכ"ד בחודש – "ושמתי כדכד שמשותיך"⁷¹, וממנו באים לכ"ה בכסלו – "כה תברכו את בני ישראל"⁷², שזוהי ההתחלה דברכת כהנים (שמזה למדים כו"כ הלכות למעשה, שברכת כהנים צריכה להיות בלשון הקודש דוקא, "כה תברכו"⁷³, וכיו"ב, כמדובר כמה פעמים).

ומכ"ה בחודש ממשיכים בכל שמונת ימי חנוכה באופן ד"מוסיף והולך" מיום ליום – בכאו"א מבני ביתו, ובכאו"א מישראל, שהרי בהדלקת נרות חנוכה נוהגים כל ישראל, כפסק-דין הרמ"א שזהו "מנהג פשוט", אפילו ע"י יהודי הכי פשוט – דוקא כמנהג ה"מהדרין מן המהדרין"⁷⁴!

ומזה מובן גם בנוגע להנהגתו של הקב"ה, כביכול, שהקב"ה צריך להביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה! ובפרט שהבאת הגאולה אין זה ענין של הידור, מדה לפנים ממדה, אלא ענין הכי מוכרח מכיון שכבר "כלו כל הקיצין"⁷⁵!...

וממילא מובן, שהקב"ה מביא את הגאולה תיכף ומיד ממש – עוד בשבת זו, ועוד לפני תפילת המנחה, ואפילו לפני קריאת התורה שלפני תפילת המנחה!

ועד כדי כך, שעצם הידיעה וההרגשה ש"הנה זה (משיח) בא"⁷⁶ ברגע שלאחרי רגע זה – פועלת "שלוה" פנימית בלבו של היהודי. ועד ל"לישב בשלוה" בתכלית השלימות, כשרגע זה נעשה הרגע האחרון דהגלות והרגע הראשון דהגאולה, תיכף ומיד ממש.

(72) נשא ו, כג.
 (73) סוטה לח, א. ספרי עה"פ. רמב"ם הל' תפלה פי"ד ה"ד.
 (74) רמ"א או"ח סתרע"א ס"א.
 (75) סנהדרין צז, ב.
 (76) שה"ש ב, ח. שהש"ר עה"פ.

(67) זח"ב קלד, ב ובמק"מ שם. שעהיה"א רפ"ז.
 (68) תהלים עג, א.
 (69) ויחי מח, כ.
 (70) ברכות כח, א. וש"ג. ובכ"מ – נסמן בלקו"ש חיי"ג ע' 250 הערה ד"ה להעלות בקודש.
 (71) ישעי' נד, יב.

יד. בכל האמור מיתוסף עוד יותר, בעמדנו לאחרי יו"ד כסלו, "העשירי יהי קודש"⁷⁷, חג הגאולה דאדמו"ר האמצעי – הבא בסמיכות ממש ליום שלפניו, ט' כסלו, יום ההולדת וההילולא דאדמו"ר האמצעי – שאז ניתוסף עוד יותר בעבודה והפצת המעיינות חוצה, שע"ז "אתי מר דא מלכא משיחא".

והדגשה יתירה בקשר ובשייכות ל"ט כסלו, כידוע⁶ שהתחלת עיקר הענין ד"פוצו מעיינותיך חוצה" היתה "אחרי פטרבורג" ("נאך פעטערבורג"), ב"ט כסלו בשנת תקנ"ט, בגאולת אדמו"ר הזקן. ובפרט שנוסף לכך, י"ט כסלו הוא יום ההילולא של המגיד [שאדמו"ר הזקן הוא ממלא מקומו], ממלא מקום הבעש"ט – ג' אבות הראשונים דתורת החסידות.

וכאמור – זה מוסיף עוד יותר, שנזכה תיכף ומיד לגאולה השלימה, שאז תהי' השלימות ד"פדה בשלום נפשי", כמבואר בשערי תשובה לאדמו"ר האמצעי, כנ"ל.

טו. ובזה מיתוסף עוד יותר מצד המשך הפרשיות הנקראות בזמן זה:

החל מפרשתנו "וישלח יעקב מלאכים גו'", וכנזכר לעיל ששליחות ופעולת יעקב היתה בחיבור ויחוד יעקב ועשו, ובזה רצה יעקב להמשיך וללכת עם עשו "אל אדוני שעירה", אל תכלית השלימות והגאולה העתידה שאז יהיו כל הענינים ד"יעקב ועשו" (תהו ותיקון) – אורות תהו ואורות דתיקון, כלים תהו וכלים דתיקון – כל ארבעת הענינים בתכלית השלימות.

ומ"וישלח" באים לפרשת וישב – שע"י פעולתו של יעקב הנ"ל ב"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו גו'" נעשה "וישב יעקב" – "ביקש יעקב לישוב בשלוה". ומכיון ש"רצון יראיו יעשה", הרי ברור שבקשתו של יעקב אבינו "לישב בשלוה" תקיים במילואה. והרי בקשת יעקב היתה לא רק לעצמו, אלא לזרעו אחרי כן בכל הדורות, ועאכ"כ עבור דורנו זה, שהוא הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה. וממילא מובן, שמכיון שאז [לאחרי השנים שיעקב ישב בשלוה עם יוסף בנו] "קפץ עליו רוגזו של יוסף", הרי עתה בדורנו זה, מתאים להודעת נשיא דורנו הנ"ל – זוכים כל ישראל "לישב בשלוה" בתכלית השלימות, בגאולה האמיתית והשלימה, באופן ד"כל יושב" עליי", כל הי"ג שבטים, שהרי לעתיד לבוא גם "שער לוי אחד"⁷⁸ בנוסף לכל הי"ב שבטים שישבו בארץ הקודש!

[כולל גם כפי שהי"ב שבטים מחולקים בחלומו של יוסף (שבפרשת וישב⁷⁹) ל"אחד עשר כוכבים" ויוסף עצמו, הרי י"ב, אשר, י"א וי"ב יחד הרי זה כ"ג, ועד לתכלית השלימות דכל המספרים, כולל גם במספר עשר (מספר השלם), ועד למספר מאה, ע"ד

78 יחזקאל מח, לא. ב"ב קכב, א.
79 לו, ט.

77 בחוקותי כז, לב. וראה בכורות נח, ב. זח"ב רעא, א.
א. בחיי ר"פ תרומה.

השלימות ד"מאה ברכות". וכדאיתא בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן⁸⁰ בארוכה, איך שבכל יום מברכים "מאה ברכות" – ולהוסיף, שע"פ חשבון הברכות שאדמו"ר הזקן מונה שם, נמצא שישנם יותר ממאה ברכות, שמזה מובן, שאין הכוונה ב"מאה" להגבלה ד"מאה", אלא להשלימות הכללית המודגשת במספר זה].

ומזה ממשיכים בהמשך הפרשיות עד פרשת "ויגש אליו יהודה", הגשת יהודה אל יוסף, שבזה מרומז הענין דסמיכת גאולה לתפילה (כמבואר במקום אחר⁸¹), כולל גם – שתיכף לאחרי התפילה בבקשת הגאולה נעשית סמיכת הגאולה במעשה בפועל, וממילא, בעמדנו עתה לאחרי שביקשנו כבר בתפילות היום "גאל ישראל" וכיו"ב – זוכים תיכף ומיד בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה.

ומפרשת ויגש באים לפרשת "ויחי" – שבכאו"א מישראל נעשה "ויחי", חיים כפשוטם נשמה בגוף, ובאופן שחיות הנשמה חודרת בכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים דהגוף בתכלית השלימות.

ומזה ממשיכים אח"כ בפרשת "שמות" – "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"⁸², אשר, כמו כן נעשה בכל בני ישראל, שתיכף ומיד עולים מן הגלות, ביחד עם כל עניניהם, ו"כספם וזהבם אתם"⁸³ – בגאולה האמיתית והשלימה, ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "אימתי קאתי מר"].

– שיחה ד' –

טז. בהמשך להאמור, שהלימוד וההוראה וה"שליחות" מהתוועדות זו הוא להחליט החלטות בנוגע לארגון התוועדיות ב"ט כסלו, עכ"פ במקום אחד, ומה טוב – בב' או בג' מקומות, יש להוסיף, שכל זה צריך להיות באופן שכאו"א ישתתף בעצמו בכמה התוועדיות: באם הן נערכות באותו זמן – ישתתף באחרות ע"י שליחת שלוחים, ובאם הן נערכות בזמנים שונים – ישתתף בעצמו בכמה התוועדיות.

ובפרט ע"פ חילוקי המנהגים בזה מאז ומקדם, בדבר זמן עריכת ההתוועדות ד"ט כסלו – אם בליל י"ט, באמצעו (במשך המעת-לעת), או קרוב לסיומו באופן שההתוועדות תמשך במוצאי היום – כ' כסלו, שאז היתה גאולת אדמו"ר הזקן בגלוי, כידוע הסיפור בזה⁸⁴.

תשצד ואילך). תשל"ו (סה"מ בראשית ח"ב ע' רז ואילך). ועוד.

(82) ויק"ר פל"ב, ה.

(83) ישע"י ס, ט.

(84) ראה סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 155 הערות 6-7. וש"נ.

(80) או"ח ר"ס מו.

(81) זח"א ר"פ ויגש (רה, ב). וראה ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' טז ואילך). ד"ה ויגש תרמ"ג (סה"מ תרמ"ג ע' רט ואילך). תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קיט ואילך). תרס"ח (שם ע' תפז ואילך). העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ס"ע

ולהוסיף בזה, שכדאי ונכון ביותר גם לפעול ולהשפיע על יהודים אחרים שגם הם יעשו כן.

ובהתוועדויות אלו ידברו דברי תורה ודברי תפילה ודברי חסדים טובים – ג' העמודים שעליהם העולם עומד⁸⁵, "חוט המשולש"⁸⁶.

ועוד ועיקר – שזו נעשית הכנה קרובה לבנין בית המקדש השלישי, והמשולש (כולל גם השלימות דעשרה דברים שבבית המקדש⁸⁷, שזהו שלימות כל העולמות), בגאולה האמיתית והשלימה. ואזי תהא גם השלימות ד"פדה בשלום נפשי" (כנ"ל), שזהו ענינו של י"ט כסלו כמ"ש אדמו"ר הזקן במכתבו, ולאחר מכן פרסם זאת (ועד שנתפרסם אח"כ גם באופן של דפוס), שמזה מובן שענין זה נעשה חלק מתורה שבעל פה.

ומזה יש ללמוד הוראה נוספת – דכמו שענין זה הודפס, למרות שהתורה שבעל פה צריכה להיות בעל פה דוקא, מכיון שמפני מצוקת העתים – מצד החשש שלא תשכח תורה מישראל – התיירו להעתיק עניני תורה שבעל פה⁸⁸, ועד לאופן דדפוס, ובזמננו זה לא רק שיש היתר להדפיס כל עניני תורה אלא אדרבה – יש צורך וחיוב בזה, ובזה גופא באותיות מרובעות דוקא⁸⁹, שאז הלימוד קל יותר – כמו כן יש לנצל ימים אלה עד י"ט כסלו, להדפיס ענינים בתורה שבעל פה (נוסף על תורה שבכתב) כפי הצורך, וכל שכן – כפי המוכרח.

יז. ועוד והוא העיקר – שזוכים תיכף ומיד לגאולה, ועד שכל עניני הגאולה נמשכים באופן נצחי עד אין קץ. ובפרט לאחר שאמרנו במוסף "הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית", ואח"כ ממשיכים עד לסיום התפילה ב"אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"⁹⁰ – הגילוי ד"פניך", הפנימיות דלמעלה, באופן דהתיישבות אמיתית, שזה שייך דוקא בבית המקדש השלישי והמשולש, תיכף ומיד ממש, בקיום היעוד⁹¹ "והיו עיניך רואות את מוריך",

וממילא הולכים תיכף ומיד – ומתוך ניגון שמת, ואמירת "לחיים", ומתוך התוועדות חסידותית שגדול כחה אפילו ממלאך מיכאל [כפתגם הידוע של אדמו"ר הזקן (דפתקא משמיא נחתא)⁹², שיי"ט כסלו הוא חג הגאולה שלו] – לארצנו הקדושה, ושם גופא "ילכו מחיל אל חיל" עד ל"פניך" האמיתיים – "יראה אל אלקים בציון"⁹³, בירושלים עיר הקודש, ובבית המקדש השלישי.

90 תהלים קמ, יד.

91 ישעי' ל, כ. וראה תניא פל"ו (מו, א).

92 אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ג ע' תיג

ואילך.

93 תהלים פד, ח.

85 ראה אבות פ"א מ"ב.

86 קהלת ד, יב.

87 ראה אבות פ"ה מ"ה.

88 ראה גיטין ס, א. תמורה יד, ב.

89 ראה סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 431. תנש"א ח"א

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "הוא אלקינו". באמצע הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק"].

— שיחה ה' —

יח. כרגיל, אלה שהכינו קנקני משקה "המשמח"⁹⁴, יעלו עתה מלמטה למעלה ויכריזו פרטי הדברים, ומהם יראו וכן יעשו רבים – להוסיף בארגון "שמחות" והתוועדויות די"ט כסלו כו'.

והעיקר – שזו נעשית הכנה קרובה להמשך ההתוועדויות בארצנו הקדושה, ובאופן ד"מוסיף והולך" מיום ליום – החל מההוספה עוד קודם הגאולה בכל ההחלטות והפעולות, הן במחשבה, הן בדיבור, ועאכו"כ במעשה שהוא העיקר⁹⁵.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה וההכרזות התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. אח"כ סימן לנגן "ניעט ניעט ניקאווא", ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35 לערך].

95) אבות פ"א מי"ז.

94) ע"פ ס' שופטים ט, יג.

בס"ד. מוצאי כ' כסלו, ה'תשנ"ב
– ב"יחידות כללית" לאורחים שיחיו –

הנחה בלתי מוגה

א. כמדובר, הרי "פותחין בברכה"¹.

ובהדגשה יתירה בעמדנו במוצאי, ויתירה מזו – (לא כל כך "מוצאי" אלא) בהמשך ד"חג החגים"² י"ט כסלו.

ובזה ישנו יתרון בשנה זו, שהקביעות די"ט כסלו בימי השבוע (נוסף לימי החודש) היא בדיוק כמו הקביעות בפעם הראשונה, ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב³.

וכל זה – נוסף על כל שאר מעלותי' המיוחדות של השנה:

שנה זו היא שנה מעוברת, שתורת אמת ותורת חיים – הוראה בחיים – קוראת לה בשם "שנה תמימה"⁴ ושנה מלאה.

ועוד ענין מיוחד בשנה זו (כמדובר כמה פעמים במשך השנה⁵) – ששני החדשים, חשון וכסלו, הם מלאים ושלמים (ולאחר מכן מיתוסף שזוהי שנה מעוברת, כנ"ל).

ונוסף לזה, ישנן עוד כמה מעלות מיוחדות בשנה זו, כמוזכר במשך ההתוועדויות במיוחד, וכפי שכל אחד גם רואה ויודע זאת מעצמו, מכמה וכמה מאורעות שכבר השתתף בהן בשנה זו, וכמו כן מתכוונן הוא להמשיך בזה, וביתר שאת ויתר עוז, ובאופן דהעלאה והליכה "מחיל אל חיל"⁶, מתאים להכלל בכל עניני טוב וקדושה: "מעלין בקודש"⁷.

ב. האמור לעיל כולל גם את התקוה שמקוים, ומבקשים מהקב"ה, ובטוחים – אקוה לו בכל יום שיבוא – שהקב"ה ימלא משאלות לבב כל אחד ואחת מישראל בכל מקום שהם, בהבאת הגאולה האמיתית והשלימה.

ועאכ"כ כאשר כמה מישראל מתאספים יחד – שכן (כמדובר כמה פעמים) אפילו כששנים מצטרפים יחד, יש בכחם לפעול יותר מאשר שנים הפועלים בנפרד, מצד ההוספה שמיתוספת בצירופם יחד⁸; ומזה מובן שכאשר ישנו צירוף של כמה וכמה

1) ע"פ פתיחת אגה"ק ס"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 641 הערה ד"ה פותחין בברכה. וש"נ.

2) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ז ע' ל (נעתק בהקדמה ל"היום יום"). נתבאר בלקו"ש ח"ה ע' 436 ואילך. חכ"ה ע' 375 ואילך.

3) ראה אגרות-קודש אדמו"ר הזקן ח"א (קה"ת, תשמ"ז) ע' צח.

4) ערכין לא, א"ב.

5) שיחות: ער"ה אחרי התרת נדרים (לעיל ח"א ע' 2); יום ב' דר"ה (שם ס"ע 21-22); ש"פ בראשית (שם ע' 219); ש"פ נח (שם ע' 260).

6) תהלים פד, ח.

7) ברכות כח, א. וש"נ.

8) ראה סוטה לד, א.

מישראל, החל מעשרה מישראל, עשרה בקודש, שאז אפילו כשאינם עוסקים בתורה ובמצוותי' – שכינה שרוי' ביניהם⁹; ועאכו"כ מצד ה"חזקת כשרות"¹⁰ דכאו"א מישראל, אנשים נשים וטף, שמיד בהזדמנות הראשונה שיש לו הוא מנצל את המחשבה דיבור ומעשה שלו [אפילו מעשה ודיבור, ועאכו"כ מחשבה (שאינן בה הגבלות מבחוץ כמו בדיבור ומעשה)] לעניני תורה ומצוות – שכל זה מוסיף עוד יותר, הלוך ומוסיף, שהקב"ה ימלא משאלות לבכם, ויביא את הגאולה השלימה.

וכמדובר לעיל, דמכיון שהשם הכללי דכל השנה הוא "שנה תמימה", הרי זה השם הכללי דכל עניני השנה – שכל ענין בשנה זו, הרי הוא באופן דתמימות ושלימות; וכמדובר כמה פעמים – הרי בשלימות ותמימות גופא ישנם כמה אופנים, תמימות ושלימות שלמעלה מתמימות ושלימות ("תמים ושלם און נאָכמער תמים ושלם") וכו', וכמבואר בארוכה; שמזה מובן גם בנוגע להתמימות דשנת העיבור, שכמה דרגות בזה.

ועד"ז בנוגע לסדר השנים, שמספר הימים בשנה הוא המספר הכי גדול – שפ"ה ימים. ומכיון שזהו מספר הקשור עם יהדות ויהודים ("מיט אידישקייט און מיט אידן"), הרי מובן, שעיקר ענינו הוא לא ריבוי ושלימות בכמות, אלא אדרבה – באיכות. אלא שאיכות זו היא שלימה עד כדי כך שהיא משפיעה ומוסיפה שלימות גם בכמות, כפי שזה מתבטא בכך, שמספר ימי השנה הוא מספר הכי גדול בכמות.

ובפרט, שנוסף לכל האמור, הרי הר"ת דשנה זו – ה'תשנ"ב – הוא, ה"י' תהא שנת נפלאות בה". ונוסף לזה, ה"ב' מרמז גם ל"נפלאות) בכל", כולל גם ההמשך ד"בכל מכל כל", כנוסח ברכת המזון, דקאי על הברכות שניתנו לאבות דכאו"א מישראל, אברהם יצחק ויעקב, "בכל מכל כל"¹¹.

ומהם מגיעות כל הברכות הללו בירושה לכאו"א מישראל. וממילא מובן, שמבלי הבט על עבודתו ומעמדו ומצבו הפרטית של היהודי, מקבל הוא את כל הברכות, כבכל יורש, שירושתו אינה תלויה כלל בתכונותיו וכיו"ב¹², ועאכו"כ כשהירושה ניתנת לריבוי גדול של יורשים, הן ריבוי בכמות, ועאכו"כ כשהריבוי הוא גם באיכות – מצד התאחדותם של כל ישראל למציאות אחת.

וכמודגש בהתחלת כל יום באמירת "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך", כמ"ש אדמו"ר הזקן בתחילת סידורו¹³. ובהדגשה – שחייבים לומר זאת עוד קודם אמירת "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל"¹⁴. וצריכים לומר זאת בדיבור, באופן שזה נמשך לאחר מכן בכל עניני האמירה שבמשך היום, החל מעניני האמירה

(12) ראה נדה מד, רע"א (במשנה). רמב"ם הל' נחלות ספ"א.

(13) לפני "מה טובו". וראה לקו"ש חכ"ה ע' 374.

(14) בלק כד, ה.

(9) אגה"ק סכ"ג. וראה גם ר"ד בעת ביקור הרב מרדכי אליהו, ו' מרחשון (לעיל ח"א ע' 388 ואילך).

(10) רמב"ם הל' קידוה"ת פ"ב ה"ב. ועוד.

(11) ב"ב טז, טע"ב ואילך.

דברכות השחר, ואח"כ בכל האמירות שבתפילה, החל מתחילת התפילה (בבוקר) – "מה טובו אוהליך יעקב", ועד לסיום התפילה באמירת "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"¹⁵.

ואח"כ ממשיכים בהכנות לתפילת המנחה, וכפי שעשינו זאת כבר ביום זה, והתפללנו מנחה, עד לסיומה בתפילת "עלינו לשבח לאדון הכל", שתוכנה – אמירת ברכות ותשבחות להקב"ה, ועד להסיום וחזרתם דכל תפילות אלו באמירת הפסוק "אך צדיקים גו'", שלוש פעמים ביום, דבג' פעמים הוי חזקה¹⁶, "חזקה" גם מלשון חזק, ועד להחזק דנצחיות.

ובודאי באמירת פסוק זה במשך הימים, ועאכו"כ ביום זכאי (יום השלישי) שהוכפל בו כי טוב – כיוונו בפירוש המילות (בנוסף לפשטות הענינים) גם להפירוש בפנימיות הענינים, שיקויים ה"יודו לשמך ישבו ישרים את פניך" – בהמקום ובהבנין שבו נמצאים בגילוי "פניו" של הקב"ה ("דער פנים פון דעם אויבערשטן"), "פני הוי' אלקיך"¹⁷, דהיינו – בארץ ישראל, עלי' נאמר¹⁸ "עני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ובה גופא – בירושלים עיר הבירה, ושם גופא – בהר הקודש, הר הבית, ושם גופא – ב"מקדש אדני-כוננו ידיך"¹⁹!

שכן, ברוחניות – נמצא כבר בית המקדש השלישי והמשולש במקומו! ובאופן שהוא עומד מוכן, שבו יומשך ויתגלה בית המקדש השלישי והמשולש (בגשמיות), "מקדש אדני-כוננו ידיך", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, שהרי משיח צדקנו הוא מזרע דוד ושלמה בנו²⁰, כמדובר כמה פעמים.

וההכנה לזה היא ב"ימות המשיח" – בהם נמצאים אנו עתה²¹, ובפשטות. וכמסופר ומדובר בזה ע"י נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר "כלו כל הקיצין"²² מזמן רב... וכל ההכנות לזה²³, כולל גם צחצוח הכפתורים – נשלמו כבר, כמדובר כמה פעמים²⁴, וצריכים אך ורק לפתוח את העינים ("מידאָרף מערניט ווי עפענען די אויגן"), ומיד רואים – שענין הגאולה ישנו כבר, ועד להגאולה האמיתית והשלימה – בפשטות.

וממילא, נמצאים אנו כבר, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"²⁵ – באופן שכולם מוכנים כבר, בכל הפרטים ופרטי פרטים – לגשת אל השולחן (כלשון העולם), ולהתיישב ליד השולחן, ומיד רואים איך שהשולחן ערוך כבר בכל המטעמים, ובכל

21 ראה גם שיחת ש"פ חוקת תנש"א (שיחות קודש ח"ד ס"ע 55).
22 סנהדרין צז, ב.
23 ראה גם סה"ש תרפ"ז ס"ע 121-2.
24 ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט. וראה סה"מ ד' פרשיות ח"א ס"ע קצג, ובהנסמן שם הערה 129.
25 בא י, ט.

15 תהלים קמ, יד.
16 ב"מ קו, ב.
17 תשא לד, כד.
18 עקב יא, יב.
19 בשלח טו, יז ובפרש"י.
20 סה"מ צ' להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ להרמב"ם ר"פ חלק היסוד הי"ב. ועוד.

טוב, החל מהענינים הקשורים עם הגאולה – לויתן ושור הבר²⁶ ויין המשומר²⁷, כמדובר כמה פעמים²⁸.

ועוד ועיקר – עניני הגאולה האמיתית והשלימה עצמם, וכפסק דין הרמב"ם²⁹, שאז "לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", לדעת "דעת בוראם", ועד להאופן ד"כמים לים מכסים"³⁰.

ג. בכל האמור מיתוסף עוד יותר, והוא העיקר – ע"י שמסיימים עתה בחלוקה לצדקה, שכאור"א מקבל על עצמו שליחות לצדקה, נוסף על הצדקה שנתן כבר במשך היום.

ובפרט בבואנו מיום סגולה, "ט כסלו, שאז הי' הפדה בשלום נפשי מקרב לי כי רבים היו עמדי"³¹, וכפירוש תורת אמת בזה³², שהכוונה בפסוק היא (בפירוש הפשוט, לא סתם דרש) ל"כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור", ענין הצדקה. ואדרבה, ההתחלה היא דוקא ב"גמילות חסדים", שכן, זהו פשוט הענין ד"פדה" (פדיון שבויים, גמילות חסדים).

ד. ויש להוסיף בזה, שהענין ד"פדה" שייך במיוחד לשנה זו, בעמדנו בשנת הפ"ט – בגימטריא "פדה", ונכנסים לשנת הצדי"ק, וכמדובר כמה פעמים.

ופדי' זו נעשית כהמשך הכתוב – "בשלום" בכל הפרטים. ובאופן ד"נפשי כי רבים היו עמדי", היינו שנמצאים עמנו ("אז מ'האט מיט זיך") כאור"א מישראל וכל בני ישראל, גם כפי שהם במציאות ד"רבים" – עוד לפני שמתאחדים כולם למציאות אחת – הרי כ"א מה"רבים" הם "היו עמדי", עם דוד מלכא משיחא, והחל מדוד המלך בפשטות – שהוא אמר פסוק זה בספר תהילים.

כולל ובמיוחד, שבספר התהילים גופא, הרי זה קשור עם השלימות ד"העשירי יהי' קודש"³³, שכן פסוק זה שייך לחלק הנאמר והקשור בעשירי בחודש – ע"פ חלוקת התהילים לימי החודש, כמדובר כמה פעמים, נוסף על שייכותו לשלישי בשבוע – ע"פ חלוקת התהילים לימי השבוע³⁴.

[ולהוסיף, שהקשר והשייכות דפסוק זה עם השלימות ד"עשירי", היא גם להשלימות שב"עשירי" גופא – ב' פעמים "עשירי", "עשר אעשרנו לך"³⁵, עשרים בחודש, ובהדגשה יתירה בעמדנו בעשרים לחודש כסלו בפשטות (שהוא מוצאי י"ט כסלו), אשר "עשרים"

(31) תהלים נה, יט. אגרות-קודש שבהערה 3.

(32) ברכות ח, א.

(33) בחוקתי כז, לב. וראה בכורות נח, ב. זח"ב רעא, א. בחיי ר"פ תרומה.

(34) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ג' ע' תעג ואילך.

(35) ויצא כח, כב. וראה כתובות נ, א ובפרש"י.

(26) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.

(27) ראה ברכות לד, ב.

(28) ראה שיחות: ש"פ ויצא (לעיל ע' 34); ש"פ וישלח (לעיל ע' 48).

(29) סוף הל' מלכים.

(30) ישע"י יא, ט.

הוא בגימטריא "כתר"³⁶, דקאי על השלימות ד"והיתה להוי' המלוכה"³⁷, הקשורה דוקא עם כתר מלכות – "מלך ביפיו תחזינה עיניך"³⁸, וכמדובר כמה פעמים].

ה. ויהי רצון, שבכאו"א מאתנו, בתוך כלל ישראל, תהי' "הליכה" בכל האמור – עוד יותר ועוד יותר,

החל גם מהחלטה להוסיף בתורה ובעבודה ובגמילות חסדים, כנ"ל, ושההוספה תהא מיד לאחרי התוועדות זו ("דעם צוזאמענקומען זיך") – נוסף על ההוספה שהוסיפו בזה כבר, במשך יום זה, ובימים שלפני זה.

ובפרט בעמדנו בחודש כסלו, שמיד מתחילתו יודעים כבר שסיומו וחזומו הוא בימי חנוכה, שבהם "מוסיף והולך"³⁹ בכל יום ויום בעניני "נר מצוה ותורה אור"⁴⁰.

ומזה מובן גם, שהוספות אלו צריכות להיות באופן ד"על פתח ביתו מבחויך"³⁹, היינו, שהוא מאיר גם את "פתח ביתו", כך שזה מוסיף אורה לא רק בפנים הבית, אלא גם "מבחוץ", ששם דוקא הוא עיקר ההשפעה, שכן כל הדלקת הנרות מלכתחילה היתה מתוך החלטה ל"פרסומי ניסא"³⁹.

ונוסף לזה – ה"פרסומי ניסא" צריך להיות באופן ד"מהדרין מן המהדרין", שזהו המנהג (בהדלקת נרות חנוכה) המקובל על כאו"א מישראל⁴¹. ואף שבזמן הש"ס היתה זו הנהגה רק של "המהדרין מן המהדרין"³⁹, הרי דוקא עתה בדורותינו אלה, ובפרט בדורנו זה – נוהגים כל ישראל, אנשים נשים וטף, כמנהג "המהדרין מן המהדרין". וכך נעשה גם בשאר הענינים, החל ממצות הצדקה, ועד"ז בכל עניני תורה ומצוותי', שמוסיפים בקיומם באופן ד"מהדרין מן המהדרין".

ו. וכל ענינים אלו יחד, ממהרים עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כך שתיכף ומיד ממשיכים – מפגישתנו כאן עתה, אנשים נשים וטף – ביחד עם כל האנשים נשים וטף דבני ישראל בכל מקום שהם, בארבע כנפות הארץ, שמשם הם מתקבצים יחד ע"י הקב"ה בעצמו,

– ובהדגשה יתירה בשנה זו, שהרי "בכל מכל כל" הוא בגימטריא קצ"ב – "קבץ"⁴² (כמדובר כמה פעמים) –

"ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"⁴³, שהקב"ה מקבצם "אחד אחד" אל הארץ האחת והיחידה, "ארץ אשר . . עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ושם

40) משלי ו, כג.
41) רמ"א אר"ח סתרע"א ס"ב. וראה גם שיחת ש"פ וישלח (לעיל ע' 54).
42) ראה חידושי חת"ס ב"ב יז, א.
43) ישעי' כז, יב.

36) ראה לקו"ת שה"ש לה, ג. אוה"ת חיי שרה קיב,
א. נ"ך ע' תקטז. ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות
אות כ (ע' סט ואילך). וש"נ.
37) עובדי' א, כא.
38) ישעי' לג, יז.
39) שבת כא, ב.

גופא לעיר הבירה – ירושלים עיר הקודש, ושם גופא – להר הקודש, ול"מקדש אדני-כוננו ידיך", עד לאבן השתי' ש"ממנה הושתת (כל) העולם"⁴⁴ כולו.

ומזה מובן הטעם שאבן השתי' פועלת בכאור"א מישראל ובכל בני ישראל, דאע"פ שעם ישראל הוא, בינתיים, "מפוזר ומפורד בין העמים"⁴⁵, ובכל קצוי תבל, מכל מקום – כל בני ישראל בכל מקום היותם הם "עם אחד"⁴⁵, מבלי הבט על ה"מפוזר ומפורד", ועד שהם מתאחדים באופן נעלה יותר – יחיד, ועד ל"יחידה לייחדך"⁴⁶, הקשורה עם ה"יחיד" דהקב"ה – "יחידו של עולם"⁴⁷!

ועד להתאחדות נעלית יותר – ההתאחדות ד"ישראל וקוב"ה כולא חד", ובפרט ע"י "אורייתא"⁴⁸.

ז. ויש להוסיף ולהעיר, שהענין ד"אורייתא" שייך במיוחד להפצת המעיינות חוצה:

תיבת "אורייתא" מורכבת מב' תיבות – "אור ייתא"⁴⁹, היינו, שהשפעת התורה היא באופן ד"אור", באופן גלוי (הפצה); והגילוי הוא לא רק על ידי הארה מהענין בלבד, אלא "ייתא", היינו, שה"אור" עצמו מגיע ומתגלה (מעיינות); והגילוי הוא לא רק בלשון הקודש, אלא גם בלשון תרגום ("אורייתא"), שהוא הממוצע, ודרכו נמשכת ההשפעה לכל שאר השבעים לשון (חוצה).

ח. והעיקר – שזוכים ל"כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"⁵⁰ כפשוטו, וכאור"א מאתנו, בתוך כלל ישראל, מתקבץ תיכף ומיד ע"י הקב"ה עצמו (כנ"ל), והוא מעמיד כאור"א ב"ציון" כפשוטו וב"ירושלים" כפשוטו, כנ"ל.

וכל זה נעשה באופן של נצחיות, כולל גם מלשון "נצחון", משום שניצחו כבר את כל הקשיים שהיו עד עתה, ועד ל"נצחון" באופן – הקשור ל"ט כסלו – ד"ברבים היו עמדי", כפי שאמר דוד המלך, וכפירוש התורה שבע"פ⁵¹, שבזה דוד הסביר וגילה לכל הדורות כולם, שאפילו ה"ברבים", אנשי אבשלום שלחמו בו לפני כן – "היו עמדי", היינו, שלא רק שלא התנגדו אליו, אלא אדרבה – התפללו עבורו וסייעו לו!

וזהו תוכן הנצחון ד"ט כסלו, ומאז, הרי מידי שנה בשנה נעשה ונפעל ענין זה ביתר שאת וביתר עוז, ובפרט בעמדנו בשנת העיבור, ובשנה שהר"ת שלה הוא "הי' תהא שנת נפלאות בה", ו"נפלאות) בכל מכל כל" – בכל עיני השנה,

ובפרט בהענין העיקרי של השנה – שהיא נעשית שנת "גאולה תהי' לארץ"⁵², ושנת "גאולה תהי'" לכל אחד ואחת, ובאופן ד"הי' תהא", ו"בכל מכל כל", "בנערינו ובזקנינו

(49) סה"ש תש"ד ריש ע' 116. וראה לקו"ש ח"כ ע'

.271

(50) ישע"י ב, ג.

(51) ראה ירושלמי סוטה פ"א ה"ח.

(52) ע"פ בהר כה, כד.

(44) ראה יומא נג, ב, נד, ב.

(45) אסתר ג, ח.

(46) נוסח הושענות ליום ג'.

(47) ראה ב"ר פכ"א, ה. ובכ"מ.

(48) ראה זח"ג עג, א.

. . בבנינו ובכנותינו", בארצנו הקדושה, ושם – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, וב"מקדש אדני-כוננו ידיך", במקדש המשולש, תיכף ומיד ממש.

ט. וע"י נתינת הצדקה עתה – שעושים כל א' מכם שליח לנתינה לצדקה – מיתוסף עוד יותר בכל הנ"ל. וכאמור, שזה בנוסף על מה שכל א' נתן כבר בעצמו לצדקה, ובודאי ימשיך לתת, וביתר שאת וביתר עוז, ונעשה המשך בזה באופן דהולך ומוסיף ואור, מתאים להלימוד מימי חנוכה.

ובמיוחד שמתכוננים לזה כבר ע"י הכנת כמה עיני חנוכה, החל מלימוד הלכות חנוכה, בכדי לדעת מה לעשות וכיצד לעשות.

וגם לימוד זה צריך להיות באופן שאינו מסתפק בידיעת עצמו, אלא הוא משפיע גם על כל סביבתו, כולל גם, לספר לכל סביבתו אודות הענין דיי"ט כסלו, ואודות "פדה בשלום נפשי . . כי רבים היו עמדי", ולהסביר – שהכוונה ב"רבים" שבפסוק זה היא על כאור"א מישראל, שכל א' מישראל נעשה "עמדי" – עם כל אחד מישראל, ובמיוחד – "עמדי", עם דוד "נעים זמירות ישראל"⁵³, כהפירוש הפשוט שבפסוק, כולל גם (לאחר מכן) פירוש הפסוק כפי שהוא בתורה שבע"פ, דקאי על "כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור", כמדובר כמה פעמים.

י. ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש, נעשה ההמשך דכל עינים אלו, באופן דהולך ומוסיף ואור, "וארו עם ענני שמיא"⁵⁴ – בארצנו הקדושה, ושם – בירושלים עיר הקודש בפשטות, ובירושלים גופא – הולכים "מחיל אל חיל" עד ל"יראה אל אלקים בציון", דקאי על הפנימיות ("ציון") שבירושלים עצמה⁵⁵, ועד ל"יראה אל אלקים בציון" בפשטות, כמדובר לעיל – שתיכף ומיד באה הגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד באים "עם ענני שמיא" לירושלים עיר הקודש, ושם – להר הקודש, ול"מקדש אדני-כוננו ידיך", עד לקודש הקדשים.

ועוד והוא העיקר – ש"לא עיכבן אפילו כהרף עין"⁵⁶, ותיכף ומיד נעשה "הנה זה בא"⁵⁷ ממש, "מראה באצבעו ואומר זה"⁵⁸ – "הנה זה בא", ו"הנה אלקינו זה קוינו לו . . זה הוי' קוינו לו"⁵⁹ (ב' פעמים "זה"⁶⁰), "כפליים לתושי"⁶¹, ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנכנסים ליחידות שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

58) ראה תענית בסופה (ובפרש"י שם). שמו"ר פכ"ג, יד. מכילתא ופרש"י בשלח טו, ב.
59) ישעי' כה, ט.
60) ראה שמו"ר שם.
61) ל' הכתוב – איוב יא, ו.

53) ל' הכתוב – שמואל-ב כג, א.
54) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.
55) ראה לקו"ת ר"פ דברים. ובכ"מ.
56) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.
57) שה"ש ב, ח. שה"ש עה"פ.

בס"ד. "יחידות" לבני-מצוה ובנות-מצוה והוריהם שיחיו

הנחה בלתי מוגה

א. בהוספה¹ על הברכות שנזכרו לעיל, שבהן ודאי נכללו כל הנכנסים עתה, ואלה שיכנסו לאחר מכן, בתוך כלל ישראל, כמדובר כמה פעמים. ובפרט שנמצאים לאחרי יום השלישי שהוכפל בו כי טוב², טוב לשמים וטוב לבריות³, והרי ב"בריות" נכללים כאו"א מישראל⁴, וכמדובר כמה פעמים –

מיתוסף עוד יותר בנוגע לאלו שנבחרו מתוך בני ישראל במיוחד, להיות אלה שזה עתה נכנסו להחיוב – והזכות – דקבלת עול תורה, ועול מצוותי, כיון שנעשים עתה ברי מצוה, וביחד עמם נכללים גם הוריהם, והסבים והסבתות, וכל הקרובים והמכרים והמשפחות שלהם, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – שנזכרה להתוכן דהפרשה שמתכוננים לקרוא, וכמדובר בההתוועדות בשבת הקודמת⁵, וכמו כן בההתוועדויות די"ט כסלו במשך כל השנים.

ב. כאמור, י"ט כסלו מדגיש עוד הפעם, שהפסוק⁶ "כי ברבים היו עמדי" מדבר על כל יהודי, בתוך כלל ישראל, שעם כל יהודי – "עמדי" לשון יחיד – מתאחדים כל ה"ברבים", כל בני ישראל שבכל קצוי תבל, ועד שזו נעשית מציאות אחת ויחידה – "ואהבת לרעך כמוך"⁷, כמוך ממש. ויתירה מזו, שכל ישראל נעשים מציאות אחת ע"י ש"ישראל וקוב"ה כולא חד"⁸, כמדובר כמה פעמים.

והדגשה יתירה בכל האמור, בנוגע לאלה, שאצלם החלה עתה בימים אלו, או תחל בימים אלו – הזכות והחיוב בלימוד התורה וקיום מצוותי, בתור מחוייב ובתור זכאי בתורה ומצוות. וממילא, הרי הם מקבלים את כל הענינים באופן ד"מצווה ועושה"⁹. וכן גם בנוגע לנשים ובנות, החל מי"ב שנה, ע"ד החיוב שבזכרים מי"ג שנה¹⁰.

ג. ועוד והוא העיקר – שמקשרים את החגיגה עם הוספת הבר-מצוה, או הבת-מצוה, וכל משפחתה – בנתינה לצדקה מכספם הפרטי, כמנהג ישראל.

(1) בהבא לקמן – ראה לקו"ש ח"כ ע' 577 ואילך. וש"נ.

(2) ראה פרש"י בראשית א, ד.

(3) ראה קידושין מ, א. אוה"ת בראשית לג, א ואילך. משפטים ע' א'קנו. שם ע' א'קסא ואילך. ועוד.

(4) ראה תניא פל"ב.

(5) לעיל ע' 48.

(6) תהלים נה, יט.

(7) קדושים יט, יח.

(8) זח"ג עג, א.

(9) ראה קידושין לא, א. ב"ק לח, א.

(10) ראה רמב"ם הל' אישות פ"ב ה"א. שם ה"י.

וראה אנציקלופדי תלמודית (כרך ה) ערך גדול. וש"נ.

ובאופן דמוסיף והולך ואור, מתאים להלימוד מימי חנוכה¹¹, שבכל יום ויום מוסיפים והולכים ב"נר מצוה ותורה אור"¹².

ויודעים מזה כבר בימים אלו, דאע"פ שעד חנוכה צריכים להיות עוד כמה ימים, הרי יודעים כבר שבהגיע חנוכה, שענינו של חנוכה הוא (ככל הימים-טובים שבמשך השנה, ובפרט הירו"ט דחנוכה) ענין הפרסום ו"פרסומי ניסא"¹³ – יוסיפו בכל ענינים אלו, תיכף ומיד ממש!

ומיום ליום מוסיפים עוד יותר, ובאופן ד"מצווה ועושה", מפני שאז ישנו סיוע מיוחד מהקב"ה – נותן התורה ומצוה המצוות, כמדובר כמה פעמים.

ד. בכל זה מיתוסף עוד יותר בשנה זו בפשטות [כמדובר לעיל, וכמה פעמים במשך הימים והשבועות שבתחילת השנה במיוחד] – שזוהי שנת "הי' תהא שנת נפלאות בה", ו"בכל מכל כל".

ובפרט, ע"י שיקיימו בודאי את המנהג ההולך ומתפשט בין בני ישראל – שהבר-מצוה או בת-מצוה מוסיף בנתינת הצדקה, בקשר להיותו בר מצוה או בת מצוה. וכמו כן, הרי הוא מוסיף בכל עניני תורה עבודה וגמילות חסדים, בכל הפרטים ופרטי פרטים.

וממשיכים בעריכת חגיגות הבר-מצוה, ועד"ו כל החגיגות, ובמיוחד – החגיגות דחתונות, תנאים, ופדיון הבן וכו',

ובמיוחד, החגיגה ד"פדיון הבן" דכאו"א מישראל – מן הגלות, ע"י אבינו שבשמים, ד"אבי הבן מברך שתיים"¹⁴, כמדובר כמה פעמים¹⁵.

ועוד והוא העיקר, שכל א' מאתנו נוטל ג"כ חלק בהפדיון שהקב"ה פודה כל אחד ואחת מבני ובנות ישראל, תיכף ומיד ממש, מן הגלות, ומכניס את כל אחד מאתנו, וכל אחד מכם, וכל אחד מכלל ישראל – תיכף ומיד לארצנו הקדושה, והבני-מצוה ובנות-מצוה בראשם, וקרוביהם שחנכום באופן כזה – בראשם, וכמדובר כמה פעמים.

ה. ועוד והוא העיקר – ש"לא עיכבן אפילו כהרף עין"¹⁶, ובאה הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ובמיוחד ע"י הנתינה לצדקה, שמזרות ומקדימה ומביאה תיכף ומיד ממש – כל עניני טוב, וכל עניני תורה ומצוותי' – שהם הטוב האמיתי. ובפרט בבואנו מיום השלישי שהוכפל בו כי טוב, שזוהי הקביעות דיי"ט כסלו בשנה זו, ע"ד קביעותו בפעם הראשונה, וכמ"ש אדמו"ר הזקן, בעל הגאולה, במכתבו המפורסם¹⁷, בקשר עם גאולתו,

(15) ראה לקו"ש חי"א ע' 48 ואילך.

(16) פרש"י בא יב, מא.

(17) אגרות-קודש אדמו"ר הזקן ח"א (קה"ת, תש"מ).

(תשמ"ז) ע' צח.

(11) ראה שבת כא, ב.

(12) משלי ו, כג.

(13) שבת כא, ב ובפרש"י.

(14) פסחים בסופה.

שאמר אז את הפסוק והמזמור ד"פדה בשלום נפשי", הקשור עם יום השלישי בשבוע¹⁸, ועם יום העשירי בחודש.

ועוד ועיקר – שפסוק זה קשור עם הגאולה האמיתית והשלימה, שתבוא תיכף ומיד, ובמיוחד ע"י הזירוז שע"י ענין הצדקה, כולל ובפרט – ההוספה בנתינת הצדקה של הבני-מצוה ובנות-מצוה, וקרוביהם, הוריהם ומחנכיהם, כנ"ל.

ועוד והוא העיקר, שתיכף ומיד ממש בפשטות הקב"ה פודה "בשלום" את כאו"א מאתנו, בתוך כלל ישראל, מתאים להמשך הכתוב "פדה בשלום נפשי" . . כי ברבים היו עמדי", וכפי אדמו"ר האמצעי מאריך¹⁹ לבאר ששלימות הענין תהא דוקא בגאולה האמיתית והשלימה.

ואזי תקויים בקשת יעקב – "ביקש יעקב לישב בשלוה"²⁰ – בפשטות, שקיום הבקשה נעשה לא למחר, או ברגע הבא, אלא זה נעשה תיכף ומיד, וברגע שלפני זה.

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה, וממילא ממשיכים את חגיגות הבני-מצוה ובנות-מצוה וכל משפחותיהם – בארצנו הקדושה, ושם – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, וב"מקדש אדני-כוננו ידיך"²¹,

וע"י הזירוז – ע"י ההוספה בעניני הצדקה – כמוזכר לעיל.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנוכחים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

20) פרש"י וישב לו, ב. וראה שיחת ש"פ וישלח (לעיל ע' 48 ואילך).

21) בשלח טו, יז ובפרש"י.

18) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תעג ואילך.

19) ד"ה פדה בשלום בשערי תשובה ח"א נה, ד.

בס"ד. "יחידות" לחתנים וכלות שיחיו

הנחה בלתי מוגה

א. בהוספה¹ לברכות האמורות לעיל, שהן חלות בודאי על חתנים וכלות, שהם בונים בית בישראל, בנין עדי עד² על יסודי התורה והמצוה, המהוה גם הכנה והקדמה ודוגמא – אל ה"מהרה. . ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים. . קול חתן וקול כלה"³, כמוזכר כמה פעמים, וכמובן ג"כ בפשטות לכל אחד ואחת –

מיתוסף במיוחד, בקשר לזה, שהם הולכים לבנות "בית חדש"⁴ בישראל, וממילא הם מתברכים בכל הברכות הקשורות עם שנה ראשונה, "נקי יהי' לביתו (שנה אחת)"⁵, שאז אינו שייך לשום עניני טרדות, ואך טוב ושמחה גלויים ימצאום תמיד כל הימים, בטוב הנראה והנגלה,

החל מהטוב ושמחה האמיתיים, ה"קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה" בפשטות – בארצנו הקדושה.

והרי לזה מקשרים כל חתונה, בכל מקום המצאם של יהודים, הן בדורות שעברו, והן בדורנו זה. ובפרט בעמדנו בשנה זו, ובחודש זה, חודש כסלו, שהוא חודש של מזל ("א' מזל'דיקער חודש"), הקשור לחתונות במיוחד, כמדובר כמה פעמים – הרי זה מדגיש עוד יותר את הקשר והשייכות של כל הענינים זה לזה, ובפרט השייכות בין כל עניני השמחה דכאו"א מישראל, ובמיוחד השייכות עם השמחה העיקרית (הנ"ל) דכלל ישראל, וביחד עם זה – דכל אחד ואחת מישראל, שמחת הגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט ע"י הנתינה לצדקה, שהיא מוסיפה עוד יותר בכל עניני שמחה, החל מהשמחה האמורה – שמחת החתונה דכנסת ישראל עם הקב"ה, שכן, בינתיים הרי זה באופן ד"אירוסין" בלבד (כדאיתא במדרש⁶), ותיכף ומיד בגאולה האמיתית והשלימה יהי' ענין ה"נישואין". ובאופן דבנין עדי עד, גאולה שאין אחרי' גלות⁷, ועד כדי כך, שאין צורך כלל להזכיר את כל ענין הגלות, וכל הזכרתו היא אך ורק ע"י שמוסיפים "א' רבת" באמצע תיבת "גולה", וממילא הרי נעשה מגלות ענין של "גאולה"⁸, בגאולה האמיתית והשלימה.

(1) בהבא לקמן – ראה לקו"ש ח"כ ע' 575 ואילך. ושי"נ.
 (2) נוסח שבע ברכות (כתובות ח, רע"א). וראה לקו"ת פקודי ד, ד ואילך. ביאורה"ז וארא לאדהאמ"צ לז, ד. להצ"צ ח"א ע' קפח ואילך.
 (3) נוסח שבע ברכות (כתובות שם, ע"פ ירמי' לא, י"א).
 (4) ראה לקו"ש ח"ט ע' 210 ואילך.
 (5) תצא כד, ה.
 (6) שמור"ר פט"ו, לא. נת' בלקו"ת שה"ש מח, א"ב.
 (7) ראה מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.
 (8) ראה ויקר' פל"ב, ח. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ועוד. וראה בארוכה שיחות תנש"א: ש"פ אחר"ק (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך); ש"פ אמור (שם ע' 520 ואילך). ועוד.

ומיד בהתחלת הגאולה יהי' (כנ"ל) גם הענין ד"ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון . . וקול כלה", כל חמשת הקולות המנויים שם, הכוללים את כל השמחות כולן, החל מהשמחה העיקרית – השמחה דכלל ישראל, שזוהי (כמדובר) הנישואין דכלל ישראל עם הקב"ה, וביחד עם זה הרי אלו גם הנישואין של כאו"א מישראל בפרטיות, כביכול, עם הקב"ה, עם עצמות ומהות, ועד לתכלית ההתאחדות ד"ישראל וקוב"ה כולא חד"⁹!

ב. וע"י נתינת הצדקה, ובהוספה, זוכים לזה תיכף ומיד ממש, שהרי צדקה מזרזת ומקדימה את כל הענינים הטובים, ועאכו"כ ענין עיקרי דשמחת חתן וכלה, שמחה עד אין סוף, ועאכו"כ שמחת חתן וכלה העיקריים והכלליים – הנישואין דישראל וקוב"ה. ועד שנעשה "יחוד נפלא" ביניהם, "והיו לבשר אחד"¹⁰, ע"י לימוד התורה¹¹.

ועד"ז בחתן וכלה בפשטות, כנהוג בדורנו זה, שהחתן והכלה [ובפרט לאחר הנישואין שאז אין בזה פגיעה בענין הצניעות] לומדים תורה יחד, ובמילא נעשה תיכף ומיד ה"קול חתן וקול כלה" ביחד עם "קול תורה", ועד לכל החמשה קולות דתורה.

ועוד והוא העיקר – עם ה"תורה חדשה מאתי תצא"¹², מהקב"ה בעצמו, מעצמות ומהות בפשטות, ועד להעצמות ומהות שבפשיטות דכאו"א מישראל, החל מהחתן והכלה, והוריהם וקרוביהם, ומסדרי הקידושין הנישואין והאירוסין, ובעיקר – הנישואין, שדוקא זה הוא השלימות דכל ענינים אלו.

ותיכף ומיד זוכים, שמבקשת יעקב "לישב בשלוח"¹³ – נעשה כך בפועל בכאו"א מישראל, ובפרט בחתן וכלה, שהנישואין נערכים באופן דשלום ושלוח, ועד להשלימות בשלום ושלוח כפי שיהי' בגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש,

ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין"¹⁴, כך שממשיכים את ההתועדות ("דעם זיין צוואמען") – בארצנו הקדושה, ושם – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ועוד והוא העיקר, תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנוכחים שיחיו שני שטרות של דולר לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

(12) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(13) פרש"י וישב לו, ב. וראה שיחת ש"פ וישלח (לעיל ע' 48 ואילך).

(14) פרש"י בא יב, מא.

(9) ראה זח"ג עג, א.

(10) בראשית ב, כד.

(11) תניא פ"ה.

בס"ד. התוועדות ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "על ניסיד". אחרי שבירך על היין ניגנו "זָאָל שוין זיין די גאולה"].

א. [כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לשמאלו, לעבר קבוצת אורחים מצרפת, ואמר:] הרי הגיעה לכאן קבוצת אורחים מצרפת, ובודאי יגידו "לחיים". היכן המנהל שלהם?¹

[האורחים שיחיו אמרו "לחיים", ואח"כ ניגנו "האדרת והאמונה" בניגון הידוע של מדינת צרפת (וכדלקמן בשיחה ב' בארוכה), ובאמצע הניגון – סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעותיו הק' לשרוק... ואח"כ אמר:]

ב. כמדובר בהתוועדות דשבת הקודמת² בקשר ל"צרפת" המוזכרת בהפטורת השבת שעברה³, ש"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים, "770".

וזהו מספר שנעשה – בהשגחה פרטית – מספר הקשור ומורה על כללות הענין והפצת היהדות בכלל, והפצת המעיינות דתורת החסידות בפרט, שכן, זהו מספר הבנין שבו בחר (ועד שקנהו) ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ומשם עבד עבודתו בהפצת היהדות בכלל והפצת המעיינות בפרט – לכל קצוי תבל.

ועד"ז בנוגע למדינת צרפת, שנשיא דורנו הפיץ בה תורה ויהדות בכלל, ובפרט – הפצת המעיינות דתורת החסידות.

ויתירה מזו – השתדלות כ"ק מו"ח אדמו"ר היתה לא רק בהבאת והפצת היהדות והמעיינות ממקום זה למקומות ומדינות אחרות, אלא עוד זאת, שייסד במדינת צרפת עצמה ישיבת תומכי תמימים וכן שאר מוסדות חינוך ע"פ תורה ויהדות, באופן כזה, שקיום היהדות שם נעשה כאילו "עצמאי" ("זעלבסט-שטענדיק"), ולא רק "כאילו", אלא יש להם גם "יוזמה" ("אינציאטיוו") משלהם – כיצד להפיץ תורה ויהדות וחסידות במדינתם, ולהקים מחלקות וסניפים נוספים של תומכי תמימים ("אחי תמימים" וכיו"ב), שכל זה נעשה דוקא ע"י אלו הגרים והחיים בקביעות במדינה ההיא, וממילא יודעים ומכירים הם את כל הנהגות המדינה ותכונות' המיוחדות וכו', שע"ז מיתוסף

1. צריך לתת להם לומר "לחיים", מיהו המנהל שלהם?]
2. שיחת ש"פ וישלח (לעיל ע' 47).
3. עובדי"א, כ.

(1) בהנחה אחרת: ס'איו דאָך אָנגעקומען אַ קבוצה פון צרפת, דאָרף מען זיי געבן זאָגן "לחיים", ווער איז דער מנהל זייערער? [= הרי הגיעה קבוצה מצרפת,

עוד יותר בהצלחת הפצת התורה והיהדות בצרפת, וההפצה נעשית בקלות יותר ונכונה יותר ("לייכטער און ריכטיקער")⁴, ובתכלית ושלמות ההצלחה, כמובן.

ג. והביאור בזה:

אמרו חז"ל⁵ "אזלת לקרתא הלך בנימוסא", היינו, שכשיהודי נמצא במדינה מסויימת, עליו להתנהג בהתאם למנהגי ונימוסי המדינה, כמובן – באם זה לא נוגע לענינים המפורשים בהלכה.

וכפי שראינו בהנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו עצמו, כמדובר כמה פעמים⁶ שבחייו ונשיאותו היו כמה תקופות, ובכללות – שלשה תקופות: כפי שהי' בתחילה במדינה אחת, ולאחר מכן במדינה שני', ואח"כ במדינה שלישית – שאע"פ שבכל שלשת התקופות כל התעסקותו היתה בהפצת היהדות בכלל, ובהפצת המעיינות דתורת החסידות חוצה בפרט, הרי באופן ההפצה הי' חילוק בין תקופה אחת לחברתה, שכן בכל מדינה, אופן הפצת היהדות הי' בהתאם להנהגותי' של אותה המדינה.

וכמובן גם מפסק דין הרמב"ם, ובכמה מקומות⁷, ש"הכל כמנהג המדינה", היינו, שבכל הענינים שאינם סותרים להלכה – קובעת ההלכה עצמה שבהם צריכים להתנהג על פי "מנהג המדינה". והרי הפירוש ב"מנהג המדינה" הוא – לאו דוקא מדינה של בני ישראל, ואדרבה, הפירוש הפשוט בפסק דין הרמב"ם הוא, דקאי על כל המדינות שבחוץ לארץ, מדינות שרוב תושביהן הם אומות העולם, ואעפ"כ קובעת תורת ישראל, שעל היהודי להתנהג בעניני משא ומתן כו' – "כמנהג המדינה"!

והטעם לזה בפשטות – כיון שלכל מדינה ישנו טבע פרטי ותכונות פרטיות המיוחדות לה, ובהתאם לזה נקבעו ההנהגות המיוחדות שבמדינה (בעניני קנין ומשא ומתן), שלכן ישנם שינויי מנהגים בזה בין מדינה למדינה. ולכן, כשנמצאים במקום מסויים ורוצים להצליח בו במשא ומתן, ובאופן הראוי, הרי ההצלחה תלוי' בכך שמתנהגים כמנהג המדינה. ולכן, גם ע"פ הלכה, צריכים בני ישראל להתנהג כך בדרכי קניניהם.

ומזה מובן, שכשנמצאים במדינה מסויימת, צריכים לנצל את הנהגות ומנהגי המדינה להפצת התורה והיהדות בכלל, ולהפצת תורת החסידות במיוחד. דמכיון שהמנהגים המיוחדים של כל מדינה ביחס לכל ענין וענין דרושים להצלחת הענין (כי במדינה מסויימת זו דרושה הנהגה מסויימת זו), הרי כן הוא גם בענינו, שכאשר ההפצה נעשית בהתאם למנהגי המדינה, "הלך בנימוסא", אז דוקא מיתוספת הצלחה מיוחדת בהפצה זו, ובתכלית השלימות – הצלחה הן במהירות ההפצה והן בעומקה, הן ברחבה והן בארכה.

(6) לקו"ש חיי"ח ע' 303 ואילך. ובכ"מ.
(7) הלי' מכירה פכ"ו ה"ח. ספכ"ז. ספכ"ח.

(4) בהנחה אחרת: באופן קל ובהיר יותר ("אין אַ לייכטער און אַ לייכטיקער אופן").
(5) שמו"ר פמ"ז, ה. ועוד.

ד. מזה מובן גם בנוגע לעניינו (ענין הידוע), במדינת צרפת, ובהקדמה – שבמדינה זו מודגש במיוחד שלימות הבירור שנעשה ע"י "מעשינו ועבודתינו"⁸ עד לאופן של הפיכה מן הקצה אל הקצה, היינו, שאותה "מדינת צרפת" שהיתה בעבר ענין הכי תחתון (כדלקמן) – נתבררה בשלימות עד כדי כך שמנהגי' ונימוסי' גופא ("הלך בנימוסא") מסייעים ומוסיפים בהפצת התורה והיהדות וכו', ובאופן עצמאי וקבוע:

ידוע הענין שהי' בעבר [ובפרט עתה, לאחר שנתגלו לאחרונה כמה כתבי יד הקשורים בזה] בנוגע למלחמה שהיתה בין מדינת רוס' ומדינת צרפת בזמן אדמו"ר הזקן, שאדמו"ר הזקן סבר שרוסי' צריכה לנצח (אע"פ שהיו כמה מגדולי ישראל אז, שסברו להיפך), וחשש לנצחונה של צרפת.

וכפי שהסביר אדמו"ר הזקן (ודוקא) לבנו אדמו"ר האמצעי [וכידוע הסיפור, שאדמו"ר האמצעי בכה לפני אביו אדמו"ר הזקן כשראה שנפוליון הולך ומנצח (היפך דעתו והבטחתו של אדמו"ר הזקן על נצחונה של רוס')], ועל כך הבטיח לו אביו [שהצלחתו של נפוליון אינה אלא ענין זמני ("עובר") בלבד, וסוף הדברים יהי' שנפוליון ינחל מפלה, והנצחון הגמור יהי' על צד רוסי']. וכמסופר בקיצור ב"בית רבי"⁹, ובארוכה יותר – בזכרונותיו של נשיא דורנו¹⁰.

ואדמו"ר הזקן הסביר את טעם הדבר, מפני שלדעתו נצחונה של רוס' יביא הטבה בעניני יהדות, ובני ישראל יהיו בטוחים במעמדם המוסרי בכל עניני יהדות וקיום התורה ומצוותי' מתוך יראת שמים וכו', משא"כ נצחונה של צרפת – אינו לטובת היהדות, אלא יגרום חלישות בזה.

ומזה מובן, שאז עדיין היתה "צרפת" ענין שלא למעליותא!

אעפ"כ, במשך השנים מאז, לאחר שעברו כו"כ דורות מזמן אדמו"ר הזקן, ובפרט לאחרונה, ובמיוחד לאחר יציאתם של בני ישראל מ"המדינה ההיא" – נשתנה הדבר, ודוקא במדינת צרפת מתקיימות כל העבודות של הפצת היהדות והפצת תורת החסידות במדה גדולה ביותר ובאופן מיוחד.

ונקודת הענין בזה – ע"פ הנ"ל, שעבודת הפצת התורה והמעיינות היא בכל מדינה ומדינה בהתאם לדרכי' והנהגותי' כו', ולכן, אף שבזמן אדמו"ר הזקן הי' החשש שנצחונה של צרפת יפעל חלישות ביראת שמים (מכיון שאז הי' מצבה של המדינה באופן בלתי רצוי), הרי לאחר זה נשתנו הזמנים, ע"י פעולת הבירור וזיכוכ גם במדינה ההיא, אשר אז נתגלה הענין "למעליותא" שבצרפת (וע"ד שיש מפרשים את ה"צרפת" שבהפטורת

10) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה ע' תנא.
וראה אגרות-קודש אדה"ז ח"א (קה"ת, תש"מ.
תשמ"ז) ע' קנ"קנא. ועוד.

8) ראה תניא רפל"ז.
9) ח"א פכ"ב (מה, ב ואילך).

השבת שעברה, שכוונת הכתוב למעליותא). ועד כדי כך, שהגיע זמן ש"צרפת" נמצאת במעמד ומצב כזה, שניכר בה בגלוי – ש"צרפת" בגימטריא 770 ("סעווען סעווענט", "זיבן זיבעציק") – (מספר הבית שהוא) מקור הפצת היהדות והמעיינות בכל העולם כולו!

וכאמור, דוקא שם נתייסדה ישיבת תומכי תמימים וכו"כ מוסדות של תורה ויהדות, ועד שקיום היהדות שם נעשה באופן עצמאי וקבוע, כפי שזה מתבטא גם בכך, שהדפיסו שם ספרי קודש, הן כו"כ ענינים בנגלה דתורה והן "כתבים" בפנימיות התורה, תורת החסידות.

ועד שזה השפיע גם על שאר היהודים, שמאיזו סיבה שתהי' קבעו מושבם (לאחרי היציאה ממדינתם הקודמת) במדינת צרפת דוקא, שגם אליהם הגיעו מעיינות' של תורת החסידות. וכמדובר בכל הנ"ל בהתוועדויות שלפני זה.

ה. יתירה מזו: ישנם ספרי חסידות שהודפסו לראשונה – בצרפת!

וזהו עילוי וחידוש מיוחד, כי עד אז היו הדברים בכתב-יד בלבד, או בהעתקות מהכתב-יד, כך שהם היו ברי-גישה ("צוגאַנגליך") ליחידי סגולה בלבד, מצד שני טעמים: שהרי לא כל אדם מסוגל ללמוד מכתב-יד, וגם הכתב-יד עצמו אינו במצוי אלא למתי מספר שהכתב-יד (או ההעתקות) הם ברשותם; וע"י שהדפיסו את הכתב-יד – הרי מדפיסים אלפי טופסים, כמה אלפים, אלפיים ויותר, ובאותיות ברורות ע"י הדפוס, כך שכל א' יכול ללמוד בזה בנקל. וממילא, כשמדפיסים כמה אלפים, הרי כמה אלפי יהודים רוכשים את הספר, וכמה אלפי יהודים לומדים בספר!

ונוסף לזה, אינו מסתפק בזה שהוא עצמו לומד ומתעסק בספר, אלא הוא משפיע בזה גם על בני ביתו, וגם הם משפיעים על ידידיהם ומכיריהם ועל כל היהודים שהם נפגשים עמם שגם הם ילמדו את הספר, כך שהוא משפיע על כל ביתו ועל כל השכונה שלו, ועד לכל היהודים שבעירו – שכולם יודעים אודות הספר החדש, והענין החדש שניתוסף בהפצת המעיינות, אשר עי"ז ניתוסף עוד יותר בכל עניני הפצת המעיינות במדינת צרפת. [נוסף לזה שכל דברי התורה בכל יום ויום צריכים להיות בבחי' "חדשים"¹¹].

וכמדובר כמה פעמים¹² בנוגע להחידוש המיוחד בדורותינו אלה – שצריכים להדפיס כל עניני תורה שהיו עד עתה בכתב-יד, ודוקא הדפסה באותיות קלות ויפות כו', והדפסה בריבוי ובהפלגה כו'.

(12) ראה שיחת ש"פ וישלח (לעיל ע' 57), ובהנסמן שם הערה 89.

(11) ראה פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז. ועוד. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 193. וש"נ.

ובמיוחד עי"ז גופא, שהוא הולך ומפרסם שזהו ענין חדש, שעד עתה לא הודפס מעולם. והרי טבע האדם הוא, שכאשר הוא שומע שזה ענין חדש, הרי זה מעורר את סקרנותו, לידע את תוכן הענין. וע"פ הידוע (ונתבאר כמה פעמים), שאת כל הענינים שבטבע האדם והעולם יש לנצל לעניני קדושה ועבודת ה' ועבור הפצת היהדות והפצת המעיינות חוצה – מובן שעד"ז הוא בענינו, שמנצלים את טבע הסקרנות שבאדם להתעניין בענין חדש בתורת החסידות, אשר מצד החביבות בטבע בני אדם לדבר חדש, הרי זה מושך אותם לקנות ולעיין בספר.

אלא שלאחרי שהוא מתחיל כבר לעיין בספר החדש, אע"פ שהתחלת הענין היתה אך ורק מצד טבע הסקרנות, מכל מקום, לאחרי שכבר רוכשים את הספר (מצד החידוש), הרי מכיון שמדובר ביהודי ובספר של יהדות, שרצונו הפנימי והאמיתי של כל יהודי הוא לקיים ולמלא את רצון הקב"ה בשלימות (כפסק דין הרמב"ם הידוע¹³) – הרי עי"ז מתעורר רצונו האמיתי, שטבעו של יהודי הוא שנמשך לעניני יהדות ("די נאטור פון אַ איד איז אַז ער ציט זיך צו אידישקייט") – גם אם לפעמים הוא עצמו אינו יודע מה הסיבה לכך.

וממילא מובן, שאינו מסתפק בקריאת הכותרת או השורה הראשונה שבספר החדש בלבד, אלא אינו נח עד שהוא "עובר" ("ביז ער וועט דורכגיין") על כל הספר. ולא רק העברה בשטחיות, אלא עד שהוא לומד את כל הספר כדבעי, מצד רצונו האמיתי שנתגלה.

וכאמור, עי"ז מגיעים לכאור"א, גם לזה שאינו נמשך מלכתחילה אילולא הסקרנות שבדבר – שכולם יודעים אודות הענין החדש בתורה, ואודות הענין החדש ביהדות.

ועד שחידוש זה פועל ומשפיע גם על חייהם, וחודר גם בהנהגתם בעניני יהדות תורה ומצוותי' – שעד כמה שחייהם עד עתה היו חיי יהדות, הרי מכיון שליהדות אין מדידה והגבלה (היות והיא באה מהקב"ה שהוא אין סוף), תמיד ניתן להוסיף בזה עוד ועוד, וממילא הם מוסיפים עוד יותר בהתקשרותם והתאחדותם עם היהדות והתורה ומצוות, וב"חייהם" עם יהדות ("אין זייער לעבן מיט אידישקייט")!

החל ממחשבה, שכשמדפיסים ענין חדש בתורה הוא משקיע בזה את מחשבתו, ועד למעשה, שמוסיפים עוד יותר בקיום המצוות, החל ממצות הצדקה, הן צדקה להדפסת עניני תורה במדינת צרפת, והן צדקה למוסדות חינוך ע"פ תורה וקדושה כו' שבצרפת, וכמו כן צדקה כפשוטה, לעניים.

ועוד וגם זה עיקר – שמספרים ומדברים אודות זה גם למשפחותיהם, לידידיהם ומכיריהם, וליהודים אחרים – אשר עי"ז נעשים גם הם מושפעים בכל הענינים

13) הל' גירושין פ"ב ה"כ.

האמורים, כולל ובמיוחד שכל ענינים אלו פועלים עליהם גם בנוגע למצות הצדקה כנ"ל.

ובפרט עי"ז שמסבירים להם שקיום מצות הצדקה קשור ושייך במיוחד לגאולה האמיתית והשלימה¹⁴, הזמן שבו יגאל הקב"ה כל אחד ואחת מבני ישראל שבכל העולם כולו מהגלות להגאולה.

וזהו ענינה של צרפת עתה, כאמור, שבה הוקמו מוסדות חינוך על-פי תורה, וישיבות תומכי-תמימים ומחלקותיהם, ובאופן שזה משפיע על הסביבה כולה.

וכל זה – דוקא ע"י שמנצלים את עניני המדינה גופא, מנהגי המדינה וכיו"ב, להפצת התורה והיהדות, שע"ז מיתוסף עוד יותר בהצלחת ההפצה, כנ"ל.

ו. ויש להוסיף בזה:

הפירוש¹⁵ הפשוט ב"צרפת" (בנוסף להגימטריא האמורה) הוא גם מלשון צירוף ובירור וזיכוך, הקשור עם זמן הגאולה האמיתית והשלימה שאז "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים"¹⁶, הבאה ע"י העבודה בצירוף ובירור וזיכוך דכל העולם כולו הנפעל ע"י "מעשינו ועבודתינו" דכאו"א מישראל במקומו הוא, בעירו ובמדינתו, ע"י ניצול מנהגי המדינה לצרף ולברר את העולם, ועאכו"כ בנוגע למדינת צרפת, שבעצם שמה מודגש הענין בצירוף ובירור וזיכוך!

ז. וע"י ההחלטות טובות בכל ענינים האמורים, מיתוסף עוד ענין בצירוף ובירור וזיכוך העולם, וממילא הרי זה מקרב עוד יותר את הגאולה, אשר ענין זה שייך במיוחד לתקופה זו (זמן זה) – כמדובר כמה פעמים לאחרונה שהגאולה האמיתית והשלימה קרובה מאוד לימים אלו.

וממילא הולכים כולנו, כל בני ישראל "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"¹⁷, בדרכי נועם ובדרכי שלום ומרצונם הטוב דוקא (ללא כפי' ח"ו) – מן הגלות אל ארצנו הקדושה, ארץ הגאולה, כפי שארץ ישראל תהא אחרי ביאת משיח צדקנו, ע"י שמכניסים את הא' בתיבת "גולה" – "גאולה"¹⁸ (ובפרט שבלאו הכי הרי זה ארץ ישראל). ובזה גופא – "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות", וירושלים תתפשט בכל ארץ ישראל¹⁹, ובירושלים גופא בהר הקודש שבה וכו', וכן ההתפשטות ד"מקדש אדני-כוננו ידיך"²⁰.

ועוד. וראה בארוכה שיחות תנש"א: ש"פ אהוק (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך); ש"פ אמור (שם ע' 520 ואילך). ועוד.

19) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח (פ"א), ג. יל"ש ישע"י רמז תקג. לקו"ת מסעי פט, ב.

20) בשלח טו, יז.

14) ב"ב י, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב ואילך).

15) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל סוס"ד.

16) דניאל יב, י.

17) בא י, ט.

18) ראה ויק"ר פל"ב, ת. לקו"ת בעלותך לה, ג.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש,

ובפרט שע"י ההחלטות שכל אחד מחליט בעצמו עתה, הרי כפסק דין הרמב"ם²¹ "עשה מצוה אחת (הן במחשבה, הן בדיבור והן במעשה) הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה", ומביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה, כך שתיכף ומיד רואים, "מראה באצבעו ואומר זה"²² – איך ש"הנה זה בא"²³, שמש"ח צדקנו נכנס ("אָט קומט אַרײַן משיח צדקנו") לבית הכנסת ולבית המדרש ולבית המקדש זה, ונשיא דורנו בראשנו!

ותיכף ומיד ממש, "וארו עם ענני שמיא"²⁴, ונמצאים כולנו, כאמור – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-ינונו ידיך", ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו מארש נפוליון, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בשתי ידיו הק'. באמצע הניגון פנה לר' מרדכי שי' בעלינאָוו מצרפת ואמר: הרי זהו הקהל שלך ("דאָס איז דאָך אַייער עולם")²⁵, והורה לו שיאמר להאורחים מצרפת שיחיו לומר "לחיים"].

— שיחה ב' —

ח. דובר כמה פעמים לאחרונה אודות פרסום מעשה ניסים:

ישנם כאלה שמתלוננים ("זיי קלאָגן זיך"), מדוע זמננו זה שונה מהדורות הקודמים, בכך, שבדורות הקודמים מצינו כתוב בספרים שאירעו אז כו"כ ניסים ומופתים גלויים ממש, ואילו עתה נמצאים אנו בזמן ש"אותותינו"²⁶ לא ראינו אין גו' אתנו יודע עד מה"?!?

ובכדי להוכיח עד כמה טענה זו אינה נכונה, יש ללמוד מנס גדול שאירע דוקא בזמננו זה, מאורע ניסי לגמרי הקשור דוקא עם מדינת צרפת, אלא שדוקא מחמת גודל הנס (כמדובר כמה פעמים) – דוקא לניסים גדולים אין משימים לב כדבעי, ולא פרסמו את הנס.

ואפילו כשדיברתי על כך עם חסיד – נענית, שהוא למד בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש, ולא כך לימדו אותו...

25) ע"פ הנחה אחרת אמר: היכן הקהל שלך? היכן הקהל הצרפתי? נו, שיאמרו "לחיים"! ("אָ וואו איז אַייער עולם? אָ וואו איז דער פראַנצויזישער עולם? נו, זאָלן זיי זאָגן 'לחיים'!").
26) תהלים עד, ט.

21) הל' תשובה פ"ג ה"ד.
22) ראה תענית בסופה (ובפרש"י שם). שמור"ר פכ"ג, יד. מכילתא ופרש"י בשלח שם, ב.
23) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ.
24) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

אותו לימדו – טוען הוא – שכל ענינו הוא לימוד התורה, ואין ענין ב"פרסומי ניסא". אמנם בנוגע לחנוכה מצינו שהמצוה היא "פרסומי ניסא"²⁷, וכן בנוגע לפורים²⁸, אבל הרי זה גופא מדגיש, שכל שאר הזמנים מלבד חנוכה ופורים, אין ענינם פרסומי ניסא ואין זה נוגע כלל. וממילא אין לבזבו על כך זמן, משום שבכל רגע ורגע של היום ישנו החיוב דלימוד התורה, ובאם אינו מנצל אפילו רגע אחד הפנוי ללימוד התורה, הרי ידוע גודל החומר שבזה, שעל זה נאמר מה שאדמו"ר הזקן מביא בתחילת ספר תניא קדישא (בעמוד הראשון)²⁹!

– מכל מקום, מובן ופשוט, שכאשר הקב"ה עושה ניסים גדולים וגלויים לבני ישראל, עליהם לשים לב ולהתבונן בזה, וליתן שבח והודאה להשי"ת על גודל חסדיו (כדלקמן).

אפילו כשניסייתי בעבר לעורר תשומת לב בנוגע לנס זה, ודיברתי על כך כמה פעמים בהתוועדות³⁰ (עכ"פ ברמז ובקיצור) – לא התעוררו מזה; אכן, אלה שעוסקים בכתיבת רשימות הדברים ("ה"רושמי רשימות") מההתוועדויות כתבו את מה שדיברתי במדויק מבלי להחסיר אף מילה אחת, אלא שהרשימה נשארה מונחת בארון הספרים בלבד ("אויפן פאָליצע"), ולפועל לא שמו לב לגודל הנס שבדבר!

ט. מהו הנס שאירע בדורנו זה בצרפת?

ע"ד ובדוגמת מה שמצינו בכל מדינה, שיש לה דגל משלה (כמו שמצינו בנוגע לדגלי בני ישראל ג"כ, שלכל קבוצה של שבטים הי' דגל משלה³¹) המורה על ענינה ותוכנה ומציאותה, כמו כן ידוע ומפורסם שיש לכל מדינה ניגון מיוחד משלה, שבכל מאורע מיוחד של המדינה, מאורע רשמי, וכן כשרבים מאנשי המדינה צועדים יחד בקשר למאורע רשמי של המדינה – שרים אז את הניגון של המדינה. ועד"ז מחוץ למדינה, ע"י הבאי-כח ונציגים שלה, שבמאורעות מיוחדים שרים לפעמים ניגון זה, הנקרא – הניגון של המדינה.

ועד"ז מצינו בנוגע למדינת צרפת, שגם לה יש ניגון משלה, הקשור עם מאורע מיוחד:

בדורות שעברו היתה כל מדינת צרפת נתונה תחת שליטתם הבלעדית של מלך ומלכה, ששלטו ועשו בה כרצונם. לאחר המהפיכה, כאשר נשתחררה המדינה מתחת שליטתם של יחיד ויחידה אלו – אל החופש, ונמסרה השליטה להנהלת הציבור (כמו שכתוב בדברי הימים של המדינה ההיא) – נתחבר ניגון זה.

ח"ד ע' 2983; התוועדויות ח"ד ע' 2489; ש"פ חו"ב תשמ"ט (סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 571 ובהערה 83). ועוד.

(31) ראה במדבר ב, ב ובפרש"י. ועוד.

27) שבת כא, ב ובפרש"י.

28) ראה מג"א אור"ח סתר"צ סכ"ג.

29) פרק א (ה, סע"א-ב) – מסנהדרין צט, סע"א.

30) ראה שיחות: ש"פ ראה תשד"מ (שיחות קודש

כלומר, זהו ניגון המייצג ומסמל את יציאתה של צרפת אל החופש, ואת השלטון החדש שלה שלאחרי המהפיכה – אותו שלטון שאליו התנגד אדמו"ר הזקן בכל התוקף, כנ"ל.

וזהו הנס האמור – שלפתע, ביום מסויים, הפסיקה מדינת צרפת לנגן ניגון זה בתור הניגון הרשמי של המדינה!

דבר שאין לו כל הסברה בשכל, ואינו מובן כלל על פי דרכי הטבע!...

זקני החסידים פירשו ("אלטע חסידים האָבן מפרש געווען") סיבת הדבר, שמכיון שחסידים התחילו לנגן ניגון זה, והניגון נתקבל ונתהפך לקדושה, גבר צד החסידים על הצד שכנגד [שלאמיתתו של דבר, אינו מנגד כפשוטו, ורק שעבודתו ותכליתו שונה מזו של החסידים], ובראותם שזה נתהפך לצד הקדושה, סילקו את ידיהם מהניגון, ועד כדי כך שמדינת צרפת נתנה ומסרה ("האָט אָפגעגעבן") לגמרי את הניגון שלה לקדושה (לחסידים), אשר עי"ז נעשה הניגון – כל כולו – ניגון חסידי ("א חסידישער ניגון")!

אבל אעפ"כ, עד היום הזה, אי אפשר להגיע לסוף ההסברה וטעם הדבר ("קען מען נישט צוקומען צום טאַלק")³² – איך יתכן שלפתע הפסיקה מדינת צרפת לשיר את הניגון האמור בתור ניגון המדינה!?

י. אלא שזהו הנס האמור, שאותו הניגון – עם אותם ה"תנועות" שאומות העולם דמדינת צרפת ניגנו אותו – שהיוה סמל לשחרורה של צרפת ולעלי' לשלטון של משטר זה אשר אליו התנגד אדמו"ר הזקן בכל התוקף, מכיון שהי' מנגד לכל עניני דת והנהגה דתית, כולל גם דת ישראל – פסק לפתע מלהיות הניגון הרשמי של מדינת צרפת, ואדרבה – נשתנה הדבר מן הקצה אל הקצה, שניגון זה עצמו נתהפך לקדושה, ונעשה ניגון חסידי ככל שאר הניגונים!...

ואז הפסיקה מדינת צרפת מלהשמתש בו (בתור ניגון המדינה)³³... כך שנעשה ניגון חסידי במלוא מובן המילה, ועד כדי כך "נשתקע הדבר", ששכחו לגמרי שפעם הי' זה ניגונה הרשמי של מדינת צרפת!

ועד שישנם כאלה, שכאשר הם שומעים ניגון זה בהתוועדויות חסידותיות בכו"כ מקומות, כולל ובמיוחד בהתוועדויות הקשורות עם יהודי צרפת, ובמדינת צרפת עצמה [אשר בהתוועדויות אלו מדברים ומתעוררים בכל עניני תורה ומצוות ובעניני תורת החסידות] – אינם יודעים כלל, מה מקורו של הניגון ("פון וואַנעט שטאַמט דער ניגון"), וכל מה שידוע להם הוא, שזהו ניגון חסידי ממש, מעיקרא, בדיוק ככל שאר הניגונים

33) ראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 184 הערה 53.

32) בהנחה אחרת: עד היום הזה משתדלים למצוא את סיבת הדבר ("מיזוכט דערגיין אַ טאַלק").

החסידיים; אלא שיודעים שבניגוני החסידים גופא, הרי ישנם ניגונים שנתחברו לפני שנים רבות, וישנם ניגונים שניתוספו בשנים שלאחרי זה, לפני משך זמן מועט יותר.

– וכמו כן הולך וניתוסף, שמפעם לפעם מתחדשים עוד ניגונים חסידיים, ע"י אלה המסוגלים "לעשות ניגון טוב" ("מאכן אַ גוטער ניגון"), וכפי שרואים שהניגון מתקבל ע"י הציבור, ומנגנים אותו גם במעמד הציבור, הכולל את כל הסוגים שבבני ישראל, כמרומז בכך ש"צבור" ר"ת³⁴. צדיקים, בינונים, והסוג השלישי המרומז באות ר', מעלת האתהפכא, שגם את הצד ההפכי מחברים ע"י ה"ו' המחבר" לצדיקים והבינונים.

[וידוע גודל מעלת ענין הציבור – שע"ז נעשה "מנין", ומבואר בכמה מקומות שציבור הוא מציאות חדשה, מציאות אחת של "ציבור", ועד לתכלית השלימות בציבור – לא רק עשרה מישראל, אלא גם מספר יותר גדול, מאה ואלף וריבוא, כדאיתא במשנה בברכות³⁵].

יא. וזהו תוכן הנס האמור, אלא, שדוקא מחמת גודלו לא שמים אליו לב כדבעי. ולכן, אף שכבר דובר בזה בעבר בקיצור עכ"פ, מדברים על כך עתה שוב, ובאריכות, בכדי להדגיש ולהבליט את גודל הנס שבמאורע האמור, ולעורר את השימת-לב הראוי לנס גדול זה.

ועוד ועיקר – ענין זה נוגע לביאת משיח צדקנו. וכדאיתא בגמרא³⁶, ש"ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח. . אמרה מדת הדין לפני הקב"ה, רבונו של עולם, ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך לא עשיתו משיח, חזקי' שעשית לו כל הניסים הללו (שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו³⁷) ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח?!", היינו, שאף ש"ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח", הרי מכיון שחזקי' לא שם לב כדרוש [היינו, שאף שודאי שם לב, אבל לא הי' זה כפי הנדרש מחזקי' ("לויט דעם פֿאַרנעם פון חזקי'")], לניסים שהקב"ה עשה לו, לא זכה שמשח יבוא בימיו, היינו, שהוא יהי' משיח!

ומזה מובן לעניננו, שנוסף על הענין דהכרת הטוב, שלכן יש להודות ולשבח להקב"ה על הניסים והנפלאות שהוא עושה עמנו, מיתוסף בזה עוד ענין עיקרי – שזה נוגע לדירח ביאת משיח צדקנו בפועל ממש!

ובהדגשה יתירה בנוגע להנס שאירע בקשר לניגון זה – מכיון שתוכן הניגון קשור לענין הגאולה, שהרי כל תוכן הניגון הו"ע השחרור כנ"ל.

36) סנהדרין צד, א.

37) פרש"י שם.

34) ככר לאדן (להחיד"א) לאבות פ"ב מ"ד.

35) מט, ב.

יב. כל האמור הוא בהדגשה יתירה בזמן זה, בעמדנו בסמיכות לחג החנוכה, שהרי פרסום הניסים בכלל שייך במיוחד לחנוכה, שבזה "כולם מודים" שצריך להיות "פרסומי ניסא"!

ובהמשך לזה – יש להחליט עתה בנוגע לכל עניני חנוכה, כולל עריכת התוועדויות חסידותיות גדולות בכל יום ויום במשך ימי החנוכה, באופן הכי טוב, הכי עמוק, הכי רחב והכי גדול, ומתוך שמחה וטוב לבב.

ואפילו בנוגע לאלה ש"נבהלים" מהשם "פאָרבריינגען", הרי לא נוגע מהו השם שיקראו לזה, ויכולים להשתמש במילה אחרת (בלשון המדינה וכיו"ב), כי העיקר הוא המעשה בפועל – שיתכנסו יחד כמה וכמה מישראל, ושידברו שם אודות עניני יהדות, והתעוררות להוסיף בעניני תורה ומצוות, וכמו כן בהפצת היהדות, ובנוגע לחיי היהדות ("לעבן מיט אידישקייט"), נוסף לקיום המצוות בפועל שיקיימו במשך ההתוועדות.

יג. וע"י הדיבור בעניני גאולה, זוכים לעיקר הגאולה, הגאולה האמיתית והשלימה. ובפרט ע"י עצם ההחלטות הטובות בכל האמור, שזה מוסיף עוד ענין בצירוף (צרפת) ובירור וזיכוך העולם, וממילא הרי זה מקרב עוד יותר את השכר, הגאולה האמיתית והשלימה, ועד לתיכף ומיד ממש, עוד ביום השבת-קודש זה,

כך, שמתפללים תפילת המנחה ביחד עם אליהו הנביא זכור לטוב, אשר, "אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה"³⁸ – בארצנו הקדושה,

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"³⁹, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בראשנו, וביחד עם כל רבותינו נשיאינו שלפניו – הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וכולם נמצאים ביחד עם משיח צדקנו בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ותיכף ומיד ממש.

ובפרט ע"י שמחליטים תיכף ומיד – להוסיף ולפעול עוד יותר בכל הפעולות ומבצעי חנוכה, ביתר שאת וביתר עוז, ובתוספות אור!

[אחרי שיחה זו ניגנו שוב את הניגון דמדינת צרפת שנתהפך לקדושה ("האדרת והאמונה לחי עולמים כו"), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בשתי ידיו הק', ורמז לאורחים שיחיו לומר "לחיים"].

– שיחה ג' –

[כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לימינו, ואמר:]

יד. ישנם כאן גם אורחים שהגיעו ממדינה אחרת – מקנדה, שהיא קשורה ג"כ במיוחד עם מדינת צרפת, כידוע שחלק מסויים מקנדה הי' פעם תחת שלטונה וממשלתה של צרפת, ואפילו היום, הרי ישנם כמה וכמה עסקנים מממשלת קנדה שרוצים לאחד חלק זה בקנדה עם צרפת בנוגע לכמה וכמה ענינים. נוסף על כך – שהשפה הרשמית (והמדוברת) במקום זה היא השפה הצרפתית.

[מובן שאיני מתערב בפוליטיקא, ובודאי יחליט ה' כטוב לפי המצב וכו'.]

ובנוגע לפועל, רוצים להדגיש בזה, שכל האמור לעיל בנוגע לבני ישראל דמדינת צרפת שייך ג"כ ליהודי קנדה, כיון שיש קשר ושייכות בין קנדה וצרפת כנ"ל, כולל גם בנוגע לכל הפעולות שנעשו בהפצת היהדות והפצת המעיינות חוצה בצרפת (כנ"ל בארוכה). ולכן, גם אם מצד הממשלה הם נשארים נפרדים מצרפת, מכל מקום, מצד אחד – דוקא מכיון שאינם נתונים תחת הלחץ של ממשלת צרפת, הרי יש בזה העילוי ששייכותם לכל הענינים האמורים (דתורה ומצוות והפצת המעיינות) היא מצד רצונם הטוב, שבזה מודגשת מעלת רצונו הפנימי והאמיתי של כל יהודי לקיים את רצון ה' במילואו, כפסק דין הרמב"ם הידוע¹³.

טו. ועוד ועיקר, שהאיחוד האמור מהוה הכנה והקדמה לאחדותם של ישראל, ויתירה מזו – במכ"ש וק"ו: אם ארצות ואומות העולם מתאחדים ביניהם, עאכו"כ בנוגע לבני ישראל שהם צריכים להיות מאוחדים בתכלית, שהרי מציאותו האמיתית של כל יהודי היא היותו "חלק אלוהה ממעל ממש"⁴⁰, חלק מן העצם, והרי העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו⁴¹, ובמילא ע"י ה"תפיסה" ביהודי אחד תופסים בכל כלל ישראל!

וענין זה מתבטא בגלוי ע"י קיום מצות "ואהבת לרעך כמוך"⁴² בשלימותה, "כמוך" ממש, ולא רק בדיבור בלבד בכל יום – על פי מה שכתב אדמו"ר הזקן בסידורו שבתחילת כל יום צריכים לומר בדיבור "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך"⁴³.

ואם ענין זה נאמר על כל יום סתם, הרי עאכו"כ ביום השבת, ועאכו"כ בשבת מברכים החודש, שבה מסיימים את כל ספר התהילים, עם כל שאר הענינים המיוחדים שבשבת מברכים, כולל ועיקר – ברכת החודש, שתוכנה מורה על ברכת הקב"ה לכאו"א מישראל

(40) תניא רפ"ב.

(41) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן קטז (צט),

(42) קדושים יט, יח.
(43) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 374. וש"נ.

ריש ע"ב). וש"נ.

בכל המצטרך. ועד לסיום הברכה באמירת כל הששה לשונות של ברכה, הכוללים את כל משך ימות השנה, הן ו' חדשי הקיץ, והן ו' חדשי החורף, ימות הגשמים.

ואחר כך מסיימים ב"ונאמר אמן", שבזה מרומזת גם האמירת "אמן" על ביאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש,

ובפרט ע"י ההחלטה שכאו"א מחליט בנוגע לביטול סיבת הגלות – היפך אהבת ישראל⁴⁴, אשר, בהבטל הסיבה בטל בדרך ממילא המסובב – הגלות, וממילא באה תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה,

וכולנו נמצאים – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-י כוננו ידיך".

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

— שיחה ד' —

טז. כרגיל, אלה שהעלו משקה "המשמח אלקים ואנשים"⁴⁵, יעלו עתה מלמטה למעלה, ויכריזו פרטי הדברים במה זה קשור, כדי שמהם יראו וכן יעשו רבים, וירבו כמותם בישראל.

ומזה נבוא אל ה"טוב לב משתה תמיד"⁴⁶ כהפסק דין בסיום חלק האורח-חיים בשולחן ערוך⁴⁷, שזוהי הכנה קרובה אל ה"שולחן ערוך" בסעודת לויתן ושור הבר⁴⁸ ויין המשומר⁴⁹. ואח"כ מברכים ברכת המזון ע"י דוד מלכא משיחא, שאומר⁵⁰ "לי יאה לברך ואני אברך" – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה וההכרזות, התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. אח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאווא", ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:10 לערך].

48) ראה ב"ב עה, א.
49) ראה ברכות לד, ב.
50) ראה פסחים קיט, ב.

44) ראה יומא ט, ב.
45) ס' שופטים ט, יג.
46) משלי טו, טו.
47) רמ"א סו"ס תרצו.

בס"ד. שיחת יום א', כ"ד כסלו ה'תשנ"ב
 לאחר תפילת מנחה והדלקת נר ראשון של חנוכה
 במעמד "פרסומי ניסא" העולמי
 – לילדים ולילדות ד"צבאות השם" שיחיו –

הנחה בלתי מוגה

– שיחה א' –

[לאחרי אמירת הי"ב פסוקים ומאמרי חז"ל – ע"י ילדי ישראל בכל קצוי תבל, והדלקת נר ראשון דחנוכה ברחבי העולם, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

א. התורה – עלי' מיוסדים חייו של כל ישראל וכאו"א מישראל, ויתירה מזו, היא קשורה לבריאת כל העולם כולו, כפי שאמרתם גם ב"ב הפסוקים, ש"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"¹, וכפרש"י שב"בראשית" מרומז, שבריאת כל העולם, השמים והארץ, היא בשביל "ב' ראשית", היינו שישנם שני דברים הנקראים בשם "ראשית" – התורה ועם ישראל, היינו כאו"א מישראל.

והתחלת התורה (כל התורה כולה, כל החמשה חומשי תורה) היא, בהודעה, בהלימוד והוראה – שיש לדעת, אשר התהוות כל העולם (הן "השמים" והן "הארץ", כולל כל הרקיעים שב"שמים", גם הגבוהים ביותר, וכמו כן כל החלקים שב"ארץ", אפילו הפינות המרוחקות ביותר ("די פאָרוואַרפנסטע ווינקלען"), ועד"ו "את השמים ואת הארץ", לרבות את כל הנבראים שבצבא השמים ובצבא הארץ²) היא, ע"י ה"ברא אלקים", היינו שכל זה נברא ע"י הקב"ה!

ומדוע ולאיזה מטרה ("פאָרוואַס, צוליב וואָס, און צו וואָס") ברא הקב"ה את כל זה? – בכדי שבני ישראל ילמדו תורה, ויפיקו ממנה לימוד והוראה, כיצד עליו לנהוג עם השמים והארץ, ועם "את השמים ואת הארץ" – כל הענינים הנמצאים ב"שמים" וב"ארץ".

ב. דוגמא לדבר – בהנהגתו של ילד יהודי, אפילו ילד קטן מאוד, שלפני שהוא שותה כוס מים, הרי הוא מקדים לברך "שהכל נהי' בדברו".

כלומר:

אע"פ שמדובר אך ורק בשתיית מעט מים שבכוס קטן, עד כמה שילד מסוגל לשתות בפעם אחת – אע"פ, כ, מקשר זאת הילד עם "שהכל נהי' בדברו", היינו, שכל הבריאה

(2) ראה פרש"י שם, יד.

(1) בראשית א, א.

כולה, כל מה שנהי' בדברו של הקב"ה, תכליתה ומטרתה היא – כדי שאח"כ יבואו בני ישראל (בכלל), וילדי ישראל (במיוחד), וישתמשו בכל ענין לגלות את כבודו של הקב"ה, ע"י שהוא מברך לפני שתייתו את הברכה המתאימה לבריאה זו. ובמיוחד כשמדובר בשתיית מים, שזהו דבר פשוט המצוי בחיי היום-יום של כל אדם, לאו דוקא בני ישראל, ולא דוקא בילדים (שהרי כל אדם, זקן וצעיר, מוכרח הוא לשתות מים, כדי שיוכל לחיות, ולחיות חיים בריאים).

וכמדובר כמה פעמים – שבזה הוא מודיע, שבדיוק כמו שזה נברא ע"י הקב"ה, הרי הקב"ה גם קישר זאת עם כל הבריאה כולה, שמדבר זה ילמד כל ילד [ובמילא יספר אודות כך גם לחבריו (וילדה – לחברותי)], ולאחיו ולאחיותיו, וגם להוריו ומחנכיו, שיידעו] שעד"ז גם "שהכל" – שכל העולם כולו נברא "בדברו"!

והיינו, שע"י שהקב"ה אמר "יהי אור"³ נברא האור בעולם, ועד"ז אמר הקב"ה אח"כ את ה"עשרה מאמרות"⁴ שבהם ברא את הארץ וכל הנמצאים בה, כולל האדם עצמו.

וכאשר בא יהודי ומברך ברכה, ובברכה זו מזכיר את הכבוד של הקב"ה, ומקשר זאת גם עם שאר הדברים שנבראו ע"י הקב"ה, שכולם קשורים עם כבודו של הקב"ה⁵ – הרי אז מגיע הענין האמור לשלימותו, שרואים באופן ברור ומואר ("קלאַך, ליכטיק") לשם מה נברא!

ועי"ז מתמלא רצונו של הקב"ה, וממילא, הקב"ה ממשיך חיות בעולם, שיהי' לו קיום, וקיום טוב ("א גוטן קיום"), עד שכל העולם נעשה עולם של שלום ("א שלום/דיקע וועלט") ועולם מואר ("א ליכטיקע וועלט").

ג. עבודה זו באה לידי ביטוי במיוחד, בכך, שאפילו כשהעולם אינו מואר, הנה כאשר מגיע ערב שבת בא יהודי ומדליק נרות שבת (וכמו כן כשמגיעים ימי חנוכה – מדליק נרות חנוכה) – שע"ז נעשה הבית היהודי מואר למשך כל השבת, כך שהיהודי יכול ללמוד תורה במשך כל השבת, הן ביום והן בלילה.

ועי"ז הוא גם רואה, ויכול לקיים, את מה שהתורה מורה לו לעשות. והיינו, שכאשר יש לו בביתו דברים שונים, יודע מהתורה שלימדה אותו איזה ברכה יש לברך על כל דבר, אשר תוכן הברכה הוא – שהיהודי נותן תודה להקב"ה על כך "שהכל נהי' בדברו", אשר לכן יש לו מים לשתות, ולחם לאכול (שעל זה הוא מברך "המוציא לחם מן הארץ").

וכמו כן יש לו דברים שונים הנצרכים לאדם, שכל אחד מהם נברא ע"י הקב"ה, והוא משתמש בהם באופן טוב. ובכדי להיות בטוח שהשתמשו בהם תהא באופן טוב – הרי זה ע"י שהוא זוכר שזה נברא ע"י הקב"ה, ושהקב"ה נתן לנו את התורה, המגלה

(5) ראה שם פ"ו מ"א.

(3) בראשית א, ג.

(4) אבות פ"ה מ"א.

"ענדעקט און אַנטפּלעקט" כיצד יש לנהוג בכל עניני העולם, כמו: נתינת צדקה, עשיית מעשים טובים, וקיום מצות "ואהבת לרעך כמוך"⁶, כמדובר כמה פעמים.

ד. הענין האמור (הארת כל הבריאה בתוכנה האמיתי) נכלל בציווי הכללי – שכל יהודי צריך להשתדל עד כמה שתלוי בו, להאיר את כל סביבתו!

כלומר: גם כאשר מצד הבריאה כשלעצמה העולם חשוך, בא יהודי בחנוכה ומדליק מנורה, ובשבת ויו"ט – נרות שבת ויו"ט, ועי"ז הוא מדליק גם "אורה" המספקת גם לימות החול, כך שהוא יודע כיצד עליו להתנהג גם בלילה – לאכול מה שצריך לאכול, ולהימנע מלאכול מה שלא צריך לאכול, וכמו כן באשר ישנן ברכות שצריך להביט עבורן בסידור – שיוכל לפתוח את הסידור ולמצוא שם את הברכה, בין אם זהו ברכת המזון, או הברכות הקשורות עם חנוכה (כנ"ל) – בכל יום שתי ברכות, וביום הראשון שלש ברכות, כולל ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

וההוראה מזה – להמשיך את ה"אורה" על כל השנה, שזהו ענינו של חנוכה – שממשיכים את ה"אורה" ד"נר מצוה ותורה אור"⁷; שהרי זהו ענינה של מצות חנוכה – ציווי של הקב"ה מצד הניסים שהוא הראה לבני ישראל, והיא נעשתה מצוה נצחית מאז ואילך, שבשמונה ימים הקבועים בכל שנה, מדליק כל יהודי נרות [או שראש המשפחה מדליק בשביל כל בני המשפחה, וכל המשפחה עונים "אמן" על ברכותיו, ועד"ז משתתפים ע"י שאר המנהגים שבחנוכה, בתפילה ובברכת המזון וכיו"ב].

ה. לימוד נוסף שחג החנוכה "מאיר" בו את כל השנה:

עבודתו של יהודי צריכה להיות באופן כזה, שבכל יום מיתוסף אצלו עוד "נר מצוה" ביחס לעבודתו ביום הקודם (כמו שהדלקת נרות החנוכה היא באופן ד"מוסיף והולך"⁸ מיום ליום).

שכן, כשם שכל אדם גודל ו"צומח" בגשמיות, כמו כן צריך כל יהודי לעשות את כל התלוי בו, בכדי לגדול ו"לצמוח" ברוחניות, ע"י הוספה יתירה בקיום המצוות ובלימוד התורה, אשר עי"ז הוא "מאיר" את חייו, את חדרו, ואת כל סביבתו.

ויש להוסיף, שענין זה צריך להיות באופן ד"פרסומי ניסא"⁹, שזהו אחד מהתנאים בחנוכה – לפרסם את הנס דחנוכה על כל פרטיו, אשר אחד הפרטים העיקריים בחנוכה הוא שכל בית יהודי צריך להיות מואר ב"נר מצוה ותורה אור".

והארת הבית צריכה להיות באופן ד"על" פתח ביתו מבחוץ". כלומר – היהודי מאיר לא רק את פנים הבית, אלא גם את הפתח והדלת בכדי להאיר גם את החצר שמסביב

(8) שבת כא, ב.

(9) פרש"י שם.

(6) קדושים יט, יח.

(7) משלי ו, כג.

לבית, ועד לכל הרחוב שמסביב לבית – דמכיון שברחוב זה גר יהודי, הרי הוא צריך להאיר גם את הרחוב, שגם הרחוב יהא מואר ב"טוב" ("מיט דער גוטסקייט"), שמקור הטוב הוא הקב"ה; וגילוי ה"טוב" באופן גלוי נעשה ע"י לימוד התורה וקיום המצוות בפועל, ובימים מסויימים – ע"י קיום מצוות מסויימות הקשורות עם ימים אלו, ע"ד מצות ד' מינים בחג הסוכות, ומצות אכילת מצות בחג המצות, ומצות קריאת התורה דמתן תורה בחג השבועות "זמן מתן תורתנו".

ו. וענין זה זוכרים אח"כ בכל ימות השנה הבאים לאחרי זה, ובאופן שזה "יאיר" אצלו גם בימים שאינו מקיים המצוה ("נר מצוה ותורה אור") דנר חנוכה, כי זהו עדיין לפני חנוכה, או כבר לאחר חנוכה – אבל הוא זוכר את מה שלמד ועשה בימי חנוכה, וזה "מאיר" אצלו אח"כ במשך כל ימי חייו, שהם נעשים חיים מוארים באור היהדות!

וכמו כן נעשים חיי – ע"י ברכות הקב"ה – חיים מוארים יותר, גם בגשמיות, שיש לו חיים בריאים גם בגשמיות, והפרנסה היא "פרנסה מוארת" ("ליכטיקע פרנסה"), באופן מואר ללא טרדות וקשיים ("אן מאַטערעניש").

ואת כל זה מנצלים לדברים בריאים ו"מוארים", דמכיון שלכל יהודי יש גוף בריא ונשמה בריאה, אין צורך ח"ו לעניני רפואות, כי הוא בריא לגמרי!

וכמדובר כמה פעמים, דאע"פ שמצד בריאות הגוף יש צורך בעשיית כמה ענינים בגשמיות, אמנם אין זה ענינים של רפואות, אלא שכך נקבעה ההנהגה מלמעלה וכך ברא הקב"ה את העולם – שבכדי שיהי' החיבור והאיחוד בין נשמה בריאה לגוף בריא, יש צורך באכילה גשמית ושתי' גשמית, וכמו כן עוד ענינים שונים שמוסיפים עוד יותר בבריאות הגוף.

ומזה מובן גם – ועל אחת כמה וכמה – שיש צורך בענינים רוחניים, כולל, בימי חנוכה – ב"אורה" של (נרות) חנוכה, באופן שכל הבית היהודי, וגם כל החצר היהודי, ועד לכל הרחובות הקשורים לבני ישראל – נעשים מוארים. ועד כדי כך, שאפילו האינן-יהודי העובר בימי החנוכה ברחוב בו גרים יהודים רואה, שנעשה חידוש ("אָ נייעס") שלא הי' לפני כמה ימים, או לפני יום – אור החנוכה המאיר גם ברחוב.

וב"אורה" זו נכלל גם – שפועלים שגם אומות העולם ידעו, שלמרות זאת שעם ישראל הוא "מפוזר ומפורד בין העמים", הרי הוא "עם אחד"¹⁰ ויחיד, הקשור עם "הוי' אחד"¹¹ – עם הקב"ה שהוא אחד ויחיד ("אן איין און איינציקער אויבערשטער"), ע"י "תורה אחת"¹², וע"י המצוות שהם לומדים מהתורה ומקיימים בפועל, אשר עי"ז נעשים החיים – חיים מוארים, בבית מואר, הן בגשמיות והן ברוחניות.

(12) ל' הכתוב – בא יב, מט. ועוד.

(10) אסתר ג, ח.

(11) ואתחנן ו, ד. זכרי' יד, ט.

וה"אורה" דחנוכה נמשכת גם אח"כ, נוסף ל"אורה" בכל עניני גשמיות – גם ה"אורה" הרוחנית דחנוכה.

ז. וזהו ג"כ הקשר למנהג שהונהג, שעריכת הכינוס בא' מימים הראשונים דחנוכה (שנמצאים בו עתה) תהי' ע"י לוויין ("סאטעלייט"):

ע"י הלוויין, מדליקים את נרות חנוכה באופן שניתן לראות בבת אחת – באותו הזמן ובאותו האופן – איך שיהודי, ילד או מבוגר, ניגש ומדליק את נרות החנוכה במקום אחד ויחיד, ובשעת מעשה, באותו הרגע ובאותו האופן, רואים את אותו היהודי ואת אותו נר חנוכה שהדליק, ושלא דלק קודם, היינו שדוקא יהודי זה "האיר" והדליק את הנרות, בהקדמת הברכות – שבזה מברך את הקב"ה; וברכות אלו נמשכות במשך כל שבעת הימים שלאחרי יום הראשון, שכנגד שבעת ימי השבוע של כל השנה.

וכנ"ל, זהו גם א' מהענינים שלומדים מכך שעושים שידור בלוויין בתחילת חנוכה; וזה נעשה באופן כזה, שכל מי שרק רוצה, יהודי ואינו-יהודי, ביכלתו להפעיל את הכלים והמכשירים ("אָנשטעלן די מאַשין, די כלים, די מכשירים") שיראו לו – איך שיהודי אחד ויחיד מסוגל להדליק "אור" בכל העולם כולו!...

ואין צורך בשהות זמן עד שה"אור" יגיע לכל העולם, אלא מכיון שמנצלים את כל התגליות וההתפתחויות ("אָנטדעקונגען") לתת כבוד להקב"ה¹³, שהרי "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו"¹⁴, לכן ניצלו גם תגלית זו, שעל ידה, וכן ע"י השימוש ברדיו ובשאר המכשירים כיו"ב – ניתן לראות בכל העולם כיצד יהודי מדליק "אור"!

והיינו, שכאשר יהודי אחד ויחיד – אפילו ילד, ולא דוקא מבוגר וגיבור גדול, אלא (ע"ד כפי שראינו כאן היום) שילד שאינו גיבור גדול – הדליק נר אחד ויחיד במקום אחד ויחיד בעולם, ובאותו הרגע ראו זאת בכל רחבי העולם, איך שבא ילד יהודי, ולקח נר שאינו דלוק, ועשה ממנו דבר מאיר, ועד שעשה ממנו דבר המאיר באור דתורה ומצוות!

כולל גם, שזה מעורר את הזכרון אודות הניסים שהקב"ה הראה לבני ישראל בימי חנוכה בקשר לנרות חנוכה –

החל מהנס הכללי כפי שאומרים בנוסח "ועל הניסים", שכשבני ישראל רצו לקיים מצוות, והיו אומות שהפריעו להם בזה, ולא הרשו להם לקיים וללמוד תורה ומצוות – היו בזה "ניסין", "נפלאותין" ו"ישועותין".

(14) אבות שבעה ערה 5.

(13) ראה גם שיחת ליל ו' דחה"ס (לעיל ח"א ע' 154 ואילך).

ומאז ואילך, מתחדש תוכן הנס בכל שנה, ובמיוחד ע"י שעורכים זאת ע"י לוויין, שזה מזכיר שוב את הניסים, ומראים זאת באופן שכל אדם יכול לראות זאת בעיני בשר, אפילו אינם-יהודים. וכפי שבני ישראל מבארים בזה, שמכיון שבני ישראל מקיימים תורה ומצוות, הרי זה מסייע שגם העולם יהי' עולם בריא ("א געזונטע וועלט") ועולם של שלום ("א שלום'דיקע וועלט").

ח. ועוד והוא העיקר, שע"ז ממשיכים לאחר מכן מהיום הראשון דחנוכה מיד אל היום שלאחרי זה, שבו מוסיפים עוד נר, כיון שיהודי יודע שהוא צריך ללכת "מחיל אל חיל"¹⁵.

וכאמור, כשם שהוא גדל וצמח בגשמיות, הרי על אחת כמה וכמה שצריך לגדול ולצמוח ברוחניות.

ובעמדנו בזמן דימי החנוכה הקשור עם "אורה" (כנ"ל בארוכה) – כאו"א "מאיר" עוד יותר את השליחות שלו, השליחות של כל יהודי – להוסיף מיום ליום ביהדותו. והוא דואג לכך שגם היהודים שבסביבתו יוסיפו ביהדותם, וההוספה היא באופן ד"על פתח ביתו מבחוי" (כנ"ל) – שמאירים את כל הסביבה.

וכך הולכים "מחיל אל חיל", עד שמדליקים את כל שבעת הנרות שיבואו לאחרי הנר הראשון, שהם קשורים לשבעת ימי השבוע, שמהם מורכב כל משך הזמן דקיום העולם¹⁶ (שהרי כל ענין הזמן מורכב משבועות, שממחזור השבועות נעשים חדשים, שנים, ועשרות בשנים).

וההארה והדלקה הנ"ל היא באופן שזה מאיר את כל העולם כולו, שכל העולם יודע – שה"אורה" האמיתית מקורה מ"נר מצוה ותורה אור"!

וכנ"ל, ההארה צריכה להיות באופן כזה – כפי שלמדים מחנוכה באופן "מואר" – שמאירים את כל העולם שמסביב, החל מהרחוב שמסביב, ועד שזה נעשה באופן שכבר אין צורך להדליק שוב את נרות חנוכה, לאחרי שכבר ניסו ובחנו ("אויסגעפרואווט") במשך שבוע שלם ורצוף שבו הדליקום, ועשו זאת באופן טוב ובריא, כך שההארה בכל הימים ושבועות דכל השנה שלאחר מכן נעשית מעצמה, באופן אוטומאטי!

ט. וע"ז נעשים כל שבועות השנה לשבועות של הכנה לחנוכת בית המקדש השלישי, שהרי נס החנוכה קשור גם עם המנורה שהיתה בבית המקדש, דמזה מובן, שזוהי ג"כ הכנה לבית המקדש השלישי.

צריך להיות. וש"נ.

15) תהלים פד, ח.

16) ראה לקר"ש חכ"ה ע' 511 ובהערה ד"ה שכן

ועי"ז שבני ישראל לומדים תורה ומקיימים מצוות, ובפרט קיום מצוות הכלליות – ממהרים עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, ואת בנין בית המקדש השלישי תיכף ומיד,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

– שיחה ב' –

י. בכדי להקל על יהודי בהבנת כל האמור לעיל, שכל הבריאה כולה, שמים וארץ וכל צבאיהם, ענינה אחד –

דלכאורה, בהשקפה ראשונה נראה, שאלו דברים הרחוקים אחד ממשנהו, כפי שרואים בארץ ושמים שיש ביניהם מרחק גדול, וכמו כן בארץ גופא – ישנו מרחק גדול בין חלק אחד בעולם למשנהו, ואם כן, מה שייך לומר שכל הבריאה ענינה אחד?!

ולכן, בכדי להקל בהבנת הענין, גילה הקב"ה עוד סודות וענינים בהנהגת העולם, המקילים על יהודי את ההבנה והשגה, להבין כיצד ניתן לקשר בין ארץ ושמים, וכמו כן – כיצד ניתן לקשר בין חלקים רחוקים זה מזה בעולם.

ובזה גופא, לא רק האפשרות לראות חלק מסויים בעולם – מרחוק, אלא יתירה מזו, שמבלי לעזוב את מקומו שבו הוא נמצא, את הד' אמות שלו, ואת "פתח ביתו (מבחוץ)" – יכול בשעת מעשה לשוחח עם אדם הנמצא בחלק שני של העולם, המרוחק ממנו מאוד.

ולא רק שהוא יכול לשוחח עם אותו אדם, אלא גם להודיע לאותו אדם את דרישותיו ממנו, או לשוחח אודות הטובה שרוצה לעשות לו.

ויתירה מזו, לא רק לדבר איתו על אודות הטובה שרוצה לעשות לו, אלא כפי שנתחדש בזמן האחרון, ע"י ההתפתחויות והתגליות החדשות, שעל ידם ניתן (לא רק להעביר מסר ("מעסעזש") ושליחות לסייע לאדם שני בדברים שהוא זקוק אליהם, אלא גם) לסייע לו גם בפשטות, ע"י שמשדרים אליו בלוויין (או באופן אחר) אל הד' אמות שלו את הענינים הנעשים בד' אמות של היהודי השני, אפילו כשביניהם מרחק של מאות מייל המפסיקים ביניהם!

– וכמוזכר לעיל, שרואים זאת במוחש ("באשיינפערליך") ובגלוי גם בלוויין שמשתמשים בו עתה, שעל ידו ניתן להתדבר עם יהודים הנמצאים במוסקבה, ועם יהודים הנמצאים בניו יורק, ועם יהודים הנמצאים בהודו (בקלקוטא), ועם יהודים הנמצאים ביפן, ועם יהודים הנמצאים בארץ ישראל, או באוסטרליה, וכן הלאה. –

ולא רק להתדבר עמם בלבד, אלא גם לתת להם עצה טובה, איך להצליח בפרנסה שלהם ובבריאות שלהם, וכמו כן – לשלוח אליהם דברים מסויים לפי האפשרויות

השונות, שעל ידם הם נעשים בריאים יותר וחזקים יותר. ובמילא נעשים גם חזקים יותר – ברוחניות ובענייני יהדות, שכל ענינים אלו מזרזים עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה.

יא. וכנ"ל, זוהי ג"כ אחת מהכוונות בהלויין הנערך עתה, שבהמצאנו בניו יורק, משדרים את מה שמדברים כאן בענייני יהדות, ובענייני לימוד התורה וקיום המצוות, אשר אחת מהמצוות היא מצות "ואהבת לרעך כמוך", ועד"ז מצות הצדקה, לסייע לאדם שני הזקוק לעזרה.

וגם בזה מיתוסף במיוחד ע"י הלוויין (כנ"ל), שעל ידו ניתן, לא רק להבטיח צדקה לאדם הנמצא במרחקים, אלא גם לתת לו צדקה בפועל, ע"י מתן הוראה לבנק הנמצא בסמיכות לביתו של האדם השני – שהבנק יוציא לו תיכף ומיד סכום כסף גדול, כגודל הסכום לו זקוק אותו אדם בכדי למלא את כל צרכיו, תיכף ומיד ממש!

וכאמור, אין צורך להמתין זמן ארוך, אפילו לא יום, ואפילו לא למשך שעה, אלא – ע"י ההתפתחויות של דורנו זה – הנה "ברגע כמימרה"¹⁷ ממש, באותו הרגע שהוא מבטיח לסייע לו בממון, יכול הוא למסור זאת באותה הודעה לבנק הנמצא בסמיכות מקום לאדם השני, ולבקש מהבנק, או לצוות להבנק, שיוציאו מיד לאדם מסויים זה סכום כסף גדול.

ועד"ז בנוגע לשאר צרכי האדם, באם מדובר אודות חנות של כלי בית, או של מוצרי מזון, אכילה ושתיה, שבאפשרותו של הנותן למסור הודעה לחנות זו – מיד באותה שעה ובאותו רגע שהמקבל מבקש מצרך מסויים – שיתנו לו תיכף ומיד מוצרי אכילה ושתיה, כך שבאותו רגע ובאותו זמן יוכל אותו יהודי לקחת מהחנות הקרובה אליו את המוצרים, ולהתחיל באכילה ושתיה בפועל.

ועד"ז גם בנוגע לעצה טובה ברוחניות, בלימוד התורה וקיום המצוות (הנקראים ג"כ בשם אכילה ושתיה, ד"אין מים אלא תורה¹⁸, ואין לחם אלא תורה¹⁹), שמיד נותן הוא עצה, או סברא, או שמבאר מה הפשט והכוונה בענין מסויים בתורה בכלל, ובמיוחד בהלכות חנוכה והלכות צדקה.

וכאמור, אין צורך בשהות זמן עד שזה יגיע לאותו אדם, אלא כפי שאמרו זה עתה "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שגם בזמננו זה ישנה האפשרות בפשטות – לשדר מהשמים אל הארץ, ומן הארץ אל השמים – דברים מסויימים ושליחויות שונות. ועד"ז בנוגע לחלקים מרוחקים זה מזה בעולם, שניתן ג"כ להעביר שליחויות שונות, כיצד לסייע לאדם שני בענינים גשמיים.

19) ראה משלי ט, ה ובמצו"ד. ברכות נו, סע"א.
שבת קכ, רע"א. חגיגה יד, א. תקו"ז בהקדמה (א, ב).
שם (בסופו) ת"ג (תכ"ד) (קמ, א). ב"ר פמ"ג, ו. ועוד.

17) ראה ברכות ז, א ובתוס' שם.
18) ב"ק יז, א. וש"נ.

ועל אחת כמה וכמה – כיצד לסייע לאדם שני בענינים הפועלים שהעולם יהי' בריא יותר, שלם יותר ומוכן יותר אל הגאולה האמיתית והשלימה בכלל, ובמיוחד ע"י הענינים דמצות הצדקה.

וכנ"ל, זהו ג"כ אחד מהענינים בלויין, שכשאומרים עתה מילים אלו, הרי הן נשמעות באותו הרגע בכל העולם כולו. ובודאי עי"ז יתוסף אצל השומעים, שבשמעם ענין ("א וואָרט") של תורה, והוראה של תורה – ודאי יקיימו זאת. יב. וזה מזרז וממהר עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט שמדברים גם בנוגע למצות הצדקה, אשר לה יש סגולה מיוחדת בהבאת הגאולה²⁰, כך שע"י נתינת הצדקה היום – יתכן ("איז רעכט") שזה יביא תיכף ומיד, עוד היום, את הגאולה האמיתית והשלימה, כיון שמה שהי' חסר לכך, הוא רק אותם מטבעות ספורות שילד זה מחליט עתה לתתם לצדקה, או שמבוגר מחליט לתתם לצדקה! וכמו שזה שהדליק כאן את המנורה עורר בכמה מקומות – שראו אותו בשעת מעשה – שגם שם ידליקו נרות חנוכה, בהקדמת הברכות כדבעי, ועד"ז בנוגע למצוות וברכות שצריכים לברך על אכילה ושתי', ועוד ועיקר – בנוגע למצות הצדקה, שזה יעורר תיכף ומיד את ההחלטה לתת לצדקה. ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד יתנו גם צדקה בפועל, פרוטה אחת או כמה פרוטות.

והרי אי אפשר לדעת... יתכן ("ס'רעכט") שפרוטות ספורות אלה יכריעו את הכף²¹, ותיכף ומיד יהי' "ריבוי זכויות", ובמילא, מכיון ש"העולם נידון אחר רובו"²² (ובפרט שמדובר בנוגע למצות הצדקה) – הרי כל העולם זוכה תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!

ובפרט, שלאחרי תפילת מעריב יתנו לכאור"א מהנמצאים כאן שליחות, שתכלול מטבע לצדקה ושטר לצדקה: את המטבע יקח בכדי שהנותן יקיים בו את המצוה וה"מנהג ישראל תורה היא"²³ – לתת דמי חנוכה; ואת השטר יתן לענין טוב, הקשור עם טובת כל העולם כולו, וזה יכריע את הכף!

ובפרט ע"י עצם הדיבור בזה כבר עתה, שהרי יתכן ("ס'רעכט") שמה שהי' חסר לביאת הגאולה הוא אך ורק ההודעה וההחלטה בזה, וממילא נזכה עוד לפני תפילת ערבית לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!...

וממילא נמשיך כולנו יחד, עם כל בני ישראל בכל העולם כולו, החל מיהודים אלה ששומעים עתה את המדובר עתה בעניני חנוכה, וצדקה, והגאולה האמיתית והשלימה,

23) ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. רמ"א יר"ד
 טשע"ו ס"ד. שר"ע אדה"ז אור"ח סו"ס קפ. סתצ"ד
 סט"ז. ועוד.

20) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז.
 21) ראה קידושין מ, ב. רמב"ם ה'ל' תשובה פ"ג ה"ד.
 22) קידושין שם.

ונלך כולנו, "עם ענני שמיא"²⁴, תיכף ומיד ממש, "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובכנותינו"²⁵ – לארצנו הקדושה, ושם גופא – לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ול"חצרות קדש", ששם הדליקו נרות חנוכה בפעם הראשונה – "והדליקו נרות בחצרות קדש", כפי שאומרים ב"ועל הניסים", וכפי שנאמר תיכף בתפילת מעריב,

אלא שעוד לפני תפילת מעריב, הרי עצם ההחלטה והפרסום בזה יביא כבר את הגאולה האמיתית והשלימה!

וכולנו יחד נערוך – "בחצרות קדש" ד"מקדש אדני- כוננו ידיך"²⁶, "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובכנותינו" – את הקרבת כל הקרבנות; ואף שכבר לילה, הרי גם בלילה היו מקטירים חלבים ופדרים²⁷, וכמו כן בלילה היו מכינים את תרומת הדשן²⁸, ואת עצי המערכה ד"אש תמיד תוקד על המזבח"²⁹.

– נוסף על קיום הענין ברוחניות, בעבודת האדם³⁰, שהמזבח היהודי של כאו"א מישראל צריך לבעור ב"אש תמיד", ואורה תמידית ונצחית, הן ביום והן בלילה – ועצם ההחלטה – ופרסומה – לעשות את כל הענינים האמורים לעיל (מיד לאחרי תפילת מעריב עתה) – יביא ג"כ לחנוכת בית "מקדש אדני- כוננו ידיך", תיכף ומיד ממש, ע"י משיח צדקנו.

[אחרי התרגום, הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:]

יג. מכיון שעדיין צריכים להתפלל מעריב, במילא יתפללו מעריב מתוך הקדמת ניגון.

ומכיון שתפילת מעריב ענינה "מאימתי קורין את שמע בערבין"³¹, הענין דקבלת עול³² – גם הניגון יהי קשור לזה [והתחיל לנגן:] "ניעט ניעט ניקאוואָ..."

[לאחרי תפילת מעריב, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת מהילדים והילדות שי', ואח"כ לכל הנוכחים שי' – שקית פלסטיק ובה שטר של דולר, ומטבע של עשר סענט].

29 צו ו, ו.

30 ראה לקר"ת סוכות עח, ד. סהמ"צ להצ"צ פה, א ואילך. "היום יום" כ אדר שני. ובכ"מ.

31 משנה ריש ברכות.

32 ראה שם יג, א.

24 דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

25 בא י, ט.

26 בשלח טו, יז.

27 ראה ברכות כו, ב.

28 ראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ב הי"א.

בס"ד. שיחת יום ב', כ"ו כסלו ה'תשנ"ב
 לחברי הכולל "תפארת זקנים – לוי יצחק" ו"חכמות נשים"
 – אחרי תפילת מנחה והדלקת נר ג' דחנוכה –

הנחה בלתי מוגה

א. בכל פעם שיהודים נפגשים, מתחילים לכל לראש בענין ה"שלום". ובפשטות – שיהי' שלום לכל יהודי, ולכל בני ישראל, ולמשפחות יהודיות, בין משפחה למשפחה, ובין יהודי ליהודי.

והרי ההנהגה באופן של שלום, מהוה גם הכנה קרובה ומתאימה אל הגאולה האמיתית והשלימה, שבמהרה ממש ("גאָר אינגיכן ממש") נצא מהגלות, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"¹, כאו"א מאתנו עם כל בני ישראל מכל העולם כולו, ונלך תיכף ומיד "עם ענני שמיא"², דהיינו, עם האמצעים של הקב"ה, כיצד להעביר אנשים ממקום אחד למשנהו, שזהו האופן המהיר ביותר, והקל ביותר, ובאופן שאין בזה שום קשיים, ואדרבה – על ידם מרגישים עוד יותר את אהבת הקב"ה לכל אחד מישראל.

והרי אהבת הקב"ה לישראל קשורה ג"כ עם אהבת ישראל בינם לבין עצמם [היינו שמיתוסף באהבה ליהודי שני עוד יותר מצד זה שהקב"ה אוהב את היהודי ההוא³], נוסף לזה שאוהב יהודי שני מצד עצם זה שהוא יהודי (שהרי זוהי גופא אחת המעלות הגדולות ביותר, וממילא צריכה האהבה להתבטא בכל האופנים האפשריים).

ובזה מיתוסף עוד יותר, מצד הידיעה, שע"י הנהגתו באופן האמור – הרי הוא ממהר את יציאתו בעצמו מן הגלות, ויציאת כל משפחתו מהגלות, ויציאת כל היהודים שהוא מרגיש אליהם קרבה יתירה, בקרוב ממש, ועד לתיכף ומיד ממש.

ב. כל האמור מודגש במיוחד – בעמדנו בימים מוארים ("ליכטיקע טעג"), ימי חנוכה, שמצות החג היא הדלקת הנרות (ענין האור), הקשורה עם נס חנוכה, כפי שחז"ל⁴ (היינו התורה) מספרים לנו, ש"לא מצאו אלא פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כהן גדול ולא הי' בו אלא להדליק יום אחד", ואז הקב"ה עשה נס, ולפתע ("מיטאַמאַל") הי' מספיק שמן עבור כל הזמן עד שהספיקו לייצר שמן לבד, שזה ארך (שבע, ועד ל) שמונה ימים⁵, במשך כל הזמן יכלו להדליק ולהאיר בפשטות (וכן כל אחד בביתו ובסביבתו) – שביחד עם זה שזוהי "אורה" גשמית פשוטה, הרי מקורה הוא מהקב"ה בעצמו, באופן של [נס!]

(4) שבת כא, ב.

(5) ראה אנציקלופדי' תלמודית (כרך טז) ערך חנוכה ס"ב ע' רמה). וש"נ.

(1) בא י, ט.

(2) דינאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(3) ראה גם "היום יום" כח ניסן. ובכ"מ.

וגם זה מראה על אהבת הקב"ה לישראל, שלכן, כאשר יהודי זקוק לנס נוסף על הרגיל ("אֵן עקסטרע נס"), הקב"ה עושה את הנס אפילו בשביל יחיד מישראל; ונוסף לזה – הרי עאכו"כ כשמדובר אודות משפחה שלימה בישראל, ובשביל רבים מישראל, ועד לנס הנצרך לכלל ישראל.

ג. ויהי רצון, שתיכף ומיד ממש, יראה לנו הקב"ה את הנס האמיתי הקשור לכלל ישראל – הנס שהקב"ה מוציא את כאו"א מאתנו מן הגלות, ומכניס כאו"א מאתנו אל ה"אורה" ("ליכטיקייט") של הגאולה האמיתית, שזוהי הגאולה ע"י דוד מלכא משיחא, אשר בה יגאלו כל ישראל – כפי שהם מפוזרים בגלות. היינו, שלא ממתנינים עד שכל בני ישראל יתקבצו במקום אחד, אלא תיכף ומיד כפי שהם עתה – הרי הם מתקבצים, "ואתם תלוקטו לארץ ישראל"⁶ ("איינציקווייז"), ע"י הקב"ה בעצמו, כדי שהקיבוץ יהי' במהירות גדולה ("גאָר שנעל"), ועד ל"ברגע כמימריי" – שבדקה ורגע הראשון דתחילת הקיבוץ, הקב"ה בעצמו מסיים את כל הקיבוץ דכל בני ישראל מכל קצוי תבל!

ד. ויש להוסיף בזה, שביחד עם קיבוצם והוצאתם של כל ישראל מן הגלות – הקב"ה מוציא גם את עצמו מן הגלות, שהרי "עמו"⁸ אנכי בצרה"; כל זמן שבני ישראל נמצאים בגלות, נמצא גם הקב"ה, כביכול, בגלות!

והראי' לדבר, שהבית שהקב"ה קראו ביתו – בית המקדש – חרב בזמן הזה. והסיבה לזה היא, כמסופר בתורה, משום שהקב"ה רוצה שבניו ביתו הפרטי (בית המקדש), יהי' דוקא כאשר אצל כל יהודי יהי' ג"כ בית משלו, באופן של שלום ובאופן של גאולה, ועד לבית יהודי אמיתי – שזהו דוקא כאשר הוא נמצא בארץ היהודית ("דער אידישער לאַנד"), בארץ ישראל, ובארץ ישראל גופא – בירושלים עיר הקודש!

[שזה (חלקו בירושלים) הוא בנוסף לחלקו הפרטי של כל יהודי בארץ ישראל, ובפרט כפי שזה קשור לשבטו, שלכן ארץ ישראל מתחלקת לי"ב חלקים, ולעתיד לבוא גם לי"ג חלקים (חלק נוסף כנגד שבט לוי)].

וכל זה בא ג"כ תיכף ומיד ממש, כיון שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית, שאז הקב"ה מוציא את עצמו מהגלות; אבל הקב"ה מוסיף בזה ואומר, שמתו הוא ייצא מהגלות, שאז יהי' לו מיד גם את בית המקדש – רק כאשר כל יהודי ייצא מהגלות, ע"י הקב"ה בעצמו, והולך עם הקב"ה בעצמו לחלקו האמיתי בארץ ישראל, ארץ הקודש.

ובאופן, שבארץ הקודש שורר שלום ומנוחה, והיא משוחררת לגמרי ("אינגאַנצן באַפרייט") – ללא שום מלחמות וללא שום קשיים מכל הענינים הבלתי-מבורכים ("פון

8 תהלים צא, טו. וראה תענית טז, א.

9 ראה ב"ב ככב, א.

6 ישע"י כז, יב.

7 ראה ברכות ז, א ובתוס' שם.

אלערליי ניט-געוואונטשענע זאכן"); וביחד עם השלום ומנוחה, מקבלת ארץ הקודש את הגשמים שהתחילו לרדת שם – לאחרי ההפסק, ובאופן דגשמי ברכה, המביאים ברכה בהתבואות שיצמחו ויגדלו כדבעי, החל מ"חטה ושעורה", וכן בכל שאר המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל – "וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"¹⁰ (תמרים).

ועוד והוא העיקר, שמכיון שהקב"ה עצמו נמצא בגלות, הרי זה טעם נוסף לכך, שהקב"ה ימלא את הבקשה שביקשנו ממנו זה עתה בתפילת המנחה – "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", שצמיחתו ("די שפראַצונג") וביאתו של "דוד עבדך" (שזהו שמו של משיח) תהי' באופן ד"מהרה תצמיח", במהרה ממש, ועד שבאופן דתיכף ומיד, ומיד בהמשך לבקשה זו, המשכנו באמירת "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" – שנראה זאת ב"עינינו", ובאופן בריא, שלם וחי ("געזונטערהייט און גאַנצערהייט און לעבעדיקערהייט"),

ובאופן של ראי' – שאפילו אלה הזקוקים למשקפיים לעת עתה, הקב"ה משחררם גם מהגבלה זו¹¹, ולפתע מקבלים הם עיניים בריאות, ועד לתכלית השלימות, כך שאין שום צורך אפילו ליזכוכית מגדלת כאשר רוצה לקרוא אפילו כתב קטן, ועאכו"כ שאינו זקוק לזה כאשר קורא כתב גדול, כתב רגיל.

ה. ועוד והוא העיקר – שמנצלים זאת בכדי לקרוא אודות ביאת המשיח, תיכף ומיד. וכמנהג העולם בזמננו, שכאשר מתחדשת ידיעה מסויימת, וכל שכן ידיעה גדולה, ועאכו"כ ידיעה משמחת – מפרסמים זאת בדפוס תיכף ומיד; לא ממתינים עד להופעת העיתון בזמנו הרגיל, אלא כל עיתון מוציא לאור הוצאה מיוחדת ("אן עקסטערע אויסגאַבע"), בה הוא מודיע – שזה עתה הגיעה הידיעה המשמחת, ידיעה שנוגעת ומעניינת וקשורה עם כל קוראי העיתון,

ובענינו – הרי זו ידיעה הקשורה עם כל בני ישראל בכל קצוי תבל – שזוהי הידיעה אודות משיח, שלא רק שהוא נמצא כבר בדרך ("אויפן וועג"), והוא כבר קרוב מאוד לבית הכנסת זה ולכאו"א מאתנו – אלא עוד זאת, שתיכף ומיד נפתחת הדלת של בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים זה...

ובמיוחד, שזהו הבית הכנסת של רבינו, נשיא דורנו, שבו הוא למד תורה, התפלל תפילות להקב"ה ועשה מעשים טובים. וכך הוא לימד גם את כל אלה שבאו לבית הכנסת – שגם הם ימשיכו בזה לאחר מכן – כאו"א באופן המיוחד לו, אבל כאו"א בשמחה וטוב לבב.

11) ראה גם שיחת ש"פ שופטים תנש"א (שיחות קודש ח"ד ע' 240).

10) עקב ח, ה.

ו. ועוד והוא העיקר, שהעבודה בג' ענינים אלו (תורה, עבודה וגמילות חסדים) צריכה להיות בהתאם להלימוד שיש ללמוד מנרות חנוכה – לא להסתפק בלימוד התורה שלו ובעבודת הלב שלו בתפילה ("מתפלל זיין מיט די האַרציקייט") ובנתינת הצדקה שלו כפי שנהג בעבר, אלא בכל זה הוא "מוסיף והולך"⁴ מיום ליום, כמו שבנרות חנוכה מוסיפים עוד נר בכל יום⁴ – אע"פ שגם ביום הקודם היתה הוספה על הנרות של היום הראשון, כפי שכל א' עשה זאת כבר והביא זאת לידי פועל ממש בעצמו, בחג חנוכה זה (בהדלקת הנר השני), וכמו"כ מתכוונים לעשות כעת, כפי שהדליקו זה עתה בבית הכנסת את הנרות של יום זה – שלשה נרות.

ולהוסיף, שהדלקת שלשה נרות קשורה במיוחד עם בית המקדש השלישי. שלאחרי שהיו לנו כבר ב' בתי מקדשות, אלא שלא הצלחנו לשמרם כדבעי, "מפני חטאינו"¹² – מתכוונן כאו"א כבר לקבל את פני ("מקבל פנים זיין") בית המקדש השלישי, תיכף ומיד.

ובפרט לאחרי שהדלקנו זה עתה שלשה נרות, ובאופן שכולם רואים זאת, שזה מדגיש – שה"אורה" האמיתית בכל העולם כולו באה מבית המקדש, ומקדושה, ועד למקור הקדושה – הקב"ה, וממנו באים כל הענינים של "אור" בכל העולם כולו.

ז. והעיקר – שזוכים תיכף ומיד לה"אורה" השלישית של הקב"ה, ע"י בית המקדש השלישי, שייבנה תיכף ומיד ממש, ע"י הקב"ה בעצמו!¹³

ו. ותיכף ומיד ממש – בית המקדש יורד מהמקום בו נמצא הקב"ה – במרומים, ויורד ביחד עם הקב"ה בעצמו!¹⁴

וביחד עם כאו"א מאתנו, נישאים אנו מכאן, וכאו"א מישראל מכל מקום שנמצא עכשיו – "עם ענני שמיא" ("מיט די הימל'דיקע וואַלקן"), עם העננים של הקב"ה, תיכף ומיד, "בנערינו ובזקנינו". . בבנינו ובבנותינו" – לארצנו הקדושה, ארץ ישראל, ושם – לירושלים עיר הקודש, ולהר הבית, הר המקדש – אליו נגיע כבר ביחד עם בית המקדש השלישי,

ושם נקיים את מה שאמרנו זה עתה ב"ועל הניסים" – "והדליקו נרות בחצרות קדשך", שכמו שהי' בעבר, בזמן בית המקדש הראשון ובית המקדש השני, כמו כן יקויים תיכף ומיד ממש בבית המקדש השלישי. ויתירה מזו – "בחצרות קדשך", שלא רק שקודש הקדשים ובית המקדש עצמו יהי' מואר, אלא מכיון שזהו בית המקדש של הקב"ה והחצר של הקב"ה – נעשית גם החצר מוארת, ובאופן דהולך ומוסיף ואור,

(12) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

תנחומא (באָבער) בראשית יז (בסופו).

(13) ראה זהר ח"א כת, א. ח"ב נט, סע"א. קח, סע"א. וראה ח"ג רכא, א. יל"ש תהלים רמז תתמח בסופו. וראה

(14) ראה פרש"י ו'תוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

ואזי חוזרים ומנגנים עוד הפעם את הניגון ד"על ניסיך ועל נפלאותיך ועל ישועותיך", באופן שפשטות כוונת הדברים היא – להניסים ונפלאות והישועות והגאולה האמיתית והשלימה, ודבית המקדש השלישי.

ח. וכדי להוסיף זירוז בכל זה – יתנו כעת לכל א' מכם – מטבע ושטר: את המטבע לכם, בתור דמי חנוכה; ואת השטר – לנתינה לצדקה,

והרי התכונה וסגולה דצדקה היא, שהיא מביאה את הגאולה האמיתית והשלימה¹⁵,

והגאולה באה באופן ד"על ניסיך ועל נפלאותיך ועל ישועותיך", ותיכף ומיד ממש.

[המזכיר אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שאין מטבעות, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

מאחר ואין כאן מטבעות, יתנו לכל א' שני שטרות, שטר אחד בשבילכם בתור דמי חנוכה, ושטר אחד לצדקה. ויחדיו נלך לקראת משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א חבילות שטרות למארגנים שיחיו על מנת לחלקם

להנאספים שיחיו. טרם צאתו התחיל לנגן "על ניסיך"].

(15) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך).

בס"ד. התועדות ש"פ מקץ, אדר"ח טבת, ו' דחנוכה ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "על ניסיד". אחרי שבירך על היין ניגנו "זאל שוין זיין די גאולה"].

א. נמצאים אנו עתה באמצע חנוכה, ובזה גופא – (לא "אמצע" סתם, אלא) לאחרי שכבר עברו רוב ימי החנוכה, החל מהיום החמישי (שנמצאים כבר לאחריו), השייך במיוחד לגאולת רבינו הזקן, כידוע מסיפורי רבותינו נשיאינו אודות המאורעות המיוחדות דיום זה¹,

ובפרט ע"פ הידוע, שכללות חג החנוכה מהוה (גם) המשך לחג הגאולה י"ט כסלו, גאולת אדמו"ר הזקן בפעם הראשונה, כידוע שהמשך ושלמות י"ט כסלו היתה ביו"ט דחנוכה².

ואע"פ שלפי סדר הזמנים הרי חנוכה הוא חג שנקבע שנים רבות לפני י"ט כסלו, שהרי המאורע דנס חנוכה (ובהמשך לזה קביעת חג החנוכה) אירע בזמן בית המקדש השני, ואילו המאורע דגאולת אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו היתה בשנת ה' אלפים תקנ"ט, מאות שנים לאחרי החורבן, מכל מקום, מכיון שלאחר מכן נקבע במנהג ישראל שימי החנוכה באים (בסדר ימי החודש) בהמשך ולאחרי י"ט כסלו, הרי מובן, שאם על כל ענין בעולם נאמר שהוא בהשגחה פרטית, עאכ"כ בנוגע לעניני תורה ולמועדים ויו"ט, כולל גם אלו שנקבעו ע"פ "מנהג ישראל (ש)תורה היא"³.

ועאכ"כ כשמדובר במנהג הקשור במיוחד לתורה, כבענינו – שנקודתה העיקרית של גאולת י"ט כסלו היא שאז הותחל כללות הענין ד"פיפוצו"⁴ מעיינותיך (דתורת החסידות) חוצה⁵, שבתורה גופא הרי זו פנימיות התורה, נשמתא דאורייתא [שהיא הפנימיות דנגלה דתורה כנשמה לגוף]⁶, כמודגש גם בשמה – "תורת הסוד"⁷ – שזה ודאי בתכלית הדיוק – שחנוכה מהוה המשך לי"ט כסלו.

ב. ונקודת הענין בזה: עיקר ענינו של חג החנוכה הוא נס פך השמן⁷, ושמן מורה על פנימיות התורה, ובפנימיות התורה גופא – על רזין דרזין דאורייתא, תורת החסידות.

(הוצאת קה"ת) בתחלתו. ובכ"מ.
 (5) סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך.
 (6) ראה זח"ג קנב, א.
 (7) ראה שבת כא, ב ובפרש"י.

(1) ראה סה"ש תורת שלום ע' 84.
 (2) ראה לקו"ד ח"א יב, א.
 (3) שו"ע אדה"ז אור"ח סו"ס קפ. סתצ"ד סט"ז. הנסמן
 בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.
 (4) ראה אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט

דהנה ידוע שהתורה נקראת מים⁸ (ולחם)⁹, יין ושמן¹⁰. ומבואר בחסידות (בכמה מקומות¹¹, ובארוכה יותר במאמרים דחנוכה¹²) החילוק שבין שלשת הענינים, דמים (ולחם) קאי על חלק הנגלה שבתורה, ויין ושמן מורים על פנימיות התורה, ובוזה גופא – יין מורה על רזין דאורייתא, ושמן מורה על רזין דרזין דאורייתא.

וטעם הדבר מובן ע"פ החילוק בין ג' ענינים אלו בגשמיות בפשטות:

מים (ועד"ז לחם, דאף דקאי על כללות התורה⁹, הרי בפרטיות ענינו נגלה דתורה) הם דבר הכרחי לכאור"א באופן תמידי, לחייו ולבריאות גופו, ובתור דבר בפני עצמו (לא בתור טפל לדבר אחר, אלא בתור) עיקר לעצמו. וכמו כן שתייתם (ואכילת לחם) היא (לא רק מזמן לזמן, אלא) בריבוי, בכל יום ויום, ופשיטא שאין בזה היזק;

יין אינו נצרך באופן תמידי, אלא שמזמן לזמן – ע"ד יום השבת לקידוש – הוא נעשה דבר הנצרך לכאור"א;

ואילו שמן, לא זו בלבד שאינו מוכרח באופן תמידי, אלא עוד זאת, שגם כשמשמשים בו – אין זה בתור מאכל בפני עצמו (כיין), אלא אך ורק טיפין טיפין בכדי לטבל מאכל אחר, היינו, שאכילתו היא במיעוט בלבד, ורק בתור הוספה וטפל למאכל אחר (וכי"ב) שהיא העיקר. ואדרבה – שתיית שמן בריבוי יכולה להזיק¹³.

ולכן, מים (ולחם) מורים על נגלה דאורייתא, ויין ושמן על פנימיות התורה, משום שבעבר כך הי' סדר לימוד התורה. דאע"פ שגם אז היו יחידי סגולה שעסקו בפנימיות התורה, הרי זה לא הי' דבר מוכרח לכל ישראל, אלא הם היו בטלים וטפלים אל הרוב והעיקר – שכל עיסוקו הי' בנגלה דתורה.

וזהו שנגלה דתורה נקרא "מים" ו"לחם", כיון שזה הי' הלימוד העיקרי והמוכרח לחיי כל אחד ואחד מישראל באופן תמידי בכל יום ויום, "ותלמוד תורה כנגד כולם"¹⁴ (ופשיטא שזה לא הי' גורם שום נזק), ואילו פנימיות התורה נקראה "שמן", כדאיתא במשנה¹⁵ שאין מלמדין ענינים של מעשה מרכבה – סודות התורה – אפילו ביחיד, אלא אם כן הי' חכם ומבין מדעתו, וגם זה לא באופן תדירי, ולא באריכות ובפרטיות אלא באופן של ראשי פרקים בלבד¹⁶, טיפין טיפין. וכמו"כ לא הי' זה באופן של "עיקר", כי אם עיקר הלימוד הי' דוקא בנגלה דתורה, ולימוד סודות התורה (בחי' ה"שמן" שבתורה)

(8) תענית ז, א. שהש"ר פ"א, ב (ג). ועוד.

(9) ראה משלי ט, ה ובמצו"ד. ברכות נז, סע"א. ועוד – נסמן לעיל ע' 91 הערה 19.

(10) שהש"ר שם. ועוד.

(11) ראה לקו"ת שה"ש כד, ד ואילך. ובארוכה – אמרי בינה שער הק"ש פנ"ג ואילך. מקומות שנסמנו בדרושים שבהערה הבאה.

(12) ראה ד"ה להבין ענין חנוכה תשל"ט (סה"מ חנוכה ע' רא). ד"ה ברוך שעשה נסים תשמ"ג פ"ד (שם ס"ע רכט) ואילך.

(13) שו"ע אדה"ז או"ח סר"ב ס"י.

(14) פאה פ"א מ"א.

(15) חגיגה יא, ב.

(16) שם יג, א.

הי' הוספה על העיקר. ועד כדי כך, שלימוד פנימיות התורה באופן של "עיקר" לכאור"א מישראל – הי' יכול להביא היזק.

וכפי שזה התבטא גם בסדר הלימוד בישיבות מאז ומקדם [שבהם הוא שלימות לימוד התורה באופן דהתיישבות, ועל שם זה נקראים "ישיבה"], החל מהאבות כמאחז"ל¹⁷ "אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי' . . יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה הי' . . יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה הי'" – דאף שלמדו גם פנימיות התורה, רזין דאורייתא, מכל מקום, הלימוד העיקרי והתמידי הי' דוקא לימוד נגלה דתורה, ועאכו"כ אצל כל שאר בני ישראל.

ג. אמנם, כל הנ"ל הוא רק בנוגע לדורות שעברו. משא"כ אח"כ, בדורות האחרונים, הרי מצד הענין ד"לחום מלחמת הוי"מ¹⁸, שזוהי המלחמה ע"י לימוד התורה וקיום מצוותי' – נעשה הכרח גמור לכל אחד ואחת מישראל (לא רק ליחידי סגולה) ללמוד פנימיות התורה באופן של "עיקר", בתור דבר בפני עצמו.

כלומר, כיון שבמשך הזמנים נתגבר חושך העולם וניתוסף בגלוי בהתנגדות הצד שלעומת-זה, הוצרכו להוסיף בצד הקדושה בכל התוקף (כמו שההעלם והסתרת והתגברות הצד שלעומת-זה היא בכל התוקף), ע"י ההוספה בגילוי ולימוד פנימיות התורה, רזין דאורייתא, יין, עד שלימוד זה נעשה תמידי ובהרחבה, ובאופן של "עיקר" בפני עצמו.

ומכיון שאח"כ ניתוספה התנגדות חדשה בצד שלעומת-זה – הוצרכו להוסיף עוד יותר בצד הקדושה, ע"י ההוספה בגילוי רזין דרזין דאורייתא, שמן שבתורה, ועד שגם לימוד זה נעשה תמידי, ובאופן של "עיקר" בפני עצמו. ואדרבה, (בכמה ענינים) הרי הוא לימוד עיקרי אפילו ביחס ללימוד נגלה דאורייתא.

וכדוגמת מה שמצינו¹⁹ ש"שבעים זקנים כתבו התורה לתלמי המלך כתיבה יוונית והי' אותו היום קשה לישראל (כיום שעשו את העגל)", היינו, שמצד תרגום התורה ל"כתיבה יוונית", לשפת אומות העולם, ניתוסף כח בצד שלעומת-זה, בחכמת אומות העולם – "חכמת מצרים"²⁰ שהיא הלעומת-זה דחכמת התורה, עד כדי כך, שחז"ל אומרים על "אותו היום" ביטוי חמור כל כך ("א שווערן וואָרט"), שהוא "קשה לישראל" כמו היום שבו נעשה ההיפך דכל ענין מתן תורה וקבלת התורה, וכל ענין עשרת הדברות ר"ל!

ודוגמתו בדקות – שבלימוד נגלה דתורה עצמו אפשר להיות ירידה כו' אצל האדם, ולכן, בנוגע לענין זה נוגע בעיקר לימוד פנימיות התורה; ועד"ז היו כמה וכמה זמנים

19 מס' ס"ת פ"א ה"ח. וראה לקו"ש חכ"ד בתחילתו. וש"נ.

20 מלכים"א ה, י ובמפרשים.

17 יומא כח, ב.
18 ראה רמב"ם ה' מלכים פ"א ה"ד.

ומאורעות, שניתוסף כח ותוקף בחכמה שלעומת-זה (מצד יניקתם מחכמה דקדושה). אשר לכן, הוצרכו להוסיף עוד יותר ב"מלחמת הוי"ו בלימוד התורה, ע"י גילוי נוסף בפנימיות התורה, והוספה בלימוד פנימיות התורה, עד שלימוד זה נעשה לימוד תמידי ומוכרח, ובאופן של עיקר בפני עצמו!

וכמפורש בזה דברי האריז"ל²¹, שאע"פ שבעבר לימוד חכמת הסוד הי' שייך ליחיד סגולה, הרי עתה – בזמן האריז"ל – "מצוה לגלות זאת החכמה" (חכמת הקבלה, כולל ובמיוחד כתבי האריז"ל עצמם), יין ושמן – לכל ישראל. ולאחר מכן הולך וניתוסף בגודל ההכרח להתעסק בלימוד פנימיות התורה, וכידוע שיחות והוראות וציוויי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בענין זה, כולל מאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²², וכן רבותינו נשיאינו שלפני זה, מתחיל מתורת הבעש"ט, ועוד יותר – בתורת המגיד, ועוד יותר – בתורת אדמו"ר הזקן, וכמו כן לאחר זה הולך ומוסיף, כמבואר בתורת כל שבעת הנשיאים.

ועד כדי כך, שבדורות אלה האחרונים נתחדש בסדר הלימוד בישיבות, שילמדו נגלה דתורה ביחד עם פנימיות התורה, ובאופן התיישבות (כנ"ל), היינו באופן תמידי, ובאופן שכל אחד מהם הוא "עיקר" לעצמו כנ"ל.

וכפי שהדבר בא לידי ביטוי במיוחד בייסוד ישיבת תומכי תמימים ע"י אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (שנשיא דורנו הוא ממלא מקומו).

– אף שעד"ז (והתחלת הענין) הי' גם לפני כן אצל אדמו"ר הצ"צ, כידוע²³ שאלה שלמדו שם נקראו בשם "זיצער'ס" (יושבים), שזהו ג"כ מלשון התיישבות (אלא שזה בלשון אחר – אידיש). וע"פ המשתמע מכמה סיפורים, נראה, שעד"ז היו תלמידים "זיצער'ס" אצל אדמו"ר האמצעי, ולפני כן – אצל אדמו"ר הזקן. וכנראה שכן הי' גם לפני זה – אצל המגיד, והבעש"ט, והם היו לומדים את פנימיות התורה שקיבלו מהבעש"ט, באופן התיישבות.

וכפי שזה התבטא גם בכך, שאח"כ מסרו ופרסמו תלמידי הבעש"ט והמגיד כמה וכמה מתורותיהם, החל מהספר "כתר שם טוב" (וכיו"ב) שבו נדפסו כבר חלק מתורות הבעש"ט, ועד"ז בנוגע לתורת המגיד, שנתפרסמה בספר "מגיד דבריו ליעקב" (וכיו"ב).

ועאכ"כ ובעיקר בספר התניא לאדמו"ר הזקן, השלישי בין ג' אבות החסידות, שבו מודגש ענין התורה במיוחד – בדוגמת יעקב השלישי שבאבות, שבו מודגש ענין התורה יותר מבאברהם ויצחק. דאע"פ שאברהם ויצחק למדו תורה, עיקר ענינם הי' ענין ובחינה מסויימת בתורה: אברהם, ענין גמילות חסדים שבתורה; יצחק, ענין

23) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ב ע' קז ואילך. ועוד.

21) ראה שער ההקדמות בהקדמת הרה"ו (נדפס גם בהוספה לקונטרס עץ החיים). אגה"ק רסכ"ו (קמב, ב).
22) ראה בארוכה קונטרס עץ החיים פ"א ואילך.

הגבורה שבתורה, ענין התפילה, כמרומו גם בעקידת יצחק, ענין הקרבנות, אשר תפילות במקום קרבנות תקנום²⁴; משא"כ יעקב, כל ענינו – לימוד התורה, כללות כל התורה.

ולהוסיף, שענין זה מודגש במיוחד גם בנוגע לדורות שלאחרי זה – כידוע החידוש שמצינו דוקא אצל יעקב, שישנם פסוקים הקוראים לכל יהודי בשם "יעקב", וכן בשמו השני אשר יקראו לו – "ישראל", משא"כ בשם "אברהם" ו"יצחק" (אע"פ שגם הם היו אבותיהם של כאו"א מישראל)²⁵, משום שדוקא יעקב, השלישי שבאבות, ענינו הוא (לא) ענין פרטי בתורה, אלא) כללות התורה.

וזהו שכל יהודי במשך כל הדורות נקרא בשם "ישראל" [דאפילו כשע"פ דין בנוגע לכתובת שטרות ("ניט אום שבת גערעדט") יש לו שם אחר, ואם יהודי יכתוב שטר במוצאי שבת קודש זה (לדוגמא) יצטרך לכתוב את שמו הפרטי דוקא, אלא שבשעת מעשה יודע הוא שנקרא גם בשם "ישראל"], שזהו ראשי תיבות "יש שישים רבוא אותיות לתורה"²⁶, שבזה נכללים כל בני ישראל הנחלקים לשישים רבוא נשמות כלליות, שכל אחת מהן כוללת שישים רבוא נשמות פרטיות²⁷, וכמדובר בהתוועדות שלפני זה²⁸.

ד. ועוד והוא העיקר – שבעמדנו בפרשת "ויהי מקץ", זוכים תיכף ומיד²⁹ ל"מקץ שנתיים ימים", הן "קץ הימים" (במ"ם סופית) והן "קץ הימין"³⁰ (בנ' ארוכה) – למעלותא³¹, בגאולה העתידה.

ומזה ממשיכים בפרשת "ויגש אליו יהודה", ולאחר מכן – בפרשת "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" (עד ל"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה"), שגם בזה מודגשת השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה.

דהנה, "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" פירושו, שב"שבע עשרה שנה" אלו – בגימטריא טו"ב – הי' יעקב אבינו במעמד ומצב ד"ויחי יעקב", כמו שנאמר³² "ותחי רוח יעקב אביהם", אמיתית ושלימות חיותו של יעקב. וטעם הדבר (בפשטות) – מכיון שבשנים אלו חי יעקב ביחד עם בנו יוסף, ש"ישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו" ("שהי' זיו איקונין שלו דומה לו")³³.

(29) בהנחה אחרת: ובפרט בעמדנו בפרשת מקץ – שכבר עומדים לאחרי כו'.
(30) ל' הכתוב – דניאל יב, יג. וראה זח"א נד, סע"א. סב, ב. ל"ת להאריז"ל עה"פ.
(31) ראה אוה"ת ריש פרשתנו (מקץ). וש"נ.
(32) ויגש מה, כז.
(33) וישב לו, ג (ובפרש"י).

(24) ראה ברכות כו, ב.
(25) ראה לקו"ש ח"ג ע' 778 ואילך. ח"ד ע' 1051 הערה 18.
(26) מגלה עמוקות אופן קפו.
(27) ראה תניא פל"ז (מו, ב ואילך).
(28) ראה שיחות: צום גדלי' (לעיל ח"א ע' 32). אור לבדר"ח מרחשון ב"יחידות" (שם ע' 244). ובכ"מ.

ועד"ז לפני כן [כנרמז בפשטות הכתובים], בהיותו ביחד עם בנו יוסף, עד ל"יוסף בן שבע עשרה שנה"³⁴ (ג"כ "שבע עשרה" בגימטריא טו"ב³⁵), שגם בשנים ההן נתקיימה בפועל בקשתו של יעקב – "ביקש יעקב לישב בשלוה"³⁶, "ויחי יעקב" (ורק לאחר זה "קפץ עליו רוגזו של יוסף"³⁶).

ושלימות זו בחיי יעקב וישיבתו בשלוה בשנים אלו – בהיותו יחד עם יוסף בנו, היא, מעין ודוגמת תכלית השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה (וכדלקמן).

ה. ועפ"ז יש לבאר דבר פלא בפשטות הכתובים:

בפרשת ויגש³⁷ נאמר שלאחרי שיעקב הגיע אל פרעה – "ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חיידך, ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם".

ולכאורה, בפשוטם של כתובים, יש במענה יעקב כאן שני פרטים: "מעט ורעים היו ימי שני חיי" הוא ענין בפני עצמו, ו"ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" הוא ענין בפני עצמו. וכמובן בפשטות, ד"מעט ורעים" היו חיי יעקב אך ורק עד ירידתו למצרים שאז התחיל ה"יחי יעקב בארץ מצרים", ואילו בזה ש"ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" לא נוגעת כלל ירידתו למצרים, שכן גם לאחר ה"שבע עשרה שנה" שלו במצרים "לא השיגו" שנות חייו (קמ"ז שנה) "את ימי שני חיי אבותי" (אברהם – קע"ה שנה, ויצחק – ק"פ שנה).

ואם כן אינו מובן: מזמן המבול נגזר ע"י הקב"ה שמשך זמן החיים ע"ד הרגיל הוא "והיו ימיו מאה ועשרים שנה"³⁸. ומכיון שיעקב עצמו אומר בפסוק זה שימי שני חייו אז היו "שלשים ומאת שנה", עשר שנים יתירות על שלימות שני חיי האדם שנקצבו ע"י הקב"ה – מה הפירוש בהמשך דבריו שימי שני חייו הם "מעט"?!?

[דבשלמא אם נאמר ש"ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" הוא טעם על דבריו הקודמים "מעט ורעים" – מובן, שביחס לימי שני חיי אבותיו (קע"ה שנה, ויתירה מזו, ק"פ שנה) הרי "שלשים ומאת שנה" הם "מעט". אבל לפי הנ"ל שהם ב' ענינים נפרדים, אינו מובן מהו "מעט"].

ויש להוסיף, שתמיהה זו מתעוררת גם על פרעה עצמו, שלאחרי דברי יעקב "מעט ורעים היו ימי שני חיי", הי' לו לפרעה לתמוה ולהקשות: אין יתכן הדבר ש"מעט... היו ימי שני חיי" – בה בשעה שכבר חי אתה "שלשים ומאת שנה"?!...!

(36) פרש"י וישב שם.

(37) מז, ח"ט.

(38) בראשית ו, ג.

(34) וישב שם, ב.

(35) ראה ל"ת להאר"ז ל"ע"פ. אוה"ת נח ע, א. וישב

ער, סע"ב. ויחי שנג, ב. ועוד.

וע"פ האמור לעיל שבחיי יעקב היו כמה וכמה שנים שבהן נתקיימה בקשתו "לישב בשלחה" בפועל, יש לומר, שכוונת יעקב אבינו ב"מעט" . היו ימי שני חיי" היתה לאותן השנים שבהן נתקיימה בקשתו, שאז הוא הי' במעמד ומצב ד"יחי יעקב", "מעט" שנים בכמות בפשטות.

וכיון שכן, הרי גם כל ה"שלשים ומאת שנה" הם בבחי' "מעט ורעים". כלומר, אע"פ שבמציאות "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה" (שנים רבות יותר מהרגיל), הרי הם "מעט ורעים", שלהיותם "רעים" בכללותם הרי הם "מעט", כיון שביחס לאותם השנים שבהם הי' "יחי יעקב" בשלחה ("מעט" שנים כפשוטו), היו כל ימיו (לדעת יעקב) – ימים ממועטים, ולא ימים מלאים וממולאים ("אָנגעפילטע").

ועפ"ז יש לתרץ שאלה נוספת:

מהו הצורך בכלל לפרש "מעט ורעים גו'", דלכאורה, על שאלת פרעה "כמה ימי שני חייך" הי' לו ליעקב לענות רק "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה", ופרעה ישפוט בעצמו [ובפרט³⁹ שהוא הי' המלך דארץ מצרים, כולל המלך והראש ד"חכמת מצרים"⁴⁰, שהיתה חכמה גדולה ביותר (נוסף על היותו "מושל בכיפה"⁴¹), כך שידע בודאי מהו מספר שנות חיי האדם מזמן המבול] האם זה "מעט" או לא?!

וע"פ הנ"ל מובן בפשטות, שזוה גופא רצה יעקב אבינו ללמדו, שאע"פ שבמציאות ובכמות שנות חייו הם "שלשים ומאת שנה" הרי מכיון שהם "רעים" הם ג"כ "מעט", ימים ממועטים באיכות שאינם ממולאים בתוכן כראוי.

ו. עפ"ז יש להוסיף ולבאר, ש"ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" הוא גם פירושו וביאור בדבריו הקודמים "מעט ורעים היו ימי שני חיי":

דהנה, כאן נשאלת השאלה אצל פרעה מלך (חכמת) מצרים – איך יתכן כדבר הזה אצל יעקב, והרי יעקב הוא בנו ונכדו של יצחק ואברהם, אשר "שני חיי אבותי" דאברהם ויצחק היו ימים ממולאים באופן דריבוי ושלמות – ההיפך בתכלית מ"מעט" . היו ימי שני חיי";

וכמ"ש באברהם⁴² "ואברהם זקן בא בימים", שכל ימיו היו "יומין שלימין", ימים מלאים⁴³ (באיכות). וזהו גם הפירוש ב"שיבה טובה" שנאמרה באברהם⁴⁴, לא שרק ה"שיבה" – סוף ימיו – היתה "טובה", אלא שמכיון שכל יום ויום מחייו הי' ממולא כדבעי, היו כל ימיו "בשיבה טובה"!

(42) חיי שרה כד, א.
(43) ראה רד"ה ואברהם זקן תשל"ח (סה"מ בראשית ח"א ע' שלז). לקו"ש (חל"ה) חיי שרה תנשא ס"ד.
(44) לך לך טו, טו.

(39) בהנחה אחרת מובא זה לעיל בהמשך למ"ש שתמיהה הנ"ל מתעוררת גם על פרעה עצמו.
(40) ל' הכתוב – מלכים-א ה, י.
(41) ראה מכילתא בשלח יד, ה. זח"ב ו, א.

ועד"ז בנוגע ליצחק שחי יותר מאברהם – מאה ושמונים שנה, והרי "רוב שנים יודיעו חכמה"⁴⁵, שבכל יום נוסף מיתוספת חכמה ג"כ, ובמילא מובן שמכיון שאצלו ניתוספו שנים יתירות לגבי כל שאר האבות – ניתוספה אצלו גם חכמה, כלומר, הוספה בתוכן ובאיכות; ולא עוד, אלא שהחכמה פועלת שלימות נוספת בכל העבר [וכפי שרואים זאת בפשטות, שכשמיתוספת עוד חכמה, היא פועלת הוספה גם בכל החכמות הידועות לו מכבר]; ונוסף לזה, הרי יצחק ירש את כל הענינים מאברהם אביו (שהרי היורש יורש הכל⁴⁶), והוא הי' "עולה תמימה"⁴⁷ בכל עניניו, וממילא מובן, שגם ביצחק הי' "בא בימים", ימים שלימים וממולאים.

ואם כן – שואל פרעה מלך מצרים – איך אפשרי הדבר, שאצל יעקב – יורשם של יצחק ואברהם – יהיו חייו באופן הפכי?!

ויש לומר, דזהו מה שממשיך יעקב לומר "מעט ורעים גו' ולא השיגו ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם", שכוונתו בזה לבאר (לא במה מתבטא המיעוט דימי שנות חייו, כי כאמור לעיל הם ב' פרטים שונים, אלא) כללות הענין שימיו הם "מעט", כיון ש"ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי", שימיהם היו ימים ממולאים, שלימים ומלאים, היינו, שלדבריו הוא לא השיג ולא הגיע למדרגתם.

[ולהעיר ממה שכתוב בלקוטי תורה⁴⁸ (בחצאי עיגול) בביאור הלשון "להגיע" – "אן רירען בל"א" (מלשון נגיעה), דיש לומר עד"ז גם בענינו, בביאור הלשון "ולא השיגו", שפירושו זהה לתיבת "הגיעו"].

כלומר: אע"פ שיעקב הוא היורש דאברהם ויצחק, הרי לפי השערתו ("לויט זיין אַפּשאַצונג") וביחס למדרגתו – לא היו ימיו אלא "מעט", ימים ממועטים!

ז. והביאור בזה – ע"פ האמור לעיל, שבקשתו של יעקב "ביקש יעקב לישב בשלוה" נתקיימה באמיתיות ובשלימות דוקא באותן השנים שהוא הי' יחד עם יוסף, במשך הי"ז שנה בארץ מצרים, וכן לפני זה בארץ כנען – עד למכירתו בגיל י"ז שנה, שאז היו חייו חיים אמיתיים – "ויחי יעקב", כיון ש"וישראל אהב את יוסף מכל בניו", ובאותן השנים הי' עיסוקו בענינים נעלים ביותר, כמאמר חז"ל שאז "כל מה שלמד משם ועבר מסר לו (ליוסף)³³, כל תורתו של יעקב (כפי שעמד אז במעמד ומצב מוכן לשלימות הגאולה, כדלקמן).

ועד כדי כך, ש"ועשה לו כתונת פסים"³³, היינו, שבנוסף ללימוד התורה, נתן יעקב ליוסף גם את הכח לברר את הלעומת-זה והגלות, כמרומז ב"פסים" ר"ת – "פוטיפר, סוחרים, ישמעאלים, מדינים" (כדאיתא במדרשי חז"ל⁴⁹ והובא במפרשי התורה³³). וכיון

(48) ר"פ שמיני.

(45) איוב לב, ז.

(49) ב"ר פפ"ד, ח.

(46) ראה נדה מד, רע"א (במשנה). עירובין ע, ב.

(47) ב"ר פפ"ד, ג. ועוד.

שה"כתונת פסים" נעשתה ע"י יעקב, וניתנה ליוסף ע"י יעקב קודם כל מאורעות בלתי רצויים אלו, הרי מובן, שתוכנה – בירור והפיכת הלעומת-זה, והפיכת כל ענין הגלות לגאולה – הוא בתכלית השלימות.

וע"ד שהי' אצל יעקב עצמו (כמדובר בהתוועדויות שלפני זה⁵⁰), שמצד מעמדו ומצבו בזמן ההוא – גם העולם הי' מבורר כבר בשלימות, והי' מוכן לגאולה האמיתית והשלימה דכל העולם כולו, שלכן שלח "יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו"⁵¹, כי מצדו הי' עשו מבורר כבר בשלימות, ועד שיעקב הי' מוכן ללכת עם עשו יחד "אל אדוני שעיריה"⁵², שרצה לחבר ולאחד תיקון (יעקב) ותהו (עשו), שזהו ענין שער למעליותא, שלימות הבירור דהר עשו בגאולה העתידה, שלימות עולם התהו⁵³.

[וענין זה מרומז גם במנחה שיעקב שלח לעשו, שתוכנה הוא ענין הקרבנות – "שהם קרבנות אחרים אשר לא כתובים בתורה בקרבנות דתיקון ושיעורים אחרים. . קרבנות דתהו"⁵³. ולכאורה יש להוסיף בהשינוי בין קרבנות דתיקון וקרבנות דתהו – שבקרבנות ע"ד הרגיל ישנן הגבלות במקום ההקרבה, שצ"ל בתוך המקדש, וע"ד בזמן ההקרבה, ביום ולא בלילה (חוז' מהקטרת איברים ופדרים), ואילו בקרבנות ששלח יעקב לא היו הגבלות בזמן ומקום כלל, כמובן בפשטות הכתובים].

ובהמשך לזה נעשה "וישב יעקב" – "ביקש יעקב לישב בשלוה", שלוה האמיתית דגאולה האמיתית והשלימה של כל העולם כולו, אשר מעין ובדוגמת זה נתקיים בפועל במשך שנים ההם עד ש"קפץ עליו רוגזו של יוסף" (כנ"ל). ומכיון שזו היתה דרגת ה"שלוה" (וה"יחי יעקב") של יעקב בעבר, הרי ביחס לתכלית שלימות ה"שלוה" שהיתה לו בעבר⁵⁴ – היו ימי נחשבים בעיניו ל"מעט ורעים", ימים ממועטים!

ח. ומכאן יש ללמוד לימוד והוראה בעבודת ה' – שכל יום ויום צריך להיות יום שלם הממלא וחדור בתוכנו הרוחני המיוחד לו.

ובהדגשה יתירה בעמדנו בימי החנוכה – שכל יום ויום מתייחד במספר נרות השייך לו, בעבודה המיוחדת ליום זה. ובוה גופא, "מוסיף והולך"⁵⁵ מיום ליום, שזהו ההיפך הגמור מ"מעט. . . היו ימי שני חיי", כי, לא זו בלבד שכל יום אינו בבחי' "מעט", אלא יתירה מזו – שבכל יום נעשית הוספה ועלי' במילואו ובשלימותו לגבי יום הקודמו!

כלומר, נוסף על זה שבכל יום ישנה גם שלימות העבודה דהיום הקודם [שגם זה מודגש במיוחד בחנוכה, שהרי רק ביום הראשון מברכים ג' ברכות כולל ברכת

54) בהנחה אחרת בא קטע זה בהמשך למ"ש לעיל בענין הפיכת הגלות לגאולה, ושם: ומכיון שענין זה לא נתמלא בפועל – הרי לגבי שלימות זו אמר יעקב "מעט ורעים היו ימי שני חיי".
55) שבת כא, ב.

50) שיחת ש"פ ויצא (לעיל ס"ע 34-33).
51) ר"פ וישלח (לב, ד).
52) וישלח לג, יד.
53) ראה תו"א ר"פ וישלח. ובכ"מ.

"שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", ולא בימים הבאים, כיון שמהיום הראשון היא נמשכת בשלימות במשך כל ימי החנוכה, ולכן אין צריך לברכו בכל לילה, מכיון שנגרש בה מצד עצמה המילוי והשלימות דזמן זה – "שהחיינו . . לזמן הזה" – ישנה ג"כ שלימות העבודה המיוחדת ליום זה – "מוסיף והולך" מיום ליום, הן בהדלקת הנרות בפשטות, והן ב"נר מצוה ותורה אור"⁵⁶ בכלל!

ולא עוד, אלא שהארת "נר מצוה ותורה אור" במשך ימי החנוכה היא "על פתח ביתו מבחוץ"⁵⁵, שמילויי ושלימות זו ממשיך ופועל גם במעמד ומצב ד"חוקן", ו"עד דכליא ריגלא דתרמודאי"⁵⁵, אותיות "מורדת"⁵⁷.

ובהמשך לזה – יש לעורר על הוראה נוספת ועיקרית מהיו"ט דחנוכה:

ידוע, שחנוכה היא על שם חנוכת המזבח שהיתה בבית שני לאחר נצחון המלחמה. ויש לומר, שדוגמתו גם בחנוכה כל שנה ושנה בביתו הפרטי של כל יהודי – כמודגש בזה שהדלקת נרות חנוכה בפשטות היא "על פתח ביתו מבחוץ", "ביתו" דייקא, בביתו הפרטי של כל יהודי, שע"ז נפעלת בביתו "חנוכת הבית" – חינוך וחדוש בכל הבית כולו, ע"ז שכל הענינים ד"נר מצוה ותורה אור" מאירים ומתגלים ב"ביתו" הפרטי דכאו"א, עד כדי כך שהוא נעשה בדוגמת בית המקדש; דמכיון שעדיין אין לנו בית המקדש השלישי בגלוי (שייבנה ברגע שלאחרי רגע זה), פועלים מעין זה בכל בית יהודי, שנעשה בית של תורה ועבודה וגמילות חסדים (ע"י הכנסת אורחים וכיו"ב, שעיקר ענין הכנסת אורחים הוא דוקא בבית), שאז מתקיים בו מש"כ⁵⁸ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוך כאו"א מישראל⁵⁹.

ומובן, שאת כל זה הוא פועל גם בכל בני ביתו, עד שעבודתם בג' הקוין נעשית – תורה אמיתית, עבודה אמיתית וגמילות חסדים אמיתית!

וע"י שמנצלים כדבעי את הנתינת כח לזה מחנוכה, ניתן לפעול שינוי בכל מהות הבית. וע"י השינוי באיכות הבית מיתוסף ג"כ בכמות הבית בפשטות.

ט. ועוד והוא העיקר – שע"י הדיבור בכל הענינים האמורים, באים תיכף ומיד לחנוכת בית המקדש השלישי,

וע"פ מש"כ בלקוטי תורה⁶⁰ (ברמז) ש(כל) חנוכת הבית קשורה "באיזה תוספת כמו איזה התקרבות או איזה מתנה"⁶¹, הרי מובן שמכיון ש"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁶² – גם הקב"ה נותן לישראל מתנות, אשר מתנותיו של הקב"ה אינן מוגבלות

לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה שם.

של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

(60) נשא כט, א.

(61) בהנחה אחרת: וע"פ מש"כ בתורה אור (וישב

כט, ד) ש"החינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו".

(56) משלי ו, כג.

(57) עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א).

קה"י ערך תרמוד. וראה סה"מ חנוכה ע' ז. וש"נ.

(58) תרומה כה, ח.

(59) ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב

לענין מסויים או כמות מסויימת, כי אם מתנות בכל הענינים ובכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות וכו'; אלא שבענינינו – אין זו מתנה, בתור דמי חנוכה ("חנוכה געלט")... אלא הקב"ה נותן את מה שהוא "מחוייב" (כביכול) לתת לנו, מצד מעשינו ועבודתנו עד עתה – את בנין בית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד והוא העיקר, כאמור, שעבודה הנ"ל נעשית ההכנה הקרובה תיכף ומיד לחנוכה בית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך"⁶³, שהוא ג"כ בית המקדש המשולש,

ובב' האופנים-סדרים שבו: או שבתחילה יחזרו המשכונות דבית ראשון בפני עצמו ובית שני בפני עצמו, וכמו כן המשכן שעשה משה ד"מעשה ידי משה נצחיים"⁶⁴, ורק אח"כ נעשה מכל שלשת הענינים (משולש) בית המקדש אחד – בית המקדש השלישי; או להיפך, שלכל לראש מתגלה הענין דבית המקדש השלישי כפי שהוא אחד ויחיד, ורק לאחר מכן פועלים שבו ויכללו גם בית ראשון ובית שני ומשכן שעשה משה, הן כפי שכל א' מהם הוא ענין בפני עצמו, "משולש", והן, יתירה מזו, כפי שכל א' מהם הוא ג"כ כלול זה מזה⁶⁵,

ועוד והוא העיקר, ובפשטות – גאולה האמיתית והשלימה, ביחד עם בית המקדש השלישי והמשולש, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו (שוב) "על ניסיד"].

– שיחה ב' –

י. מכיון שהתחלת היו"ט דחנוכה היא בכ"ה לחודש כסלו, ויש בו שמונה ימים, הרי בהכרח שר"ח טבת יחול באחד מימי החנוכה, בכל שנה ושנה.

וחידוש מיוחד בקביעות שנה זו [נוסף על כללות מעלת השנה "הי' תהי' שנת נפלאות בה, בכל מכל כל"] – שראש חודש טבת כולל ב' ימים, כך ששני ימים מחנוכה הם ראש חודש.

ונוסף לזה – יתכן שימי ראש חודש טבת יהיו בימי החול דחנוכה, ובקביעות שנה זו – יום א' דראש חודש חל ביום השבת, ויום ב' דראש חודש ביום הראשון בשבוע, הנקרא בכתוב⁶⁶ "יום אחד", "לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"⁶⁷.

וענין נעלה יותר – שמתגלה בו שהוא בית המקדש המשולש, היינו, שהוא כלול גם מהב' בתי-מקדשות. ונוסף לזה – ישנם גם כל הבתי-מקדשות בנפרד, בית ראשון בפני עצמו, בית שני בפני עצמו, ובית שלישי בפני עצמו, וכולל גם משכן שעשה משה (שמעשה ידיו נצחיים). ולאחרי זה גם התכללות כולם יחד, אשר התכללות הדברים נעלית יותר מהדברים שהיא כוללת. 66 בראשית א, ה.

67 ב"ר פ"ג, ח. ה. הובא בפרש"י עה"פ.

62 תהלים קמו, יט. וראה שמו"ר פ"ל, ט.

63 בשלח טו, יז.

64 ראה סוטה ט, סע"א.

65 בהנחה אחרת כ"ז הוא בסגנון אחר כדלקמן: וכידוע שישנם ב' ענינים בבית המקדש דלעתיד לבוא: לכל לראש – שהוא בית המקדש השלישי, מכיון שכבר היו ב' בתי מקדשות ונחרבו. אבל אין זה באופן שבת המקדש זה קשור ושייך ומיוחד בבתי מקדשות ההם;

וגם בזה – הרי יתכן שיום ב' דראש חודש יחול בשבת, ויום א' בערב שבת. וזהו החידוש המיוחד בקביעות שנה זו – שא' דראש חודש חל בשבת, אשר העילוי שבה מובן בפשטות: כאשר א' דראש חודש חל ביום שישי, אין ליום א' דראש חודש קשר פרטי ליום השבת, ולא ניכר בו הפעולה וההשפעה גם מיום ב' דראש חודש; משא"כ כשיום א' דראש חודש חל בשבת קודש ויום ב' דראש חודש ביום שלאחריו, הרי גם היום השני קשור לשבת בגלוי, שכן, ע"פ התורה מוסיפים באמירת הפטורה דשבת עוד פסוק הקשור לזה ש"מחר חודש", כלומר, שניכר ונרגש בא' דראש חודש גם (ההשפעה של) יום השני דראש חודש, שזהו תוכן ההפטורה ד"מחר חודש", וכפשטות הפירוש ד"מחר חודש" – שמחר הוא ראש חודש.

יא. ועוד ועיקר – שמכיון שישראל דומין ללבנה ומונין ללבנה⁶⁸, הרי מובן, שכל ענין ומאורע וחידוש הקשור עם הלבנה (ע"ד המבואר בכמה מקומות שב"קיימא סיהרא באשלמותא"⁶⁹ נפעל שלימות בבני ישראל) הוא משתקף ג"כ בישראל. ובענינו – ש"מחר חודש" מורה על כך, שישנה נתינת כח לחידוש מיוחד בעבודתם של ישראל הדומין ללבנה!

והחידוש שבדבר הוא, שה"מחר חודש" הוא באמצע ימי החנוכה, היינו, שבנוסף להוספה ד"מוסיף והולך" מיום ליום שישנה בלאו הכי בכל יום מימי החנוכה בנר חנוכה, וכן ברוחניות בכל הענינים ד"נר מצוה ותורה אור" [החל מלימוד התורה, ובדיבוק חברים דוקא וכו', כמאחז"⁷⁰ "הרבה חכמה למדתי מרבתי ויותר מחברי ומתלמידי יותר מכולם"] – צריכים להוסיף בזה באופן חדש לגמרי, "מחר חודש"⁷¹!

ובפרט בעמדנו לאחרי רוב ימי החנוכה, לאחרי שכבר הדליקו נר שלישי, נר רביעי, נר חמישי, ונר שישי דחנוכה, ולאחרי זה כבר הולכים ומתכוונים ומוסיפים ומדליקים נר השביעי, ועד לתכלית השלימות – הדלקת הנר השמיני, ביום שמיני דחנוכה [שמספר שמונה קשור במיוחד עם הגאולה ומשיח צדקנו כידוע⁷²].

וכמודגש גם בקריאת התורה דיום זה, שבכל שבועת הימים קוראים על דבר קרבנו של נשיא אחד, וביום השמיני מיתוסף בהקריאה בריבוי מופלג, שקוראים מנשיא השמיני עד לסיום וגמר וסך הכל של כל הנשיאים, מכיון שאז היא תכלית השלימות של כל הימים. ומודגש גם בהמשך בפרשת "בהעלותך את הנרות"⁷³, שעל הדלקת הנרות

שיום בדר"ח חל ביום ראשון שבו ה' הקב"ה יחיד בעולמו, ושם: דנוסף לזה שבמשך כל ימי חנוכה צ"ל "מוסיף והולך" [.] . מיתוסף גם העילוי ד"יחיד בעולמו".

(72) ראה ערכין יג, ב. ועוד.

(73) בהעלותך, ח, ב.

(68) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך.

(69) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

(70) תענית ז, א. וש"נ.

(71) בהנחה אחרת מובא בקטע זה הענין (דלעיל)

"אמר לו הקב"ה (לאהרן שחלשה דעתו) חייך שלך גדולה משלהם כו"⁷⁴, שיש לפרש (ע"ד הרמז) בנדון דידן – הגדלות דיום השמיני דחנוכה לגבי שבעת הימים שקדמו לו.

יב. ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש, עוד קודם סיום ימי החנוכה, זוכים להדלקת הנרות בבית המקדש, מכיון שתיכף ומיד נעשה "מראה באצבעו ואומר זה"⁷⁵, שרואים איך ש"הנה זה בא"⁷⁶ – הנה בא ("אט קומט") ונכנס לכאן משיח צדקנו, הקשור במיוחד לשמן, שהרי הוא נקרא "משיח" על שם שהוא משוח, כמ"ש⁷⁷ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי".

ובפרט לאחרי הדלקת נרות חנוכה גם קודם הגאולה "על פתח ביתו מבחוץ", באופן שהם נראים לכל, כולל אינם-יהודים, ועד כדי כך, שאפילו אלו הנקראים "תרמודאי", אותיות "מורדת", רואים זאת. ולא עוד, אלא שזה מבטל את כל מציאותם, ועד שנעשה כליון וביטול אפילו ב"ריגלא דתרמודאי", ויתירה מזו – שמציאותם גופא מתבררת ומתהפכת לטוב וקדושה (ע"ד "זדונות נעשו לו כזכיות"⁷⁸, ועד לזכיות ממש⁷⁹), כמרומז בלשון "כליא (ריגלא דתרמודאי)", שהוא גם מלשון כליון ושלמות⁸⁰.

יג. ובזה⁸¹ נכללת גם ההוראה האמורה – שעל כאו"א מישראל לחנך ולחדש את "ביתו" וחדרו (וכיו"ב) הפרטי ע"י המשכת וגילוי "נר מצוה ותורה אור" בביתו ובחדרו (וכיו"ב), שעייז נעשה "ושכנתי בתוכם" [בתוך כאו"א מישראל בפרטיות, דאע"פ ש"בית" מורה על הדרגא הכי עליונה במקיף, מקיף הרחוק, שלמעלה מענין הלבוש שהוא מקיף הקרוב המדוד לפי מדתו⁸² (שלכן בית דוקא מחוייב במוזזה), הרי ביחד עם זה ניכר בהבית שהוא "ביתו" של יהודי פרטי זה], ע"י שהוא נעשה בית תורה, בית עבודה (תפילה) ובית גמילות חסדים.

וענין זה שייך לכאו"א מישראל, האנשים והנשים והטף; ויש לקבל החלטות טובות בזה – שבקשר ובהמשך לימי החנוכה כדאי ונכון לערוך (עכ"פ) מעין ודוגמת ענין של "חנוכת הבית", ע"י הוספת רהיטים וכיו"ב בהבית או החדר, ועוד וגם זה עיקר – חנוכת הבית בתוכן רוחני, בעניני תורה, תפילה וגמילות חסדים.

– דאע"פ שהוא מתפלל בציבור בבית הכנסת, ועד"ז לימוד התורה בעשרה דוקא בבית המדרש, "עשרה שיושבין ועוסקין בתורה"⁸³ (שבלימוד זה יש מעלה מיוחדת⁸⁴), הרי ישנם ענינים בתפילה הנאמרים בבית דוקא, ע"ד ברכות השחר, ועד"ז בנוגע

(74) פרש"י עה"פ.

(75) ראה תענית בסופה (ובפרש"י שם). שמורר פכ"ג, יד. מכילתא ופרש"י בשלה טו, ב.

(76) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ.

(77) תהלים פט, כא,

(78) יומא פו, ב. וראה תניא פ"ז (יב, א).

(79) לקו"ת שה"ש כג, ד. ובכ"מ.

(80) ראה סה"מ חנוכה ע' קפד. וש"נ.

(81) בהנחה אחרת מופיע תוכן סעיף זה בשיחה א', בהמשך לס"ח.

(82) ראה לקו"ת ברכה צח, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

(83) אבות פ"ג מ"ו.

(84) ראה אגה"ק סכ"ג.

ללימוד התורה, כך שגם בביתו הפרטי ישנה קביעות בתורה עבודה וגמילות חסדים. [ואף שהאבות למדו תורה והתעסקו בעבודה ובגמילות חסדים באוהלים, הרי בזמנם, אוהל ה' ענין של קביעות בדוגמת בית בזמננו זה].

וזהו אחד הלימודים וההוראות – כולל גם נתינת כח – מחנוכה על כל השנה כולה, שכל הענינים ד"נר מצוה ותורה אור" צריכים לפעול גם "על פתח ביתו מבחוץ" – לברר ולהפך גם את מציאות החוץ. וכמרוז גם בזה שימי החנוכה נמשכים בחודש טבת, שהוא ירח שבו "נהנה הגוף מן הגוף"⁸⁵, המורה על גשמיות העולם (יש הגשמי), ועד לענינים בלתי רצויים שבעולם כמודגש ביום העשירי שבטבת שבו אירע ענין בלתי רצוי – כי ע"י העבודה ד"על פתח ביתו מבחוץ" דחנוכה, מבררים ומהפכים את מציאות העולם לקדושה, ועד שביום העשירי בטבת מתגלה ש"העשירי יהי' קודש"⁸⁶, כפי שיהי' לעתיד לבוא כאשר יהפכו ימים אלו "לששון ולשמחה ולמועדים טובים"⁸⁷.

יד. ועוד והוא העיקר – שע"י הדיבור בענינים אלו, וע"י ההחלטות בכל זה עתה – נזכה לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, וכולנו הולכים בתוך כלל ישראל – "וארו עם ענני שמיא"⁸⁸ – תיכף ומיד ביום השבת קודש זה לארצנו הקדושה (שענין זה מותר בתכלית גם בשבת), ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ושם גופא – לבנין וחנוכת בית המקדש השלישי, ובית המקדש המשולש, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

– שיחה ג' –

טו. רגיל תמיד לקחת ("מיטנעמען") מכל התוועדות לימוד והוראה בנוגע למעשה בפועל.

ובעמדנו בימי חנוכה, ההוראה היא לכל לראש: לנצל הזמן הנשאר לסיום היו"ט, להוסיף עוד יותר בכל מבצעי חנוכה, ובכל הפעולות דחנוכה, בכל האופנים האפשריים, בכל הפרטים ופרטי-פרטים, ביתר שאת וביתר עוז.

החל – ממוצאי שבת קודש זה, ליל ז' דחנוכה, ולהמשיך ולהוסיף בזה ביתר שאת וביתר עוז במשך יום ראשון בשבוע, שבסיומו מדליקים את כל שמונת הנרות.

ויש להוסיף, שבזה מיתוספת ג"כ הנתינת-כח מצד תוכן היום עצמו:

(87) זכר"י ח, יט. וראה רמב"ם הל' תעניות בסופן.

(88) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(85) מגילה יג, א. וראה לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך.

(86) בחוקתי כז, לב.

מוצאי שבת קודש מתייחד בכך – שהוא הזמן ד"סעודתא דדוד מלכא משיחא"⁸⁹, שהוא גם שייך וקשור במיוחד לשמן (עיקר הנס דחנוכה), כמ"ש "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי", כנ"ל.

ויום הראשון בשבוע מתייחד בכך – ששמו בתורה שבכתב הוא "יום אחד", "לפי שבו הי' הקב"ה יחיד בעולמו", אשר מכיון ש"זאת התורה אדם"⁹⁰, מובן, שה"יום אחד" כפי שהוא בתורה צריך להשתקף ולהתבטא גם בעבודתו של כל יהודי הנקרא "אדם"⁹¹ על שם "אדמה לעליון"⁹², להיותו "חלק אלוהה ממעל ממש"⁹³.

ונוסף לזה:

כיון ש"יום אחד" הוא התחלת שבוע חדש, הרי מובן בפשטות, שיש בכחו לפעול ולהמשיך את כל הענינים דחנוכה בכל השבוע כולו באופן חדש, ביתר שאת וביתר עוז, גם לאחר ימי החנוכה.

ואע"פ שאז לא מדליקים נרות באופן ד"מוסיף והולך" מיום ליום, הרי בנוגע לכללות העבודה ב"נר מצוה ותורה אור" – ישנו תמיד הציווי הכללי – "מעלין בקודש"⁵⁵, ועאכו"כ ש"אינ מורידין"!

טז. ועוד ועיקר, שע"ז פועלים את חנוכת בית המקדש השלישי, שעוד לפני הסיום דה"יום אחד" נהי' בבית המקדש השלישי, כיון שתיכף ומיד עתה בעמדנו ביום השבת, באה הגאולה האמיתית והשלימה, וממילא, ההמשך דיום השבת, ודמוצאי שבת קודש, וכל שכן ה"יום אחד" – יהי' לאחר ביאת הגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט שמתכווננים עתה לקריאת התורה בפרשת "ויגש אליו יהודה", הגשת יהודה אל יוסף, שבזה נרמז (כדאיתא בזהר"⁹⁴, והובא ונתבאר בדרושי חסידות)⁹⁵ הענין ד"סמיכת גאולה לתפילה", דקאי (גם ובעיקר) על תפילה האמיתית וגאולה האמיתית – שבסמיכות ממש זוכים אל הגאולה האמיתית והשלימה השייכת ל"יהודה"⁹⁶, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"⁹⁷ מארבע כנפות הארץ ב"ענני שמיא",

ובאופן ד"יוסף" – "יוסף אדני- שנית ידו גוי' ומאיי הים"⁹⁸, קיבוץ גליות, "אוחז"⁹⁹ בידיו ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר¹⁰⁰ ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל",

94 ח"א ר"פ ויגש (רה, ב).

95 ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' טז ואילך). ובכ"מ – נסמנו לעיל ע' 56 הערה 79.

96 ראה יחזקאל לז, טז ואילך.

97 בא י, ט.

98 ישע"י, יא, א.

99 פרש"י נצבים ל, ג.

100 ישע"י כז, יב.

89 ראה סידור האריז"ל כוננת הבדלה ומו"ש. פע"ח שער (יה) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 489 הערה ד"ה מוצאי שבת-קודש.

90 חוקת יט, ד. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 141. וש"נ.

91 ראה יבמות סא, רע"א.

92 ע"פ ישע"י יד, יד. ראה עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח ח"ב סל"ג (קצג, ב). של"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב. שא, ב. ועוד.

93 תניא רפ"ב.

מכיון שנמצאים כבר לאחרי ש"י וסוף הוי' לי בן אחר¹⁰¹, דהיינו, לאחרי האתהפכא דכל עיני ה"אחר" שבעולם – ל"בין¹⁰², כולל גם ל"בין" מלשון בנין¹⁰³, וממילא זוכים תיכף ומיד לבנין בית המקדש השלישי¹⁰⁴.

[ובהדגשה יתירה בימים אלה – כיון שצריכים להפוך את העשירי בטבת ליו"ט גדול, ע"י ביאת הגאולה האמיתית והשלימה ובנין בית המקדש השלישי תיכף ומיד ממשי].

ומפרשת ויגש ממשיכים בפרשת "ויחי יעקב בארץ מצרים", שרומז וקאי גם על כאו"א מישראל, היינו, שגם המיצרים וגבולים¹⁰⁵ דהעולם מוסיפים ופועלים את ה"ויחי יעקב", כיון שגם גשמיות העולם נמצאת כבר בתכלית השלימות – בדוגמת שלימות הגשמיות בהגאולה העתידה.

וכמובן גם בפשטות הענינים, שההוספה ב"ויחי יעקב בארץ מצרים" שבע עשרה שנה על גבי ה"שבע עשרה שנה" הראשונים שגם בהם נתקיימה בקשת יעקב "לישב בשלוה" כנ"ל, היא, ש"בארץ מצרים" יעקב שבע נחת ("געקליבן נחת") בשלימות מיוסף בנו (ומשאר בניו) – לא רק בענינים רוחניים כמו בעבר: "זיו איקונין שלו"³³, זיו תורתו, וה"כתונת פסים", אלא גם בענינים גשמיים בפשטות!

יז. ועוד והוא העיקר – ש"לא עיכבן אפילו כהרף עין"¹⁰⁶,

ובפרט לאחרי הודעת נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכשרק יפתחו את העיניים ("אז מ'ועט נאָר אויפּעפענען די אויגן") יראו מיד איך שהכל מוכן ומצוחצח¹⁰⁷ כבר בשלימות לגאולה האמיתית והשלימה.

וכאמור, כיון שמתכוננים עתה לקרוא בתפילת מנחה "ויגש אליו יהודה", סמיכת גאולה לתפילה – נזכה שהגאולה האמיתית והשלימה תבוא בסמיכות להתפילה שהתפללו כבר, שחרית ומוסף, בסמיכות לסיום התפילה באמירת "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"¹⁰⁸ – בבית המקדש השלישי,

ובפרט ע"י ההחלטות ש"יחטפו" ("מ'זועט אַריינכאַפֿן") ויחליטו תיכף ומיד עוד בזמן הגלות, קודם הגאולה, נזכה עוד לפני תפילת המנחה (וכל שכן לפני תפילת ערבית, שלאחרי' מדליקין שבעה נרות ("ניט אום שבת גערעדט")) – שתהי' כבר (בלשון בקשה – "זאַל שוין זיין"), ותהי' כבר (בלשון הבטחה – "וועט שוין זיין") הגאולה האמיתית והשלימה,

101) ויצא ל, כד.

102) ראה אוה"ת ע"פ (ויצא רכ, א). סה"מ תרח"ץ ע' ל. ובכ"מ.

103) ראה ברכות בסופה. וראה ספר הליקוטאים – דא"ח צ"צ ערך בן ס"ב; ס"ד. וש"נ.

104) בהנחה אחרת הובא ענין זה לקמן סי"ט.

105) ראה תו"א וראא נז, ב ואילך. ובכ"מ.

106) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

107) ראה שיחת שמחת תרפ"ט. וראה סה"מ ד'

פרשיות ח"א ס"ע קצג, ובהנסמן שם הערה 129.

108) תהלים קמ, יד.

והקב"ה בודאי ימלא משאלות לבב כאו"א מישראל, האנשים והנשים והטף, על הגאולה,

וממילא זוכים ל"ישבו ישרים את פניך" – בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, בבית המקדש השלישי והמשולש,

"והדליקו נרות בחצרות קדשך" – ד"משה ואהרן עמהם¹⁰⁹, ורואים בפשטות ובעיני בשר איך שאהרן מדליק את מנורת המקדש [נוסף על ה"והדליקו נרות (ש)בחצרות קדשך", כמדובר בהתוועדות שלפני זה¹¹⁰] – בביאת בית המקדש השלישי וגילויו, תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "אך צדיקים . . כי אלקים יושיע ציון"].

— שיחה ד' —

ית. להזכיר עוד הפעם ההוראה במעשה בפועל שיש לקחת מההתוועדות – להוסיף עוד יותר בכל הענינים דמבצע חנוכה, ובכל הענינים ד"נר מצוה ותורה אור", במוצאי שבת קודש זה, וביום ראשון הבא עלינו לטובה, ובמשך כל ימי השבוע, באופן ד"מוסיף והולך" מיום ליום, מכיון ש"מעלין בקודש ואין מורידין" ח"ו, שע"ז שוללים בתכלית כל ענין של ירידה בכל עניני תורה ומצוות, ובפרט בענינים שהזמן גרמא, ובעניננו – העבודה בהשתדלות מיוחדת להפוך את העשירי בטבת מיום צום ליו"ט גדול, "העשירי יהי קודש".

ובודאי שאין צורך לשלול ענין זה (ש"אין מורידין") – מכיון שהנהגת בני ישראל כבר היתה בכיוון ההפכי – באופן ש"מעלין בקודש", כמודגש גם בהנהגתם בהדלקת נרות חנוכה שהוסיפו בזה "מיום ליום".

וכאמור לעיל, שאף ש"לא תוסיפו . . ולא תגרעו"¹¹¹, הרי זהו (בנדון דידן) רק בנוגע להדלקת הנרות כפשוטה שאינה שייכת לאחרי שמונת ימי חנוכה, כפשוט, אבל בנוגע לתוכנם ברוחניות הענינים – כללות העבודה ב"נר מצוה ותורה אור" – מובן בפשטות, שכדאי ונכון להוסיף ולהמשיך בזה מיום ליום בהתאם להכלל בכל עניני קדושה – "מעלין בקודש", גם לגבי כל הפעולות בימי חנוכה שלפני זה.

ולהוסיף ולהעיר, שגם בהדלקת הנרות גופא, מצינו דבר פלא – שבבית הכנסת (המקום העיקרי והמרכזי ד"פרסומי ניסא") מדליקים נרות במנורה גם בבוקר, כולל גם בשחרית דיום השמיני, כך שבמשך כל היום – הנרות דולקים!

(110) ראה לקו"ש ח"כ"ה ע' 215 ואילך. וש"נ.

(111) ואתחנן ד, ב.

(109) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד,

סע"ב.

יט. ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד נעשה (כהנתינת-כח מפרשת השבוע) "מקץ שנתיים ימים", "קץ הימין" ו"קץ הימים" עם כל הפירושים בזה (כמבואר בכמה מקומות), כולל – סיום וקץ כל עניני הגלות,

ולאחרי זה "ויגש אליו יהודה", סמיכות יהודה ויוסף, גאולה ותפילה, ובפשטות – שניגשים ("מ'גייט צו") לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ובפרט ע"י ההחלטות הטובות שכאו"א יחליט עתה בכל הענינים האמורים, וכפי שיכריזו בזה עתה –

שע"ז נזכה תיכף ומיד להעלי' מלמטה למעלה דכל בני ישראל – מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה, ומחוץ לארץ לארצנו הקדושה ש"גבוה מכל הארצות"¹¹², ובזה גופא – עלי' אחר עלי', לירושלים עיר הקודש ולהר הקודש ולבית המקדש וכו',

ותיכף ומיד נעשה "מקץ" – בב' הפירושים שבדבר: "כל לשון קץ סוף הוא"¹¹³; וכן "יש מקץ שהוא תחילה" (כפירוש האבן עזרא¹¹⁴). ובענינו – לא רק קץ וסוף הגלות אלא גם ובעיקר התחלת הגאולה,

ובגאולה גופא – עלי' אחר עלי', כמ"ש¹¹⁵ "ילכו מחיל אל חיל" עד ל"ראה אל אלקים בציון", בשלימות הגאולה האמיתית, ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

יעלו עתה – אלה שהכינו משקה המשמח.

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל, ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:30 לערך].

(114) שלח יג, כה. פ' ראה טו, א. וילך לא, י.

(115) תהלים פד, ח.

(112) פרש"י ויגש מה, ט. ועוד.

(113) פרש"י עה"פ.

**בס"ד. שיחת יום בדר"ח טבת, ערב זאת חנוכה ה'תשנ"ב
– לאחר תפילת מנחה והדלקת נר שמיני דחנוכה –**

הנחה בלתי מוגה

א. מהענינים המיוחדים בנר חנוכה – שמקום ההדלקה הוא "על פתח ביתו מבחוץ"¹, וההדגשה בזה – שצריכים להאיר דוקא "בחוץ" ג"כ.

ואין זה "חוץ" סתם, אלא אפילו "חוץ" שבו נמצאים "תרמודאי" (דזמן הדלקת הנרות הוא "עד דכליא ריגלא דתרמודאי"²), ועד שלכתחילה "חוץ" זה הוא רשותם, וצריכים לבטל מרותם ("מאכן זיי אויס בעה"ב'ים") – ע"י נרות חנוכה.

וביטולם גדול עד כדי כך – "עד דכליא (אפילו) ריגלא דתרמודאי", שבזה מרומז, שגם הענינים ש(אינם "תרמודאי" ממש, אלא) הם באים אך ורק כתוצאה ומסובב וגרם מה"תרמודאי", "ריגלא", הנה לא זו בלבד שאינם מפריעים, אלא יתירה מזו, שכל מציאותם מתבטלת לגמרי – "כליא ריגלא דתרמודאי".

ב. ותכלית השלימות בזה – אפילו כשרשות הרבים ("ה'חוץ") נשאת רשות הרבים. וכפי שניכר ונראה בפשטות – שיש לה את כל הדינים דרשות הרבים בהלכות שבת כמו שהי' לה גם לפני כן, היינו שאפילו בשבת (שבו הי' "ריגלא דתרמודאי") פעלו שיהי' "כליא ריגלא דתרמודאי", ומכל מקום נשאר כל עניני רשות הרבים בכל תקפם; אמנם ביחד עם זה, מכיון שברשות הרבים זו ניכרת פעולת נר חנוכה, ועד לתכלית השלימות בפעולה [לא רק עצם הפעולה, התחלתה או סופה] – שגם ב"ריגלא דתרמודאי", בתוצאות שלהם, נעשה "כליא" בשלימות, ולא נשאר מהם רושם כלשהו – הרי זה מורה על שני הענינים: שביחד עם זה שמציאות רשות הרבים קיימת בכל תוקפה, אין זה מחייב שישארו בה ענינים של "תרמוד" אותיות "מורדת"², אלא שגם דבר הגורם לזה, או גרם דגרם לזה (שכל זה נכלל ב"ריגלא דתרמודאי") – מתבטל.

ויתירה מזו: "תרמודאי" לא היו סתם "מורדים" בנוגע לעניני קדושה, אלא כמסופר בגמרא³ בנוגע ל"תרמוד", שהם היו מעבדי שלמה שאח"כ התנהגו שלא כדבעי, ועאכו"כ – שלא כדבעי לעבדי שלמה. ואעפ"כ השתחררו מהם והשמידו אותם לגמרי ("כליא"), ועד כדי כך, שגם מה"ריגלא" שלהם לא נשארה שום מציאות, "כליא ריגלא".

(3) ראה יבמות טז, ב. פרש"י דברי הימים"ב, ח, ד.

וראה סה"מ חנוכה ע' פד הערה 78.

(1) שבת כא, ב.

(2) עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א).

קה"י ערך תרמוד. וראה סה"מ חנוכה ע' ז. וש"נ.

ויש לומר יתירה מזו, ש"כליא ריגלא דתרמודאי" פירושו (לא רק כליון וביטול, אלא) גם מלשון כליון (שלימות)⁴, ע"ד "בכל מכל כל"⁵ (היינו שמהפכים את מציאות ה"תרמודאי" גופא לענין של קדושה). וכמדובר כמה פעמים שהכליון (השלימות) של כל הענינים דימי השבוע הוא ביום השבת שלאחריהם, שאז נעשה ה"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם"⁶, היינו, שגם מהענינים-הפכיים (ע"ד "תרמודאי") ישנה התועלת בתכלית השלימות ע"י הפיכתם לקדושה, אתהפכא – שלא רק שניתן להשתמש בהם, אלא עוד זאת, שהם נעשים ענין של "ויכולו", עונג!

וזה נעשה ענין של עונג אמיתי, שזהו עונג שבת, שבזה תלוי קדושת השבת. דהנה קדושת שבת היא ענין בפני עצמו (ד"שבת מיקדשא וקיימא"), כמדובר כמה פעמים, ואעפ"כ, הרי קדושת השבת נעשית באופן כזה שיהודי מוסיף בה [דמכיון שהוא יהודי, הרי הוא צריך להראות שהוא פעל שלימות בכל העולם, ובכל פינות העולם, שלא נשארה נקודה אחת ויחידה שלא פעל בה את תכלית השלימות, שזהו מה שבשבת גופא (שכבר יש בה העונג שלמעלה) נפעל עונג שבת ע"י היהודי ג'כ], ובלשון הגמרא⁸ "המענג את השבת", היינו דאע"פ ששבת מצד עצמה ענינה עונג – צ"ל גם "המענג את השבת", שיהודי פועל וממשיך אפילו ביום השבת – עונג נעלה יותר שלא בערך!

וגודל הענין בזה מובן גם מכך שחז"ל⁸ מקשרים זאת עם יעקב אבינו דוקא (שבין האבות גופא הרי הוא "בחיר שבאבות"⁹) – "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר¹⁰ אז תתענג על ה' גו' והאכלתיך נחלת יעקב אביך".

– אלא שבו נכללים גם אברהם ויצחק, "בכל מכל כל". וכפי שזה מתבטא גם בכך, שכל יהודי – גם כששמו הפרטי הוא אברהם – נקרא בשם "יעקב" ו"ישראל".

ואדרבה, זה נעשה שמו העיקרי, כמובן גם מכך ש"ישראל" הוא ר"ת "יש שישים רבוא אותיות לתורה"¹¹, היינו, שכאמ"א מהשישים רבוא דבני ישראל מהוה חלק מהשישים ריבוא אותיות לתורה, כך שבו תלוי (כשרות ו)שלימות הספר-תורה דכל ישראל!

ג. ובזה נכלל ג"כ הספר-תורה שכתבו משה, (שבנוסף ל"ב ספרי תורה שמשו רבינו כתב וחילקם לכל שבט בפני עצמו, הי' עוד) ספר תורה שהי' מונח בעזרה¹², שבקרוב ממש – בבנין "מקדש אדני- כוננו ידיך"¹³, יחזרו גם כל הענינים שנגזזו וכו', ועאכו"כ הספר-תורה שהי' בעזרה.

9) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב. שער הפסוקים תולדות כז, כה.
10) ישע"י נח, יד.
11) מגלה עמוקות אופן קפו.
12) ראה דב"ר פ"ט, ט. ועוד.
13) בשלח טו, יז.

4) ראה סה"מ תנוכה ע' קפא. וש"נ.
5) ראה ב"ב טז, סע"ב ואילך.
6) בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ (בראשית מב, סע"ב ואילך. (כרך ג) תקה, ב ואילך. תקת, א ואילך).
7) ביצה יז, א.
8) שבת קיח, סע"א.

והנה בנוגע לספר תורה שהי' מונח בעזרה, ישנם ב' דעות¹⁴ – האם הוא הי' מונח בתוך הארון, או מצד הארון מבחוץ, ו"אלו ואלו דברי אלקים חיים"¹⁵. ולעתיד לבוא, שאז יתעלו כל הענינים לתכלית השלימות שלהם – יראו בגלוי את שתי המעלות בתכלית השלימות: הן את תכלית השלימות בכל הענינים שהיו בתוך הארון [בעבר, ונשאר בו גם אח"כ, או שלא נשאר בו, ובפרט להדעה¹⁶ שגם הענינים שהיו בתוך הארון נלקחו ואף גלו לבבל (כמדובר כמה פעמים¹⁷ בנוגע לשברי לוחות)], והן את תכלית השלימות בכל הענינים שהיו מחוץ לארון.

ומזה מובן גם בנוגע לכללות מעשינו ועבודתינו, שהרי אנו רואים, שרוב הזמן (הגשמי) עבר במעמד ומצב שנמצאים מחוץ לארץ הקודש, שזהו בדוגמת – חוץ לארון. ומכיון שזהו רוב מעשינו ועבודתינו, רוב בעיני קדושה, הרי מובן, שלעתיד לבוא, כאשר כל הענינים יתעלו לתכלית השלימות שלהם – נראה בגלוי את המעלה שבעבודה דוקא מחוץ לארצנו הקדושה, מחוץ לארון, שכן "אלו ואלו דברי אלקים חיים!"

ד. והנה בנוגע ל"דברי אלקים חיים" ישנו חילוק בין פסק ההלכה בפועל לה"דברי אלקים" – שאע"פ שב' הדעות אמת, "אלו ואלו דברי אלקים חיים", הרי ישנו "דברי אלקים חיים", לשון רבים, אבל אין זה הענין דפסק הלכה – שזהו רק באופן ד"דבר הוי' זו הלכה"¹⁸, "דבר הוי'", לשון יחיד – אלא באופן שהענינים נשארים במחלוקת, "אלו ואלו דברי אלקים חיים";

משא"כ בנוגע לכל הענינים שכבר נתבררו, כולל גם ברור באופן כזה שמגלים בהם את ה"אחד" שבהם, ויתירה מזו – את ה"יחיד" שבהם, ועד ל"יחידו של עולם"¹⁹, שמגלים בהעולם עצמו שמציאותו האמיתית היא ה"יחידו של עולם",

– שזהו למעלה גם מה"יום אחד" (יום ראשון) שבמעשה בראשית²⁰, שאע"פ שגם שם מפרשים שה"אחד" פירושו "יחיד"²¹, הרי מה שנכתב בגלוי בתורה שבכתב הוא "אחד" דוקא ולא "יחיד".

[וכן הוא ("יום אחד") אפילו כפי שהענינים נכתבו "בתורתו של ר' מאיר" (באופן "מאיר"), אחרת מכפי שכתוב בספרי תורה שלנו, וכמאחז"²² על הפסוק²³ "כתנות עור" – "בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור", הרי במה דברים אמורים – בנוגע ל"כתנות עור" וכיו"ב (ותוכן הענין הוא – ש"בתורתו של ר' מאיר" היתה האתהפכא,

19) שבת קלח, ב.
20) בראשית א, ה.
21) ב"ר פ"ג, ח. הובא בפרש"י עה"פ.
22) ב"ר פ"כ, יב.
23) בראשית ג, כ.

14) ב"ב יד, א-ב.
15) עירובין יג, ב. וש"נ.
16) ראה יומא נג, סע"ב. וש"נ.
17) ראה גם שיחת י"ג ניסן תנש"א (שיחות קודש ח"ג ע' 44).
18) ראה ב"ב פכ"א, ה. ובכ"מ.

שמה"עור" דנחש הקדמוני נעשה ענין של "אור", כמדובר כמה פעמים עם כל הפירושים (שבדבר), משא"כ בנוגע ל"יום אחד" שבמעשה בראשית, הרי גם "בתורתו של ר' מאיר" נכתב בגלוי "אחד" (ולא "יחיד").

וזהו גם מה שנוגע למעשינו ועבודתינו מהענין האמור – שמכיון שכנ"ל רוב הזמן, ובפרט רוב זמן חיינו בפשטות, של האנשים והנשים והטף בדורנו זה, הי' בגלות (ורק לאחר מכן באים לענין הגאולה, ועד להגאולה האמיתית והשלימה), אשר כל רגע בקדושה הוא ענין נצחי – הרי מיד בבוא הגאולה האמיתית והשלימה (מיד לאחרי רגעי הגאולה הראשונים), תתגלה שלימות המעלה של רוב זמן העבודה [רוב בכמות], מעלת מעשינו ועבודתינו במשך כל זמן הגלות!

ה. ומזה מובן בדרך ממילא – מה שכאו"א צריך ליתן אל לבו מהענין האמור – בנוגע לעניני עבודת ה'.

ובפרט בנוגע לכל יהודי שחי חיים נצחיים, וממשיך את החיים-נצחיים בכל רגע ורגע מחייו, אפילו באם הוא פחות מ"שבעים שנה", ואפילו אם הוא כבר מבוגר מ"שבעים שנה", ועד ל'ואם בגבורות שמונים שנה"²⁴, ויתירה מזו – אפילו באם הוא כבר בן מאה ועשרים שנה, הרי הקב"ה מוסיף לו עוד יותר אריכות ימים ושנים טובות, ע"ד מספר שנות יעקב – "שבע שנים וארבעים ומאת שנה"²⁵!

וכמדובר כמה פעמים²⁶, שמאה ארבעים ושבע שנה מורה על שלימות בכללות הצורה והבנין. וע"ד מה שמצינו בנוגע לשני חיי שרה "מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים"²⁷, ד"מאה" מורה על ענין הכתר; "עשרים" על ענין המוחין; ו"שבע" על ענין המדות – ע"ז רואים בשני חיי יעקב, מאה ארבעים ושבע, שזוהי שלימות נוספת – שבמקום שלימות המוחין כפי שהם בשני חיי שרה, "עשרים שנה" (אף שגם דרגא זו היא תכלית השלימות, שהרי ה"מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" היו באופן ד"כולן שוין לטובה"²⁸), מיתוסף בשני חיי יעקב ששלימות המוחין היא באופן ד"ארבעים", דקאי על שלימות המוחין כפי שיהיו לעתיד לבוא.

ונקודת הענין – דמכיון שאז יתוסף במוחין, שהרי אז הוא הזמן ד"עבודת המוחין"²⁹, ובפרט בענין הדעת, ועד לאופן ד"כמים לים מכסים"³⁰, אזי יהיו המוחין [עכ"פ יש לומר

27) ר"פ חיי שרה (כג, א).

28) פרש"י עה"פ.

29) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תת ואילך. שם ע' א' מט ואילך. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ד ואילך. וראה שיחת אור לט' מרחשון שנה זו (לעיל ח"א ע' 273 ואילך).

30) ישע"י יא, ט. וראה רמב"ם הלי' מלכים בסופן.

24) תהלים צ, י. – ולהעיר שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא) – התחילו ב"א ניסן תנש"א אמירת מזמור זה. המול.

25) ר"פ ויחי (מו, כח).

26) ראה ד"ה ויחי יעקב תשמ"ז (סה"מ בראשית ח"ב ע' רמח"ט). וש"נ.

כך, ויש סמוכין לומר כן] במספר ד"ארבעים". ובפרט שהמספר "ארבעים" בכלל שייך לגאולה³¹.

וממילא מובן, שבזמן הגאולה, מגיעים המוחזין עצמם לתכלית השלימות שלהם, שמהשלימות ד"עשרים שנה" כבשני חיי שרה – נעשית השלימות כפי שהי' אצל נכדה של שרה, יעקב אבינו, השלימות ד"ארבעים שנה".

ומיעקב אבינו – נמשכת השלימות האמורה בנכדיו, היינו, האנשים הנשים והטף של דורנו זה, שכא"א מהם (כא"א מישראל) נקרא בשם "יעקב" ו"ישראל" – שהקב"ה מעניק להם אריכות ימים ושנים טובות. ולא רק יותר מ"מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", אלא גם יותר ממאה וארבעים ושבע שנים!

ובפשטות – שמכיון שתיכף ומיד באה הגאולה האמיתית והשלימה, שאז מתקיים היעוד³² ד"ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", הרי עאכו"כ שמתבטל הענין דהיפך החיים, ואדרבה – אז יהי' דוקא "מחיי חיים יתן לך חיים"³³ לכא"א מישראל – שהם "חיים" נעלים יותר אפילו מחיי יעקב אבינו!

וכמובן גם מיעקב אבינו עצמו – שלאחרי השלימות (הנ"ל) דחיו בתור נשמה בגוף גשמי במשך "שבע שנים וארבעים ומאת שנה", הי' חילוק בין שלימות זה להשלימות שלאחרי זה, עד כדי כך שלשם כך הטריח יעקב מלך – את יוסף! שהרי נהגו עמו דיני מלכות³⁴; ואעפ"כ הטריחו יעקב שיעלה את עצמותיו מארץ מצרים, כדי שהם יהיו בארץ ישראל, ובבואם לשם יהי' (נוסף לשלימות הנ"ל) עילוי שלא בערך – העילוי דחיים נצחיים!

וכדי לבוא לעילוי האמור, ושיהי' בתכלית השלימות, לא רצה יעקב להסתפק ("יוצא זיין") ב"והעליתם את עצמותי מזה אתכם"³⁵ ע"י השבטים, אלא שיהי' דוקא ע"י יוסף עצמו, דבין השבטים גופא הרי הי' המלך שבשבטים!

[– בנוגע לזמן דלעתיד לבוא אכן נאמר, שיהי' "ויגש אליו יהודה"³⁶ (שזוהי הפרשה שהתחלנו כבר ללמדה בשיעורי חת"ת, ומתכוונים כבר ליום השלישי (וכמדובר כמה פעמים), וליום חמישי, ולכל השבוע כולו), היינו, שיהודה דוקא יהי' המלך שבשבטים³⁷; אבל בזמן ההוא יוסף הי' המלך שבשבטים].

ו. ועוד והוא העיקר – שכל הענינים יהיו באופן ד"ויגש" בפשטות, וע"ד כמו שמ"ויגש אליו יהודה" לומדים את הענין דסמיכת גאולה (יוסף) לתפילה (יהודה)³⁸,

(35) ל' הכתוב – בשלה יג, יט.

(36) ר"פ ויגש (מד, יח).

(37) ראה יחזקאל לז, טז ואילך.

(38) זח"א ר"פ ויגש (רה, ב).

(31) ראה ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות אות
מ' (ב) ס"ע רב ואילך. וש"נ.

(32) זכרי' יג, ב.

(33) יומא עא, א. וראה סה"מ תשי"ע ע' 44.

(34) ראה ויחי מח, ב ובפרש"י.

ובאופן שאסור שיהי' שום הפסק (אפילו ב(רגע כ)מימרי') בין גאולה לתפילה³⁹ – כמו כן יקויים בנו, שמהתפילות שהתפללנו זה עתה – "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", וכמו כן הסיום ד"אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"⁴⁰ – אסור שיהי' שום הפסק ביניהן לבין הגאולה האמיתית והשלימה!

וממילא, עוברים תיכף ומיד ממעמדנו ומצבנו עתה – אל המעמד ומצב דחיים נצחיים דלעתיד לבוא, דמובן שאז יש לכל יהודי ריבוי חיים "עד כי חדל לספור כי אין מספר"⁴¹, היינו, ש"מספר" החיים הוא – "אין"!

ובמילא מובן, שחיים אלה הם למעלה שלא בערך מקכ"ז שנה, ולמעלה באין ערוך אפילו מקמ"ז שנה, ויתירה מזו – למעלה שלא בערך אפילו ממאה ושמונים שנה, שאלו היו ימי שני חיי יצחק, שהאריך ימים יותר מכל האבות, וכמדובר כמה פעמים.

ז. ועוד והוא העיקר – שאין ענין יוצא מידי פשוטו – ותיכף ומיד זוכים לזה כל אחד ואחת מאנשים ונשים וטף, מכיון שזהו הדור האחרון דהגלות והדור הראשון והתחלת הגאולה האמיתית והשלימה –

בנוגע לטף, הרי מאי קא משמע לך!... אלא שאפילו אנשים ונשים שזכו כבר לאריכות ימים ושנים טובות – הרי הם עוברים מיד אל חיים נצחיים, "עד כי חדל לספור כי אין מספר"!

וכל זה – נוסף על הפירוש ב"יום שכולו ארוך"⁴² – "שבתחילתו הוא ארוך"⁴³, שכל רגע וכל יום של כל יהודי הוא ממולא ("אָנגעפילט") בענינים של שמחה וענינים של גאולה. ובזה גופא, הולך ומיתוסף שלא בערך לגמרי, "עד כי חדל לספור" בפשטות, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – שמהדיבור בכל זה, זוכים תיכף ומיד ל"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", באופן שניכר ש"יוסיף אדני- שנית ידו גוי"⁴⁴, קיבוץ כל האנשים הנשים והטף מכל הגלות, מכל קצוי תבל.

ודוקא באופן ד"אתם תלוקטו לאחד אחד"⁴⁵ – שליקוט זה נעשה דוקא ע"י הקב"ה בעצמו⁴⁶. וממילא מובן, שאין צורך כלל "להבהיר" ("אז מ'דארף גאר ניט באַוואַרענען") ש"ויגש אליו יהודה", מכיון שזה נעשה ע"י הקב"ה בעצמו, ועד לעצמות ומהות בעצמו! ומפרשת "ויגש" עוברים מיד ממעמד ומצב דפרשת ויגש אל הגאולה בפשטות, הגאולה האמיתית והשלימה. וממילא נעשה מיד המשך הענינים שלאחרי זה, החל

(43) ת"א תולדות יח, סע"ד. ובכ"מ.

(44) ישע"י יא, יא.

(45) שם כז, יב.

(46) ראה פרש"י נצבים ל, ג.

(39) ברכות ד, ב.

(40) תהלים קמ, יד.

(41) ל' הכתוב – מקץ מא, מט.

(42) ראה קידושין לט, ב.

מ"ויחי יעקב בארץ מצרים" – שכל המיצרים וגבולים דעולם הזה⁴⁷ נתהפכו כבר, ועד שהם נעשו "מיצרים" כאלה שענינם הוא בכדי שעל ידם יגיעו אל "מרחב" גדול יותר, ועד ל"מרחב י-ה", שלזה נדרשת הקדמת "מן המיצר" דוקא, מיצר מיוחד, שדוקא ממנו ועל ידו מגיעים אל המרחב – "מן⁴⁸ המיצר . . במרחב י-ה"!

ונאמר אז הלל – ע"ד אמירת ההלל כבר עכשיו במשך כל ימי חנוכה – הלל שלם דוקא, ובברכה לפניו ולאחריו, וכמדובר כמה פעמים על דרך זה.

ועוד והוא העיקר – שחנוכה זו נעשית הקדמה קרובה לחנוכת בית המקדש השלישי, ולחנוכת בית המקדש המשולש, "מקדש אדני-כוננו ידיך"!
ח. ובפרט ע"י שמסיימים בעשיית כאו"א שליח לנתינת הצדקה –

אע"פ שאנו חזקים בבטחון בהקב"ה, שמצד זה שאנו מוסיפים גם את הבקשה על ביאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד – הקב"ה יתן מיד דמי חנוכה ומתנות וכו'⁴⁹ באופן ד"חדל לספור",

ובודאי נתינה זו תהי' ע"ד נתינת דמי חנוכה ל"נער ישראל ואוהבהו"⁵⁰, שנתינתם היא דוקא באופן שהיא פועלת אצל הנער שהוא יהי' שמח מהדמי-חנוכה.

וכידוע⁵¹ גם ממנהגי רבותינו נשיאינו, שנהגו לתת דמי חנוכה, ועד כדי כך, שנתנו לילדיהם אפילו לאחר שהתחתנו והיו להם כבר בתים בישראל בפני עצמם, ולאחרי שהיו להם ילדים ג"כ, כך שהם עצמם היו נותנים כבר דמי חנוכה –

אעפ"כ, הרי זה לא מגיע ("קומט דאָס ניט אָבער") להדמי-חנוכה שמקבלים מאבינו שבשמים, ומאבינו האמיתי, כמדובר כמה פעמים.

ולכן – בנוסף להסיום עתה בנתינת השליחות לצדקה – כל מי שלא קיים עדיין את ה"מנהג ישראל תורה היא"⁵² בהענין דדמי חנוכה, שיחליט תיכף ומיד למלא ולהשלים את המנהג, "לחסוף" ("אַרײַנכאַפּנדיק") זאת בימים ובשעות שנותרו עוד בחנוכה.

ושנתינתה תהי' ג"כ באופן שהמקבל דמי החנוכה מכל יהודי נעשה שמח עי"ז, ועד לשמחה כזו – שאפילו בחנוכה יהי' ניכר שזוהי שמחה אמיתית, גם לדעת הרמב"ם⁵³ שבכל ימי החנוכה צריך להיות ענין השמחה (כמדובר כמה פעמים⁵⁴, וגם בהתוועדות בימים האחרונים).

הערה 36 חכ"ה ע' 418 הערה 25.

52) ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. רמ"א י"ד
סע"ו ס"ד. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתצ"ד
סט"ז. ועוד.

53) הל' חנוכה פ"ג ה"ג.
54) ראה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. וש"נ.

47) ראה תו"א וארא נז, ב ואילך. ובכ"מ.

48) תהלים קיח, ה.

49) ראה גם שיחת ש"פ מקץ (לעיל ס"ע 9-108).

50) הושע יא, א.

51) ראה "היום יום" כח כסלו. לקו"ש ח"ב ע' 451

ט. ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד לאחרי סיום דברים אלו, ועוד לפני ההמשך בהם – נזכה לגאולה האמיתית והשלימה,

וכולנו נלך, "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו"⁵⁵, ונשיא דורנו בראשנו (כמדובר כמה פעמים), ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁵⁶ וכו' וכו',

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש זוכים לגאולה האמיתית והשלימה למטה מעשרה טפחים, וכולנו נמצאים "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו" ב"מקדש אדני-כוננו ידיך", מקדש השלישי והמשולש,

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

[המזכיר שי' הציע לכ"ק אדמו"ר שליט"א להמשיך את החלוקה למעלה, ליד היכל קדשו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה שהוא יחלק בבית הכנסת. ובהמשך לזה אמר:]

י. הציעו שהמשך החלוקה יהי' למעלה. אמנם, אע"פ שזה קשור עם עלי' מלמטה למעלה – יחלקו כאן מצד טירחא דציבורא.

ועוד והוא העיקר – שכשנמצאים ב"מקדש מעט"⁵⁷ בכלל, ובפרט שזהו בבית הכנסת שהוא גם בית המדרש (תפילה ותורה), וגם בית שעושים בו מעשים טובים, בית המשולש – אזי קל יותר לפעול את המעבר ("דער אריבערגיין") בפשטות אל "מקדש אדני-כוננו ידיך",

כך שאין צורך להוסיף בקשה מיוחדת, אלא מבקשים רק מהקב"ה שיקח כל אחד מאתנו מהבית המשולש הזה – אל בית המקדש השלישי,

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהאנשים הנשים והטף שיחיו – שטר של דולר לצדקה, ומטבע של דולר "דמי חנוכה" (בתוך שקית פלסטיק שעלי' נדפס התאריך: חנוכה תשנ"ב)].

(57) ראה מגילה כט, א.

(55) בא י, ט.

(56) ישעי' כו, יט.

בס"ד. שיחת אור ליום הבהיר ה' טבת*, ה'תשנ"ב
— לאחר תפילת ערבית —

הנחה בלתי מוגה

א. בנוגע לכל מצוה ישנו כלל¹ ב"דבר משנה"², ש"דבר משנה" הוא לשון קצר ולשון ברור, הלכה למעשה³.

והרי לענין המשניות יש שייכות מיוחדת להגאולה האמיתית והשלימה, כמובא בחסידות בכלל, ובתורה אור במיוחד⁴ – שבזכות המשניות נצא מהגלות⁵, ומגלות זו, ותיכף ומיד ממש.

ומכיון שמוסיפים בלימוד המשניות, ומחליטים להוסיף עוד יותר ועוד יותר, והקב"ה הרי רואה שההחלטות הן אמיתיות ושבדאי יקיימו אותן – הרי דבר ברור הוא שהן פועלות בנוגע למעשה בפועל, בדיוק כמו לאחר לימוד המשניות בפועל.

ועל אחת כמה וכמה – כשקבלת ההחלטות נעשית במקום קדוש, ע"ד המקום בו אנו נמצאים עתה – שזהו בית המשולש (כמדובר כמה פעמים) – בית של תפילה, ובית של תורה, ובית שבו מקבלים החלטות טובות בנוגע למעשים טובים, החל מגמילות חסדים וצדקה, וכמדובר כמה פעמים.

ב. ולכל זה יש ג"כ שייכות לפרשת השבוע, "ויגש אליו יהודה גוי"⁶, וכמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה⁷ שזהו ענין הקשור במיוחד להגאולה האמיתית והשלימה, שזהו ענין ש"ויגש אליו יהודה" – אל יוסף, שיוסף ויהודה הוא ענין "סמיכת גאולה לתפילה", כדאיתא בגמרא⁸.

וכשם שסמיכת גאולה לתפילה בפשטות היא סמיכות עד כדי כך, שאסור שיהי' ביניהן שום הפסק, אפילו לא בעניני קדושה, כמו בלימוד התורה וכיו"ב, או באמירת תפילות אחרות, אלא מיד מ"גאל ישראל" ממשיכים באמירת "אדני- שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך"⁹, שזוהי התחלת התפילה שלאחר מכן, ד"כתפילה אריכתא דמיא"¹⁰ (וגאולה אריכתא דמיא) –

סע"ב ואילך. תו"ח שמות יח, א-ב. ובכ"מ.

(5) ראה ויק"ר פ"ז, ג.

(6) ר"פ ויגש (מד, יח).

(7) שיחת ערב זאת חנוכה (לעיל ס"ע 121 ואילך).

(8) ראה ברכות ד, ב. וראה זח"א ר"פ ויגש (רה, ב).

ועוד.

(9) תהלים נא, יז.

(10) ברכות שם.

(* היום בו "דידן נצח" באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש.

(1) הכלל ד"מצוה גוררת מצוה" (אבות פ"ד מ"ב) – ראה לקמן ס"ד.

(2) ראה כתובות פד, ב. וש"נ.

(3) ראה הקדמת הרמב"ם לפיה"מ (ד"ה אח"כ ראה להסתפק).

(4) ראה תו"א שמות מט, ג. וראה לקו"ת דברים א,

כך גם בטוחים אנו, שהקב"ה לא יעכבנו ח"ו "אפילו כהרף עין"¹¹, כך שנזכה לגאולה תיכף ובסמיכות לענין הצדקה – "שמקרכת את הגאולה"¹²,

– כפי שנלך כעת לעשות כאו"א מכם שליח לצדקה, ע"י נתינת שני שטרות: שטר אחד – לעשות בו כטוב בעיניו, ושטר שני – לענין הצדקה,

והצדקה היא באופן שפועלת מיד; לא סתם באופן של זירוז, שכן בזירוז גופא ישנם כמה שיעורים ואופנים, אלא שהזירוז הוא – ע"ד הזירוז ד"סמיכת גאולה לתפילה", שלא מפסיקים אפילו ב(רגע כ)מימרי, אלא מיד מ"גאל ישראל" עוברים להתחלת ה"תפילה אריכתא" ("אדני-שפתי תפתח גו").

ג. ויהי רצון, שתהא תיכף ומיד – סמיכת הגאולה לתפילה, ובפרט ע"י מעשה הצדקה הנוסף המדובר זה עתה (בהוספה על הצדקה הרגילה), שתיכף ומיד ממש – עוד לפני המשך הדיבור בכל דברים אלו – נזכה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ביחד עם אליהו הנביא זכור לטוב המבשר את הגאולה, וביחד עם הגאולה בפשטות!

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, ו"בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"¹³ נמשיך את נתינת הצדקה, וההמשך יהי' – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש.

ובאם, ח"ו, יהי' עיכוב בזה – יתנו את הצדקה בזריזות – כל אחד במקומו ובעירו, ובהוספה מדילי.

ועוד והוא העיקר – שזוכים לכל הענינים תיכף ומיד ממש, החל מהענין העיקרי – גאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא.

[לאחר ש"ק אדמו"ר שליט"א הגיע למקום חלוקת הדולרים – המשיך ואמר:]

ד. ענינם של הספרים הוא, ענין החכמה – שהרי מדובר אודות ספרי חכמה, ובזה גופא חכמה קדושה, חכמת התורה.

ובמילא הרי מובן, שכשמיתוסף עוד ספר, הרי נפעלת הוספה בכל הספרים שישנם כבר מקודם, כמובן בפשטות, שע"י הידיעה שמיתוספת מהספר החדש, נפעלת ג"כ הוספה בכל שאר הידיעות מהספרים שלמדו כבר מקודם, או מהלימוד בעתיד (בספרים שישנם כבר, והולכים ללמוד זאת שוב, לחזור על הלימוד ("איבערלערנען") וכיו"ב).

ולכן, בעמדנו ביום הקשור עם שחרור הספרים, ועם הפדיון-שבויים דהספרים (וכמדובר כמה פעמים¹⁴), הרי זה דבר המתאים – שמכיון שבימים אלה נשאר עדיין השיריים בזה, שהרי ישנה קבוצת ספרים שעדיין ממתנינים להפדיון-שבויים שלהם

(13) בא י, ט.

(14) ראה סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 183 ואילך. ועוד.

(11) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(12) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך).

– שגם הם יוחזרו אל הבעל-הבית האמיתי שלהם, הלוא הוא נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, אל הד' אמות שלו, הקשורים יחד עם הד' אמות דבית הכנסת ובית המדרש ובית עשיית מעשים טובים, וגמילות חסדים בפרט, שזהו ה"בית רבינו שבבבל"¹⁵ של כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ושזה יזרז עוד יותר את החזרת הספרים האמורים, נוסף על הספרים שהוחזרו כבר, ביחד עם הכתבי-יד המצורפים לספרים אלו.

ה. ועוד והוא העיקר – שכל זה ילך ביחד, ואדרבה, והוא העיקר – עם הגאולה, כולל גם סיום הגאולה, התחלת הגאולה ביחד עם סיומה בפשטות,

וכאמור ומוזכר לעיל, ש"בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו", ביחד עם כל הספרים, הן הספרים שהוחזרו כבר, והכתבי-יד, והן אלה שיוחזרו תיכף ומיד ממש, ועוד ועיקר – "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובנותינו", האנשים הנשים והטף – נזכה ל"וארו עם ענני שמיא"¹⁶, ביחד עם ההחלטות-טובות בנוגע לצדקה ולמעשים טובים, בכלל ובפרט,

כך שמיד נהי' כולנו, כמדובר – בארצנו הקדושה, ושם – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שי' ב' שטרות של דולר: האחד – לעשות בו כטוב בעיניו, והשני – לצדקה, ובהוספה מדילי'.]

¹⁵ ע' 465 ואילך).

¹⁶ דניאל ז', יג. וראה סנהדרין צח, א.

(15) מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל (סה"ש תשנ"ב ח"ב

בס"ד. התועדות שבת פרשת ויגש, ז' טבת ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתועדות ניגנו "דידן נצח". אחרי שבירך על היין ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה"].

א. כאמור לעיל¹, המילים שניגנו זה עתה אודות הגאולה האמיתית והשלמה – קשורות במיוחד עם פרשת השבוע, "ויגש אליו יהודה".

ובהקדים – תוכן העניין בעבודה המרומז בתחילת הפרשה, "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני גו' – ו"יכנסו דברי באזניך" – כי כמוך כפרעה²:

בפשטות, כוונת יהודה בדבריו "כי כמוך כפרעה" היתה, דמכיון שיוסף הוא ה"מושל בכיפה" כמו פרעה³, ודאי יש בכחו למלא את מבוקשו של יהודה, כמו פרעה; ועוד – שבזה רצה יהודה להדגיש האחריות המוטלת על יוסף במילוי בקשתו, ולהבטיח ("צו באַוואָרענען") שיוסף לא יוכל להפטר ממנו בטענה שילך לפרעה, להיותו המלך במצרים, מכיון ש"כי כמוך כפרעה", היינו שבכל הענינים הנוגעים להנהגת מצרים (חוץ מזה ש"רק הכסא אגדל ממך"⁴) – יוסף שוה לפרעה, "כמוך כפרעה", ו"בלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים"⁵.

אבל, נוסף לפשטות הענין, יש בזה (בהשוואת יוסף לפרעה) לימוד והוראה בעבודתנו עתה בזמן הגלות, ע"ד מה שמצינו בסיפור מגילת פורים – סיפור מרדכי ואחשוורוש – שענין זה חוזר ונשנה בכל דור ודור⁶, דכן הוא גם בנוגע לסיפור זה בפרשתנו (וכדלקמן).

דהנה, כללות המאורע דנס פורים הוא במצב ד"אכתי עבדי אחשוורוש אנן"⁷, כלומר, בזמן ובמצב הגלות. וכמדובר כמה פעמים, שאע"פ שחנוכה (דאזלינן מיני') ופורים שייכים זה לזה בכמה וכמה ענינים⁸, יש חילוק עיקרי ביניהם – שנס חנוכה אירע בזמן שבית המקדש הי' קיים, ובזה גופא – הי' הנס בקשר עם בית המקדש גופא, ולא עוד, אלא שבבית המקדש גופא זהו נס במנורת המקדש, שהאירה את כל המקדש, ויתירה

(5) שם, מד.

(6) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבים, הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(7) מגילה יד, א.

(8) ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 184. וש"נ.

(1) שיחת אור לה' טבת (לעיל ע' 125).

(2) ריש פרשתנו (ויגש מד, יח) ובפרש"י.

(3) ראה מכילתא בשלח יד, ה. זח"ב ו, א.

(4) מקץ מא, מ.

מזו – אשר ממנו אורה יוצאה לכל העולם כולו⁹; ואילו נס פורים אירע דוקא בזמן ומצב הגלות, ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן" (גם כשלמרדכי יש דעה במלכות).

וזוהו החידוש בהמאורע דפורים – שגם במעמד ומצב דגלות בכחם וביכלתם של בני ישראל להבליט ולגלות את יהדותם בתכלית ההרחבה והשלימות, כמו שהי' בזמן ההוא – כמסופר תיכף בהתחלת המגילה אודות מצב ההרחבה שהי' אצל בני ישראל בזמן אחשורוש, כפי שהתבטא גם בהסעודה שעשה אחשורוש – "כי כן יסד המלך . . לעשות כרצון איש ואיש"¹⁰, ודרשו חז"ל¹¹ "לעשות כרצון מרדכי והמן", אשר ענינו של מרדכי הוא – ש"לא יכרע ולא ישתחוה"¹².

ומצינו בזה במאמרי חז"ל¹³ ב' פירושים: לפירוש אחד פעולה זו היתה ברצונו של אחשורוש, אבל בפועל לא נתמלא רצונו, מכיון שהוא טעה בכך וחשב שפעולה זו אפשרית היא, ולאמיתתו של דבר – אי אפשר לאחד במשנה אחד את רצונותיהם ההפכיים של ה"איש ואיש", מרדכי והמן, ולכן לא הצליח בכך; ולפירוש הב' – אכן הצליח אחשורוש למלא את שני הרצונות – שהסעודה היתה הן כרצונו של מרדכי והן כרצונו של המן.

ומכיון ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים"¹⁴, הרי מובן, שמשני הפירושים יש הוראה בעבודת כאו"א מישראל, כולל גם מהפירוש השני שאחשורוש הצליח למלא את ב' הרצונות דמרדכי והמן גם יחד, כדלקמן.

ב. ההוראה מזה בעבודת האדם:

חיבור שני הרצונות דמרדכי והמן – מורה על הבחירה החפשית שניתנה לכל יהודי, שבכחו לבחור באחד משני החלקים שיש בו – אם להתנהג כה"איש" השני, המן, שבו (ר"ל), או להתנהג כפי שנדרש ממנו, כה"איש" הראשון, מרדכי, שבו; ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, ובכחו ובאפשרותו – בכל זמן ובכל מקום, גם בתור "עבדי דאחשורוש" – לעשות "כרצון מרדכי".

ובפרט שהנהגת "מרדכי היהודי" שייכת לכל יהודי, שהרי הנהגתו היתה באופן ד"ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה", שזהו תוכן ענינה של יהדות ("אין דעם באשטייט אידישקייט")! וענינו של המן הוא ההיפך מזה (ר"ל).

ונקודת הענין – שכמו שמצינו במרדכי, שנקרא "איש יהודי"¹⁵ "על שם שכפר בעבודה זרה, שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי"¹⁶, היינו, (שלא רק עבודה זרה

13) ראה מגילה שם. אסתר"ר עה"פ שבערה 10 (פ"ב, יד).

14) עירובין יג, ב. וש"נ.

15) אסתר ב, ה.

16) מגילה יג, רע"א.

9) ראה ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

10) אסתר א, ח.

11) מגילה יב, סע"א.

12) אסתר ג, ב.

ממש, אלא) כל עבודה שאינה שייכת ל"ועבדתם את הוי' אלקיכם"¹⁷ – הרי היא "עבודה שזרה לו"¹⁸ ("דאָס איז פּרעמד צו אַ אידן"), כמו כן צריך להיות בעבודתו של כל יהודי, שלא רק שהנהגתו מותאמת להמבואר בשולחן ערוך, אלא עוד זאת, שגם בענינים שאינם מפורשים בשולחן ערוך, בעניני הרשות, הרי כל ענינו של יהודי הוא לעשות רצון אביו שבשמים!

וכמאחז"ל "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"¹⁹, אשר, מכיון ש"נבראתי" הוא בכל רגע ורגע דקיום האדם בעולם הזה, הרי מובן, שכל הנהגתו בכל עניניו, בכל רגע ורגע ובכל פרט ופרט בחייו, היא "לשמש את קונו" ו"לשם שמים", וכציווי התורה – "כל²⁰ מעשיך יהיו לשם שמים", ו"בכל דרכיך דעהו"²¹, אשר הדיוק בזה הוא שזהו "בכל דרכיך" ממש, ללא שום חילוק.

ועד כדי כך, שכאשר הוא נפגש בענין שאינו יודע איך להשתמש בו "לשם שמים", אינו משתמש בזה, עד שימצא (ע"י העיון בשו"ע וכיו"ב) את התועלת שבזה "לשם שמים", מכיון שכל בריאתו וכל מציאותו בכל רגע היא אך ורק בכדי – "לשמש את קוני"²²!

ויתירה מזו – בכח בחירתו של היהודי יכול הוא להגיע למדרגה שכל מלאכתו היא "מלאכת שמים".

כלומר: לא שזוהי "מלאכתך" ו"מעשיך", ורק שתכלית עשייתם היא "לשם שמים", אלא יתירה מזו, שכל מעשיו ומלאכתו במשך כל השבוע היא מלכתחילה "מלאכת שמים"!

וע"ד מה שמצינו ביום השבת²³, שגם האכילה והשת"י ושינה הגשמית הרי היא "מלאכת שמים", עד"ז הוא בתלמיד חכם – "דאיקרי שבת"²⁴ – בכל מלאכתו והנהגותיו במשך כל ימי השבוע!

ולא עוד, אלא, שבדורנו זה ובזמננו זה המעמד ומצב הוא, שברוב המדינות הרי אומות העולם אינם מבלבלים את בני ישראל, ואדרבה – מסייעים אותם, ובמילא הרי כל יהודי, באם הוא רק רוצה באמת, מסוגל להגיע – ע"י בחירתו החפשית – לדרגה

בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

(21) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקני"ו ס"ב.

(22) בהנחה אחרת: ועפ"ז מובן, שגם אם הדבר אינו בסתירה גלויה לדיני השולחן ערוך, מכל מקום, אם זהו רק ענין שאינו עבודת ה', יש בזה שאלות גדולות ע"פ שולחן ערוך, ולכן צריכים לחפש היתרים כו'.

(23) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

(24) זח"ג כט, א. ועוד.

(17) משפטים כג, ה.

(18) ראה ב"ב קי, א.

(19) משנה ובריתא סוף קידושין – ע"פ גירסת הש"ס כתי" (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד). וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ"י רמז רעו. וראה בכ"ז גם שיחת ליל שמח"ת (לעיל ח"א ע' 189).

(20) אבות פ"ב מי"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646

זו, שכל עיסוקיו יהיו בבחי' "מלאכתך עראי"²⁵, ועיקר עיסוקו ומלאכתו תהא ב"מלאכת שמים" במשך כל ימות השבוע, כיון שהדרגא האמורה לעיל בתלמידי חכמים (דאיקרי שבת) שייכת לכאו"א מישראל, כמאחז"ל²⁶ "וכל בניך לימודי הוי' וגו'²⁷ אל תיקרי בניך אלא בוניך" – שכל יהודי ("וכל בניך") הוא בדרגת תלמיד חכם ("בוניך"), כמבואר בארוכה גם ב"דרושי חתונה" לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו²⁸.

ולהעיר מהקשר ד"דרושי חתונה" לזמננו זה ולענין הגאולה, כמאחז"ל²⁹ "העולם הזה אירוסין היו... אבל לימות המשיח יהיו נישואין", וכמבואר בכמה מקומות שלאחרי יציאת מצרים היו האירוסין בין הקב"ה וכנסת ישראל, ומני אז ממתינים בני ישראל לעיקר ושלמות הנישואין שיהיו לעתיד לבוא, בגאולה האמיתית והשלמה, ובינתיים – נמצאים בני ישראל במעמד ומצב דעגונה שהלך בעלה³⁰!...

וכידוע חומר הענין שבעיגוני איתתא ר"ל, וגודל השתדלותם של כל רב מישראל להתיר אשה ישראלית מכבלי העיגון בכדי שתוכל להנשא לאיש אחר, ועד כדי כך, שהרבנים החשיבו זאת לתפקיד העיקרי הראשון המוטל עליהם!

ואעפ"כ נמצא כאו"א מבני ישראל במעמד ומצב זה! ובאופן שמזכירים יציאת מצרים – האירוסין דבני ישראל והקב"ה – בכל יום, ויתירה מזו, "מזכירין יציאת מצרים בלילות"³¹ (שזהו חידוש נפלא, וחידוש אמיתי, וביחד עם זה חידוש עיקרי) – היינו שהאירוסין נמשך בכל יום ויום, אבל בזמן הגלות הרי הם בבחי' "עגונה" ר"ל, עד לנישואין שיהיו לעתיד לבוא, בביאת הגאולה האמיתית והשלמה, תיכף ומיד ממש.

ג. וזהו תוכן הענין המרומז ב"כי כמון כפרעה" (השוואת יוסף עם פרעה בדוגמת חיבור ב' הרצונות דמרדכי והמן), שע"י שמנצלים את כח הבחירה כדבעי, גם כשנמצאים במעמד ומצב ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן" – מביאים את הגאולה האמיתית והשלמה, ותיכף ומיד ממש.

וכמרוז גם ב"ויגש אליו יהודה", הגשת יהודה אל יוסף, המורה על סמיכת גאולה לתפילה (כמבואר בכמה מקומות³²), היינו שיהודה פועל הענין דגאולה האמיתית והשלמה, ובאופן דסמיכות ממש ללא הפסק כלשהו בינתיים (אפילו לא הפסק של תיבה אחת), כמרוז גם בסיום הפרשה, שמיד מסיום פרשת ויגש ממשיכים ב"ויח

29 ראה שמו"ר פט"ו, לא.

30 ראה תענית כ, א. סנהדרין קד, סע"א. ועוד.

31 ברכות יב, סע"ב (במשנה).

32 זח"א ריש פרשתנו (רה, ב). וראה ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט קה"ת, תשנ"ב) ע' טז ואילך. ובכ"מ – נסמנו לעיל ע' 56 הערה 79.

25 ראה ברכות לה, ב. וראה לקו"ש ח"ו ע' 347 ואילך. וש"נ.

26 ברכות בסופה. וש"נ.

27 ישע"י נד, יג.

28 ד"ה וכל בניך תרפ"ט (סה"מ קונטרסים ח"א טז, וואלך. סה"מ תרפ"ט ע' 71 ואילך). וראה גם ביאורים לד"ה הנ"ל בסה"מ דרושי חתונה ע' נג ואילך.

יעקב" (שרומז) (גם) על חיי הגאולה) ללא שום הפסק – לא רק ההפסק דפרשה פתוחה, אלא גם לא ההפסק דפרשה סתומה³³ (כי אם רק הפסק דאות אחת), בסמיכות ממש.

ויש להוסיף, שענין הגאולה – הבאה ע"י שלימות העבודה בזמן הגלות – מרומז גם בתוכן סיום וחותרם הפרשה³⁴ – "ויאחזו בה ויפרו וירבו מאוד"³⁵:

פסוק זה מדגיש את שלימות עבודתם של בני ישראל (גם) בזמן ובמצב גלות (במצרים), כאשר "עבדי דאחשורוש אנן", עד כדי כך, שיהודי אחז (כהפירוש ב"ויאחזו" מלשון אחיזה³⁶) בכל עניני הגלות ("בה" – במצרים) באופן ד"אחוזת עולם" (כהפירוש ב"ויאחזו" "לשון אחיזה"³⁷), והוא נעשה בעל הבית עליהם בשלימות כמו על "אחוזת" בפשטות. ובאופן ד"ויפרו וירבו מאוד", למעלה ממדידה והגבלה, ויתירה מזו – באופן ד"מאוד מאוד" ב' פעמים³⁸, למעלה מכל מדידה והגבלה, "כפליים לתושי"³⁹, בתכלית ההרחבה והשלימות בכל עניני יהדות, תורה ומצוות.

ד. ובדוגמת זה הוא גם בזמננו זה:

לאחרי כל "מעשינו ועבודתינו" במשך כל הדורות בגלות – הרי בזמננו זה כבר נפעל הענין ד"ויאחזו בה ויפרו וירבו מאוד", גם בתוך מעמד ומצב הגלות, וכבר השלימו כל הענינים כו'.

ומכיון שכן, מובן ופשוט, שתיכף ומיד צ"ל הגאולה האמיתית והשלמה, וכל רגע שהיא מתעכבת – זהו דבר פלא ביותר! וכפי שמעוררים כמה פעמים לאחרונה, שמכל אחד ואחת נדרש לעשות את כל התלוי בו להביא את הגאולה, כלומר, לא (רק) לסיים את כל עניני ההכנה אל הגאולה – שהרי כל ההכנות כבר נסתיימו, אלא – לפעול בעניני הגאולה עצמה, ובשלימות הגאולה – שהגאולה תומשך ותתגלה עד שתהי' ניכרת למטה, בגשמיות העולם ועד לחומריות העולם!

ואע"פ שמהחומריות צריכים לעשות גשמיות, וגם באופן ד"גשמי ברכה", וגם הגשמיות צריכה להיות קשורה עם רוחניות דוקא, מכל מקום, עיקר ותכלית הכוונה היא דוקא בגשמיות ורוחניות. וכמבואר בנוגע לכללות העבודה – דאף שבכלל צ"ל העבודה ד"עושים נפשם עיקר וגופם טפל"⁴⁰, הרי שלימות הגאולה היא דוקא באופן שמתגלה אמיתית המעלה שבגוף דוקא, שלכן הרוחניות שואבת חיים מן הגשמיות, הנשמה שואבת חיים דוקא מן הגוף!⁴¹

38) ראה לקו"ת שלה לז, ב ואילך. ובכ"מ.

39) ל' הכתוב – איוב יא, ו. וראה שמו"ר פמ"ו, א.

40) ראה תניא רפל"ב.

41) ראה המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פצ"א (ע' קח) ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכח. סה"ש תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ תרח"ץ ס"ע ריט. ועוד.

33) ראה לקו"ש חט"ו ע' 423 ואילך. וש"נ.

34) מז, כז.

35) בהבא לקמן – ראה לקו"ש שם ע' 405 ואילך.

וש"נ.

36) מדרש תרשא פי"ז.

37) פרש"י עה"פ.

וכמובן גם מהדגשת תורת החסידות בנוגע לסעודת לוי' ושו' הבר' 42 ויין המשומר⁴³, הסעודה זו תהא בגשמיות דוקא⁴⁴. היינו, שלמרות גודל המעלה בכל הביאורים הארוכים בתוכנם וענינם של הלוי' ושו' הבר' בדרגות רוחניות כו', אין זה מגיע עדיין למעלת הסעודה בגשמיות דוקא, שזהו העיקר והתכלית. ואדרבה, לעתיד לבוא יראו איך שכל הביאורים הנ"ל ישאבו חיים מן הסעודה כפי שהיא בפשטות ובגשמיות, באופן נעלה יותר באין ערוך גם מכפי שזה הי' בעת שלומדים את הענין בספרי חסידות או בספרי מוסר.

וכמדובר כמה פעמים, שבזמננו זה, לאחר כל העבודה במשך כל הדורות כו' – כל הענינים וכל ההכנות להגאולה ישנן כבר בשלימות, גם "צחצוח" כל הענינים, ועד כדי כך שגם הכפתורים מצוחצחים כבר⁴⁵, וכאשר רק יפתחו את העיניים, יראו מיד ('וועט מען גלייך דערזען') איך שכל העולם כולו מוכן, ועד כדי כך, שהעולם עצמו דורש ותובע ('די וועלט אַליין מאַנט') מכל יהודי, שיתעלה למעמד ומצב ד"גאולה" בשלימות ובגלוז!

ועל אחת כמה וכמה – שמקום המקדש בכלל, ובפרט אבן השתי' שבו, שנמצאת במקום קודש הקדשים בגילוי לעיני בשר מאז בריאת העולם, ללא שום שינוי מבריאתה ועד עתה – מוכנים לגאולה בשלימות, כך שמיד רואים איך שבית המקדש השלישי "בנוי ומשוכלל יבוא ויגלה מן השמים"⁴⁶, ומתלבש במקומו הגשמי למטה!...

ה. ויש להוסיף בכל זה:

מכיון שכאור"א מחוייב לומר "בשבילי נברא העולם"⁴⁷, לשון יחיד, הרי מובן, שאפילו באם רק אחד מישראל פותח את העיניים כאמור לעיל, הרי זה פועל בכל העולם כולו שנברא בשבילו, שכל העולם רואה ("אַז די גאַנצע וועלט זעט") – איך שתיכף ומיד נפתחת הדלת ונכנס ("עס עפענט זיך אויף די טיר און עס גייט אַרײַן") דוד מלכא משיחא, ונשיא דורנו בראשנו!...

ועל אחת כמה וכמה – ע"י שכל אחד פועל את כל האמור בחייו הפרטיים, בד' אמות הפרטיות שלו, ובביתו וחדרו הפרטי, ובבני ביתו הפרטיים, שע"ז מסיימים את כל הבירורים בתכלית השלימות, כולל גם באופן ד"כלל", ו"כלל דכלל".

וכמרומו גם בפרשת "ויחי יעקב בארץ מצרים", תכלית ושלימות החיות במציאות דמיצרים וגבולים⁴⁸ דגלות [שהרי בפשטות הענינים גם זה הוא ענין של גלות דוקא, אלא שאעפ"כ בגלות זו גופא נעשה אמיתית החיות דיעקב, אף שאי אפשר לומר שאצל

פרשיות ח"א ס"ע קצג, ובהנסמן שם הערה 129.

46 פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

47 סנהדרין לז, סע"א.

48 ראה תו"א וארא נז, ב ואילך. ובכ"מ.

49 דניאל יב, י.

42 ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.

43 ראה ברכות לד, ב.

44 ראה אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ח"ב ע' ערענו הערה 23. וש"נ.

45 ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט. וראה סה"מ ד'

יעקב הי' זמן שבו לא הי' "חיי" באמת], עי"ז שיהודי מבררם בתכלית השלימות, עד ש"יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים"⁴⁹, כאמור לעיל, שענתה כבר נשלמה כל העבודה וכל הבירורים וכו'. [כולל כל הבירורים הפרטיים למיניהם, ע"י שמקיימים בהם מצוות מסויימות כו'. – ואע"פ⁵⁰ שאמרו חז"ל⁵¹ "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה", מכל מקום, הרי יש חילוקים בין המצוות, אלא שגם לאחרי כל הידיעות בחילוקים אלה – "אין אתה יודע מתן שכרן של מצוות", אשר לכן צריך להיות זהיר "במצוה קלה כבחמורה"].

ומזה באים לסיום הפרשה, "ויאחזו בה ויפרו וירבו מאוד", היינו דגם כאשר בני ישראל נמצאים ברגעים האחרונים של הגלות – יכול וצריך כל יהודי להיות באופן ד"ויפרו וירבו מאוד" בתכלית ושלימות העבודה בכל עניני יהדות, תורה ומצוות'.

וכפי שרואים זאת במוחש בזמננו זה, שכל העולם מבורר כבר, עד כדי כך, שדוקא בזמן האחרון – מתקבלים עניני יהדות לאמיתתם ובשלימותם אצל יותר ויותר מבני ישראל, אפילו אלה שלא היתה להם בעבר שייכות (גלוי') כלשהי ליהדות. ועד"ז בנוגע לאומות העולם, שהם מסייעים לבני ישראל באופן מיוחד כדי שיוכלו לקיים בשלימות את כל הענינים דתורה, עבודה וגמילות חסדים, ולהוסיף עוד יותר בלימוד פנימיות התורה ובלימוד נגלה דתורה, ובקיום המצוות, כולל מעשים טובים בכלל.

ו. ובכל האמור מיתוסף עוד יותר, ע"י ההוספה שכא"א מוסיף בעבודתו בכל הפרטים גם בפרטים אלה שעדיין לא הושלמו כדבעי ("וואס מ'האט זיי נאך ניט דורכגעטאן"), והראי' – שעדיין לא בא!...

ואופן העבודה בכל זה הוא בדוגמת הענין ד"ויגש אליו יהודה" – שיהודה⁵² ניגש מעצמו ברגע שהחליט שעליו לגשת ולדבר אליו (לבקשו להחזיר לו את בנימין), ללא נטילת רשות מיוסף⁵³!

– דלכאורה מכיון שיוסף הי' המושל ומשנה למלך וכו', איך יהודה ניגש אליו מעצמו, ללא רשות? אלא שמכיון שהגשתו היתה בזכות יעקב אבינו (כולל גם מלשון זכות, זיכוך וצירוף ובירור), שהרי כל יהודי קשור עם יעקב אבינו, "יעקב" ו"ישראל" – אינו צריך לבקש רשות, מפני שהוא הי' בטוח שיצליח, כפי שאכן הי' לפועל!

וממילא זוכים מיד לגאולה האמיתית והשלימה, וכולנו הולכים ביחד עם כל בני ישראל, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"⁵⁴, מהגלות אל הגאולה – לארצנו

יודע מתן שכרן של מצוות", שגם לאחרי כל הידיעות – "אין אתה יודע".

(51) אבות פ"ב מ"א.

(52) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל ריש ס"ג.

(53) ראה מדרש – הובא בתו"ש עה"פ (אות ס).

(54) בא י, ט.

(50) בהנחה אחרת הובא קטע זה בהמשך למ"ש לעיל בקטע זה שאי אפשר לומר שאצל יעקב הי' זמן שבו לא הי' "חיי" באמת. ושם: דוגמא לדבר: במצוות כמה סוגים – מצוות שהזמן גרמא, ומצוות שחיובן תמידי וכו'. וביחד עם זה אמרו רז"ל (תחומא עקב ב) "אל תהא יושב ושוקל מצוותי של תורה", "שאינ אתה

הקדושה, ביחד עם כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבחוץ לארץ⁵⁵, וביחד עם כל הספרים, וכמדובר בזה בחמישי בטבת⁵⁶, ומאז המשכנו בערב שבת קודש, ובשבת קודש, שממנו נמשיך ביום הראשון בשבוע, הנקרא בכתוב בשם "יום אחד – לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"⁵⁷, היינו, שגם ב"עולם" כפי שהוא מלשון העלם והסתר⁵⁸ לכאורה – ניכר בגלוי שכל מציאותו היא, לא רק ה"אחד" דלמעלה, אלא ה"יחיד" – "יחיד בעולמו", כפי שיתגלה בשלימות בגאולה העתידה.

ואזי תתגלה ה"יחי יעקב בארץ מצרים גו'" – החיות שמיתוספת בבני ישראל דוקא ע"י עבודתם בזמן הגלות, העבודה במיצרים וגבולים דהעולם – בגאולה האמיתית והשלימה, ובבנין בית המקדש השלישי [אשר גם בו ישנו הענין ד"מצרים" מלשון מיצרים וגבולים, היינו, שהוא מדוד במיצרים וגבולים דוקא, כמבואר בנבואת יחזקאל⁵⁹, ובאריכות יותר – בתורה שבע"פ בכמה מקומות⁶⁰].

ז. ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, באופן ד"ויגש אליו יהודה" – סמיכת גאולה לתפילה,

דכמו⁶¹ בפשטות, סמיכה זו היא ללא שום הפסק בינתיים, ועד כדי כך שנוזהרים (לכמה דיעות) אפילו שלא לענות "אמן" על ברכת "גאל ישראל" עצמה [וכדי לצאת לכל הדיעות, נוקטים בזה כמה וכמה אמצעים בכדי שלא לענות "אמן", וא' מהם, והוא הטוב והיעיל שבהם – שהש"ץ מסיים "גאל ישראל" (ועד"ז היחידים המתפללים בסמיכות אליו) בלחש⁶², וממילא לא שייך שהשומע (אפילו כשהוא כבר גמר את הברכה) יצטרך לענות אחריו "אמן"], אלא מיד מ"גאל ישראל" ממשיכים באמירת "אדני גו' ופי יגיד תהלתך"⁶³ –

כמו כן נעשית סמיכת הגאולה להתפלה והבקשה אודות הגאולה – בסמיכות ממש, כך שה"יגיד תהלתך" נעשה במקומו האמיתי והעיקרי – ב"ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים"⁶⁴, בבית המקדש השלישי והמשולש,

מכיון שתיכף ומיד "ארו עם ענני שמיא"⁶⁵, ונמצאים כולנו בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש, ובקודש הקדשים שבו, עד לאבן השתי' "שממנה הושתת העולם"⁶⁶ [גם "העולם" כפי שהוא

(55) ראה מגילה כט, א.

(56) לעיל ע' 127.

(57) בראשית א, ה ובפרש"י (מב"ר פ"ג, ח).

(58) ראה לקו"ת במדבר, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא).

שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאורו"ז להצ"צ ח"א

ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ היש"ת ע' 160 ואילך.

וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

(59) מ, א ואילך.

(60) מסכת מדות. ועוד.

(61) בהנחה אחרת הובא ענין זה לעיל ס"ג, בהמשך

להמדובר שם אודות סמיכת גאולה לתפילה.

(62) להעיר מספר המנהגים – חב"ד ע' 11.

(63) תהלים נא, יז.

(64) ישע"י נו, ז.

(65) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(66) יומא נד, ב.

עתה, אלא שלעתיד לבוא אתגליא מילתא למפרע – גם במעמד ומצב העולם כפי שהוא קודם הגאולה, בעולם כפי שהי' אתמול ושלשום ("אין דער נעכטיקער וועלט און אין דער אייער נעכטיקער וועלט") וכו',

ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו (שוב) "דידן נצח"].

– שיחה ב' –

ח. רגיל לקחת ("מיטנעמען") מכל התוועדות הוראה למעשה בפועל, ועד"ז בנוגע לעניננו:

באים אנו מיום החמישי בטבת, כאמור שבו הי' השחרור ופדיון שבויים של כמה וכמה ספרים של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שהי' (לא רק בהסכם אומות העולם, אלא יתירה מזו) בסיוע אומות העולם ע"י משפטם וכו'.

אעפ"כ, נשאר עדיין חלק מסויים מספרי כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואביו אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכמו כן כמה כתבי יד – שעדיין לא נשתחררו, ונמצאים בשבי', שלא במקומם.

ולא עוד, אלא, שעל חלק מהם היתה כבר פקודת המלכות לאחרונה, שמוכרחים להחזירם לבעליהם, והבטיחו לקיים החלטתם.

– ומבארים ומקשרים זאת (עם כל הפירושים שבדבר) עם זה, שבימים האחרונים ביטלו את עיר הבירה של המדינה ההיא, ועד כדי כך, דמכיון שהביטול דעיר הבירה אחת יכולה להיות דוקא כאשר עושים עיר הבירה חדשה, הרי החליפו כבר את עיר הבירה לעיר אחרת – שנעשתה עיר הבירה במקומה, ועד שכך נכתב ונחתם לפי כל חוקי ומשפטי המדינה ההיא, שאז יש לזה את התוקף ד"דינא דמלכותא דינא"⁶⁷, תוקף ע"פ תורה שאפילו יהודי מחוייב בזה (מכיון שכמה וכמה מהדינים אינם נוגדים את השולחן ערוך), ועאכור"כ שכל אומות העולם תושבי המדינה ההיא מחוייבים בזה.

ולמרות זאת – עדיין לא הוחזרו הספרים והכתבי-יד למקומם! [ישנו גוי שנטפל לדבר ("ס'איז דאָ גוי וואָס פאַרטשעפעט זיך מיט דעם"), ויש יהודי שנטפל לזה, ואוי להם ואבוי להם!... אלא שבשבת רוצים לדבר אך ורק אודות דברים טובים ורצויים].

ט. אך מה יכול כאו"א מאתנו לעשות בפועל בנדון – לזרז את פדיון והשבת ספרי וכתבי רבותינו נשיאינו?

(67) גיטין י, ב. וש"נ.

והמענה לזה הוא – עי"ז שכאו"א משתדל לעשות דוגמת ענין זה בחייו הפרטיים. ואחת הדרכים לזה היא – להוסיף עוד ספרים חדשים דתורה ועוד "כתבים" חדשים דתורה בספרייתו הפרטית, נוסף על כל הספרים והכתבים שיש לו כבר, שע"ז פועלים את החזרת הספרים הנ"ל למקומם האמיתי.

כלומר, כאו"א יחליט תיכף ומיד עתה, עוד ביום השבת, להוסיף ספרים וכתבים על מה שיש לו מכבר, כולל גם – שאינו מסתפק בספרים שרכש בערב שבת קודש בבוקר או אחר הצהריים, אפילו לא בכמות הספרים שהיתה לו בערב שבת קודש קודם הדלקת הנרות, ואפילו לא בספרים שניתוספו אצלו ביום השבת קודש עד עתה באופן המותר, כמו ע"י מתנה וכיו"ב –

[וכנהוג אצל בני ישראל, שנותנים מתנה – ספרים וכתבים של חסידות, הן כתבים ישנים שהודפסו כבר, אלא שמדפיסים אותם שוב, והן ענינים המופיעים לראשונה, ונותנים אותם בעין יפה, לכאו"א, לאנשים נשים וטף, כולל תינוקות. ומזה יש ללמוד, שנותנת ספרים וכיו"ב צריכה להיות בעין יפה וכו'] ,

– אלא הוא מוסיף בזה עוד ועוד, אשר התועלת שבזה מובנת גם בפשטות – שע"ז יתוסף עוד יותר בלימודו בתורה – הלימוד גם בספרים וכתבים החדשים.

וזוהי ההוראה לפועל שיש לקחת מההתוועדות – שכאו"א ירכוש ספרים וכתבים נוספים לספרייתו, שע"ז מיתוסף גם בכל הספרים שיש לו כבר; וכפי שרואים גם בפשטות, שע"י כל ספר וכתב יד שמיתוסף, נפעלת הוספה גם בהבנה והשגה בשאר הספרים והכתבים, עכ"פ – ביכולת ההבנה והשגה.

ובהוספה זו נכלל, שאין לו להסתפק בכך שבכל שבוע ושבוע מופיעים ענינים חדשים – ספרים ישנים שהודפסו מחדש, או ענינים חדשים ממש (קונטרסים חדשים וכו') היוצאים לאור בפעם הראשונה, שביכולתו, ובמילא – מחובתו, של כאו"א לקבלם ולהשיגם – אלא הוא רוכש בנוסף לזה עוד ספרים וכתבים חדשים, וזה גופא פועל הוספה אצל המוציאים לאור והמדפיסים, בידעם שהספרים מגיעים לעוד יהודים וכו'.

וכפי שנהוג, שרכישת הספרים והכתבים היא דוקא תמורת תשלום מסויים, בכדי שהקונה ייחס חשיבות מיוחדת לדבר, חשיבות הראוי' לשמה, מכיון ששילם עבורו.

שאלת⁶⁸ פעם את כ"ק מ"ח אדמו"ר – כידוע שהי' מוציא לאור מזמן לזמן קונטרסים, וציוה שידפיסו על גבי הקונטרס עצמו את מחירו (כך וכך אגורות, במטבע מסויים שהי' שוה כסף) – מהו הטעם והצורך להדפיס על הקונטרס את מחירו, שהרי בלאו הכי

68) ראה גם שיחת יו"ד שבט תשי"ב (שיחות קודש תשי"ב (ברוקלין, תש"ס) ס"ע 175).

נוטלים סכום מסויים עבור הקונטרסים (מכיון שצריכים לכסות הוצאות ההדפסה), וכי לא די בזה שמבקשים הכסף, ולוקחים הכסף, ותובעים שישלמו!?

כ"ק מו"ח אדמו"ר ענה לי – שמכיון שנמצאים (ומתעסקים) בעולם ("אז מ'האט צו טאן מיט אן עולם") מלשון העלם והסתר, צריכים לשלול את כל הענינים המסוגלים להגרם מצד ההעלם והסתר שבעולם, ולפי דעת העולם, חשיבות הדבר היא דוקא כאשר הדבר עולה כסף. וכמו שאמרו חז"ל⁶⁹ "אסיא דמגן במגן – מגן שוה" (רופא המרפא בחינם – שוה חינם), הרי מזה מובן גם לעניננו, אשר התורה מביאה רפואה לעולם⁷⁰, שבאם מישהו יחשוב שרכישת הקונטרס יכולה להיות בחינם, "במגן" – אע"פ שהוא מביא רפואה לעולם – הרי הוא יכול להסיק מכך, ש"מגן שוה". ולכן צריכים לשלול זאת עד כדי כך, שמדפיסים על הקונטרס עצמו את מחירו, ובכך להראות ולהדגיש חשיבותו.

אבל על התשלום כשלעצמו לא היתה הקפדה מיוחדת, וממילא מובן שלפעמים התשלום לא הי' מעכב וכו', ובאם אין ביכלתו של א' לשלם המחיר, אין מונעים ממנו ח"ו רכישת הכתבים או הספרים כו'.

י. ולכן – ובנוגע לפועל:

בכדי לזרז ולהקדים עוד יותר את החזרת והשבת כל הספרים והכתבים של רבותינו נשיאינו ממדינה ההיא למקומם האמיתי – כאו"א ישתדל להוסיף עוד ספרים וכתבים לספרייתו הפרטית.

כולל גם, שכדאי ונכון להתנהג בזה באופן שהוא מחליט עתה לרכוש את הספרים שיופיעו בעתיד; וכפי שהי' המנהג בעבר, שהיו משלמים דמי קדימה על הספר עוד קודם שנדפס ("פרענומער אַנטן", היינו, שעוד לפני הופעת הספר – "פרע" – הוא נעשה מנוי על הספר – "נומער אַנט"), וכאשר הספר נדפס בפועל – הרי המנויים מקבלים אותו מיד, כידוע ומפורסם.

ונוסף על זה שכאו"א יוסיף בספרייתו שלו – יש לפרסם זאת לפעול ולהשפיע על כל היהודים שבסביבתו שגם הם יתנהגו כך, ולבאר את גודל הענין שבזה וכו', מכיון שזה קשור לספרי וכתבי נשיא דורנו. ולהחליט בכל זה עוד ביום השבת-קודש זה, ולהתחיל הפעולות בשבת באופן המותר, ולהמשיך בזה אח"כ במוצאי שבת קודש לאחרי הבדלה (שדוקא אז אפשר לעשות כל הפעולות הקשורות בזה).

וזה יזרז עוד יותר את החזרת הספרים למקומם האמיתי, הכוללים הן ספרים וכתבי-יד של נשיא דורנו, ושל אביו אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ספרי⁷¹ רבותינו נשיאינו,

71) בהנחה אחרת מובא תוכן קטע זה וקטע שלאחריו לעיל ס"ח, בהמשך למ"ש שם אודות הספרים שעדיין אינם במקומם.

69) ב"ק פה, סע"א.

70) ראה עירובין נד, א. ועוד.

והן ספרי קודש שלהם בכלל, ועד לספרים שאינם קדושים – שענינם הוא "דע מה שתשיב לאפיקורוס"⁷².

[– וכידוע השאלה ששאלו פעם את נשיא דורנו, כשמצאו שבספרי' היו ג"כ ספרים כאלה דלכאורה הרי זו שאלה של איסור עבודה זרה, ואם כן הרי זה ב"שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו"⁷³; אלא שגם ענינים אלה מוכרחים לעניני קדושה, כדי לידע "מה שתשיב לאפיקורוס", וכמדובר כמה פעמים⁷⁴].

ויהי רצון, שבעמדנו לאחרי הענינים שאירעו לאחרונה במדינה ההיא, כנזכר לעיל ובבואנו מהחמישי בטבת, שבו הי' הפדיון-שבויים של כמה וכמה ספרים וכתבים – יוחזרו גם שאר כל הספרים וכתבים האמורים אל "בית רבינו שבבבל"⁵⁵, אל ה"פרצת" בגימטריא "סעווען סעווענטי" (770)⁷⁵, והם מצטרפים יחד עם כל הספרים שהושבו כבר ל"בית רבינו שבבבל".

כולל גם כל האמצעים הנצרכים להעברת הספרים והכתבים בשלימותם, הכריכות (אשר בכדי לאפשר את טלטולם של כמה וכמה כתבים ממקום למקום – כורכים כמה מהם ביחד בכריכה אחת), והארגזים והכלים וכו'.

והוספת זירוז בזה – ע"י שכאור"א יוסיף ספרים וכתבים נוספים בספרי' שלו, כאמור.

יא. ועוד והוא העיקר – שהחזרת הספרים תהי' ביחד עם הגאולה האמיתית והשלימה, שאז נלך כולנו לארצנו הקדושה, ו"כספם וזהבם אתם"⁷⁶, עאכו"כ הכסף והזהב שנוצל על קניית ספרים וכתבים. ונוסף לזה – גם כל הניצוצות בכל העולם, ועאכו"כ כל הספרים מכל המקומות, אשר זהו גם ענין הגאולה – שכל עניני "גולה" נכללים בשלימותם ב"גאולה" ע"י שמוסיפים בה (באותיות "גולה") את האל"ף רבתי ד"אלופו של עולם"⁷⁷,

וממילא כולנו נישאים ביחד עם הספרים – הן הספרים שכבר הוחזרו למקומם, הן הספרים שהבטיחו להחזיר, והן הספרים שעתידיים להבטיח להחזיר – לארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה, ביחד עם כל ישראל, "בנערינו ובזקנינו... בבנינו ובבנותינו".

ונעשית העלי' מהגלות אל הגאולה, "וארו עם עניי שמיא", שכל הענינים מתעלים לבחי' "עניי שמיא" – דאע"פ שזה נעשה ע"י ה'ואד יעלה מן הארץ"⁷⁸ דוקא, הרי אח"כ

(76) ישע"י ס, ט.

(77) ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ועוד. וראה בארוכה שיחת תנש"א: ש"פ אחו"ק (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך); ש"פ אמור (שם ע' 520 ואילך). ועוד.
(78) בראשית ב, ו.

(72) אבות פ"ב מי"ד.

(73) עקב ז, כו.

(74) ראה בארוכה שיחת ש"פ פינחס תשמ"ה (שיחות קודש ח"ד ע' 2767 ואילך). ועוד.

(75) ראה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 465 ואילך).

נעשה מה"אד" "ענני שמיא", שלכן בכחם להשקות "את כל פני האדמה" (כהמשך הפסוק), ועד שפועלים ב"אדמה" שניכר בה בגלוי ה"פני האדמה" (פנימיותה ואמיתית מציאותה), כולל גם ב"האדמה" דחוץ לארץ –

ויוצאים מ"ארץ מצרים", לאחר החיים בגלות – "ויחי יעקב בארץ מצרים", ולוקחים לגאולה גם את כל החיות שנמשך ע"י בני ישראל במיצרים וגבולים דגלות העולם, שכן, גם כשנמצאים במלכות של חסד, הרי זה מיצרים וגבולים דהגלות, שמהם נצא תיכף ומיד בגאולה האמיתית והשלימה – לארצנו הקדושה.

וע"ד ההעלאה של עצמות יעקב ממצרים (אע"פ ש"יעקב אבינו לא מת"⁷⁹, היינו, שאינו שייך לענין של היפך החיים, כיון שהוא חי בחיים נצחיים), וכמו כן ה"והעליתם את עצמותי מזה"⁸⁰ דעצמות יוסף – עד"ז נעשית העלי' ב"עצמות יוסף" של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששמו הראשון הוא "יוסף", ומכיון שסדר בקדושה הוא ג"כ קדושה, הרי מובן, שישנה מעלה בקודש בשמו הראשון דוקא, יוסף,

מכיון שתיכף ומיד מתקיים היעוד⁸¹ "יוסף אדני-שנית ידו גו" – הקיבוץ גליות דכל בני ישראל מכל קצווי תבל.

וזהו גם הקשר ל"ויגש אליו יהודה" – שיהודה הוא ענין הגאולה, ובכדי לפעול הגאולה צ"ל הסיוע מ"יוסף" – נשיא דורנו (ובאופן שיוסף שוה לפרעה, "כי כמוך כפרעה" – גילויי בחי' ה"חמישית לפרעה"⁸², ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהוריי"⁸³),

וממילא מתקיים ההמשך דפרשת שמות, ד"ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"⁸⁴, דאע"פ שבינתיים נמצאים לאחרי ה"נחתין" בגלות, ומחכים ל"סלקין", הרי תיכף ומיד מתקבצים כל בני ישראל, ועולים מן הגלות אל הגאולה,

ועד שתיכף ומיד נמצאים כולנו אצל ה"אבן השתי" שבקודש הקדשים שממנה הושתת כל העולם כולו, ובמילא נמצאים אנו בבית המקדש השלישי, ובמילא הרי זה בהר הקודש, ובמילא – בירושלים עיר הקודש, ובמילא – בארצנו הקדושה,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש,

סמיכת גאולה לתפילה – בפשטות ממש!

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

(82) ויגש מז, כד.

(83) זח"א רי, א.

(84) ויק"ר פל"ב, ה. וש"נ.

(79) תענית ה, ב.

(80) ויחי נ, כה.

(81) ישעי' יא, יא.

— שיחה ג' —

יב. כרגיל, אלה שהכינו קנקני משקה המשמח – יעלו עתה מלמטה למעלה ויכריזו פרטי הדברים ויזמינו את הקהל, ומהם יראו וכן יעשו רבים. וכל המרבה הרי זה משובח. והעיקר – שזו תהי' ההכנה אל העלי' מלמטה למעלה דכלל ישראל, מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה.

– החל מהגאולה הפרטית דכאו"א מישראל, וכמו שכתב אדמו"ר הזקן באגרת הקודש⁸⁵ שהגאולה הפרטית היא בשעת התפילה, ועאכו"כ תפילה בעשרה שהיא נעלית יותר. וכמו כן בלימוד התורה, ש"עשרה שיושבין ועוסקין בתורה"⁸⁶ הוא לימוד נעלה יותר. ועד"ז השלימות דעשרה ספרים יחד – השלימות ד"העשירי יהי' קודש"⁸⁷, שהיא נמשכת ופועלת גם בכל שאר הספרים, כמדובר כמה פעמים, וכפי שרואים זאת בפשטות, שע"י הוספת ספר אחד (והלימוד בו) נפעלת הוספה גם בשאר כל הספרים (וההבנה והשגה בהם) –

ועוד ועיקר – שהכוונה העיקרית (ועד לשלימות הכוונה) בכל זה היא – שזו נעשית הכנה קרובה אל הגאולה האמיתית והשלימה, כך שעוד לפני תפילת המנחה, ועוד לפני כל ההכנות אלי' – מכריעים את ה"כף שקול" דכל העולם, ומביאים "תשועה והצלה" לכל העולם כולו⁸⁸,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, למטה מעשרה טפחים, בארצנו הקדושה ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי,

ותיכף ומיד ממש, בפשטות!

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל. ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:00 לערך].

(87) בחוקתי כז, לב.

(88) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

(85) סימן ד.

(86) אבות פ"ג מ"ו. וראה אגה"ק סכ"ג.

בס"ד. שיחת אור לעשרה בטבת ה'תשנ"ב — לאחר תפילת ערבית —

הנחה בלתי מוגה

א. נמצאים אנו לאחר תשעה ימים בטבת, ונכנסנו כבר להתחלת יום העשירי בטבת, שהוא א' מהד' צומות שמדברי סופרים¹.

והנה, מצינו שבצום העשירי בטבת יש תוקף מיוחד לגבי שאר הצומות שמדברי סופרים, אפילו לגבי תשעה באב. דאע"פ שתשעה באב לילו כיומו², משא"כ בשאר הצומות (עשרה בטבת, צום גדלי' ושבעה עשר בתמוז) שהצום הוא רק ביום, הרי לאידך – על העשירי בטבת נאמר בפסוק³ "סמך מלך בכל אל ירושלים בעצם היום הזה", שמשלשון זה לומדים (כדאיתא בספרים⁴) שאפילו באם העשירי בטבת הי' יכול לחול ביום השבת – יצטרכו לצום בשבת, ע"ד הדין ד"בעצם היום הזה" דיום הכיפורים⁵.

[אלא שמצד חשבונות החדשים, כשמקדשים ע"פ החשבון (ולא ע"פ הראי') – לא יתכן שהעשירי בטבת יחול בשבת. משא"כ כשהיו מקדשים ע"פ הראי', שהרי זה נמשך גם משך זמן לאחר החורבן, ובפרט כשהי' קיים בית דינו של ר' יצחק אלפס, ועאכו"כ לפני כן (כמסופר בספרים⁶) – דכאשר הי' בית דין סמוך היו מקדשים ע"פ הראי', שאז יתכן שעשרה בטבת חל בשבת].

וצריך להבין – שכן כל ענין דורש הסברה ג"כ – במה נשתנה הצום דעשרה בטבת משבעה עשר בתמוז ומשלשה בתשרי, ואפילו מתשעה באב – שב"תענית" שבו יש תוקף מיוחד, עד כדי כך, שיצטרכו להתענות אפילו בשבת!?

ומובן, שהתוקף שבתענית זו נוגע לעבודת האדם. וכמובן מביאור אדמו"ר הזקן בתניא קדישא באגרת התשובה⁷, שמבאר בארוכה שענינה של כל תענית הוא – "עת רצון", שמזה מובן לעניננו, שמכיון שבתענית דעשרה בטבת יש תוקף וחזק מיוחד, הרי זה מורה על מעלה יתירה ב"עת רצון" שבעשרה בטבת – אפילו לגבי ה"עת רצון" דתשעה באב, אע"פ שאז הוא יום ההולדת דמשיח צדקו (כמדובר כמה פעמים⁸), ועאכו"כ לגבי ה"עת רצון" דשבעה עשר בתמוז ושלשה בתשרי!

6) ראה מגיד משנה הלי' שופר פ"ב ה"ט. ועוד.
ובארוכה – שיחת ש"פ בראשית (התועדות ב')
תשמ"ה (התועדות ח"א ע' 466 ואילך).

7) ספ"ב.

8) ראה סה"ש תנשא ח"ב ס"ע 721 ואילך. וש"נ.

1) ראה רמב"ם הלי' תעניות פ"ה ה"ד.

2) רמב"ם שם ה"ז.

3) יחזקאל כד, ב.

4) אבודרהם הלי' תעניות – הובא בב"י או"ח סתק"נ.

5) אמור כג, כח.

ב. ויש לומר אחד הטעמים בזה – מכיון שביום זה היתה התחלת החורבן.

דהנה, החורבן לא הי' בבת אחת, אלא עבר משך זמן מאז התחלת עניני החורבן עד שהגיע החורבן ל"ע (ניט איצטער געדאָכט).

והטעם בזה – מפני שמלמעלה נתנו לבני ישראל משך זמן, שבודאי ינצלוהו לעשיית תשובה (ובפרט מצד ה"עת רצון" שמיתוספת ביום עשרה בטבת), וממילא יבטלו את החורבן בפועל.

ומכיון שביום זה היתה התחלת החורבן, התחלת כל הד' צומות – יש בו חומר ותוקף מיוחד, כמו בכל "התחלה", שיש בה תוקף מיוחד לגבי המשך הענין, ולפעמים גם לגבי סוף הענין. וכמדובר כמה פעמים, שהתוקף שבהתחלת כל ענין ניכר גם בעניני חול, ועאכו"כ בעניני קדושה, בהם מצינו שההתחלה נקראת גם בשם "פתיחה" – פתח של ענין ודבר חדש⁹.

ועד"ז בעניננו, שמכיון שבעשרה בטבת היתה התחלת כללות החורבן, וממילא התחלת כל הד' צומות – יש בתענית שבו תוקף מיוחד.

ומזה מובן גם בנוגע ל"עת רצון" שבעשרה בטבת, שבכדי לעשות את ה"פתיחה" של כל ה"עת רצון" דהצומות שמדברי סופרים – צריכים ל"עת רצון" מיוחדת מלמעלה ביתר שאת ויתר עוז!

ויש להאריך בזה, ואין כאן המקום והזמן לזה.

ג. בנוגע להלימוד מזה בעבודה בפועל:

סיבת התענית דעשרה בטבת היא מפני שביום הזה "סמך מלך בבל אל ירושלים", ובפשטות – שאע"פ שהוא עצמו לא נכנס לירושלים אלא נשאר מבחוץ, הרי זה גופא שהי' לו את הכח לעשות מצור על ירושלים ("באלאָגערן ירושלים"), ועד ש"אין יוצא ואין בא"¹⁰, וממילא לא יכלו להכניס לעיר עניני מאכל ומשתה וכו' – מהוה סיבה לענין של "תענית".

[– אע"פ שביחד עם זה היתה תקוה חזקה, שבודאי תגרום התענית שיעשו תשובה, וממילא לא יהי' כל המשך החורבן, כך שלא היינו זקוקים להגיע לביאור המעלה האמורה, שאז נעשתה ה"פתיחה" של כל הד' תעניות שמדברי סופרים].

ומזה מובן הלימוד למעשה בפועל – שכמו שרואים ב"חומה" בפשטות (אלי" סמך מלך בבל") שהיא לא חלק מהעיר עצמה ובתי העיר, אלא אך ורק קיר שמקיף את כל העיר בכדי להגן על העיר, על בתי העיר וכל הענינים שבה (לכאורה ענין חיזוני

(10) ל' הכתוב – יהושע ו, א.

(9) ראה לקר"ש ח"כ ס"ע 74 ואילך. וש"נ.

בלבד), ואעפ"כ מכיון שהיתה זו ההתחלה דכללות החורבן, יש בסמיכה זו את החומר והכח ד"תענית" –

כמו כן – ועל אחת כמה וכמה – הוא למעליותא, שכשנמצאים ב"עת רצון" המהוה "פתיחה" דכל הד' צומות, הרי כשמנצלים את הזמן הנותר עד הצום לעשיית תשובה (שכן ע"פ שולחן ערוך נותרו עוד כמה שעות עד התחלת התענית דעשרה בטבת, והרי תשובה – בכל עידן ובכל זמן זמנה הוא) – יש בזה את הכח להבאת הגאולה תיכף ומיד!

ובפרט ע"פ מה שכתוב בזהר¹¹ "זכאי חסידי בכל יומא ויומא כו' עבדין תיובתא שלימתא", שבזה נכללים כל בני ישראל להיותם בדרגת צדיקים¹², וממילא הרי הם מוכנים לחזור בתשובה, והם חוזרים בתשובה – בכל שעה ושעה. ועאכו"כ שעד עלות השחר (ואפילו עד להתחלת הזמן שלפני זה, כהזירות להתחיל להתענות עוד קודם עלות השחר¹³) נותרו עוד כמה שעות – הרי זה ריבוי זמן לעשות תשובה!

ובפרט שעיקר התשובה הוא ב"רגע כמימרי"! ועד שאין צורך אפילו ל"מימרי" (דיבור), שהרי "המקדש . . על מנת שאני צדיק . . הרי זו מקודשת שמא הרהר תשובה בלבו"¹⁵, ויתירה מזו כגירסת האור זרוע¹⁶ – "צדיק גמור"!

ועל אחת כמה וכמה – לאחרי שכבר ישנו הסיוע בכל זה בכאנו מתפילת מעריב, המעריב דליל העשירי בטבת, ושתפילה זו היתה מתוך ידיעה שאילולא שהקב"ה חס על בני ישראל – היו צריכים להתענות גם בלילה, אלא שהקב"ה "שחרר" את בני ישראל מה"תענית" (חוץ מתשעה באב) במשך הלילה עד עלות השחר, והטעם לזה – כדי שבינתיים יקיימו בני ישראל "ונשמרתם מאד לנפשותיכם"¹⁷, היינו, הוספה בכריאות הגוף, עאכו"כ הוספה בכריאות הנשמה, ועאכו"כ – הוספה בענינים המבריאים את הנשמה, שזוהי התורה ומצוותי!

ועוד וגם זה עיקר – שגם בגופו של היהודי וכל עניניו (הן הגידים, הן הבשר והן העור) מיתוספת בריאות ע"י ההוספה בלימוד התורה ובקיום המצוות, וע"י ההידור בכל ענינים אלו!

ובמיוחד, בידועו שישנה כעת "עת רצון" מיוחדת, וביודעו – שיש ביכלתו לפעול דבר חידוש נפלא – שע"י שיעשה תשובה תיכף ומיד, הרי כמדובר "הרהר תשובה בלבו" נעשה "צדיק גמור", שאז ("איז דאָך רעכט") יכולה וצריכה הגאולה לבוא מיד, כדאיתא בזהר¹⁸ "שאפילו אם הי' צדיק א' חוזר בתשובה שלימה בדורו הי' בא משיח"¹⁹!

(16) סימן קיב.

(17) ואתחנן ד, טו. וראה ברכות לב, סע"ב ובחדא"ג מהרש"א שם.

(18) ראה ז"ח ס"פ נח.

(19) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תג.

(11) ח"א רכ, סע"א.

(12) ראה ישעי' ס, כא. סנהדרין ר"פ חלק.

(13) ראה שו"ע או"ח סתקס"ד.

(14) ראה ברכות ז, א ובתוס' שם.

(15) קידושין מט, ב.

ויתירה מזו – (לא רק ע"י התשובה של צדיק גמור אמיתי, אלא) אפילו יהודי אחד שייעשה "צדיק גמור" על שם שזכויותיו מרובין וכו'²⁰ – בכחו להכריע את כף המשקולת, ולהביא תיכף ומיד "תשועה והצלה"²¹.

ד. ויהי רצון – ובפרט ע"י שעושים כל א' מהנמצאים כאן שליחים בענין הצדקה, ובכפליים – שזה יפעל, שתיכף ומיד יתעורר בכל אחד ה"הרהור תשובה", ושה"הרהור תשובה" יהי' בתוקף המתאים, שאז דבר ודאי הוא שתיכף ומיד תבוא הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

והולכים – "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו"²² – "וארו עם ענני שמיא"²³ לירושלים, ונמצאים שם עוד כשחומות ירושלים הם בשלימותם ללא שום מצור עליהם, ועאכו"כ לאחרי זה, כאשר ירושלים תהי' באופן דהרחבה²⁴, כיון שנעשה "ופרצת"²⁵ בירושלים ובכל העינים דירושלים, ובמיוחד – ב"מקדש אדני-כוננו ידיך"²⁶, ותיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים שיחיו ג' שטרות של דולר לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

24) ראה ב"ב עה, ב.

25) ויצא כח, יד.

26) בשלח טו, יז.

20) ראה תניא פ"א (ה, ב).

21) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

22) בא י, ט.

23) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

**בס"ד. שיחת "דברי כבושין" עשרה בטבת ה'תשנ"ב
— לאחר תפילת מנחה —**

הנחה בלתי מוגה

א. דובר כמה פעמים¹, שב"דברי כבושין" ישנו פירוש שני – (לא שרוצים לומר "מוסר" ליהודים, ח"ו, אלא) ע"ד מה שכתוב² "יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאותם".

כלומר, אלו הם דברים הנאמרים מתוך בטחון – שכשיזכירו לכל יהודי אודות ענין התשובה, ושתשובה כחה גדול כל כך עד ש"אין לך דבר העומד בפני התשובה"³, ודאי יפעלו הדברים שיתעורר בתשובה, וממילא ייכבשו כל העונות במצולות ים.

ועל אחת כמה וכמה – בזמנים אלה, בעמדנו לאחרי כל "מעשינו ועבודתינו"⁴, ובפרט ע"פ הכרזותיו והודעותיו של נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר "הכל מוכן לסעודה"⁵, כלומר, לא רק שכבר מוכנים לגאולה סתם, אלא עוד זאת, שהכל מוכן גם להסעודה הקשורה עם הגאולה האמיתית, וממילא הרי היא גם הסעודה האמיתית, ובתכלית השלימות – שהיא כוללת הן בשר (שור הבר) והן דגים (לויתן)⁶, וכל שכן – יין המשומר⁷.

ולהעיר, שכללות ענין השמירה מכל ענינים בלתי רצויים (גם בפשטות), נוגע בעיקר ביין יותר מבבשר: אף שגם בבשר מצינו איסור ב"בשר שנתעלם מן העין", הרי זו חומרה מדברי סופרים בלבד⁸; משא"כ ביין "שנתעלם מן העין" צ"ל זהירות נוספת, כי בו עלולה להיות כוונה לשנותו (חשש יין נסך), ויש צורך בחקירה ודרישה האם היתה כוונה לשינוי מן הקצה אל הקצה בתכלית. [ופנימיות הענין בזה – שבשביל העילוי ד"אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו"⁹ בתכלית השלימות צריך להיות האתהפכא מן הקצה, וכמדובר כמה פעמים].

ב. האמור לעיל שייך גם בכללות לענין התענית, שזה כולל כל אחת מהד' תעניות שמדברי סופרים. והחידוש בתענית דעשרה בטבת הוא, שהיא חלה ב"עשירי שבעשירי":

(5) ע"פ ל' חז"ל – אבות פ"ג מט"ז. סנהדרין לח, א ובפרש"י.

(6) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג.

(7) ראה ברכות לד, ב.

(8) ראה חולין צה, א ובפרש"י.

(9) ראה זח"א ד, א. תניא פכ"ז.

(1) ראה שיחת עשרה בטבת תשמ"ט בתחלתה (תוכן קצר משיחות תשמ"ט ע' 269. התוועדויות ח"ב ע' 136). ועוד.

(2) מיכה ז, יט.

(3) רמב"ם הל' תשובה פ"ג הי"ד.

(4) ראה תניא רפ"ז.

לפי חשבון החדשים המתחיל בחודש הגאולה, חודש ניסן¹⁰, עליו נאמר¹¹ "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה", נמצא, שחודש טבת הוא החודש "העשירי" בכל השנים, הן בשנה פשוטה והן בשנה מעוברת. וממילא, עשרה בטבת הוא העשירי שבעשירי!

ובמיוחד בשנים אלה, הקשורות עם השנה שבה קרב קץ הגאולה; ויתירה מזו – לא רק קרוב קץ הגאולה, אלא עוד זאת – שכבר מזמן עבר הקץ ("ס'איז שוין לאנג דורכגעגאנגען"), כמאחז¹² "כלו כל הקיצין"; ועד שגם ההכנות בזה ישנם כבר, ובאופן ד"הכנה רבתי" – שההכנה היא לא רק כפי הדרוש לגאולה סתם, אלא "הכנה רבתי" שאין למעלה הימנה –

מכיון שגם הגאולה הבאה תיכף ומיד היא גאולה שאין אחרי' גלות, ובמילא אין אחרי' גאולה (למעלה הימנה), כמ"ש¹³ (על לעתיד לבוא) "שירו להוי' שיר חדש" לשון זכר (וכמבואר בתוספות¹⁴ שזהו ענין מה שאין אחרי' גלות), וממילא מובן שזוהי ג"כ הגאולה האחרונה.

וכפי ששמענו מנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר "הכל מוכן", כולל גם – ש"הכל מוכן" בכל הענינים ובכל הפרטים, ופרטי פרטים. ועד שגם ה"שולחן" כבר "ערוך" וכבר נמצאים עליו כל המעדנים – הן יין המשומר, והן בשר ודגים; והבשר הוא דוקא בשר הקשור עם "שור הבר", והדגים הם דוקא דגים הקשורים עם הליתן, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש צריכה להיות התחלת האכילה בסעודה, שע"י האכילה נעשים כל הענינים הנאכלים "דם ובשר כבשרו"¹⁵ של האוכל, ובענינו – שהדם ובשר הגשמי של כל יהודי בדורנו זה "מתהוים" מחדש ("ווערט אויפגעטאן מחדש") באופן חדש לגמרי – מהענינים דיין המשומר, שור הבר והליתן.

ולכל זה מיתוספת ההודעה הברורה של דוד מלכא משיחא שאומר¹⁶: "אני אברך ולי נאה לברך!"

ג. כמדובר כמה פעמים בארוכה, כל הענינים מצטרפים יחדיו בשנה זו, שבני ישראל נתנו לה את הר"ת – "הי' תהא שנת נפלאות בה". ונוסף לזה, האות ב' היא הר"ת ד"בכל מכל כל", היינו, שהנפלאות הם לא רק בענין אחד, או בכמה ענינים וכו', אלא בכל הענינים – "נפלאות בכל מכל כל".

14) ד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב (ממכילתא בשלח טו, א).

15) ראה תניא פ"ה.

16) פסחים קיט, ב.

10) שמור"ר פט"ו, יא.

11) בא יב, ב.

12) סנהדרין צו, ב.

13) ישעי' מב, י; תהלים צו, א; צח, א; קמט, א.

והרי ענין זה יהי' לעתיד לבוא, וכמדובר, ומבואר בכמה ספרים, ובארוכה בדרושי חסידות וכיו"ב¹⁷ – שכללות המעמד ומצב של העולם לעתיד לבוא, לאחרי הגאולה, יהי' באופן האמור – "נפלאות בכל מכל כל"!

ובזה מיתוסף גם הרמז שבדבר, ש"בכל מכל כל" הם ג' הלשונות שנאמרו בשלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב¹⁸.

וזאת – נוסף על פשטות הענין, שאז יקויים היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר"¹⁹, והם (האבות) בראשנו, והם בראש כל הדורות דבני ישראל (כמדובר לעיל), מכיון שהם ה"אבות" דכל בני ישראל במשך כל הדורות – הן הדורות שלפני מתן תורה, הן הדור שהי' בשעת מתן תורה, והן הדורות שלאחרי מתן תורה, ועד – ובמכל שכן וקל וחומר – הדור האחרון לגלות והראשון לגאולה. ועד"ז בנוגע לד' האמהות.

וכמרומז גם בזה, שהשלשה אבות עם הארבע אמהות ביחד – הרי זה שבע, המורה על כללות בני ישראל, המתחלקים לשבעת קני המנורה, "מנורת זהב כולה"²⁰, מכיון שתכלית בריאתם של בני ישראל היא עבודת ה', כמאחז"ל²¹ "אני נבראתי לשמש את קוני", אשר שימוש ועבודה זו מתחלקת לשבעה אופנים, מתאים לשבעת המדות,

– שהרי עבודת ה' בעיקרה היא במדות שבלב. דאע"פ שההכנה לעבודה היא ע"י המוחין דוקא, הרי עיקר ענין העבודה עצמה הוא כמ"ש²² "ולעבדו בכל לבבכם", (איזו היא) עבודה שבלב²³, שהוא משכן שבעת המדות.

ועד"ז הוא בנוגע לאבות ואמהות – דאע"פ שהאבות כללו גם את האמהות (ואם כן, אין כאן שבעה אופני עבודה), הרי בפרטיות ישנו חילוק בין עבודת אברהם לעבודת שרה, ובלשון התורה שבע"פ²⁴ "אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים", ועד"ז ביצחק ורבקה, שבפרטיות יש חילוק בין עבודותיהם, ובפרט להמבואר בלקוטי תורה סוף פרשת ברכה²⁵, שהשידוך והנישואין דיצחק ורבקה מורה על הענין דיחוד מ"ה ובין [ובכללות, השידוך ישנו כבר, ואילו שלימות היחוד והנישואין יהיו תיכף ומיד לעתיד לבוא].

ד. ויש להוסיף – שבפרטיות יותר, מצינו ביעקב גופא את כל המרכבה דד' אמהות, ארבעת נשי יעקב: רחל ולאה, בלהה וזלפה. וכדאיתא בספרים²⁶ שד' אמהות אלו

17 ראה לקו"ת שה"ש טו, ג. אוה"ת חיי שרה קכג, ב.

18 ב"ב טז, סע"ב ואילך.

19 ישע"י כו, יט.

20 זכרי' ד, ב. וראה לקו"ת ר"פ בעלותך. ובכ"מ.

21 משנה וברייתא סוף קידושין.

22 עקב יא, יג.

23 תענית ב, סע"א.

24 פרש"י לך יב, ה.

25 צו, סע"ג.

26 ל"ת ושער הפסוקים להאריז"ל ואתחנן ד, כ.

עקב ח, ט. ספר הליקוטים להאריז"ל ויחי מט, יא.

מרומזות בר"ת "ברזל" שבפסוק²⁷ "ארץ אשר אבני ברזל ומהררי תחצוב נחשת", שענין זה יהי' בגלוי תיכף ומיד בגאולה האמיתית והשלימה, בארץ ישראל כפשוטה.

והנה החידוש בסדר האמהות שב"ברזל", "בלהה רחל זלפה לאה", הוא שהשפחות קודמות לגבירותיהן, לאמהות (בלהה ואח"כ רחל גבירתה, זלפה ואח"כ לאה גבירתה), וכן שרחל קודמת ללאה, אע"פ שלאה דוקא היא "הגדולה"²⁸.

ונקודת הביאור בזה – דכמו שמצינו שלעתיד לבוא יהי' "נקבה תסובב גבר"²⁹ [כולל גם בנוגע למעלת האמהות על האבות], עד"ז הוא בענינו, שלעתיד לבוא תתגלה המעלה שברחל על גבי לאה, וכמו כן בבלהה וזלפה על גבי האמהות, שלכן סדרן בכתוב הוא דוקא – "ברזל"!

ועוד והוא העיקר – שנזכה לגילוי הענין ד"ברזל" תיכף ומיד. ואע"פ שענין הברזל הי' מושלל בבית המקדש כמ"ש³⁰ "כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו", הרי זה אך ורק בנוגע לשמיעת הקול ("נשמע"), ענין הגילוי. ועד"ו ובדוגמת מה שמצינו בנוגע לעץ בבית המקדש – שכל האיסור ד"לא תטע לך . . כל עץ אצל מזבח ה"³¹, הוא דוקא ב"עץ בולט"³², שנראה בגלוי, משא"כ כשהוא נסתר ומכוסה, אזי אדרבה, צריך דוקא שיהי' "עץ" (וכמדובר כמה פעמים³³) – עד"ז הוא בנוגע לענין ה"ברזל" שבבית המקדש.

ה. ויש להוסיף, שגם בתיבת "נחשת" (הבאה בכתוב בהמשך ל"ברזל") מודגשת השייכות לזמננו זה ולביאת הגאולה האמיתית והשלימה, על פי המדובר כמה פעמים³⁴, ש"נחשת" הוא ר"ת "נתינת חולה שאומר תנו"³⁵:

אע"פ שלכאורה "נחשת" מורה על דרגה הכי תחתונה, שהיא למטה לא רק מ"זהב" – ר"ת "זה הנותן בריא"³⁵, אלא גם מ"כסף" – ר"ת "כשרואה סכנה פודה"³⁵, שכן, בדרגת כסף מעמדו ומצבו של ה"פודה" הוא אך ורק שהוא "רואה סכנה", ואילו ב"נחשת" מדובר כבר בהיותו "חולה", בשעת ה"סכנה" –

מכל מקום, הרי המעמד ומצב הוא, שמיד כשבני ישראל ראו ("האָבן דערזען") את סכנת הגלות, הרי מיד נעשה ה"אומר תנו" – שתובעים מהקב"ה בקול צעקה וקול תרועה את ביאת הגאולה האמיתית והשלימה!

[וכפי שאמרנו זה עתה בתפילת "עננו", הן ע"י השליח ציבור, והן ע"י כל יחיד. ואדרבה, דוקא היחיד אומרה בברכת "שמע קולנו", ומסיימה באמירת "שומע תפילה",

33) ראה לקו"ש חכ"ח ע' 219 ואילך. וש"נ.

34) ראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 263 ואילך. תנש"א ח"א ע' 347 הערה 87. ועוד.

35) ראה אגרת הטיוול (לאחי המהר"ל) חלק הרמז אות ז. תורה שלמה עה"פ תרומה כה, ג (אות לח). וראה רבותינו בעה"ת ר"פ תרומה. פי' הרא"ש שם.

27) עקב שם.

28) ויצא כט, טז.

29) ירמיי' לא, כא.

30) מלכים"א ו, ז.

31) פ' שופטים טז, כא.

32) רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ט.

(וממשיך מיד אח"כ בכרכת "רצה", לאחרי ההקדמה בכרכת "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", וכמדובר כמה פעמים)].

וזהי המעלה שב"נחשת", המורה על העבודה בזמן הגלות – שבכחה לפעול יותר אפילו ממה שפעלו בשנים כתיקונן, בזמן שבית המקדש הי' קיים, הן בבית ראשון והן בבית שני (שיש לומר, שהחילוק ביניהם הוא בדוגמת החילוק בין "זהב" ו"כסף", וכמדובר כמה פעמים) – משום שדוקא כאשר בני ישראל נמצאים בגלוי בדרגה הכי תחתונה, "נתינת חולה שאומר תנו", הרי ע"י התביעה ד"אומר תנו" – דבר ברור הוא, שהקב"ה יתן וימלא את בקשתם, ו"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"³⁶ – לפי ה"עין יפה" של הקב"ה!

ועל אחת כמה וכמה – בעמדנו לאחרי מעשינו ועבודתנו כל משך זמן הגלות,⁴ ובפרט שנמצאים כבר בסוף הגלות, ברגע האחרון בגלות, ולא רק קרוב להגאולה, אלא נמצאים ממש ב"ערב" הרגע הראשון דהגאולה האמיתית והשלימה – שאז כל הענינים נעשים בתכלית השלימות דוקא, כולל תכלית השלימות ב"נחשת", ותכלית השלימות ב"כסף", ותכלית השלימות ב"זהב". וכדמצינו, שבזהב גופא ישנם עשרה מינים³⁷, (לא רק "זהב פתוח" וכו', אלא) עד ל"זהב סגור", ולעתיד לבוא תהי' תכלית השלימות בכל מינים אלה.

ועד"ז בנוגע לכל מיני כסף, ומיני נחשת, ומיני מתכות, עד למתכת ה"ברזל", וכנזכר לעיל, שהכנת אבני המקדש בפועל היתה ע"י "כלי ברזל" (אלא שזה נעשה מחוץ לבית המקדש, כדי שלא ישמעו את הקול בבית המקדש). וכמובן גם מזה, שבר"ת דתיבת "ברז"ל" מרומז סדר האמהות כפי שיהי' לעתיד לבוא – בלהה רחל, זלפה ולאה, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – שאז יהיו כל הי"ב שבטי י-ה, שהם הבנים ד"ברז"ל". וכמרומו גם בפסוק זה "אבני ברזל", כדאיתא בספרים³⁸ ש"אבן" הוא גם מלשון "בן", ובענינו – בניהם של ה"ברז"ל", ד' האמהות.

ועוד והוא העיקר – שמשתמשים בכל ענינים אלה בגלוי תיכף ומיד ממש בגאולה האמיתית והשלימה, כשיקויים היעוד³⁹ "ארו עם ענני שמיא", וממילא נהי' כולנו תיכף ומיד – "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובכנותינו"⁴⁰ – בארצנו הקדושה, ב"ארץ אשר אבני ברזל", כולל גם "זהב וכסף ונחשת",

(38) ראה ויחי מט, כד ובפרש"י.

(39) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(40) בא י, ט.

(36) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

(37) ברייתא מעשה תורה אות קטו. וראה יומא מד,

סע"ב.

נוסף על היותה ארץ שנשתבחה בשבעה פירות, החל מ"חטה ושעורה"⁴¹ (וכמוזכר כמה פעמים הביאור בלקוטי תורה להאריז"ל⁴² ובחסידות⁴³ ש"חטה ושעורה" מורה על תורה שבכתב ותורה שבע"פ); ולאחר מכן ממשיכים ומסיימים בכל שבעת המינים, שהם (גם) כנגד שבעת קני המנורה האמורים לעיל.

ו. ועוד והוא העיקר – שנמצאים כבר בשלימות הענין דעשירי, ביום העשירי שבחודש העשירי (כנ"ל), השלימות ד"העשירי יהי' קודש"⁴⁴ ממש – שזה קשור לגאולה העשירית, שתבוא תיכף ומיד ממש, בביאת משיח צדקנו, עם כל הענינים ד"העשירי יהי' קודש", שיהיו בפועל – תיכף ומיד ברגע שלאחרי רגע זה ממש!
ובפרט שהחליטו לעשות כאו"א לשליח בעניני צדקה, וב"כפליים לתושי"⁴⁵, ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, בכל ענינים האלו.

ואז נראה איך ש"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה"⁴⁶ – שמוציאים את כל הענינים ממיצר⁴⁷ הגלות, ומהמיצר דכל העולם כולו, ודכל סדר ההשתלשלות – ועושים מזה "ארץ", אשר "למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה"⁴⁸. ואז רואים איך שכל יהודי נמצא במעמד ומצב ד"ויחי יעקב" (שהרי כל יהודי נקרא בשם "יעקב" ו"ישראל"), וכמדובר כמה פעמים עם כל הפירושים שבדבר.

ואת כל זה פועלים עוד ברגעי הגלות האחרונים, וביחד אתנו מצטרפים ג"כ, ובראש, הבתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי מעשים טובים (ובמיוחד גמילות חסדים) שבחוץ לארץ⁴⁹, כולל ג"כ – כל הבתים פרטיים וענינים פרטיים דבני ישראל.

ובפרט שכאו"א עשה כבר מביתו הפרטי – בית כללי דתורה עבודה וגמילות חסדים, בית שהקב"ה אומר עליו "ושכנתי בתוכם – בתוך כל אחד ואחת"⁵⁰, ובתוך כל בית ובית דכאו"א מישראל.

וזה נעשית הקדמה קרובה לגאולה, ובסמיכות ממש ללא שום הפסק אפילו ברגע אחד, בדוגמת הסמיכות דגאולה לתפילה הנלמדת מ"ויגש אליו יהודה"⁵¹ – שכמו שתיכף לה"ויגש", להגשה והתפילה ("הגשה לתפילה"⁵²) דיהודה, ענין ההודאה, היתה סמיכות הגאולה, "אליו יהודה", אל יוסף המורה על גאולה – כמו כן נזכה כולנו לגאולה תיכף ובסמיכות לתפילה שהתפללנו זה עתה, כולל ברכת "רצה", ברכת ההודאה, ועד

47 ראה תו"א וארא נו, ב ואילך. ובכ"מ.

48 ב"ר פ"ה, ח.

49 ראה מגילה כט, א.

50 תרומה כה, ח. ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה

שם. שלי"ה סט, א. א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

51 זח"א ר"פ ויגש (רה, ב).

52 פרש"י וירא יח, כג.

41 עקב ח, ח.

42 עה"פ.

43 ראה לקו"ת בחוקותי נ, ג. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' תקסא ואילך. ועוד.

44 בחוקותי כז, לב.

45 ל' הכתוב – איוב יא, ו. וראה שמו"ר פמ"ו, א.

46 ר"פ ויחי (מו, כח).

לסיום התפילה באמירת "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"⁵³ שזוהי ג"כ הודאה (נוסף על היותה חלק מהתפילה),

וכפי שכל זה הי' בפשטות ב"אך צדיקים" שאמרנו זה עתה, וב"אך צדיקים" שנאמר לאחרי תפילת ערבית – ושזה כבר יהי' הודאה על כך שהקב"ה קיים הבטחתו בפשטות! וממילא נמצאים כולנו, "בנערינו ובזקנינו", וביחד עם מעשינו ועבודתינו במשך כל זמן הגלות, וביחד עם כל הבתים פרטיים ובתים כלליים, וביחד עם כל הספרים ועם כל הכתיב-י, וכמדובר לעיל⁵⁴ במיוחד בענינו של היום החמישי בטבת. – ולהעיר מהשייכות המיוחדת בין החמישי בחודש לחודש העשירי, שכן צירופם יחד עולה שם "י-ה"!

ועוד והוא העיקר – שלא נצטרך עוד לשום רמזים ופירושים ובירורים בזה ("נאָכפרעגן זיך"), מכיון שכל הענינים יתגלו באופן של ראי', "מראה באצבעו ואומר זה"⁵⁵ –

הנה משיח צדקנו, והנה נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, והנה מתקיים היעוד שהקב"ה "יוסיף שנית ידו . . יקביץ"⁵⁶ – שהקב"ה מקביץ ומלקט יחדיו את כאו"א מישראל ואת כל בני ישראל, "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו",

כולל גם הקב"ה עצמו, ד"והשיב לא נאמר אלא ושב"⁵⁷ מכיון ש"עמו אנכי בצרה"⁵⁸, ונמצאים תיכף ומיד ממש, עם עצמות ומהות – ב"מקדש אדני-כוננו ידיך"⁵⁹, ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים שיחיו ב' שטרות של דולר, לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

(56) ישע'י יא, יא-יב.

(57) נצבים ל, ג. מגילה כט, א. פרש"י עה"פ.

(58) תהלים צא, טו. וראה תענית טז, א.

(59) בשלח טו, יז.

(53) תהלים קמ, יד.

(54) שיחות: אור לה' טבת (לעיל ע' 126-7); ש"פ

ויגש (לעיל ריש ע' 135).

(55) ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.

בס"ד. התוועדות ש"פ ויחי, שבת חזק, י"ד טבת ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "דידן נצח". אחרי שבירך על היין ניגנו "עס קומט שוין די גאולה"].

א. נמצאים אנו בשבת פרשת ויחי, ושבת חזק, שבה מסיימים ספר שלם בתורה, ובזה גופא (לא רק ספר סתם מהחמשה חומשי תורה, אלא) – סיום הספר הראשון שבתורה. ומכיון ש"סדר" בתורה הוא ג"כ תורה¹, הרי מובן שבסיום הספר הראשון שבתורה ישנו מעלה יתירה וחיידוש מיוחד על סיום שאר הספרים.

ומזה מובן גם בנוגע ל"תורה מלשון הוראה"² – שסיום ספר הראשון שבתורה (כמו כל עניני התורה) מהוה הוראה מיוחדת בעבודה, כדלקמן (ס"ח ואילך).

ומובן, שהוראה זו שייכת לכל אחד ואחת מישראל, כמ"ש³ "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" – שכל עניני התורה על כל פרטי' הם "מורשה" לכאו"א שב"קהלת יעקב", היינו, שהם נעשים נכסיו של כאו"א מישראל, ועאכו"כ כשמדובר בנכס חשוב במיוחד – סיום ספר שלם בתורה, ובזה גופא (כנ"ל), הספר הראשון בתורה, "ראשון" גם במעלה ובחשיבות.

ב. ענין נוסף בסיום ספר בראשית – שהוא נקרא גם בשם "ספר הישר"⁴, היינו, ששמו הפרטי של ספר בראשית הוא כשמה הכללי של כל התורה כולה – "ספר הישר"!

ואף שהטעם לכך בפשטות הוא כמאמר חז"ל "ספר הישר" . זה ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים⁴, היינו, שבספר בראשית מסופר אודות דברי ימי חיי האבות [ואילו בספר שלאחריו מתחילים בענין "ואלה שמות בני ישראל", הדור הבא לאחרי השלישי (האחרון) שבישרים, ועאכו"כ הספרים שלאחרי זה] – הרי מכיון שסיפור זה הוא בספר הראשון בתורה, מובן שהעילוי ד"ספר הישר" שייך גם לזה שהוא ספר הראשון שבתורה, ורומז גם על גודל מעלת הספר, ששמו הפרטי הוא כשמה הכללי של כל התורה כולה.

ומזה מובן גם בנוגע לכך שצריכים ללמוד מזה הוראה בעבודה, שכן, אם מכל ענין הקשור עם זמן מסויים יש לחפש ולמצוא את ההוראה שבזה בעבודת ה', הרי עאכו"כ

1 גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג, ב.

2 (3) ברכה לג, ד.

3 (4) ע"ז כה, רע"א.

1) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629 הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

2) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ה'הרשים שלוערך ירה.

שמדובר בענין חשוב כל כך – סיום הספר הראשון בתורה ו"ספר הישר", שיש בזה הוראה בעבודת ה', לכאור"א מישראל כנ"ל.

וכפי שזה מתבטא גם במנהג ישראל, שבסיום קריאת הפרשה (והספר), מכריזים בקול רם כל הנמצאים בבית הכנסת, הן בעזרת אנשים והן בעזרת נשים, כולל טף והקטנים – "חזק חזק ונתחזק"⁵, ג' פעמים בענין החזקה גופא.

[ואע"פ שגם בזה ישנם חילוקי דרגות בפרטיות, שיש שעבודתם בזה נעשית בתכלית השלימות, סתם שלימות וכו', הרי באופן כללי – ענין זה הוא באפשרותם ובהישג ידם של כל אחד ואחת מישראל, האנשים והנשים והטף, כפי שרואים שכולם יחד מכריזים את ההכרזה האמורה].

ויש להוסיף, ששייכות הענין לכאור"א מישראל מודגשת עוד יותר בשם "ספר הישר": הפירוש והתוכן ד"ישר" מורה, שכל הענינים וההמשכות שבזה הם באופן "ישר", היינו, שאין זה באופן נסתר ונעלם ("אין אַ באַהאַלטענעם אופן") (השייך רק לאנשים מיוחדים כו'), אלא הרי זה גלוי לכאור"א באופן "ישר"; וגם אין זה דבר "מסובך" ("אַ פאַרפּלאַנטעניש") שיש צורך להתירו מסיבוכו וכו' ("פּאַנאַנדערקלײבען זיך און פּאַנאַנדערפּלאַנטערן זיך"), אלא דבר "ישר" ("אַ גלייכע זאַך")!

וע"ד לשון הידוע "ישר יחזו פנימו"⁶, היינו⁷ – שההמשכה היא באופן "ישר", וה"ישרות" אינה רק בחיצוניות, אלא היא חודרת ונמשכת גם ב"פנימו", בפנימיותו של כאור"א; ובזה גופא – באופן ד"יחזו", באופן דראי' בתכלית השלימות, כמדובר כמה פעמים בביאור ג' הענינים ד"ישר", ו"יחזו", ו"פנימו".

ויש להוסיף, שמכיון שזהו הראשון שבספרים כנ"ל, הרי הוא ממשיך את הענין האמור בכל הספרים שלאחריו – החל בד' ספרים שבתורה, ועד לכל הכ"ד ספרי קדש, שגם הם יהיו באופן ד"ישר", ו"יחזו", ו"פנימו" (כמדובר כמה פעמים).

ג. בכל האמור מיתוסף עוד יותר גם מצד קביעות שבת זו בימי החודש – בעמדנו בחודש טבת, ובטבת גופא – בשבת שבה נעשית העלי' והשלימות דהעשירי בחודש, עליו נאמר⁸ "בעצם היום הזה"⁹ בדוגמת יום הכיפורים¹⁰, ונוסף לזה, הרי שבת זו היא גם "ערב" חמשה עשר בטבת, שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"¹¹ דכל חודש טבת (כולל יום העשירי שבו), היינו, שבה מתכוננים אל ה"אשלמותא" דיום המחר. ומכיון שההכנות

(9) ראה אבודרהם הל' תעניות.

(10) ראה שיחת אור לעשרה בטבת (לעיל ע' 142 ואילך). וש"נ.
(11) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

(5) ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 474.

(6) תהלים יא, ז.

(7) ראה ספר הליקוטס – דא"ח צ"צ ערך ישר. וש"נ.

(8) יחזקאל כד, ב.

נעשות בשבת, מובן, שאין בהן טירחה כלשהי, אלא דוקא באופן דעונג שבת ד"אין למעלה מעונג"¹².

ונוסף לזה – הרי על שבת נאמר¹³ ד"מיני' מתברכין כולהו יומי", היינו שיום השבת משפיע על כל ששת ימי השבוע, מתחיל מיום הראשון בשבוע – ט"ו טבת, ונוסף לזה – גם על יום השבת שלאחריו¹⁴. ומזה מובן גם לענינו, שבת חזק – שענינה נמשך על כל ימי השבוע שלאחרי', כולל ביום השבת הבא, וכיון שכן הרי מובן שהוא נמשך גם על כל שבתות השנה (וממילא על כל השנה כולה).

ועי' נמשכת הברכה משבת זו גם בפרשת התורה דשבוע הבא, ועי' – בכל פרשיות התורה שלאחרי זה; וכאמור – ששבת זו משפיעה באופן "ישר" על כל הד' ספרים שלאחרי', ועל כל הכ"ד ספרי קודש, עד לאחרון שבהם – ספר "דברי הימים", ועד לסיומו וחזתמו בתיבת "ויעל".

ד. ויש להוסיף ולהעיר, שתיבת "ויעל" מורה גם על העלי' מן המיצר וגבול דהגלות אל ה"מרחב י-ה"¹⁵, המרחב דקדושה, ועוד ועיקר – שזהו המרחב דהגאולה האמיתית והשלימה.

ועד' ובדוגמת הרמז שבהתחלת פרשת שמות (שמתכוננים לקרותה בעת מנחת שבת זו) – "ואלה שמות גו' ראובן ושמעון", כמאמר חז"ל במדרש¹⁶ "בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים. . . ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", היינו, שאף שבפשטות הכתובים בפרשת שמות מדובר אודות הירידה הגדולה של בני ישראל מארץ ישראל ש"גבוה מכל הארצות"¹⁷ לארץ מצרים, הרי חז"ל מקשרים זאת מיד עם עלייתם וגאולתם של ישראל ממצרים, "סלקין!" ויש להוסיף בביאור הדבר – כי דוקא ע"י ה"נחתין" נעשה ה"סלקין" (העלי' והיציאה מן הגלות) ביתר שאת ויתר עוז!

ועד' גם בזמננו זה, בהיותנו עדיין במעמד ומצב ד"אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", "ראובן ושמעון נחתין", הירידה לגלות מצרים, שכן "כל המלכיות נקראו על שם מצרים"¹⁸, ובמשך זמן ארוך ביותר – אשר לזאת באה ההודעה וההכרזה בתורה, שתיכף ומיד ממש זוכים להעלי', "ראובן ושמעון סלקין", ממיצר הגלות אל המרחב דהגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט שלזה לא נדרש ענין מיוחד; מספיק שילד קטן ("א' פיצל קינד") מישראל יעשה מעשה אחד קטן לכאורה (שהרי קטן יש לו מעשה¹⁹) – ועי' הוא יכריע את

16 ויק"ר פל"ב, ה. וש"נ.

17 פרש"י ויגש מה, ט. ועוד.

18 ב"ר פט"ז, ד.

19 ראה חולין יב, ב ואילך. רמב"ם הל' טומאת

אוכלין ספ"ג. ועוד.

12 ספר יצירה פ"ב מ"ד.

13 זח"ב סג, ב. פח, א.

14 ראה שיחת ש"פ יתרו תשד"מ (שיחות קודש

ח"ב ע' 1264-5. התוועדויות ח"ב ע' 940). ועוד.

15 ל' הכתוב – תהלים קיח, ה.

הכף, ויביא את ה"תשועה והצלה" האמיתית והגאולה האמיתית והשלימה לכל העולם כולו,²⁰ תיכף ומיד ממש, ברגע שלאחרי רגע זה, שכן, כל רגע נוסף בגלות הוא דבר הכי מבהיל...

ה. ועוד והוא העיקר, שעוד לפני תפילת המנחה וקריאת התורה ב"ואלה שמות", מתקיימת ההבטחה ד"ראובן ושמעון סלקין", ותיכף ומיד עוד קודם הרגע שלאחרי זה.

ובפרט שנמצאים כבר לאחרי קריאת התורה דכל פרשת ויחי – "ויחי יעקב", שרומז על החיות הנצחי דיעקב – נעשה תיכף ומיד "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים"²¹ – דכמו שזרעו של יעקב הם בחיים בפשטות, כמו כן מוכרח יעקב אבינו להיות בחיים (לא רק כפי שהענין מבואר בתורה שביעקב אבינו לא שייך הענין דהיפך החיים, אלא גם ובעיקר) כפי שהדבר ניכר ומתגלה בפשטות, בגשמיות כפשוטו!

ובמיוחד, מצד שיעקב 'חי' בכאו"א מישראל, היינו, שהבחי' "יעקב" ו"ישראל" שישנה בכל אחד ואחת מישראל היא באופן ד"הוא בחיים" ("דער 'יעקב' וואס איז דא אין יעדן אידן איז אַ לעבעדיקער יעקב"), ועד שזה נעשה שמו של כאו"א מישראל (שהרי כל יהודי נקרא גם בשם "יעקב" ו"ישראל"²²), כידוע²³ ששם האדם מורה על מהותו ותוכנו והנהגתו האמיתית.

וממילא – עוד לפני קריאת התורה ד"ואלה שמות" נעשה "ראובן ושמעון סלקין", עליית כל בני ישראל מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה – י"ב שבטים, שהם כוללים כל בני ישראל המחולקים ל"ב אופני עבודה; ובכללות יותר – הרי הם נכללים כולם בשני הסוגים (שבטים) ד"ראובן ושמעון": יהודים השייכים לבחי' שמיעה [ובשמיעה גופא – ריבוי מדריגות, דישנה עבודה שהיא קרובה לבחי' הראי', אבל אינה בבחי' ראי' עצמה, וכיו"ב – עד לאמיתת ענין הראי'], ויהודים השייכים לבחי' ראי',²⁴ וכידוע²⁵ הביאור בזה ע"פ מאמר חז"ל²⁶ "אין עד נעשה דין", כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה.

ועוד והוא העיקר – שהכל דובר כבר ("אַז מ'האָט שוין אַלץ גערעדט און אָפּגערעדט"), ובפרט ע"פ הודעתו והכרותו של נשיא דורנו – שלא רק שכבר "כלו כל הקיצין"²⁷, אלא עוד זאת, שהכל מוכן כבר ("אַז מ'האָט שוין אַלץ צוגעגרייט און אָנגעגרייט") כולל השולחן ערוך, וצריכים אך ורק לפתוח את העיניים ("מידאַרף נאָר עפענען די אויגן") ואז יראו בפשטות בעיני בשר – שנמצאים כבר בגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו שישו ושמוח בשמחת הגאולה].

(24) ראה תו"א ריש פרשתנו (ויחי). ובכ"מ.

(25) ראה לקו"ש ח"ו ע' 121. וש"נ.

(26) ר"ה כו, רע"א. וש"נ.

(27) סנהדרין צו, ב.

(20) ראה רמב"ם הלי' תשובה פ"ג ה"ד.

(21) תענית ה, ב.

(22) ראה לקו"ש ח"ג ע' 795 ואילך. וש"נ.

(23) ראה שעהיוה"א פ"א. ובכ"מ.

— שיחה ב' —

ו. בהמשך להאמור שיש ללמוד הוראה מפרשתנו, הרי שם כל הפרשה הוא "ויחי", שזוהי מובן גם בנוגע להוראה שיש ללמוד ו"לקחת" מהתועדות זו, הנערכת בשבת פרשת "ויחי":

דהנה, בפשוטות, שם הפרשה הוא על שם התחלתה בתיבת "ויחי" כמו שמצינו בכמה וכמה פרשיות, החל מהפרשה הראשונה (בתורה ו) בספר זה – "בראשית". אבל מכיון שכל ענין בתורה הוא בתכלית הדיוק, הרי מובן, שלא שייך לומר על ענין מסויים שהוא "מוכרח" מצד ענינים שלפניו או ענינים שלאחריו (או מצד שניהם יחד), אלא בכל ענין יש טעם וענין פרטי, השייך לענין זה בפני עצמו.

ועד"ז מובן בענינינו, שמכיון שכל הפרשה נקראת על שם "ויחי יעקב" – זהו תוכנה וענינה של כל הפרשה.

ואע"פ שלכאורה, רק בהתחלת הפרשה מדובר אודות חיי יעקב, ואילו בהמשך הפרשה מדובר (לא על "ויחי יעקב", אלא) אודות ריבוי ענינים אחרים, בהתאם לחילוקים שבין השבטים, כמ"ש²⁸ "איש אשר כברכתו ברך אותם", ועד שגם בסיום הפרשה מדובר אודות יוסף, (דאע"פ ש"אלה תולדות יעקב יוסף"²⁹, הרי הוא ג"כ אך ורק) אחד מה"ב (או י"ג) שבטים – מכל מקום, מכיון שכל הפרשה נקראת על שם "ויחי יעקב", מובן, שזהו תוכנה של כל הפרשה.

ומזה מובן גם בנוגע להוראה שיש ללמוד מ"ויחי יעקב" – שהיא שייכת לכאו"א מישראל, ללא שום חילוק לאיזה שבט הוא שייך – אם מוצאו משבט ראובן, שבט שמעון או שבט לוי, או מהכהנים שבשבט לוי גופא וכו' [שחילוקים אלה ישנם גם עתה, ע"פ חזקת כהן³⁰ (אם מן התורה או מדרבנן) בנוגע לנשיאת כפים, ועד"ז חזקת לוי – שנוגע לפועל בנוגע לנטילת ידי הכהנים לפני הנשיאת-כפים³¹ (ולהעיר שעפ"ז מובן גם שזה שייך לחזקת כהן)], מכיון שתוכנה של כל הפרשה (כולל כל השבטים שבה) הוא, כמודגש בשמה – "ויחי יעקב", שזה שייך לכל בני ישראל, שהרי כל יהודי נקרא בשם "יעקב" ו"ישראל" בפשוטות.

וכל זה – נוסף על הרמז שבענין: "יעקב" מורה על "יו"ד עקב³², היינו, שהיו"ד דשם הוי', שזהו ה"חלק אלוקה ממעל ממש"³³ שבכל אחד ואחת מישראל נמשך וחודר בכל מציאות הגוף כולו עד לעקב שברגל, כך שגם בגשמיותו ניכר ומתגלה היו"ד דלמעלה,

(31) זח"ג קמו, סע"א.ב. שו"ע (ודאדה"ז) או"ח סקב"ח ס"ו (ס"י).

(32) פרדס שער (כג) ערכי הכינויים בערכו. ע"ח שער (ג) סדר אצילות פ"ב. תו"א ואוה"ת ר"פ ויצא. ועוד.

(33) תניא רפ"ב.

(28) פרשתנו מט, כח ובפרש"י.

(29) וישב לז, ב.

(30) ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך כהן ס"א (כרך כז ע' רמג ואילך). ויש"נ.

ועד שהיו"ד דלמעלה – הקב"ה שהוא השותף השלישי והעיקרי שבאדם³⁴ – ניכר בגשמיותו בגלוי בדיוק (ובמכלל שכן) כמו השני שותפים האחרים, אביו ואמו³⁴.

ז. זאת ועוד: הוראה זו לכל יהודי צריכה לחדור בכל פרטי עניניו והנהגותיו במשך כל היום, מכיון שהתורה היא "תורת חיים", והיא "חיינו ואורך ימינו"³⁵!

וכפי שרואים שענין זה "מונח" בפשטות אצל כל יהודי, אנשים ונשים וטף. ויתירה מזו – שאין זה רק דבר שבידיעה, אלא ילדי ישראל פועלים ענין זה ע"י הנהגתם, דכשישאלו ילד קטן – מדוע כשמתעורר משנתו הוא אומר מיד "מודה אני לפניך", הרי הוא עונה בפשטות: מכיון שכך כתוב בתורה!...

ועד"ז בכל הנהגותיו במשך כל היום כולו, עד לסיום היום באמירת קריאת שמע שעל המטה (באם הוא שייך כבר לזה, או עכ"פ אמירה בקיצור כו'), שהוא עושה זאת מתוך ידיעה שהיא "חיינו ואורך ימינו". ועוד ועיקר – שמכיון שמדובר בילד (או ילדה) שהתחנך בבית יהודי מיום לידתו, אין צורך אפילו להסביר לו ענינים אלה, להיותו חדור בזה מצד חינוכו.

יתר על כן: הוראה זו לכל יהודי ובאופן שהיא חודרת בכל פרטי הנהגותיו – שייכת בכל מצב שהוא, אפילו בהיותו במצרים! וכמרומו ומודגש בפרשתנו, הן בתחילתה "ויחי יעקב בארץ מצרים", והן בסיומה וחותמה בתיבת "במצרים" (ועד"ז בהתחלת פרשת שמות שלאחרי, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה").

ועפ"ז מובן, ש"ויחי יעקב" הוא התוכן דכל הפרשה, כי, גם בהמשך הפרשה שבה מדובר אודות הסתלקותו של יעקב וחי השבטים (ויוסף) – וכל זה "בארץ מצרים" – ישנו החיות דיעקב, "ויחי יעקב".

ח. תוכן ההוראה הוא כאמור משמה (והתחלתה) של הפרשה – "ויחי יעקב", ע"פ מאמר חז"ל "יעקב אבינו לא מת . . מה זרעו בחיים אף הוא בחיים"²¹.

וכאן נשאלת השאלה אצל יהודי – איך יתכן הדבר שגם אצלו יהי' הענין ד"לא מת" – שבכל זמן, ובכל מעמד ומצב – ללא שום הבדל – "הוא בחיים"?!
והמענה לזה – שע"ז ש"זרעו בחיים" (שזהו עיקר התוכן דפרשתנו – חיי זרעו) – נעשה "אף הוא בחיים", "ויחי יעקב".

ונקודת הענין – שנצחיותו של כל יהודי (שנקרא בשם יעקב), "הוא בחיים", נעשית ע"ז ש"זרעו בחיים". כלומר, כשמעשה המצוות שלו במחשבה דיבור ומעשה נזרע ונקבע בארץ, בעולם שמסביבו, באופן שכל מצוה שמקיים נמשכת גם לאחרי זמן קיומה ועושה פירות ופירי פירות, "זרעו בחיים", אזי "אף הוא בחיים".

(35) נוסח תפלת ערבית (ע"פ נצבים ל, כ).

(34) ראה נדה לא, א. וש"נ.

והביאור בזה:

כיון שאמרו חז"ל³⁶ "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", הרי מובן, שכל העולם הוא "ארץ חפץ"³⁷, ארץ שמלאה באבנים טובות ומרגליות. אלא שבעולם מצד עצמו הרי זה בהעלם, וע"י עבודתו של היהודי בקיום המצוות בעולם, הוא מגלה את כל האבנים טובות ומרגליות ("לכבודו") שכבר ישנם בו "במזומן" – לא רק ע"י קיום מצוות שבמעשה, הקשור עם הברואים שבעולם (וזקוקים לזה לעור, בשר וגידים וכו'), אלא גם ע"י מצוות שבדיבור, מכיון ש"עקימת שפתיו הוי מעשה"⁴⁰, שכן הדיבור נעשה דוקא ע"י ה' מוצאות הפה הגשמיים, ויתירה מזו, אפילו ע"י מצוה שבמחשבה נפעל ג"כ בעולם.

[ומאיךך – דוקא במחשבה מודגש עוד יותר שייכותה התמידית והנצחית ללא הפסק ("חיים") עם הנשמה, "חלק אלוקה ממעל ממש", שכן, מטבע העולם, בדיבור ומעשה צריך להיות הפסק מפעם לפעם – באופן בריא ושמח ("געזונטערהייט און פריילעכערהייט"), ואדרבה, כך ברא הקב"ה את האדם, שקודם כל דיבור צ"ל מחשבה, וכך גם קודם כל מעשה צ"ל הכנה. ועד"ז מפעם לפעם הנשמה עולה למעלה לשאוב לה חיים ממקור החיים⁴¹, ואז נפסק ענין המעשה והדיבור, משא"כ בענין המחשבה ש"אע"פ שגם בה צ"ל הפסק במדה מסויימת, כפי המוכרח לבריאות הגוף, הרי לאיךך) היא משוטטת תמיד⁴² (בתכיפות בלי שום הפסק), כיון שהיא קשורה יותר עם ה"חלק אלוקה ממעל ממש", עם ה"יר"ד עקב"ש"הוא בחיים"].

וזהו כללות הענין ד"זרעו בחיים" – שכל פעולה ופעולה של יהודי, הן במחשבה, הן בדיבור והן במעשה – נעשית באופן ד"זרעו" ("אין אן איינגעזייטן אופן"). כלומר, שאין זה רק באופן של פעולה חד פעמית ("ער טראכט אָפּ, זאָגט אָפּ, טוט אָפּ"), שאינה עושה פירות לאחר מכן ואין לה המשך לאחרי קיום המצוה – אלא פעולה נמשכת.

וע"ד מה שמצינו במשנה באבות⁴³ "הלומד מחבירו . . הלכה אחת . . אלא שני דברים בלבד", ופירשו המפרשים⁴⁴ בדיוק הלשון "בלבד", שמכיון שזה לא הי' לימוד התורה לשמה, לא הי' לזה המשך ופירות לאחרי זה ("אינו פרה ורבה אלא נשאר כפשוטו כמו שלמד ממנו"), ובמילא אין זה אלא "שני דברים בלבד" היינו שלימוד זה לא נזרע ב"ארץ חפץ".

וזהו ההוראה שיש לקחת ("מיטנעמען") מהתוועדות זו דש"פ ויחי – שקיום המצוות של כאו"א מישאל צריך להיות באופן ד"זרעו בחיים", היינו שכל פרט ופרט

42 ראה לקו"ת צו יז, סע"א. ובכ"מ.

43 שם מ"ג.

44 כש"ט (הוצאת קה"ת) סימן כב (ד, סע"ג-ד).

וראה ביאורים לפרקי אבות שם.

36 אבות פ"ו מי"א.

37 ל' הכתוב – מלאכי ג, יב.

40 סנהדרין סה, א.

41 ראה ב"ר פ"ד, ט.

בכל מצוה שתהי', במחשבה דיבור ומעשה, הרי הוא נזרע בקביעות ב"ארץ חפץ", באופן שהוא מביא "פירות ופירי פירות עד סוף העולם"⁴⁵, ובלשון הפסוק ביום השלישי למעשה בראשית "עץ פרי עושה פרי למינו"⁴⁶ – שניכרים הפירות ופירי פירות שצמחו מכל קיום מצוה פרטית, "למינו".

ונוסף לזה – כל פעולה של יהודי צריכה להתחבר ולהתאחד ולהוות המשך גם לכל פעולותיו הקודמות, ועד שאין בעבודתו ענין שנעשה לשעתו בלבד, מכיון שכל פרט ופרט בעבודתו, כולל גם בעבודה ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁴⁷ ו"בכל דרכיך דעה"⁴⁸ (שזהו נקודתם ותכליתם) – נזרע בקביעות ב"ארץ חפץ", ועושה פירות ופירי פירות כך שכל פרטי עבודתו בעבר בהוה ובעתיד קשורים ומשפיעים זה על זה.

ואז לימוד ההלכות שלו אינו באופן ד"בלבד", אלא אדרבה – כל הלכה היא באופן ד"הליכות עולם לוי"⁴⁹, באופן של הליכה, שמצמיחה פירי פירות "עד סוף העולם".

ט. וזהו "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" – שכאשר עבודתו במחשבה דיבור ומעשה נעשית באופן של זריעה ב"ארץ חפץ", "זרעו בחיים", אזי "אף הוא בחיים", באופן נצחי – לא רק "והיו ימיו מאה ועשרים שנה"⁵⁰, או "והיו ימיו מאה ושמונים שנה", אלא חיים נצחיים לעולם ועד, ללא שום הפסק כלל.

כך, שאפילו באם תתעכב, ח"ו, ביאת משיח צדקנו לרגע קל, והוא מגיע כבר ל"מאה ועשרים שנה" או לאריכות ימים ד"מאה ושמונים שנה" וכיו"ב, ושואלים אותו: אמת הדבר שעד עתה היית באופן ד"בחיים" (בדוגמת יעקב אבינו), אבל מה יהי' לאחר מכן...?

– בנוגע לעצמו עונה הוא מיד: אין זו שאלה, כי ודאי הדבר שתיכף ומיד ממש בא משיח צדקנו, וממילא הוא עובר תיכף ומיד מחיים אלה אל ה"חיים נצחיים" דלעתיד לבוא; אלא שכששואלים אותו: האמור לעיל נכון אמנם לגביך, אבל מה נעשה עם סב-סבך ("דיין עלטער עלטער זיידען") הנמצא כבר שנים רבות בעולם האמת, במצב דהיפך החיים לכאורה!?

ועל זה הרי הוא עונה: שכל זמן ש"זרעו בחיים", כלומר – נין זה ("זיין אור איניקל"), שניכרת בו פעולת חריעת סבו, הרי "אף הוא בחיים", שגם סבו נמצא "בחיים" עתה בדיוק כפי שהי' ("דאָס איז פונקט ווי דיין זיידע האָט געלעבט") לפני מאות שנים בהיותו בעולם הזה הגשמי כפשוטו, נשמה בגוף, ברמ"ח איברים ושס"ה גידים!...

48) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.

49) חבוקק ג, ו. וראה מגילה כח, סע"ב. וש"נ.

50) בראשית ו, ג.

45) ע"פ ל' חז"ל – כתובות מג, א (במשנה). ועוד.

46) בראשית א, יא.

47) אבות פ"ב מי"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

טושו"ע או"ח סרל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646 הערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

וכאמור, זוהי ההוראה מהתועדות זו, שכל פרט בעבודה, במחשבה דיבור ומעשה, צריך להיות באופן ד"זרעו בחיים", שהוא נזרע ונקבע ב"ארץ חפץ", כך שהוא מצמיח פירות כמ"ש "עץ פרי עושה פרי למינו", עד לגאולה האמיתית והשלימה שאז "אף הוא בחיים" באופן נצחי.

י. ועוד והוא העיקר – שמהדיבור אודות יום השלישי שהוכפל בו כי טוב⁵¹, נזכה תיכף ומיד ל"הוכפל בו כי טוב" תיכף ומיד בשבת זו, ע"י שתיכף ומיד תבוא הגאולה האמיתית והשלימה באופן ד"כפליים לתושי⁵², הקשורה עם ה"תשועה והצלה" העיקרית והגאולה העתידה.

וזוכים תיכף ומיד לקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁵³, החל מיעקב אבינו שהוא "חי" בפשטות, נשמה בגוף, ועד"ז כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בתוכם, וכל הנשיאים, הקשורים במיוחד עם יעקב אבינו, כדאיתא בקהלת יעקב⁵⁴ (ע"פ קבלה) ש"נשיא" הוא ר"ת "ניצוצו של יעקב אבינו", ומזה מובן שענין הנ"ל שביעקב (ש"לא מת") הוא גם בכל נשיא בישראל, כולל – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ומכיון ש"הנשיא הוא הכל"⁵⁵, מתקיים ג"כ תיכף ומיד "הקיצו ורננו שוכני עפר" בכל אנשי הדור, ועל אחת כמה וכמה – באלה שזכו ללמוד תורתו, ולחזור תורתו ברבים, ועל אחת כמה וכמה – באלה שזכו בעצמם לשמוע תורה מפיו הגשמי.

וכך מתקבצים יחדיו, "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו"⁵⁶, כל הדורות שהיו בעבר, והדורות העתידיים לבוא, ביחד עם כל דורנו זה, נשמות בגופים, ובכולם נעשה תיכף ומיד ה"סלקין" עם ענני שמיא"⁵⁷, כולל כל "שמות בני ישראל", כל הי"ב שבטים בשלימות, שישים רבוא נשמות כלליות עם כל השישים רבוא נשמות פרטיות⁵⁸, ונשיא דורנו בראשנו –

לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, עד לקודש הקדשים, ורואים איך ש"ויסוף אדני- שנית ידו לקנות את שאר עמו גוי' ומאיי הים"⁵⁹, קיבוץ כל ישראל ע"י הקב"ה בעצמו כמ"ש⁶⁰ "ואתם תלוקטו לארצו בני ישראל", כולל גם "מאיי הים", דקאי גם על בני ישראל הנמצאים בארצות הברית (כמדובר כמה פעמים), נשמות בגופים בבריאות הנכונה בלי שום הפסק בינתיים ח"ו!

ובפרט ע"י שכאו"א מקבל על עצמו תיכף ומיד החלטות בהאמור בתוקף המתאים, והקב"ה רואה את ההחלטה – שזה מזרז עוד יותר את ביאת הגאולה האמיתית והשלימה,

56 בא י, ט.

57 דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

58 ראה תניא פל"ז.

59 ישעי' יא, יא.

60 שם כז, יב.

51 פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

52 ל' הכתוב – איוב יא, ו. וראה שמו"ר פמ"ו, א.

53 ישעי' כז, יט.

54 מע' רבי. וראה גם מגלה עמוקות אופן פד.

55 פרש"י חוקת כא, כא.

ובאופן שלוקחים אתנו את כל "מעשינו ועבודתינו"⁶¹, כולל גם השכר על ההחלטות כאילו נתקיימו כבר בפועל, ואת כל ה"פירות" שצמחו ממה שזרענו ב"ארץ חפץ", כולל גם הפירי פירות וכו' שהיו עתידים לצמוח באם הגאולה היתה מתעכבת ח"ו, בעוד רגע – לארצנו הקדושה, ולבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש, "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו".

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

– שיחה ג' –

יא. כאמור לעיל, כל יהודי נקרא בשם "יעקב" ו"ישראל", שמזה מובן, שכל עניני יעקב – ועאכו"כ הענינים העיקריים שבו – צ"ל דוגמתם בחייו של יהודי:

עיקר ענינו של יעקב הוא ענין התורה, ובלשון הפסוק⁶² "ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל". ויש לומר, שמטעם זה מצינו החידוש המיוחד אצל יעקב – ש"לא מת . . . מה זרעו בחיים אף הוא בחיים"⁶³.

וע"פ האמור לעיל מובן, שע"י שכל יהודי מתנהג בהתאם להוראות התורה, שאז כל פעולה ופעולה שלו היא פעולה חי', "זרעו בחיים" (היינו, זריעתו של יעקב אבינו, ענין התורה (נוסף ל"זרעו" בפשטות)) – מיתוסף חיים גם בו עצמו, "אף הוא בחיים", ולכל לראש – בחיים גשמיים, אריכות ימים ושנים טובות, עד לחיים נצחיים שיהיו בגאולה האמיתית והשלימה; ועד שפועל הוא כמו כן ביעקב אבינו ש"אף הוא בחיים".

יב. ועוד והוא העיקר, שנזכה לקיום היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" בגאולה האמיתית והשלימה, וממילא יעקב אבינו יהי' "בחיים" בפשטות!

ובפרט שענין זה יכול להיות ברגע אחד, שכן מבלי הבט על מעמדו ומצבו של כל יהודי עד עתה, הרי פסק דין בתורה⁶⁴ שע"י הרהור תשובה בלבד, שודאי יהרהר (ולא רק "שמא הרהר") – נעשה "צדיק גמור" (כמדובר לעיל בהתוועדות שלפני זה⁶⁵), והרי הוא מכריע את הכף ומביא את ה"תשועה והצלה" שהגאולה לכל העולם כולו.

ועל אחת כמה וכמה שע"י הוא "מביא תשועה והצלה" לעצמו, שהקב"ה ממלא את כל המצטרך לו בכל עניניו, בגשמיות וברוחניות, באם חסר לו משהו; ואפילו כשלא חסר לו כלום, בכלל ובפרט, הרי "אתה מחוייב לעשרו"⁶⁶, כיון שכל יהודי ראוי לעשירות. וכמובן גם במכל שכן וקל וחומר מביזת מצרים (כמדובר כמה פעמים), שכן אם לאחרי גלות מצרים שארכה רק מאתיים ועשר שנה (כמנין "רד"ו") יצאו בני ישראל "ברכוש

(61 ראה תניא שם (בריש הפרק).

(62 תהלים עח, ה.

(63 ראה לקו"ש חכ"ו ע' 4 ואילך.

(64 קידושין מט, ב.

(65 שיחת אור לעשרה בטבת (לעיל ע' 144).

(66 ראה כתובות סז, ב.

גדול⁶⁷, ואח"כ ניתוספה גם "ביזת הים" בריבוי שלא בערך לגבי ביזת מצרים (כמבואר בתורה שבש"פ במדרשי חז"ל⁶⁸) – הרי על אחת כמה וכמה לאחר גלותנו זו, שהיא קשה שלא בערך מגלות מצרים הן בכמות והן באיכות – שתיכף ומיד נצא "ברכוש גדול" שלא בערך אפילו ל"ביזת הים"!

ויהי רצון, שעוד לפני ביאת הגאולה ישפיע הקב"ה לכאור"א מישראל פרנסה גשמית בהרחבה. ועצם זה שבני ישראל יודעים ובטוחים שהקב"ה ישפיעם הרחבה בפרנסה, מספיקה לכך, שכאור"א מישראל יחליט תיכף ומיד, עוד לפני קבלת ההשפעה בפועל – שבנוסף להרגלו בצדקה עד עתה (אם בנתינת מעשר, או "עשר אעשרנו לך"⁶⁹ – חומש⁷⁰, או יותר מכך) – יוסיף ויתן חלק הכי גדול מנכסיו לצדקה, שעיי"ז הוא מברר בשלימות את הניצוצות שבגשמיות – עד שיוכללו בקודש הקדשים, ועד לאבן השתי' שבקודש הקדשים שממנה הושתת כל העולם כולו⁷¹.

יג. והעיקר הוא, כאמור – שזוכים תיכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה, וממילא נעשה ה"סלקין" ב"שמות בני ישראל גו'" (כפי שקוראים בתורה במנחה), בכל הי"ב שבטים.

ובאופן ד"אלה" – ש"מראה באצבעו ואומר זה"⁷² על כל יהודי – שעתה (בעת הגאולה) נתברר שיהודי זה הוא משבט ראובן, ושיהודי זה הוא משבט שמעון, ושיהודי זה הוא משבט לוי – שלשת השבטים הכוללים כל שאר השבטים (כמרומז גם בזה שדוקא הם מפורטים בפ' וארא, "יחסם כאן לבדם"⁷³), והמורים על כל ג' אופני העבודה בכלל ישראל: בחי' ראי', בחי' שמיעה, והעבודה ד"ילוו עליך וישרתוך"⁷⁴, שמציאותו כשלעצמה מתבטלת לגמרי ("ער ווערט אויס מציאות"), וכל מציאותו אינה אלא "ילוו עליך וישרתוך", שזה רומז (ועוד יותר מרמז) על תכלית השלימות ד"ישראל וקוב"ה כולא חד"⁷⁵, ובפרט אחרי כל מעשינו, תורתנו ועבודתנו.

וכמו כן מתקיים ה"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" ("אל האבות")⁷⁶, מכיון שתיכף ומיד מתקיים בהם היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", ועאכו"כ במשה רבינו, שכן, כל העבודה במשך זמן הגלות נעשית ע"י בחי' משה שבכאור"א⁷⁷, כמבואר על הפסוק⁷⁸ "ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך גו'", דמכיון שענין זה נשאל

פכ"ג, יד. מכילתא ופרש"י בשלח טו, ב.

73) פרש"י וארא ו, יד.

74) קרח יח, ב.

75) ראה זח"ג עג, א.

76) וארא שם, ג (ובפרש"י).

77) ראה תניא רפמ"ב.

78) עקב י, יב.

67) לך לך טו, יד.

68) פרש"י בשלח טו, כב – ממכילתא בא יב, לו.

ועוד.

69) ויצא כח, כב.

70) ראה כתובות נ, א ובפרש"י.

71) יומא נד, ב.

72) ראה תענית בסופה (ובפרש"י שם). שמור"ר

ונתבקש ממשה רבינו שאצלו זה בבחי' "מה" ("מילתא זוטרתא"⁷⁹), הרי כמו כן בכא"א מישראל מצד בחי' משה שבקרבו, עבודת ה' היא בבחי' "מה".

[– כולל גם הענין ד"מאה ברכות" (כמאמר חז"ל⁸⁰ "אל תיקרי מה אלא מאה"), שכל יהודי מקיים זאת בכל יום, כולל גם ילדים קטנים.

ויתירה מזו – גם "עוברין שבמעיי אמן" אומרים "שירה"⁸¹ ומברכין להקב"ה. ויש לומר, שאדרבה, בעוברין ענין זה נעשה באופן קל יותר ונעלה יותר, ע"פ דברי הגמרא⁸² שבאותו הזמן "מלמדין אותו כל התורה כולה", ו"נר דלוק על ראשו" במשך כל ימי העיבור, אשר פעולתו היא ע"ד ובדוגמת ה"נר דלוק מערב שבת לערב שבת" שהי' אצל שרה אמנו, ועד"ז ברבקה, שלכן נאמר "וינחם יצחק אחרי אמו", מכיון שרבקה היתה "דוגמת שרה אמו"⁸³.

אלא שאעפ"כ, ניחום אמיתי יתכן אך ורק כשיקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", בגאולה האמיתית והשלימה].

יד. והעיקר, שנזכה לכל האמור תיכף ומיד ממש, וממילא כולנו נישאים "עם ענני שמיא", שענין זה יכול להיות גם בשבת, וכמדובר (בקיצור וברמז עכ"פ) בהתוועדות שלפני זה בנוגע לאיסור תחומין שבזה –

והלואי שזו תהי' הדאגה היחידה, ואילו שאר כל הענינים יהיו במזומן, ולכל לראש – גאולה האמיתית והשלימה, וממילא כולנו נישאים כאמור תיכף ומיד לארצנו הקדושה, ביחד עם כל הבתי כנסיות וכיו"ב שבבבל⁸⁴, כולל ובמיוחד – בעמדתנו בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים שיהי' אחד הבנינים הראשונים⁸⁵ שיעלו מחוץ לארץ ויגיעו לארצנו הקדושה⁸⁴, ביחד עם כל הענינים שבו, ועאכו"כ האנשים נשים וטף שנמצאים בו עתה,

ובפרט שזה עתה החליטו החלטות טובות בנוגע לכל מחשבות, דיבורים ומעשים שלהם, באופן דוריעה; וכולל גם כל מעשינו ועבודתינו, כל הענינים שנזרעו במשך זמן הגלות, שעיי"ז נעשית צמיחה של פירות, "עץ פרי עושה פרי למינהו", כל ה"פירי פירות עד סוף העולם".

– ולהעיר גם מהפירוש ב"עד סוף העולם", שעושים "סוף" לכל הענינים דהעלם והסתר⁸⁶ שבעולם, ואדרבה, דוקא בהעלם והסתר דגשמיות [ועאכו"כ שהחומריות

מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ס"ע 466) ואילך.

(85) בהנחה אחרת: הבנין הראשון.

(86) ראה לקו"ת במדבר ה, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא). שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ ה'ש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

(79) ברכות לג, ב. וש"נ.

(80) מנחות מג, ב ובתוס'. ועוד.

(81) ברכות נ, א. וש"נ.

(82) נדה ל, ב.

(83) חיי שרה כד, סז ובפרש"י.

(84) ראה מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין

נתהפכה כבר לגשמיות, וגשם (גשמיות) בדוגמת הגשם דלעתיד לבוא – שאז הרוחניות שואבת חיים מהגשמיות⁸⁷ נעשית ה"דירה לו ית' בתחתונים"⁸⁸, כפי שיתגלה בתכלית השלימות בגאולה האמיתית והשלימה.

טו. ויהי רצון, שכאו"א יקבל על עצמו החלטות טובות בנוגע להוראה האמורה לעיל ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" – שגם אם עד עתה לא היתה הנהגתו באופן כזה, הרי מכאן ולהבא כל פעולה שלו במחשבה דיבור ומעשה תהי' באופן ד"זרעו בחיים", זריעה חי' שתצמיח פירות ופירי פירות עד סוף העולם וההעלם וההסתר, כמדובר לעיל בארוכה.

ועד שעצם קבלת ההחלטות טובות בזה – תחשב כאילו נתקיימו כבר ההחלטות בפועל, וממילא נקבל שכר גם על זה.

ויתירה מזו – ע"פ פסק דין הרמב"ם⁸⁹ הידוע שרצונו האמיתי והפנימי של כל יהודי הוא למלא את רצון הקב"ה בתכלית השלימות, וממילא באמירתו "רוצה אני" מתגלה רצונו הפנימי, היינו, שהרצון הפנימי נחשב גם לרצון הגלוי, הרי, שעצם קבלת ההחלטות הן בדוגמת קיום הדבר במעשה ממש!

ועוד והוא העיקר, שתיכף ומיד נקבל גם השכר על כל ענינים אלו – גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ומכיון שנמצאים אנו ביום השבת, שבו מאיר העונג-שבת, נעשים כל הענינים האמורים ללא טירחה ומאמץ מצדנו, כי ביום השבת כל הענינים הם באופן דעונג, כמ"ש⁹⁰ "וקראת לשבת עונג", ועאכו"כ מצד ההוספה בעונג שבת הנפעלת ע"י העבודה ד"המענג את השבת"⁹¹, לכל לראש ע"י סעודות השבת, וכולל גם – ע"י שתיית יין עתה, שזהו מעין יין המשומר, וכן אכילת "מזונות" עתה (בהקדמת ברכת "בורא מיני מזונות"), שהיא מעין הסעודה דלעתיד לבוא⁹².

טז. ועוד והוא העיקר – שזוכים לכל זה תיכף ומיד, ועוד לפני קריאת התורה בפרשת "שמות בני ישראל" – נעשה ה"סלקין" בכל הי"ב שבטים בגלוי, באופן ד"מראה באצבעו ואומר זה", כולל עם הרמז שבדבר – ד"זה" הוא בגימטריא י"ב, שרומז על כל הי"ב שבטים, וכולל גם שבט הי"ג, שבט לוי – ש"ליוו עליך וישרתוך", וכמ"ש שלעתיד לבוא יהי' "שער לוי אחד"⁹³. ועד"ז להדעה⁹⁴ שעשרת השבטים נמצאים עדיין מאחורי

89) הל' גירושין פ"ב ה"כ.

90) ישעי' נח, יג.

91) שבת קיח, סע"א.

92) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עד, ב ואילך.

93) יחזקאל מח, לא. וראה ב"ב קכב, א.

94) ראה סנהדרין צד, א. ב"ר פע"ג, ו.

87) ראה המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פצ"א (ע' קח) ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכח. סה"ש תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ תרח"ן ס"ע ריט. ועוד.

88) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותיג. במדב"ר פי"ג, ו. הנניא רפ"ו.

נהר סמבטיון – שגם הם מצטרפים עם כל ישראל בתכלית השלימות, נוסף על יהודה בנימינ ולוי.

"וארו עם ענני שמיא", וכולנו נמצאים בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, בהר הקודש ובבית המקדש השלישי,

"בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובכנותינו".

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמחה דשמח"ת].

– שיחה ד' –

יז. אחד הענינים המיוחדים בשבת זו – קביעותה בימי החודש, ביום י"ד טבת, ה"ערב" דט"ו טבת שאז "קיימא סיהרא באשלמותא" דכל חודש טבת (כולל יום העשירי בחודש, שבו הי' ה"סמך מלך בכל אל ירושלים" (גם) למעליותא, כמדובר בהתוועדות שלפני זה¹⁰). ויתירה מזו, שהתחלת העלי' וה"אשלמותא" היא כבר ביום השבת, שהרי כעת מתכוננים כבר למוצאי שבת קודש (וליום ראשון) – ט"ו טבת, וכמובן גם מזה שכשאין אומרים תחנון ביום ראשון אין אומרים "צדקתך" במנחת שבת⁹⁵, מכיון שפעולת יום המחרת מתחילה ביום שלפני זה לאחר חצות היום (שזהו זמן תפילת מנחה), שמזה מובן לענינו – שעתה מתחילה כבר ה"קיימא סיהרא ב"אשלמותא" דחודש טבת.

[ובענין זה מודגשת גם השייכות להגאולה – כי סעודת מוצאי ש"ק היא "סעודתא דדוד מלכא משיחא"⁹⁶, אשר "מלכא משיחא" קשור עם ענין הגאולה, כמובן ופשוט].

והנה, ענינו של טבת הוא "ירח שבו נהנה הגוף מן הגוף"⁹⁷, כידוע הפירוש בזה, שהגוף דלמעלה, דקאי על המציאות ומהות דעצמות ומהות, היש האמיתי – נהנה (כביכול) מן הגוף דלמטה, מהגוף הגשמי דכאו"א מישראל⁹⁸.

וגילוי ענין זה יהי' לעתיד לבוא, שאז הרוחניות תשאב ותקבל חיים (נהנה) מהגשמיות דעולם הזה, כיון שיתגלה אז שהיא גשמיות באופן ד"גשמי ברכה", כמ"ש⁹⁹ "ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה", מהגשמיות דוקא (שבזה מרומזת גם העבודה ד"ונפשי כעפר לכל תהי"¹⁰⁰, עם כל הרמזים שבדבר).

יח. והעיקר – שזוכים לזה תיכף ומיד. וממילא נעשה ה"סלקין" מהגלות בכל "שמות בני ישראל", בכל הי"ב שבטים, החל מראובן שמעון לוי ויהודה, שהם כללות

(95) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס רצב.

(96) סידור האר"ז"ל כוונת הברלה ומו"ש. פע"ח

שער (יח) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 489

הערה ד"ה מוצאי שבת קודש.

(97) מגילה יג, א.

(98) ראה לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך. וש"נ.

(99) בראשית ב, ו.

(100) תפלת "אלקי נצור" (ברכות יז, א).

כל השבטים, שלכן לאחרי לידת יהודה הי' ה"ותעמוד מלדת"¹⁰¹, כיון שיהודה מורה על תכלית ושלימות העבודה. וזהו גם מה שענינו של יהודה הוא ההודאה והביטול שבתפילת העמידה, ענין שישנו בכל אחד וא' מישראל, כמבואר בדרושי חסידות המבארים את ענינם ושמותם ועבודתם של השבטים²⁴.

ועוד ועיקר, שכל הענינים נמשכים מכפי שהם בתורה – במעשה בפועל דוקא. וכדוגמת כללות ענין הגאולה, ששלימותה היא דוקא כאשר היא נמשכת ומתגלית בחומריות ובגשמיות העולם, גשמיות גם מלשון וענין "גשמי ברכה" כנ"ל.

וממילא זוכים גם ל"ויחי יעקב" (לא (רק) כפי שהענין מבואר בתורה, אלא גם ובעיקר) בפשטות ובגשמיות, אשר ענין זה ניכר ומתגלה בשלימות בקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", שאז יתגלה בכל ה"שוכני עפר" שהם "בחיים" בפשטות ובגשמיות.

ודוגמתו גם בנוגע לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר "נשיא" הוא ר"ת "ניצוצו של יעקב אבינו" (כנ"ל) – שמתקיים בו "ויחי יעקב" בפשטות ובגשמיות, בקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" תיכף ומיד.

ועד"ז בנוגע לכאו"א מישראל, שנעשה בבחי' "נשיא" על יהודים אחרים שבסביבתו, ובמיוחד – ע"י ההתקשרות והביטול לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שממנו נמשכים כל הענינים לכאו"א מאנשי הדור כיון ש"הנשיא הוא הכל", וגם הם נעשים "בחיים" בפשטות ובגשמיות.

ואזי נעשה גם שלימות הקיום בפרשיות הבאות: פרשת שמות, פרשת וארא, פרשת בא, פרשת בשלח, והפרשה דמתן תורה – פרשת יתרו – בגילוי ה"תורה חדשה מאתי תצא"¹⁰² דלעתיד לבוא, שגם היא ניתנה בשלימות במתן תורה שבפרשת יתרו, כידוע¹⁰³ שמתן תורה הי' רק פעם אחת ויחידה ו"לא יהי עוד הפעם".

וכל ענינים אלו נעשים תיכף ומיד ממש, ובתכלית השלימות – בהתאם לה"אשלמותא" שפעולתה מתחילה עוד ביום השבת בזמן זה, כנ"ל.

ט. ובמיוחד ע"י שאלה שהכינו קנקני משקה המשמח יעלו עתה מלמטה למעלה ויכריזו את החלטותיהם הטובות בהוספת מעשים טובים, דיבורים טובים ומחשבות טובות (כמדובר במיוחד בשבתות האחרונות), ומהם יראו וכן יעשו – שעצם ההכרזה כבר תכריע את הכף-שקול לזכות, ותביא את ה"תשועה והצלה" דהגאולה האמיתית והשלימה לכל העולם כולו,

ת"רס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ
תער"ב-תרע"ו ע' קיג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט.
תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

(101) ויצא כט, לה.

(102) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(103) סה"מ תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך

ותיכף ומיד יהי' ה"סלקיין" דכל בני ישראל, ראובן שמעון לוי ויהודה, ביחד עם כל השבטים – "וארו עם ענני שמיא" לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, שהוא ג"כ בית המקדש המשולש, כיון שהוא כולל גם את ב' המשכונות דבית ראשון ובית שני¹⁰⁴, ותיכף ומיד ממש.

[קודם התחלת חלוקת המשקה, הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:]

כ. להזכיר עוד הפעם – שאחת ההחלטות שצריכים לקחת ("מיטנעמען") מהתוועדות זו – לחגוג ("אַז מ'זאַל פּראָווען") את ה"קיימא סיהרא באשלמותא" דחודש טבת בשנת "הי' תהא שנת נפלאות בתוכה" – ברוב פאר והדר, ובתכלית השלימות בכל הענינים.

ובפרט שתיכף ומיד ממש זוכים ל"הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בראשנו, וממילא ההמשך יהי' – "וארו עם ענני שמיא" – בארצנו הקדושה ובירושלים עיר הקודש, בהר הקודש ובבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:20 לערך].

104) ראה תנחומא פקודי ב. שמו"ר פנ"א, ג. פרש"י ר"פ פקודי.

בס"ד. התוועדות ש"פ שמות, כ"א טבת ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[אחרי שבירך כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין, ניגנו "עס קומט שוין די גאולה"].

א. ביום השבת הרי הכל מן המוכן, דמכיון שעשיית כל מלאכה אסורה בו, הרי ממילא האכילה בו היא מדברים מוכנים הנעשים ע"י הטירחא וההכנה בערב שבת, כמאמר חז"ל "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת".

ובנוגע לעניננו – הרי שבת זו היא יום כ"א טבת, וערב שבת זו, עשרים בטבת, הוא לפי אחת הגירסאות (וכנראה זוהי הגירסא הכי נכונה) יום ההסתלקות של הרמב"ם². ונמצא, שביום הש"ק זה (כ"א טבת) האכילה ("יאכל") היא דעניני כ' טבת.

ומכיון שקביעות זו היא בהשגחה פרטית, ובמכל שכן וקל וחומר ממה שכל דבר ודבר הוא בהשגחה פרטית – על אחת כמה וכמה בנוגע לענינים הקשורים עם בני ישראל ומנהגי ישראל, ועאכו"כ בענין נעלה כל כך – יום ההילולא דהרמב"ם, שאז "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" "פועל³ ישועות בקרב הארץ"⁴ – שבודאי קביעותו בערב שבת זה היא בהשגחה פרטית, לפי שבלאו הכי יש מקום לומר שאין שייכות בין כ' טבת וכ"א טבת; משא"כ כאשר כ' טבת חל בערב שבת – מובן שכל האכילה והעבודה ביום השבת צריכה להיות מיוסדת על הטירחא והעבודה דערב שבת – יום ההילולא דהרמב"ם.

ב. והנה, ימי שני חיי הרמב"ם היו שבעים שנה (כמסופר בדברי ימי חייו), שזהו מספר המורה על שלימות ותמימות מיוחדת (כמבואר במקום אחר⁵).

וכדאיתא בחז"ל⁶ על הפסוק⁷ "יודע ה' ימי תמימים" ד"כשם שהם תמימים כך שנותם תמימים", היינו, שגם במספר שנותיהם של הצדיקים מתבטאת התמימות והשלימות המיוחדת שלהם.

ואף שענין זה ישנו בכל הצדיקים – הרי זה בהדגשה יתירה אצל צדיקים אלה, ששלימות ותמימות השנים התבטאה גם בגשמיות, במספר שנותיהם בגשמיות (שהרי בנוגע לכ"כ צדיקים, לא יודעים מספר שנותיהם (בהלוחות וכו'), ואצל כמה מהם לא נראה הדבר בגלוי, משא"כ בנוגע לרמב"ם).

(5) ראה ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות אות ע'

(ע' רפט ואילך). וש"נ.

(6) ב"ר פנ"ח, א.

(7) תהלים לו, יח.

(1) ע"ז ג, סע"א.

(2) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 26. וש"נ.

(3) תהלים עד, יב.

(4) ראה אגה"ק סו"ך-כח.

וע"ד מה שמצינו בנוגע להשלימות ד"הקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש⁸, שאף שבכללות, ענין זה ישנו בכל הצדיקים, הרי הוא בהדגשה יתירה בצדיקים אלה שאצלם התבטאה שלימות זו גם בגשמיות [כימי החדשים שנקבעו בכריאת העולם⁹], כמו שמצינו (בין רבותינו נשיאינו) בקביעות יום ההסתלקות דאדמו"ר האמצעי (וכיו"ב) שנוולד ונסתלק באותו יום, ועוד כמה כיו"ב – ע"ז הוא גם בנוגע להשלימות והתמימות ד"שבעים שנה" האמורה, שהיא בהדגשה יתירה בצדיקים שחיו "שבעים שנה" בגשמיות כפשוטו.

ועפ"ז מובן שה"טרח בערב שבת" בתור הכנה לה"יאכל בשבת" בנדון דידן היא "טירחא רבתי" ו"הכנה רבתי" – מכיון שביום זה (כ' טבת) נעשית שלימות עבודתו של הרמב"ם שחי שבעים שנה שלימות – "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו".

ושלימות זו חוזרת ונמשכת בכל שנה בבוא יום ההילולא, שאז צ"ל גם ההשתדלות המיוחדת שכל זה יאיר ויתגלה למטה באופן ש"פועל ישועות בקרב הארץ", והיינו, ששלימות זו נמשכת למטה, "בקרב הארץ", בקרב המיצרים וגבולים דהעולם, ובאופן – שלא רק שהמיצר וגבול דהעולם אינו מפריע ומסתיר לזה, אלא אדרבה – הוא עצמו מסייע!

[ובפרט שקביעות הראש-חודש קשורה עם עצם מציאות העולם, כולל גם ראש חודש טבת שכולל בתוכו יום כ' טבת].

ובהתאם לטירחא והכנה האמורה – היא גם האכילה ביום הש"ק זה, כ"א טבת.

ג. ויש לקשר זה גם עם פרשת השבוע "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", שבזה מרומזת (גם) ירידת הנשמה בגוף, במיצרים וגבולים דעולם הזה הגשמי, בו היא עובדת עבודתה, ודוקא על ידו מגיעה הנשמה לשלימותה, עד לתכלית השלימות לאחרית כל עבודתו עלי אדמות במשך ימי חייו, שדוקא אז ניכרת השלימות והתמימות שבעבודתו, שאז נכללים ועולים "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" (כנ"ל), ואזי רואים אם חיי הנשמה היו באופן שכל יום ויום וכל שנה ושנה היו ימים ושנים שלימות ותמימות, "שנותם תמימים", באופן ד"תמימין ומובחרין".

ובעמדנו עתה ביום השבת (שבהשגחה פרטית האכילה שבו היא ע"י הטירחא בערב שבת, יום ההילולא דהרמב"ם), הרי המשכת השלימות האמורה נעשית ללא טירחא כלשהי, אלא ישנם כל הענינים באופן ד"עונג שבת" ושמחה וטוב לבב, ובתכלית השלימות – ד"אין למעלה מעונג"¹⁰.

(9) ראה ב"ר פט"ו, יא.
(10) ספר יצירה פ"ב מ"ד.

(8) ר"ה יא, א. ושי"נ. וראה בכ"ז בארוכה שיחת ש"פ ויצא (לעיל ע' 27 ואילך).

ולהעיר גם מהשייכות דההילולא של הרמב"ם בעשרים בטבת לפרשת השבוע ולעניני פרשת השבוע, וכן למזמורי התהילים השייכים ליום זה, כמדובר בזה בשנים שלפני זה¹¹, ובודאי כל אחד זוכר את המדובר אז, כך שאין צורך לחזור על כך עתה עוד הפעם; ובאם אינו זוכר – ישאל את חברו העומד לצידו, שיזכיר לו את תוכן הדברים בזה, והוא (חברו) יזכירו מה שהוא זוכר בעצם בלאו הכי, מכיון שכבר דובר בכל ענינים אלו.

ד. ועוד ועיקר – שבעמדנו בשנה זו, שנת "הי" תהא שנת נפלאות בה", "בכל מכל כל", דקאי על שלשת האבות אברהם יצחק ויעקב, כמאמר חז"ל¹² "שלשה הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעין עולם הבא אלו הן אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב ב'י בכל יצחק דכתיב ב'י מכל יעקב דכתיב ב'י כל"¹³ – מיתוסף עוד יותר בכל הענינים האמורים (וכמרומז גם בשלש תיבות אלו עצמן, כמדובר באריכות לעיל).

ומכיון שכל יהודי הוא היורש (שיורש אמיתי ע"פ תורה יורש הכל¹⁴) דשלשת האבות אברהם יצחק ויעקב, הרי כל יהודי יורש בתכלית השלימות, ומתוך שמחה וטוב לבב דוקא (כמובן גם מהחייוב¹⁵ לברך ברכת "הטוב והמטיב" בירושה, וכמדובר כמה פעמים), את כל עניני האבות [הן השלימות דקכ"ז שנה, הן השלימות דקמ"ז שנה, והן השלימות דק"פ שנה וכו' וכיו"ב, ובאופן ד"כולן שוין לטובה"¹⁶, כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה¹⁷].

ולזה לא נדרשת שום טירחא ויגיעה ולא עבודה מיוחדת, אלא (ע"ד ירושה בפשטות, שאינו צריך אלא) להוכיח שהוא היורש (או יתירה מזו – שלפעמים אין צורך אפילו בראי' זו, מכיון שידוע בבירור לכולם שהוא היורש), ואז הרי הוא יורש הכל תיכף ומיד ללא שום טירחא ובלבול.

ה. ועוד והוא העיקר, שבעמדנו בפרשת "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", ד"ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"¹⁸ – נזכה תיכף ומיד לה"סלקין" (שלימות ועליית הנשמה) מ"מצרימה", מהמיצרים וגבולים דהעולם, אבל דוקא באופן דנשמות בגופים בתכלית השלימות, "עולמך תראה בחיך"¹⁹ [היינו, שגם "בחיך" בתור נשמה בגוף ישנן כל המעלות דעליית והסתלקות הנשמה מהגוף בעולם הזה הגשמי, בדוגמת האבות ש"הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא"], נשמה בריאה בגוף בריא, ללא שום הפסק כלשהו ח"ו – ממשיכים תיכף ומיד מהמעמד ומצב עתה באופן ד"נחתין"

15) רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ז. סדר ברכות הנהנין לאדה"ז פ"ב ה"ח.
16) פרש"י ר"פ חיי שרה.
17) שיחת ש"פ חיי שרה (לעיל ח"א ע' 336-7).
18) ויק"ר פ"ב, ה. וש"נ.
19) ברכות יז, סע"א.

11) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 26 ואילך. שיחת כ' טבת תשמ"ה (שיחות קודש ח"ב ע' 1090 ואילך. התוועדות ח"ב ע' 1027 ואילך). ועוד.
12) ב"ב טז, סע"ב ואילך.
13) חיי שרה כד, א. תולדות כז, לא. וישלח לג, יא.
14) ראה נדה מד, רע"א (במשנה). עירובין ע, ב.

בגלות – אל החיים נצחיים דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש,

ובאופן דסמיכת גאולה לתפילה בתכלית השלימות, שתפילה כדרוש היא דוקא כאשר היא בסמיכות לגאולה, כמדובר בהתוועדות (דלעתיד) שלפני זה²⁰, והעיקר – שההתוועדות היא באופן דהלוך ומוסיף ואור עד להתוועדות נצחית, ונשיא דורנו בראשנו²¹, ביחד עם דוד מלכא משיחא, בהתוועדות דסעודת יין המשומר²² ולויתן ושור הבר²³, תיכף ומיד ממש.

ונוסף לזה, כיון שמתכוננים כבר לקריאת התורה במנחה בפרשת "וארא אל אברהם גו" – זוכה כאו"א מישראל לראיית אלקות עם כל התוקף ("שטורעם") כמו שהי' ב"וארא אל האבות"²⁴!

– שהרי בפשטות, זהו חידושו של רש"י על הפסוק "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", שפירש "וארא – אל האבות", היינו, שאע"פ שהפסוק הולך ומפרט את כל שלשת האבות אברהם יצחק ויעקב, אין הכוונה בזה להחילוקים שב"וארא" בין שלשת האבות (מצד העבודה והדרגא הפרטית של כל א' מהאבות), אלא בעיקר לגילוי אלקות הכללי "אל האבות", מצד הענין הכללי שבהם²⁵.

ועד"ז גם בנוגע לכאו"א מישראל להיותו היורש שלהם – שנוסף לכך שבכל יהודי ישנם בשלימות כל הענינים הפרטיים דכאו"א מהאבות, יש בו גם הענין הכללי שבהם, "אל האבות". וכידוע²⁶ החילוק בין האבות להשבטים, שכל הענינים דהאבות (הפרטיים והכלליים) ישנם בכאו"א מישראל, משא"כ בנוגע לשבטים – שבכל שבט ושבת ישנה עבודה פרטית השייכת לשבט זה דוקא, ובכל יהודי ישנם הענינים השייכים לשבטו, ובפרט בשבט לוי (ובו גופא – הכהנים והלויים).

וכן הוא גם בזמן הזה, שגם עתה ישנם חילוקים בין השבטים, הן בנוגע לכהנים ולויים, שבט לוי, ועד"ז ישנם כמה שיש להם מגילת יוחסין לשבט מסויים, ובפרט בנוגע לשבט יהודה – דישנם משפחות אחדות שקיים אצלם מגילת יוחסין המייחסת אותם לשבט יהודה.

ו. ועוד ועיקר – שענין זה מזרז עוד יותר את קיום היעוד דלעתיד לבוא "ואשיבה שופטייך כבראשונה ויועציך כבתחילה"²⁷, מכיון שעיי"ז שעוד בזמן הגלות יודעים בבירור אודות כמה מבני ישראל המתייחסים (ע"י מגילת היוחסין) לשבט יהודה –

24) וארא ו, ג ובפרש"י.

25) ראה לקר"ש ח"ג ע' 860. ועוד.

26) ראה תו"א ר"פ וארא. ובכ"מ.

27) ישע"י א, כו.

20) שיחת ש"פ ויגש (לעיל ע' 135).

21) בהנחה אחרת: ונשיא דורנו בתוכנו.

22) ראה ברכות לד, ב.

23) ראה ב"ב עה, א.

מסירים עוד מניעה ועיכוב מה"שופטייך ויועצייך", שלא יצטרכו לברר מיהו משבט יהודה, מכיון שכבר יודעים זה קודם חידוש הבית-דין בגאולה האמיתית והשלימה, "שבטבריא עתידין לחזור תחילה, ומשם נעתקין למקדש"²⁸, אל "לשכת הגזית" שב"מקדש אדני-כוננו ידיך"²⁹, מצד המזבח³⁰, ומצד המקדש, ובצד קודש הקדשים, ובצד אבן השתי' שבקודש הקדשים, שממנה הושתת כל העולם כולו³¹.

ועוד והוא העיקר, כאמור, תיכף ומיד ממש, ו"בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"³², נשמות בגופים בתכלית השלימות, נשמה בריאה בגוף בריא – ממשיכים מרגע זה ללא שום הפסק בינתיים אל החיים נצחיים דהגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד נמצאים כולנו, ונשיא דורנו בראשנו – בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש, עד לקודש הקדשים שבו, ולאבן השתי' שבקודש הקדשים, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה"'] .

— שיחה ב' —

ז. האמור לעיל מהוה גם מענה לאלו הטוענים ושואלים: מהי ההוראה בנוגע לעבודה בפועל שיש ללמוד ו"לקחת" משבת זו על כל הימים שלאחרי', שהרי שבת "מיני' מתברכין כולהו יומי"³³!?

והמענה הוא, שמכיון שנמצאים בשבת שאכילתה ועבודתה באה ע"י הטירחא בערב שבת, עשרים בטבת, יום הסתלקות הרמב"ם, שביום זה עולים כל מעשיו, תורתו ועבודתו כל משך ימי חייו ופועלים ישועות בקרב הארץ – מובן, שה"אכילה" והעבודה המיוחדת דשבת זו, והלימוד וההוראה שיש ללמוד ממנה לימי השבוע שלאחרי זה, צריכה להיות בעניני התורה שהרמב"ם "בנה" ("דאָס וואָס דער רמב"ם האָט צוגעשטעלט") במשך כל ימי חייו, ועד להשלימות דשבעים שנותיו באופן ד"בא בימים"³⁴, "ימים שלימים"³⁵.

ומובן, שהוראה זו שייכת לכאו"א מישראל, שהרי כל יהודי "חי" עם הרמב"ם ונוהג לפי פסקיו – אם ע"י לימוד ספר הרמב"ם עצמו, או ע"י לימוד הספרים המיוסדים על מה שכתב הרמב"ם, או ע"י לימוד הספרים עליהם הרמב"ם ייסד את ספריו, החל מהמקור דמקור, יסוד כל התורה – תורה שבכתב.

(32) בא י, ט.

(33) זח"ב סג, ב. פח, א.

(34) חיי שרה כד, א.

(35) ראה סה"מ בראשית ח"א ע' שלז. וש"נ.

(28) ראה רמב"ם הלי' סנהדרין פי"ד הי"ב.

(29) בשלח טו, יז.

(30) ראה פרש"י ר"פ משפטים. ירושלמי מכות פ"ב

ה"ו. מכילתא ס"פ יתרו. ועוד.

(31) יומא נד, ב.

ח. ויש להוסיף בזה, שמכיון שלכל יהודי יש שייכות מיוחדת לרמב"ם, מסתבר לומר, שמעין השלימות ד"שבעים שנה" דשנות חיי הרמב"ם עלי אדמות (שסיומם ושלימותם הוא בכ' טבת) – ישנה ג"כ בכל אחד ואחת מישראל.

כלומר: גם כאשר היהודי מאריך ימים ושנים יותר משבעים שנה (ועד למאה ושמונים שנה או יותר מזה), אין הפירוש בזה שאז אין בשנותיו את השלימות ד"שבעים", אלא שבנוסף לשלימות ד"שבעים שנה" שבחיי, מיתוספת בו עוד שלימות שלאחרי זה (ושלמעלה מזה) דשנים נוספות, שלימות בתוך שלימות.

ועד"ז בנוגע לאלו שחיהם הגשמיים כרגע הם פחות מ"שבעים שנה" – כיון שגם במספר שנים מועט ניתן להשיג שלימות נעלית ביותר, ע"ד שמצינו בירושלמי בנוגע לר' בון ש"למד תורה לכ"ח שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמוד לק' שנה³⁶, ועד"ז בר' אלעזר בן עזרי' שבהיותו בן ח"י שנה אמר "הרי אני כבן שבעים שנה"³⁷, מפני שכבר אז השיג את שלימות החכמה דשבעים שנה.

ועד כדי כך, שענין זה הי' ניכר גם בגשמיות הגוף שלו, כדאיתא בגמרא³⁸ ש"אהדרו לי' תמני סרי דרי חירתא", שנעשה שינוי בגשמיות הי"ג תיקוני דיקנא שלו בפועל ובגלוי (וכמסופר גם בירושלמי³⁹).

ט. ויש להוסיף ולקשר זה עם פרשת השבוע "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", שב"שמות" מרומזת גם היציאה והעלי' ממצרים כדאיתא במדרש¹⁸ (וכנ"ל) ד"בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים. . . ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין" – כיון ששלימות זו בר' אלעזר בן עזרי' ד"הרי אני כבן שבעים שנה" קשורה בגלוי עם זה ש"מזכירין יציאת מצרים"³⁷ תמיד, אשר בזה מתבטא גודל השבח והמעלה שביציאת מצרים:

במשנה שם³⁷ איתא "אמר ר' אלעזר בן עזרי' הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא. . . וחכמים אומרים כל ימי חיך להביא לימות המשיח", היינו, שכתוצאה מכך שר' אלעזר בן עזרי' נתמנה לנשיא באותו היום ונעשה "כבן שבעים שנה", נשנתה משנה זו. ומובן מזה, שתוכן משנה זו שייך לענינו ועבודתו של נשיא בישראל, דכיון שעסקו של ישראל בתורה היא בחלק התורה השייך לעבודתו, לכן כשר' אלעזר בן עזרי' נתמנה לנשיא היתה התעסקותו בתורה בענין זה.

[ויש לומר שדוגמתו בהלכה – חיוב הלימוד בענינים שהזמן גרמא, שעד"ז בנדון דידן – לימוד כל אחד מישראל בעניני התורה שהזמן שלו גרמא].

(38) שם כח, א.
(39) ברכות פ"ד ה"א.

(36) קה"ר פ"ה, יא (ה).
(37) ברכות יב, ב (במשנה).

והנה, באותו היום היו כל בני ישראל בכלל ור' אלעזר בן עזרי' במיוחד – במעמד ומצב נעלה ביותר. וכמסופר בגמרא³⁸ שכאשר ר' אלעזר בן עזרי' נתמנה לנשיא "אותו היום סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות לתלמידים ליכנס", היינו, שאז הוסרו כל ההגבלות שרבן גמליאל הגביל לפני כן, וממילא "אתוספו כמה ספסלי", ריבוי תלמידים חדשים בבית המדרש, דמענינו העיקריים של נשיא בישראל – להרבות תלמידים לומדי תורה.

והחידוש בזה – שגם רבן גמליאל הסכים לר' אלעזר בן עזרי', "ואף רבן גמליאל לא מנע עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת" באותו היום, אשר מכל זה מובן גודל המעלה ד"אותו היום" בכלל, ודר' אלעזר בן עזרי' באותו היום במיוחד.

– וענין זה מרומז גם בשמו, אשר כשמו כן הוא "ר' אלעזר בן עזריה" – שיש לו הן את ה"עזר" דשם "א-ל" (אלעזר), והן את ה"עזר" דשם "י-ה" (עזריה) [ד"בן עזרי" פירושו גם שהוא עצמו ענינו "עזרי", ע"ד "בן חוריד", שפירושו – שמציאותו היא במעמד ומצב דחירות, וכן בנדון דידן], ושניהם גם יחד, ונמצא, שבשמו של ר' אלעזר בן עזרי' מודגש שבעבודתו ישנו גם העזר והסיוע המיוחד מהקב"ה. ובזה גופא בב' האופנים: או שהעיקר הוא "עזרי" ו"אלעזר" הוא רק "בן" ומקבל מ"עזרי", או שהעיקר הוא "אלעזר" אלא שהוא ג"כ ה"בן" והמשך ד"עזרי". –

ולמרות גודל המעלה ד"אותו היום" – בא ("קומט צוגיין") ר' אלעזר בן עזרי' ומחדש "באותו היום", ש"מזכירין יציאת מצרים" לא רק בימים אלא גם בלילות!

ויתירה מזו, בהמשך לדברי בן זומא מובאים במשנה דברי חכמים "כל ימי חיך להביא לימות המשיח", היינו, ש"ימי חיך", מתחיל מיציאת מצרים, מביאים וממשיכים את הגאולה. ויתירה מזו – אפילו כשמביאים כבר את "להביא לימות המשיח" ונמצאים בתחילתם⁴⁰, ואפילו כשנמצאים כבר באמצע ימות המשיח – גם אז בא ר' אלעזר בן עזרי' ומדגיש ש"מזכירין יציאת מצרים"!!!

והביאור בזה – שבזה מתבטא ומתגלה גודל השבח והמעלה דיציאת מצרים, שהיא לא רק יציאה וגאולה חד פעמית, אלא שבכל יום ויום – גם כאשר נמצאים במעמד ומצב נעלה ביותר – מזכירין יציאת מצרים הן ביום והן בלילה, ועד ש"כל ימי חיך להביא לימות המשיח", כיון ששלימות ואמיתית הענין דיציאת מצרים היא בגאולה האמיתית והשלימה!

וכידוע⁴¹, שכבר ביציאת מצרים היתה צריכה להיות – אילו זכינו – השלימות והגאולה האמיתית והשלימה, כמובן גם ממה שאמרו בני ישראל על הים "הוי' ימלוך

41) ראה זח"ג רכא, א. וראה גם עירובין נד, א. שמור"ר פל"ב, א.

40) ראה שיחת ש"פ חוקת תנשא" (שיחות קודש ח"ד ס"ע 55).

לעולם ועד⁴² דקאי על השלימות דלעתיד לבוא, אלא שאח"כ נתערבו ענינים צדדיים שגרמו לענינים בלתי רצויים, אבל בעצם, יציאת מצרים קשורה עם תכלית השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה.

[וכמובן גם מזה, שכשנמצאים "בימי צאתך מארץ מצרים", בחג הפסח, בא יהודי ומקיים "לאפשה לה"⁴³ – שהוא מוסיף ומקשר את יציאת מצרים עם השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה]⁴⁴.

וזהו פעולתו של נשיא בישראל – שגם בזמן הגלות, כאשר יציאת מצרים וימות המשיח הם שני ענינים (מכיון שבפועל לא באה אז הגאולה האמיתית והשלימה) – הרי הוא מחבר ומאחד את הגאולה דמשיח צדקנו עם יציאת מצרים, עד שהם נעשים ענין אחד ויחיד.

י. ע"פ האמור יובן גם מה שענין זה (שיציאת מצרים היא ענין תמידי, גם בלילות כו') מהוה סיוס פרק ראשון (שממנו ממשיכים מיד בפרק שני וכו') במסכת ברכות – כי, זהו גם תוכן התחלת הפרק "מאימתי קורין את שמע בערבין", שממשיכים ("קורין" מלשון קורא וממשיך⁴⁵) את השלימות ד"מאימתי (מלשון אימה⁴⁶) קורין את שמע", העבודה דקריאת שמע "באימה ביראה ברתת ובויע"⁴⁷ (שהו ענין "יציאת מצרים"⁴⁸) – גם ב"ערבין" (ע"ד "לילות").

וענין זה קשור ל"ברכות" (ברכה מלשון הברכה והמשכה⁴⁹) – שעל ידה נפעלות כל ההמשכות וההשפעות, ועאכו"כ ההמשכות הקשורות עם קריאת שמע בערבין וכו'.

ומהתחלת מסכת ברכות (שהנ"ל הוא ההתחלה והסיום של הפרק הראשון שלה) באים להמשך המסכתא, כולל גם לגמרא ברכות, וכל פירושי הגמרא.

וממסכת ברכות נעשית ההמשכה על כל מסכתות הש"ס [תורה שבעל פה אשר "חביבין עלי דברי סופרים"⁵⁰ דוקא, ועוד זאת – שע"י תורה שבע"פ נפעלת ההמשכה והקיום של "דברי תורה", תורה שבכתב], עד לסיום הש"ס בגמרא – ב"הליכות עולם

(42) בשלח טו, יח. וראה לקו"ש חל"א ע' 79.
(43) זח"א יב, ב. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב. וש"נ.

(44) בהנחה אחרת כהנ"ל הוא בסגנון אחר, כדלקמן: בהדין דמזכירין יצי"מ בימות המשיח – שני ענינים: א) שבוה מודגשת המעלה והשבח דיצי"מ – שמזכירין אותה אפילו לימות המשיח, דכיון שענין התורה הוא "לאפשה לה", מובן דזה שמזכירין יצי"מ בימות המשיח, הוא, כי יצי"מ פועלת עילוי וחידוש גם אז. ב) שימות המשיח קשורים עם יצי"מ, שלכן מזכירין אותה לימות המשיח. וכמדובר בארוכה בהתוועדות שלפנ"ז, שאילו זכינו היתה יציאת מצרים עצמה גם

גאולה האמיתית והשלימה, והיו ישראל נכנסים לאחרי יצי"מ ומ"ת תיכף לארץ ישראל באופן נצחי, כפי שאמרו אז בניי "הוי ימלוך לעולם ועד" (ע"ד מ"ש "והיתה להוי המלוכה"). אלא שמפני הכלבולים כו' נעשו שינויים בזה.

(45) ראה תניא ספ"ז.

(46) ראה סה"ש תש"ד ע' 66.

(47) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס סא. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 71. וש"נ.

(48) ראה תניא ספמ"ז.

(49) ראה תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(50) ראה ירושלמי ברכות פ"א ה"ד.

לו⁵¹ אל תיקרי הליכות אלא הלכות", וכמו"כ עד לסיום הש"ס במשנה (ועד"ז בגמרא במסכתות "בני"ך" (ברכות נזיר יבמות כריתות) שמסיימות במאחז"ל שמסתיים) בפסוק "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום"⁵² (אבל הסיום בפסוק זה הוא רק באחת מד' מסכתות אלו⁵³).

יא. ועוד ועיקר – שבכל בני ישראל מתקיים בפשוטות "ה' עוז לעמו יתן", עיי"ז שכאור"א מישראל עומד במעמד ומצב ד"עו"ז אמיתי, שעיי"ז הוא פועל ש"ה' עוז לעמו יתן", ד"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"⁵⁴, ולא באופן דטירחא ומלחמה וכיו"ב אלא דוקא "ה' יברך את עמו בשלום", בתכלית השלימות שלום ע"ד "פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי"⁵⁵ כביאור אדמו"ר האמצעי בזה⁵⁶, דקאי על תכלית השלימות ד"שלום" כפי שיהי' לעתיד לבוא בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש.

והעיקר, שתיכף ומיד כולנו נמצאים במעמד ומצב האמור בתכלית השלימות, נשמות בגופים, נשמה שלימה ובריאה בגוף שלם ובריא, וללא שום הפסק בינתיים – ממשיכים במעמד ומצב דחיים נצחיים דלעתיד לבוא, שאז תהא תכלית השלימות בגשמיות ותכלית השלימות ברוחניות, ויתירה מזה – בגשמיות וברוחניות גם יחד, שהעולם הרוחני מתגלה בעולם הגשמי, מכיון שעושים מהגשמיות – רוחניות, והרוחניות תהי' רוחניות אמיתית ("אמת'ע רוחניות"), שזהו דוקא כאשר ניכר ברוחניות שהיא שואבת חיים מן הגשמיות, הנשמה ניזונת מן הגוף⁵⁷.

[ולהוסיף, ששלימות הגוף מודגשת גם בפרשה הקודמת – "ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים"⁵⁸, שגם כפי שיהודי נמצא במיצרים וגבולים דעולם הזה הגשמי נעשית שמירת גשמיות הגוף בשלימות, שזהו ענין החניטה – שעל ידה נשאר הגוף בשלימותו בכל רמ"ח איבריו וש"ס"ה גידיו. ובהדגשה יתירה ביום השבת, שאז יש הדגשה מיוחדת על אכילה ושת' בגשמיות דוקא.]

אלא ששלימות ועיקר הענין הוא – דוקא כאשר זהו ביחד עם נשמתו, שישנה נשמה שלימה ונשמה בריאה, וגוף שלם וגוף בריא ("אָ גאַנצע נשמה און אַ געזונטע נשמה, און אַ גאַנצער גוף און אַ געזונטער גוף"), עיי"ז ש"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁵⁹, ביחד עם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו].

(ד.)

(57) ראה המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פצ"א (ע' קח) ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכת. סה"ש תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ תרח"ץ ס"ע רט. ועוד.

(58) ס"פ ויחי (נ, כו).

(59) ישעי' כו, יט.

(51) חבקוק ג, ו.

(52) תהלים כט, יא.

(53) ברכות.

(54) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

(55) תהלים נה, יט.

(56) שערי תשובה ח"א ד"ה פדה בשלום פי"א (נה),

יב. ועוד והוא העיקר – שבעמדנו לאחרי קריאת התורה ד"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" ד"ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", זוכים תיכף ומיד לגאולה השלימה עוד בהיותנו במעמד ומצב זה, המצב ד"נחתין" בגלות, היינו, שעוד לפני הקריאה ד"ואלה שמות בני ישראל העולים ממצרים" לארץ ישראל, כשנמצאים עדיין במצב ד"נחתין", בשנת הגלות ובמקום הגלות – מכניסים תיכף ומיד את האל"ף דה"גאולה" (אלופו של עולם) במצב ד"גולה"⁶⁰, כך שתיכף ומיד נעשה מעמד ומצב זה גופא – המעמד ומצב דהגאולה האמיתית והשלימה.

ובזה נכללים כל "שמות בני ישראל" יחד, כולל כל הי"ב שבטים בשלימות, שבכללות הרי הם נכללים בארבעת אופני העבודה דארבעת השבטים: ראובן שמעון לוי ויהודה (שלכן לאחרי לידת יהודה נעשה ה"ותעמוד מלדת"⁶¹); ובכללות יותר, בג' אופני העבודה דראובן שמעון ולוי; ועאכו"כ בכללות עוד יותר – בשני אופני העבודה דראובן ושמעון, העבודה בבחי' שמיעה והעבודה בבחי' ראי'⁶²;

ועוד ועיקר – באופן העבודה דראובן, בחי' ראי', כפי שיתגלה לעתיד לבוא, שאז כל בני ישראל יהיו בדרגת ראי' באלקות, "וארא" בתכלית השלימות לכאו"א מישראל (בנו ויורשו של האבות, כנ"ל). וזה נעשה עוד בעמדנו ברגע האחרון של הגלות, ורגע זה ממש מתהפך לרגע של גאולה.

והעיקר – שזוכים לכל זה תיכף ומיד ממש, ועד שממשיכים תיכף ומיד ממקום וזמן זה דהגלות (שמעמד ומצב זה גופא נהפך ונעשה מיד) להמקום וזמן דהגאולה האמיתית והשלימה (כנ"ל). ויתירה מזו – שהשלימות דגאולה האמיתית והשלימה ישנה כבר תיכף ומיד ברגע הראשון של הגאולה.

וכל בני ישראל החיים עתה נשמות בגופים, ממשיכים בזה בלי שום הפסק ח"ו, אלא דוקא נשמות בגופים – לחיים נצחיים דהגאולה.

וכולנו נמצאים יחד, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו", ונשיא דורנו בראשנו (ומובן, שאין צורך בכל הענין דגלגול מחילות, אלא הולכים תיכף ומיד – מכאן אל מערת המכפלה),

– ביחד עם כל ההחלטות טובות שכאו"א מחליט משבת זו על כל הימים שלאחרי' – להוסיף עוד יותר בלימוד ספר הרמב"ם (שזוהי העבודה המיוחדת דיום השבת-קודש זה, שבו היא ה"אכילה" דערב שבת, כ' טבת, כנ"ל) –

(61) ויצא כט, לה.

(62) ראה תו"א ר"פ ויחי. ובכ"מ. וראה בכ"ז גם שיחת ש"פ ויחי (לעיל ע' 156).

(60) וראה ויק"ר פל"ב, ח. לקר"ת בהעלותך לה, ג. ובכ"מ. וראה בארוכה שיחות תנש"א: ש"פ אהו"ק (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך); ש"פ אמור (שם ע' 520 ואילך). ועוד.

בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ובבית המקדש השלישי (ושם מתקיים היעוד "ואשיבה שופטייך כבראשונה ויועצייך כבתחילה" בלשכת הגזית שבצד המזבח), עד לקודש הקדשים ולאבן השתי' שממנה הושתת כל העולם כולו, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון הקפות דשמח"ת].

— שיחה ג' —

יג. נהוג בכל התוועדות "לקחת" גם ענין של מעשה בפועל, הן בנוגע ליום זה עצמו, ועצמו"כ בנוגע לכל הימים שלאחריו. ובנוגע לעניננו:

בעמדנו בשבת שהאכילה בה נעשית ע"י הטירחא בערב שבת, ביום העשרים בטבת, יום ההילולא של הרמב"ם, שאז כל מעשיו תורתו ועבודתו כל משך ימי חייו עלי אדמות, השלימות ד"שבעים שנה" – "פועל ישועות בקרב הארץ", הרי מובן בפשטות שהלימוד לפועל הוא – הוספה בלימוד ספר הרמב"ם.

ומובן, שהשלימות דשבעים שנות חייו ישנה בכל עניניו, כולל ובמיוחד – בתורתו.

ואע"פ שסיום כתיבת הספר היתה כו"כ שנים לפני היותו בן שבעים שנה (כמובן גם ממה שכתב בספרו גופא – את שנת התחלת החיבור⁶³), הרי כל חייו היו חדורים בענין התורה בכלל, ובהלכות התורה במיוחד, שהרי גם לאחר חיבור ספרו המשיך בלימוד התורה, ולא רק "סתם" לימוד התורה, אלא בעניני פסקי דינים, שהרי הרמב"ם המשיך להיות רב ופוסק דינים בקהילתו שבמצרים.

ומכיון שכל הגלויות נקראו על שם מצרים⁶⁴, הרי מובן שהרמב"ם ה' הפוסק דינים של כל הגלויות בזמנו, עי"ז שפסקי דיני הרמב"ם בארץ מצרים נתפשטו גם לכל בני ישראל בשאר המקומות, וכידוע (וכפי שרואים זאת גם באגרותיו) שאליו הופנו שאלות מכל הגלויות, והרמב"ם ענה להם וכו'.

– אע"פ שלא כל פסקיו התקבלו בכל המקומות, שכן, שלימות זו היתה אך ורק בזמן הבית, שאז כל דבר שהי' צריך בירור הביאו מיד לפני בית דין הגדול שבמקדש, והם פסקו את הדין – "דבר הוי' זו הלכה"⁶⁵, אשר לפי' נהגו כל ישראל; משא"כ לאחר החורבן, שנעשתה מחלוקת בישראל, ונוצרו דעות ושיטות שונות – הרי "אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁶⁶ בלבד (שרק בבחי' "דברי" לשון רבים ישנם כל הדעות גם יחד), ואילו בנוגע למעשה בפועל היו דעות מחולקות זו מזו, אלו אוסרין ואלו מתירין⁶⁷ וכו'.

65) עמוס ח, יב. שבת קלח, ב.
66) עירובין יג, ב.
67) יבמות יד, א.

63) ה' קידוש החדש פי"א הט"ז. ועוד. וראה סדר הדרורות שנת ד"א תתקכו. ועוד.
64) ראה ב"ר פט"ז, ד.
65) ראה ב"ר פט"ז, ד.

החלוקה לג', לו', ולז' קויין וענינים), וממילא המעשה בפועל הי' מתאים אך ורק לאחת מהדעות.

אלא שאחר כך נפסקה ההלכה בשולחן ערוך, ללא כל הטעמים ושקלא וטריא שבדבר, ועד"ז בספר הרמב"ם, ספר הלכות הלכות "בלשון ברורה ודרך קצרה" ללא שקלא וטריא, כמו שכתב הרמב"ם בהקדמתו לספרו.

ועוד – יחודו של ספר הרמב"ם הוא גם בכך, שבו ישנם (נוסף להלכות הנוגעות בזמן הזה) גם ההלכות שנהגו בזמן הבית, ושינהגו לעתיד לבוא בזמן הגאולה השלימה, כגון: דיני הקרבנות, טומאה וטהרה, תרומות וכו'.

ועוד ועיקר – שבסוף ספרו, ב"הלכות מלכים ומלחמותיהם" מסיים הרמב"ם בשני פרקים בנוגע למלך המשיח וגאולה האמיתית והשלימה, וסיומם הוא – "כמים לים מכסים"⁶⁸.

ולפני זה כותב הרמב"ם כו"כ הלכות וענינים השייכים במיוחד לבני ישראל בזמננו זה, מכיון שנמצאים אנו ב"ימות המשיח" ומלחמותיהם (לא מלחמה כפשוטה, אלא באופן של שלום דוקא, וכל המלחמה היא אך ורק "מלחמתה של תורה"⁶⁹), "אלו אוסרים ואלו מתירין" כו'), שלכן צריכים ללמוד בהם כמדובר כמה פעמים.

ובעיקר – פסק ההלכה שהנהגה תהי' באופן ד"לא לרחק ולא לקרב"⁷⁰ ו"לא לטמא ולא לטהר אלא לשום שלום בעולם"⁷¹, ע"ד האמור שכל המלחמה היא אך ורק "מלחמתה של תורה". [ולהעיר מהשייכות להפטורת פרשתנו, בה נאמר⁷² "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים"].

ועוד והוא העיקר – סיום ספרו ב"כמים לים מכסים" כנ"ל (שענין זה הוא למעלה מהמבואר בהלכות תשובה⁷³ כמדובר כמה פעמים⁷⁴), תכלית השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה, שמיד בהתחלתה, ברגע הראשון – תהי' כל תכלית השלימות דהגאולה.

ועל אחת כמה וכמה – עי"ז שעוד בזמן הגלות מתכוננים, ומתעלים, למעמד ומצב ד"ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד" (ו"כל העולם" כולל בפשטות גם בני נח⁷⁵), ובאופן שאין בזה שום בלבולים, "לא רעב ולא מלחמה" כאמור, אלא אך ורק מלחמתה של תורה.

(72) ישע"י יא, ט.

(73) פ"ט ה"ב.

(74) ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 121. וש"נ. סה"ש

תנש"א ח"א ע' 98 ואילך.

(75) ראה לקר"ש חכ"ו ע' 246 ואילך. ועוד.

(68) ישע"י יא, ט.

(69) מגילה טז, ב. וש"נ.

(70) עדויות בסופה.

(71) רמב"ם הל' מלכים פי"ב ה"ב.

יד. וזוהי ההוראה לפועל העיקרית משבת זו והתוועדות זו: להחליט החלטות טובות (והחלטה נוספת) להתחזק ולהוסיף בלימוד ספר הרמב"ם, ובאופן ד"ללמוד וללמד" – הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לסביבתו, ללמד לאחרים, "והעמידו תלמידים הרבה"⁷⁶, שכולם יוסיפו בלימוד הרמב"ם.

והעיקר – שנוצה לסיום ספר הרמב"ם "כמים לים מכסים", שכן נמצאים אנו בזמן שהזמן גרמא לביאת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!...

ועוד ועיקר – שזוכים לזה תיכף ומיד ממש, ובאופן ד"ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", כך שכולנו ממשיכים והולכים, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו", נשמות בגופים בתכלית השלימות, ללא שום הפסק בינתיים – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולבית המקדש השלישי.

וזוכים לקיום היעוד ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"⁷⁷, ובפרט ע"י העבודה ד"מאך דא (עשה כאן) ארץ ישראל"⁷⁸, שכאו"א מישראל עושה במקום שלו עוד בזמן הגלות, כך שהמקום בו הי' אתמול נעשה כבר לארץ ישראל, וכמו כן ביום זה גופא – הן היום בבוקר, והן היום בצהריים, ובהתחלת הקידוש – שמכל מקום עושים ארץ ישראל בתכלית השלימות,

וממילא המשך הקידוש נעשה במעמד ומצב דהגאולה האמיתית והשלימה, ונשיא דורנו בראשנו, ביחד עם דוד מלכא משיחא, תיכף ומיד ממש,

ובאופן דסמיכת גאולה לתפילה – שמיד מהתפילה שהתפללנו זה עתה ברגע האחרון של הגלות על הגאולה, באים בסמיכות ממש להגאולה האמיתית והשלימה בפועל,

וכולנו נמצאים ביחד עם כל הבתי תפילה ובתי תורה ובתי מעשים טובים שבחוץ לארץ⁷⁹ – בארצנו הקדושה (שע"ז נעשים הם בתים בארץ ישראל), ובירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, בבית המקדש השלישי, ובקודש הקדשים שבו, עד לאבן השתי' שבקודש הקדשים,

וכל זה – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו וניגון שמחה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בשתי ידי הק' בשמחה רבה. באמצע הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . . שיבנה בית המקדש"].

78) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה ואילך. לקו"ש ח"ב ס"ע 621. ח"י ע' 3. סה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 ואילך.
79) ראה מגילה כט, א.

76) אבות פ"א מ"א.
77) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ה (פ"א), ג. יל"ש ישע"י רמו תקג. לקו"ת מסעי פט, ב.

– שיחה ד' –

טו. כאמור לעיל, ההוראה לפועל משבת זו היא – להחליט בנוגע להתחזקות והוספה בקביעת עתים בלימוד ספר הרמב"ם, וכל המרבה הרי זה משובח, באחד משלשת האופנים: לימוד ג' פרקים ליום; פרק א' ליום; לימוד מקביל בספר המצוות להרמב"ם. ונוסף להחלטה בנוגע לעצמו – לפעול ולהשפיע גם כן על כל סביבתו בזה, באופן ד"מהם יראו וכן יעשו רבים".

ולכן, אלה שהכינו קנקני משקה המשמח יעלו עתה מלמטה למעלה ויכריזו פרטי הדברים, כולל ובמיוחד – הכרזת כל ההחלטות הטובות שלהם בנוגע להוספה בלימוד ספר הרמב"ם ע"י כאו"א מישראל, האנשים והנשים והטף, בכל האופנים כנ"ל.

ועוד והוא העיקר – שע"י עצם ההחלטה בזה, הקב"ה נותן לכאו"א מישראל את השכר בתכלית השלימות כאילו נתקיימה כבר ההחלטה במעשה בפועל, וממילא נעשית תיכף ומיד הכרעת הכף וביאת ה"תשועה והצלה"⁸⁰ לכל העולם כולו, ותיכף ומיד זוכים לסיום ספר הרמב"ם בלימוד הלכות מלכים ומלחמותיהם, ועד לסיומן – "כמים לים מכסים", בגאולה האמיתית והשלימה,

וכאמור, תיכף ומיד ממש, כך שעוד לפני תפילת המנחה, ועוד לפני ההכנות לתפילת מנחה, ועוד לפני המשך וסיום ההתוועדות – נעשה ההמשך ד"הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"⁸¹ עם כל ה"יחד שבטי ישראל"⁸², ה"י"ב שבטי י-ה, וכל ה"י"ג שבטי י-ה דלעתיד לבוא, בתכלית השלימות ד"ושער לוי אחד"⁸³, כל בני ארבעת האמהות: בלהה רחל זלפה ולאה ור"ת "ברזל"⁸⁴, "ארץ אשר אבני" (מלשון ופירוש בני⁸⁵) ברזל⁸⁶.

טז. ולהוסיף, שבזה מרומזת ג"כ השלימות שתהי' לע"ל, שאז תתגלה מעלת הברזל, ברזל למעליותא.

והיינו, שבהברזל דלעומת זה (שהוא בפשטות ענין בלתי רצוי) נעשית שלימות ה"אתהפכא", שעושים ממנו ברזל דקדושה, אבל, לא באופן שמבטלים, ח"ו, את מציאותו, כי ברזל הוא מציאות נברא שאפשר לנצלו לעניני טוב וקדושה; ולכן אדרבה – מבררים ומהפכים את מציאות הברזל שבעולם לחיים לשלום ולברכה, לברזל דקדושה. וכמו שכתוב בדברי הימים⁸⁷ שלבנין המקדש הכינו ג"כ "ברזל", די ש לומר, שענין זה יהי' בבית המקדש השלישי לעתיד לבוא, שבו יהי' ג"כ ברזל, תכלית השלימות דברזל.

וראה בכ"ז בארוכה שיחה עשרה בטבת (לעיל ס"ע 148 ואילך).

(85) ראה ויחי שם, כד ובפרש"י.

(86) עקב שם.

(87) א כט, ב"ו.

(80) ראה רמב"ם ה"ל תשובה פ"ג ה"ד.

(81) תהלים קלג, א.

(82) ברכה לג, ה.

(83) יחזקאל מח, לא. וראה ב"ב קכב, א.

(84) ל"ת ושער הפסוקים הארז"ל ואתחנן ד, כ.

עקב ח, ט. ספר הליקוטם הארז"ל ויחי מט, יא.

וההכנה לזה היא כבר עתה, ע"י שמנצלים את מציאות הברזל שבעולם לענינים שבקדושה, לבנין בתי חסדים טובים, ישיבות, ובתי כנסיות ומדרשות (דכשם שישנם בתי אבנים טובות ומרגליות ובתים של זכוכית וכו', כן עושים גם בתים של ברזל) – שמזה באים לתכלית השלימות בזה בגאולה האמיתית והשלימה, תכלית השלימות בברזל וכיו"ב, כמ"ש⁸⁸ "ברזל ונחושת מנעליך", שגם ה"ברזל" יהי' חלק מהבנינים החדשים דקדושה.

ובדוגמת מה שמצינו בסיום מסכת כתובות⁸⁹ שלעתיד לבוא יהיו בגדים חדשים – על דרך זה יש לומר בנוגע לבנינים חדשים.

יז. ועוד והוא העיקר – שכל היעודים שבסיום מסכת כתובות מתקיימים בפועל בגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקויים גם תוכן התחלת מסכת כתובות "בתולה נשאת ליום הרביעי" – הנישואין דהקב"ה וכנסת ישראל, שיהיו מיד ברגע הראשון של הגאולה האמיתית והשלימה⁹⁰.

והעיקר – שזוכים לכל זה תיכף ומיד ברגע שלאחרי רגע זה (שכן ברגע זה עסוקים בקבלת כל הענינים האמורים), כך שהוא נעשה הרגע האחרון לגלות והראשון להגאולה, ונקודה זו נעשית נקודה האחרונה לגלות והראשונה להגאולה, וממילא נמצאים כולנו בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, ובקודש הקדשים שבו נמצאת אבן השתי' "שממנה הושתת העולם",

ביחד עם כל ההחלטות טובות בנוגע להוספה בלימוד הרמב"ם,

וכל זה – בפשטות ממש למטה מעשרה טפחים, ותיכף ומיד ממש – גאולה האמיתית והשלימה ממש ממש "עם עוני שמיא"⁹¹!

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:10 לערך].

(90) ראה שמו"ר פט"ו, לא.

(91) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(88) ברכה לג, כה.

(89) קיא, ב.

בס"ד. שיחת אור לכ"ד טבת ה'תשנ"ב
– לאחר תפילת ערבית –

הנחה בלתי מוגה

א. נמצאים אנו לאחר תפילת ערבית שבה מתחילה עבודת היום, ובעניננו – התחלת היום דכ"ד טבת (ע"פ מנין בני ישראל), יום ההסתלקות של אדמו"ר הזקן, כמדובר כמה פעמים.

ויש לקשר זה עם כללות הענין דחודש טבת, עליו אמרו חז"ל¹ שהוא ירח שבו "הגוף נהנה מן הגוף", אשר תוכן הענין שבזה ניכר במיוחד אצל צדיקים, שאצלם – הגוף האמיתי שלהם, שזהו "הגוף" דלמעלה, "נהנה מן הגוף" – מ"הגוף" של הצדיק, מה שנקרא "גוף" בלשון כל העולם כולו.

ובפרט שבחודש "טבת" גופא הרי זה יום שקשור עם מספר מיוחד – כ"ד. וכידוע הפירוש בזה בלקוטי תורה² על הפסוק³ "ושמתי כדכד שמשותיך", שתיבת "כדכד" מורכבת מב' פעמים כ"ד, כדאיתא בגמרא⁴ שתיבת "כדכד" (ב' פעמים כ"ד) מורה על ב' דרכים שונות, ונפסק שיהי' "ליהוי כדין וכדין", היינו, שמשני הענינים ד"כד כד" נעשה דבר אחד – "כדכד".

ועד שהדבר האחד הוא "מין אבן טובה"⁵ (כהפירוש הפשוט ב"כדכד"), שיש בזה סגולה ושייכות מיוחדת להגאולה, נוסף על כך ש"אבן" בתורה בכלל (בנוסף לזה שב"אבן" ישנם אותיות "בן"⁶, וקשור עם "בינה"⁷, וכמה וכמה רמזים בזה, הרי גם להפירוש הפשוט ב"אבן" היא) קשורה עם השלימות ד"אבן" . . היתה לראש פינה⁸, דקאי בעיקר על הענין דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דוד מלכא משיחא⁹.

ב. וזהו ג"כ השייכות המיוחדת לספר שמות, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה גו' ראובן שמעון גו'", כמאמר חז"ל¹⁰ "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", היינו, שבדיוק כפי ש"ראובן ושמעון" היו בשעת ירידתם למצרים, "נחתין", "הבאים מצרימה" – עד"ז ממש "ראובן ושמעון סלקין", בעלייתם וביציאתם ממצרים.

(6) פרש"י ויחי מט, כד. הובא בספר החקירה להצ"צ צג, ב.

(7) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שצט. ועוד.

(8) תהלים קיח, כב.

(9) זח"ב רלב, סע"ב.

(10) ויק"ר פל"ב, ה.

(1) מגילה יג, א. וראה (בשייכות לכ"ד טבת) לקוטי לוי"צ אגרות ע' רמט ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך ובהערה 3. וש"נ.

(2) פ' ראה כד, ד ואילך. כו, ג ואילך.

(3) ישע"י נד, יב.

(4) ב"ב עה, א.

(5) פרש"י עה"פ.

אלא שכאן מיתוסף החידוש – שהם נשאר איתם "ראובן ושמעון" למרות שבינתיים הי' ענין הגלות, וגלות כזו שעלי' נאמר¹¹ ש"כל הגלויות נקראו על שם מצרים!"

אלא שאעפ"כ, גלות מצרים אינה מגיעה לגלות דימינו אלה, שכן, נמצאים אנו כבר לאחר ש"כלו כל הקיצין"¹², ואעפ"כ – נמצאים עדיין בגלות!...

וכפי שנשיא דורנו הסביר באריכות בענין זה, והוציא לאור "קול-קורא'ס" אודות זה שלש פעמים¹³! ונוסף לכך – ציוה לפרסום, ושהפירסום יהי' ע"י מכתב-עת, שבנוסף לכך שכל דבר שבדפוס (בכלל) הוא ענין לדורות¹⁴, הרי מכתב-עת קשור עם זמן קבוע דוקא.

ועאכ"כ כשמדובר במכתב-עת שנקרא בשם "הקריאה והקדושה", אשר שם זה נקבע ג"כ ע"י נשיא דורנו.

ולהוסיף, שבשם זה "הקריאה והקדושה" מרומזת כללות עבודתו של היהודי – שיש לומר שזהו ג"כ אחד הטעמים להדפסת הענינים שב"הקריאה והקדושה" – שהכוונה בזה היתה בכדי שכל ענין וענין מהם יהווה "קריאה" לכל יהודי מדור זה, עד כדי כך, ש"קריאה" זו תעשה ממנו "קדושה חיי" ("א' לעבעדיקע קדושה"), בדיוק כפי שה"קריאה" אליו היא "קריאה חיי" ("א' לעבעדיקע קריאה")!

וכפי שאכן ראו זאת בריבוי ענינים שזה הביא קדושה בפועל, היינו שע"י הלימוד בהענינים שנדפסו ב"הקריאה והקדושה" – היתוספה "קדושה" בפשטות, ביחד עם קריאת-התורה בפשטות, וכמדובר כמה פעמים.

ואין להאריך בדבר הכי מפורסם.

ג. ויש לומר, שזהו ג"כ הקשר בין פרשת שמות לפרשת וארא, שמיד לאחר "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", שזוהי השבת דמינה אזלינן (ומיני' מתברכין כולהו יומין¹⁵, כולל יום זה שבו נמצאים עתה, כ"ד טבת) – באים לשבת פרשת "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", כמדובר כמה פעמים [וכפרש"י "אל האבות", שהגילוי אלקות ד"וארא" הי' מצד ענינם הכללי של "האבות", וכמוזכר לעיל בהתוועדות שלפני זה¹⁶]:

הפסוק "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב גוי" כולל הן את טענת הקב"ה כלפי האבות ד"ושמי הוי' לא נודעתי להם", והן, בהמשך לזה – טענה כלפי משה רבינו,

14) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' שפב. לקו"ש ח"ב ע' 522. ועוד – בשם הצ"צ.

15) ראה זח"ב סג, ב. פח, א.

16) שיחת ש"פ שמות (לעיל ע' 172).

11) ראה ב"ר פט"ז, ד.

12) סנהדרין צז, ב.

13) "הקריאה והקדושה" סיון, תמוז, אב תש"א, תשרי תש"ג (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך).

וכלפי דורו של משה רבינו, "דור דעה"¹⁷, אשר, טענה זו מוסכרת כבר בחסידות¹⁸, ביחד עם ביאור הטענה וכו',

כולל גם (כמובן מדרושים אלה) – ביאור התירוץ על הטענה, וביתר שאת ויתר עוז.

ותוכנו ונקודתו – שכבר מזמן תורצה הקושיא והטענה האמורה, שכן, בני ישראל מצידם מוכנים כבר!...

וכמדובר כמה פעמים, שיושבים כבר ב"שולחן ערוך", וצריך אך ורק שהקב"ה יפתח לנו את העיניים, ונתחיל מיד להתעסק ("פֶּאֶרְנַעְמֵעַן זִיךְ") עם הסעודה דיין המשומר¹⁹, הליתן ושור הבר²⁰ (כמדובר כמה פעמים)!...

ואזי יהיו ב' הענינים גם יחד – הן הענין ד"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", הגילוי אל האבות, וביחד עם זה – גם "ושמי הוי' . . . נודעתי להם", הגילוי דשם הוי'.

ויתירה מזו, תכלית השלימות בגילויים אלה גופא – הן בהגילוי ד"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", והן בהגילוי ד"ושמי הוי' . . . נודעתי להם", גילוי שם הוי' שהי' כבר במתן תורה – תהי' דוקא בזמן הגאולה, שכן, תכלית השלימות דכל הענינים, ובמילא גם תכלית הגילוי – תהי' דוקא בגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ד. ובמיוחד, שבהקדמה לזה עושים כל אחד מכם שליח לצדקה – שמזרזת את הגאולה, ועד לזירוז באופן דתיכף ומיד ממש. והצדקה תהי' באופן ד"כפליים לתושי"²¹, כמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – שממשיכים מיד בפרשת "בא אל פרעה", וכדאיתא בזהר²² הפירוש בזה, "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהוריך" –

ובפשטות – שנעשה "אתפריעו" בכל ה"נהוריך" כולם בכל העולם כולו, כי נעשה הגילוי אלקות, והגילוי דכל האורות וכחות והשפעות וכל הענינים, עד לעצמות ומהות עצמו, ועד לענין התורה – הענין ד"תורה חדשה מאתי תצא"²³, שנעשה תיכף ומיד!

ובמיוחד לאחרי שכבר הכריזו שהנתינה לצדקה ע"י כל אחד ואחת, כולל גם הטף, הנמצאים כאן, תהי' באופן ד"כפליים לתושי" – אשר, ע"י עצם ההחלטה נחשב כאילו הענין נעשה כבר בפועל, ובמילא, בני ישראל ראויים ("פֶּאֶרְדִּינַעַן דְּאֵךְ אִידֶן") – אפילו באם יש צורך בטעם נוסף – לכך, שבאותה שעה שמכריזים ומפרסמים את ההחלטה האמורה בכל העולמות כולם – הקב"ה אינו ממתין, ומביא מיד את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

(20) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.

(21) ל' הכתוב – איוב יא, ו. וראה שמור"ר פמ"ו, א.

(22) ח"א רי, א.

(17) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פי"ט, ג. וש"נ.

(18) ראה תו"א, תו"ח ואוה"ת ר"פ וארא. ועוד.

(19) ראה ברכות לד, ב.

וכולנו נמצאים, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובכנותינו"²⁴ – בארץ הקודש, ושם גופא – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, בבית המקדש המשולש,

ותיכף ומיד ממש, "לא עיכבן אפילו כהרף עין"²⁵!

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנאספים שי' ב' שטרות של דולר לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

(25) פרש"י בא יב, מא.

(23) ישע"י נא, ד. ויק"ר שם.

(24) בא י, ט.

בס"ד. התוועדות ש"פ וארא, כ"ח טבת, מבה"ח שבט ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "דידן נצח". אחרי שבירך על היין ניגנו "עס קומט שוין די גאולה"].

א. בהתוועדות זו מיתוסף ענין מיוחד –

שבנוסף על ההתוועדות מצד עצם יום השבת, כנהוג לאחרונה להתוועד בכל שבת ושבת¹, מיוסד על מש"כ במדרש² על הפסוק³ "ויקהל משה", שמשה רבינו הנהיג (ע"פ ציווי הקב"ה) "להקהיל קהילות בכל שבת ושבת", שלפי פשוטו נכללו בהקהלה זו כל בני ישראל, אנשים נשים וטף⁴,

[אע"פ שטף אינם מחוייבים במצוות התורה (מלבד ענין החינוך, וגם זה רק בקטן שהגיע לגיל חינוך), הרי בנוגע להקהלה ד"ויקהל משה" שהיתה בקשר ובשייכות עם נדבת המשכן, בה השתתפו כל ישראל, כולל נשים ו(יתירה מזו – גם) טף⁵, מסתבר לומר, שגם ההקהלה כללה נשים וטף, ומזה מובן גם בנוגע להקהלת קהילות בכל שבת ושבת הנלמדת מ"ויקהל משה". ועד"ז מצינו גם בנוגע למקדש ראשון, שתחילתו היתה ע"י דוד המלך כמ"ש⁶ "הכל מיד ה' עלי השכיל" – שקניית הגרון מיד ארונה המלך⁷ היתה ע"י השקלים שנגבו מכל שבטי ישראל⁸, אשר בזה שייכים ג"כ נשים וטף (וכידוע השקלא וטריא בזה⁹)],

הנה התוועדות זו נערכת בשבת מברכים החודש שבט, היינו, שממנה נמשכת הברכה לר"ח שבט, הכולל את כל ימי החודש, ועאכ"כ הימים המיוחדים והעיקריים שבחודש – יום העשירי שבו, "העשירי יהי' קודש"¹⁰ [שהוא "קודש" לגבי כל ימי החודש, אע"פ שגם ר"ח שבט הוא יום של קדושה (ולהעיר ממאחז"ל¹¹ "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים משבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה")], יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שאז נכלל ועולה למעלה "כל מעשיו

(6) דברי הימים-א כח, יט.

(7) שמואל-ב כד, יח ואילך. דברי הימים-א כא, יח ואילך. וראה דברי הימים-ב ג, א.

(8) זבחים קטז, ב. ספרי נשא ו, כו.

(9) ראה צפע"נ מההרות" ג, ג ואילך. וראה לקו"ש חיי"ז ע' 496 ובהערה 9.

(10) בחוקותי כז, לב.

(11) שמו"ר פט"ו, יא.

(1) מאז ש"פ ויק"פ, פ' פרה תשמ"ח. וראה גם שיחת ש"ק א' דר"ה תש"נ בתחלתה (שיחות קודש תש"נ ע' 468. התוועדויות תש"נ ח"א ע' 18).

(2) יל"ש ר"פ ויקהל. הובא בשו"ע אדה"ז או"ח סר"צ ס"ג.

(3) ר"פ ויקהל (לה, א).

(4) ראה גם זהר (ח"ב) ויקהל קצה, א.

(5) אדר"נ פי"א, א.

ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו, ו"מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה . . ופועל¹² ישועות בקרב הארץ"¹³.

ב. והנה, חודש שבט הוא החודש האחד-עשר, היינו, שהוא בא לאחרי העבודה במשך עשרה חדשים שלימים שלפניו.

ומכיון ש"כל ישראל בחזקת כשרות הן"¹⁴, הרי מובן, שבודאי עבד כאו"א עבודתו בעשרה חדשים אלה בתכלית השלימות דעשרה. ואעפ"כ, בבוא החודש האחד-עשר – נותן הקב"ה לכל יהודי כח והזדמנות והארות והשפעות "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"¹⁵ – להוסיף עוד יותר בעבודתו, אפילו לאחרי השלימות דעשרת החדשים שלפני כן, ובאופן דבאין ערוך.

ובחודש זה גופא, הרי ב"העשירי יהי' קודש" שבו, יום ההילולא דנשיא דורנו – "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" עולים ומתגלים ופועלים "ישועות בקרב הארץ", שזה כולל את כל הענינים וכל השינויים האפשריים שהיו מידי שנה בשנה (שנה גם מלשון שינוי¹⁶) במשך כל השבעים שנה שלו, שבכל שנה ושנה היתה העבודה בכו"כ שינויים וכו', שהם נכללים כולם יחד ונמשכים ופועלים "ישועות בקרב הארץ", היינו, במחשבה דיבור ומעשה, הן באנשים הן בנשים והן בטף¹⁷, שכן, אצל נשיא דורנו הותחל הענין ד"פוצו מעיינותיך חוצה", כולל גם בנשים וטף.

אשר זהו ענינו של כל נשיא בישראל, ועאכו"כ נשיאי חב"ד, ובזה גופא במיוחד אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. דאע"פ שבכללות, התחלת הענין היתה כבר ביי"ט כסלו בזמן אדמו"ר הזקן, הנשיא החב"די הראשון, והמשכה ע"י כל רבותינו נשיאינו שלאחרי זה, הרי עיקר ושלמות הענין דהפצת המעיינות עד לחוצה שאין חוצה הימנו – נתחדשה דוקא ע"י נשיא דורנו, בעל ההילולא, באופן שהמעיינות שייכים לכל אחד ואחת מישראל, אנשים נשים וטף.

[ומכיון שיום זה הוא זמן קבוע בכל שנה, הרי למרות המעלה שישנה בדבר חדש, דבר שאינו בכל שנה (כי אם בשנה מעוברת וכיו"ב), הנה מכיון שדבר זה קבוע "אחת בשנה"¹⁸ – הרי ה"אחת" נמשך "בשנה", בכל השינויים האפשריים במשך השנה, ע"ד הנזכר לעיל בנוגע לשבעים שנותיו של נשיא דורנו].

17) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן ס"ג, בהמשך להמדובר שם אודות ענין ה"חזקה" דג' תקופות נשיאותו. ושם: ע"י השלש תקופות נפעל חיווך בתוך חיווך בזה, ועוד – שזהו בכל השלשה ענינים דמחשבה דיבור ומעשה, וגם – בכל שלשת הסוגים דבני ישראל: אנשים, נשים וטף.
18) ל' הכתוב – ס"פ תצוה (ל, י). אחרי טז, לד.

12) תהלים עד, יב.
13) ראה אגה"ק סז"ך-כח.
14) רמב"ם הל' קידוה"ח פ"ב ה"ב.
15) נוסח ברכה שלישית דבהמ"ז.
16) ראה עבוה"ק חלק (ד) ס"ת פ"ט. אוה"ת מקץ שלח, סע"ב ואילך. (כרך ה) תתקעו, א. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1323. סה"מ סוכות-שמח"ת ע' רמו. ועוד.

ג. ובכללות יותר, הרי השינויים שבתקופת נשיאותו מתחלקים לג' תקופות: תקופה הא' – משנת תר"פ עד תר"צ; תקופה הב' – משנת תר"צ עד ת"ש; והשלישית – מת"ש עד תש"י, ג' סוגי עבודות כמדובר כמה פעמים¹⁹.

ומעלה מיוחדת בתקופה השלישית דוקא, ובשתיים: הן מצד כל המעלות והענינים שבשלשה, התוקף דחזקה וכו', והן מצד שבה היתוסף בהפצת המעיינות גם לגבי שתי התקופות הקודמות, דמכיון שמדובר בהנהגה שהיא על פי שולחן ערוך, הרי הכלל בכל עניני קדושה הוא – "מעלין בקודש"²⁰!

[ובהדגשה יתירה בנוגע לנשיא דורנו ששמו הראשון הוא "יוסף", המורה על הוספה בכל הענינים, ועצאכו"כ בענין העיקרי – לימוד התורה וקיום המצוות].

ועד כדי כך, שהתקופה השלישית כוללת גם את הפעולות דשתי התקופות הקודמות, שכן, פעולות הקשורות עם קדושה אמיתית, הנה לא זו בלבד שתוצאות ושכר הפעולות נצחיים, אלא עוד זאת, שהפעולה עצמה מצמיחה פירות ופירי פירות ("עץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו"²¹) עד סוף כל הזמנים, כך שגם הפעולות עצמן הן נצחיות!

וכידוע²² הפירוש במאמר חז"ל²³ "שכר מצוה מצוה", שעיקר השכר הוא עצם קיום המצוה בתכלית השלימות, ועד לתכלית השלימות דלעתיד לבוא, "כמצות רצונך"²⁴.

[וכמובן גם מזה, שכאשר יהודי מקבל על עצמו הנהגה טובה, גם אם נהג בה רק פעם אחת ולא אמר "בלי נדר" – נעשית ההנהגה ענין קבוע ונצחי (וצריך לעשות התרת נדרים)].

ד. והנה, בין פעולותיו של נשיא דורנו גופא, נכללות באופן מיוחד ובהדגשה יתירה – מה שהסביר והכריז, וציוה להכריז ולפרסם עוד יותר – אודות זמננו זה, שכבר "כלו כל הקיצין"²⁵, ו"הכל ערוך" ומוכן כבר, כולל גם שהשולחן כבר ערוך לסעודת הלויתן ושור הבר²⁶ ויין המשומר²⁷ בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תיכף ומיד ממש, וכמבואר בחסידות²⁸ שסעודה זו תהי' (גם ו) בעיקר סעודה גשמית!

– ע"ד ובדוגמת סעודת שבת שצריכה להיות סעודה גשמית דוקא, וכדאיתא בשולחן ערוך²⁹ אודות חומר ענין התענית ביום השבת [שלכן גם אם התענה בשבת באופן ש"התענית הזה תענוג הוא לו" – "יתענה עוד תענית בחול שיתכפר לו"³⁰, שצריך

19) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 303 ואילך.

20) ברכות כח, א. וש"נ.

21) בראשית א, יב.

22) ראה סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 643 ואילך. וש"נ.

23) אבות פ"ד מ"ב.

24) נוסח תפלת מוסף דשבת ויר"ט. ראה תו"ח ס"פ

ויחי (צה [רלן], א. צו [רלן], ג"ד). אוה"ת ויחי (כרך ו)

תתשכח, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג)

פ"ז (ע' טו) ואילך. ועוד.

25) סנהדרין צד, ב.

26) ב"ב עה, א.

27) ברכות לד, ב.

28) ראה אגרות קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ח"ב ע' ער"עו הערה 23. וש"נ.

29) או"ח סרפ"ח.

30) שו"ע אדה"ז שם ס"ג.

תיקון לתקן את הדבר]. ועד"ז הוא – לשיטת חב"ד – בכל ימות השבוע, ששוללים כל ענין של תעניות וסיגופים³¹, אלא דוקא באופן ד"טוב לב משתה תמיד"³², כסיום וחותרם (והסך הכל ד)חלק האורח חיים שבשולחן ערוך, כידוע ומפורסם לכל, ומקובל על הכל.

ה. ויש³³ לקשר זה (ענין הגאולה) גם עם שם החודש, חודש "שבט", הקשור עם הענין ד"שבטי מושלים"³⁴, ששלימות הענין ד"שבט מושלים" – שבט נועם – תהי' דוקא בזמן הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא (כמבואר בכמה מקומות), כמ"ש בו"ש³⁵ "ויצא חוטר מגזע ישי גו' בשבט פיו", "שבט מיהודה"³⁶.

ולהוסיף, שגם הענין ד"ותעמוד מלדת"³⁷ שהי' לאחרי לידת יהודה קשור במיוחד עם מצב הגאולה העתידה, מכיון שאע"פ שגם אז יפעלו בכל הענינים בשלימות, וביתר שאת וביתר עוז, הרי ביחס להיוקר והחביבות של העבודה בזמן הגלות וה"לידה" שנעשית על ידה – תחשב העבודה לעתיד לבוא בבחי' "ותעמוד מלדת".

וזהו מה שתובעים בני ישראל מהקב"ה – שני הענינים: מכיון שהשלימו כל "מעשינו ועבודתינו"³⁸ בגלות (כולל גם בנוגע לחגיגת יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר) – הרי תיכף ומיד צריכה להיות הגאולה, אבל ביחד עם כל המעלה של עבודת הגלות, כנ"ל.

ו. ויש לקשר זה גם עם התחלת פרשתנו³⁹ "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא-ל שדי ושמיי הוי' לא נודעתי להם. . . לכן אמור לבני ישראל אני הוי' וגו'" – כיון שהגילוי האמיתי דשם הוי' יהי' דוקא בגאולה האמיתית והשלימה.

ובהקדמה:

לכאורה, כיון ש"ושמיי הוי' לא נודעתי להם" נאמר בפסוק בתור המשך ל"וארא גו'", מסתבר לומר, שהמשך אינו גורע (כלומר, שהגילוי דשם הוי' יהי' אך ורק במתן תורה, משא"כ להאבות), אלא אדרבה – מסייע למה שכתוב קודם, היינו, שגם אצל האבות הי' הגילוי דשם הוי'!

ויוכן ע"פ המבואר בחסידות⁴⁰, שהתחלת הענין דמתן תורה היתה כבר אצל אברהם אבינו, הן בתורה והן במצוה. דהנה, ענינו של מתן תורה הוא, ביטול הגזירה בין רוחניות וגשמיות (שתחתונים לא יעלו למעלה ועליונים לא ירדו למטה⁴¹), באופן שמציאות

(36) ויחי מט, י.

(37) ויצא כט, לה.

(38) ראה תניא רפל"ז.

(39) וארא ו, ג"ו.

(40) ראה תו"א לך לך יא, ג. ובכ"מ. ובארוכה –

שיחת ש"פ לך לך שנה זו (לעיל ח"א ע' 282 ואילך).

וש"נ.

(41) תנחומא וארא טו. שמור"ר פי"ב, ג.

(31) ראה אגה"ת פ"ג. סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 185. וראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ד ע' קנח. ס' "מאוצר המלך" ח"א ע' 248. "בית חיינו" תנש"א גיליון 85 ע' 13. ועוד.

(32) משלי טו, טו.

(33) בהנחה אחרת מובא תוכן סעיף זה לקמן ס"ז, לפני המדובר שם על שבת מכה"ח שבט.

(34) יחזקאל יט, יא.

(35) ישע"י יא, א"ד.

הגשמיות עצמה נעשית מציאות רוחנית; וענין זה הותחל כבר באברהם אבינו, ע"י שקיים מצות מילה, שע"י נעשתה הגשמיות עצמה חפצא של קדושה, כמובן מדברי אברהם לאליעזר "שים נא ירך תחת ירכי"ך⁴², וכמדובר כמה פעמים⁴³.

ויש להוסיף, שהחיבור דעליונים ותחתונים שנפעל ע"י עבודתו של אברהם אבינו – מודגש גם בעצם השליחות ע"י אליעזר, ובשתיים: הן בתוכנה של השליחות, שידוך יצחק ורבקה, שזהו ענין יחוד מ"ה וב"ן, כללות העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות⁴⁴, אשר ע"י נעשית המשכת הקדושה בתחתונים; והן בזה ששליחות זו נעשתה ע"י אליעזר דוקא – דאע"פ שאליעזר הי' עבד, שלכן ככו"כ ענינים דאברהם לא היו יכולים לשתף אותו, ועד שבנוגע להשידוך דיצחק "אמר לו אברהם (לאליעזר) בני ברוך ואתה ארור ואין ארור מדבק בברוך"⁴⁵, מכל מקום, דוקא על ידו נעשה השידוך דיצחק ורבקה, שתוכנו וענינו יחוד מ"ה וב"ן – ענין הכי עיקרי וכללי בכלל ישראל, שבזה מודגש הענין ד"אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו"⁴⁶ שע"י נפעל החיבור דעליונים ותחתונים בתכלית השלימות, וכמדובר לעיל⁴⁷.

[ויש להוסיף ולהעיר (כמדובר אז⁴⁷), שביאור ענין זה (שידוך יצחק ורבקה, יחוד מ"ה וב"ן) בפנימיות התורה הוא (לא בתורה אור על הפרשה, אלא דוקא) בלקוטי תורה דוקא (חלק השני בהמשך לתורה אור), ובלקוטי תורה גופא בסיום פרשת ברכה, שמזה מובן (כיון ש"סדר" בתורה הוא ג"כ תורה⁴⁸ והוראה לכל ישראל), עד כמה יחוד מ"ה וב"ן הוא ענין עיקרי וכללי בכלל ישראל, שלכן הוא מבואר בפרשת "וזאת הברכה אשר ברך משה", שכל ברכה לכל שבט כוללת את כל בני ישראל (ע"ד מה שנאמר בברכות יעקב "איש אשר כברכתו ברך אותם", ש"כללן כולם בכל הברכות"⁴⁹), וסיימה וחותמה הוא ב"לעיני כל ישראל!"]

ולהעיר גם מהקשר ליום ההילולא, שבו "כל מעשיו ותורתו ועבודתו" של בעל ההילולא "מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה" – "לעיני כל ישראל".

וכיון שענינו של מתן תורה הוא הגילוי ד"ושמי הוי", הרי מובן, שגם הגילוי דשם הוי' הותחל כבר באברהם אבינו.

ואעפ"כ, בנוגע להגילוי לאבות נאמר "ושמי הוי' לא נודעת להם!"

46) ראה זח"א ד, א.

47) שיחת ש"פ חיי שרה (לעיל ח"א ס"ע 333 ואילך).

48) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629 הערה ד"ה סדר אין תורה אין אויך תורה. וש"נ.

49) ויחי מט, כח ובפרש"י.

42) חיי שרה כד, ב.

43) ראה לקו"ש ח"ה ע' 79. סה"ש תנש"א ח"ב ע' 587 הערה 50. ע' 604 הערה 59. ועוד.

44) ראה לקו"ת ברכה צו, ג"ד. סה"מ תר"ס ע' לב ואילך. ועוד.

45) פרש"י חיי שרה שם, לט.

ומזה מוכן, שכמה דרגות בזה, ולגבי הגילוי דשם הוי' שנתגלה במתן תורה ע"י משה רבינו – הרי "שמי הוי' לא נודעתי להם", להאבות.

ומזה מוכן גם בענינו, דלכאורה, מכיון שהתורה היא נצחית⁵⁰, וכל עניני נצחיים בכל הדורות, איך יתכן לומר בדורנו זה ובימינו אלה "ושמי הוי' לא נודעתי להם" – בעמדנו אלפי שנים לאחרי מתן תורה שאז הי' כבר הגילוי דשם הוי'!?

– אלא שמכיון שלעתיד לבוא יהי' המתן-תורה ד"תורה חדשה מאתי תצא"⁵¹ הקשור עם גילוי דשם הוי' חדש, ובאופן דראי', הנה לגבי גילוי זה – הגילוי דשם הוי' שהי' במתן תורה הוא בבחי' "ושמי הוי' לא נודעתי להם"⁵²!

ז. וענין זה – הגילוי הנעלה דלעתיד לבוא – מודגש גם בפרשת "בא אל פרעה" שמתכוננים לקרוא בתפילת המנחה, כדאייתא בזהר⁵³ שפרעה (דקדושה) הוא מלשון "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין" – הגילוי דהגאולה העתידה.

ולהוסיף, שענין הגאולה – גאולה השלישית – מודגש גם בכך שפרשה זו היא הפרשה השלישית (עם כל הענינים והמעלות שבשלישי) בספר זה, שבה נפעל שלימות הענין ד"וארא", וה"חזקה" בספר שמות (ספר השני בחמשה חומשי תורה). דאע"פ שבכללות כל פרשיות התורה הם המשך אחד, הרי בפרטיות כל ספר מהוה גם ענין בפני עצמו. [ובהדגשה יתירה בספר שמות להיותו הספר הראשון דעבודתם של "בני ישראל", שכן, ספר בראשית נקרא "ספר הישר, ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים"⁵⁴, ואילו בספר "שמות בני ישראל הבאים מצרימה" – מתחילה עבודתם של בני ישראל, החל מהענין דגלות מצרים וגאולת מצרים וכו'].

ומזה באים לפרשה שלאחרי זה – "ויהי בשלח פרעה את העם", סיפור יציאת מצרים הקשור במיוחד עם הגאולה העתידה, ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁵⁵ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תיכף ומיד ממש.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁵⁶, החל ממשה רבינו, גואל ראשון, ו"גואל ראשון הוא גואל אחרון"⁵⁷ – נשיא דורנו, בעל ההילולא, כמדובר כמה פעמים בנוגע ל"משה" שבכל דור ודור⁵⁸, ועל אחת כמה וכמה – הנשיא שבדור.

(56) ישעי' כו, יט.

(57) ראה שמור"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. שעה"פ להאריז"ל פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב. לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך.

(58) בהנחה אחרת: ובעל יום ההילולא נשיא דורנו בראשנו, שהוא ה"גואל אחרון", ותיכף ומיד מתגלה שהוא גם ה"גואל ראשון", כמאחז"ל בנוגע למשה רבינו, ודוגמתו בנוגע למשה שישנו בכל דור ודור.

(50) תניא רפי"ז. ובכ"מ.

(51) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(52) ראה סה"מ עטר"ת ע' עה ואילך. ד"ה וארא תשל"ה פ"א (סה"מ שמות ח"א ע' קעד) ובהערה 5. ועוד.

(53) ח"א רי, א.

(54) ע"ז כה, א.

(55) מיכה ז, טו.

ובהדגשה יתירה בעמדנו בשבת מברכים החודש שבט, שממנה נמשכת ברכה כללית על כל ימי חודש שבט, ועאכו"כ על הימים המיוחדים והעיקריים שבו, כמו היום ד"העשירי יהי' קודש", יום ההילולא דנשיא דורנו, שאז כל מעשיו תורתו ועבודתו נכללים יחדיו ופועלים ישועות בקרב הארץ כנ"ל.

ח. מכל האמור לעיל מובן, שבשבת זו צריך כאו"א לקבל על עצמו ענינים חדשים, ולהחליט החלטות במחשבה דיבור ומעשה בכל הענינים ד"מעשיו ותורתו ועבודתו" של בעל ההילולא, ובאופן תכלית השלימות – שזה ירזו עוד יותר את קיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בראשנו!

אשר, ענין זה עצמו, עצם הזכרון והידיעה, שהנה נפתחת הדלת ונכנס נשיא דורנו, ומביט – מה נעשה עם החסידים שלו, ומה נעשה עם התלמידים שלו ("אָט גייט אַריין נשיא דורנו און גיט אַ קוק וואָס טוט זיך מיט זיינע חסידים, און גיט אַ קוק וואָס טוט זיך מיט זיינע תלמידים"), האם ועד כמה מנצלים הם את ה"ונשלמה פרים שפתינו"⁵⁹, את השלימות הניתנת להשגה דוקא ע"י העבודה ב"שפתינו" בזמן הגלות – הרי זה מעורר כאו"א, אנשים נשים וטף, לקבל על עצמו החלטות להוסיף עוד יותר בשלימות העבודה, ועד לתכלית השלימות, כך שגם באם הי' חסר בעבודתו עד עתה (מאיזו סיבה שתהי'), הרי הוא מחליט תיכף ומיד ברגע זה – להיטיב את הנהגתו מכאן ולהבא במחשבה דיבור ומעשה.

כולל ובמיוחד – בנוגע לענינים שהזמן גרמא, להחליט החלטות, ולהתחיל בהכנות לסידור התוועדויות מתאימות ביו"ד שבט, יום ההילולא דנשיא דורנו, ועד"ז גם בר"ח שבט, כנהוג לאחרונה בכל ראש חודש⁶⁰, בהן ידובר גם – ובעיקר – אודות סידור והכנת התוועדויות דיו"ד שבט, יום ההילולא.

ועוד ועיקר – שע"י עצם ההחלטה שמחליטים בכל ענינים אלו תיכף ומיד ממש – זוכים לביאת משיח צדקנו בקרוב ממש, כך⁶¹ שאין צורך לחכות עד יו"ד שבט, ואפילו לא לשבת שלפניו, אפילו לא לר"ח שבט, ואפילו לא להמשך דיום שבת זה, אלא תיכף ומיד ממש – עוד לפני תפילת המנחה וקריאת התורה, ולפני סיום והמשך התוועדויות – זוכים לביאת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!

ט. כאמור, נוסף על ההחלטות בנוגע לסידור התוועדויות ביום ההילולא עצמו, יש להחליט גם בנוגע לסידור התוועדויות בימים שלאחרי השבת, כולל ובמיוחד ביום ראש חודש שבט.

דכל זה צריכה להיות לא רק באותו יום עצמו, ואפילו לא רק בשבת שלפני זה, ואפילו לא בראש חודש – לא רק יום ב' אלא גם יום א', אלא תיכף ומיד בשבת, ובזה גופא – לא בסיום השבת, אלא גם בהתחלת ואמצע השבת.

59) הושע יד, ג.

60) ראה סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 539.

61) בהנחה אחרת מובא קטע זה בהקשר לסידור התוועדויות ביו"ד שבט (כנ"ל בפנים), ושם: ומזה מובנת גם ההוראה בנוגע לפועל – שההכנה וההתחלה

ובהדגשה יתירה מצד הקשר המיוחד בין ראש חודש ובני ישראל, כמ"ש⁶² "ראשי חדשים לעמך נתת" [דכללות הענין דראש חודש נתחדש (לא מצד בריאת העולם, אלא) מצד וע"י בני ישראל, ועאכו"כ הראשי חדשים המיוחדים], ואז היו מקריבים קרבן מיוחד וכו'.

ועד"ז בזמננו, ע"י העבודה ד"ונשלמה פרים שפתינו" (עם כל הפירושים ב"ונשלמה"), שמצד אחד יש בה מעלה ותוקף מיוחד גם ביחס להקרבת "פרים" כפשוטם בבית המקדש, כמובן גם מזה, שבנין בית המקדש ועבודת הקרבנות בזמן הגאולה באה בסיבת העבודה ד"ונשלמה פרים שפתינו" בזמן הגלות, והרי הסיבה היא (בדרך כלל) למעלה מהמסובב! [אלא שאעפ"כ, עיקר ושלימות הענין הוא דוקא הקרבת הפרים בפשטות בבית המקדש השלישי].

ויש להוסיף בביאור העילוי המיוחד דראש חודש (בכלל) – שהוא יום ההסתלקות וההילולא דאהרן הכהן (בר"ח אב, כמ"ש בתורה שבכתב⁶³ – שתורה שבכתב היא דבר נצחי), לאחר כל ימיו במשך קכ"ג שנה, שתוכנו וענינו הוא "אהבה רבה", כמרומו גם בזה ש"אהרן" ר"ת "אהבה רבה"⁶⁴ [ועד שמצד זה, היו ישראל עונין הללוי-ה (באמירת הלל) קכ"ג פעמים "כנגד שנותיו של אהרן"⁶⁵, כמבואר במ"א⁶⁶].

ונוסף לזה, הרי זה "דבר משנה" מפורש⁶⁷ [שהתוקף שב"דבר משנה" הוא עד כדי כך שאין שייך בזה טעות כידוע⁶⁸] – "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה!"

ומזה מובן גם הלימוד וההוראה והנתינת-כח מ"דבר משנה" זו – שכל יהודי צריך להיות תלמידו של אהרן הכהן, דהיינו, שכל הנהגתו תהי' באופן של אהבה וקירוב דוקא.

ועד כדי כך, שהתחלת העבודה היא (לא עם האנשים שבערכו, אלא) דוקא עם "הבריות", היינו, אלה הנמצאים במעמד ומצב כזה, שמעלתם היחידה היא, היותם ה"בריות" של הקב"ה⁶⁹, "אני נבראתי"⁷⁰ ע"י הקב"ה⁷¹, ש"הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט כו"⁷², וההתהוות מעצמות ומהות היא בכל רגע ורגע מחדש ממש⁷³!

68 ראה כתובות פד, ב. וש"נ.

69 ראה תניא פל"ב.

70 ל' חז"ל – משנה וברייתא סוף קידושין.

71 בהנחה אחרת: גם אלו שכל מעלתם היא רק שהם בבחי' "בריות" בעלמא הרי הוא מקרבן, וטעם הדבר – לפי שאדרבה: מעלת הבריות היא שנבראו ע"י עצמותו ומהותו ית' כו'.

72 אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

73 ראה שעהיה"א פ"א.

62 בתפילת מוסף דר"ח.

63 מסעי לג, לח.

64 ראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ב) ערך אהרן סט"ו (ע' סח ואילך).

65 ירושלמי שבת פט"ז ה"א. מס' סופרים פט"ז הי"ב. רמב"ם הל' תנוכה פ"ג הי"ב.

66 ראה לקו"ש חכ"ג ע' 232 ואילך.

67 אבות פ"א מ"ב. וראה ביאורים לפרקי אבות לשם.

[ולהעיר, שאע"פ שבכללות ובעצם ענין זה שוה בכל הרגעים, הרי בפרטיות ובגילוי הדבר ישנם חילוקי דרגות, דאינו דומה גילוי בריאתו והתהוותו מחדש ברגע שנולד לרגעים הבאים לאחרי שנולד, ועד"ז ביום ההילולא וההסתלקות, שאז כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו נכללים יחדיו ומגיעים לשלימותם, שמזה מובן, שבריאת והתהוות מציאותו אז היא בהדגשה יתירה].

והוראה נוספת בזה בנוגע לאופן הקירוב: "ומקרבן לתורה". כלומר, לא שהוא מקרב את התורה אליהם ח"ו, ע"י עשיית פשרות רחמנא ליצלן בתורה ומצוותי וכיו"ב, שאז אדרבה – הם רואים שמרמים אותם בכך, ואין זו אמת, שהרי אמת אינה משתנית; וכנראה בחוש, שהדרך האמיתית להצלחה בקירוב בני ישראל ליהדות היא דוקא ע"י ש"מקרבן לתורה", לתורה כפי שהיא לאמיתתה, ללא שום פשרות וכיו"ב, שאזי גם הם מכירים באמיתת התורה וכו', ודוקא אז הם מתעלים ומתקרבים לתורה!

י. ועוד ועיקר – שכל אחד ואחת מחליט תיכף ומיד להוסיף עוד יותר בכל הענינים האמורים, ו"לחטוף" הרגעים האחרונים של הגלות לסיים ולהשלים כל הענינים בתכלית השלימות, שכן, אע"פ שכבר עשו ופעלו בכל הענינים באופן דשלימות, הרי בודאי הי' ניתן לעשות זאת בשלימות נעלית יותר, והראי' – שעדיין לא בא!...

ויהי רצון, כאמור, שע"י עצם ההחלטה בזה, נזכה תיכף ומיד לתכלית השלימות "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין" – בגאולה האמיתית והשלימה, עוד לפני קריאת התורה בפרשת בא בתפילת המנחה!

[ולהעיר, ש"אתפריעו . . כל נהורין" נאמר דוקא בשייכות ל"פרעה מלך מצרים", שאין זה ה"פרעה" שהכיר את יוסף וכו' כפי שהי' בתחילה, אלא הפרעה "אשר לא ידע את יוסף"⁷⁴, זמן השכחה, ש"עשה עצמו כאילו לא ידע"⁷⁵.

ומכיון שענין זה מסופר בתורה מלשון הוראה⁷⁶, הרי זה מהוה הוראה לכל יהודי – שעליו לדעת מה יכול לקרות עם גוי, רחמנא ליצלן!...

שכן, גם בנוגע לגוי, כאשר הוא מתנהג כפרעה, אומרים על כך "רחמנא ליצלן", מכיון שגם לגויים יש שליחות ועבודה בעולם הזה – קיום שבע מצוות בני נח.

ולהוסיף, שהציווי על ז' מצות בני נח הי' ג"כ במתן תורה, ביחד עם התרי"ג מצות שניתנו לבני ישראל, כמ"ש הרמב"ם⁷⁷ שבמתן תורה נצטוו כל ישראל לכופף את כל אומות העולם לקיים שבע מצות בני נח⁷⁸.

74) שמות א, ח.

75) פרש"י עה"פ, ע"פ עירובין נג, א. סוטה יא, א.

ב. 77) הל' מלכים פ"ח ה"י.

78) בהנחה אחרת מובא כל ענין זה (שבחצאי ריבוע)

לעיל ס"ז, בהמשך להמבואר שם בענין "בשלה פרעה את העם" והשייכות לגאולה.

שמור"ר פ"א, ח.

76) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גור"ר ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג,

יא. ויהי רצון, שנזכה תיכף ומיד, כאמור, להגילוי "דאתפריעו... כל נהורין" בגאולה השלימה, שאז תהי' גם תכלית השלימות ד"וארא", כנ"ל.

ובאופן ד"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (כמ"ש בפרשה דשבת שעברה) – שלאחרי הירידה ד"ראובן ושמעון נחתין", הירידה בגלות, נעשית תיכף ומיד ה"ראובן ושמעון סלקין"⁷⁹, העלי' דכל "בני ישראל" מן הגלות.

כלומר, אע"פ שהם "בני ישראל" בלבד, ודוגמתו בנוגע לדורנו זה – ד"אכשור דרא" בתמי⁸⁰, הרי בשם זה עכ"פ נקראים כל בני ישראל, וממילא כאו"א מהם נכלל בהעלי' ד"בני ישראל" ממצרים, "סלקין".

ובפרט שבכחו ויכלתו של כל יהודי להיות ג"כ "את יעקב", היינו, להתעלות לדרגתו של יעקב אבינו [שבפסוק זה ובענין זה הוא דוקא ה"בחיר שבאבות"⁸¹], שהרי כל יהודי נקרא גם בשם "יעקב" ו"ישראל", ועד שיש בו את עניני כל שלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב, "בכל מכל כל"⁸² בפשטות.

ובענין זה (שכל יהודי נקרא יעקב וישראל) מיתוסף במיוחד ע"י ההתקשרות והיחוד והביטול הגמור של כאו"א לנשיא דורנו, ועד לאופן ש"הנשיא הוא הכל"⁸³, היינו, שהוא פועל בו בעצמו שענינו של הנשיא (יעקב וישראל) נמשך וחודר לגמרי ב"הכל", בכל עניניו, שזה נעשה ע"י שהוא מקדיש את "הכל", את כל אשר לו, "בכל מכל כל", ובשעת מעשה כוונתו היא לנשיא הדור ("ער האט אין זינען נשיא דורנו"), שאז "הכל" שייך ליעקב וישראל!

ומזה מובן גם גודל ההתעוררות שלו, בשעת עצם ההחלטה בענין זה!

ועל פי דברי נשיא דורנו הידועים⁸⁴, שבשעת החתונה באים ומשתתפים (עכ"פ) ג' דורות הקודמים, הרי עד"ז הוא ג"כ בהחתונה דלעתיד לבוא בין כנסת ישראל והקב"ה⁸⁵, ועד עם עצמות ומהות – שנוסף לכך שכל יהודי יהי' בדרגת יעקב וישראל כאמור, הרי הוא כולל גם את (כל ג') הדורות הקודמים, גם אברהם ויצחק – כל שלשת האבות, ולאחרי זה כל הדורות דבני ישראל – מתחיל מ"בני ישראל" וכל בניהם עד סוף כל הדורות!

יב. ועוד והוא העיקר, כאמור, שע"י עצם קבלת ההחלטות בכל האמור (שגם אם אינן בכל התוקף הגלוי – הרי הן בהתאם לרצונו הפנימי והאמיתי דכאו"א מישראל, שהוא לקיים רצון ה', וכפסק דין הרמב"ם⁸⁶ הידוע בזה, ועד כדי כך שקרבנו נחשב קרבן

(83) פרש"י חוקת כא, כא.

(84) סה"מ תרפ"ט ע' 80.

(85) ראה שמור"ר פט"ו, לא.

(86) הל' גירושין פ"ב ה"כ.

(79) ויק"ר פל"ב, ה. וש"נ.

(80) יבמות לט, ב ובפרש"י. חולין צג, ב ובפרש"י.

(81) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב. שער

הפסוקים תולדות כז, כה.

(82) ראה ב"ב טז, סע"ב ואילך.

אמיתי בתכלית השלימות), ועוד יותר – ע"י התחלת קיום ההחלטות במחשבה (הן ההחלטות שבמעשה, ועאכו"כ התחלת הקיום במחשבה דההחלטות שבדיבור, ועאכו"כ התחלת הקיום במחשבה דההחלטות שבמחשבה) – זוכים תיכף ומיד לעלי' ד"ראובן ושמעון סלקין", עלי' גם בהדרגא ד"בני ישראל", ועלי' בישראל ויעקב, ועלי' באברהם ויצחק, ועד לעלי' בעצמות ומהות אין סוף (אע"פ שבכלל הוא למעלה מכל ענין של עליות וכיו"ב), באופן ד"העשירי יהי' קודש" – בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בעל ההילולא בראשנו, וכל בני ישראל שבדורנו ממשיכים תיכף ומיד בחיים נצחיים, ללא שום הפסק בינתיים, נשמה בריאה בגוף בריא, מתוך בריאות הנכונה ברוחניות, ובריאות הנכונה בגשמיות (אשר זהו תנאי לשלימות קיום המצוות כמ"ש הרמב"ם⁸⁷, וכפי שרואים במוחש שאז ניתן להתרכז יותר בלימוד התורה וכו') – בכל בני ישראל, האנשים הנשים והטף, "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו"⁸⁸,

"וארו עם ענני שמיא"⁸⁹ – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, בית המקדש המשולש, "מקדש אדני-כוננו ידיך"⁹⁰,

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"].

– שיחה ב' –

יג. ישנו ענין נוסף, שלמרות היותו קודם בזמן, הרי מכיון שזהו ענין פרטי, יש להתעכב ולדבר על כך לאחרי הדיבור אודות הענין הכללי, יום ההילולא⁹¹. והוא – פטירתו של יהודי בערב שבת קודש⁹².

ובהקדים ביאור העילוי המיוחד דהסתלקות הנשמה מהגוף בערב שבת, כדאיתא בגמרא בכתובות⁹³ "מת בערב שבת סימן יפה לו".

ולכאורה הרי זה דבר פלא ("א פלא דיקע זאך"): תורתנו הקדושה בכלל נקראת "תורת חיים" דוקא, שכן, עיקר כוונתה ושלימותה היא – חיייהם הגשמיים של בני

אמנם ליחיד, הרי מעין זה יכול וצריך להיות גם אצל יהודים אחרים.

(92) ביום ועש"ק, כ"ז טבת, נלב"ע הרה"ח וכו' ר' משה יצחק ע"ה העכט, מנהל מוסדות חב"ד בניו הייבן קונטיקט (ראה לקמן ע' 461-2). המו"ל.
(93) קג, ב.

(87) הל' תשובה פ"ט ה"א.

(88) בא י, ט.

(89) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(90) בשלח טו, יז.

(91) בהנחה אחרת: דבר שהוא קרוב בזמן – יש לו קדימה, כפשוטו. ומובן, שאם כי עיקר הענין שייך

ישראל; והקב"ה מצוה בתורתו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"⁹⁴, ומכיון ש"מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"⁹⁵, הרי מובן ופשוט, אשר כוונתו העיקרית והפנימית של הקב"ה היא – ללא שום ספק – ג"כ באופן כזה דוקא – שכל יהודי יעבוד עבודתו בלימוד התורה וקיום המצוות בגשמיות, בחיים גשמיים, נשמה בגוף בעולם הזה הגשמי בפשטות, עד שיכנס – תיכף ומיד – לחיים נצחיים דגאולה האמיתית והשלימה!

והדגשה מיוחדת בזה כשמדברים אודות מסכת כתובות (ובפרט בסיומה וחותמה), בה מדובר באריכות גדולה אודות היעודים דלעתיד לבוא, בנוגע לפירות דלעתיד לבוא וכו'.

ולמרות כל זה, דוקא במסכת כתובות בסופה אומרת הגמרא, תורת חיים, שישנו עילוי מיוחד בזה ש"מת בערב שבת", שדוקא ע"י ענין של היפך החיים הוא מגיע לתכלית ושלמות מיוחדת ד"סימן יפה לו"?

תמיהה זו מתחזקת עוד יותר על פי מה שמצינו בנוגע לדוד המלך, שביקש מהקב"ה "אמות בערב שבת" (דיש לומר שהי' חפץ גם בהמעלה ד"מת בערב שבת"), ועל כך "אמר לו (הקב"ה) . . טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה וכו"⁹⁶, היינו, שמצד גודל המעלה דקיום התורה ומצוות בעולם הזה, נשמה בגוף, אין מקום להקדים את פטירתו לערב שבת, אע"פ שאז "סימן יפה לו", כי כל הגילויים דלעתיד לבוא נמשכים ע"י "מעשינו ועבודתינו" בימים אלו בעולם הזה⁹⁸. וכאמור – שתכלית השלימות היא דוקא בקיום התורה ומצוות בתור נשמה בגוף.

ואם כן, היתכן שדוקא ע"י שלילת החיים מגיעים ל"סימן יפה לו"?

יד. ויש לומר הביאור בזה, על פי מה שמצינו בקבלה⁹⁷, והובא בכמה מאמרי חסידות⁹⁸ [דאף שענין זה הוא בחלק הסוד שבתורה, הרי כל החלקים שבתורה, וכל אופני הלימודים בפירוש דברי הגמרא האמורים – הם "תורה אחת"⁹⁹ וענין אחד], שישנו מצב בז"א הנקרא בשם "דורמיטא דז"א", ענין השינה בז"א כביכול.

כלומר, כמו שבשעת השינה בפשטות, "הנשמה הזו . . בשעה שאדם ישן היא עולה ושואבת לו חיים מלמעלה"¹⁰⁰ ממקור החיים, ובינתיים נמצא הגוף במעמד ומצב דסילוק הכחות, "אחד משישים למיתה"¹⁰¹, עד"ז ישנו מעמד ומצב שהז"א עולה ומסתלק למעלה מעלה, ואז נעשה מצב של שינה כביכול בז"א (כפי שהוא במקומו). אלא שדוקא ע"י

98 ראה סה"מ תרנ"א ע' קנא ואילך. תר"ס ע' ב"ג. פ"ר ע' קסו. ובכ"מ. וראה גם סה"ש תורת שלום ע' 13 ובהערה 10 שם. וש"נ.

99 ל' הכתוב – באי, מט. צו ז, ז. שלח טו, טז. כט.

100 ב"ר פ"ד, ט. וראה פדר"א פל"ד.

101 ברכות נו, ב. וראה גם ב"ר פ"ז, ה.

94 ואתחנן ד, טו. וראה ברכות לב, סע"ב ובחדא"ג מהרש"א שם.

95 שמו"ר פ"ל, ט.

96 שבת ל, סע"א.

97 ראה שער הכוונות ענין ר"ה. פע"ח שער (כד)

ר"ה פ"ב ואילך. ועוד.

הסתלקות זו הרי הוא שואב ומקבל חיים ממקור החיים, ועי"ז מיתוסף לאחר מכן בז"א בפשטות, ועד להוספה שבאין ערוך.

וענין זה קשור במיוחד עם ערב שבת, ע"ד ובדוגמת הענין דערב שבת בפעם הראשונה, שאז הי' ה"ויפל הוי' אלקים תרדמה על האדם ויישן¹⁰², הסתלקות הכחות, "אחד משישים למיתה". אלא שדוקא עי"ז הי' ה"ויקח אחת מצלעותיו . . . ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם¹⁰³, היינו, שעיי"ז ניתוספה שלימות באדם הראשון, ועד להוספה שבאין ערוך, בריאה חדשה, שכן, עיי בריאת חוה, גם אדם הראשון נעשה בריאה חדשה¹⁰⁴, כמו שמברכים¹⁰⁵ "אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה".

– דלכאורה, אינו מובן, הרי מציאות החתן ישנה גם משך זמן ארוך לפני הנישואין בפועל, החל מ"בן שמונה עשרה לחופה"¹⁰⁶ (כולל גם ה"ששון ושמחה" הקשור עם זה)!! – אלא מזה מובן, שעיי ה"ברא . . . וכלה", הנישואין בפועל, נעשה גם החתן בבחי' בריאה חדשה (ועד"ז בנוגע ל"ששון ושמחה"), שזה נעשה דוקא עיי ה"תרדמה" והשינה בערב שבת, דורמיטא דז"א.

ולהעיר שמציאות החתן שייכת גם לפני "בן שמונה עשרה לחופה", ע"ד שמצינו בכ"כ (כמו ר' הלל מפאריטש¹⁰⁷ וכיו"ב), שנעשו חתנים לפני היותם בני חיי שנים.

וכמדובר כמה פעמים, שכל השלימויות הקשורות במספר מסויים של שנים, אינן מוכרחות להתבטא בכא"א גם בגשמיות, וישנם כאלה שהשלימות דבן חיי היתה אצלם ברוחניות בלבד, ואילו בגשמיות הי' ענין זה בזמן אחר.

וע"ד המבואר בהתוועדות שלפני זה¹⁰⁸, בנוגע להשלימות ש"הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש¹⁰⁹ כפי שהי' במשה רבינו שאמר "היום מלאו ימי ושנותי"¹¹⁰ – ששלימות זו אינה מוכרחת להתבטא בכל הצדיקים גם בגשמיות שנותיהם, ויש שהשלימות הזאת קיימת אצלם רק ברוחניות. וכפי שמצינו, שמבין כל רבותינו נשיאינו, ויתירה מזו, אפילו מבין שלשת הנשיאים העיקריים דחב"ד, הרי האדמו"ר האמצעי הוא היחיד, ששלימות זו התבטאה ביום לידתו והסתלקותו הגשמיים, בתשעה בכסלו, משא"כ בשאר הנשיאים ששלימות זו היתה אצלם ברוחניות בלבד.

פּלח הרמון ע"ס בראשית ושמות בתחלתם) הערה 4.

108) שיחות: ש"פ ויצא (לעיל ע' 27 ואילך); ש"פ שמות (לעיל ע' 170).

109) ר"ה יא, א. ורש"י.

110) פרש"י וילך לא, ב.

111) בהנחה אחרת הובא ענין זה לקמן סיי"ז (בהמשך

102) בראשית ב, כא.

103) שם, כא-כב.

104) ראה רמב"ן ר"פ בראשית.

105) בברכה ז' דברכות נישואין (כתובות ח, רע"א).

106) אבות פ"ה מכ"ב.

107) "ראשי פרקים" מתולדות ימי חיינו (נדפס בספרי

ומובן, שע"י שענין זה הי' אצל אדמו"ר האמצעי, הוא "הוציא ידי חובה" את [ולא רק "הוציא ידי חובה", אלא פעל את הענין בשלימותו אצל] כל רבותינו נשיאינו¹¹¹, הן הרביים שלאחריו, ואפילו אדמו"ר הזקן שלפניו, ואדרבה "יפה כח הבן מכה האב"¹¹².

ולהוסיף, שבשלימות זו דאדמו"ר האמצעי בתשעה בכסלו, מיתוסף עוד יותר מצד זה שיום זה הוא גם ערב יום הגאולה שלו, בעשירי בכסלו, הגאולה בענין הפצת המעיינות חוצה. והרי ענין זה הוא בהדגשה יתירה באדמו"ר האמצעי בכלל, כפי שמצינו, שאופן הרצאת וביאור התורות והענינים של אדמו"ר הזקן כפי שהם מוצעים בתורתו של אדמו"ר האמצעי, הרי זה באופן ד"פוצו מעיינותיך חוצה"¹¹³, ועד כדי כך, שמצינו מאמר שלו שהודפס בשפת אידיש¹¹⁴ (נוסף על כך שנאמר בשפה זו, ככל שאר המאמרים¹¹⁵, אף שכתבתם היתה בלשון הקודש).

טו. והנה, ע"ד הדורמיטא דז"א שהיתה בערב שבת הראשון, בתרדמת אדם הראשון שע"י דוקא נבראה חוה כו' – עד"ז הוא ג"כ בכל ערב שבת, שאז הוא הזמן ד"דורמיטא דז"א".

כלומר: בכל ערב שבת ישנה הסתלקות הז"א למעלה, שע"י מיתוסף חיים ממקור החיים באופן נעלה יותר בז"א.

ולכן מצינו בהנהגתו של ר' הלל מפאריטש¹¹⁶ (וכמה כיו"ב), שהי' שוכב לישון – ועד שנרדם בפשטות – בערב שבת קודש, ובפרט לאחר חצות היום, מכיון שהוא רצה לקשר את עצמו (ואת הענין) עם ה"דורמיטא דז"א", השיגה דלמעלה, כדי שאח"כ תיתוסף בו תוספת חיים בכל עניני תורה ומצוות, ובמיוחד בלימוד התורה, כולל ובפרט בתורת החסידות, באופן דנשמה בגוף, ועד להוספה שבאין ערוך (ע"ד בריאה חדשה), ע"י תוספת החיים ממקור החיים שמיתוספת בז"א לאחר ועל ידי ה"דורמיטא דז"א".

טז. עפ"ז יש לתרץ את השאלה האמורה במאחז"ל "מת בערב שבת סימן יפה לו" – בנוגע לעבודת האדם:

על פי המבואר לעיל מובן, שכוונת הגמרא ב"מת בערב שבת" היא לאו דוקא לענין המיתה וההסתלקות כפשוטו, אלא, שע"י תוכן הענין ד"מת בערב שבת" בעבודת

113) ראה אגה"ק דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחלתו. ובכ"מ.

114) ס' פוקח עורים (מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' תעז ואילך). וראה גם ד"ה מזמור שיר ליום השבת (מאמרי אדהאמ"צ נ"ך ע' תקמא ואילך).

115) ראה גם שיחת ליל הושענא רבה שנה זו (לעיל ח"א ע' 162). וש"נ.

116) ראה סה"ש תורת שלום שם.

117) ראה סנהדרין צט, סע"א. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג

להמבואר שם שבהסתלקותו של יהודי אחד בפשטות בעש"ק הוציא י"ח את כל בניו, ושם: והוא ע"ד המבואר לעיל בנוגע לאדמו"ר האמצעי, שע"י שהוא נולד ונסתלק באותו יום בפשטות, הרי הוא "מוציא" [ולא רק "מוציא" אלא שהוא פועל את הענין] את כל שאר רבותינו נשיאינו, שאצלם אין צריך הדבר לבוא לידי ביטוי גם בגשמיות הענינים, ומספיקה שלימות זו ברוחניות.

112) שבעות מח, סע"א. וש"נ.

האדם, דהיינו, ע"י עליית והסתלקות החיות ("מת") בשעת השינה "בערב שבת", שהיא "אחד משישים למיתה" – הרי זה "סימן יפה לו", כיון שע"ז הוא מתקשר עם העלי' וההסתלקות ד"דורמיטא דז"א", שעל ידה נעשית תוספת חיים ממקור החיים, ועד לבריאה חדשה!

ובפשטות – שבכאו"א מישראל בכל "ערב שבת" נעשה הענין ד"מת בערב שבת סימן יפה לו", שע"י עליית והסתלקות הכחות בשעת השינה כאשר "שואבת לו חיים מלמעלה" הרי הוא מתקשר עם העלי' ד"דורמיטא דז"א", וממילא הרי זה "סימן יפה לו", שמיתוסף בו תוספת חיים, ועד שנעשה בריאה חדשה, חדשה גם לגבי החידוש דערב שבת העברי!

והוספה זו מתבטאת בכל פרטי עבודתו בתורה ומצוות שלאחרי השינה, כולל ובמיוחד בלימוד התורה שהוא חיוב תמידי בכל רגע ורגע¹¹⁷, ובהדגשה יתירה בערב שבת ובסמיכות לכניסת השבת כיון ד"לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל"¹¹⁸.

ובפרטיות יותר – ע"י התקשרותו עם ה"דורמיטא דז"א" בערב שבת נעשית אצלו בריאה חדשה בדוגמת הבריאה חדשה שהיתה ע"י ה"דורמיטא" בערב שבת הראשון, בריאת חוה, שענינה בעבודת האדם: אדם הוא בחי' משפיע וחוה היא בחי' מקבל, וע"י ה"דורמיטא" שהיתה בערב שבת הראשון נפעל החיבור והיחוד דמשפיע ומקבל. ולדוגמא בקיום המצוות – שבכל מצוה ישנו ענין המשפיע שבמצוה, ויש ענין המקבל שבה, שזוהי ההכרה וההרגשה ד"אשר קדשנו במצוותיו וצונו" (וכמדובר כמה פעמים¹¹⁹), וע"י העלי' ד"דורמיטא דז"א" נעשה החיבור והיחוד דשני הענינים גם יחד.

יז. ועפ"ז יש לבאר את התוכן ד"מת בערב שבת סימן יפה לו" – גם בנוגע לפשוטם של דברים, בנוגע להסתלקות כפשוטה (ר"ל):

אע"פ שנתבאר לעיל שה"סימן יפה" ישנו גם ע"י תוכן הענין כפי שהוא בעבודת האדם ברוחניות הענינים, הרי, ע"ד המבואר לעיל, שכאשר שלימות מסויימת מתבטאת גם בגשמיות אזי השלימות היא בהדגשה יתירה – עד"ז הוא גם בעניננו, דאע"פ שגם ע"י שינה בערב שבת מתקשרים עם ה"דורמיטא דז"א", הרי שינה היא רק בדוגמת ("אחד משישים") ענין המיתה וההסתלקות, ואילו ע"י מיתה והסתלקות בפשטות בערב שבת מתקשרים עם העלי' וההסתלקות דז"א, דורמיטא דז"א, בתכלית השלימות, כך ששאיבת החיים אמיתיים ממקור החיים נעשית ע"י ההסתלקות – היא בהוספה יתירה ובשלימות מיוחדת.

(119) ראה ד"ה איתא במדרש כו' אר"א יפה שיחתן תשמ"ח (סה"מ בראשית ח"א ע' תג).

הי"ג. ועוד.
(118) שבת פו, ב.

ובזה יש לבאר את תוכן המאורע דערב שבת זו – שע"י ענין הפטירה וההסתלקות בפשטות שהי' בו, נעשית שלימות ההתאחדות עם ההסתלקות והדורמיטא דז"א בערב שבת. ומכיון שע"י"ז גם שאיבת החיים ממקור החיים (שנעשית ע"י ההסתלקות) היא באופן מיוחד ובתכלית השלימות – הרי זה "סימן יפה לו", מכיון שעל ידו מיתוסף בחיים בפשטות – בלימוד התורה ובקיום המצוות באופן דנשמה בגוף דוקא!

וכמו כן מובן, שע"י"ז שהיתה ההתאחדות עם ההסתלקות דז"א בתכלית השלימות ע"י הסתלקות בפשטות אצל יהודי אחד – הרי הוא "מוציא ידי חובה" את כל שאר בני ישראל, שלא יצטרכו לענין זה כפשוטו ר"ל בכדי להגיע לתכלית השלימות האמורה, אלא על ידו נמשכת החיות ממקור החיים בתכלית השלימות לכאור"א, חיים גשמיים בפשטות בלימוד התורה ובקיום המצוות באופן דנשמה בגוף דוקא, בעולם הזה הגשמי.

וכפי שאכן נפעלה הוספה חדשה בלימוד התורה כבר בערב שבת, ובמיוחד בלימוד התורה באופן דחב"ד, בהבנה והשגה – הן בהלימוד שהי' לאחרי פטירתו, ועד"ז גם בהלימוד שהי' לפני כן בעבר. ובזה גופא, בב' האופנים שבלימוד התורה – הן בהלימוד שהיהודי "שונה" על דברי הקב"ה, מלמעלה למטה; והן מלמטה למעלה, ש"הקב"ה קורא ושונה כנגדו¹²⁰, כנגד (לאחרי וע"י) לימודו של היהודי למטה.

ועל אחת כמה וכמה – בלימוד התורה לאחר מכן ביום השבת עצמו, ד"לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל".

יה. והנה, מכיון שיש ללמוד מענין זה בנוגע להוספה בחיים בפשטות, באופן ד"והח"י¹²¹ יתן אל לבר¹²²: "החי" דייקא – שע"י הנתינה אל לבו ניתוסף בהחיות שלו; "יתן" – ד"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"¹²³, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה" מתוך שמחה וטוב לבב; ו"אל לבר" דייקא – מקור החיות, ד"ליבא פליג לכל שייפינ"¹²⁴, כל חלקי האדם, ובכל הענינים דמחשבה דיבור ומעשה – יש להתבונן בשמותיו ובאופן הנהגתו של יהודי זה, וללמוד מכך בנוגע ל"והחי יתן אל לבר",

[ובהקדמה – שאין הכוונה בזה להראות "קוניץ" ח"ו, כי אם מיוסד על זה שמכל דבר צריך ללמוד הוראה בעבודת ה', שמזה מובן גם בנדון דידן]:

ב' השמות ד"משה" ו"יצחק" מורים על הענין דאריכות ימים ושנים טובות – הן משה רבינו שחי "מאה ועשרים שנה", מלאים ושלימים, באופן ד"היום מלאו ימי ושנותי"¹²⁵ (אריכות ימים באיכות), והן יצחק שהאריך ימים ביותר – במשך ק"פ שנה, למעלה משני חיי יעקב (שחי רק קמ"ז שנה), ואפילו למעלה מחיי אברהם אבינו (שחי רק קע"ה

(123) ראה ב"ב נג, רע"א.
 (124) ראה זח"ג רכא, ב. ועוד.
 (125) וילך לא, ב ובפרש"י.

(120) ראה תדבאר רפ"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
 (121) קהלת ז, ב.
 (122) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל אחרי ס"ט.

שנה). [דאע"פ שבאברהם נחסרו חמש שנים מצד הטעם ד"שיבה טובה"¹²⁶, הרי מכיון שכל ענין בתורה הוא ענין בפני עצמו ג"כ (נוסף על הטעם שמכריחו), נמצא, שימי חיי של אברהם אבינו מצד עצמם הם קע"ה שנים¹²⁷].

וזהו ההוראה ב"והחי יתן אל לבו" שיש ללמוד מענין זה:

לכל לראש – שכל יהודי צריך לבקש מהקב"ה אריכות ימים ושנים טובות בגשמיות בפשטות, נשמה בריאה בגוף בריא, בכדי ללמוד תורה ולקיים מצוות בעולם הזה מתוך בריאות הנכונה בתכלית השלימות, ועד שיוכל לומר "מלאו ימי ושנותי".

ונוסף לזה – גם כשביכלתו למלא שליחותו בשלימות בזמן קצר, עליו לבקש מהקב"ה שיוסיף לו עוד ימים ושנים, שבהם יוסיף שלימות נעלית יותר בלימוד התורה ובקיום המצוות.

ובמיוחד בנוגע לבני ביתו (של הנפטר) – שיאריכו ימים ושנים ברוחניות ובגשמיות, נשמות בגופים בתכלית השלימות, עד לחיים נצחיים דלעתיד לבוא, ללא הפסק כלשהו בינתיים.

יט. נוסף לזה:

כשמתבוננים בהנהגתו של יהודי זה בעת חיים חיותו בעלמא דין, הנה, לא זו בלבד שכל ימיו ממש עד יומו האחרון ממש – התעסקותו היתה בעניני לימוד התורה וקיום מצוותי' בתכלית השלימות, אלא עוד זאת – שהתעסק בהחזקת וניהול המוסדות שנשיא דורנו שלחו לשם ומינה אותו עליהם ובטח בו ("ער האָט עם אָנפּאַרטרויט"), לייסדם להחזיקם ולנהלם ולהרחיבם וכו', ובזה התעסק כל ימיו עד הזמן הכי אחרון, כמובן גם מהשאלות שהגיעו ממנו לכאן בימים האחרונים ממש בעניני ניהול המוסדות!

ואופן עבודתו היתה – לא כמו אלה שהתעייפו כבר מעבודתם בעולם הזה, ומחכים ומקוים להזמן שבו תגמר כל טירחתם ויגיעתם, וממילא מנסים למהר יותר את סיום העבודה, ע"י הבאת ימי המשיח, זמן קבלת השכר על העבודה וכו'... אלא התעסקותו בניהול המוסדות היתה מתוך יגיעה והשתדלות מיוחדת ומתוך התעסקות גמורה במסירה ונתינה בזה, גם בזמן הכי אחרון לפני הסתלקותו, "מלאו ימי ושנותי"!

וזהו הקשר לשני שמותיו משה יצחק – שבזה מודגש שהוא ניצל את כל ימיו ושנותיו בשלימות, ובאופן ד"אריכות ימים" – שהעבודה בכל יום היתה לא באופן ד"קיצור" – שרצונו בסיום וגמר הדבר בכדי להפטר מזה, אלא באופן ד"אריכות" – שרצונו בהמשך

אלא טעמים בהם עצמם. ובגדרן דידן, ש"שיבה טובה" הוא ענין הנוגע לשלימות אברהם מצד עצמו, כלומר, שענינו של אברהם "דורש" שתהי' אצלו שיבה טובה.

(126) לך לך טו, טו ובפרש"י.

(127) בהנחה אחרת: הרי מובן, שהטעמים הנאמרים בקשר לכל עניני האבות אינם טעמים צדדיים ונוספים,

העבודה לימים ושנים ארוכות, ע"ד יצחק – שחי חיים ארוכים ביותר, ק"פ שנה, וביחד עם זה היתה עבודתו בכל יום ויום במשך כל השנים בתכלית השלימות.

ועוד – שהתעסקותו בכל זה היתה באופן ד"יצחק, ד"כל השומע יצחק ליי¹²⁸, מתוך שמחה וטוב לבב, אשר דוקא עיי"ז נעשו כל חייו חיים מלאים ושלמים, "היום מלא ימי ושנותי", כמודגש בשמו הראשון "משה".

ומכל זה מובנת ההוראה שיש ללמוד מהנהגתו, "והחי יתן אל לבו":

יש לנצל את התוספת חיים שנמשכה על ידו בתכלית השלימות – להוסיף עוד יותר בלימוד התורה ובקיום המצוות בחיים גשמיים כפשוטם, נשמה בריאה בגוף בריא, ובמייוחד, תוספת חיים בניהול והרחבת המוסדות שלו.

וכל זה באופן ד"יצחק" דוקא, מתוך שמחה וטוב לבב, ששמחה פורצת את כל הגדרים וההגבלות¹²⁹, וממילא גם ההחלטות בכל זה הם למעלה מכל מדידה והגבלה.

ועיי"ז, הרי "מה זרעו בחיים", שהמוסדות שייסד וניהל ("זרעו") הם "בחיים", היינו, שניכרת בהם (כבכל דבר חי) צמיחה התקדמות והתרחבות וכו' – "אף הוא בחיים" בפשטות, ע"ד דברי הגמרא¹³⁰ בנוגע ליעקב אבינו, ש"יעקב לא מת" כי "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". והיינו, דאע"פ שבפועל הוא נסתלק בערב שבת קודש זה, הרי כמו שלגבי יעקב ("שלא מת . . . הוא בחיים") הכוונה היא לחיים כפשוטו¹³¹, עד"ז הוא בנדון דידן, שמכיון ש"זרעו בחיים" – שהמוסדות שלו חיים וקיימים, הרי זה פועל ש"הוא בחיים" כפשוטו בעולם הזה הגשמי!

ובנוגע לבני ביתו ומשפחתו, "זרעו בחיים" בפשטות – בודאי יאריכו ימים ושנים טובות בתור נשמות בגופים דוקא, ומתוך בריאות הנכונה בגשמיות וברוחניות, עד שיכנסו – ללא שום הפסק בינתיים ח"ו – להחיים נצחיים דהגאולה האמיתית והשלימה, ואדרבה – מתוך הוספה בכל עניני חיים, נשמה בריאה בגוף בריא בתכלית השלימות (כמדובר כמה פעמים מעין זה).

ועוד ועיקר – שע"פ כל הנ"ל בביאור תוכן ענין הפטירה בערב שבת זה ש"סימן יפה לו", כיון שכל ענינה של פטירה והסתלקות זו הוא אך ורק בכדי לפעול תוספת חיים ובריאה חדשה – מובן גם, שפטירה זו, הנה לא זו בלבד שאינה צריכה לפעול חלישות ח"ו בבני המשפחה, ובהחזקת והנהלת המוסדות וכו', אלא אדרבה ואדרבה – שעיי"ז דוקא צריכים להוסיף חיזוק יתירה בתוספת חיים בכל עניניו ופרטי עבודתו של הנפטר!

(131) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"א ס"ע לר"ל. וש"נ. וראה בארוכה שיחת כ' מנ"א תשל"א (שיחות קודש ח"ב ע' 453 ואילך).

(128) וירא כא, ו.
(129) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.
(130) תענית ה, ב.

[ע"ד השינה – אחד מששים למיתה" – שהנשמה עולה "ושואבת לו חיים מלמעלה", כנ"ל].

כ. ועוד והוא העיקר – שנזכה תיכף ומיד לקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בתוכם, שנעמד בתחיית המתים בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ובמכל שכן וקל וחומר: אם על כל "שוכני עפר" נאמר "הקיצו ורננו", הרי על אחת כמה וכמה באלה שאינם שוכני עפר י"ב חודש כי אם שעות ספורות בלבד – שהם קמים בתחיית המתים בתכלית השלימות,

וביחד עם כל בני ביתם – שיאריכו ימים ושנים בפשטות – ילכו לארצנו הקדושה, ומתוך שמחה וטוב לבב, "כל השומע יצחק לי", וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בראשנו, ובפרט שהענין ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" מודגש גם בשמו "יצחק" – כמ"ש¹³² "אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה",

וכולנו נמצאים יחדיו, בתוך כלל ישראל – בארצנו הקדושה, ביחד עם כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבחוץ לארץ¹³³, כולל גם כל המוסדות שלו הנמצאים לעת עתה בחוץ לארץ,

ובארצנו הקדושה כפי שהיא באופן ד"כל יושבי עלי" (שאז גם היובל נוהג)¹³⁴, בהתיישבות דוקא, וממילא מתקיימת גם בקשת יעקב אבינו "ביקש יעקב לישב בשלוה"¹³⁵, ישיבה בשלוה ובשלום בתכלית השלימות (וכביאור אדמו"ר האמצעי¹³⁶ ששלימות הענין ד"פדה בשלוה נפשי"¹³⁷ תהי' דוקא לעתיד לבוא, וכנ"ל¹³⁸ בארוכה)¹³⁹,

ושם גופא – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, שהוא ג"כ בית המקדש המשולש,

וכאמור – מתוך תוספת חזיון ואריכות ימים ושנים טובות לכל בני המשפחה, נשמות בגופים. ותיכף ומיד גם "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, ונשיא דורנו בראשנו,

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "כי אלקים יושיע ציון"].

(132) תהלים כו, ב.

(133) ראה מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ס"ע 466) ואילך.

(134) ערכים לב, סע"ב. רמב"ם ה' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

(135) פרש"י וישב לו, ב.

(136) שערי תשובה ח"א ד"ה פדה בשלוה פ"א (נה),

(ד).

(137) תהלים נה, יט.

(138) שיחות: ש"פ וישלח (לעיל ע' 52); ש"פ שמות (לעיל ע' 177).

(139) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן סכ"א, בהמשך להמדובר שם בענין "בנימין זאב יטרף".
ושם: ומזה באים להמעמד ומצב ד"וישב יעקב" – "ביקש יעקב לישב בשלוה" כו'.

— שיחה ג' —

כא. מצינו בסיפורי גדולי ישראל במשך כל הדורות, שהיו נוהגים ללמוד הוראות בעבודה גם מעניני העולם, ועד שלמדו הוראות גם משמות מסויימים בשפת המדינה.

ואע"פ שעיקר ההנהגה וההתעסקות בחב"ד היתה ("מ'האָט זיך בעיקר געקאָכט") בלימוד¹⁴⁰ ענינים בפנימיות התורה, ובהדפסת והפצת מאמרי חסידות וכו', ועד"ז בנוגע לחלק הנגלה שבתורה, הרי, ביחד עם זה, מצינו לפעמים שרבותינו נשיאינו היו נוהגים ללמוד הוראות בעבודה [ובפרט בנוגע לעבודה בעניני העולם] גם מעניני העולם שהידיעה אודותם הגיעה להם, ועד ללימוד והוראה משפת המדינה וכיו"ב, ע"ד הנהוג אצל כמה מאדמו"רי פולין.

ומזה מובן לעניננו, שבנוסף להלימוד האמור לעיל משמותיו של היהודי שנפטר בערב שבת קודש זה, יש ללמוד הוראה גם משם המשפחה [העכ"ט]:

שם זה בשפת המדינה הוא שם של דג מסויים¹⁴¹, דג טהור.

וזהו גם הקשר (עכ"פ בדרך רמז) לזמן פטירתו בערב שבת, שכן בשבת יש חיוב באכילת דגים¹⁴², וההכנה והטירחא להאכילה דשבת זה (כולל גם אכילת הדגים) היא בערב שבת, ד"מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת"¹⁴³.

ובזה גופא – ישנו ענין מיוחד בדג זה, שהוא דג טורף. והחידוש בזה – דאע"פ שבדרך כלל הדגים הטורפים נמנים על הדגים שאינם טהורים (ועד"ז בנוגע לבעלי חיים בכלל), הרי דג זה הוא דג טהור, החביב בערב שבת, וביחד עם זה הוא דג טורף. וממילא מובן, שגם ענין הטריפה שבו הוא ענין שבקדושה:

כתיב¹⁴⁴ "בנימין זאב יטרוף", וכדאיתא במדרש¹⁴⁵ "זכור מלפניו ושמור מלאחריו, מכאן אמרו מוסיפין מחול על הקדש, משל לזאב שהוא טורף מלפניו ומלאחריו", שזהו ענין הטריפה בקדושה, הטריפה מהלעומת-זה.

וכמרומו גם בזה ש"טרף" הוא רפ"ח ניצוצין וכללות כולם, הרי רפ"ט (כמבואר בספרים)¹⁴⁶, והיינו, טריפת הניצוצין דקדושה מהצד דלעומת-זה.

ומכיון שלאחרי כל הברכות הפרטיות שנאמרו לכל אחד מהשבטים נאמר¹⁴⁷ "איש אשר כברכתו ברך אותם", ש"כללן כולם בכל הברכות"¹⁴⁸, הרי מובן, שענין הטריפה

144 (144) ויחי מט, כז. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 282. וש"נ.

145 (145) מכילתא יתרו כ, ת. וראה אוה"ת יתרו ע' תתקכז ואילך. לקו"ש חט"ז ע' 231 ואילך. וש"נ.

146 (146) ראה סה"מ תרט"ג ח"א ע' נא. וש"נ.

147 (147) ויחי מט, כח.

148 (148) פרש"י עה"פ.

140 (140) בהנחה אחרת: אע"פ שבחב"ד לא היו עסוקים כל כך בסיפורים ("האָט מען זיך ניט געקאָכט אין סיפורים"), אלא דוקא בלימוד כו'.

141 (141) ראה קצושו"ע סמ"ו סמ"ג.

142 (142) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרמ"ב ס"ב. שם ס"ז ובקו"א (ד).

143 (143) ע"ז ג, סע"א.

שנאמר בבנימין הוא ענין כללי בכל "שמות בני ישראל", בכל י"ב השבטים הכוללים כאו"א מישראל.

וזה מתאים עם האמור לעיל, שהטריפה דבנימין מורה על כללות הענין דבירור וטריפת הניצוצות מהצד שלעומת-זה לצד הקדושה, שזוהי כללות עבודתם של כל ישראל – בירור העולם.

ועפ"ז מובנת השייכות להמאורע דערב שבת קודש זה:

מכיון שהאכילה דיום השבת זה היא מהטירחא והעבודה דערב שבת קודש, מוכן, דכיון שהעבודה דערב שבת קודש זה היתה קשורה במיוחד עם דג האמור – הרי גם האכילה בשבת זה היא מדג זה.

– מוכן שאין הכוונה דוקא בגשמיות הענינים, שהרי מכיון שבשבת אסורות כל המלאכות, הרי אם לא הכינו דג זה בערב שבת קודש – אי אפשר לאכול בו היום; אלא עיקר הענין הוא בנוגע לרוחניות הענינים – תוכן העבודה של דג זה, "בנימין זאב יטרוף", העבודה באופן של טריפה ומלחמה – לא מלחמה כפשוטה ח"ו, אלא "מלחמתה של תורה"¹⁴⁹, שזוהי המלחמה בחומריות העולם, אשר עי"ז עושים מהחומריות – גשמיות, ומהגשמיות עושים גשמיות שהיא ע"ד ובדוגמת הגשמיות דהליתן ושור הבר¹⁵⁰.

ויש לומר, שדג טורף זה (בירור העולם) הוא מעין ובדוגמת הליתן דלעתיד לבוא שגם הוא דג טורף¹⁵¹, תכלית השלימות דבירור העולם (טריפה דקדושה), שהוא חלק מהסעודה דלעתיד לבוא, ביחד עם שור הבר ויין המשומר. ועבודתם של ישראל בבירור הניצוצות היא – "להביא לימות המשיח"¹⁵², כולל הסעודה דליתן ושור הבר, תיכף ומיד ממש.

והעיקר – שיחליטו החלטות טובות בכל האמור, "והחי יתן אל לבו", שעיי"ז ממהרים עוד יותר את קיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, ובמיוחד עיי"ז שמנצלים את תוספת החיות האמורה להרחבת מוסדותיו, הן הרחבה באיכות והן הרחבה בגשמיות.

כב. וכאן המקום להציע – שיערכו קובץ של חידושי תורה, שייכתבו עיי"ז תלמידי מוסדותיו בעבר, והתלמידים שלמדו שם לאחרונה, ובמיוחד עיי"ז בני ביתו והקרובים, באופן שהקובץ יהי' מוכן כבר לקראת ה"שלושים" (עכ"פ) מפטירתו – לחגוג את ה"שלושים" ("פייערען די שלושים") ב"אש" ("פייער") דקדושה¹⁵³.

ש"פ תולדות (לעיל ע' 1 ואילך).

153) בהנחה אחרת מוכא ענין זה לקמן סכ"ד בנוגע לסידור ההתוועדויות דיו"ד שבט, ושם: "פייערען יו"ד שבט", "פייער" (אש) דקדושה.

149) ראה סנהדרין צג, ב. קיא, ב.

150) בהנחה אחרת: ומהגשמיות עושים רוחניות.

151) ראה פדר"א פי"ט. ויק"ר פי"ג, ג.

152) ברכות יב, ב (במשנה). וראה בארוכה שיחת

ובקובץ זה יפרסמו גם את שמות כותבי החידושי-תורה, ד"מצוה לפרסם עושי מצוה"¹⁵⁴, וכמו כן רשימת שמות המתנדבים מכספם לענין זה – אלו שנדבו סכום גדול וחשוב [חשוב בערך לעניניו ומעמדו ומצבו, ועאכו"כ באם זה סכום חשוב גם בערך לכל הענינים והמצבים ובכל הפרטים], שגם זה נכלל ב"מצוה לפרסם עושי מצוה".

וענין זה יוסיף עוד יותר בהרחבת המוסדות שניהל, ביתר שאת וביתר עוז, וגם במוסדות הקשורים או שהיו קשורים עמו, שכן, מוסדות אלה נצחיים הם, הן מצד היותם מוסדות דקדושה בכלל, ובעיקר, ובעיקר דעיקר – מצד מייסדי המוסדות, רבותינו נשיאינו: ע"י נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, בהמשך לייסוד המוסדות ע"י אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר נשיא דורנו הוא בנו יחידו וממלא מקומו, ובמילא ישנם כל שלשת הדורות ביחד, כך שיש בזה גם את המעלה ד"החוט המשולש גו"¹⁵⁵, וכמדובר כמה פעמים בהתוועדות שלפני זה.

ובודאי קובץ זה יאחד את כל אלו שהקובץ יגיע לידם, ויחזק עוד יותר את כל פעולותיהם במוסדותיו של הנפטר. וזה יפעל גם עליו והוספה בהנפטר עצמו, ובהרחבת כל עניניו, החל מהרחבת מוסדותיו.

ונוסף לזה, הרי ע"י הזכרת שמו בקובץ וכו' – ישמש הקובץ כ"מזכרת נצח".

כג. ויהי רצון, שלא נצטרך להגיע להענין ד"מזכרת נצח", כיון שתיכף ומיד נזכה ל"נצח נצחים" שאמרנו היום בקדושה, חיים נצחיים של הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה נצחית, שאז לא יהי צורך בהנצחתו וכו', מכיון שיקויים היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, ביחד עם נשיא דורנו [ובפרט שאחד משמותיו של הנפטר (יצחק) קשור עם שמו של נשיא דורנו],

וכל זה – עוד קודם סיום ה"שלושים", כך שבהגיע יום ה"שלושים" הוא נמצא כבר במעמד ומצב ד"הקיצו ורננו". ובפרט ע"פ הידוע¹⁵⁶ שעד ה"שלושים" ישנה עוד שייכות מסוימת בין הנשמה והגוף.

וע"י עצם ההחלטה עתה – להדפיס את הקובץ האמור ובאופן ד"מצוה לפרסם עושי מצוה" – מוסיפים זירונו נוסף בכל זה, שנזכה לכל האמור תיכף ומיד ממש.

כד. ולכן ג"כ, אלה שהכינו קנקני משקה המשמח יעלו עתה מלמטה למעלה, ויכריזו ויפרסמו פרטי הדברים אודות פעולותיהם, ד"מצוה לפרסם עושי מצוה", ומהם יראו וכן יעשו כמה וכמה.

כולל ובמיוחד – ההחלטות הקשורות עם הענינים שהזמן גרמא, כאמור, לסדר התוועדויות ביום ההילולא דנשיא דורנו, בהן ידובר גם בעניני הגאולה האמיתית

154) קהלת ד, יב.

154) שו"ת הרשב"א ח"א סתקפ"א. וראה מג"א

156) ראה סה"מ תרנ"ט ס"ע כ.

ראו"ח סקכ"ג. רמ"א יו"ד סרמ"ט ס"י"ג.

והשלימה, וכמו כן פירסום ההחלטות אודות הדפסת הקובץ וכו', מכיון ששבת (דוקא) הוא הזמן המתאים להחלטות בכלל, ד"מפקחין על צרכי ציבור בשבת"¹⁵⁷, כולל גם הדפסת הקובץ האמור, שהוא ג"כ בגדר "צרכי ציבור" דעיר היא ומוסד ההוא.

והעיקר – שזוכים תיכף ומיד לקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בתוכם, ואז מתגלה איך ש"משה קיבל תורה מסיני" . . והעמידו תלמידים הרבה"¹⁵⁸, שזוהי הכוונה והתכלית של כל המוסדות, שעל ידם הוא העמיד "תלמידים הרבה" בלימוד התורה ש"משה קיבל מסיני", ונשיא דורנו בראשנו,

וממילא – הוא הולך ביחד עם כל בני ביתו, בתוך כלל ישראל, "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו" – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי,

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, ב"מקדש אדני-כוננו ידיך", בבית המקדש השלישי והמשולש, ותיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ואח"כ אמר:]

כה. להזכיר עוד הפעם בנוגע לענין שהזמן גרמא – להחליט החלטות בנוגע להכנות להתוועדויות ביום ההילולא דנשיא דורנו, יו"ד שבט, בתכלית השלימות,

אשר, עצם ההחלטה בזה עתה – יש בכחה בודאי ובודאי להביא את הגאולה תיכף ומיד, עוד קודם יום ההילולא, כך שלא נצטרך לערוך את "יום ההילולא" שלו מתוך בקשה שיקויים היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", כיון שעד אז נזכה לביאת משיח צדקנו, ונשיא דורנו בעל ההילולא – בראשנו, ביחד עם כאו"א מאתנו בתכלית הבריאות, בריאות בגשמיות ובריאות ברוחניות,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא תיכף ומיד ממש,

וכלנו נמצאים "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו" כולנו כאחד "עם ענני שמיא" בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש.

[אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה. אח"כ ניגנו "מהרה ישמע".

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35 לערך].

(158) אבות פ"א מ"א.

(157) ראה שבת קג, א.

בס"ד. שיחת יום ד', ג' שבט ה'תשנ"ב
– לאחרי תפילת מנחה –

הנחה בלתי מוגה

א. נמצאים אנו בתחילת השבוע שלפני יום ההילולא, שהרי היום הוא ג' שבט. וכמדובר כמה פעמים בענינים אלו, שמכיון שנכנסנו כבר אל תוך השבוע דיום ההילולא – מתחילים ג"כ כל הענינים השייכים לזה.

ובעבודה זו מיתוסף עתה במיוחד, כיון שזוהי "פתיחה" של דבר חדש (שכן, ביום הקודם עדיין לא התחיל השבוע הקשור עם ההכנה ליום ההילולא, כי אם רק ביום זה), והרי בכל ענין של "פתיחה" יש צורך בהשתדלות מיוחדת!¹

ובפרט כשמדובר ביום ההילולא של נשיא הדור, אשר "הנשיא הוא הכל"², וכמדובר כמה פעמים³ בביאור ב' הפירושים שבזה, החל מהפירוש הפשוט ש"הנשיא הוא הכל" – להיותו כולל את כל אנשי דורו.

דהנה "נשיא" הוא ראשי תיבות "ניצוצו של יעקב אבינו"⁴, והיינו, שבדיוק כמו שנשמת יעקב אבינו כללה את כל נשמות ישראל⁵, כמו כן הוא בנשיא הדור, שהוא כולל את נשמות כל הדורות כולם, הן הדורות שהיו בעבר, והן הדורות העתידיים לבוא, ועל אחת כמה וכמה – את הנשמות שבדורו, שנמצאות עתה באופן דנשמה חי' ובריאה בגוף חי ובריא.

וענין זה צריך להיות עתה ביתר שאת וביתר עוז, והיינו שהפתיחה צריכה ג"כ להיות ביתר שאת וביתר עוז, מכיון שצריכים לפעול ביתר שאת וביתר עוז!

ב. ויש לקשר זה גם עם פרשת השבוע, פרשת "בא אל פרעה":

"פרעה" מורה על הגילוי באופן "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁶ (כמוזכר לעיל⁷). ותוכן הציווי "בא אל פרעה" הוא, כדאיתא בזהר⁸, שהקב"ה ציוה אז למשה רבינו שיבוא ויכנס ("דעייל לי' קב"ה") אל תוך הגילוי ד"פרעה".

ועי"ז (שענין זה הי' במשה רבינו בפשטות) – נעשה כן גם בכאו"א מישראל בכל הדורות, ע"י ה"משה" שישנו בכל יהודי⁹, ופועל פעולתו בכל יהודי במחשבה ודיבור ומעשה, וכמדובר בארוכה.

(5) ראה אגה"ק ס"ז.

(6) זח"א רי, א.

(7) שיחת ש"פ וארא (לעיל ע' 193; 196).

(8) ח"ב לד, א.

(9) ראה תניא רפמ"ב.

(1) ראה סה"מ תרע"ח ע' רפג. ובכ"מ.

(2) פרש"י חוקת כא, בא.

(3) ראה לקו"ש חל"ג ס"ע 134-5.

(4) מג"ע אופן פד. קה"י (לבעהמח"ס מלא הרועים)

מ"ע רבי. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1051 הערה 18.

ועאכו"כ כשמדובר על ענין כללי [ועל שנה כללית], שהוא ענין כללי על כל הדורות כולם (כמוזכר כמה פעמים) – יום ההילולא דנשיא הדור:

תוכן הענין דיִאָרְצִיט הוא, שאז נעשית עליית הנשמה מדרגה לדרגה, אלא שעלי' זו היא באופן דאין ערוך, וכמדובר כמה פעמים¹⁰.

וכמובן גם מהענין דאמירת קדיש ביִאָרְצִיט, אשר ענינו של קדיש הוא עלי' (עליית הנשמה)¹¹, ולאחרי אמירת הקדיש במשך י"א חדשים, הנה אמירת הקדיש ביום ההילולא (הבאה לאחרי ההפסק באמירת קדיש) פועלת עלי' ביתר שאת ויתר עוז, אפילו לגבי העליות שלפני זה.

ובמילא מובנת גם השייכות המיוחדת ד"אתפריעו . . כל נהורינן" לנשיא (שבכל דור).

ג. והוספה יתירה בזה – מצד השייכות המיוחדת דהנשיא (של דורנו זה) עם גאולת כלל ישראל, כמודגש ב"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש"¹² ("הוא שמו"¹³) – יוסף, שקשור עם היעוד¹⁴ "וְיִסְיָף אֶדְנִי-שְׁנֵי יָדָיו גו' יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ" את כל בני ישראל, האנשים והנשים והטף הנמצאים בחיים, וביחד עמהם – גם כל בני ישראל בכל הדורות שלפני זה ושל אחרי זה.

וכל ענינים אלה נעשים באופן ד"יצחק" על שם "כל השומע יצחק לי"¹⁵.

וזה קשור עם הענין ד"אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רינה"¹⁶, הקשור ג"כ עם "יצחק" כדמצינו בתהילים (במזמור הידוע¹⁸) שהשם "יצחק" נכתב בגלוי בשי"ן, "ישחק".

[וכמדובר כמה פעמים¹⁷ אודות הקשר של כל הענינים עם נשיא הדור, ובמיוחד בעניני התורה שבדור זה, ובענינים אלו].

ד. בהנהגה זו מיתוסף עוד יותר מצד הידיעה אודות ענינו של נשיא דורנו:

דהנה בענין זה מצינו חילוקים (גם) בהנהגות הנשיאים, נשיאי חב"ד (בדוגמת מה שמצינו בנוגע לאבות¹⁹) – שהיו נשיאים שעיקר ענינם הי' באופן של שמחה, ואח"כ היו נשיאים שענינם העיקרי הי' באחד משאר (ב') הקוין;

ובנוגע לנשיא דורנו מצינו, שהנהגתו היתה דוקא באופן של שמחה!

14) ישע"י יא, יא. וראה שמו"ר פ"א, ה.

15) וירא כא, ו.

16) תהלים קכ, ב. ברכות לא, א.

17) ראה שיחת ש"פ וראו (לעיל ע' 197). ובכ"מ.

18) קה, ט.

19) ראה ספר הערכים – חב"ד (כרך א) ערך אבות

ס"א (ע' יז ואילך). וש"נ.

10) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 329 ובהערה 15 שם.

11) ראה שער הכוונות ענין הקדיש. ועוד (נסמנו בלקו"ש שם).

12) ל' שעהיה"א ספ"א.

13) בראשית ב, יט. ב"ר פי"ז, ד. של"ה יד, א. או"ת

להה"מ ד, סע"ב ואילך (בהוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן יד).

הפלא שבדבר יגדל עוד יותר – בהתחשב עם העובדה שבפשטות הוא הי' בעל יסורים גשמיים, ונוסף לזה – בעל יסורים שפעלו גם על הענינים הרוחניים שלו.

וכמדובר כמה פעמים²⁰, שהרופא שלו בא אליו בטענה – היתכן?! הרי הוא זה שמדבר אודות הענינים דהפצת היהדות והתורה, וממילא מובן שלכל לראש נדרש שתהי' לו האפשרות לפעול בהפצת התורה והיהדות במלוא ההיקף ("מיטן גאנצן פאָרנעם"), ובמילא צריך שהי' ביכלתו להיות מושל ושולט בכח הדיבור שלו, היינו, לא רק שלא יהיו בזה מניעות ועיכובים בערך לשאר בני אדם, אלא אדרבה – אצלו צריך להיות ענין זה ביתר שאת ויתר עוז לגבי שאר בני אדם;

ולמרות זאת – רואים אצלו בדיוק להיפך – שיסורי הגוף שלו היו קשורים גם עם כך, שהם פגעו ("אָנגעריט") בכח הדיבור שלו בגשמיות; ובפשטות ג"כ – בעניני הדיבור במאמרי חסידות וכיו"ב, שבפשטות ובגלוי הם לא היו כפי שהי' צריך להיות.

– אי אפשר לומר "כפי שהי' צריך להיות" כשמדברים על הקב"ה והנהגתו בעולמו; אלא הכוונה היא – למה "שהי' צריך להיות" על פי הבנת שכלו של בן אדם (ובפרט בנוגע לכאו"א מישראל), על פי הכלל שהנהגת הקב"ה עם בריותיו היא באופן ד"איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחז"ל²¹, שמזה מובן, שענין זה ניתן להבין גם בהבנת השכל האנושי, אשר על אף שהמדובר הוא אודות השכל דנפש האלקית, הרי זה דוקא כפי שהנפש האלקית (ושכלה) קשורה עם הנפש הבהמית, ועם כל העולם. –

וזה היתה, כמוזכר, טענת הרופא שלו (שהי' פרופסור, שזוהי מעלה עליונה בענין הרפואה) – היתכן שיסוריו מתבטאים דוקא בכך, שאינו יכול (לכאורה) להביא את שליחותו לפועל כפי שהוא הי' רוצה!

ונוסף לזה – כפי שהי' צריך להיות על פי התורה!

וכמדובר כמה פעמים, על פי מה שמצינו עד"ז במשה רבינו:

כאשר משה רבינו טען להקב"ה "שלח נא ביד תשלח"²², "הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים"²³ [ע"ד העיכוב בפשטות בעניני הדיבור שהי' אצל נשיא דורנו, שהי' גם בנוגע לאמירת מאמרי חסידות וכיו"ב] – נתקבל מיד המענה והעצה לכך: ש"אהרן אחיך . . . הוא יהי' לך לפה"²⁴, היינו, שענינו של אהרן הי' למסור ולהעביר את דברי משה רבינו בפשטות, בדיבור ממש, דיבור הקשור עם האיברים הגשמיים [כפי שהם קשורים עם הדיבור, וביחד עם זה – נשאים בגשמיות שלהם, כמדובר כמה פעמים], שמזה מובן – שטענה זו היא טענה צודקת!...

22) שמות ד, יג.

23) וארא ו, יב.

24) שמות ד, יד-טז.

20) ראה יחיות: ש"פ בשלח תש"ל (שיחות קודש ח"א ע' 455). ליל שמח"ת תשמ"ה (שיחות קודש ח"א ע' 360-1. התוועדויות ח"א ע' 381-2).

21) תנחומא נשא יא. במדב"ר פ"ב, ג.

ה. והנה, מכל ענין צריכים ללמוד הוראה בנוגע למעשה בפועל – והוא העיקר²⁵.

ובנוגע לעניננו:

כיון שכבר התחיל השבוע שלפני יו"ד שבט,

הנה בנוסף על ההכנה הקשורה עם ענינים כלליים, דהיינו, סידור התוועדויות ביום ההילולא, וכמו כן סידור התוועדויות בתור הקדמה ליום ההילולא, ובפרט בשבת שלפני יום ההילולא, ועד"ז בשבת שלאחריו –

כמו"כ יהי' גם בענין לימוד התורה של בעל ההילולא, שהלימוד יהי' באופן כזה, שבו ועל ידו תתמלא המניעה שהיתה אצלו (מאיזה טעם שיהי'), שהרי לא נתנו לו את ה"ואהרן אחיך יהי' נביאך"²⁶, ובמילא אכן היתה מניעה בפשטות בהתפשטות דברי החסידות שלו בדיבור, ועד כדי כך, שע"ז נפגעה ("ס'האט אָנגערירט") גם התפשטות דברי החסידות שלו שבכתב.

וכפי הנראה בפשטות בשכל בני אדם (כנ"ל), שהתפשטות דברי החסידות שלו שהיתה בפועל איננה מגעת להתפשטות שהיתה – באם אמירת החסידות היתה בדיבור בפשטות, שכן אז, בטח היתה נערכת "חזרה" על אמירת החסידות שלו גם בדיבור, ועד לאופן דמעשה (כתב), ועאכו"כ בנוגע למחשבה.

אשר לכן, כאמור, המעשה הוא העיקר – שכל אחד יקבל על עצמו החלטה בעניני לימוד התורה של בעל ההילולא, נוסף על העיקר המדובר – סידור התוועדויות בקשר ליום ההילולא בעתם ובזמנם, ובמקום המתאים לזה – גם בשבת שלפניו ובשבת שלאחריו, וכמדובר כמה פעמים.

ו. ועוד והוא העיקר – שהעבודה בכל ענינים אלו תהי' דוקא מתוך שמחה, כמו שעבודתו של נשיא דורנו היתה בפשטות מתוך שמחה דוקא!

כלומר, אע"פ שכל אחד מאתנו צריך להיות בריא, כמ"ש²⁷ "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", הרי סובלים אנו מיסורי הגלות... ואעפ"כ תובע הקב"ה, שמבלי הבט על יסורי הגלות, תהי' עבודת הוי' דוקא מתוך שמחה וטוב לבב!

ועל אחת כמה וכמה – כשמתקרבים עוד יותר אל הגאולה האמיתית והשלימה!

ובמיוחד גם ע"י הפעולות האמורות, וע"י ההחלטות טובות בזה – שע"ז מקדימים ומזרזים, ומביאים בפשטות, וכלשון הידוע²⁸ "להביא לימות המשיח" – שב"ימות

מהרש"א שם.

25) אבות פ"א מי"ז.

26) ברכות יב, ב (במשנה). וראה בארוכה שיחת

26) וארא ז, א.

ש"פ תולדות (לעיל ע' 1 ואילך).

27) ואתחנן ד, טו. וראה ברכות לב, סע"ב ובחדא"ג

המשיח" מתקיים ה"ויקרא הוי" לאור יום²⁹ ממש, וממילא מתחילים מיד להאיר כל הענינים האמורים!

וממילא ממשיכים מיד מפרשת "בא אל פרעה" – בפרשת בשלח, הקשורה עם שירת הים, ובפרשה שלאחרי זה, שבה מדובר אודות מתן תורה – שכל ענינים אלו יזרזו עוד יותר את כל הענינים האמורים.

ז. ומתוך שמחה וטוב לבב יוסיפו עוד יותר בהחלטות האמורות, ועוד ועיקר – בקיום ההחלטות בפועל, וממילא נזכה שעוד לפני סיום פרשת בא (ועאכו"כ לפני התחלת הפרשיות הבאות לאחרי) – יהי כבר הענין דקריעת ים סוף כפי שיהי "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"³⁰, ואדרבה – קריעת ובקיעת הגהר והים שתהי' באופן נעלה יותר מביציאת מצרים, וכמדובר כמה פעמים³¹.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, ע"י שפועלים בכל הענינים דתורה עבודה וגמילות חסדים מתוך שמחה וטוב לבב, והרי שמחה פורצת גדר³², כך שמוסיפים בזה עוד יותר,

וממילא – מזרזים ומקדימים עוד יותר את כל הענינים האמורים, ועד שכאמור – לא נצטרך לחכות ליום החמישי בשבוע, אלא זוכים לכל זה עוד ביום הרביעי, שבו ניתלו המאורות – "שני המאורות הגדולים", שהם מתחלקים ל"המאור הקטן" ו"המאור הגדול"³³, כנגד תורה שבכתב ותורה שבע"פ³⁴, ובאופן ששניהם מתאחדים יחדיו, ושניהם הם באופן דגדלות, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – שנזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, וממילא נמשיך בהתוועדות בה נמצאים אנו עתה, ועל אחת כמה וכמה בנוגע להתוועדויות שלאחר מכן – באופן שנשיא דורנו בראשנו, באופן ד"יוסף" ובאופן ד"יצחק", ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שי' ב' שטרות של דולר לצדקה].

תרח"ץ ע' קצח ואילך. ובכ"מ.

(32) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

(33) בראשית א, טז.

(34) של"ה טז, סע"א. קצא. א. לקו"ת שה"ש יא, ד. אוה"ת בראשית יד, א. לו, סע"ב. במדבר ע' מו. נ"ך ע' ריז. מג"א (קה"ת, תש"נ) ע' קמט. ועוד.

(29) בראשית א, ה.

(30) מיכה ז, טו.

(31) ד"ה והניף ידו תשמ"ז (סה"מ פסח ח"ב ע' רצה ואילך). תשמ"ח (שם ע' רצט ואילך). ד"ה והחרים תשמ"ט (שם ע' שג ואילך). ועוד. וראה לקו"ת צו טז, ד ואילך. שער האמונה (לאדהאמ"צ) פנ"ב ואילך. סה"מ

בס"ד. התועדות ש"פ בא, ו' שבט ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[אחרי שבירך כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין, ניגנו "עס קומט שוין די גאולה".]

א. בפירוש התיבות "בא אל פרעה" שבריש פרשתנו, מובא במאמרי חסידות¹ בשם הזהר² "דעייל לי' קב"ה (למשה) אדרין בתר אדרין כו", ושורש הענין בפרעה דקדושה – כדאיתא בזהר³ עה"פ⁴ "בית פרעה" ש"פרעה" הוא מלשון "דאתפריעו . . מיני' כל נהורין".

ושני פירושים בזה: א) ד"אתפריעו" הוא מלשון גילוי, היינו שכל ה"נהורין" למעלה מתגלים בתכלית הגילוי, ללא שום מדידה והגבלה; ב) ד"אתפריעו" מורה על היפך הסדר. היינו, שכל ה"נהורין" נמצאים במעמד ומצב דהיפך הסדר והמדידה וההגבלה, וביחד עם זה – הרי הם מתגלים למטה בתכלית השלימות (כהפירוש הראשון ב"אתפריעו"). היינו, שהלמעלה מסדר והגבלה נמשך למטה בסדר והגבלה.

וזהו כללות ענין התורה ומצוות'.

דהנה, התורה ומצוות הם למעלה מכל מדידה וסדר והגבלה. ולא רק תורה ומצוות כפי שהם מצד עצמם, אלא גם כפי שירדו למטה הרי לאמיתתו של דבר הם למעלה מכל סדר והגבלה. ויתירה מזו – אפילו התורה ומצוות כפי שהם בעבודת האדם, הרי הם למעלה מכל סדר והגבלה, "אתפריעו". ומזה מובן גם, שנותנים לכל אדם נתינת כח מיוחדת שעבודתו תהי' באופן ד"אתפריעו", למעלה מכל סדר והגבלה.

וביחד עם זה – בנוגע למעשה (שהמעשה הוא העיקר⁵), הרי הן התורה והן מצוות התורה מתלבשים דוקא במדידה וסדר והגבלה:

בתורה – הן בתורה שבכתב שהיא מוגבלת בתיבות אלה דוקא [אפילו ביחס ובערך להבלי-גבול דתורה שבעל פה, ועאכו"כ בערך לענינים שלמעלה מזה, למעלה מכל סדר ההשתלשלות], והן בתורה שבעל פה, כמובן מזה שלימוד התורה שבעל פה מוכרח להיות בהבנה והשגה בשכלו המוגבל של האדם (ולולא זאת אי אפשר לברך ברכת התורה, כמבואר בפוסקים⁶), ועד"ז במצוות התורה – שכן, לכל מצוה ישנם ריבוי פרטי

3 ח"א רי, א.

4 ויגש מה, טז.

5 אבות פ"א מ"ז.

6 ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

1 אוה"ת פרשתנו (בא) (כרך ז) ע' ב'תריא. רד"ה ויאמר גו' בא אל פרעה תרס"ח (סה"מ תרס"ח ע' פא).

ריש וסוף ר"ה הנ"ל העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' תתלב; תתמא). ועוד.

2 ח"ב לד, א.

הלכות (והידורים) באיזה אופן צריכים לקיימה וכו', ורק כשהיא נעשית בהתאם לכל פרטי הלכותי' – הרי זו מצוה.

כלומר: כללות ענין התורה ומצוות מורה על החיבור בין למעלה מכל סדר והגבלה עם הסדר וההגבלה דלמטה, שכן, גילוי ה"נהורין" ד"נר מצוה ותורה אור"⁷, האורות תורה ומצוות, הוא למעלה מכל סדר והגבלה גם כפי שהם מתלבשים למטה בסדר והגבלה, "אתפריעו . . כל נהורין"⁸.

וזה נוגע לפועל בעבודתם של ישראל מקבלי התורה ומצוותי' – שעבודתם, גם בתור נשמות בגופים בעולם הזה הגשמי, צריכה להיות באופן שלמעלה ממדידה והגבלה. ועד כדי כך, שגם המספר וההגבלה דלמטה עצמו – נעשה למעלה מכל ענין של מספר והגבלה!

ואם זהו תוכן כללות התורה ומצוותי' בכל הזמנים – על אחת כמה וכמה בבוא הזמן שבו קוראים בתורה בפרשת "בא אל פרעה" בבתי כנסיות בכל העולם כולו, שאז תוכן הענין האמור הוא ביתר שאת ויתר עוז.

ב. והנה, עיקר ההדגשה בפרשתנו היא "בא אל פרעה", היינו, שהיהודי צריך ליכנס לפני ולפנים "אל פרעה", אל הגילוי ד"אתפריעו . . כל נהורין", ובלשון הזהר "דעייל לי קב"ה [למשה רבינו, ודוגמתו לבחי' משה שבכאו"א מישראל⁹] אדרין בתר אדרין", למרות שהוא נשמה מלובשת בגוף, ולא לחשוש – שמא לא יהי' בכחו לקבל גילוי גדול ונעלה כל כך!

והענין בזה:

כשם שבפשטות הכתובים – משה רבינו נכנס אל היכלו של פרעה, למרות גודל הסכנת-נפשות שהיתה בדבר (וכדאיתא בהמשך הזהר שם ש"משה דחיל מיני' ולא קריב"), כמסופר במדרשים¹⁰, עד כדי כך, שפרעה אמר לו "אל תוסף ראות פני כי ביום ראותך פני תמות"¹¹ – כמו כן הוא בעניננו, בביאתו וכניסתו של כל יהודי אל הגילוי ד"פרעה" דקדושה, על אף הסכנה הכרוכה בזה, לכאורה (בגלל גודל מעלת הענין).

ובהקדים – שכיון שמשה ענה לפרעה "כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך"¹², שהסכים לדבריו, על כרחך צריך לומר, שלדברי פרעה ("אל תוסף גוי") יש מקום גם בתורה ובקדושה, אלא שענין זה בקדושה הוא טוב, וטוב בתכלית.

7) משלי ו, כג.
8) בהנחה אחרת: והנה, כל זה הוא גם בקיום התומ"צ למעלה ממדידה והגבלה.

9) ראה תניא רפמ"ב, ובכ"מ.

10) ראה יל"ש שמות רמז קעה"ו.

11) פרשתנו י, כח.

12) שם, כט.

8) בהנחה אחרת: והנה, כל זה הוא גם בקיום התומ"צ ע"ד הרגיל, שגם אז ה"ה בעצם למעלה ממדרה"ג. עאכ"כ כאשר התומ"צ הם באופן ד"אתפריעו", שפריעה פירושה בפשטות – למעלה ממדידה והגבלה, ו"אתפריעו . . כל נהורין" היינו שה"נהורין" עצמם באופן ד"אתפריעו", שער"ז בתומ"צ, שהמספר וגבול

ונקודת הביאור בזה ע"פ הנ"ל – שבהכניסה ד"בא אל פרעה", אל הגילוי ד"אתפריעו . . כל נהורין" שלמעלה ממדידה והגבלה, שייך שיהודי יחשוש מפני הסכנה, אולי לא יהי' בכחו לקבל גילוי נעלה שכזה, דלכאורה, ענין נעלה כל כך שייך אך ורק בנשמתו של היהודי כפי שהיא למעלה מכל מדידה והגבלה, כולל המדידה והגבלה ד"גוף קדוש" של יהודי, אבל בהיותו נשמה בגוף, יש סכנה, לכאורה, בהכניסה ד"בא אל פרעה" ד"אתפריעו . . מיני' כל נהורין", אל הגילוי שלמעלה מכל סדר והגבלה!

וזהו החידוש וההוראה ד"בא אל פרעה" – שכמו שמשה רבינו נכנס אל פרעה למרות הסכנה שבכך – כמו כן צריך להיות לכא"א מישראל, בהיותו נשמה בגוף, שאין לו מה לחשוש מפני הכניסה אל ה"אדרין", אל הגילוי שלמעלה מכל סדר והגבלה, ועד לה"אדרין" האמיתי – עצמות ומהות, מפני שדוקא בהיותו נשמה בגוף מגיעה הנשמה לתכלית הגדלות שלה, ויתירה מזו – להשלימות והמעלה שלה, דוקא ע"י שההמשכה והגילוי שלמעלה ממדידה והגבלה דהנשמה יורדת ומתלבשת בתוך הגוף הגשמי והמוגבל, עד ששני החלקים דנשמה וגוף מתחברים ומתאחדים יחד, באופן ששניהם הם עיקר וטפל של ענין אחד¹³, ויתירה מזו – שלא שייך לחלקם לשני חלקים כיון ש"העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו"¹⁴, כך שכל הסכנה מפני ה"בא אל פרעה" – אינה תופסת אצלו מקום כלל וכלל!...

ג. ויש להוסיף יתירה מזו – שענין זה שייך לכא"א מישראל, גם ליהודי הנמצא עדיין בתחילת העבודה בלבד.

וגם זה מודגש בהמשך פרשתנו – בציווי הקב"ה לבני ישראל להקריב קרבן פסח, שעם כל העילויים הקיימים בקרבן זה – ניתן הדבר בתור מצוה (ועד שמצוה זו היא מהמצוות הראשונות שניתנו) לכא"א מישראל.

ומודגש גם בלשון הציווי דמשה לבני ישראל – "משכו וקחו לכם"¹⁵, שמזה מובן, שמדובר באופן שצריכים לא רק את ה"קחו לכם", אלא גם את ה"משכו".

דהנה, "קחו לכם" פירושו, שכללות העדר ישנו כבר ברשותו של היהודי, והוא צריך רק לקחת אחד מהכבשים ולהקדישו לקרבן, בדוגמת העדר שממנו מפרישים מעשר בהמה, שכללות העדר ישנו מכבר ברשותו של היהודי, אלא שע"י המנין כו', הוא מקדיש את המעשר – "העשירי יהי' קודש"¹⁶; וההוספה ד"משכו" מדגישה, שעדיין יש צורך במשיכת כללות העדר והכבש מרשות כל העולם כולו לרשותו של היהודי, ורק לאחר מכן נעשית הקיחה וההקדשה לקרבן¹⁷.

(13) ראה תניא רפ"ב.

(16) בחוקתי כז, לב.

(14) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן קטז (צט),

(17) בהנחה אחרת: שקיחה מדגישה (בעיקר) לקיחת האדם את הדבר לעצמו, ובלשון משיכה מודגשת (גם) שייכותו של הדבר למקורו, ובנדו"ד, שמושך את הצאן מתוך העדר. ויתירה מזו: משיכה היא גם מלשון

ריש ע"ב). וש"נ.

(15) פרשתנו יב, כא.

[יש לומר שכמו הענין הנ"ל דמעשר בהמה – שבתוך וע"י (המנין ב) שאר התשעה בקר וצאן שבהעדר, מדידה והגבלה, נמשכת ומתגלית קדושת "העשירי" שלמעלה ממדידה והגבלה, הנה עד"ז ומעין זה הוא בנדוד"ד – שהגילוי שלמעלה ממדידה והגבלה ("אתפריעו . . כל נהורין") בהקרבת הפסח נמשך ומתגלה בתוך וע"י המדידה והגבלה דכל העדר (ולהעיר שמשכה זו היתה צריכה להיות "בעשור לחודש"¹⁸ – ע"ד "העשירי יהי' קודש לה"').]

ומזה מובן לעניננו – שגם יהודי הנמצא עדיין בדרגה בה יש צורך ל"משכו", הרי הוא שייך לכל האמור: הביאה והכניסה לפנים "אל פרעה", אל הגילוי שלמעלה מכל סדר ומדידה והגבלה, בחי' "העשירי יהי' קודש"!

ד. ויהי רצון – שמ"העשירי יהי' קודש" האמור נבוא בקרוב לגאולה העשירית, ולשירה העשירית¹⁹, ולכל הענינים והשלימויות ד"עשרה" שיתגלו לעתיד לבוא –

שאע"פ שהלשון בזה הוא כאמור "לעתיד לבוא", הרי כמדובר כמה פעמים שב"לעתיד לבוא" כמה פירושים, וע"פ פירוש החסידות מובן – שיש בכחם ויכלתם של כאו"א מישראל כפי שהם נשמות בגופים דוקא לפעול ולהמשיך, שכל העודים ד"לעתיד לבוא" יהיו – תיכף ומיד ממש, ברגע שלאחרי רגע זה!

[וזה דוקא בכחו של היהודי בהיותו נשמה בגוף – ד"נשמה שנתת בי"²⁰ אשר "כל הנותן בעין יפה נותן"²¹) נמשכה וירדה בהשתלשלות העולמות, כמובן גם מנוסח הברכה "אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי", ועד כדי כך ש"ואתה משמרה בקרבי", היינו, שירידתה היא למטה כל כך עד שיש צורך בשמירתה מענינים בלתי רצויים, וביחד עם זה, הרי דוקא בהיותה מלובשת בגוף גשמי היא מגיעה לתכלית השלימות, נשמה חי' ובריאה בגוף חי ובריא. דאף שלכאורה חיי הנשמה ובריאות ורפואת הגוף הם שני ענינים בפני עצמם, הרי הם נעשים לדבר אחד ממש, באופן דמשפיע ומקבל, ע"ד כללות הענין שהקב"ה נקרא משפיע, "שושן עמק איומה"²², וכנסת ישראל היא המקבל, שלכן נקראת "שושנה"²³.

ואף שבענין זה (דחיי הנשמה בגוף) היתה ירידה כו' – הרי מובן ופשוט שכל ענין הירידה הוא רק בחי' "לרגע קטן עזבתך"²⁴, ולאחרי רגע קל – באה הגאולה האמיתית והשלימה].

22) נוסח הפיוט בתפילת מוסף דיוהכ"פ. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' צ. לקוטי לוי"צ לזח"ב ע' מד.

23) ראה שה"ש ב, ב ובשהש"ר עה"פ. ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך שושנה (ע' קצו ואילך). וש"נ. – וראה לקמן הערה 75.

24) ע"פ ישעי' נד, ז.

המשכה, ובנדוד"ד, שהעדר עצמו ממשך את הצאן עבור שחיטת הפסח.

18) פרשתנו שם, ג.

19) מכילתא בשלח טו, א.

20) ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).

21) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

ועאכו"כ בדורנו זה וזמננו זה, בו הגלות נמצאת כבר בסיימה, שכן, לפי כל החשבונות דתורת אמת כבר מזמן "כלו כל הקיצין"²⁵, והגאולה היתה צריכה לבוא מזמן, אלא שמאיזו סיבה שאינה מובנת כלל וכלל – התעכבה הגאולה וביאת משיח צדקנו (וכל הענינים הקשורים בזה) עד עתה, אשר מזה מובן, שעכ"פ עתה צריכה לבוא הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ברגע השני.

[ובהדגשה יתירה בימים אלו, כשנמצאים אנו כבר לאחרי שבת מברכים החודש שבט, ובזה גופא – ביום השישי דחודש שבט, לאחרי שעבר כבר רוב השבוע הראשון בחודש. ונוסף לזה, הרי השישי בשבט קשור במיוחד עם השלישי בחודש, ועם החמישי בחודש (שבא בהמשך אליו) וכו'.]

וכל זה – באופן דזריזות דוקא, ובדוגמת הקרבת קרבן פסח שהיתה בזריזות מיוחדת, ועד"ז כללות עבודת הכהנים היתה בזריזות ד"כהנים זריזין הן"²⁶, ועל אחת כמה וכמה – כאשר יתגלה, ותיכף ומיד, איך שכל יהודי הוא אחד מ"ממלכת כהנים"²⁷, ויתירה מזו – בדרגת כהן גדול, על פי המבואר במדרשים²⁸ ש"ממלכת כהנים" היינו הכהן הגדול.

וכיון שכן הרי מובן בפשטות, שכל ענינו הוא לשרת להקב"ה, וממילא, הקב"ה מספק לו את כל צרכיו הגשמיים בתכלית השלימות [שהרי בכהן גדול צ"ל נוסף על שלימות כל עניניו הרוחניים, גם שלימות כל ענינים הגשמיים, הן בגופו – שלא יהי' בעל מום וכיו"ב, והן בממון – שצ"ל עשיר²⁹]. ולא רק עניני אכילה ושתי' כמובן בפשטות, אלא גם עניני לבושים, בגדי כהונה, ובאופן ד"לכבוד ולתפארת"³⁰ דוקא. כולל גם ע"פ המבואר בחסידות דב"לכבוד ולתפארת" נכלל כל סדר ההשתלשלות וכל הספירות וה"נהורין" דלמעלה, שכן, כללות הספירות נחלקות לב' ענינים – משפיע ומקבל, שזהו הענין ד"כבוד", מלכות – מקבל, ו"תפארת" – משפיע, בדוגמת האמור לעיל, שהקב"ה נקרא "שושן" וכנסת ישראל "שושנה" להיותם משפיע ומקבל.

ה. והעיקר – שכל האמור נמשך בזריזות למטה, בגשמיות האדם והעולם דוקא (מדידה והגבלה), שכן, עיקר הציפי' והגעגועים ("בענקעניש") להגאולה האמיתית והשלימה היא דוקא בגשמיות של היהודי (והעולם) שבה נרגש עיקר חסרון וחושך הגלות, משום שבעניני התורה ומצוות וברוחניותו (הנשמה) – לא פגעה הגלות (כ"כ) כמו שהיא פגעה בעניני הגשמיות שלו, כי עניני הרוחניות (מצד עצמם) לא מחשיבים גשמיות העולם; ואע"פ שגם הגשמיות היא עולמו של הקב"ה ועולמו של היהודי, הרי הרגשת העולם כפי שהיא בבחי' הרוחניות – היא כמו שהעולם הוא בשלימותו, ולא כפי שהחושך הוא בהתגברות (ח"ו) בעולם,

28) אגדת בראשית פע"ט [פ]. בעה"ט עה"פ.

29) יומא יח, א. רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ה.

30) תצוה כח, ב. מ.

25) סנהדרין צז, ב.

26) שבת כ, א. וש"נ.

27) יתרו יט, ו.

ואזי מתגלה איך שהגשמיות והרוחניות נעשים דבר אחד ממש, שזהו שלימות ענין הגאולה כאשר הגשמיות והרוחניות יתחברו יחד, נשמה בריאה בתוך גוף בריא, ואדרבה – מבואר בארוכה בדרושי חסידות³¹ שלעתיד לבוא תהי' הנשמה ניוזנת ושואבת חיים מן הגוף הגשמי דוקא, שזה נפעל ע"י "מעשינו ועבודתנו"³² במשך כל זמן הגלות.

וזהו ענין "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין", דפריעה בזמן הו"ע הזריזות – למעלה מכל מדידות והגבלות הזמן, אלא תיכף ומיד ממש. וכיחד עם זה, גילוי זה שלמעלה ממדידה והגבלה נמשך וחודר בתוך גדרי ומדידות והגבלות האדם והעולם, אשר אמיתית ושלימות ענין זה תהי' בהגאולה.

וזהו תוכן הענין ד"בא אל פרעה" בעבודת כאו"א מישראל – "דעייל לי קב"ה אדרין בתר אדרין", ש"אדרין" האמיתיים הם דוקא למעלה, ובזה גופא – אמיתית ושלימות הענין הוא בעצמותו ומהותו ית'. ומטעם זה "משה דחיל מיני'", כי לכאורה אפשר לטעון ליהודי: איך הוא בכחך – כפי שהנך נמצא נשמה בגוף חי בעולם הזה הגשמי – להכיל "כל נהורין", כל האורות הללו, באופן ד"אתפריעו"? ולזאת אומר הקב"ה "בא אל פרעה" – שיהודי אינו נתפעל מזה, וכל הטענות הללו אינן תופסות מקום אצלו כלל, מכיון שיש לו הנתינת-כח מהקב"ה "לבוא" אל פרעה דקדושה, עד לבחי' עצמותו ומהותו ית', "דעייל . . אדרין בתר אדרין"!

[ולהעיר, שע"פ הנ"ל ששלימות הענין הוא בהגאולה – יש לקשר זה גם עם פירוש הפשוט בדברי הזהר דמיירי ב"אדרין" דלעו"ז – כידוע שלעתיד לבוא גם ההיפך ("תנינא חדא עילאה") יהי' "שמש גדול"³³].

ועיקר ההדגשה בזה הוא, כאמור, שה"נהורין" עצמם – מדידה והגבלה – הם באופן ד"אתפריעו" – למעלה ממדידה והגבלה. ובעבודת האדם – שהמשכה וגילוי זה הוא דוקא כפי שיהודי נמצא נשמה בגוף, נשמה שלימה וגוף שלם, ונשמה בריאה וגוף בריא, ושני ענינים אלו דבריאות ושלימות מתחברים יחד, דאף שהם שני ענינים שונים, הרי הם מתחברים באופן שהם לא רק ב' חלקים מחוברים יחד, אלא יתירה מזו – חלק אחד. ועד"ז בכללות הנשמה והגוף, דנוסף לזה שהגוף מקבל מהנשמה, הרי הם נעשים דבר אחד, ועד לתכלית השלימות בזה – שהנשמה ניוזנת מן הגוף, כנ"ל.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"³⁴, וכל בני ישראל הנמצאים עתה נשמות בגופים – ממשיכים תיכף ומיד בהחיים נצחיים דהגאולה האמיתית והשלימה, ללא שום הפסק

(32) ראה תניא רפ"ז.

(33) ראה סנהדרין נט, ב. וראה סה"מ יו"ד די"ט כסלו ע' מד. וש"נ.

(34) ישעי' כו, יט.

(31) ראה המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פצ"א (ע' קח) ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכח. סה"ש תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ תרח"ן ס"ע ריט. ועוד.

בינתיים, ושלימות הענין ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין" – חיבור ויחוד למעלה ממדידה והגבלה עם המדידה והגבלה (כנ"ל).

ו. ועוד והוא העיקר – שכל זה נעשה בזריזות הכי גדולה, ותיכף ומיד ממש. וכמדובר כמה פעמים³⁵ ש"מיד" הוא ר"ת משה, ישראל, דוד – משה רבינו, וישראל בעש"ט, ודוד מלכא משיחא, שבזה נכלל כללות סדר ההשתלשלות ממתן תורה. וכמובן גם מזה ש"משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע"³⁶, היינו, שבמשה היתה התחלת ההשתלשלות, ואחריו "יהושע" (שהר"ת של שמו הוא ג"כ יו"ד), ומזה נמשך לאחר מכן בר"ת הנוסף בזה – "ישראל בעש"ט", עד שבאים וממשיכים תיכף ומיד לד', ר"ת דוד מלכא משיחא – סיום ההשתלשלות.

ועוד והוא העיקר, כאמור, שתיכף ומיד נזכה לקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", שאז נמצאים כל ישראל מכל הדורות באופן דנשמות בגופים דוקא,

וזהו הענין המיוחד השייך לזמננו זה במיוחד – כאמור לעיל, שכבר "כלו כל הקיצין" וכל הענינים, ויתירה מזו – שכבר ישנו גם הענין ד"עמדו הכן כולכם"³⁷; ועכשיו חסרה אך ורק "פתיחת העינים" – בכדי שראיית הגאולה האמיתית והשלמה תהי' גם בעיני בשר בגשמיות, שכן, "העינים הרוחניות" של כל אחד ואחת מישראל, האנשים והנשים והטף, רואות כבר את כל העינים הללו!...

ואזי נראים כל הענינים בגשמיות באופן ד"ממש" – כפירוש הממשי ד"ממש" (מ"ט דעם ממש'דיקן פירוש אין ממש"), דהיינו – בפשטות ובגשמיות,

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בראשנו, וכולנו הולכים יחדיו – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי שהוא גם בית המקדש המשולש, ותיכף ומיד ממש. [אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה"'].

– שיחה ב' –

ז. רגיל בכל שבת ושבת לדבר בהתוועדות ג"כ בענין של מעשה בפועל שיש להוציא מהתוועדות זו.

ובהדגשה יתירה בזמננו זה, שכן, בכל שבת ושבת נעשים קרובים עוד יותר אל הזמן שאז יהי' הדין – "מעשה גדול"³⁸, שזה יהי' כאשר "הקיצו ורננו שוכני עפר" בגאולה האמיתית והשלימה.

(37) ראה "היום יום" טו טבת. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ריש ע' רעט.

(38) קידושין מ, ב. וש"נ. וראה סה"מ חנוכה ס"ע רנא-ב. וש"נ.

(35) שיחות תנש"א: ש"פ במדבר ויום ב' דחה"ש (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 562); ליל ב' דחה"ש (שם ע' 565); ש"פ נשא (שם ע' 597). שיחת ער"ה שנה זו (לעיל ח"א ע' 7). ועוד.
(36) אבות פ"א מ"א.

ועאכו"כ בשבת זו, כשמתכוננים לקריאת התורה במנחה בפרשת "בשלח פרעה את העם", שבה מודגשת במיוחד השייכות לגאולה האמיתית והשלימה כמ"ש³⁹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" בגאולה העתידה (שאז יהי' "מעשה גדול").

ח. והנה, "בשלח פרעה את העם" פירושו, שבנוסף לכך שהקב"ה הוציא את "העם" ממצרים בראותו שהם כבר יצאו ידי חובת כל הזמן שנקבע להם להיות במצרים (ועוד יותר מזה) – גם פרעה שילח את בני ישראל ממצרים.

וזה נעשה דוקא לאחר שהי' העזר והסיוע של מצרים, כמ"ש בפרשתנו⁴⁰ שבני ישראל קיימו את ה"וינצלו את מצרים", שהמצרים השאילום "כלי כסף וכלי זהב ושמלות", נוסף על הבקר והצאן שלקחו, כדברי משה לפרעה "גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות"⁴¹.

וכל זה נעשה לא בעל כרחם של המצרים (רק מצד ציווי הקב"ה), אלא אדרבה – כמ"ש³⁹ "והוי' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום", היינו שהמצרים "השאילום" את כליהם מרצונם הטוב (גם לולי ציווי הקב"ה). ואף שנתינה זו נקראת "השאלה", הרי מצינו בתורה לשון זו בפירוש של נתינה לצמיתות⁴², כך שאין לתמוה (ובפרט ע"פ הלכה) איך לא החזירו בני ישראל את כל מה שהמצרים השאילום.

זאת ועוד:

כל זה נעשה מתוך חפזון הכי גדול, כיון שהמצרים מצדם החשיבו זאת של פיקוח נפש עבורם, והרי בחומר הענין דפיקוח נפש משתוים גויים ובני ישראל, להבדיל, שגם אצלם עושים את כל ה"רעש" ("שטורעם") על כל רגע של פיקוח נפש וכו'. – כי הצלת וגאולת ישראל הצריכה נתינת רכושי המצרים לישראל, כמו שאמר משה לפרעה (כנ"ל).

והנה, ע"פ מש"כ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" – מובן, שעד"ז הוא בגאולתנו שתהי' ג"כ בזריזות הכי גדולה, אלא שביחד עם זה נאמר בה "לא בחפזון תצאו"⁴³.

יתירה מזו: לא רק הגאולה עצמה, אלא גם בזמן שקודם הגאולה, כאשר מכינים את כל העולם אל הגאולה האמיתית והשלימה – נעשה מעין ענין זה, שכל העולם וכל האומות עוזרים ומסייעים להגאולה!

וכפי שרואים במוחש בזמננו זה – שכל העולם עומד במצב ד"עמדו הכן כולכם" להרשות ולסייע את יציאת ועליית בני ישראל מחוץ לארץ ישראל, ועד כפי

(42) רשב"ם שמות ג, כב. פרשתנו יא, ב. יב, לו. בחיי, חזקוני וכלי יקר שמות שם.
(43) ישעי' נב, יב.

(39) מיכה ז, טו.
(40) יב, לה-לו.
(41) שם י, כה.

שראינו לאחרונה בנוגע ליציאת בני ישראל מהמדינה היא, שאותה המדינה שבמשך כל השנים היתה סגורה ומסוגרת מכל צדדי' – הנה לא זו בלבד שפתחה את שערי', והיא מרשה לכל היהודים הנמצאים בה לצאת ("מ'ערלויבט זיי אַרויס צוגיין") כפי רצונם, אלא עוד זאת, שהיא עצמה מסייעת ("בשלח פרעה") ביציאתם של היהודים ממנה, מרצונה הטוב, רצון אמיתי ופנימי (ע"ד האמור לעיל בנוגע לגאולה ראשונה, גאולת מצרים).

אמנם, אין זה באופן של "חפזון", אבל הרי בערך לכמה עינים – היציאה מהמדינה ההיא נעשית בזריזות הכי גדולה.

וזהו מעין היציאה הכללית מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה, שנאמר בה "לא בחפזון תצאו", וביחד עם זה היא תהי', כאמור, בזריזות הכי גדולה.

כלומר, למרות שהיציאה תהי' בזריזות (בזמן), לא יהי' בה החסרון שב"חפזון", אלא דוקא מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף בשלימות, אלא שביחד עם זה – תהי' מנוחת הנפש והגוף באופן ד"אתפריעו... כל נהורין" – למעלה מכל סדר והגבלה בסדר והגבלה גופא!

ט. נוסף לזה – בהמשך הפרשה מסופר אודות קריעת ים סוף ושירת הים, אשר גם (מעין) ענין זה יהי' בגאולה האמיתית והשלימה, אבל באופן שונה (ומשונה) מקריעת ים סוף שהיתה ביציאת מצרים (ד"כימי צאתך גו" כתיב, בכ' הדמיון) – בקיעת הים והנהר לעתיד לבוא כמ"ש בהפטורה הידועה⁴⁴.

וממשיך בהפטורה ביעוד (הקשור עם שמו של בעל ההילולא) ד"וסיף אדני- שנית ידו גו"⁴⁵ – קיבוץ כל בני ישראל מארבע כנפות הארץ, בגאולה האמיתית והשלימה.

ובהמשך פרשת בשלח – אודות שירת הים, שגם בה מודגשת השייכות לגאולה – כמ"ש בסיום שירת הים "מקדש אדני- כוננו ידיך"⁴⁶, דקאי על בית המקדש השלישי דוקא⁴⁷.

ולהוסיף, ששירת הים היא בחלק החומש דיום הרביעי, שבשנה זו חל בו יום יו"ד שבט, שהוא יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

י. ויהי רצון, והוא העיקר, דכיון שכבר "כלו כל הקיציין", שכל הקיציין וכל החשבונות כבר נגמרו – הרי תיכף ומיד, עוד לפני יום ההילולא עצמו, יקוימו כל הענינים האמורים בגאולה האמיתית והשלימה, וממילא יקוים היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", ובעל ההילולא בראשנו, שכן גם באם תחיית המתים לא תהי' מיד בהתחלת

(46) בשלח טו, יז.

(47) ראה זח"ג רכא, א.

(44) הפטרת אחש"פ (ישעי' יא, טו).

(45) ישעי' שם, יא.

הגאולה, הרי צדיקי הדור קמים לכל לראש תיכף בעת התחלת הגאולה⁴⁸, ועל אחת כמה וכמה – נשיא הדור, כך שאת התפילות דיום ההילולא (כולל שירת הים שבתפילה) נשמע מנשיא דורנו עצמו!

ויתירה מזו, כיון שכבר עתה מתכוננים לקריאת פרשה זו, זוכים תיכף ומיד לגאולה השלימה, כך שבתפילת המנחה – נוסף לזה שנתפלל ביחד עם אליהו הנביא זכור לטוב ש"נענה בתפילת המנחה"⁴⁹, נזכה גם מנשיא דורנו יהי' בראשנו, ובאופן דנשמה בגוף גשמי, נשמה בריאה בגוף בריא, כך שמצרפים אותו לה"מנין" דתפילת מנחה [שלזה זקוקים, ע"פ הלכה, לעשרה יהודים החיים בעולם הזה בפשטות נשמות בגופים, ודוקא בריאה בגוף בריא – בכדי שלא יבלבלו לכוונת התפילה].

יא. בהאמור לעיל (הגילוי (והחיבור) דלמעלה מסדר והגבלה בסדר והגבלה דוקא) מיתוסף עוד יותר בעמדנו לאחרי קריאת כל פרשת בא עד לסיומה וחזומה בפרשת תפילין בגלוי – כיון שבמצוה זו מודגש במיוחד החיבור בין רוחניות (ובלי-גבול) עם הגשמיות (וגבול), עד שנעשים לדבר אחד כנ"ל:

ענינה (תוכנה וכוונתה) של מצות תפילין הוא שעבוד הלב והמוח להקב"ה, אלא שבמצוה זו ישנו חידוש מיוחד, כדאיתא בב"ח⁵⁰, שכוונת המצוה (חלקה הרוחני) – שעבוד הלב והמוח – אינו ענין נוסף על עצם המצוה לשלימות המצוה בלבד, אלא הוא חלק מגוף המצוה ממש, חלק מקיום המצוה במעשה, בגשמיות! ומזה נמשך דוגמתו גם בכל העולם.

וענין זה מודגש גם בשם "תפילין", המורה על כך שעושים מכל גשמיות העולם "תפל" ⁵¹ (בט') ובטל לאלקות (שעבוד לאלקות), ועד שתופלים (בת') ומחברים אותו עם רוחניות העולם [ואזי העולם אינו דבר "תפל", מכיון ש"ע"י העבודה האמורה, נעשה כל דבר בעולם – דבר ממולח (ד"היאכל תפל מבלי מלח"⁵²)], מלח דקדושה, שנותן טעם וממלח את כל המאכל כולו].

יב. ועוד והוא העיקר – שכל הענינים האמורים נעשים בפשטות תיכף ומיד, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בראשנו,

וכולנו הולכים יחדיו – כל בני ישראל שבכל הדורות שהיו וכל בני ישראל שיהיו בדורות העתידים לבוא, ועל אחת כמה וכמה – כל בני ישראל שבדורנו זה, נשמות בריאות בגופים בריאים בתכלית השלימות, ללא שום הפסק בינתיים –

41 (בהנחה אחרת: וכמורמוז גם כמ"ש (ואתחנן ו, ח) "והיו לטוטפות בין עיניך" – גם מלשון טפל ובטל. 52) איוב ו, 1.

48) ראה זח"א קמ, א.

49) ברכות ו, ב.

50) או"ח ס"ח. סכ"ה. ועוד.

לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי והמשולש, ולקודש הקדשים שבו,
ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "שישו ושמחו בשמחת הגאולה", ואח"כ הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק"].

— שיחה ג' —

יג. כאמור – יש לעורר על עניני מעשה בפועל.

וכמדובר בהתוועדות הקודמת⁵³ אודות פרטי ההכנות המתאימות ליום ההילולא, ומכיון שהמדובר בקשר לנשיא דורנו – נשיא כל אנשי הדור, וכל נשי הדור, וכל טף הדור – מובן ופשוט, שהאמור לעיל שייך לכל אחד ואחת מישראל, האנשים והנשים והטף, שכל א' יחליט בנוגע להכנות ופעולות המתאימות לענינו, שכן יש פעולות מיוחדות בהתאם לענינו של נשי ישראל, ועל דרך זה בנוגע לטף, כמדובר כמה פעמים.

וע"ד מה שמצינו בגמרא⁵⁴, שאופן אכילתם של הטף הוא באופן מיוחד – שדרכם לפרר את המאכל שאוכלים, ותוכן הענין בזה – שע"ז נשאר מזון גם לאחרים, שכל אנשי העולם יכולים לאכול וליהנות מזה. ואפילו כשמדובר בפירוורים בלבד, הרי זה ראוי לתרנגול הנמצא ברשותו של היהודי על פי התורה (שמתעורר בכל בוקר ע"י קריאת התרנגול וכיו"ב).

ולהעיר, שענינו של התרנגול הוא כפרת עם ישראל, והוא עומד תמיד מוכן לכפר על ישראל (ועד לאופן של פדיון), והרי ידוע שאופן הכפרה הוא דוקא מתוך שמחה וטוב לבב – כידוע⁵⁵ הרמז שיום הכיפורים הוא "כפורים", כמו פורים, שעיקר ענינו שמחה, וכמו כן הדבר מודגש בערב יום הכיפורים (שאז עושים כפרות), שהרי ביום זה יש חיוב לאכול ב' סעודות, ע"ד ההנהגה דיום השבת.

יד. והנה, דבר זה מודגש במיוחד בזמננו זה – שנמצאים אנו במעמד ומצב שהקב"ה כיפר כבר לישראל על כל הענינים בשלימות, וממילא מובן שהיתה כבר⁵⁶ הכרעת הכף⁵⁷ ואין שום ענין והסברה לעיכוב הגאולה, מאחר שכבר גמרו והשלימו את כל הענינים (כאמור, שישנה גם שלימות הכפרה), כך שנמצאים אנו ב"זמן השיא" – ד"י העכסטיט צייט" בלשון העולם – בו צריכה לבוא תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה!

53 שיחות: ש"פ וארא (לעיל ע' 194; ס"ע 10-209); ואילך. ובכ"מ.
ג' שבט (לעיל ע' 214).
54 ראה פסחים י, ב.
55 תקו"ז תכ"א (נו, ב). וראה תו"א מג"א צה, סע"ד.
56 בהנחה אחרת: שע"פ הלכה כבר היתה צ"ל הכרעת הכף.
57 ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

ויש לומר (ע"ד הרמז), שבכיתוי זה מודגש הענין האמור ("אתפריעו כל נהורין", חיבור וגילוי הלמעלה מסדר והגבלה בסדר והגבלה), אשר זהו גם תוכן ענין הגאולה, שכן, "העכסטע" פירושו שהוא עליון ביותר, למעלה מכל סדר ומדידה והגבלה; וביחד עם זה, הרי זה "העכסטע" צייט", ענין הזמן, שתוכנו החלוקה (מדידה והגבלה) דעבר הוה ועתיד, ענין השייך רק למטה, אצל בני ישראל כפי שהם נשמות בגופים (שכן הנשמה כפי שהיא בגן עדן היא למעלה מכל הענינים דזמן ומקום, והגוף מצד עצמו הוא דבר גשמי ומוגבל בזמן ומקום), ומשניהם יחד נעשה ענין אחד ויחיד – "העכסטע צייט", כהפירוש הפשוט בזה, שאין הכוונה לשני ענינים שמתחברים יחד, אלא לענין אחד ויחיד ממש!

והרי זהו המעמד ומצב דהגאולה העתידה (שאיז יהי' ה"העכסטע צייט" כפשוטו) – שלא יתבטלו אז המדידות והגבלות דגשמיות, מקום וזמן, אלא אדרבה – הענינים הכי נעלים שלמעלה מכל סדר ומדידה והגבלה, "העכסטע" ("אתפריעו") שאין מעלה למעלה הימנה – יומשכו ויתגלו דוקא למטה בעולם הזה הגשמי, במדידת והגבלת הזמן, "צייט", כנ"ל.

וע"י ההחלטות הטובות שכאו"א, אנשים נשים וטף, יחליט בעצמו בכל הענינים, ובפרט בענינים האמורים, כולל ובמיוחד – בכל עניני ההכנות ליום ההילולא – באופן הכי נעלה ששייך בו ("אויפן העכסטען אופן"), ויתעלה לדרגה הכי נעלית שבו – הרי הוא מזרז עוד יותר את הגאולה השלימה, ה"העכסטע צייט", שאז כאו"א יהי' באופן הנעלה ביותר, וכל סביבתו וחלקו בעולם יהיו באופן הנעלה ביותר – "דירה לו ית' ("העכסטע") בתחתונים (ע"ד "צייט")⁵⁸ דוקא, בזמן ומקום, ועד לכל העולם כולו ע"י קיום ז' מצות בני נח וכו'⁵⁹.

טו. ועוד והוא העיקר – שזוכים לכל האמור תיכף ומיד.

וממילא נמצאים כולנו – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך" (כמ"ש בסיום שירת הים), שהוא ג"כ בית המקדש המשולש, שכולל גם שני בתי המקדשות שלפניו,

כולל גם "משולש" בבני ישראל, דמכיון שתיכף ומיד יקויים היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" דבני ישראל מכל הדורות כולם, הרי נמצאים אתנו כל הדורות דבית ראשון וכל הדורות דבית שני (משולש),

ועל אחת כמה וכמה – כל בני ישראל שבדורנו זה, שגם עתה נמצאים וחיים הם בעולם הזה באופן דנשמות בגופים בתכלית השלימות, ודוקא הם יש בכחם וביכולתם

להמבואר שם שכ"א הוא חד עם עצומ"ה כפי שהולך ונתקבל גם ע"י אוה"ע, ושם: ובפרט ע"י קיום שבע מצוות בני נח.

58) ראה תנחומא נשא טז. בחוקתי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

59) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן סי"ט, בהמשך

לברך ברכה על מאכל גשמי⁶⁰ – "ברוך אתה . . אלקינו מלך העולם", שמברכים וממשיכים (ברכה מלשון הברכה והמשכה⁶¹) את הקב"ה ("אלקינו") כפי שהוא במעמד ומצב ד"מלך", והמשכה זו היא ב"העולם", ואזי מגלים איך ש"אלקינו מלך" ו"העולם" הוא דבר אחד ויחיד ממש (ולא שני דברים נפרדים, ח"ו).

וזה פועל גם על כל שאר הברכות וההמשכות, וכמודגש גם בהברכה שיוצאים בה בדיעבד על כל המאכלים (ובפרט בעמדנו לאחרי – "בדיעבד" – כל מעשינו ועבודתינו דזמן הגלות בתכלית השלימות) – "שהכל נהי' בדברו", שתיכף ומיד ניכר בגלוי בכל הבריאה ש"בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם"⁶², שנעשה בגלוי דירה לו ית' בתחתונים.

ודוקא נשמות בגופים – נשמה בריאה בגוף בריא, ואדרבה – הנשמה ניוזנית מן הגוף, ובאופן כזה שהנשמה מכירה ומרגישה שחיותה באה ע"י הגוף, כפי שתהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תיכף ומיד ממש, ו"הוי' ימלוך לעולם ועד"⁶³.

[אחרי שיחה זו ניגנו את מארש ר"ח כסלו].

— שיחה ד' —

טז. בקביעות שנה זו חל יום ההילולא ביום הרביעי בשבוע, שביום ד' הראשון ניתלו שני המאורות הגדולים, "ניתלו" בת', אלא שמצד המאורע והקטרוג שהי' לאחר מכן (כמבואר בחסידות⁶⁴ שזה קשור עם ענין שבירת הכלים דעולם התהו) נעשה מיעוט הלבנה, "ניטלו" בט'.

ושלימות התיקון לזה נעשית בדורנו זה, כשנמצאים בדור אחד לפני הדור "העשירי יהי' קודש" דהגאולה, ובמילא הרי זה דור התשיעי.

וכפי שרואים שהמעמד ומצב דדורנו זה (אינו באופן ד"ניטלו", חסרון והעדר, אלא) הוא בשלימות (ע"ד "ניתלו" בת') – דלא רק שכל בני ישראל הם "מלאים מצוות כרימון"⁶⁵, כמו שהרימון מלא גרעינים (אשר, עם היותו מלא מהם, הרי הם בהגבלה ובמספר מסויים, שדוגמתו גם בנוגע למצוות של יהודי בדרגא זו שהן בהגבלה ומספר מסויים, ונוסף לזה – כל גרעין וגרעין נפרד ומובדל מחבירו, ובפרט ע"י הקליפה שמפרידה ביניהם; אלא שע"י הקליפה הכללית השומרת, הרי הם מאוחדים בפרי אחד)

63 בשלח טו, יח.

60 בהנחה אחרת: לקיים מצוה ולברך עלי' ברכה.

64 ראה סה"מ תרס"ד (קה"ת, תשנ"ד) ס"ע קפז"ח.

61 ראה תו"א מקץ לז, ג. ובכ"מ.

סה"מ קונטרסים ח"א קצב, א ואילך.

62 תהלים לג, ו.

65 חגיגה בסופה. וש"נ.

– אלא מצב הדור הוא באופן נעלה יותר מ"כרימון", היינו שדרגתו (אפילו) של יהודי סתם הוא שמלא מצוות יותר מרימון, וגם אופן קיום המצוות אצלו הוא בדרגא נעלית יותר מרימון.

יז. והדגשה יתירה בזה בנוגע לנשי ובנות ישראל שבדורנו:

דובר כמה פעמים, ששלימות קיום המצוות דנשים ובנות בישראל מודגש במיוחד במצוה המיוחדת להן, הדלקת נר שבת (ויו"ט) – שדוקא הן מכניסות את השבת לבית, שהרי עוד לפני תפילת קבלת שבת וקידוש שבת הנעשים ע"י הבעל – מקדימות הן (תיכף ומיד בתחילת השבת) להאיר את כל הבית בנר של שבת קודש⁶⁶, ומכיון ששבת כוללת את כל התורה ומצוותי ד"לכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל⁶⁷, הרי, שע"י השלימות בקיום מצוה זו שמכניסה את השבת – נפעלת שלימות בכל המצוות כולן.

ולא עוד, אלא שע"י הדלקת הנר הרי הן מאירות גם את הבעל, האב והאח, ועד שנעשה כל החדר והבית של בני המשפחה (ועד לכל השכונה כולה וכו') ועד לכל העולם (כולו) מואר בפשטות [לכאורה בדרך אגב בלבד, אבל הרי בקדושה אין דרך אגב], שזה נעשה דוקא ע"י ה"אשה ובת" (בלשון העולם).

ויש להוסיף, ששלימות המצוות הנעשית ע"י נשי ובנות ישראל מרומזת גם בזה, שרמ"ח מצוות עשה בתוספת ב' הקוין דאהבה ויראה [כידוע⁶⁸ ששלימות קיום רמ"ח מצוות עשה היא דוקא כאשר יש בהן משני הקוים גם יחד, או עכ"פ א' מהם] הם בגימטריא "נר"⁶⁹.

ועוד ועיקר, שע"י באים למעמד ומצב נעלה יותר, שמה"נר" נעשית "מדורה" (שלמעלה מ"נר"⁷⁰), ועד לקיום היעוד ד"והי' לך הוי' לאור עולם"⁷¹, אור הגאולה העתידה, כמבואר בחסידות⁷⁰, שאור זה הוא למעלה מ"מדורה". וזהו גם מה שאור זה הוא "אור עולם" – אור תמידי ונצחי בכל הזמנים כולם. וכמבואר בתורה אור⁷² – שאמיתית ענין הנצחיות ד"יום שכולו ארוך"⁷³ היא "שגם מתחילתו הוא ארוך", כיון שזהו ענין נצחי בעצם, שאין שייך בו הפסק כלל, שזהו ענין ה"אור" דהגאולה העתידה, שהיא גאולה נצחית שאין אחרי' גלות כלל¹⁹. ובמילא מובן, שנצחיות זו מתחילה תיכף ומיד בהתחלת ההמשכה והגילוי דאור זה.

ית. וזוהי העבודה דנשי ובנות ישראל, באופן שהנשים מחנכות ומשפיעות כן על הבנות, ועד"ז להיפך הבנות על האמהות – להאיר ב"נר מצוה".

66) ראה גם שיחת ליל שמע"צ (לעיל ח"א ע' 178).
 67) שבת פו, ב.
 68) ראה תניא רפמ"א.
 69) זחי"ב קסו, ב. וראה לקו"ת בהעלותך לג, ג. שלח
 מד, ד. ובכ"מ.
 70) ראה קונטרס עץ החיים בתחלתו. ועוד.
 71) ישע"י ס, יט.
 72) תולדות יח, סע"ד.
 73) ראה קידושין לט, ב. וש"נ.

ועבודה זו נמשכת ונעשית בשלימות – אפילו באם נעדרת ח"ו האם⁷⁴ (ע"י ההסתלקות מעולם הזה והעלי' תיכף ומיד לעולם האמת)⁷⁵ – הרי הבנות שנתחנכו על ידה (ועד"ז ומעין זה – הבנים) משלימות את העבודה שנחסרה עתה, העבודה שהיתה צריכה להיעשות ע"י אמם.

וע"י שהן ממשיכות בכך, הרי "מה זרעה בחיים", שזרעה ממשיכים את עבודתה עצמה כתוצאה ובהתאם לחינוך שהיא חניכה ו"זרעה" בהן – הרי מובן שיש לה חלק ופעולה בעבודתם של בני' ובנותי', כי זה משלים גם את העבודה שהיא היתה צריכה לעשות, "אף היא בחיים"⁷⁶ (נוסף לזה – שע"ז הם פועלים הוספה ועלי' בהנשמה בעולם האמת).

[והיינו, שע"ז שזרעה הם במעמד ומצב ד"חיים" – לאורך ימים ושנים טובות, נשמות בריאות בגופים בריאים, ותיכף ומיד – בלי הפסק כלל – לחיים נצחיים דגאולה האמיתית והשלימה – הרי זה פועל ש"היא בחיים" – כמו שהיתה נשמה בגוף בעולם הזה הגשמי!

ועד"ז בנוגע לכל בני ישראל – שע"י עבודתם של הבנים והבנות וכו' במעמד ומצב ד"זרעו בחיים", הרי הם פועלים שכל הדור האחרון הנמצא בעולם האמת נהי' "דור ח"י".

ואדרבה – ע"י ירידה זו ניתוסף ומיתוסף עוד יותר, כיון שירידה זו היא (ככל הירידות בעולם) אך ורק לצורך עלי', אשר זוהי ההסברה היחידה – מה שלאחרי שכבר נגמרו והושלמו כל הענינים וכל העבודה ותיכף ומיד צ"ל הגאולה האמיתית והשלימה, ואעפ"כ ישנה ירידה – לפי שירידה זו היא מצד העלי' הגדולה הבאה על ידה ולאחרי', שאילולא הירידה לא הי' ניתן להשיגה. והיינו, שעל ידה נמשכת תוספת חיות בפעולותיהן של הנשים ובנות הנמצאות באופן דנשמות בגופים דכל הדור כולו [ועד"ז באלה שבעולם האמת], ועאכו"כ בנוגע ל"זרעה בחיים", הן בנים, והן, ובמיוחד, בנות.

יט. והעיקר הוא כאמור – שתיכף ומיד יקויים היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" ונשיא דורנו בראשנו, ומכיון שנשיא דורנו התמסר לכל אנשי דורו, לכל נשי דורו, ולכל טף דורו – הרי גם הם קמים יחד עמו תיכף ומיד,

ובאופן, שבתחילת הקימה בתחיית המתים – יקומו כמו שנסתלקו, כדאיתא כמה פעמים בחז"ל⁷⁷, ומיד לאחרי זה "מתרפאין" בשלימות [וא' הביאורים לזה – מפני שהגאולה נמשכת בעולם הזה ובגדרי עולם הזה].

הדברים (ואולי גם הרמז בהמוכר לעיל ס"ד אודות שושנה) היתה למאורע זה. המו"ל.
76) ע"פ תענית ה, ב.
77) ב"ר פצ"ה, א.

74) בהנחה אחרת: א' מההורים.
75) ביום ועש"ק פ' בא היתה הלוויית הרבנית רייזל (שושנה) ע"ה גוטניק (ובראש המלוים – יבלח"ט – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א). וכנראה, שכוונת

ועוד והוא העיקר, שע"י פעולה ח"י זוכים לגאולה ח"י, וכל הדור ח"י, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שאז יהי "הקיצו ורננו שוכני עפר" והיא⁷⁵ בתוכם, נשמה בגוף דוקא, אם ח"י יחד עם בת ח"י ("א לעבעדיקע מוטער צוזאמען מיט א לעבעדיקע טאָכטער"), בחיים נצחיים דלעתיד לבוא! וממילא כל הפעולות הן פעולות מתוך חיות בתכלית השלימות.

וכאמור, כל זה נעשה תיכף ומיד ממש, ש"מיד" הוא גם ר"ת משה, ישראל (בעש"ט), דוד (כמדובר כמה פעמים הר"ת בזה, ונתקבלו הדברים), אשר לעת עתה נמצאים הם במעמד ומצב דנשמות שלמעלה מגופים, ותיכף ומיד זוכים שגם הם מגיעים לתכלית השלימות שלהם שתהי' בעולם התחי' דוקא [כפסק דין תורת החסידות⁷⁸ כשיטת הרמב"ן⁷⁹ (דאף שלכל הדעות תחיית המתים היינו נשמות בגופים, הרי לכמה דעות אין זו עדיין תכלית שלימות השכר והמעלה, משא"כ לדעת הרמב"ן – זהו עיקר שלימות כל הענינים)], וביחד עמהם יקומו כל בני ישראל דכל הדורות כולם, האנשים והנשים והטף, שכ"א מהם הוא חד ממש עם עצמות ומהות (כמבואר בכמה מקומות בחסידות, והולך ונתקבל הדבר, כולל גם ע"י אומות העולם),

ועל אחת כמה וכמה שכל בני ישראל בדורנו זה נשארים נשמות בגופים בתכלית השלימות,

וממעמד ומצב זה – ממשיכים תיכף ומיד, ללא שום הפסק בינתיים, בהחיים נצחיים דזמן הגאולה האמיתית והשלימה, ונשיא דורנו בעל ההילולא – בראשנו, בארצנו הקדושה ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי – "מקדש אדני-כוננו ידיך", ותיכף ומיד ממש.
[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמחה].

— שיחה ה' —

ג. כאמור לעיל – יש להחליט החלטות טובות בנוגע לכל ההכנות ליום ההילולא, יו"ד שבט, הכנות מתאימות לכל אחד לפי ענינו, אנשים נשים וטף, ובכל ענינו ועבודתו של בעל ההילולא, שעבד עבודתו באופן דמסירות נפש!

והדגשה מיוחדת בזה בנוגע לנשים, כידוע שבעל ההילולא התעסק (ובמיוחד בשנים האחרונות) במסירות נפש מיוחדת בנוגע להפצת היהדות ולימוד התורה גם בנשים,

אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ב ס"ע ערוז ובהערה 23 שם. וש"נ.
79) בשער הגמול בסופו.

78) תו"א יתרו עג, ריש ע"ב. לקו"ת צו טו, ג. שבט שובה סה, סע"ד. סהמ"צ להצ"צ יד, ב. ועוד. וראה אוה"ת חוקת ע' תתט. (כרך ה) ע' א'תרלו. וראה

ואפילו בטף דנשים, בנות, שבזמנו – הי' בכך חידוש, שנשיא בישראל יתעסק בזה עד כדי כך.

ואע"פ שעוד בשנים שלפני זה מצינו דוגמתו אצל גדולי עולם [כידוע גם מכמה מהמכתבים שנשלחו על ידם בענין זה], הרי זה לא נתקבל אצל כלל ישראל, ואפילו במקומות שקיבלו על עצמם הנהגה זו, היו בזה הגבלות מסויימות וכו'. ואילו ע"י התעסקותו ופעולותיו של נשיא דורנו בזה, סרו במשך הזמן הגבלות אלה, ופעולותיו בזה נתפשטו והגיעו בכל מקום ומקום, ועי"ז ניתוסף שלא בערך בלימוד התורה דנשי ובנות (גם טף) ישראל. [וממילא הוכרחו להתקבל ענינים נוספים, עד שאחר כך כעבור משך זמן נוסף – נתקבלו הענינים לא בהכרח, אלא מרצונם הטוב].

וענין נוסף בזה – שהפצת היהדות (בכלל) והפצת לימוד התורה (בפרט) בין נשים ובנות – היתה דוקא מתוך פנים צהובות, ומתוך שמחה דוקא, כמדובר לעיל⁸⁰.

כא. ויהי רצון שע"י עצם ההחלטות הטובות בכל הענינים האמורים – נזכה לעלות מלמטה למעלה, מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה, וכאמור תיכף ומיד, החל מנקודת המקום כאן, ונקודה זו בזמן,

ובפרט כאשר נמצאים אנו בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים (בית תורה, תפילה וצדקה) גם יחד (אשר לאמיתתו של דבר – כל בית יהודי הוא בית מעשים טובים, וברובא דרובא – הוא גם בית תורה ותפילה, ועד כדי כך, שענין זה ניכר גם ברהיטי הבית), שזה מסייע עוד יותר לכך – שנזכה תיכף ומיד לעליית כלל ישראל מלמטה למעלה, מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה.

[ולהעיר גם מהרמז שבת"ב "בית", שהיא כוללת את כל סדר ההשתלשלות: הב' ד"ב ראשית, תחילת התורה ותחילת בריאת העולם; היו"ד מורה על מתן תורה – עשרת הדברות; והת' הרי היא סיום וחותם כל הא"ב, כך שישנם בשלימותם כל הענינים מא' עד ת' ועשרת הדברות באמצע, שמזה באים תיכף ומיד להתן-תורה דהגאולה האמיתית והשלימה, "תורה חדשה מאתי תצא"⁸¹].

ולכן, כרגיל בהתועדויות כאלו – אלה שהכינו קנקני משקה המשמח יעלו עתה מלמטה למעלה ויכריזו את פרטי הדברים שבזה, אודות ההתועדויות וכו', ומהם יראו וכן יעשו כמה וכמה.

כב. ועוד והוא העיקר – שמזה נבוא תיכף ומיד ממש, עוד קודם תפילת המנחה וקריאת פרשת בשלח – לעלי' מלמטה למעלה, העלי' דהגאולה האמיתית והשלימה, ווארו עם ענני שמיא⁸² – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש,

(82) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(80) שיחת ג' שבט (לעיל ס"ע 212; ע' 214).

(81) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

ולבית המקדש השלישי, ולקודש הקדשים שבו, עד לאבן השתי' "שממנה הושתת העולם"⁸³, אשר יחודה הוא בכך, שהחורבן לא פגע בה כלל וישנה בשלימותה עד היום הזה, אלא שביחד עם זה, הרי לעתיד לבוא היא נעשית מציאות חדשה. ועד"ו בנוגע לכל העולם ש"הושתת" ממנה – שגם ה"עולם החדש" דלעתיד לבוא ("אז ס'וועט אַוועקגעשטעלט ווערן אַ נייער וועלט") יתלבש בתוך מציאות העולם כפי שהוא עתה (כנ"ל בארוכה).

ויתירה מזו – שעוד לפני ה"ענני שמיא" – נעשה ביתו של כאו"א מישראל כפי שהוא במקומו עתה (בלשון הידוע) "דירה לו ית' בתחתונים", אשר דוקא ב"דירה" נמצא ומתגלה בעל הדירה בכל עצמותו⁸⁴; ואם כן הוא בבעלותו ("בעה"ב'שקייט") של בשר ודם בדירתו – על אחת כמה וכמה בנוגע להבעלות ("בעה"ב'שקייט") של הקב"ה בעולמו,

ועי"ז מתקיים היעוד ד"והיו עיניך רואות את מוריך ולא יכנף עוד מוריך"⁸⁵, "פירוש שלא יתכסה ממך בכנף ולבוש"⁸⁶, גם לא הלבושים הכי עליונים ד"לכבוד ולתפארת", אפילו לא בבחי' "כנף העליון", כי אם גילוי עצמותו ומהותו ית', כפי שיהי' בגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד והוא העיקר – גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, והוא העיקר! [לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:20 לערך].

קצג. סה"מ בראשית ח"ב ע' סו. וש"נ.

(85) ישעי' ל, כ.

(86) תניא פל"ו (מו, א).

(83) יומא נד, ב.

(84) ראה אוה"ת בלק ע' תתקצו. סה"מ תרל"ה ח"ב

ע' שנג. וש"נ. המשך תרס"ו ס"ע ג. סה"מ תרע"ח ע'

בס"ד. שיחת אור ליו"ד שבט ה'תשנ"ב
— לאחרי תפילת ערבית —

הנחה בלתי מוגה

בעמדנו בסיום יום השלישי שהוכפל בו כי טוב¹, ובהתחלת יום הרביעי שבו ניתלו
המאורות², "ניתלו" בת' –

יהי רצון שבקרוב ממש יהיו – "שנ³ המאורות הגדולים"⁴ בגאולה האמיתית
והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ושענין הצדקה ימהר ויזרו זאת עוד יותר⁵ – באופן שיהא תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת מהנאספים שי' – "קונטרס מאמרים
תרפ"ב", בצירוף ב' שטרות של דולר לצדקה].

(4) ראה לקו"ת צו י, א. אוה"ת נ"ך ע' רטזיח. המשך
תרס"ו ע' תט. שם ס"ע תמד ואילך.
(5) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך).

(1) ראה פרש"י בראשית א, ז.
(2) בראשית שם, יד ואילך.
(3) שם, טז.

בס"ד. שיחת מוצאי י"א שבט ה'תשנ"ב

— לאחרי תפילת ערבית —

הנחה בלתי מוגה

א. נמצאים אנו לאחרי העשירי בחודש, שממנו עברנו לאחד-עשר בחודש, אשר חודש זה הוא ג"כ חודש האחד-עשר.

והנה, הענין ד"אחד עשר" בכלל קשור בפשטות [כמו כל עניני הלכה, ועאכו"כ ענינים הקשורים גם עם הענין ד"תפילה יומית" (כתפילת ערבית שהתפללנו עתה)] עם העולם, ש"נברא בעשרה מאמרות"¹.

ומזה מובן, שכאשר אומרים "אחד עשר", הרי זה למעלה ממדידת והגבלת העולם². אמנם, ביחד עם זה, הרי זה "מאמר" או יום מסויים, ובמילא הרי זה כפי שהענין שלמעלה ממדידה והגבלה נמשך ויורד אח"כ במדידה והגבלה.

וענין זה ישנו, כאמור, כבר ביום שהוא עשירי מצד עצמו (מצד שכללות החודש הוא החודש ה"אחד עשר"). ואח"כ בבוא מוצאי היום (כמו הזמן שנמצאים בו עתה), ובמיוחד לאחרי שכבר התפללו תפילת מעריב [דביחד עם זה שהיא קשורה גם עם הקטרת האברים ופדרים של היום הקודם³, הרי היא ג"כ – והוא העיקר – תפילה של יום הבא, תפילה הראשונה מג' התפילות (ערבית שחרית ומנחה) דאותו היום] – ישנם שני הענינים ביחד, כמדובר שבמוצאי יום האחד והתחלת היום השני כלולים שני הענינים (דשני הימים).

וצריך להבין, דכאשר ישנו ה"י"א בענין אחד (חודש ה"א), מה מוסיף ה"י"א בענין השני (יום ה"א בחודש)?

ב. הביאור בזה יובן מחילוק זה גופא – ד"י"א האחד הוא בחודש, וה"י"א השני הוא בימים, היינו שאין זה יום עשירי אלא יום אחד עשר.

וענין זה קשור עם החילוק בין לבנה (שעל ידה היא חלוקת החדשים) ושמש (שעל ידו הוא החילוק דיום ולילה), שזהו החילוק בין משפיע (שמש) ומקבל (לבנה).

דהנה, כל יהודי צריך להיות "משפיע" בכל העולמות כולם, שהרי ביחד עם זה ש"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"⁴, מחוייב כל יהודי לומר "בשבילי נברא העולם"⁵, היינו, שהוא משפיע בכל העולם, ומחזיק ומקיים את כל העולם ע"י השפעתו.

(4) משנה ובריייתא סוף קידושין (ע"פ גירסת הש"ס

כת"י (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד). וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ' רמז רעו).

(5) סנהדרין לז, א (במשנה).

(1) אבות פ"ה מ"א.

(2) ראה אוה"ת במדבר ע' קכח. סה"מ עטר"ת ע' תקנב. שם ע' תקפז.

(3) ברכות כו, ב.

ולהוסיף, שזה קשור גם עם הענין ד"אני נבראתי לשמש את קוניי" – היינו שהוא ענין ד"י"א" (משפיע) לגבי הקב"ה!

שהרי הקב"ה כפי שהוא בא בהתגלות ("קוניי"), הרי הוא קשור במיוחד עם עשר ספירות; אמנם אצל הקב"ה עצמו ישנו גם ענין ההתגלות (בחי' ה"י"א") כפי שהוא למעלה ממדידה והגבלה (שאת זה ממשיך היהודי ע"י עבודתו).

ובלשון הכתוב⁶ – "אחד עשר יום מחורב", וכפי שמפרשים בזה⁷, ש"חורב" קאי על הענין דמתן תורה, שבמתן תורה הי' המדידה והגבלה דעשרת הדברות, ובוזה ניתוסף הענין ד"אחד עשר יום מחורב", היינו – שזהו ענין נעלה יותר מהגילוי ד"עשרה" שהי' בחורב.

ג. והנה, ענין זה קשור גם עם המשך הפסוק, "אחד עשר יום מחורב" דרך הר ש"עיר":

וכמדובר כמה פעמים שלעתיד⁸ לבוא יהי' גם ה"אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו"⁹, שזהו הענין ד"ש"עיר" למעליותא, ע"ד י"ג תיקוני דיקנא, שכן, "ש"עיר" הוא גם מלשון שערות, נוסף על זה שנקרא "ש"עיר" על שם שהי' מלא שערות¹⁰. וכמדובר כמה פעמים¹¹ שישנו ג"כ ה"יעקב ועשו האמורים בפרשה"¹² – כפי שכל הענינים הם בקדושה.

ד. ויש לקשר זה גם עם פרשת השבוע, פרשת שירה – "ויהי בשלח פרעה את העם", שהרמז בוזה הוא, שפרעה ד"אתפריעו ואתגליין מיניי" כל נהורין¹³ משלח ומסייע את "העם" (ע"ד הפירוש ב"בשלח פרעה" בפשטות), היינו שהקב"ה מסייע ש"העם" ייצא ממצרים וגבולים¹⁴.

ומשם הם הולכים "אל ארץ טובה ורחבה"¹⁵, "ארץ אשר . . . עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁶,

ובאופן, שגם הגשמים שבה הם רק לברכה, ואדרבה – עיקרן לברכה, וגם זה נעשה באופן שלמעלה מכל מדידה והגבלה,

כולל – שהארץ עצמה היא בתכלית השלימות, שלא שייך אפילו לנגוע בחוט השערה אחד שבה, כמדובר כמה פעמים¹⁷.

(13) זח"א ר"י, א.

(14) ראה תו"א וארא נז, ב ואילך. ובכ"מ.

(15) שמות ג, ח.

(16) עקב יא, יב.

(17) ראה גם ר"ד בחלוקת הדולרים מוצאי יו"ד שבט (לקמן ע' 341 ואילך). שיחת אור לי"ז שבט ב"יחידות כללית" (לקמן ע' 272).

(6) דברים א, ב.

(7) שמו"ר פמ"ב, ח. נתבאר במקומות שבהערה 2.

(8) ראה אוה"ת וישלח רל, ב ואילך.

(9) ראה זח"א ד, א.

(10) תולדות כז, יא ובפרש"י.

(11) ראה לקו"ש ח"כ ע' 114. וש"נ.

(12) פרש"י ר"פ תולדות.

ומכיון שישנם עדיין, רחמנא ליצלן, ענינים כאלה, מצב כזה, ופרטים כאלה, שיש צורך לבטל ולשלול אותם ("באווארענען") – יהי רצון שזה יתבטל "כעפרא דארעא"¹⁸, ע"ד "ביטול חמץ", שתוכנו וענינו הוא ביטול כל ענין הקשור עם היצר הרע¹⁹, חמץ.

כלומר – לא רק הענין ד"ביעור חמץ", אלא גם "ביטול חמץ" – שבזה ישנו גם ענין למעליותא, שהחמץ מתבטל אל ה"מצה", לענין הקדושה, שבאופן זה ישנה ג"כ המעלה האמורה לעיל – "אחד עשר יום".

ה. וזו נעשית ג"כ ההקדמה ממש אל ההליכה "אל ארץ טובה ורחבה", "ארץ נחלי מים"²⁰, ארץ אשר "למטר השמים תשתה מים"²¹.

וכמדובר כמה פעמים בארוכה, שלהיותה "ארץ אשר . . . עיני הוי' אלקין בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", הרי עמידתה וקיומה תלוי ב"למטר השמים תשתה מים", ש"לא כארץ מצרים" שחיותה וקיומה היתה ע"י ש"והשקית ברגלך"²², מהיאור ומהנילוס²³ – נהר שבארץ, משא"כ בארץ הקודש.

וממילא, ארץ הקדש נשאת בשלימותה – שלימות הארץ ביחד עם שלימות התורה ושלימות עם ישראל.

ואז הרי זו שלימות משולשת ונצחית, לא רק כלשון הכתוב²⁴ "החוט המשולש לא במהרה ינתק", שמדבר ב"חוט המשולש" בכלל, ובמילא הרי זה כולל "חוט המשולש" שאי אפשר לומר עליו "לא ינתק" סתם (כלומר בכלל, גם שלא "במהרה"), אלא רק ש"לא במהרה ינתק", דמכיון שזהו חוט המשולש (אפילו) דלעומת-זה, הרי ע"י החיבור ד"חבור עצבים אפרים"²⁵ יש בזה את הענין ד"החוט המשולש", אבל (אמנם "לא במהרה" (אלא) סוף כל סוף "ינתק", כמדובר כמה פעמים; משא"כ "החוט המשולש" האמור (שלימות התורה, שלימות עם ישראל ושלימות הארץ) הוא בדוגמת הנצחיות דבית המקדש השלישי, שנוסף להיותו שלישי הרי הוא ג"כ בית המקדש המשולש.

ו. ועוד והוא העיקר – שנזכה לזה תיכף ומיד,

שהרי מתכוננים לשבת שירה, ששם נאמר ג"כ "הוי' ימלוך לעולם ועד"²⁶, ונמצאים כבר ביום החמישי, ולאחריו יום השישי, ולאחר מכן בא יום השלישי – יום השבת קודש, כך שנזכה תיכף ומיד עוד ביום זה – ל"הוי' ימלוך לעולם ועד".

23 ראה פרש"י עה"פ.

24 קהלת ד, יב.

25 הושע ד, יז. ב"ר פל"ח, ו. במדב"ר פי"א, ז. אוה"ת נח (כרך ג) תרלב, ב. נ"ך (כרך ג) ס"ע א'רא ואילך.

26 בשלח טו, יח.

18 נוסח "כל חמירא".

19 ראה לקו"ת צו יג, ג. ובכ"מ.

20 עקב ח, ז.

21 שם יא, יא.

22 שם, י.

ובפרט שנמצאים לאחרי תפילת ערבית, ואח"כ מסיימים ג"כ, כרגיל – בעשיית כאו"א שליח לנתינת הצדקה, אשר צדקה מזרזת את הגאולה²⁷, עוד יותר מכמו שחשבו עד עתה.

וביחד עם זה זוכים – שתמורת הענין ד(שבת) שירה לשון נקבה, נעשה תיכף ומיד ממש "שיר חדש", כמו שאומרים בהגדה של פסח²⁸ שנשיר לפניו "שיר חדש" – לשון זכר דוקא, וכפירוש התוספות²⁹ (וכמדובר כמה פעמים) שזה מורה על גאולה שאין אחרי' גלות.

ובמילא הרי זה נעשה תיכף ומיד, שעוד בלילה זה ממש, נעשה מיד – ממש ממש ממש – הענין ד"ונאמר לפניו שיר חדש" – בארצנו הקדושה, "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו"³⁰,

ובארצנו הקדושה גופא – נמצאים בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ועד לבית השלישי, ובית המקדש המשולש.

ותיכף ומיד ממש, עוד ביום החמישי, ועאכו"כ ביום השישי שלאחריו, שאז נעשה מיד הקשר עם עניני ראש השנה, שכן ראש השנה הי' ביום השישי למעשה בראשית³¹; וזהו ג"כ הקשר ד"הוי' ימלוך לעולם ועד" עם זכרונות, מלכיות ושופרות.

ושזנכה תיכף ומיד ל"תקע בשופר גדול לחירותינו"³², ועד שיהיו מלכיות, זכרונות ושופרות אפילו בשבת³³ (כמדובר כמה פעמים),

ומלכיות, זכרונות ושופרות וכולם – תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שי' שטר של דולר, לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

31) ראה תוד"ה לתקופות – ר"ה ח, א. בחיי בראשית א, יג (ד"ה ויש לך לדעת). חדא"ג מהרש"א ר"ה כז, א. 32) ברכה עשירית דתפלת שמו"ע. נוסח תפלת מוסף דר"ה (ברכת שופרות). 33) ראה לקו"ת ר"ה נו, ג. ובכ"מ.

27) ראה ב"ב י, א. 28) ברכת "אשר גאלנו" (פסחים קטז, ב כגירסת הרי"ף והרא"ש שם). 29) פסחים שם – ד"ה ה"ג ונאמר (ממכילתא בשלח טו, א). 30) בא י, ט. 31) בא י, ט.

בס"ד. התוועדות ש"פ בשלח, שבת שירה, י"ג שבט ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[אחרי שבירך כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין, ניגנו 'עס קומט שוין די גאולה'].

א. שבת זו היא השבת שלאחרי יו"ד שבט, יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

וממילא מובן, שכמו שבכל שבת נעשית השלימות והעלי' דכל עניני ימות השבוע באופן ד"ויכולו"¹, כמו כן בשבת זו – שבה נעשית תכלית השלימות והעלי' בכל עניני יום ההילולא.

והדגשה יתירה בזה בקביעות שנה זו, שיום ההילולא חל ביום הרביעי בשבוע, שאז אומרים בה"שיר של יום" את ה"לכו נרננה הקטן" (דעם קליניעם לכו נרננה" בלשון העולם)², גם בתור הכנה והתחלה של יום השבת שלאחריו, שזה מדגיש עוד יותר שהעלי' והשלימות בכל עניני יום הרביעי, יום ההילולא, היא ביום השבת, שבו אומרים את ה"לכו נרננה" בשלימות, על כל פרטיו.

[ולהוסיף, שמ"לכו נרננה" באים לסיום התפילה באמירת הפסוק "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"³, הקשור במיוחד עם בית המקדש השלישי, בית המקדש המשולש].

ב. בזה (הקשר והשייכות דשבת זה ליום ההילולא) מיתוסף עוד יותר [נוסף מצד קביעותו של] יום ההילולא – ביום הרביעי] גם מצד השבת עצמו ופרשת השבוע – שבת (פרשת) שירה:

ירוע הפירוש⁴ במאחז"ל⁵ "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר", כמבואר בכמה מקומות שע"י ה"שיר" נעשית העלי' ("נמשכין") בתכלית השלימות, כולל ובמיוחד – השירה שבפרשה זו.

וממילא מובן, שבעמדנו ב"שבת שירה" – הרי העלי' דכל עניני ההילולא דיום הרביעי שנעשית בשבת היא ביתר שאת ויתר עוז!

(4) ראה תו"א תשא (הוספות) קיג, א. לקו"ת ברכה צח, א. ועוד.
(5) שבת נא, ב (במשנה).

(1) בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ (בראשית מב, סע"ב ואילך. (כרך ג) תקה, ב ואילך. תקח, א ואילך).
(2) ראה לקו"ד ח"א לג, א. "היום יום" כג כסלו.
(3) תהלים קמ, יד.

וכל זה – בנוסף לעלי' שהיתה ביום ההילולא עצמו, שאז בעל ההילולא עצמו ו"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו"⁶ מתכללים יחד ומתעלים בעלי' נעלית ביותר – עלי' באין ערוך לכל העליות בימי ההילולא עד עתה. ומכיון שכן הוא בנשיא הדור, הרי "בתר רישא גופא אזיל"⁷, שזה פועל בכל אנשי הדור, כאן למטה בארץ, כיון שביחד עם גודל העלי' כו' – הרי דוקא אז נעשית ההמשכה דכל ענינים אלה למטה באופן ד"פועל ישועות בקרב הארץ"⁸, כמדובר כמה פעמים.

ג. ועוד ועיקר – שבעמדנו בשבת "שירה", בתכלית שלימות העלי' – הרי זה מהוה טעם נוסף לביאת הגאולה [כמו כל ענין וענין – שהנקודה העיקרית שבו היא שייכותו להגאולה], שגם אז יהי' ענין השירה – "בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר", ואדרבה: השלימות בזה – "ונודה לך שיר חדש על גאולתנו"⁹, שיר לשון זכר דוקא, להיותה גאולה שאין אחרי' גלות¹⁰.

וההתחלה בזה היא כבר עתה, שכן כל היעודים דלעתיד לבוא באים ע"י מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות דוקא, וכמ"ש אדמו"ר הזקן בספר התניא¹¹ בפירוש מאחז"ל¹² "שכר מצוה מצוה", שאמיתית ה"שכר" הוא קיום המצוה עצמה, שכן, בשעת עשיית המצוה נעשה הצוותא ו(יתירה מזו) החיבור¹³ בין מקיים המצוה למצוה המצוות, הקב"ה! ולהוסיף, שע"פ הידוע שבנוסף לכך שהקב"ה הוא מצוה המצוות לישראל הרי הוא ג"כ מצוה המצוות לעצמו, ד"מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"¹⁴ – מובן, שלכל לראש – הקב"ה צריך (כביכול) לקיים את המצוות, החל מקיום הציווי שבפרשתנו שהוא עיקר מצוותו – "הוי' ימלוך לעולם ועד"¹⁵, באופן נצחי, כפי שיהי' בגלוי תיכף ומיד ממש בגאולה האמיתית והשלימה!

וכפי שאמרנו בתפילות היום (בקדושת יום השבת), שגאולה זו תהי' גאולה נצחית – "לדור ודור ולנצח נצחים". ואז מתגלה בכל הנבראים ש"אתה קדוש ושמך קדוש" (כההמשך בברכה שלאחרי זה), שבזה נכללים כל הנבראים שבעולם שהיותם היא (רק) מ"שמך קדוש", וביחד עם זה, הרי כח ההתהוות שלהם בכל רגע הוא דוקא מ"אתה קדוש", אשר, "הוא (אתה) לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס"¹⁶, ועד שהיש המתהווה הוא "כלי" אל (ועד שנעשה "חד" ממש עם) היש האמיתי¹⁷.

(12) אבות פ"ד מ"ב.

(13) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. שלח לו, ד. ובכ"מ – נסמן בסה"מ פורים ע' ז הערה 55.

(14) שמו"ר פ"ל, ט.

(15) טו, יח.

(16) אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

(17) ראה ביאוה"ז (לאדהאמ"צ) פרשתנו מג, ג. ד"ה ולקחתם לכם תרס"א (סה"מ תרס"א ע' קצא ואילך).

(6) אגה"ק ביאור לסימן ז"ך (קמז, סע"א-ב).

(7) עירובין מא, א.

(8) תהלים עד, יב. אגה"ק סכ"ח (קמת, סע"א).

(9) הגש"פ ברכת "אשר גאלנו" (פסחים קטז, ב במשנה, כגירסת הרי"ף והרא"ש שם).

(10) מכילהא פרשתנו (בשלח) טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים שם.

(11) רפ"ז. פ"ט.

ואזי תהי' גם תכלית השלימות בקיום המצוות, כפי שאומרים בהמשך התפילה (בתפילת מוסף) "נעשה ונקריב לפניך . . . כמצות רצונך", קיום המצוות בתכלית השלימות בבית המקדש השלישי¹⁸. דאע"פ שמעלה מיוחדת בבית ראשון – שבו היתה ה"פתיחה" דכל הבתי-מקדשות, וכמו כן בבית שני שעליו נאמר¹⁹ (לכמה פירושים²⁰) "גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", להיותו מרובה (על הראשון) בימים ושנים (אשר בענין זה מהוה בית שני את ה"פתיחה") – הרי דוקא בבית המקדש השלישי תהי' תכלית השלימות בקיום המצוות, "כמצות רצונך", ו"אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".

ד. ועוד והוא העיקר – שזוכים לכל זה תיכף ומיד, וכולנו יוצאים מן הגלות "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובבנותינו"²¹, כל ישראל שבכל הדורות יחד, ד"הקיצו ורננו שוכני עפר"²², ונשיא דורנו בעל ההילולא בראש כל אנשי דורו, שזהו דורנו זה,

וכולנו הולכים "עם ענני שמיא"²³ לקבל את התורה ד"תורה חדשה מאתי תצא"²⁴ בגאולה האמיתית והשלימה!

ובהדגשה יתירה בעמדנו לפני קריאת התורה בפרשת יתרו, פרשת מתן תורה, שכן, למרות שה"תורה" דלעתיד לבוא נקראת "תורה חדשה", הרי התחלתה היתה דוקא במתן תורה שבפרשתנו, מתן תורה הראשון, אשר, בכמה ענינים (ואדרבה – בענינים עיקריים ביותר) אין זה רק מתן תורה הראשון, אלא מתן תורה היחיד! (כידוע שמתן תורה הי' רק פעם אחת²⁵).

ואז²⁶ נעשה ג"כ שלימות הקיום דסיום פרשתנו²⁷ בציווי מחיית עמלק – "מחה אמחה את זכר עמלק", כדאיתא בתרגום²⁸ ומדרשים²⁹ עה"פ "מדור דור": "לתלתי דריא מדרא דעלמא דין ומדרא דמשיחא ומדרא דעלמא דאתי"; ובשתי הנקודות והגירסאות ("זכר" ו"זכר"), ובפרט לפי מנהגנו³⁰ שאומרים את שניהם בכל פעם שקוראים פרשה זו בתורה במשך השנה, החל מהפעם הראשונה בשנה, בקריאת התורה דשבת זה, פרשת בשלח.

ה. וכל העלי' ("שיר") האמורה נעשית דוקא באופן ד"שירה", כלומר, מתוך שמחה וטוב לבב, ועד לתכלית השלימות לעתיד לבוא – "שיר חדש" לשון זכר, שאז גם השמחה

25) סה"מ תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קיג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

26) בהנחה אחרת מובא קטע זה לקמן ס"ה, אחרי המבואר שם בענין בריאות בגשמיות ורוחניות.

27) יז, יד.

28) תיב"ע.

29) מכילתא עה"פ. תנחומא תצא יא. פסדר"כ ספ"ג.

30) ספר המנהגים – חב"ד ע' 72. וש"נ.

18) ראה תר"א ויחי מו, ד ואילך. תר"ח ס"פ ויחי (צה [רלן], א. צו [רלז], ג-ד). אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשכח, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פי"ז (ע' טו) ואילך. ועוד.

19) חגי ב, ט.

20) ב"ב ג, סע"א. הובא בפרש"י עה"פ.

21) בא י, ט.

22) ישע"י כו, יט.

23) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

24) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

היא בתכלית השלימות ולמעלה מכל מדידה והגבלה – שהיא פורצת את כל הגדרים לגמרי³¹. וממילא נעשה ה'ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"³², "נחלה בלי מצרים . . . נחלת יעקב אביך"³³. . . כיעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"³⁴, יעקב אבינו דוקא, השלישי שבאבות, הקשור במיוחד עם הגאולה השלישית כידוע³⁵.

ובפרט, שיעקב אבינו קשור עם כאו"א מישראל, שכן, כל יהודי נקרא הן בשם "יעקב", והן בשם "ישראל", שהרי "יעקב", "יוד עקב"³⁶, מורה על המשכת ה"יוד" (דקאי על נשמתו של היהודי, "חלק אלוהה ממעל ממש") בכל איבריו ועניניו עד ל"יעקב" שברגל, אשר כך הוא בכל "ישראל" – ר"ת "יש שישים ריבוא אותיות לתורה"³⁷. ו"יעקב" ו"ישראל" יחד – כוללים את כל פרטי עניניו של היהודי, מראשו (המודגש בגלוי בשם "ישראל", "לי ראש"³⁸) ועד העקב שלו (המודגש בגלוי ב"יעקב" כנ"ל), שהוא ההיפך מהראש, ונעשה חיבור שניהם יחד.

ועוד והוא העיקר – שמזה נבוא להגילוי ד"יעקב" ו"ישראל" כפי שהם קשורים עם ארץ ישראל – הנקראת על שם "ישראל", ומזה מובן שהיא גם ארץ "יעקב" (כיון שישאל הוא-הוא יעקב). דבכללות – זוהי הארץ שהובטחה (בכמה הבטחות על נתינת ארץ ישראל לבני ישראל) לכל שלשת האבות, אלא שביניהם גופא הרי זה בהדגשה יתירה ביעקב וישראל, להיותו ה"בחר שבאבות"³⁹,

ועד"ז נעשה גם בכאו"א מישראל הנקרא בשם "יעקב" ו"ישראל" – שענין זה נעשה הענין הכי מובחר שבחיו, אלא שביחד עם זה, הרי זה חודר ונמשך בכל שאר פרטי עניניו בגשמיות וברוחניות – שהגשמיות והרוחניות שלו בריאים בתכלית השלימות, עם גוף בריא ונשמה בריאה.

וכך הוא ממשיך והולך ומתעלה כמ"ש⁴⁰ "ילכו מחיל אל חיל", עד ל"ראה אל אלקים בציון" בגאולה האמיתית והשלימה, שאז ההליכה היא אל "ציון" בפירושו כפשוטו – (לא רק לארץ ישראל, אלא בארץ ישראל גופא) – לירושלים עיר הקודש, ובירושלים גופא – אל ה"ציון" שבה (כמדובר כמה פעמים)⁴¹, ושם גופא בהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש, ותיכף ומיד ממש.

38) ראה פע"ח שער (כט) הלולב פ"א. תו"א שמות נ, א ואילך. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע צה. וש"נ.

39) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. שער הפסוקים להאריז"ל תולדות כו, כה.

40) תהלים פד, ח.

41) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל ס"ג, בהמשך להמדובר שם על קיום הציווי ה' ימלוך לעולם ועד" ע"י הקב"ה.

31) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

32) ויצא כח, יד.

33) ישעי' נח, יד.

34) שבת קיח, סע"א"ב.

35) ראה לקו"ת מטות פג, ג ואילך.

36) פרדס שער (כג) ערכי הכינויים בערכו. ע"ח שער

(ג) סדר אצילות פ"ב. תו"א ואוה"ת ר"פ ויצא. ועוד.

37) מגלה עמוקות אופן קפו.

[אחרי שיחה זו ניגנו "ופרצת"].

— שיחה ב' —

ו. כאמור, הן הפרשה שמתכוננים לקרוא בתפילת המנחה, והן פרשתנו, שייכות לגאולה (דמכיון שהן באות בהמשך זו לזו, צריך לומר שקיימת שייכות ביניהם):

הפרשה שקוראים במנחה היא פרשת יתרו, הפרשה דמתן תורה, הקשורה עם ה"תורה חדשה מאתי תצא" דלעתיד לבוא (כמדובר כמה פעמים); וכמו כן סיום פרשתנו בפרשת מחיית עמלק, שמסתיימת בתיבות "מדור דור", כפירוש התרגום בזה "ומדרא דמשיחא" (כנ"ל).

ודבר זה קשור במיוחד לדורנו זה – בהיותו הדור דמלכא משיחא, שכן, "משיחא" כבר ישנו מלפני זה – שזהו כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כפי שגם שמו מורה על זה – "יוסף" מרמז על היעוד ד"יוסף אדני- ידו שנית גו"⁴², קיבוץ גליות, ו"יצחק" מורה על שלימות ענין הצחוק והשמחה כפי שיהי' לעתיד לבוא.

ז. והנה, ענין הנשיא בפשטות הוא, שביחד עם היותו נשיא ומורם מעם, הרי הוא שייך אל העם. וכמובן גם מהקרבת קרבנות הנשיאים, דעם היות שהקרבתן הי' מממונו הפרטי של נשיא השבט⁴³, הרי הוא הי' נחשב לקרבנם של כל אנשי שבטו⁴⁴.

ומזה מובן – ועל אחת כמה וכמה – בנוגע לנשיא דורנו כ"ק מ"ח אדמו"ר, שהוא הנשיא של כל שבטי ישראל (כולל שבט לוי), שעם היות שהוא מקריב למעלה קרבנות עבור כלל ישראל, ומתפלל עבור גאולתם, ובאופן ד"ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון", שזהו גם ענין הקרבנות, ועד לתכלית השלימות בעלי', ד"רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס"⁴⁵ – הרי עבודת הקרבנות צריכה להיעשות במשכן גשמי [אם כי כל גדר הבית מעיקרא הוא "בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות"⁴⁶], ע"י בני ישראל כפי שהם נשמות בגופים דוקא, בהשתתפותם של כל ישראל, אנשים נשים וטף, כפי שיהי' תיכף ומיד בבנין בית המקדש השלישי בגאולה האמיתית והשלימה.

וכפי שאכן מצינו בנדבת המשכן, שבה השתתפו גם נשים וטף⁴⁷, ואדרבה, הנשים הקדימו את האנשים, והשתדלותם בזה היתה באופן מיוחד כמ"ש⁴⁸ "טוו את העזים", "שמעל גבי העזים טווין אותם" ("ניט אום שבת גערעדט"), היינו, בעודם חיים.

46) רמב"ם ריש הל' ביהב"ח.

47) אדר"ג פי"א, א.

48) ויקהל לה, כו ובפרש"י. וראה לקו"ש חט"ז ע' 449 ואילך.

42) ישע"י יא, יא. וראה שמו"ר פ"א, ה.

43) ראה במדב"ר פי"ג, ז. פי"ד, א בסופו.

44) ראה לקו"ש חכ"ב ע' 248 הערה ד"ה נשיאים. חכ"ג ע' 42 ואילך.

45) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

ויש לבאר העילוי שבזה, ע"פ הידוע⁴⁹ שכללות ענין הקרבן הוא העלאת כל הדצח"מ, שלכן, כל קרבן כולל את כל הדצח"מ [דומם – מלח; צומח – המנחה והנסכים; חי – הקרבן עצמו; ומדבר – הכהן המקריב]. אלא שהתכללות והתאחדות הדצח"מ שבקרבן סתם אינה בתכלית השלימות, כיון שבשביל הקרבן צריכים קודם לבטל את מציאותו של החי בפשטות, וממילא התכללות מין החי שבקרבן אינה כפי שהוא נשאר במציאותו ובציורו.

ועפ"ז יובן החידוש המיוחד שבנדבת הנשים – "טוו את העזים" בעודם חיים, שכיון שהבאת הקרבן בענינו היא לצורך נדבת המשכן (ולא קרבן כפשוטו), הרי נמצא, שעבודת הקרבן היתה בעודו חי בפשטות⁵⁰. וממילא, העלאת והתכללות כללות המין החי שנעשית ע"י קרבן כזה היא בשלימות נעלית יותר, ועד לאמיתית ההתאחדות, שגם מין החי כפי שהוא במציאותו ובציורו – נעשה קרבן לה'.

ויש לומר, שזהו מעין ובדוגמת תכלית השלימות שתהי' בגאולה העתידה, כאשר יתגלה בכל הנבראים ה"אחד" האמיתי, שאזי כל פרטי הענינים דד' המינים – צומח וחי, ולפני זה דומם, ולאחרי זה מדבר – יתאחדו באחדות גמורה, גם כפי שהם במציאותם ובציורם הפרטי.

וכשם שנשי ישראל שייכות לכל האמור, ואדרבה בהוספה – כמו כן הוא בנוגע לטף, ואדרבה, שדוקא הם מעוררים את מחנכיהם ואת הוריהם ובני משפחתם בענינים אלו ביתר שאת ויתר עוז, ובפרט בעניני הגאולה. ובמיוחד בנוגע לאמותיהם, אשר בהן דוקא תלוי עיקר החינוך והגידול של ילדי ישראל.

ח. והנה, בהשלימות האמורה לעיל הכוללת את כל ישראל (אנשים נשים וטף) – נכללים גם כל הגרים שנתגיירו, החל מהגר הראשון – יתרו חותן משה (שעליו מסופר בהפרשה שקוראין בתפילת מנחה), ששמו יתר הוא על שם שהוסיף והותיר (בר') – "שיתר פרשה אחת בתורה"⁵¹; ודוגמתו בכא"א מישראל – שבודאי כבר הוסיף וחיידש בלימוד התורה, וממשיך ומוסיף בזה עוד יותר, ודוקא באופן דבריאות, נשמה בגוף למטה בעולם הזה הגשמי.

ונוסף⁵² לכך שיתרו נתגיייר בעצמו, הלך אח"כ לארצו כדי "לגיייר בני משפחתו"⁵³; ומזה יש ללמוד הוראה לכא"א מישראל (דמכיון שבכל א' מהם ישנה בחי' משה שבקרבן⁵⁴, מובן שיש בו גם הענין ד"חותן משה" – יתרו למעליותא) – שמוטל עליו

49) ראה ע"ח שער (ג) קיצור אבי"ע ספ"ב. ספר נהר שלום בהקדמת הקרבנות. ועוד.

50) בהנחה אחרת: דכיון ששערות העזים הביאו עבור נדבת המשכן, נראה לומר, שהעז ה' בגדר קרבן

להקב"ה; ואעפ"כ, בעת (ולאחרי) הקרבן, נשאר העז

חי כפשוטו.

51) מכילתא ופרש"י ר"פ יתרו. תנחומא יתרו ד. שמו"ר פכ"ח, ח. ספרי ופרש"י בהעלותך י, כט. ועוד.

52) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן ריש סט"ו.

53) פרש"י יתרו יח, כז.

54) ראה תניא רפמ"ב.

"לגייר" את עצמו ואת "בני משפחתו", לפעול ולהשפיע גם על היהודים מסביבתו, שהם בגדר "בני משפחתו"; ותוכן וטעם "גדר" זה ("און אין וואָס באַשטייט דער גדר?") – שהוא לבדו בכחו ויכלתו לפעול עליהם בכל עינים אלו.

כלומר, כמו ש"גר שנתגייר כקטן שנולד דמי"55 – כמו כן צריך הוא לפעול בעצמו וב"בני משפחתו" עלי' גדולה כ"כ, עד שהם נחשבים מעתה "כקטן שנולד" לגבי העבודה שלפני זה!

ועד"ז בנוגע לפעולתו בחלקו בעולם, כדאיתא בספרי חסידות⁵⁶, שקיום כל מצוה נקרא גיור, משום שעיי"ז הוא "מגייר" את הניצוצי קדושה שהיו בדבר הגשמי שבו נתקיימה המצוה, ומחיים אותו (שהרי לולי ניצוץ זה הי' הדבר אין ואפס ממש).

ט. והעיקר – שע"י כל האמור מגיעים תיכף ומיד לשלימות העלי' וה"שיר" בגאולה השלימה, בבנין בית המקדש השלישי והמשולש.

ואזי תהי' גם השלימות דכל ישראל בכל הדורות, ד"הקיצו ורננו שוכני עפר"57, החל מנשות הנשיאים, שהרי לנשים ישנה זכות ומעלה מיוחדת בהבאת הגאולה⁵⁸. ובפרט ע"פ המבואר בכתבי האריז"ל⁵⁹ שדור הגאולה העתידה הוא הגלגול הדור שיצא ממצרים, שמזה מובן, שכמו שבנוגע ליציאת מצרים אמרו חז"ל⁶⁰ ש"בשכר נשים צדקניות שבאותו הדור יצאו ישראל ממצרים", כמו כן הוא בנוגע לגאולתנו זו, שהיא תבוא בזכות הנשים-צדקניות שבדורנו (שהן הן הנשים צדקניות "שבאותו הדור").

וענין זה מודגש גם בשירת הים שבפרשתנו, שלאחרי הסיפור בתורה אודות שירת כל בני ישראל, כולל גם משה נשיא ישראל ואהרן אחיו, ועד לסיום השירה "הוי' ימלוך לעולם ועד" – באים לשירת נשי ובנות ישראל ע"י מרים, דמכיון ש"סדר" בתורה הוא ג"כ "תורה"⁶¹, הרי מובן שיש מעלה יתירה ושלמות מיוחדת בשירת נשי ובנות ישראל "בתופים ובמחולות"⁶², שלכן היא באה דוקא לאחרי השלימות דשירת האנשים.

והענין בזה:

ענין ה"מרים" שבנשים (מתחיל לכל לראש מהאמהות, ובמיוחד מרים הנביאה) מורה על המרירות דכנסת ישראל על ענין הגלות⁶³, ובפרט גלות קשה זו. והיינו, שבדוגמת מה שכתוב במרים⁶⁴ "ותתצב אחותו מרחק לדעה מה יעשה לו", כמו כן הוא

60) סוטה יא, ב. במדב"ר פ"ג, ו.

61) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629 הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

62) פרשתנו טו, כ"כא.

63) ראה שמור"ר פכ"ו, א. א. שהש"ר פ"ב, יא.

64) שמות ב, ד.

55) יבמות מח, ב. סב, . צז, ב.

56) ראה תו"א בראשית ו, א. ר"פ לך לך. תו"ח חיי שרה קכא, ג.

57) ישעי' כו, יט.

58) יל"ש רות רמז תרו.

59) שער הגלגולים הקדמה כ. ל"ת וס' הליקוטים להאריז"ל שמות ג, ד.

בכנסת ישראל, החל מד' האמהות רחל ולאה וכו' (ושלשת האבות), שהן מתייצבות להביט "מה יעשה לו", ועומדות וטוענות – עד מתי עד מתי ועד מתי... כמה אפשר להחזיק את בני ישראל בגלות ("ויפל איז אַ שיעור האַלטן אידן אין גלות"?)⁶⁵...!

ולכן דוקא שירתן היתה "בתופים ובמחולות", שירה ושמחה גדולה ביותר, ולכל לראש – השירה והשמחה על הגאולה האמיתית והשלימה הבאה כתוצאה מפעולה האמורה של נשי ובנות ישראל תיכף ומיד ממש – כיון שדוקא ע"י המרירות שלהן יוצאים תיכף ומיד מן הגלות, ונעשה ה"אתהפכא חשובא לנהורא ומרירו למיתקו"⁶⁶ – שע"י ה"מרירו" האמור מגיעים ל"מיתקו" נעלה יותר!

ועפ"ז מובנת גם השייכות לענין השירה – "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר" – לפי שזהו ענין הגעגועים והתשוקה, ועי"ז המשורר מתקשר עם בעל השיר האמיתי – עצמות ומהות אין סוף.

י. ועוד והוא העיקר, שזוכים לכל זה תיכף ומיד. וזה שייך גם לסיום פרשתנו – לפי שדורנו זה הוא דור מלך המשיח, שאז נעשית שלימות מחיית עמלק, "דרא דמשיחא", כנ"ל; ומקיימים את ה"מחה אמחה את זכר עמלק", וכמ"ש בס"פ תצא⁶⁷ "תמחה את זכר עמלק", ד"אמחה מחה תמחה" הוא ר"ת "אמת", וממילא⁶⁸ ישנו ג"כ ה"זכר" בב' הניקודים, הן בב' נקודות – המורה על שני הבתי-מקדשות, והן בג' נקודות – המורה על בית המקדש השלישי, והמשולש,

[ואע"פ שלכאורה ישנו גם המשכן – יש לומר שנכלל בבית ראשון, ולדוגמא – כמ"ש (בר"פ פקודי) "המשכן משכן", ובפרש"י "שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן כו". ויש לומר, דכיון שאפשר לחשוב גם המשכן בפני עצמו, לכן נקרא בית זה גם בית המשולש – מכיון שכולל המשכן ושני הבתי-מקדשות],

ומזה ממשיכים בפרשת יתרו על שם "שיתר פרשה אחת בתורה", המורה⁶⁹ ג"כ על יתור והוספה יתירה בכל הענינים האמורים, ועד להמתן-תורה ד"תורה חדשה מאתי תצא" בגאולה האמיתית והשלימה,

וכאמור, תיכף ומיד ממש – עוד לפני תפילת המנחה, שנתפלל ביחד עם אליהו הנביא זכור לטוב מבשר הגאולה ש"נענה בתפילת המנחה"⁷⁰,

ריבוע) לקמן ס"ו, בהמשך להמבואר שם בענין "וכל אשר לרעך" (ושם: ותיכף ומיד גם השלימות דפרשתנו – פ' בשלח, שסיומה על דבר מחיית עמלק כו').
69) ראה סה"מ תרמ"ז, עטר"ת ותש"ט שבערה 25.
70) ברכות ו, ב.

65) בהנחה אחרת: "ווי לאנג קען מען האַלטן אידן אין גלות?!"
66) ראה זח"א ד, א.
67) כה, יט.
68) בהנחה אחרת מובא הבא לקמן (עד סיום החצאי-

– לאחרי שהכריז⁷¹ כבר בטבריא⁷² אודות ביאת דוד מלכא משיחא בשבת (והרי דוד קשור במיוחד עם שבת, כידוע⁷³) –

בארצנו הקדושה, ובבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו את מאַרש נפוליון].

– שיחה ג' –

יא. כרגיל להמשיך ולדבר גם בענין של לימוד והוראה שיש להוציא מהדברים האמורים בנוגע למעשה בפועל.

ובענינו – בעמדנו בשבת שירה, שענין ה"שיר" הוא עלי' בבעל השיר כאמור, יש ללמוד מענין זה הוראה לפועל.

והנה, ענין ה"שיר" בעבודת האדם הוא בשעת התפילה, שאז הוא מתעלה ממעמדו ומצבו. ויתירה מזו – התפילה צריכה להיות באופן ד"שיר" לשון זכר דוקא, כלומר, שמעמדו ומצבו של האדם בתפילתו הוא בהמצב דגאולה האמיתית והשלימה (שאז יהי' שיר לשון זכר), ע"ד מ"ש אדמו"ר הזקן באגרת הקודש⁷⁴ שבשעת התפילה נעשית ה"גאולה פרטית" דכאו"א בעבודתו, וע"ד המדובר לעיל בענין "שכר מצוה מצוה".

וזוהו הלימוד למעשה, שהתפילה צריכה להיות באופן של "שירה", היינו, בקול, ומתוך "שירה" ושמחה.

וענין זה שייך גם לנשים וטף, שכן, גם נשים מתפללות, ובמילא גם תפילתן צריכה להיות באופן האמור. ואדרבה: ע"פ המבואר בכתבי האריז"ל⁵⁹, מובן, דכמו שבזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים, כן הוא גם בנוגע לגאולתנו זו.

אלא שבזה חילוק בין נשים לאנשים – שתפילת האשה צריכה להיות באופן דצניעות – כמובן ופשוט, כי יש להיזהר מהענין ד"קול באשה בערוה שנאמר⁷⁵ כי קולך ערב⁷⁶, די ש לפרש בזה – דכיון שקול אשה יפה הוא, לכן צריכה להיות בזה ההנהגה ד"כל כבודה בת מלך פנימה"⁷⁷; ואילו בנוגע לאנשים וטף דאנשים, הרי אדרבה – כפי שרואים במוחש, שהאח המבוגר מלמד את אחיו הקטן להתפלל מתוך "שירה" ושמחה, ובקול דוקא. ולהעיר גם מהנהוג לחנך ילדי ישראל (הזכרים), שבישבם אצל השולחן – יצטרפו עם אביהם ואחיהם הגדולים בשירה ושמחה, ודוקא בקול רם.

74) סוס"ד.

75) שה"ש ב, יד.

76) ברכות כד, א. קידושין ע, א.

77) תהלים מה, יד.

71) ראה עירובין מג, ב. רמב"ם הל' מלכים פ"ב

ה"ב.

72) ראה רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד הי"ב.

73) ראה שבת ל, א.

יב. וכאן המקום לעורר אודות מנהג "פראי" ("א וילדער מנהג"), שלמרות היותו "מנהג" שהונהג כבר כהנהגה וסדר קבוע הרי הוא פראי⁷⁸:

ישנם כאלה, שבשעה שיהודי ניגש להתפלל לפני התיבה – הנה לא זו בלבד, שהם עצמם מתפללים בלחש דוקא, ועד שבקושי יכולים הם לשמוע את תפילת עצמם ("קוים וואָס זיי אַליין הערן וואָס זיי זאָגן"), אלא עוד זאת, שבאם ישנו יהודי מסויים שאינו מציינת להוראתם, ורוצה להתפלל בקול רם (באופן של "שירה") – הם מתחילים מיד לעשות (בקול רם דוקא...) "שאָ שאָ"... כדי להכריחו להתנהג ג"כ כמוהם וכהוראתם, להתפלל בלחש דוקא! כי לדעתם ("באָ זיי קומט אויס" ש) זהו מנהג נכון.

ובכן, עליהם לדעת, שאפילו באם "מנהג" זה יש לו יסוד, אין זה ממנהגי חב"ד!...

וכפי שמצינו שאדמו"ר הזקן הי' מתפלל דוקא בקול, ומתוך "שירה", ועד שאחד הניגונים הידועים (או שיר העיקרי) של אדמו"ר הזקן הוא על סמך שכך שמעו ממנו בשעה שהתפלל, בחלק מסויים (או תיבות מסויימות) של התפילה⁷⁹. ועד"ז מובן גם בנוגע לכל רבותינו נשיאינו שלאחריו, ממלאי מקומו.

ומזה יש ללמוד, כאמור, שהתפילה צריכה להיות דוקא מתוך שירה ושמחה, בקול רם.

יג. והנה, אף שבכללות, ענין ה"שירה" מבטא געגועים לענין שהוא רחוק הימנו, הרי בנוגע ל"שיר חדש", עם היות שגם הוא מבטא געגועים (ואדרבה, חזקים יותר), הנה ביחד עם זה, נעשה ע"י ה"שיר" יחוד נפלא בין המשורר לבין "בעל השיר", עצמות ומהות!

ומזה⁸⁰ מובן, שנוסף לענין העלי' מלמטה למעלה שנעשה ע"י ה"שיר", ישנה ג"כ המשכה מלמעלה למטה. ולהוסיף, שגם בעבודת ההמשכה מלמעלה למטה – מודגשת ענין עליית המטה. ואדרבה – ע"ז נעשית עיקר ההעלאה. ובפרט כשמדובר ב"שיר" הקשור עם ענין התורה, שכן, מהענינים העיקריים במתן תורה היתה ההמשכה והירידה מלמעלה למטה ("ואני המתחיל"⁸¹), כפי שזה מודגש במיוחד בהשמחה ו"שירה" דשמחת תורה, ואעפ"כ הרי המשכת השמחה היא לא ע"י לימוד התורה, אלא ע"י ריקוד עם התורה, המשכה.

ומכיון שענין התורה הוא נצחי, והוא מקיף את כל ימות השנה, הרי מובן, שענין זה (השירה והשמחה דשמחת תורה, וכן הלימוד בתורה) צריך להיות בכל יום, ועאכו"כ

(80) בהנחה אחרת מובא הבא לקמן לעיל סוס"ח, בהמשך לענין ההוספה וחידוש בלימוד התורה מתוך בריאות. ושם: שזהו ענין העלי' מלמטה למעלה וכו'.
(81) שמו"ר פי"ב, ג.

(78) בהנחה אחרת: והנני משתמש בביטוי "מנהג" בה בשעה שמדגישים שזהו פראי ("ווילד") – מכיון שקבעו הנהגה משונה זו למנהג וסדר קבוע.
(79) ראה ספר הניגונים ח"א ע' מה ואילך.

ביום השבת, בו נעשית העלי' דכל ימי השבוע באופן ד"ויכולו", ועאכו"כ בש"פ בשלח, שבת שירה, בה נעשית העלי' דכל השבתות שלפני' ע"י ה"שיר".

ולהוסיף, שב"שיר" זה דלעתיד לבוא – נכללים כל ישראל, אנשים נשים וטף, בדיוק כמו שאמירת "ונודה לך שיר חדש" בהגדה של פסח, נאמרת גם ע"י נשים וטף. ואדרבה, אמירת ההגדה מתחילה דוקא ע"י הטף, השואלים את ארבעת הקושיות.

ולהעיר מהרמז בזה – קושיא מורה על ענין הגלות⁸², וארבעת הקושיות רומזות על ארבעת הגלויות, כי כל ענין הגלות הוא "קושיא"!!... ו"התירוץ" על כל ארבעת הגלויות הוא אחד (ונאמר (בכללותו) ע"י יהודי אחד), והוא: דכמו ש"עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה"⁸³, כמו כן בגלותנו זו, שתיכף ומיד יוציאנו הקב"ה "ביד חזקה ובזרוע נטויה" לגאולה האמיתית והשלימה, שזה "מתרץ" את כל ארבעת הגלויות!

[ולהעיר גם מהקשר והשייכות ד"שיר חדש" דלעתיד לבוא עם "שיר השירים אשר לשלמה"⁸⁴, כידוע הקשר דשלמה עם השלימות דבית המקדש השלישי והמשולש, שאז "ונודה לך שיר חדש"].

יד. והנה, כיון שבשבת זו נעשית העלי' בכל עניני יום ההילולא – הנה בהמשך להתוועדויות שערכו בכו"כ מקומות ביו"ד שבט, כדאי ונכון להמשיך את ההתוועדויות דיו"ד שבט גם בימים הבאים, מתחיל משבת זה. ובודאי יקבלו החלטות טובות בכל ענינים האמורים, ובאופן נעלה יותר, בהתאם לעלי' שמיתוספת בינתיים (למרות שיום ההילולא, יו"ד שבט, "אזיל" כבר).

ולהוסיף, שבשנה זו נסתיימו מ"ב שנה מההסתלקות, הרומז על "שם מ"ב", המורה על ענין העלי' כו' (כמבואר בכמה מקומות), וקשור⁸⁵ גם עם המ"ב תיבות (נוסף על הר"ת) ד"אנא בכח"⁸⁶.

ונוסף לזה, מ"ב קשור גם עם נ"ב, מספר השנה – ה'תשנ"ב, אשר, בני ישראל מפרשים בזה (והולך ומתפשט בתפוצות ישראל) שנ"ב הוא ר"ת – "נפלאות בה". כולל גם הרמז ד"נפלאות בכל מכל כל", שנוסף על הפשוטות ד"בכל מכל כל" קאי על שלשת האבות⁸⁷, הרי בזה מרומז גם שהקב"ה משפיע לכל יהודי את כל המצטרך לו "בכל מכל כל", בכל עניני העולם, ועל אחת כמה וכמה בכל המצטרך לו מצד "אברהם", בכל המצטרך לו מצד "יצחק", בכל המצטרך לו מצד "יעקב" ובכל המצטרך לו מצד "ישראל", שבכאו"א מישראל!

85) ראה אוה"ת במדבר ע' קלח. סה"מ עטר"ת ע' תקמח. ועוד.

86) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל סוס"ו.

87) ראה ב"ב טז, סע"ב ואילך.

82) ראה אגה"ק סכ"ו.

83) נוסח הגש"פ.

84) שה"ש א, א.

טו. ובעמדנו לפני קריאת התורה בפרשת יתרו (המורה) (כאמור) על הוספה יתירה (בכל הענינים), עליו נאמר "וילך לו אל ארצו – לגייר בני משפחתו", יש להוסיף, שההוראה האמורה שכא"א צריך לגייר את בני ביתו, כוללת גם את כל "ארצו" כמ"ש ביתרו, ומתוך בריאות הנכונה, נשמה בגוף.

ומזה באים להמשך הפרשה, כל עשרת הדברות, עד לסיומם וחותרם ב"וכל אשר לרעך"⁸⁸, החל ב"רעך" שבאדם עצמו, דהיינו, כפי שהוא בבחי' "רעך" לגבי בחי' היחידה שבו, ויתירה מזו – לגבי עצם הנשמה שלמעלה מכל ענין השמות⁸⁹.

ומזה נמשך אח"כ ב"רעך" דכל בני ביתו, וריעיו שבסביבתו בפשטות, ועד ל"רעך" הכולל את כל הריבוי מופלג דבני ישראל כפי שיתאחדו בגאולה העתידה, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו", כולל גם עשרת השבטים שגלו מאחורי נהר סמבטיון, שיבואו משם בבוא הגאולה. ואפילו להדעה שיצאו משם כבר וחזרו לארץ ישראל, הרי בהגאולה יתחדש הענין ד"כל יושבי' עלי", שאז גם היובל נוהג (שנת החמשים, ולהעיר ששנה זו היא שנת ה"ב), שיובל קשור במיוחד עם תקיעת השופר,

ותיכף ומיד נעשה ה"תקע בשופר גדול לחרותנו"⁹⁰, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'"]

– שיחה ד' –

טז. נוסף על האמור לעיל שבשבת נעשית העלי' והשלימות ("ויכולו") בכל הענינים דימי השבוע שלפני', הרי משבת נמשכת הברכה על כל ימי השבוע שלאחרי'. ואדרבה, אצל יהודי נוגע יותר העתיד, ימי השבוע הבאים, ואילו בנוגע להעבר – מה שעבר עבר (מלבד – כפשוט – מה שצריכים להשלים אם הי' חסר בהעבודה לפני זה).

והנה, היום הבא מיד לאחרי השבת (שיום השבת הוא "ערב" והכנה אליו) הוא יום ראשון בשבוע, שנקרא בתורה⁹¹ (שהיא הוראה⁹²) "יום אחד", אשר, נוסף לכך שבו נבראו כללות השמים והארץ וכל צבאיהם⁹³, הנה הבריאה הפרטית המפורשת בכתוב ביום זה היא לכל לראש "ויאמר אלקים יהי אור"⁹⁴, "אלקים" דוקא.

והענין בזה – דאף ש"אלקים" מורה על מדידה והגבלה, הרי ההגבלה ד"אלקים" שבפסוק זה, היא אדרבה, להיפך, שהוא מוגבל מכל ענין של "אור" וגילוי דסדר

92) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג,

ב.

93) ראה פרש"י בראשית שם, יד. ב, ד.

94) בראשית א, ג.

88) יתרו כ, יד.

89) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

90) ברכה עשירית דתפלת שמו"ע. נוסח תפלת מוסף

דר"ה (ברכת שופרות).

91) בראשית א, ה.

ההשתלשלות – להיותו למעלה באין ערוך מכל ענין של "אור" וגילוי, ואפילו מכל ענין של "אור" שלמעלה מסדר ההשתלשלות, כיון שהוא למעלה משייכות לכל ענין הגילוי⁹⁵.

וזהו החידוש ד"יום אחד", שאז, נוסף על האור דסדר ההשתלשלות (וגם הבחינה שאינו "אור" בסדר ההשתלשלות), נעשה גם ב"אלקים" (המורה על מדידה והגבלה, היפך האור) – "יהי אור", היינו, שגם הענין ד"אלקים" האמור נתפשט ונתגלה בתכלית באופן של "אור". ועי"ז נעשה ה"יום אחד" – כמ"ש⁹¹ "ויקרא אלקים לאור יום", תכלית השלימות לא רק ב"אור" אלא גם ב"מאור", ובאופן של "אחד", שה"יום" (אור, גילוי) הוא באופן של אחדות בתכלית השלימות.

ואף שזהו ענינו של היום הבא, הרי גם שבת זו (נוסף להיותה שבת, הרי) היא י"ג בחודש, בגימטריא "אחד". ובה גופא – י"ג בשבט, שהוא חודש ה"אחד עשר" (כמדובר לעיל⁹⁶).

ובאופן שה"אחד עשר" מהוה גם הכנה לחודש הבא, חודש אדר, דהגם ש"אכתי עבדי אחשורוש אנן"⁹⁷, נעשים כל עניני פורים (שמחה) בשלימות. ועד שיוצאים מהמעמד ומצב הנ"ל למצב של גאולה [אשר תוכנם של ימי הפורים "לא יסוף"⁹⁸ לעולם], ובפרט שממנו באים לחודש ניסן, "מיסמך גאולה לגאולה" (כדאיתא בגמרא⁹⁹ לענין קריאת המגילה באדר שני), אשר, "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל"¹⁰⁰.

ועוד והוא העיקר – שאין צורך לחכות עד ניסן, אפילו לא עד אדר, ואפילו לא לההמשך דחודש שבט, אלא תיכף ומיד, עוד לפני ההמשך של י"ג (אחד) בשבט – זוכים לגאולה האמיתית והשלימה!

יז. בנוסף להכנה ל"יום אחד", הנה בתוך ג' ימים משבת זו חל יום הט"ו בחודש שבט (שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"¹⁰¹ דכל החודש) – "ראש השנה לאילן"¹⁰², וממילא מובן שכבר עתה בשבת צריכים להתחיל להתכונן לזה.

והנה ראש השנה לאילנות קשור במיוחד עם שבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל¹⁰³ (שמזה מובן שהם דבר עיקרי בארץ ישראל, ועד כדי כך, שכל הסמוך יותר לתיבת "ארץ" שבפסוק קודם לברכה¹⁰⁴) – "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"¹⁰⁵, דבש תמרים¹⁰⁶, הקשור עם פנימיות התורה במיוחד, "דבש וחלב תחת לשונך"¹⁰⁷.

102 (משנה ריש מס' ר"ה).

103 ראה בארוכה שיחת מוצאי חמשה עשר בשבט (לקמן ע' 259 ואילך).

104 ראה ברכות מא, א. סדר ברכות הנהנין לאדה"ז פ"י הי"ב.

105 עקב ח, ח.

106 ראה פרש"י בא יג, ה. ועוד.

95 ראה המשך תרס"ו ע' צא.

96 שיחת מוצאי י"א שבט (לעיל ע' 235 ואילך).

97 מגילה יד, א.

98 אסתר ט, כח. רמב"ם סוף הל' מגילה.

99 מגילה ו, ב.

100 ר"ה יא, א-ב. תנחומא בא ט. שמו"ר פט"ו, יא.

101 זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד.

ומכיון שעל בני ישראל נאמר¹⁰⁸ "כי תהיו אתם ארץ חפץ", הרי מובן, שגם בכא"א מישראל ישנם כל שבעת המינים "חטה ושעורה וגו'" (כמבואר בכמה מקומות¹⁰³) [ואדרבה, לכל לראש הם "ענינים" בכא"א מישראל, ומהם נשתלשלו שבעת המינים בארץ ישראל כפשוטה], שהם שבעה אופנים וענינים בעבודת האדם [ע"ד שבעת האופנים דשבעת קני המנורה¹⁰⁹], הן בעבודתו עם עצמו, והן בעבודתו לעשות מביתו ומחלקו בעולם – ארץ ישראל שנשתבחה בשבעה מינים, ע"ד ההוראה הידועה¹¹⁰ "מאך דאָ (עשה כאן) ארץ ישראל".

ומכיון ש"איני מבקש . . . אלא לפי כחן"¹¹¹, הרי מובן, שביחד עם הציווי על כך, ניתן גם הכח והיכולת לפעול ענין זה בפשטות.

יח. ועוד ועיקר – שע"י ההחלטות בזה תיכף ומיד, ובפרט ע"י התחלת קיום ההחלטות – נעשה ה"גיר" של עוד כמה וכמה ניצוצות קדושה בעולם, וממילא מזרזים עוד יותר את הגאולה העתידה, כך שמשיח צדקנו בא עוד לפני תפילת המנחה, ועוד לפני קריאת התורה שבה [שאז אומרים שוב ברכת התורה (שסיומה "נותן התורה" לשון הוה ולשון יחיד), נוסף על ברכת התורה שבירכו כבר בשחרית; ולהעיר שבשחר נוהגים לומר "לשם לימוד" פסוקי ברכת כהנים לאחר ברכת התורה, ויש לומר, שהקריאה דהפרשה בתורה שקוראין לאחר ברכת התורה האמורה היא מעין ובדוגמת הענין דברכת כהנים].

וכל זה – באופן של זריזות דוקא, דאע"פ שבגאולה העתידה נאמר¹¹² "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו", היינו, שאין בזה החסרון שב"חפזון"¹¹³, אבל ודאי הגאולה תהי' בזריזות הכי גדולה ובשמחה, ובפרט שאז יתגלה שכל יהודי נמנה על "ממלכת כהנים" (כמ"ש בפרשת יתרו¹¹⁴), אשר "כהנים זריזין הן"¹¹⁵.

ובפרט¹¹⁶ ע"י ההוספה בלימוד התורה, ועאכו"כ כמה מישראל יחד, ועד ל"עשרה שיושבין ועוסקין בתורה"¹¹⁷, שזהו (הדיבור-המתחיל של) המאמר שנשיא דורנו שלח לחג הגאולה הראשון שלו¹¹⁸.

(113) ראה תניא פל"א. לקו"ת ויקרא ג, א. ועוד.

(114) יט, ו ובכע"ט שם.

(115) שבת כ, א.

(116) בהנחה אחרת מובא תוכן ב' קטעים הבאים לקמן סי"ט, בהמשך להמבואר שם בענין דבש הרומז על סודות התורה. ושם: ובפרט באופן ד"עשרה שיושבין ועוסקין בתורה" כו'.

(117) אבות פ"ג מ"ו.

(118) סה"מ תרפ"ח ע' קמח ואילך.

(107) שה"ש ד, יא. וראה חגיגה יג, א.

(108) מלאכי ג, יב. "היום יום" יז איר. ב אלול.

סה"ש תרצ"ו ע' 41. וש"נ.

(109) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

(110) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח א ע' תפה ואילך. לקו"ש ח"ב ס"ע 621. ח"י ע' 3. סה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 ואילך.

(111) תנחומא נשא יא. במדב"ר פי"ב, ג.

(112) ישע"י נב, יב. וראה המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) בתחלתו. פק"ט (ע' קמט"ג).

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש נעשה "יוסיף אדני-י שנית ידו גוי"¹¹⁹, קיבוץ גליות, ובאופן ד"יצחק" מתוך שמחה בתכלית השלימות, ד"אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה"¹²⁰, היינו, דעם כל העילויים דלעתיד לבוא הרי זה נמשך ומתגלה בבשר הגשמי דוקא, כמודגש ב"לשוננו", הלשון הגשמי שבפה הגשמי שבו מדברים בכל שאר הענינים, שבנוסף לברכות ("שהכל נהי' בדברו" וכיו"ב) שמברכים ע"י "לשוננו" לפני אכילת ה"חטה ושעורה", הרי לאחר מכן נעשית האכילה הגשמית ע"י "לשוננו" דוקא – ובזה גופא נעשה ענין הרינה.

והעיקר – תיכף ומיד ממש, ובשורות טובות ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "יפרח בימיו"].

– שיחה ה' –

יט. כאמור, יום השבת משפיע הן על ששת ימי השבוע שלפניו, והן על ששת ימי השבוע שלאחריו, החל מהימים הסמוכים ממש לשבת, שישנו המשך של שלשה ימים רצופים: יום השבת, י"ג שבט, בגימטריא אח"ד; ולאחריו יום ראשון, יום הי"ד בחודש; ויום ה"ט" בחודש, ראש השנה לאילנות – ששניהם ("י"ד ו"ט") מרומזים בסיום פרשתנו – "כי י' על כס י-ה", י"ד ו"ט"ו הקשור במיוחד עם השם "י-ה".

ואף ששם העצם¹²¹ ושם המפורש¹²² ושם המיוחד¹²³ הוא שם הוי' דוקא, הרי האותיות הראשונות דשם הוי' הם "י-ה" (נוסף לכך ש"י-ה" הוא שם בפני עצמו ג"כ¹²⁴, כמודגש גם בהתחלת השירה שבפרשתנו¹²⁵ שנזכר רק שם "י-ה", ורק בסיומה נאמר שם הוי').

ולכן, כאן המקום לעורר אודות סידור התוועדויות של בני ישראל ביום ראש השנה לאילנות, הקשור עם שבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל – בכל מקום ומקום האפשרי.

[– נוסף על המשך התוועדויות דיום ההילולא (כאמור), בכדי להשלים, הן בפשטות השלמת החסרון, והן מלשון שלימות].

ובהתוועדויות אלו יבארו ויסבירו לכל המשתתפים, אנשים, נשים וטף, שכמו שארץ ישראל נשתבחה בשבעת המינים ד"ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", כן הוא הדבר ב"ארץ חפץ" דכאו"א מישאל, שבעה ענינים ואופנים בעבודה.

122 (122) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.

123 (123) סוטה שם. סנהדרין שם. וראה בארוכה פרדס שם.

124 (124) רמב"ם שם ה"ד.

119 (119) ישע"י יא, יא. וראה שמו"ר פ"א, ה.

120 (120) תהלים קכו, ב. ברכות לא, א.

121 (121) כס"מ הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער (יט) שם בן ד' פ"א ואילך. מו"נ ח"א פ"א ואילך. עיקרים מאמר ב' פכ"ח.

וע"ד הרגיל יש זמנים קבועים להגילוי והעבודה של כל אחד ממינים אלו, אלא שבכחו של יהודי להתעלות בעבודתו לדרגא שלמעלה מכל מדידה והגבלה, שאז הוא כולל בבת אחת ובגלוי את כל שבעת המינים!

ועלי' נעלית זו יכולה (וצריכה) להיות גם כפי שהיהודי נמצא למטה בימות החול, כמודגש בכך שט"ו שבטט הוא יום חול, אלא שביחד עם זה, יש בו סגולה מיוחדת וענינים מיוחדים לגבי כל שאר ימות השנה שאין בזמנים אחרים כלל וכלל, שלכן, ביום זה אין צורך בכמה וכמה ענינים הנצרכים במשך שאר ימות השנה.

וכמודגש ג"כ בהמנהג שאין אומרי' תחנון בט"ו שבטט¹²⁶, כידוע הביאור בזה¹²⁷ – שאין צורך להזדקק לענין התחנון בכדי לכפר על ענינים בלתי רצויים, מאחר ולא נשאר מהם רושם כלשהו, וכל ענין התשובה אצל כאו"א מישראל הוא אך ורק ע"ד ובדוגמת מה ש"משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא"¹²⁸.

ומובן בפשטות, שבתשובה זו אין שום רושם מענינים בלתי רצויים, ובמכל שכן וקל וחומר מבינוני שאפילו בו נאמר¹²⁹ "ולא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם" – על אחת כמה וכמה ב"צדיקייא", ועאכו"כ (לא בצדיק סתם, אלא) בצדיק על פי התורה, שזהו כאו"א מישראל כמ"ש בפסוק בתורה¹³⁰ "ועמך כולם צדיקים", ועד כהמשך הכתוב "מעשה ידי להתפאר", שעצמות ומהות מתפאר בכל יהודי!

ולכן, כאמור, יש לנצל יום זה לערוך התוועדויות בכל מקום ומקום, ולהדגיש ולהסביר לכאו"א מישראל את ההוראה – שמציאותו היא "ארץ חטה ושעורה גפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", וגם באם עתה, הוא רואה אצלו בגלוי רק אחד משבעת המינים, ושאר המינים הם עדיין בהעלם – עליו לדעת שיש לו "אוצר" נפלא הכולל את כל שבעת המינים. ואם כן, הרי חבל ("א שאד") על אוצר יקר שכזה... שכן, ע"י השתדלות ויגיעה קצת יכול כאו"א מישראל לגלות בעצמו ולנצל את כל שבעת המינים גם יחד, ובפרט שנמצאים כבר ברשותו, עד ל"דבש", הרומז על סודות התורה, כנ"ל.

וענין זה בודאי ניתן להסבירו לכאו"א, האנשים והנשים, וגם לטף (כאו"א מהם, ועאכו"כ בני ה', ד', ג' שנים וכיו"ב), שגם הם בכחם להבין שיש להם את האוצר האמור, וממילא צריכים הם להשתמש בכולו!

שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א. נ, סע"ב. מאמרי אדה"ז
תקס"ב ח"ב ע' תקלד. ועוד. וראה זח"ג קנג, ב. לקו"ד
ח"א קמו, א ואילך.
(129) תניא רפי"ב.
(130) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

(125) טו, ב.
(126) שו"ע או"ח סקל"א ס"ו. הוספה לשו"ע אדה"ז
(להר"ג מדובראונגע) או"ח שם ס"ח.
(127) ראה לקו"ש חט"ו ע' 546 ואילך. ובכ"מ.
(128) ראה לקו"ת ר"ה נח, ד. האזינו עה, סע"ב.

ומכיון שמיום השבת נמשכת הברכה על כל ימי השבוע, יש להחליט עתה בכל ענינים אלו, אשר, ע"י עצם ההחלטה כשהיא נעשית בתוקף המתאים, כלומר, שברור שההחלטה תתבטא במעשה בפועל – הקב"ה מחשיבה כאילו נעשתה כבר בפועל.

ג. ועוד והוא העיקר, שע"י ההחלטות בכל האמור, מכריעים את הכף לזכות¹³¹ ומזרזים עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט שהקב"ה מחשב את כל חשבונותם של ישראל, שכבר "כלו כל הקיצין"¹³², וע"ד מש"כ בסיום וחותם ההפטורה דפרשתנו "ותשקוט הארץ ארבעים שנה"¹³³, אשר "ארבעים" קשור במיוחד עם הגאולה, כמרוזז במ"ם סתומה שב"לסרבה המשרה"¹³⁴, וממילא נמצאים כבר בהנהגה ד"בפרוע פרעות בישראל" (כהתחלת השירה שבהפטורה¹³⁵), הנהגה שלמעלה מכל סדר והגבלה, ע"ד פרעה דקדושה ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"¹³⁶.

וזה נעשה דוקא ע"י "דבורה אשה נביאה . . היא שופטה את ישראל"¹³⁷, שהיו באים אלי' למשפט "והיא יושבת תחת תמר דבורה"¹³⁸, ו"מאי שנא תחת תומר . . משום יחוד"¹³⁹, היינו, שעץ התמר ענפיו עומדים כלפי מעלה ואינם עושים שום גדר, כך שאין בזה שום שאלה של איסור יחוד, ואדרבה – באופן ד"בפרוע פרעות", פריעה למשון וענין פתיחה, למעלה מכל גדר ומדידה והגבלה.

וענין זה נעשה ע"י "שקמתי דבורה"¹⁴⁰ – שהיתה בה קימה מיוחדת. ועד"ז בנשי ובנות ישראל בדורנו – נעשית קימה באופן נעלה עוד יותר מכמו שהי' עד עתה (כולל ענין הקימה שנפעלת בכנסת ישראל, ספירת המלכות), וכנזכר לעיל מכתבי האריז"ל, שדוקא "בזכות נשים צדקניות" שבדורנו תבוא הגאולה האמיתית והשלימה.

כא. ועוד והוא העיקר – שנעשית העלי' מלמטה למעלה מלמטה למעלה, ובפרט אלה שהכינו קנקני משקה המשמח, שיעלו עתה ויכריזו ויסבירו פרטי הדברים אודות פעולותיהם, בעניני שמחה, ותורה ומצוות, ומהם יראו וכן יעשו רבים, כולל ובמיוחד בקשר לסיודור ההתוועדויות דיו"ד שבט, והתוועדויות חמשה עשר בשבט, ראש השנה לאילנות, כאמור –

נזכה לעלי' מן הגלות אל הגאולה – לארצנו הקדושה, ושם גופא לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

135) ס' שופטים שם, ב.

136) זח"א ר"י, א.

137) ס' שופטים שם, ד.

138) שם, ה.

139) מגילת יד, א.

140) ס' שופטים שם, ז.

131) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

132) סנהדרין צז, ב.

133) ס' שופטים ה, לא.

134) ישע"י ט, נ. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' קפד"ה).

ספר הערכים – ח"ב ד מערכת אותיות אות מ"ם (ב)

ס"ע רב ואילך.

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן ניגון הקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35 לערך].

בס"ד. שיחת יום א', י"ד שבט ה'תשנ"ב
 – לאחר תפילת המנחה, לפני חלוקת הדולרים –

הנחה בלתי מוגה

בעמדנו לאחרי תפילת המנחה בה לא אמרו תחנון¹ מפני שזוהי ההתחלה דראש
 השנה לאילנות –

יהי רצון שראש השנה לאילנות יהי' בהצלחה רבה ומפלגה לכל אחד ואחת מבני
 ישראל בכל מקום שהם,

וענין הצדקה – יגדיל זאת עוד יותר, ויקדים ויזרו² את הגאולה האמיתית והשלימה
 ע"י משיח צדקנו.

¹ "ובא לציון".

(2) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך). ובכ"מ.

(1) שו"ע או"ח סקל"א ס"ו. השלמה לשו"ע אדה"ז
 (להר"נ מדובראוונע) שם ס"ח. סידור אדה"ז לפני

בס"ד. שיחת אור לט"ו שבט ה'תשנ"ב
 – לאחר תפילת ערבית (בזאל הקטן) –

הנחה בלתי מוגה

א. נמצאים אנו בליל ט"ו בשבט, שביום זה אין אומרים תחנון, החל מתפילת המנחה הקודמת, שכבר בה לא אמרו תחנון¹.

וכמדובר כמה פעמים² בביאור הדבר, שבאותם הימים שאין אומרים תחנון הוא (ע"פ רוב) מפני שאין צורך להגיע לתחנון.

וכמו"כ בענינו – ראש השנה לאילנות, הקשור³ עם שבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל כמ"ש⁴ "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", שענינו בעבודת האדם [ד"האדם עץ השדה]⁵, ו"אתם קרויין אדם"⁶ מלשון "אדמה לעליון"⁷, דקאי על בני ישראל] הוא, שבכאו"א מישראל ישנם כל שבעת המינים. ואדרבה, זה שהם שבעת המינים ב"ארץ ישראל" בפשטות, הוא להיות קודם לכן – שבעה מינים וענינים ב"ישראל", בכאו"א מבני ישראל. וממילא מובן, שכשנמצאים ביום שבו מתגלים בכאו"א מישראל כל שבעת המינים שבו (נוסף על עבודתינו עד עתה) – אין מקום ואין צורך לאמירת תחנון.

ב. ועוד ועיקר – שמזה נבוא לגאולתנו האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים בנו ה"לאכול מפרי"⁸ וליהנות מפרי' – בארצנו הקדושה, וכמו"כ מכל שאר הענינים הנמצאים שם,

ומתוך שמחה וטוב לבב, לאורך ימים ושנים טובות, בלי שום הפסק, באופן נצחי וקיים, לעד ולעולמי עולמים.

(5) פ' שופטים כ, יט.

(6) יבמות סא, רע"א.

(7) ע"פ ישעי' יד, יד. ראה ע"מ (להרמ"ע מפאנו)

מאמר אכ"ח ח"ב סל"ג (קצג, ב). של"ה ג, א. כ, ב.

רסח, ב. שא, ב. ועוד.

(8) נוסח ברכת מעין שלש.

(1) שו"ע או"ח סקל"א ס"ו. השלמה לשו"ע אדה"ז (להר"ג מדובראוונע) שם ס"ח. סידור אדה"ז לפני "ובא לציון".

(2) ראה לקו"ש חט"ו ע' 546 ואילך. ועוד.

(3) ראה שיחת מוצאי חמשה עשר בשבט (לקמן ע' 259 ואילך).

(4) עקב ח, ח.

בס"ד. שיחת מוצאי חמשה עשר שבט, ראש השנה לאילנות ה'תשנ"ב

– לאחר תפילת ערבית –

הנחה בלתי מוגה

א. באים אנו עתה מ"ראש השנה לאילנות", אשר, ביחד עם זה הוא ג"כ נקבע ביום החמשה עשר לחודש [כפי שנפסק הדין¹ (לאחרי הפלוגתא בזה במשנה²) דאינו בראש חודש אלא "בחמשה עשר בו"],³ שבו נעשה גם ה"קיימא סיהרא באשלמותא"³ שבכל חודש וחודש,

ועל אחת כמה וכמה בנוגע לה"אשלמותא" דחודש האחד עשר, שזה מורה על ענין שלמעלה מכל העשר ספירות (כמדובר לעיל⁴) – שאזי כל הענינים הללו הם ביתר שאת וביתר עוז.

ולכל לראש – הרי כבכל הענינים הקשורים עם תורה (במיוחד) – יש ללמוד מכך תורה והוראה⁵, ולהפיק את תוכן ההוראה בנוגע ל"אני נבראתי לשמש את קוניי"⁶. ובפשטות – כיצד יש לנצל את עניני היום בעבודת הוי' שביום זה, ויתירה מזו – דמכיון שיום זה ג"כ נקרא "ראש השנה (לאילנות)" – יש ללמוד כיצד יש לנצל את עניני היום בנוגע לעבודה בענין ה"אילנות" בכל השנה כולה הבאה לאחרי זה, עד ל"ראש השנה לאילנות" הבא בשנה שלאחרי זה, שאז מיתוספת עלי' למעלה מעלי', כמדובר כמה פעמים, וזהו דבר פשוט.

ב. ובהקדמה:

יום זה הוא "ראש השנה לאילנות", דלכאורה לא נכללים בזה ענינים שאינם אילנות (כגון "חטה ושעורה"), וכפי שרואים גם בדין בפשטות, שאין זה "ראש השנה" בנוגע לירק¹ (וכמדובר כמה פעמים); אבל ביחד עם זה, הרי זה קשור עם ארץ ישראל, שכן, ארץ ישראל "נשתבחה" בפירות אלו (שיום זה הוא "ראש השנה" שלהם) במיוחד, וכמ"ש² שארץ ישראל נשתבחה ב"חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש".

דהנה, "ארץ" השני שבפסוק קאי רק על פירות שאינם כוללים "חטה ושעורה", ואפילו ב"ארץ" הראשון הרי "חטה ושעורה" אינם אלא שני מינים, שאין להם שייכות ל"ראש השנה לאילנות" כי אם רק חמשת המינים שלאחרי זה שהם כולם אילנות,

(5) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג,

(1) רמב"ם הל' תרומות פ"ה ה"א. הל' מע"ש פ"א ה"ב.

(2) ריש ר"ה.

(3) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה

שמור"ר פט"ו, כו.

(4) שיחת מוצאי י"א שבט (לעיל ע' 235 ואילך).

(6) משנה וברייתא סוף קידושין.

(7) עקב ח, ח.

אמנם, מכיון שמ"חטה ושעורה" באים ל"גפן", שהוא אילן, ועד"ז "ותאנה ורימון . . . זית שמן ודבש", כמוזכר לעיל – הרי במילא מובן שהם פועלים גם ב"חטה ושעורה".

ובמילא, כאשר לומדים מכל ענין זה בנוגע לעבודה בפועל, הרי אדרבה – צריך להתחיל מהתחלת הדבר, כי סדר בתורה הוא ג"כ תורה⁸. ובפרט שבענינינו הרי ישנו ג"כ הענין ד"מוקדם בכתוב" שהוא "מוקדם לברכה"⁹, היינו שכאשר יש לפנינו שני מינים וצריך לברך עליהם, הרי זה תלוי איזה מהם קרוב יותר לתיבת "ארץ" ומוקדם בכתוב.

[ואע"פ שבפסוק כתיב "ארץ" פעם שני' ("שארץ השני שבפסוק הפסיק הענין וכל הסמוך לו חשוב מן המאוחר מארץ הראשון"¹⁰), אמנם הרי "חטה (ושעורה)" קרובה לתיבת "ארץ" הראשונה, וממילא הרי היא קדומה לכל הענינים הקשורים עם "ארץ" השני' –) אע"פ ש"דבש" (שהיא שני' ל"ארץ" השני') פירושו שזהו ענין ה"דבש" של כל ענין, היינו שזה מורה על הדבר הכי מובחר (וע"ד שיריחו "עיר התמרים"¹¹ נקראת "דושנה" של כל ארץ ישראל¹²), ובפרט להמבואר בחסידות ש"דבש" קאי על סודות התורה, כמ"ש¹³ "דבש וחלב תחת לשונך"¹⁴, וכמדובר כמה פעמים].

ג. ויש לבאר עכ"פ ראשי פרקים בזה, והתחלת הלימוד בזה היא מיד מהתיבה הראשונה שבפסוק – "ארץ":

בדיוק כפי ש"ארץ" נבראה ע"י הקב"ה, אבל ניתנה אח"כ ליהודי, שהיהודי ע"י עבודתו ב"ארץ" יעשה שהיא תהי' "ארץ ממנה יצא לחם"¹⁵, ועד"ז "ארץ ממנה יצא" כל שבעת המינים האמורים, שזה נעשה ע"י חרישה וזריעה –

עד"ז הוא ברוחניות, אשר עבודתו נעשית מתוך שמחה וטוב לבב, ודוקא בגוף בריא ונשמה בריאה, אבל ביחד עם זה יש לו (ברוחניות) הענין ד"לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה"¹⁶. ומכיון שבלבו כן הוא, הרי אדרבה – כאשר יש לו גוף בריא ונשמה בריאה, הנה אז כל העבודות נעשית על ידו ביתר שאת וביתר עוז!

החל מהעבודה הראשונה, המודגשת בגלוי מיד בתיבת "ארץ", כדאיתא במדרש¹⁷ ד"למה נקרא שמה ארץ – שרצתה לעשות רצון קונה"; ואין זה סתם רצון, אלא גם כפירוש השני ב"רצתה לעשות רצון קונה" – מלשון רצה¹⁸, שתהי' זריזות הכי גדולה בכל הענינים הקשורים עם תורה ומצוותי'.

יב. וראה תנחומא בהעלותך י. במדב"ר פט"ו, טו.

(13) שה"ש ד, א.

(14) ראה חגיגה יג, א.

(15) איוב כח, ה.

(16) תהלים נא, יט.

(17) ב"ר פ"ה, ח.

(18) ראה תו"א בראשית א, סע"ג.

(8) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל

לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629

הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

(9) ברכות מא, א.

(10) סדר ברכות הנהנין לאדה"ז פ"י הי"ב.

(11) ברכה לד, ג. דברי הימים-ב כח, טו.

(12) ספרי ופרש"י בהעלותך י, לב. ספרי ברכה לג,

ועאכו"כ הזריזות בענין כללי, שכאו"א מישראל הוא "כי תהיו אתם ארץ חפץ"¹⁹. וכמוזכר ג"כ כמה פעמים ע"י נשיא דורנו אודות תורת הבעש"ט בזה²⁰, שהקב"ה אומר על כל יהודי ועל כל בני ישראל שהם "ארץ חפץ", כמו שבארץ נמצאים (בהחבא) אבנים טובות ומרגליות, ורק מיעוט שבהם – ורק במקומות מיוחדים – נמצאים על פני הארץ, משא"כ ברובם (הן ברוב הזמנים והן ברוב המקומות) נמצאים הם באופן כזה, שבכדי להגיע אל האבנים טובות ומרגליות יש צורך בחיפוש, ועד לחיפוש אחר חיפוש, אלא שאזי מובטחים אנו ש"יגעת ומצאת"²¹; ועד"ז גם בנוגע לחרישה וזריעה, כדמפרש בגמרא שבת²² (בנוגע ל"ט מלאכות), שישנו ענין של זריעה הבאה לאחרי חרישה, וישנה זריעה שבאה לפני חרישה (היינו שלאחרי הזריעה צריכה להיות חרישה נוספת). ד. ועד"ז מובן גם בנוגע לשאר הל"ט מלאכות, שבכללותם הרי הם ארבעים מלאכות, אלא שהארבעים מלאכות הם באופן ד"חסר אחת"²³.

ועד"ז מש"כ²⁴ "ותחסרהו מעט מאלקים", כלומר, שלפני ה"ותחסרהו" הרי הוא בדרגת "אלקים", דקאי על כאו"א מישראל עליו נאמר "אלקים אתם"²⁵, אלא שאח"כ נעשתה בריאה חדשה וענין חדש, שנעשה בו "ותחסרהו מעט מאלקים".

וכמו"כ הרי זה (רק) "מעט מאלקים", ומובן שהיכולת שלו נשארת בכל התוקף ובכל השלימות (ועאכו"כ שגם ה"אלקים" שבו הוא בתכלית השלימות). והטעם לכך שבפועל הי' "ותחסרהו", הוא, על מנת שיוכל להגיע ע"ז ליתרון נעלה יותר ביתר שאת וביתר עוז – למעלה מהדרגא ד"אלקים" שבו.

ויתירה מזו יש לומר – דמכיון ששם אלקים ושם הוי' שייכים זה לזה, כמ"ש²⁶ "שמש ומגן הוי' אלקים", במילא הרי ה"ותחסרהו" שנעשה בענין ה"אלקים" שבכאו"א מישראל, פועל ועשה ג"כ רושם בנוגע לשם הוי', שכאו"א מישראל הרי הוא חלק מהוי' כמ"ש²⁷ "חלק הוי' עמו" (וכמדובר כמה פעמים, שזה קאי גם על הגוף של ישראל²⁸, ועאכו"כ בנוגע לנשמתם); ואח"כ נעשה היתרון (שע"י "ותחסרהו") גם בשם הוי'.

והיתרון נעשה דוקא ע"י פעולת האדם, ע"י חרישה וזריעה שלו, כמוזכר, וע"י שאר הל"ט מלאכות, ועד ל"ארבעים מלאכות חסר אחת"; וע"ז מגיע לדרגא נעלית יותר מכפי שהי' קודם הירידה והחסרון.

24 תהלים ח, ו. וראה ר"ה כא, ב. וש"נ.

25 תהלים פב, ו.

26 שם פד, יב. וראה שעהיה"א פ"ד. אוה"ת (יהל אור) עה"פ (ס"ע ש ואילך). ועוד.

27 האזינו לב, ט. וראה אגה"ת פ"ד. ובכ"מ.

28 ראה אוה"ת תזריע ע' תקכד. סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' יח. שם ע' ריו. תש"ח ע' 66.

19 מלאכי ג, יב.

20 ראה "היום יום" יז אייר. ב אלול. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן מד (פא, א). וש"נ.

21 מגילה ו, ריש ע"ב.

22 עג, ב.

23 לז' חז"ל – שבת שם, סע"א (במשנה).

ה. וכללות הענין – שכמו בכל ירידה, כן הוא גם בענינו, שכל ענין הירידה הוא בכדי לעלות ולהגיע לדרגא נעלית יותר מהדרגא שממנה היתה הירידה.

ועל אחת כמה וכמה כשמדובר בירידה כללית, שהיא ג"כ ירידה בזמנים – דמדוע ישנה הירידה בזמנים, בזמן הגלות?! מה יש ליהודי לעשות בגלות ("וואָס האָט אַ איד צוטאָן אין גלות")!?! ...

יהודי הוא "בן יחיד" ל"יחידו של עולם"²⁹, וממילא מובן, דלא רק שהוא נמצא ביחד עם "אביו שבשמים", אלא נמצא עם אביו כפי שאביו נמצא באופן שבשמים ובארץ גם יחד!

ועוד והוא העיקר, שהוא "סמוך על שולחן אביו"³⁰. ובמילא נעשה אח"כ כמו בכל אכילה ושתיה, ועאכו"כ "על שולחן אביו" בפשטות – שאז מיתוסף באכילה, הוספה בכמות ואיכות האכילה, והוספה בכמות ובאיכות השתייה!

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בדיוק הלשון "סמוך על שולחן אביו", שנוסף על הפירוש הפשוט שהוא אוכל על שולחן אביו, הרי "סמוך" פירושו ג"כ ע"ד "סמוך הוי" לכל הנופלים"³¹, היינו, שדוקא ע"י הנפילה והירידה נעשית אצלו הסמיכה והעלי' ביתר שאת וביתר עוז, וכמדובר כמה פעמים.

ו. ויש לומר הביאור גם בפרטי הענינים שבהמשך הכתוב. ובפרט ע"פ המבואר בלקוטי תורה להאריז"ל⁷, שמבאר פסוק זה ומפרש כל פרט שבפסוק בפני עצמו (כדאיאת בדיוק בהדפוסים), וגם כאן מתחיל לכל לראש מענין ה"חטה".

[ולהעיר, שהאריז"ל מפרש שם רק את פרטי הענינים דז' המינים ולא את תיבת "ארץ"; ותיבת "ארץ" נתפרשה בחסידות ובקבלה ובנגלה בכמה מקומות, החל מהפירוש ש"רצתה לעשות רצון קונה", בב' הפירושים – מלשון ריצה, ומלשון שזהו רצונה האמיתי – מכיון שרצונו דכאו"א מישאל הוא שתהי' בו הריצה לקונו, וכמדובר כמה פעמים].

ז. ופרטי הדברים בזה:

ישנו הענין ד"ארץ", כמדובר, בב' האופנים, אצל כאו"א מישאל.

ובפרט בהגיע "ראש השנה לאילנות" – דאע"פ שמדובר ב"אילן", שאילן הרי מקומו ב"גן", ולא בשדה ובארץ סתם, אמנם אעפ"כ הרי גם הגן נמצא ב"ארץ", אלא שבארץ גופא ישנם ג"כ כמה דרגות, עד שבאים גם לדרגא בארץ שהיא הדרגא ד"גן".

(31) תהלים קמה, יד.

(29) ראה ב"ר פכ"א, ה. ובכ"מ.

(30) ראה ברכות ג, סע"א.

[ולזה יש ג"כ שייכות מיוחדת לשנה זו, שממנה נכנסים לשנה של יו"ד שבט, שהרי נכנסים אל שנת הנ"ג³², כמדובר בארוכה בכמה התוועדויות, ובפרט שזה מובן גם בפשטות].

ח. ולאחרי ההתחלה בעבודה ד"ארץ" בשני האופנים, הן מלשון רצון והן מלשון ריצה, הנה אח"כ נעשה הענין ד"חטה":

חטה היא מאכל אדם, ובמילא מובן שבעבודה ישנו המאכל וההתעסקות, ועד באופן שזה נעשה "דם ובשר כבשרו"³³ של ה"אדם" שישנו בכל אחד ואחת מישראל, וגם בטף – אנשים נשים וטף, שישנם אצלם כל הענינים האמורים [והחילוק ביניהם הוא רק שבחלק מהם הרי זה בגלוי ממש, ובחלק מהם זהו בגלוי סתם, ובחלק שני מהם זהו רק בכח, ובחלק שלישי הוא באופן דהעלם שישנו במציאות, או בהעלם שאינו במציאות, וכמבואר בכמה וכמה מקומות, וגם פשוט],

ומה"ארץ" נעשה הענין ד"חטה", שזהו מאכל אדם הקשור עם נפש האלקית, שזהו ה"אדם" שבכל נפש מישראל, אנשים נשים וטף.

ולאחרי זה ממשיך בכתוב – "ושעורה", וכדאיתא בגמרא מסכת פסחים³⁴ שכש"אמר להם שעורים נעשו יפות – אמרו לי' צא ובשר לסוסים ולחמורים", לבהמות³⁵. והיינו שלזה יש שייכות לנפש הבהמית שבכל אחד ואחת מישראל, אנשים נשים וטף.

וזהו ג"כ עבודה בפני עצמה, אבל היא באה לאחרי העבודה הקודמת, מן הקל אל החמור, דקודם יש להתחיל בעבודה עם נפש האלקית, שהרי זוהי עבודה קלה יותר מהעבודה עם הנפש הבהמית.

ט. וממשיך בכתוב (אחרי חטה ושעורה) "וגפן", שענינו כמ"ש³⁶ "ותאמר להם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלקים ואנשים".

ויש להוסיף, ד"אלקים ואנשים" הוא ע"ד החילוק הנ"ל בין אדם ובהמה ("חטה ושעורה"), שעד"ז הוא ג"כ למעלה, כביכול, שישנו חילוק בין הדרגא ד"אלקים" (אדם) לבין הדרגא ד"אנשים" (בהמה).

והדגשה מיוחדת בזה בנוגע ל"אנשים" (כמ"ש בפסוק דוקא הלשון "אנשים"), שהכוונה בזה בפשטות היא שמשמח אפילו "אנשים", אבל ההתחלה בזה היא מדרגא נעלית יותר, "משמח אישים" (וכיו"ב), שזוהי דרגא הקיימת בכל אדם (אפילו באומות העולם, ועאכו"כ בבני ישראל), שבכ"א ישנה דרגא נעלית יותר מ"אנשים", שהרי

(34) ג, סע"ב.

(35) ראה גם סוטה יד, א (במשנה).

(36) ס' שופטים ט, יג.

(32) אולי הכוונה שיו"ד שבט קשור במיוחד לענין ד"גן" (נ"ג), מצד הקשר למאמר ד"ה "באתי לגני" (ובמילא שנת הנ"ג הוא "שנה של יו"ד שבט"). המו"ל.

(33) ראה תניא פ"ה.

"אנשים" קשור גם עם הפירוש ד"עקוב הלב מכל ואנוש הוא" ³⁷ (לשון חלישות). וכמדובר כמה פעמים, וגם מבואר בכמה מקומות בחסידות" ³⁸.

י. ולאחרי הגפן "המשמח אלקים ואנשים" – ממשיך בכתוב "וגפן) ותאנה", שכאן מתחילה העבודה בבחי' הלבושים של האדם, ע"ד מ"ש באדם הראשון "ויתפרו עלה תאנה" ³⁹, ומזה נעשו ה"כתנות עור" ⁴⁰ (בע'), ואח"כ נעשה אצל כאו"א מישראל באופן של "מאיר" (שלמעלה מהאופן ד"אור"), ובמילא נעשה אצלו "כתנות אור" ⁴¹ בא', היינו שגם ה"כתנות" הם באופן דא'.

ועאכו"כ שה"אור" חודר בכל חלקו שבעולם, ועד ל"אור" בפירושו – שהא' ד"אלופו של עולם" נמשך (ע"י ההמשכה דו') – בר', ד"האלף לך שלמה ומאתיים לנוטרים את פרו" ⁴², וכמדובר כמה פעמים במעלת מספר הר', ומבואר בכמה מקומות" ⁴³.

יא. ולאחרי "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה" – ממשיך בכתוב "ורימון", המורה על העבודה בקיום המצוות, כמאמר חז"ל" ⁴⁴ "מלאים מצוות כרימון".

דהנה, ע"ד שכל גרעין ברימון הוא מובדל ומופרש משאר הגרעינים, אלא שהבדלתו והפרשתו משאר הגרעינים נעשית (לא ע"י דבר צדדי, ח"ו, אלא) ע"י קליפה שהיא ג"כ חלק מהרימון עצמו – עד"ז הוא גם בקיום המצוות, דאע"פ שכל מצוה ומצוה היא ענין בפני עצמו, ו"אין עושין מצוות חבילות חבילות" ⁴⁵ – הרי זה ש"אין עושין מצוות חבילות חבילות" הוא, לכל לראש, מפני שזהו ציווי התורה, היינו, שה"מעין קליפה" המבדלת בין מצוה למצוה היא ציווי התורה עצמה.

ולהוסיף, על פי מש"כ בכמה ספרים" ⁴⁶, די ש אומרים שמספר הגרעינים שברימון הוא תרי"ג, כנגד תרי"ג מצוות; ויש אומרים שמספר הגרעינים שברימון הוא רמ"ח, כנגד רמ"ח מצוות עשה בלבד, שענינם הוא חיובי, עשה (משא"כ מצוות לא-תעשה שענינם הוא שמירה ושלילה, לא תעשה).

יב. ולאחרי "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון" – ממשיך בכתוב "ארץ זית שמן ודבש", שהם שני המינים דזית ודבש תמרים:

כמדובר כמה פעמים, תמר מורה על האריכות ימים בכאו"א מישראל, כמ"ש" ⁴⁷ "צדיק כתמר יפרח", והרי כתיב" ⁴⁸ "ועמך כולם צדיקים".

(44) חגיגה בסופו. וש"נ.

(45) ברכות מט, א. וש"נ.

(46) ס' לחמי תורה לו, א (בשם הספרי). דרשות חת"ס ח"ב רמט, סע"ג. מלבי"ם שה"ש ד, ג. וראה שיחת ש"פ בשלח תשנ"ט (סה"ש ח"א ע' 281 הע' 107).

(47) תהלים צב, יג.

(48) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

(37) ירמ"י יז, ט.

(38) ראה לקו"ת שה"ש כד, ד. ובכ"מ.

(39) בראשית ג, ז.

(40) שם, כא.

(41) ראה ב"ר פ"כ, יב.

(42) שה"ש ח, יב.

(43) ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ס"ע תשסא ואילך.

וזה קשור גם עם תוכן העניין ד"דבש", הקשור עם לימוד פנימיות התורה¹⁴. דמכיון שע"י לימוד פנימיות התורה מיתוסף חיזוק מיוחד בפנימיות הנפש, הרי מובן, שכשמיטוסף חיזוק בפנימיות הנפש שהיא הבעל-הבית, הרי היא מוסיפה חיות וכח והארות גם בחיצוניות הנפש ובכל הגוף, וכמדובר כמה פעמים.

ולפני "דבש" כתיב "זית" המורה על (המעלה שב) ענין המרירות, בלשון המדרש⁴⁹ על הפסוק⁵⁰ "עלה זית . . בפיי", "אמרה יהיו מזונותי מרורין כזית בידי הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם". ועד"ז ג"כ יש לכלל יהודי חיים מתוקים, ומתוקים באמת ("א זיסן לעבן, און א זיסן באמת"), וביחד עם זה עושה מענין המרירות הענין ד"מטעמים" (נוסף על העבודה בפשטות), וכמבואר בתניא⁵¹ שעושים "מטעמים" מענין המרירות.

וענין זה (המרירות הזית) קשור עם מעלתה של מרים, כמאחז"ל⁵² "מרים על שם המירור", שהיא דוקא זו שעומדת ומתייצבת ליד כאו"א מישראל, ליד הבחי' משה שבכל יהודי⁵³ – ע"ד הנהגתה במשה הראשון כמ"ש⁵⁴ "ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו", ועד שהיא מצילה אותו מן היאור.

ויתירה מזו, שהיא פועלת גם על אומות העולם – שכן, פרעה מלך מצרים הי' אז המושל בכיפה⁵⁵, כך שהוא כלל את כל אומות העולם; ופעולתה של מרים היתה (אפילו) על בתי' "בת פרעה", ואפילו בשעה שהיא עמדה "על יד היאור"⁵⁶, שהוא הי' שייך למלכות פרעה ולתוקף של פרעה!

ועי"ז נעשה "לדעה מה יעשה לו", היינו, שאף שהתחלה היא דוקא באופן ד"לדעה" – "לב לדעה ועיניים לראות ואזניים לשמוע"⁵⁷, הרי אח"כ פועלים "לדעה מה יעשה לו", שפועלים בהדעת את הענין ד"מה" וביטול. ואז זה נעשה באופן ד"יעשה לו", כמדובר כמה פעמים – ו' פעמים ו' הקשורים עם ששה מדות שכל אחת כלולה משש, וכמדובר בארוכה בכמה וכמה מקומות⁵⁸.

יג. וזהו "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש" – שכל יהודי זוכה גם לאריכות ימים ושנים טובות,

וע"ד מה שקראנו בהפטרה דשבת שעברה – ד"מיני' מתברכין"⁵⁹ ימים אלו (ולהיותה שבת שירה, במילא מתברכין בשירה ובשיר) – "תחת תומר דבורה"⁶⁰.

1, א.
56) שמות ב, ה.
57) תבוא כט, ג.
58) ראה שיחות: אור לאדר"ח כסלו (לעיל ח"א ע' 359); ש"פ ויצא (לעיל ע' 30).
59) זח"ב סג, ב. פח, א.
60) ס' שופטים ד, ה.

49) עירובין יח, טע"ב. וש"נ.
50) נח ח, יא ובפרש"י.
51) פכ"ז.
52) שמו"ר פכ"ו, א. שהש"ר פ"ב, יא.
53) תניא רפמ"ב.
54) שמות ב, ד.
55) ראה מכילתא בשלח יד, ה. שמו"ר פט"ו, י. זח"ב

והטעם (בפשטות) לכך שדבורה ישבה דוקא תחת ה"תמר", הוא בכדי לשלול ענין של יחוד (כמאחז"ל⁶¹ "מאי שנא תחת תומר . . משום יחוד"), כי ענין היחוד אצל כנסת ישראל יתכן רק עם הקב"ה⁶², מכיון שיחוד הוא ענין הנוגע באופן מיוחד, וכמדובר כמה פעמים.

ו"תחת תומר דבורה" הי' הענין ד"היא שופטה את ישראל"⁶³, ובאופן ד"ותשקוט הארץ ארבעים שנה"⁶⁴, אשר "ארבעים שנה" קשור עם ענין הגאולה האמיתית והשלימה, "לסרבה המשרה"⁶⁵ –

יהי רצון שנזכה תיכף ומיד לעבור מרגע זה – אל המעמד ומצב והזמן ד"ארבעים שנה", ובאופן ד"ותשקוט הארץ", החל מהגילוי ד"בפרוע פרעות בישראל"⁶⁶, הגילוי ד"אתפריעו . . מיני' כל נהורי"⁶⁷.

ובמיוחד ע"י שכאו"א מישראל מנצל את כחותיו לפעול על יהודי נוסף, שדוקא עי"ז מיתוסף (גם) בו ענין שלולא התעסקותו עם הזולת לא הי' ביכלתו להגיע לזה (ד"מתלמידי יותר מכולם"⁶⁸).

וע"י ההחלטה טובה בזה תיכף ומיד ממש, שכך תהי' הנהגתו של כאו"א מישראל, אנשים נשים וטף, כנ"ל – הרי הקב"ה ש"יראה ללבב"⁶⁹, רואה מיד שההחלטות הן בתוקף, והולך ומוסיף ואור,

כולל גם ההחלטות שהוחלטו כבר – להוסיף בהתוועדות ד"ראש השנה לאילנות" באופן המתאים, ועוד יותר מן המתאים, וכמדובר כמה פעמים –

שכל זה יזרו עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, עד להשלימות ד"ארבעים שנה" כאמור,

וממילא, באים כולנו תיכף ומיד "עם ענני שמיא"⁷⁰ – לארצנו הקדושה, "ארץ ממנה יצא לחם", וארץ שנשתבחה בשבעת הפירות האמורים,

ו"ארץ" – והוא העיקר – שהיא מלאה באבנים טובות ומרגליות, כמדובר לעיל ברמז ובקיצור.

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד נעשית ("ארץ" מלשון) הריצה דכאו"א מאתנו, בתוך כלל ישראל, עם כל הפירושים שבדבר, וכולנו נמצאים, "בנערינו ובזקנינו . .

66) ס' שופטים ה, ב.

67) זח"א רי, א.

68) תענית ז, א. וש"נ.

69) שמואל-א טז, ז.

70) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

61) מגילה יד, א.

62) ראה שמו"ר פט"ו, לא.

63) ס' שופטים שם, ד.

64) שם ה, לא.

65) ישע"י ט, ו. וראה ספר הערכים – חב"ד מערכת

אותיות אות מ' (ב) ס"ע רב ואילך. וש"נ.

בבנינו ובכנותינו⁷¹ – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובקודש הקדשים, ועד לאבן השתי, תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שי' ג' שטרות של דולר, לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

בס"ד. אור ליום ד' פ' יתרו, י"ז שבט ה'תשנ"ב
– ב"יחידות כללית" לאורחים שיחיו –

הנחה בלתי מוגה

א. כבהתחלה בכל פעם כיו"ב, וכפי שאדמו"ר הזקן מביא גם בהתחלת אגרת הקודש שלו הידועה¹ – "פותחין בברכה".

והנה, דיוק הלשון "פותחין בברכה" מרמז גם, שכל ענין של "פתיחה" צריכה להיות "בברכה".

וע"ד מה שמצינו גם בפתיחת כל סדר ההשתלשלות, כמרומז בפסוק² "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" – אשר ב"את השמים ואת הארץ" נכלל כל סדר ההשתלשלות, ובמיוחד ובפשטות הרי זה כולל בריאת עולם הזה הגשמי – שפתיחתה באות ב' (ר"ת ברכה, כמבואר במדרשים ובדיוקי חז"ל³, כמדובר כמה פעמים בהתועדויות כגון אלו).

דהנה, "ברכה" היא מלשון המשכה⁴, והיינו, שהענין (שבו היתה ה"פתיחה") נמשך לאחור מכן בכל הזמנים שלאחרי זה, עד שיגיע אירוע כזה, או יום כזה שוב, שאז נמשכת עוד "ברכה" והמשכה ממקום נעלה יותר, כיון שבכל ענין של קדושה הרי "מעלין (מוסיפין) בקודש"⁵.

ובעניני קדושה גופא, הרי מזמן לזמן, ישנן עליות מיוחדות ("פתיחה" מיוחדת), וע"ד העלי' המיוחדת שנפעלת בסיום עשר שנים, או עשרים שנה, או חמש עשרה שנה, וכיו"ב.

ועד"ז גם בעלי' הקשורה עם "שם מ"ב" (בבואנו מיום ההילולא המ"ב), כמדובר כמה פעמים⁶ שאז ישנה עלי' נוספת ביתר שאת וביתר עוז, ובמילא גם ההמשכה שלאחרי זה היא ביתר שאת וביתר עוז!

ב. ולזה יש שייכות מיוחדת גם לכך שהתאספנו כעת כמה וכמה מישראל יחד, אנשים נשים וטף, שהגיעו ממקומות שונים וכו' – שכל בני ישראל ביחד נקראים (ע"י הקב"ה, בורא עולם ומנהיגו) בשם "ארץ חפץ"⁷, כידוע תורת הבעש"ט בזה⁸.

(5) ברכות כח, א. וש"נ.

(6) ראה שיחת ש"פ בשלח (לעיל ע' 249).

(7) מלאכי ג, יב.

(8) ראה "היום יום" יז אייר. ב אלול. כש"ט (הוצאת

קה"ת) הוספות סימן מד (פא, א). וש"נ.

(1) ס"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 641 הערה ד"ה פותחין בברכה. וש"נ.

(2) בראשית א, א.

(3) נסמנו בלקו"ש שם.

(4) תו"א מקץ לז, ג. ובכ"מ.

ובפרט כאשר התאספות בני ישראל יחד נעשית בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, שזוהו בית המשולש, ובמילא יש בזה את כל התוקף ד"חוט המשולש". [אבל לא רק התוקף באופן ד"לא במהרה ינתק"⁹, אלא באופן דלא ינתק כלל וכלל, וכמדובר בארוכה גם בהתוועדות שלפני זה¹⁰].

וזוהי השייכות המיוחדת גם ל"ראש השנה לאילן" (או "לאילנות", כב' הגירסאות שבזה¹¹), משום שגם מיהודי נדרש שיהי' "ארץ חפץ", שענינה של "ארץ" הוא "ארץ ממנה יצא לחם"¹², שממנה צומחים כל הענינים, החל מ"לחם", "חטה", ועד לכל שבעת המינים שבהמשך הפסוק¹³ "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", שבעת המינים, שכנגד שבעת קני המנורה ד"מנורת זהב כולה"¹⁴.

– ובפרט שבודאי קיימו (בפשטות ובגשמיות העולם) את מנהג ישראל¹⁵ לאכול פירות בקשר ליום זה, כולל ובמיוחד – פירות משבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל. –

דהנה, בארץ ישראל ישנם כל המיני פירות, כמ"ש¹⁶ "ארץ אשר . . . לא תחסר כל בה", "ללמדך שאין ארץ ישראל חסרה כלום" אפילו "פלפלין"¹⁷. אלא שבפירות גופא – ישנם מיני פירות "סתם" וישנם פירות שבהן נשתבחה ארץ ישראל.

ומזה מובן גם בנוגע ל"ארץ חפץ" שבכאו"א מישראל, שישנם ענינים (פירות) ב"ארץ חפץ" שבערכו של היהודי הם בגדר "סתם", ויש ענינים שבהם הוא משתבח, שזוהו תוכנם וענינם של "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון . . . זית שמן ודבש".

ובזה גופא ישנם ג"כ חילוקי דרגות בה"ארץ חפץ" – שהרי בפסוק כתוב "ארץ" ב' פעמים ("ארץ חטה גו' ארץ זית גו'"), דכל הסמוך ל"ארץ" קודם לברכה¹⁸, ובה גופא ג"כ שתי דרגות: ה"ארץ" בפעם הראשונה וה"ארץ" בפעם השני, ובכל אחת מהן שני פירושים: "ארץ" מלשון ריצה רצון, ו"ארץ" מלשון רצון¹⁹, אשר שני ענינים אלו הרי הם ג"כ ע"ד ובדוגמת שני הענינים האמורים, וכמדובר כמה פעמים.

ג. ועוד והוא העיקר, בנוגע לענין של פועל:

כשמתאספים יחד כמה מבני ישראל, הרי מובן במכל שכן וקל וחומר – שאם אפילו יהודי אחד ויחיד כולל את כל שבעת המינים (שבעת קני המנורה), ובמיוחד, שבעת המינים שבהן נשתבחה הארץ-ישראל שלו, מפני שהוא מקיים את הציווי והוראה

15) מג"א או"ח סק"א ס"ו. השלמה לשו"ע אדה"ז (להר"נ מדובראוונע) שם ס"ח.
16) עקב שם, ט.
17) ברכות לו, ב.
18) שם מא, א"ב ובפרש"י.
19) ראה תו"א בראשית א, סע"ג.

9) קהלת ד, יב.
10) שיחת מוצאי י"א שבט (לעיל ע' 237).
11) ראה גם סה"ש תש"נ ח"א ע' 283. וש"נ.
12) איוב כח, ה.
13) עקב ח, ה.
14) זכרי' ד, ב. וראה לקו"ת ר"פ בהעלותך.

(ונתינת כח) המפורסמת של נשיאי חב"ד – "מאך דאָ (עשה כאן) ארץ ישראל"²⁰, הרי על אחת כמה וכמה – כאשר כמה מישראל מתאספים יחד.

ו"טראַכט גוט וועט זיין גוט" (חשוב טוב ואזי יהי טוב)²¹, לשון הכולל ג"כ הבטחה ש"יהי טוב", כולל גם נתינת כח לכך.

ונתינת כח והבטחה זו כוללת גם – שכל אחד משבעת הענינים הוא באופן דשבח והודאה וברכה והמשכה, ועד שזה פועל שבח וברכה והמשכה בכל שאר עניניו (שעל שמם הוא נקרא בשם "ארץ ישראל" כנ"ל), ופועל וממשיך שבח והודאה גם בכללות עם ישראל, שהם (כללות כולם יחד) כוללים את כל שבעת קני המנורה, כמדובר כמה פעמים.

ד. ועוד והוא העיקר – שזו תהי' הקדמה קרובה לזה שתיכף ומיד "ארו עם ענני שמיא"²², "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו"²³, כולנו יחד.

והוספה יתירה בזה, ע"י שכמה וכמה מישראל מתאספים יחד (ובפרט יותר ממנין), וכמדובר כמה פעמים – שזה מקדים ומזרז ומביא תיכף ומיד ממש – את ה"לאכול מפריי"²⁴, אכילת הפירות שבהן נשתבחה ארץ ישראל – בארץ ישראל עצמה!

והרי כשנמצאים בארץ ישראל – נעשה ג"כ שינוי בנוסח הברכה²⁵. ומוכן שזהו שינוי לטובה, וממילא מוכן ג"כ, שנעשה שינוי לטובה בכל עניני ברכה זו,

החל מעצם השינוי האמור, השינוי העיקרי, ביאת הגאולה (ובפרט ע"י ההקדמה עתה בעשיית כאו"א מכם שליח בנתינת הצדקה), שעל ידה נפעל שינוי בכל הדורות הבאים, עאכו"כ בכל הדורות שלפני זה, ועאכו"כ בדורנו זה, שהוא הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, הנעשית ע"י עבודתם של ישראל, שפעלו, והמשיכו בפועל את הא' ד"אלופו של עולם" בגולה" וגלות, ועי"ז נעשה ענין ה"גאולה"²⁶.

ובגאולה ממש – מתעלים והולכים "מחיל אל חיל", עד ל"ראה אל אלקים בציון"²⁷, ע"ד העליות שבענין השירה²⁸.

ובפרט בבואנו משבת שירה, שירת הים, שסיומה וחותרמה הוא ב"הוי' ימלוך לעולם ועד"²⁹, אשר, הפירוש הפשוט ב"לעולם ועד" הוא ענין הנצחיות, ובמילא מוכן, שהולכים

הי"ד.
 (26) ראה ויק"ר פל"ב, ח. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ועוד. וראה בארוכה שיחות תנש"א: ש"פ אהו"ק (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך); ש"פ אמור (שם ע' 520 ואילך). ועוד.
 (27) תהלים פד, ח.
 (28) ראה לקו"ת ברכה צח, א. ובכ"מ.
 (29) בשלח טו, יח.

(20) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה ואילך. לקו"ש ח"ב ס"ע 621. ח"י ע' 3. סה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 ואילך.
 (21) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' תקלו.
 (22) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.
 (23) בא י, ט.
 (24) נוסח ברכה מעין שלש.
 (25) ראה ברכות מד, סע"א. רמב"ם הל' ברכות פ"ח

ועולים משירה אל שירה, עד שבאים אל ה"שיר" לשון זכר דוקא, שיר נצחי³⁰, כמדובר גם בהתוועדות שלפני זה³¹ –

שזהו ה"שיר העשירי" שנשיר כולנו יחד, ומלכנו נשיאינו – כ"ק מו"ח אדמו"ר – בראשנו, ועד לעצמות ומהות בפשטות, כולל גם – שהוא מתפשט ומתגלה בהפשטות שבכאו"א מישראל, כולל גם – בהאנשים והנשים והטף הנמצאים כאן, ובפרט שהרי נמצאים אנו בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים של נשיא הדור, אשר, שמו ג"כ מורה על ענין הגאולה: הן השם "יוסף" ("יוסף אדני- שנית ידו גוי"³²), קיבוץ גליות), והן השם השני "יצחק", המורה על השמחה וטוב לבב שבגאולה, כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה³³.

ובזה מיתוסף עוד יותר, כיון שמשבת שירה נכנסים תיכף ומיד אל השבוע דפרשת מתן תורה, עד ליום השבת שבו קוראים את כל פרשת יתרו עם כל הפרטים שבה, החל מהפרטים שבעשרת הדברות, עד ל"וכל אשר לרעך"³⁴, אשר כל אחת מתיבות אלו היא כלל בפני עצמו: "כל" הרי זה ענין כללי; "אשר" קשור עם ענין העונג³⁵, ענין כללי; וכמו כן "רעך", שבוזה נכללים כל הריעים, החל מהקב"ה שנקרא "רעך" כמ"ש³⁶ "רעך ורעך אביך אל תעזוב" (כפרש"י במסכת שבת³⁷), ועד ל"רעך" דקאי על כאו"א מישראל, כיון שהוא חדור באהבת ישראל, ובמילא יחסו עם כל יהודי הוא באופן ד"רעך".

ה. וכל ענינים אלו מזרזים עוד יותר ומביאים בפועל – שמשבעת המינים כפי שהם באים לידי ביטוי בפשטות בכל היהודים שהתאספו כאן יחד, אנשים נשים וטף, שהם כוללים את כל הענינים כולם, וכוללים את כל בני ישראל כולם,

ובמיוחד, כאשר נמצאים אנו בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים של נשיא הדור, אשר, "הנשיא הוא הכל"³⁸, היינו, שהוא כולל את כל אנשי הדור, ובמילא גם את כל אנשי הדורות שעברו, ואת כל אנשי הדורות הבאים –

נבוא לשבעת המינים כפי שהם בפשטות, בארץ ישראל כפשוטה, בגאולה האמיתית והשלימה.

ויהי רצון, שנזכה לזה תיכף ומיד, ובאופן דגוף בריא ונשמה בריאה, ללא שום הפסק בינתיים.

(34) יתרו כ, יד.
 (35) ראה תו"א ר"פ תצוה. ובכ"מ.
 (36) משלי כו, י.
 (37) לא, א.
 (38) פרש"י חוקת כא, כא.

(30) מכילתא בשלח שם, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.
 (31) שיחות: מוצאי י"א שבט (לעיל ע' 238); ש"פ בשלח (לעיל ע' 240).
 (32) ישעי' יא, יא. וראה שמו"ר פ"א, ה.
 (33) שיחת ג' שבט (לעיל ע' 212 ואילך).

[ובפרט, שגם בפשטות, האכילה משבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל מוסיפה בריאות, הן בגוף והן בנשמה (וכמדובר ומבואר בארוכה, ובפרט ע"פ המובן מהמבואר בלקו"ת להאריז"ל³⁹ בביאור ענינם של שבעת הפירות בפרטיות)].

ועוד והוא העיקר, כנ"ל – שתיכף ומיד ממש נישאים כולנו, כאו"א מהנמצאים כאן, האנשים והנשים והטף, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו" – "עם ענני שמיא", וביחד עם זה בגוף בריא ונשמה בריאה – לארצנו הקדושה, ושם גופא לירושלים עיר הקודש, ושם גופא להר הקודש, ולבית הקודש.

ורחמנא ליצלן – אפילו מעצם הדיבור, אודות ענין של מסירת אפילו שעל מארצנו הקדושה⁴⁰!...

אלא ארץ הקדש נשאת בשלימותה, ביחד עם שלימות התורה, שהרי אסור לפגוע ("אָנְרִירֶן") בשלימות התורה, ועד שזה ענין של מצות עשה ומצות ל"ת⁴¹ כמדובר כמה פעמים.

ו. ועוד והוא העיקר – שזוכים לכל האמור תיכף ומיד ממש באופן מוחשי לעיני בשר.

ובפרט לאחרי האכילה (כנ"ל) מכל הפירות – במוחש!

וכל המוסיפים בזה – תבוא עליהם ברכה, שכן, בינתיים מברכים עוד ברכה על הפרי, ובמילא, תבוא עליהם ברכה והמשכה מכל הענינים האמורים.

ובפרט ע"י ההוספה שיוסיפו גם בעיני צדקה במיוחד, שע"י מיתוסף עוד יותר בהברכות והמשכות וכל הענינים האמורים,

ועד להענין הכללי והעיקרי – "תורה חדשה מאתי תצא"⁴², שביחד עם היותה "תורה חדשה" הרי היא נכללת ג"כ בהמתן-תורה שאודותיו מדובר בפרשת יתרו⁴³. [כולל גם המשכה אח"כ לכל הגרים, שזהו ענינו של יתרו ובני ביתו, שהלך לגייר את משפחתו]⁴⁴.

ומזה באים אל הפרשה הבאה – "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", ד"ואלה" – מורה על תכלית הגילוי, "מראה באצבעו ואומר זה"⁴⁵, הגילוי ד"תורה חדשה" וכל הענינים דלעתיד לבוא; ועד באופן ד"אשר תשים לפניהם – כשולחן הערוך⁴⁶; ובאופן ד"לפניהם", לפנימיותם⁴⁷,

(43) ראה המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. ועוד.

(44) פרש"י יתרו יח, כו.

(45) ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.

(46) ר"פ משפטים (כא, א) ובפרש"י.

(47) ראה תו"א משפטים עה, ג.

(39) עה"פ (עקב ח, ח).

(40) ראה גם ר"ד בחלוקת הדולרים מוצאי יו"ד שבת (לקמן ע' 341 ואילך). שיחת מוצאי י"א שבת (לעיל ס"ע 7-236).

(41) ראה רמב"ם הלי' ממרים פ"א ה"א ואילך.

(42) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש,
ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין", אלא תיכף ומיד ממש.
[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנכנסים ליחידות שיחיו שטר של דולר
לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

בס"ד. "יחידות" לבני-מצוה ובנות-מצוה והוריהם שיחיו

הנחה בלתי מוגה

א. כרגיל¹ בכגון זה, ופשוט וגם מובן, ומפורש – שכל הענינים שדוברו קודם², יש להם ג"כ שייכות מליאה לכל אלה שנכנסו עתה, ולאלה שיכנסו לאחר מכן.

ועוד והוא העיקר – שכיון שנמצאים אנו בהמשך לראש השנה לאילנות, ונמצאים כבר ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב³, יום הבא מיד בהמשך לראש השנה האמור, וממשיכים בשני ימים שלאחרי זה, ואח"כ באים (לאחרי הקדמת שבת שירה שלפני זה) לשבת מתן תורה שלאחרי זה – הרי מובן וגם פשוט, שכל הברכות וההמשכות שייכים ג"כ לאלו שנכנסו עתה.

ובפרט שהם נעשים עתה בני מצוה (או בנות מצוה), או שהם נעשו כבר בימים הקרובים שלפני זה, או שיעשו בימים הקרובים שלאחרי זה.

ומכיון שעתה הם נעשים מחוייבים במצות, הרי זה ענין של זכות הכי גדולה. החל גם מכך, שמכאן ולהבא גם הם זוכים לכל הברכות שכל יהודי מקבל, ושכלל ישראל מקבל – לא רק מצד זה שכך חינוכו אותם, וכיו"ב, אלא – בזכות עצמם, להיותם בני מצוה או בנות מצוה, ו"גדול המצווה ועושה כו"⁴ כמדובר כמה פעמים.

והרי ענין זה שייך במיוחד לכללות הענין ד"ראש השנה", כיון שהיום שבו נעשה בר מצוה או בת מצוה – הוא מעין ה"ראש" דכל השנים הבאות לאחר מכן. וממילא מובן, שהשייכות עם כל הענינים האמורים היא ביתר שאת וביתר עוז!

ב. כולל גם השייכות עם הענין העיקרי – שמכיון שרק זה עתה נכנסים הם להגדר ד"מצווה ועושה", יהי רצון שכניסתם תהי' תיכף ומיד למעמד ומצב שבו הם יהיו "מצווה ועושה" ב"תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם"!

ושיהיו (מצווים ו) עושים ב"להביא לימות המשיח"⁵, היינו, שבכל הכחות, עם כל המרץ ("מיטן גאנצן אימפעט"), ועם כל השמחה וטוב לבב – יעסקו בהענין ד"להביא לימות המשיח"!

ושילכו כולם יחד, עם כלל ישראל, ועם בני ביתם, ובפרט אלה שגידלו אותם וחינוכו אותם – לקבל פני משיח צדקנו,

(3) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

(4) קידושין לא, א. וש"נ.

(5) ברכות יב, ב (במשנה). וראה בארוכה שיחת ש"פ תולדות (לעיל ע' 1 ואילך).

(1) בהבא לקמן – ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 577 ואילך, ובהנסמן שם.

(2) ב"יחידות כללית" לאורחים שיחיו (לעיל ע' 268 ואילך).

וביחד עם משיח צדקנו – הולכים לארצנו הקדושה, ושם – לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולקודש הקדשים,

אשר, שם נמצא ג"כ הענין "שממנו הושתת כל העולם כולו"⁶, וכמו כן הענין דכללות החיוב בתורה ובמצוותי' (הארון שבקודש הקדשים), כולל גם השני גדפין (הכרובים פורשים כנפים), שהם היסוד לכל המצוות עשה ומצוות ל"ת⁷.

והרי כשנעשים מחוייבים מן התורה, ניתנת ג"כ הנתינת כח לזה, ובמילא ישנם ג"כ השני גדפין (אהבה ויראה),

ותיכף ומיד נעשה "פרחי לעילא"⁸ – נשמות בגופים,

ועד ל"פרחי" בפשטות "מחיל אל חיל" עד ל"ראה אל אלקים בציון"⁹ – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש, ולקודש הקדשים, תיכף ומיד ממש.

[אח"כ הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:]

מן הסתם כל הבני מצוה ובנות מצוה יוסיפו (כמוזכר כמה פעמים) בנתינת הצדקה במיוחד, ועי"ז יורזו את כל הענינים, והענינים האמורים, והגאולה האמיתית והשלימה במיוחד¹⁰.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

(9) תהלים פד, ח.

(10) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך). ובכ"מ.

(6) ראה יומא נד, ב.

(7) ראה תניא פ"ד. ובכ"מ.

(8) ראה תניא פל"ט-מ.

בס"ד. "יחידות" לחתנים וכלות שיחיו

הנחה בלתי מוגה

א. בהוספה¹ על כל הברכות האמורות², שהן שייכות (גם ו) במיוחד לחתן וכלה, כיון שהם מתחילים חיים חדשים, ובונים בית חדש, ובמילא הרי זה נעשה "דירה לו ית' בתחתונים"³ באופן נעלה ביותר ("אויף גאַר אַ געהויבענעם אופן"), ובאופן חדש (כמדובר כמה פעמים⁴), וממילא מובן, שיש להם שייכות בפשטות לכל הברכות האמורות –

מיתוספות עוד ברכות, שהן מיוחדות דוקא לחתן וכלה.

ובפרט שהם (החתן וכלה) קשורים במיוחד עם מתן תורה, כפי שאומרים גם בברכות הנישואין ש"מהרה . . . ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים . . . קול חתן וקול כלה קול כו", כל החמשה קולות הקשורים עם החמשה קולות דמתן תורה⁵ – שזה מוסיף עוד יותר בהצלחה ובברכה – הן בהכנות להחתונה, והן בהחתונה בפשטות, ובהחתונה בפנימיות, ובהמשך באריכות ימים ושנים טובות שלאחרי החתונה, ובנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוותי', ושיזכו לחתן גם בנים ובני בנים, וכמדובר כמה פעמים.

ב. ועוד והוא העיקר, כנ"ל – שהיעוד הנ"ל יקויים תיכף ומיד ממש, כך, שכשאומרים "מהרה ישמע" הרי זה מתקיים ברגע שלאחרי רגע זה בו אנו נמצאים [שהרי זהו אמיתית הענין ד"מהרה" – ללא שום הפסק, אלא תיכף ומיד, ללא הוספת רגע אפילו],

ובפשטות – "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים . . . קול חתן וקול כלה", עם כל חמשת הקולות (וכמדובר כמה פעמים) – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש,
ועוד ועיקר, כאמור לעיל – תיכף ומיד ממש.

"ונאמר לפניו שיר חדש"⁶ (שהרי באים משבת שירה, כנ"ל), והולכים לקבל את ה"תורה חדשה מאתי תצא"⁷; והרי זה קשור ג"כ עם בנין בית חדש, שזהו ענינם של חתן וכלה. ונזכה שכל הענינים יהיו באופן חדש, החל מ"שיר חדש", וגאולה האמיתית והשלימה באופן חדש.

(4) ראה גם לקו"ש חי"ט ע' 210 ואילך.
(5) ברכות ו, ב.

(6) ראה תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב (ממכילתא בשלח טו, א).

(7) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(1) בהבא לקמן – ראה גם לקו"ש חי"ב ע' 575 ואילך, ובהנסמן שם.

(2) ב"יחידות כללית" לאורחים שיחיו (לעיל ע' 268 ואילך).

(3) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

ובפרט מצד הזירוז שנעשה ע"י ההוספה במעשה הצדקה⁸, אשר, בודאי יוסיפו בצדקה – החתן והכלה, והוריהם, והמחותנים והקרובים, כמנהג ישראל⁹ לתת לצדקה בקשר לחתונה, ובפרט החתן והכלה וכל השייכים אליהם,

שלאמיתתו של דבר – כל יהודי, וכל בני ישראל, שייכים לכל חתן וכלה, שכן, מצד אהבת ישראל הרי הם כולם כאחד, "כאיש אחד בלב אחד"¹⁰.

ותיכף ומיד ממש – נלך לקבל "תורה אחת"¹¹ מ"הוי' אחד"¹² – בארץ אחת ובעיר אחת, ועד לקודש הקדשים,

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש,

ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

(10) פרש"י יתרו יט, ב. וראה מכילתא שם.
 (11) ל' הכתוב – בא יב, מט. צו ז, ז. שלח טו, טז.
 (12) ואתחנן ו, ד.

(8) ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך). ובכ"מ.
 (9) מדרש תלפיות ענף חו"כ אות ח. שלחן העזר ס"ו
 סעיף ו סק"ה.

בס"ד. התוועדות ש"פ יתרו, כ' שבט ה'תשנ"ב

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "דידן נצח". אחרי שבירך על היין ניגנו "עס קומט שוין די גאולה"].

א. נמצאים אנו בשבת מתן תורה, פרשת יתרו, בה קוראים בתורה את עשרת הדברות.

והנה, עשרת הדברות מובאים בתורה ב' פעמים – "דברות ראשונות"¹ בפרשת יתרו², ואח"כ "דברות שניות"³ בפרשת ואתחנן⁴ [לא שניות ממש, אלא אותן הדברות כפי שנכתבו בפעם השני].

והנה מצינו כמה שינויים בין ה"דברות ראשונות" ל"דברות שניות", כמבואר במאמרי חז"ל⁵, נוסף על השינוי העיקרי והכללי (גם בפשוטם של כתובים) – שבפרשת יתרו מסופרים עשרת הדברות כפי שנאמרו ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו ("ידבר אלוקים את כל הדברים האלה"⁶), ואילו בפרשת ואתחנן שבספר משנה תורה המתחיל ב"ואלה הדברים אשר דיבר משה גוי"⁷ מסופרים עשרת הדברות כפי שנאמרו ע"י משה רבינו.

ומכיון שענינה של התורה הוא, תורה מלשון הוראה⁸, הרי מובן, שענין זה מהוה הוראה נצחית (ד"התורה היא נצחית"⁹) בעבודתם של ישראל בכל הדורות, שכן, מאז מתן תורה נקלטים ברשותו של כל יהודי כל עניני התורה.

והיינו, שבכל פעם שיהודי לומד ענין מסויים בתורה, או אפילו כשהוא קורא בתורה בלבד (באם זה בתורה שבכתב, שבה יוצאים ידי חובת לימוד התורה גם כשלא ידע מאי קאמר¹⁰) – עליו לדעת שבלמוד זה ישנם ב' ענינים: כפי שעשרת הדברות נאמרו בפרשתנו, וכפי שהם בפרשת ואתחנן.

(6) פרשתנו כ, א.

(7) ר"פ דברים (א, א). וראה מגילה לא, א ובתוס' שם. זח"ג רסא, א. לקו"ש חי"ט ע' 9 ואילך. וש"נ.

(8) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג,

ב.

(9) תניא רפי"ז. ובכ"מ.

(10) הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

(1) ל' חז"ל – ב"ק נד, ב. ועוד.

(2) כ, א ואילך.

(3) ל' כו"כ מפרשים – ראה כלי יקר פרשתנו (יתרו) כ, ח. ועוד.

(4) ה, ו ואילך.

(5) ב"ק שם. ראב"ע פרשתנו כ, א. ואתחנן ה, טז. רמב"ן פרשתנו כ, ח. ואתחנן ה, יב. ועוד. וראה תורה שלמה חט"ז מילואים ס"ב (ע' רלח ואילך). וש"נ.

[ומובן, שבעמדנו עתה בפרשת יתרו, הרי הענין דעשרת הדברות שבפרשתנו הוא בהדגשה יתירה לגבי עשרת הדברות שבפרשת ואתחנן].

ב. ביאור הענין:

בעשרת הדברות שבפרשתנו, הנאמרים ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו ועד לעצמות ומהות – מודגש עצם ענין התורה, שהיא למעלה מכל סדר ההשתלשלות.

וענין זה ישנו בכל לימוד התורה של כאו"א מישראל [ועאכו"כ בקריאת התורה דעשרת הדברות ע"י הש"ץ בשבת זו, שיש לו גם את כח הציבור (ע"ד הש"ץ שבתפילה)], היינו, שלימוד התורה שלו הוא מתוך ההכרה וההרגשה שהתורה שלומד היא למעלה מכל סדר ההשתלשלות, וכמאמר חז"ל¹¹ "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע".

וכידוע הביאור במש"כ בפרשתנו "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר", "דלכאורה¹² מלת לאמר אין לה הבנה ואינה כמו כל לאמר שבמקרא שפירושו לאמר לזולתו, משא"כ בעשרת הדברות אי אפשר לפרש כך שהרי כל ישראל שמעו, ופנים בפנים דיבר ה' את¹³ את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה כו", וכידוע¹⁵ שבמתן תורה היו נוכחים כל הנשמות דבני ישראל, הן הנשמות שהיו באותו הדור נשמות בגופים, והן כל הנשמות שהיו נשמות בגופים בדורות שלפני זה, וכמו כן בדורות שלאחרי זה (כולל ג"כ נשמות הגרים¹⁶), והם עצמם שמעו את עשרת הדברות מהקב"ה בכבודו ובעצמו, ואם כן, מה שייך כאן "לאמר"!

ומבואר בזה, שלימוד התורה ע"י בני ישראל בכל הדורות צריך להיות באופן ד"לאמר", היינו, שלא הוא המדבר והלומד, כי אם "שכינה מדברת מתוך גרונו"¹⁷ ממש, כמ"ש¹⁸ "ופי יגיד תהלתך", כלומר¹⁹, שהקב"ה בעצמו חוזר שוב על עניני התורה כפי שנאמרו מסיני, על אותם עשרת הדברות, והיהודי ("ופיי") משמש כ"צינור" בלבד, שדרכו נמשכים ("יגיד") דברי הקב"ה ("תהלתך"). ולכן נאמר "לאמר", כיון שהיהודי חוזר על דברי הקב"ה שנאמרים מחדש.

[ומצד ענין זה, נעשה היהודי בעל הבית על כל עניני העולם, ועד שהוא מהוה ומחיי ומקיים אותם, בדוגמת הגילוי דמתן תורה – "אנכי הוי' אלקיך"²⁰].

(16) ראה גם לקו"ש חכ"ח ע' 242 הערה 22.

(17) ראה זח"ג רלב, א (ברע"מ). לקו"ש ח"ד ע' 1087. וש"נ.

(18) תהלים נא, יז.

(19) ראה תו"א שם.

(20) פרשתנו כ, ב.

(11) ברכות כב, א.

(12) תו"א יתרו ס, ב.

(13) ואתחנן ה, ד.

(14) נצבים כט, יד.

(15) פקדי דר"א פמ"א. שמו"ר פכ"ח, ו. תנחומא

פקודי ג. נצבים ג. זהר ח"א צא, ב. ח"ב פג, ב. תקו"ז

תמ"ט (פר, א).

וממילא מובן, ד"מה להלן . . אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע", שכן, בידעו שכאשר הוא לומד תורה גם "הקב"ה יושב ושונה כנגדו"²¹, ולימודו (ודיבורו) הוא אך ורק בבחי' "לאמר", שהוא עונה אחר דיבורו של הקב"ה (כביכול) – הרי זה פועל שלימודו יהי' "באימה וביראה ברתת ובזיע" כמו בשמיעת עשרת הדברות בשעת מתן תורה ממש!

ג. והנה, יחד עם זאת, הרי מצד הענין ד"נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים"²² נדרש שלימוד התורה יהי' דוקא ע"י יהודי, שהוא נשמה בגוף, ונמצא במקומם של ה"תחתונים". וזהו תוכן הענין דעשרת הדברות שבפרשת ואתחנן, שנאמרו ע"י משה רבינו דוקא.

דהנה, כמו שבגשמיות, הרי בכדי לבנות דירה צריכים לילך למקום הדירה ולהתעסק שם בבנייתה, כמו כן הוא בעשיית ה"דירה לו ית' בתחתונים", שלזה נדרש שבונה הדירה ילך למקומם של ה"תחתונים" דוקא, ויתירה מזו, "אזלת לקרתא הלך בנימוסא"²³ – שהוא משתמש בנימוסיהם והנהגותיהם של ה"תחתונים" גופא לעשות מהם "דירה לו ית' בתחתונים".

ומובן, שמצד עשיית ה"דירה בתחתונים" שע"י לימוד התורה, מודגשת מציאותו של היהודי בתור נשמה בגוף בעולם הזה התחתון, שדוקא מצד זה יש בכחו לבנות את הדירה.

אלא שענין זה שבלימוד התורה פועל את עשיית הדירה בלבד, אבל חסרה עדיין המשכת הדייר בהדירה – עצמות ומהות.

וזהו הענין שנפעל דוקא ע"י עשרת הדברות כפי שהם בפרשתנו, שכל הלימוד הוא רק בבחי' "ופי יגיד תהלתך", היינו, שע"י הלימוד ממשיכים את הדייר כמו שהוא – בדירה שלו שנעשתה ב"תחתונים". ודוקא כפי שה"תחתונים" נשארים במציאותם, במציאות הגשמית, מכיון שעצמות ומהות מסתתר ומתכסה ומתעלם – לכאורה – במציאותם של התחתונים.

ויש לומר, שהשלימות האמיתית היא בחיבור שני הענינים (עשרת הדברות שבפרשת יתרו ושבפרשת ואתחנן) גם יחד – שגם בלימוד התורה של היהודי כפי שהוא נמצא בעולם הזה התחתון ובגדרי ה"תחתונים" (עשרת הדברות דואתחנן) ישנה תכלית השלימות דהמשכת הדייר כפי שהוא בעצמותו ומהותו!

23) שמו"ר פמ"ז, ה. וראה שיחת ש"פ וישב (לציל ע' 72).

21) ראה תדבא"ר רפ"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
22) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג,

ו. תניא רפ"ו.

ד. זוהי ההוראה שיש ללמוד מענין זה – שבכל לימוד התורה של יהודי ישנם ב' הענינים האמורים:

א) שדוקא ע"י לימוד תורתו בהיותו נשמה בגוף בעולם הזה התחתון הרי הוא עושה דירה לו ית', עשרת הדברות שבפרשת ואתחנן שנאמרו ע"י משה רבינו, ועד"ז מצד בחי' משה שבכא"א מישראל²⁴; ב) שביחד עם זה, הוא אינו אלא "צינור" שדרכו נמשכים דברי הקב"ה כבשעת מתן תורה ממש – המשכת הדייר בהדירה, עשרת הדברות שבפרשתנו. ושני הענינים צריכים להיות בבת אחת בכל ענין, שע"ז מיתוסף עוד יותר שלימות ואמיתיות בב' הענינים.

ועד שענין זה מקיף את כל לימוד התורה ועשיית המעשים-טובים שלו, שבזה נכלל גם ענין התפילה, וממילא הרי יש בזה את כל שלשת העמודים – תורה עבודה וגמילות חסדים²⁵, אשר, בגמילות חסדים נכללים ג"כ כל הענינים דלפנים משורת הדין, כל הענינים דהידור מצוה, וכל הענינים דמנהגי ישראל, ועד לכל הענינים שמדברי סופרים – שהם כולם חדורים בשני הענינים האמורים, ובשניהם בבת אחת בתכלית השלימות!

ה. ועד לתכלית השלימות והגילוי בזה – בגאולה האמיתית והשלימה,

ותיכף ומיד – עוד בשבת זו, ש"פ יתרו בשנת ה'תשנ"ב, שבני ישראל מפרשים את הר"ת שבסימן השנה (ונתקבל – והולך ומתפשט – בתפוצות ישראל) "הי' תהא שנת נפלאות בה" ו"נפלאות בכל מכל כל",

עד להפלא הכי עיקרי, והכי חיוני, והכי חשוב – גם בהענין האמור (כנ"ל), שע"י העבודה דלימוד התורה ע"י יהודי בהיותו נשמה בגוף דוקא, עשרת הדברות שב"ואתחנן" ("אלה הדברים אשר דיבר משה"), מגלים את ה"וידבר אלקים את כל הדברים האלה" בתכלית השלימות "לעיני כל ישראל", כסיום ספר דברים,

ומזה באים להמשך (לאחרי "לעיני כל ישראל") ד"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"²⁶ – שנוסף על שלימות הגילוי "לעיני כל ישראל" נעשית ג"כ שלימות ההמשכה והגילוי במציאות העולם, שמים וארץ, ועד לתכלית השלימות בזה בגאולה העתידה – "השמים חדשים והארץ החדשה"²⁷, והעיקר – ד"כן יעמוד זרעכם ושמכם"²⁷ בגילוי ה"תורה חדשה מאתי תצא"²⁸,

27) ישע"י סו, כב.

28) שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

24) ראה תניא רפמ"ב.

25) אבות פ"א מ"ב.

26) בראשית א, א.

וכאמור, תיכף ומיד ממש, וממילא נמצאים כולנו, "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"²⁹ – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, שהוא ג"כ בית המקדש המשולש – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה"'] .

– שיחה ב' –

ו. הענין האמור הוא ההוראה לפועל מהתוועדות זו בנוגע לכל הענינים בעבודת האדם (כנ"ל), ובאופן שיש להתחיל לקיים זאת תיכף ומיד.

וכאן המקום לעורר אודות תוכן הראשי תיבות ד"מיד" כמדובר גם לעיל ברמז – "משה ישראל (בעש"ט) דוד (מלכא משיחא)", שהכוונה בזה היא להדגיש את ההתכללות דכל הדורות דבני ישראל גם יחד, בתור מציאות אחת, החל בדורו של משה רבינו ועד לדורו של דוד מלכא משיחא.

ולכן, יש להוסיף בזה, ש"מיד" הוא גם הר"ת ד"משה יהושע דורם", היינו, משה רבינו ודורו ביחד עם יהושע בן נון ודורו, אשר בזה מודגש עוד יותר, הקשר והשייכות והרציפות שביניהם, כיון שהם משתלשלים זה מזה. וכמו כן הוא בכל הדורות דבני ישראל המרומזים ב"מיד" כאמור לעיל – שהם מציאות אחת והמשך אחד.

[ולהעיר מהשייכות בין הדורות האמורים, דור דעה ודור שנכנס לארץ – לדורנו זה, שלאחרי הארבעים שנה נכנסים תיכף ומיד למעמד ומצב ד"ותשקוט הארץ ארבעים שנה"³⁰, כסיום ההפטורה דשבת שירה, שממנה מתברכת ונמשכת הברכה על כל ימי השבוע, עד להמשכה ד"שיר חדש" לשון זכר דוקא³¹, בגאולה האמיתית והשלימה].

ויש להוסיף בזה, דכמו ש"מיד" היא תיבה אחת (ללא שום הפסק, מלבד ההפסק בין האותיות) – כמו כן כל הדורות דבני ישראל המרומזים ב"מיד" הם מציאות אחת. ויתירה מזו, דכמו שמצינו בחתימת הרמב"ם שהי' חותם בג' אופנים, באופן שיש הפסק בין האותיות, ובאופן שהאותיות מחוברות ללא שום הפסק – כמו כן ההתאחדות שב"מיד" היא עד לאופן שאין בה אפילו את ההתחלקות וההפסק שבין האותיות!

[והאופן השלישי בחתימתו הי' על שם פעולתו ועבודתו, בהיותו מורה הנבוכים, והמורה דכל ישראל (החל מעשרה מישראל), כיון שאע"פ שהי' "בארץ מצרים" (מלשון מיצרים וגבולים)³²], הרי עבודתו היתה באופן ד"רבות מופתי בארץ מצרים"³³ – ר"ת רמב"ם].

– פסחים קטז, ב.

(32) ראה תו"א ורא"ה נז, ב ואילך. ובכ"מ.

(33) בא יא, ט.

(29) בא י, ט.

(30) ס' שופטים ה, לא.

(31) מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר

ז. ומזה מובן גם בנוגע להוראה בפועל משבת זו האמורה לעיל – שיש להתחיל לקיימה תיכף ומיד ממש, וממש מיד – עוד ביום השבת, עד כמה ששייך ביום השבת. והענינים שבהם קיום ההוראה האמורה כרוך בעשיית א' מהל"ט מלאכות – יש להתחיל בזה מיד במוצאי שבת, וביום ראשון, שני, וכן הלאה בכל ימות השבוע – להמשיך בקיום ההוראה האמורה (הנלמדת משני הסוגים בעשרת הדברות) בכל עניני העבודה.

ח. ועוד והוא העיקר – שע"י ההחלטות טובות בכל האמור פועלים תיכף ומיד שעשרת הדברות שבפרשת יתרו נעשים "כלי" אל הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא".

וגם אופן הגילוי הוא בדוגמת עשרת הדברות שבפרשתנו – שבקבלת הגילוי אין צורך בממוצע (אף שהוא "ממוצע המחבר"³⁴, משה רבינו, ככפרשת ואתחנן שבספר משנה תורה), אלא מקבלים זאת מהקב"ה בכבודו ובעצמו, ע"ד שמיעת עשרת הדברות שבפרשתנו, שהיא פרשה באחד מהד' ספרים (ולא במשנה תורה), ובהם גופא – ספר "שמות בני ישראל" ספר הקשור עם בנים דוקא (הבא לאחרי הספר הראשון, ספר הישר, ספר האבות שנקראו ישרים³⁵), שלזה שייכות מיוחדת עם דורנו זה – הדור האחרון לגלות.

וכמו שבשעת שמיעת עשרת הדברות שבפרשתנו – תיכף "פרחה נשמתן"³⁶ ותיכף ומיד לאחר מכן החזירה להן ע"י ש"הוריד טל שעתידי להחיות בו מתים והחי' אותם"³⁷ – עד"ז נעשה בהגילוי ד"תורה חדשה" תיכף ומיד, בקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר"³⁸, ונשיא דורנו בראשנו.

ובפרט ששמו מורה על ענין הגאולה, הן השם "יוסף" המרמז על היעוד ד"יוסף אדני-י שנית ידו גו"³⁹, דקאי על הקיבוץ גליות שהקב"ה מקבץ את כל ישראל; והן השם "יצחק", המורה על הצחוק והשמחה דלעתידי לבוא, ועד לאופן ד"אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה"⁴⁰ [אשר ב"לשוננו" מודגשת ההמשכה בגשמיות עוד יותר מב"פינו", כיון שהלשון היא איבר גשמי יותר מפה, כמובן מזה שברוב הזמן נמצאת היא באופן דהעלם והסתר (שכן, פעולותיו של האדם הן בעיקר בענין המעשה, ולא בדיבור שאז מתגלית הלשון), וביחד עם זה, הרי בשעת הדיבור כל ענינה הוא "ופי) יגיד תהלתך", הביטול ל"תהלתך כנ"ל],

37) שבת שם.

38) ישעי' כו, יט.

39) שם יא, יא. וראה שמו"ר פ"א, ה.

40) תהלים קכו, ב. ברכות לא, א.

34) ראה ד"ה פנים בפנים תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קצ ואילך).

35) ע"ז כה, א.

36) ראה שבת פח, ב. שמו"ר פכ"ט, ד.

וכאמור, בהקיבוץ-גליות נכללים כל בני ישראל, האנשים הנשים והטף, החל מהאנשים נשים וטף שנמצאים כבר עתה בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים של נשיא דורנו, בית המשולש, שהוא בית חיינו שבבבל,

ובפרט שמתעסקים לאחרונה גם בשיפוצים ושיפורים דבית זה (עד כמה ששייך לעשות בעולם הזה הגשמי והתחתון), הנקרא בשם "בית חיינו" – דלא רק שהוא בית חיינו דכאו"א מבני ישראל הנמצאים כאן, אלא של כל בני ישראל שבדור, כולל גם אלה הנמצאים בכל קצוי תבל, שחיותם נמשכת מבית חיינו שבבבל.

ותיכף ומיד זוכים להעברתו – ביחד עם כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל⁴¹ – לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש עד לבית המקדש השלישי (שהוא מוכן כבר ברוחניות, וחסרה אך ורק ירידתו והתגלותו בגשמיות העולם), שהוא ג"כ משולש, כיון שגם בו יש ג' ענינים, בדוגמת ג' הענינים שבבית זה, הבית דנשיא דורנו.

ובהדגשה יתירה בבואנו מיום ההילולא שלו, ביו"ד שבט, ונמצאים כבר לאחרי י"א שבט, ולאחרי ט"ו בו (שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"⁴²), עד ליום זה, עשרים בשבט, ד"עשרים" בגימטריא "כתר"⁴³.

ובפרט, שממנו ממשכים ב"בך יברך ישראל"⁴⁴ (כ"ב שבט), ד"ישראל" קאי על כאו"א מישראל, שע"י כ"ב אותיות התורה ("בך") נמשכים בו כל הברכות והצלחות בתכלית השלימות,

עד להצלחה הכי עיקרית – ביאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד, וכולנו נמצאים, בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו" – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "הוא אלקינו"].

– שיחה ג' –

ט. בהמשך להאמור לעיל, שההוראה מהענין דמתן-תורה היא, שלמרות שמתן-תורה הי' מאורע חד-פעמי⁴⁵, בשנת צאתם ממצרים, שנת תמ"ח לאלף השלישי (הקשור עם אוריין תליתאי שניתנה לעם תליתאי ביומא תליתאי וכו'⁴⁶), ומהוה ג"כ הכנה

44) ויחי מח, כ.

45) ראה סה"מ תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קיג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

46) שבת פח, א.

41) ראה מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ס"ע 466) ואילך.

42) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

43) ראה לקו"ת שה"ש לה, ג. ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות אות כ' (ע' סט ואילך). וש"נ.

והקדמה לבנין בית המקדש השלישי) – הרי הוא נמשך בכל יום ויום, בכל פעם שיהודי לומד ענין מסויים בתורה, שבזה הוא ממשיך מחדש את דיבורו של הקב"ה, בדוגמת מתן תורה בפעם הראשונה –

יש להוסיף, שהפעולה בכל זה צריכה להיות לא רק עם עצמו, אלא גם עם זולתו, לפעול על עוד יהודים בזה, ועכ"פ – על עשרה מישראל.

כלומר:

בנוסף לעבודתו עם הציבור שבו, עשר כחות נפשו (כידוע הסיפור בזה⁴⁷), שהוא מקבץ אותם ביחד בעבודה זו, עד שהם נעשים "ציבור" לשון יחיד – יש להשתדל להשפיע בענין זה גם על ציבור בפשטות, על עשרה מישראל כפשוטו, ציבור הנדרש בכדי לומר דבר שבקדושה [שדוקא אז ניתן לענות "אמן" על הדבר שבקדושה, מתוך שמחה וטוב לבב, ומתוך מסירת נפש], דהיינו, עשרה מישראל נשמות בגופים בגשמיות.

י. ועוד והוא העיקר, שנזכה תיכף ומיד לקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", בני ישראל דכל הדורות כולם, עאכו"כ בני ישראל שבדורנו זה, ושבדור האחרון, וממילא נעשית השלימות ד"כל יושבי עלי" (שאז היובל נוהג)⁴⁸, שלזה צריכים – לכל לראש – ש"כל יושבי" יהיו נשמות בגופים, ורק לאחר מכן מוסיפים עוד ענין, שה"כל יושבי" הם "עלי", באופן התיישבות ("יושבי") בארץ ישראל כפי שהיא בשלימותה.

ואזי תהי' ג"כ השלימות דמתן תורה, כאמור, בגילוי ה"תורה חדשה מאתי תצא".

ואופן הגילוי הוא (כמרומז בהפרשה שמתכוננים לקראו בתפילת המנחה) "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"⁴⁹ – ד"ואלה" מורה על ענין הגילוי, ד"מראה באצבעו ואומר זה"⁵⁰, זו, זאת; והגילוי (בכל א' מהם) הוא באופן ד"לפניהם" (כסיום הפסוק), היינו, לפנימיותם⁵¹.

כולל ובמיוחד – הגילוי ד"אשר תשים", וכדאיתא בירושלמי⁵² ד"תשים" הוא מלשון סימה (אוצר), דקאי על סודות התורה, אשר, לעת עתה הם בבחי' "אוצר" שלא נתגלה עדיין במילואו, ורק שזכינו ל"טועמי' חיים זכו"⁵³, לטעימה שיש בה ממש.

ועד שטעימה זו נעשית ה"חיים" של היהודי, שזה מורה על כך שהיא חודרת בכחות הפנימיים שבו ("חיים"), ונוסף לזה, היא משפיעה גם על הכחות המקיפים שבו, ועד

פכ"ג, יד. מכילתא ופרש"י בשלה טו, ב.
51) תו"א משפטים עה, ג. תו"ח משפטים טט, רע"א.
ועוד.

52) ע"ז פ"ב סוף ה"ז.

53) נוסח תפלת מוסף דשבת. ראה לקו"ש חט"ו ע'

282. ח"כ ע' 173.

47) ראה "התמים" ח"ב ס"ע מה"ו [ע, סע"ב-ג].
לקו"ש ח"ב ע' 477 ואילך.

48) ראה ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ה ה"ח.

49) ר"פ משפטים (כא, א).

50) ראה תענית בסופה (ובפרש"י שם). שמור"ר

למקיף דמקיף, הקשורים עם ענין הריח ("מושקא", שם בושם⁵⁴ כדלקמן), ובפנימיים ובמקיפים – גם יחד.

יא. וזה קשור גם עם האמור לעיל שיש להשתדל להסביר את ההוראה האמורה מהענין דמתן תורה שבפרשתנו לציבור של יהודים, החל מהציבור שבכא"א בפרטיות, עשרת הכחות שבו, ועד לציבור בפשטות, עשרה מישראל – שהפעולה בזה צריכה להיות בכל הכחות שלו, הן בכחות הפנימיים והן בכחות המקיפים.

כלומר: העבודה בהתעסקותו עם הזולת (ועם הציבור שבו) צריכה לכלול את כל כחותיו, הן את הכחות המקיפים שבו, ועד למקיף דמקיף (ענין הריח, הקשור עם בשמים ("מושקא"), וריח לפנים מריח), והן את הכחות הפנימיים שבו ("חיי", חיות (שהיא פנימית) – שכולם נעשה "בך יבורך ישראל". היינו, שע"י ה"בך", כ"ב אותיות הדיבור שעל ידם הוא משפיע על זולתו, נעשה "יבורך ישראל" – "יבורך" (ברכה) מלשון המשכה⁵⁵, שכל עניניו וכחותיו, הפנימיים והמקיפים, נמשכים ונשפעים אל היהודי שאתו הוא פועל ומתעסק וכו', ל"ישראל", שבזה נכלל כל יהודי, שכן כל יהודי נקרא בשם "ישראל".

ויש להוסיף בזה, שהבושם (ריח, מקיף) הנקרא בשם "מושקא" הי' (לכמה דעות⁵⁶) אחד מסממני הקטורת, שהוקטרה בעבר בבית המקדש, ותיכף ומיד ממש בבית המקדש השלישי – שבו יקריבו את כל הקרבנות בתכלית השלימות, שהרי זהו עיקר ענינו של בית המקדש כמ"ש הרמב"ם⁵⁷ "בית מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות" [ומביא גם את הפסוק⁵⁸ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" בתור ציווי כללי על כל הבתי-מקדשות], ועאכו"כ בנוגע להקטרת הקטורת.

[כולל ובעיקר, הקטרת הקטורת לפני ולפנים ע"י הכהן הגדול ביום הכיפורים – שענין זה ישנו בפנימיותו של כאו"א מישראל, שיש בו את הקטרת הקטורת ע"י הכהן הגדול שבו, בכחי' קודש הקדשים שבו, ובכחינה שבדוגמת יום הכיפורים שבו, כמדובר כמה פעמים⁵⁹].

יב. וזוהי ההוראה מענין זה, שיש להחליט בכל ענינים אלו תיכף ומיד, ולהוסיף בזה עוד יותר – שהפעולה וההתעסקות עם הזולת תכלול את כל כחותיו, הפנימיים והמקיפים ("חי' מושקא").

– ודוקא באופן דנשמות בגופים בתכלית השלימות, נשמה בריאה בגוף בריא לאורך ימים ושנים טובות.

סה"ש תש"נ שם. וש"נ.

(57) ריש הלי' בית הבחירה.

(58) תרומה כה, ח.

(59) ראה גם שיחת ש"פ תצוה (לקמן ח"ג) ס"ד.

(54) ראה ברכות מג, א כגירסת הרי"ף ורבינו יונה.

סה"ש תש"נ ח"א ע' 297 הערה 97.

(55) ראה תור"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(56) רמב"ם הלי' כלי המקדש פ"ב ה"ג"ד. – ראה

כולל – הן השלימות ד"שבעים שנה"⁶⁰, "ואם בגבורות שמונים שנה"⁶⁰, ויתירה מזו – "תשעים שנה", ועד להשלימות ד"בן מאה שנה", שאז "עבר ובטל מן העולם" בלשון המשנה⁶¹, היינו⁶², שהוא נמצא למעלה מכל ההעלם והסתרה העולם.

– וח"ו לפרש את דברי המשנה באופן דהיפך הטוב. אלא דוקא באופן דטוב אמיתי, ושלמות הטוב, טוב הנראה ונגלה בעיני בשר, שזהו דוקא באופן דנשמה בגוף בתכלית השלימות, כנ"ל.

יג. ועוד והוא העיקר – שכיון שמתכוננים כבר לקריאת התורה ד"ואלה המשפטים גוי", זוכים תיכף ומיד לגילוי ה"תורה חדשה מאתי תצא".

ואע"פ שנמצאים עדיין לפני הקריאה בפועל, הרי נמצאים אנו לאחרי הקריאה דפרשת יתרו, פרשת מתן תורה, שהיא ענין אחד עם ההמשך דפרשת משפטים ד"מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני"⁶³, וכל החילוק הוא רק – שבפרשת משפטים מתחיל הפירוט דכל המשפטים שניתנו בסיני, ועד לאופן דפרטי פרטים, ואילו בפרשת יתרו (שקראנו כבר) נמצאים הענינים באופן כללי יותר, ועד לכלל אחד ד"וידבר אלקים גוי אנכי גוי", בלשון יחיד.

ולהוסיף, שגם ענין הגילוי לכל אחד ואחת מישראל מודגש במיוחד במתן תורה, שכן הדברות נאמרו בלשון יחיד ובלשון נוכח לכא"א מישראל⁶⁴: החל מ"אנכי הוי' אלקיך" בלשון יחיד (ונוכח); "אשר הוצאתיך", הרי זה "ווייטער" לשון יחיד ונוכח (אבל לא "ווייטער" ("להלך") בענין אחר, אלא עוד פרט בענין זה עצמו); עד לסיומם ב"וכל אשר לרעך"⁶⁵ – לשון יחיד ולשון נוכח!

יד. ועוד ועיקר, כאמור, שמהמתן-תורה שבפרשתנו באים אל הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא" – תיכף ומיד.

וביחד עם הראשי-תיבות ד"מיד" – משה, ישראל בעש"ט, ודוד מלכא משיחא, כולל נשיא דורנו, משה רבינו שבדורנו, וכולל כל בני ישראל שבכל הדורות כולם, וכאמור, שהר"ת "מיד" מדגיש את ההתאחדות בכל הדורות דבני ישראל גם יחד.

ויש להוסיף בזה, ע"פ מה שכתבו המפרשים בדיוק לשון המשנה⁶⁶ "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע", שהפירוש ב"מסרה" הוא, מסירה בתכלית השלימות⁶⁷, בהתאם לדיני מסירה (בשולחן ערוך חושן משפט), שהיא צריכה להיות מסירה גמורה, כולל

64 ראה רמב"ן פרשתנו כ, א. וראה יל"ש פרשתנו רמז קפו. ועוד.

65 פרשתנו שם, יד.

66 אבות פ"א מ"א.

67 ראה מפרשים לאבות שם.

60 תהלים צ, י.

61 אבות פ"ה מכ"ב.

62 ראה אה"ת חיי שרה קי, ב. חוקת ע' תתיז. ועוד.

63 פרש"י עה"פ.

כל הדברים הטפלים שבזה – שמזה מובן לענינינו, שכל מה ש"משה קיבל" נמסר על ידו לדורות הבאים, שזה מדגיש עוד יותר את ההתאחדות בין כל הדורות דבני ישראל.

ובפרט ע"פ מש"כ הרמב"ם בהקדמתו לספרו שב"ומסרה ליהושע" הכוונה ליהושע והזקנים, יהושע ובית דינו, שהיו לפני כן בית דינו של משה רבינו עצמו (כולל יהושע בעצמו שהי' אחד מהם), אלא שאח"כ נעשו הם עצמם בית דינו של יהושע – שבזה מודגשת עוד יותר ההתכללות בין דור לדור בבני ישראל.

ומזה יש ללמוד הוראה – שזהו ענינו של כל רב בישראל בדורנו (ועאכו"כ בדורות הקודמים) – למסור וללמד את כל התורה כולה (כולל גם פרקי אבות), בדוגמת ה"ומסרה ליהושע" דמשה רבינו כאמור.

טו. והנה, נוסף על האמור לעיל (ס"ה), שתכלית השלימות דשני הענינים – הן עשרת הדברות שבפרשתנו והן עשרת הדברות שבפרשת ואתחנן – תהי' דוקא ע"י הגילוי ד"תורה חדשה" תיכף ומיד, הנה גם תיבת "ואתחנן" עצמה רומזת על הגאולה העתידה, ועל תכלית שלימות הגילוי דלעתיד לבוא:

"ואתחנן" מורה על התחנונים ש"משה רבינו התחנן ליכנס לארץ ישראל, ועד שהתפלל על כך תקט"ו תפילות (בגימטריא "ואתחנן")⁶⁸.

וזהו הקשר והשייכות עם הגאולה האמיתית והשלימה, שאז, בקשתו ותחננויו של משה רבינו מתקבלים בפשטות, והוא נכנס לארץ ישראל כפי שהיא בתכלית השלימות שלה.

ונוסף לזה – בתיבת "ואתחנן" מרומז גם הגילוי בכל העולמות כולם כפי שיהי' בגאולה העתידה, ד"ואתחנן" בגימטריא תקט"ו, שבזה מרומזת ההמשכה בכל שבעת הרקיעים וההפסקים שביניהם (ועד"ז ההפסק בין הארץ לרקיע), שכל א' מהם הוא כמהלך ת"ק שנה⁶⁹ (מדידה והגבלה)⁷⁰, הרי ט"ו פעמים ת"ק – תקט"ו.

טז. והעיקר, כאמור, שתפילתו של משה מתקיימת בפשטות, וכל בני ישראל מכל הדורות ביחד נמצאים בארצנו הקדושה.

ובמיוחד בעמדנו לפני קריאת התורה ד"ואלה המשפטים גו'" ד"מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני" – דכמו שבראשונים שבסיני השתתפו כל נשמות ישראל מכל הדורות שעברו, והעתידים לבוא, כמו כן הוא בהגילוי ד"תורה חדשה" תיכף ומיד – שנכללים בו כל נשמות ישראל דכל הדורות גם יחד, כולל גם עשרת השבטים שנמצאים בינתיים מאחורי נהר סמבטיון⁷¹,

70) ראה אוה"ת שמות ס"ע ל. סה"מ תר"ל ע' צט.

71) ראה סנהדרין צד, א. ב"ר פע"ג, ו.

68) דב"ר פי"א, י. נת' באוה"ת ואתחנן ע' קיג ואילך.

(כך ר' ע' ב'קצג ואילך).

69) פסחים צד, ב. חגיגה יג, א.

[ולהעיר מהקשר דנהר סמבטיון ליום השבת בכלל ולפרשת יתרו במיוחד, כמאמר חז"ל⁷² "נהר סמבטיון יוכיח" שהוא שומר שבת כהלכתו, כיון שישראל נצטוו בעשרת הדברות "לא תעשה כל מלאכה אתה גו' עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך"⁷³ ועד ל"כל אשר לרעך" שבסיום עשרת הדברות!],

וכולנו נמצאים בארץ ישראל כפי שהיא בתכלית השלימות, באופן ד"כל יושבי עליי", ונוסף להיותה ארץ שבעה עממין מתקיים היעוד ד"ירחיב הוי' אלקיך את גבולך"⁷⁴, והיא נעשית ארץ עשר עממין. כולל גם התוכן הפנימי שבזה – שבנוסף לעבודה דשבעת המדות בשלימות (הכוללת גם את דרגת המוחין כפי שנדרש לעבודת המדות) – ישנה ג"כ שלימות עבודת המוחין עצמם, מוחין בעצם.⁷⁵

ועוד והוא העיקר – שנוסף על השלימות דארץ ישראל ברוחניות – נמצאים בארץ ישראל בגשמיות דוקא, והוא העיקר!

ושם גופא – בירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, שהוא ג"כ בית המקדש המשולש, ותיכף ומיד ממש,

ו"מיד" כולל כל הפירושים שב"מיד", החל מהפירוש הפשוט והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמחה].

— שיחה ד' —

יז. כאמור, ההוראה מהתוועדות זו היא – לפעול להשפיע את ההוראה האמורה ממתן תורה (עשרת הדברות) עכ"פ על ציבור מישראל, החל מהציבור דעשר כחות הנפש שבכא"א, ועד לעשרה מישראל, ציבור כפשוטו.

ובהוראה זו נכללת ג"כ ההתעסקות והפעולה עם כל הסוגים הנרמזים בתיבת צבור, כידוע⁷⁶ ש"צבור" הוא ראשי תיבות צדיקים בינונים והסוג השלישי, שפועלים בו בירור ו(יתירה מזו) זיכוך, ועאכו"כ העלאה – הן בסוג זה כפי שהוא בהציבור דעשר כחות שבכא"א, והן כפי שהוא בציבור כפשוטו, שבו מיתוספת מעלה מיוחדת, כפי שאדמו"ר הזקן מבאר⁷⁷ במעלת עשרה מישראל שיושבין ועוסקין בתורה⁷⁸ (אף שגם באחד שיושב

ד ואילך. וראה שיחת אור לט' מרחשון (לעיל ע' 273 ואילך).

(76) ככר לאדן (להחיד"א) לאבות פ"ב מ"ד.

(77) אגה"ק סכ"ג.

(78) אבות פ"ג מ"ו.

(72) סנהדרין סה, ב. ב"ר פ"א, ה. פס"ר פכ"ג, יג.

(73) פרשתנו כ, י.

(74) פ' ראה יב, כ ובספרי שם. פ' שופטים יט, ח ובפרש"י.

(75) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תת ואילך. שם ע' א' מט ואילך. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע'

ועוסק בתורה נאמר⁷⁹ "אבוא אליך וברכתיך", ועד"ז הוא בכל ענין שבקדושה, ועד להנהגה ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁸⁰ ובכל דרכיך דעהו"⁸¹ וכמבואר בהתוועדות שלפני זה⁸² פרטי החילוקים שביניהם] – שכשהיא נעשית בעשרה מישראל בפשטות מיתוספת מעלה מיוחדת בדבר.

והוראה זו שייכת לכא"א מישראל – האנשים הנשים והטף, הן טף ברוחניות, והן טף בגשמיות, כיון שמיד משנולד יש בו את הנפש האלקית עם כל עשר הכחות שבה (בכל פרטיהם, כולל גם כפי שכל הפרטים מתכללים יחד כו'), וממילא מיד כשהוא מגיע לידי יכולת הבנת איזה ענין שהוא, צריכים להשפיע עליו (באותיות לפי ערכו) באופן האמור, כמדובר כמה פעמים.

ונוסף לזה – הוראה זו ניתן להסבירה לכל אחד באופן ד"משפטים", בהבנה והשגה בשכל אנושי (בכלל), ועל אחת כמה וכמה – בשכל האנושי דדורנו זה.

יח. ולהוסיף, שבעמדנו בש"פ יתרו, על שם "שיתר פרשה אחת בתורה"⁸³, מלשון יתרון והוספה – יש להוסיף בכל הענינים, וללכת "מחיל אל חיל"⁸⁴ בכל עניני תורה ומצוות'.

ובפרטיות יותר: בתורה – שהוא משתדל להיות "תלמיד ותיק (ש) עתיד לחדש"⁸⁵, עד לחידוש אמיתי; ובמצוות – שהוא מוסיף עוד יותר בהידורי מצוה, ומשתדל לקיים כל מצוה בתכלית השלימות שלה עד כמה שזה שייך בזמן הגלות, ועד לתכלית השלימות ד"כמצוות רצונך"⁸⁶ (שברוחניות הענינים היא שייכת גם בזמן הזה, אבל עיקר השלימות הענין היא דוקא בקיום המצוות בגשמיות) בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

יט. ואזי מתקיים ג"כ בשלימות תוכן הפרשה הבאה (ותיכף ומיד) – "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", היינו, שנעשה הגילוי באופן ד"ואלה" (ע"ד "מראה באצבעו ואומר זה"), ובאופן החודר "לפניהם" – לפנימיותם, הן הגילוי דנגלה דתורה ("תשים" לפירוש הבבלי דקאי על ה"משפטים" דנגלה דתורה), והן הגילוי דפנימיות התורה בכל הדרגות שבה ("תשים" לפירוש הירושלמי מלשון סימה ואוצר כנ"ל), וע"ד

79 פרשתנו כ, כא. אבות שם.

80 אבות פ"ב מי"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע אר"ח סרל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646 בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

81 משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז אר"ח סקנ"ו ס"ב.

82 ראה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104. חכ"ה ע' 135. ועוד.

83 פרש"י ריש פרשתנו.

84 תהלים פח, ד.

85 ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. וראה לקו"ש ח"ט ע' 252. וש"נ.

86 נוסח תפלת מוסף דשבת ויו"ט. ראה תו"ח ס"פ ויחי (צה [רלן], א. צו [רלז], ג"ד). אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשכח, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פ"ז ע' טו) ואילך. ועוד.

מש"כ רש"י בתחילת שיר השירים⁸⁷ – "ומובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמיה ומסתר צפונותיה", הגילוי דפנימיות התורה בשלימותה.

ויש לקשר זה עם סיום שיר השירים "על הרי בשמים", ד"הרי" "הוא הר המורי" ובית המקדש⁸⁸, ו"בשמים" רומז על הגילוי דבחי' המקיף (ענין הריח), ועד למקיף דמקיף, שהם המקיפים דבחי' חי' ויחידה, ויתירה מזו, עצם הנפש שלמעלה מכל ענין השמות (ד"חמשה⁸⁹ שמות נקראו לה")⁹⁰ – שתיכף ומיד ממש נעשה הגילוי דעצם הנפש (ועאכו"כ הגילוי דבחי' המקיפים, חי' ויחידה) באופן ד"לפניהם", בפנימיותם, כיון שמתגלה ש"ישראל וקוב"ה כולא חד"⁹¹, שדוקא כפי שהוא נשמה בגוף בעולם הזה התחתון הרי הוא דירה לו ית' בתחתונים, ועד שהוא חד ממש עם עצמות ומהות!
וכל זה – דוקא באופן ד"חי", מתוך חיות ושמחה וטוב לבב.

[ולהעיר מהקשר ד"בשמים" למוצאי שבת ("יום אחד"⁹² כפי שהוא במוצאי שבת קודש), שאז מברכים על הבשמים בכדי להשיב את הנפש⁹³, היינו, שלא רק שעל ידם נשלל הענין דעגמת נפש, אלא עוד זאת שעל ידם נעשה הענין דנחת רוח והשבת הנפש].

וכמו כן נעשה תיכף ומיד בנין המזבח המדובר בסיום פרשתנו, מזבח אדמה ומזבח אבנים, דאף דכתיב⁹⁴ "ואם מזבח אבנים", הרי הכוונה כאן היא באופן ודאי⁹⁵ (כדמצינו עד"ז כמה פעמים בתורה), כמו שהגאולה באה תיכף ומיד ממש – באופן ודאי!

ועד לסיום הפרשה ב"לא תגלה וגו'", שמכל הענינים הבלתי רצויים לא נשאר שום רושם, כיון ש"ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"⁹⁶, ומה שנשאר הוא אך ורק – "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"!

ג. וכל זה, כאמור – תיכף ומיד ממש, כיון ש"אני מאמין" שאליהו הנביא בישר כבר אתמול⁹⁷ בטבריא⁹⁸ אודות ביאת משיח ביום זה, וממילא הרי הוא בא תיכף ומיד ביחד עם משיח צדקנו, עוד לפני תפילת המנחה, ואפילו לפני ההכנות לתפילת המנחה, כך שמתפללים מנחה ביחד עם אליהו הנביא ש"נענה בתפילת המנחה"⁹⁹, וביחד עם משיח צדקנו – בארצנו הקדושה,

וביחד עם כל בני ישראל שישונו לארצנו הקדושה באופן ד"כל יושבי' עלי" כאמור (שאו היובל נוהג, שנת החמשים), ובהדגשה יתירה בעמדנו בשנת ה'תשנ"ב, שנת

94 פרשתנו כ, כב.

95 ראה פרש"י עה"פ.

96 זכרי' יג, ב.

97 ראה עירובין מג, ב. רמב"ם הל' מלכים פ"ב

ה"ב. וראה סה"ש תנשא ח"א ס"ע 37-38.

98 ראה רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד הי"ב.

99 ברכות ו, ב.

87 א, ב.

88 פרש"י עה"פ.

89 ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו. וראה קונטרס ענינה

של תורת החסידות ע' ד הערה 37. וש"נ.

90 ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

91 ראה זח"ג עג, א.

92 בראשית א, ה.

93 ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רצו.

"נפלאות בכל מכל כל", שהגימטריא ד"בכל מכל כל" היא "קבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ"¹⁰⁰, כולל הנדחים והאובדים וכו'¹⁰¹,

וביחד עם הקב"ה בעצמו ד"עמו אנכי בצרה"¹⁰², ד"והשיב לא נאמר אלא ושב"¹⁰³ – שתיכף ומיד נעשה ה"שב" דהקב"ה ביחד עם כלל ישראל – לארצנו הקדושה כפי שהיא בתכלית השלימות, בגאולה האמיתית והשלימה.

ושם נמצאים כולנו ביחד עם כל מעשינו ועבודתינו, הן העבודה של כל בני ישראל במשך כל הדורות, והן העבודה דבני ישראל בדורנו זה, ואדרבה – שלימות העבודה דכל הדורות כולם תלוי' דוקא בעבודת בני ישראל בדורנו זה, הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, כיון שבכחו דוקא לסיים את כל הגלות ולהביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה!

כא. וע"י ההחלטה בכל הענינים האמורים, ובהוספה יתירה על כל האמור – הן בהפעולה עם עשר הכחות שבעצמו, והן בהפעולה עם ציבור מישראל כפשוטו, ובאופן שזה כולל את כל הכחות שלו, הן הכחות הפנימיים (חי') והן הכחות המקיפים (מושקא, ריח, מקיף), וכל זה מתוך חיות מלאה בשלימות – מזרזים עוד יותר את כל הענינים האמורים.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", שאז נהי' כולנו ביחד ("מיר וועלן זיין אלע צוזאמען") באופן דנשמות בגופים דוקא, נשמה בריאה בגוף בריא, ותיכף ומיד ממש.

ובפרט ע"י שיעלו עתה מלמטה למעלה אלה שהכינו דברים המשמחים, וענינים המשמחים (שעי"ז נעשית עלי' מלמטה למעלה בכאו"א, באופן שהוא מעלה אתו גם את חלקו בעולם), ויכריזו פרטי הדברים, החלטות טובות בכל האמור במחשבה דיבור ומעשה, בכדי שמהם יראו וכן יעשו רבים.

ונוסף לזה – יודיעו ויפרסמו זאת לאחר מכן גם לאלה שלא נמצאים כאן עתה, כיון שגם עליהם ללמוד מהשתדלותם של אלה, בכל הכחות הפנימיים והמקיפים וכו', כולל גם מקיף דמקיף, בחי' חי' ובחי' יחידה שבנפש,

כולל גם – כפי שבחינות אלו נמשכות בפנימיות למטה, ע"ד שאמרנו היום בתפילה "האדרת והאמונה לחי עולמים", וכל ההמשך עד ל"התהלה והתפארת לחי עולמים" ולפני זה – "השיר והשבח לחי עולמים" מתוך שמחה וטוב לבב, עד לתכלית השלימות בשירה העשירית לעתיד לבוא¹⁰⁴,

(103) מגילה כט, א.

(104) מכילתא שבהערה 31.

(100) ראה חידושי חת"ס ב"ב יז, א.

(101) ע"פ ישעי' כז, יג.

(102) תהלים צא, טז.

ומזה ממשיכים באמירת "לשם יחוד . . ליחדא שם י"ה בו"ה", הגילוי דשם הוי' "לעיני כל ישראל" – תיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל].

– שיחה ה' –

כב. בהמשך למה שהכריזו זה עתה אודות כינוס השלוחות (ושלוחים) הנערך כעת, יש לבאר את מעלתם של נשי ובנות ישראל בענין זה:

כמדובר כמה פעמים, כל יהודי הוא שלוחו של הקב"ה בעולמו "לעשות לו ית' דירה בתחתונים".

וכמו שבגשמיות שלימות הדירה היא דוקא כשהיא "דירה נאה"¹⁰⁵ ע"י "כלים נאים" וכו', שענין זה תלוי בעיקר בעקרת הבית, כנראה במוחש, כמו כן הוא בה"דירה לו ית' בתחתונים" שנוי ויופי הדירה וכו' נעשה דוקא ע"י עבודת השליחות דנשי ובנות ישראל! ופעולתן בזה היא ג"כ באופן האמור – שבזה נכללים כל הכחות, הן הכחות הפנימיים (חי') והן הכחות המקיפים, הקשורים עם ענין הריח, בשמים, ובפרט כשמדובר אודות הבושם "מושקא" שהי' ג"כ אחד מסממני הקטורת שהקטירו בבית המקדש.

כג. והנה, כאשר הבושם וענין הריח בא יחד עם ענין השמן, מיתוסף עוד יותר בתוכנו וענינו של הריח כו'.

וזהו גם הקשר ליום השבת, כידוע שבזמנים שההדלקה בשמן היתה מצוי' היו מהדריין להדליק נר שבת קודש בנר של שמן זית דוקא¹⁰⁶ (מצד כמה טעמים, כמדובר כמה פעמים).

וכמדובר כמה פעמים הרמז שבדבר, ש"נר" הוא בגימטריא רמ"ח מצוות עשה (שהם כנגד רמ"ח איברים הגשמיים¹⁰⁷) בתוספת אהבה ויראה¹⁰⁸ (שגם הם צריכים להיות ניכרים בגשמיות הגוף כידוע¹⁰⁹), אשר, בנוסף להיותן מצוה מן המצוות הרי הן ג"כ שורש ויסוד לקיום התרי"ג מצוות¹¹⁰ (שלכן יש למנותן בנפרד), וממילא ביחד הרי זה "נר", היינו, שבמצוה זו (הדלקת נרות שבת קודש) בא לידי ביטוי כללות ענין קיום המצוות, "נר מצוה"¹¹¹.

108) ראה זח"ב קסו, ב. לקו"ת בהעלותך לג, ג. שלח

מד, ד.

109) ראה סה"מ תרצ"ו ע' 215. וש"נ.

110) ראה תניא פ"ד.

111) משלי ו, כג.

105) ראה ברכות נו, ב.

106) ראה שו"ע או"ח סרס"ד ס"ו. שו"ע אדה"ז שם

סי"ב. וראה סידור האריז"ל במקומו. ולהעיר מלקו"ש

חכ"א ריש ע' 382.

107) זח"א קע, ב.

והרי זהו תפקידן המיוחד של נשי ובנות ישראל, להאיר את הבית ב"נר מצוה", נר שבת קודש, באופן שהן דוקא הראשונות המכניסות את קדושת ואור השבת אל הבית.

ובפרט למנהגינו¹¹², שגם בנות קטנות מדליקות נרות שבת קודש, ואדרבה – הן מדליקות ראשונה, לפני האם והאחות המבוגרת (אף שהטעם הפשוט לכך הוא, בכדי שהאם תוכל לעזור לה ולתקן את הדלקתה, שזה אפשרי אך ורק כשהאם נמצאת עדיין לפני הדלקת הנר שלה).

כד. ועוד ועיקר, שעייז מביאים את הגאולה האמיתית והשלימה, כמרומו בפסוק¹¹¹ "נר מצוה ותורה אור", שעיי ה"נר מצוה" (דקאי בפרטיות על הדלקת נרות שבת קודש¹¹³) מביאים את ה"תורה אור" – את הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא",

ו"תורה אור" דוקא, שזהו המאמר הראשון (בגלוי) מהעשרה מאמרות שבהן נברא העולם¹¹⁴ ("יהי אור"¹¹⁵), ועל ידו נעשה הגילוי דכל שאר המאמרות עד למאמר העשירי, החל מהגילוי ד"רווח אלקים מרחפת גוי"¹¹⁶, "רוחו של משיח"¹¹⁷, וגילוי ה"יהי אור" דקאי על אורו של משיח¹¹⁸ (ובאופן ד"יהי" בלשון ציווי),

ועד לגילוי השלימות ד"יום אחד" "לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"¹¹⁹ [ככל פירושי חז"ל בפסוק זה, וכמדובר בפרטיות בהתוועדות שלפני זה] – שזהו הענין ד"דירה לו ית' בתחתונים" שבכל העולם כולו ניכר בגלוי שכל ענינו הוא אך ורק השימוש לקונו, "אני נבראתי לשמש את קוני"¹²⁰, בדוגמת ענין הדירה בפשטות שהיא טפלה ובטלה לגמרי אל האדם הדר בדירה.

ובזה מיתוספת המעלה המיוחדת ע"י עבודתן של נשי ובנות ישראל כאמור, שיופי ונוי הדירה תלוי דוקא בהן. היינו, שביחד עם זה שכל ענין הדירה הוא השימוש (והביטול הגמור) לבעל הדירה, הרי ע"י עבודתן ושליחותן של נשי ובנות ישראל בעולם, הן פועלות שהדירה תהי' "דירה נאה שמרחיבה דעתו של אדם"¹⁰⁵, כלומר, שהיא פועלת הוספה והרחבה בבעל הדירה, באדם העליון (כביכול)!

ועבודה זו ("דירה נאה שמרחיבה כו") כוללת את כל בתי ישראל, וכל החדרים שבכל דירה, כולל ובמיוחד – חדרי הילדים. וכמדובר כמה פעמים אודות גודל ההשתדלות

(115) בראשית א, ג.

(116) שם, ב.

(117) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א. ויק"ר פי"ד, א.

(118) ראה ירושלמי ברכות פ"ח ה"ו. ב"ר פ"ג, ו.

הובא בפרש"י שם, ד.

(119) ב"ר שם, ח. הובא בפרש"י עה"פ.

(120) משנה וברייתא סוף קידושין.

(112) ראה שיחות תשל"ה: יום ב' דר"ה (שיחות

קודש תשל"ה ח"א ע' 4-5); ו' תשרי (שם ע' 33

ואילך); ש"פ האזינו (שם ע' 65 ואילך); מוצש"ק פ'

בראשית (לקו"ש ח"א ע' 284-5); כ' מרחשון וש"פ

חיי שרה (לקו"ש חט"ו ע' 168 ואילך). ובכ"מ.

(113) פרש"י שבת כג, ב (ד"ה בנים).

(114) אבות פ"ה מ"א.

שצריכה להיות בענין זה, שבכל חדר ילדים יהי' לילד קופת צדקה משלו, סידור משלו (עכ"פ "מודה אני" משלו), ועד"ז תורה (חומש) ותניא משלו.

וכמו כן בנוגע לתינוקות בעריסותיהן – ע"י תליית ה"שיר המעלות" וכו'¹²². נוסף על המנהג דנשי ובנות ישראל לשיר לתינוק אודות גודל מעלת התורה, שהיא מתוקה מכל עניני המתיקות ודבר הכי יקר מכל וכו'.

כה. ועוד והוא העיקר – שכמו שראינו זה עתה שכמה יהודים עלו מלמטה למעלה, כמו כן נעשית העלי' מלמטה למעלה דכל בני ישראל, מן הגלות אל הגאולה, ומחורן לארץ לארץ ישראל שהיא גבוהה מכל הארצות¹²³ [וביחד עם זה, הרי מתמצית ארץ ישראל שותין כל הארצות]¹²⁴,

"וארו עם ענני שמיא"¹²⁵ – כל בני ישראל, ביחד עם כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל⁴¹, וביחד עם כל הבתים פרטיים של בני ישראל בכל העולם כולו, כולל כל החדרים שבכל בית, כיון שהם נעשו כבר בתי תורה עבודה וגמילות חסדים, וכולל גם עריסת התינוק ("דער וויגעלע") ע"י ה"שיר המעלות" שבה וכו"ב – שהם כולם נישאים ("ווערן אַריבערגעטראָגן") "עם ענני שמיא" לארצנו הקדושה,

ושם גופא – בירושלים עיר הקודש שהיא גבוהה יותר בגשמיות, ולהר המקדש, שגבוה יותר בגשמיות¹²⁶ (במכל שכן מסתם הר), עד לקודש הקדשים, ועד לאבן השתי' שממנה הושתת כל העולם כולו¹²⁷,

ואזי מתגלה ג"כ איך שכל העולם כולו מושתת על עבודתו של היהודי,

ובאופן דנשמה בגוף דוקא, באופן שהגשמיות שלו היא בריאה וחזקה בתוקף הכי גדול, עד כדי כך, שהרוחניות שואבת חיים ממנה, ודוקא ע"י קיום המצוות באיברים גשמיים, ונתינת צדקה בממון גשמי,

וכל ענינים אלו – תיכף ומיד ממש, והוא העיקר!

[אחרי שיחה זו ניגנו "שישו ושמחו בשמחת הגאולה"].

(124) ראה תענית י, א.

(125) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

(126) ראה זבחים שם.

(127) יומא נד, ב.

(121) ראה שיחת ליל שמח"ת (לעיל ח"א ע' 185).
וש"נ.

(122) ראה קונטרס משיחת י"ט כסלו תשמ"ז – ע"ד
הזהירות בשמירת היולדת (גם) בבית הרפואה. ובכ"מ.

(123) זבחים נד, ב.

– שיחה ו' –

כו. לסיים עוד הפעם אודות ענין כינוס השלוחות כאמור לעיל – שכאו"א יקבל החלטות בענין זה כיון שזהו תפקידו של כל יהודי, ומתוך ידיעה שכל הענינים האמורים ישנם בכאו"א מישראל בפועל, (עכ"פ) בהעלם הקרוב אל הגילוי.

וע"י ההחלטות בכל זה בתוקף המתאים, שאז הקב"ה מחשיב זאת כמעשה בפועל¹²⁸, ועוד ועיקר – ע"י ההחלטה שכל אחד יחליט בעצמו שהנה הוא עומד מוכן לביאת משיח צדקנו –

נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, וכולנו נמצאים בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש, עד לקודש הקדשים ולאבן השתי' שבו, שממנה הושתת כל העולם כולו (ואזי הוא רואה את כל מה שהחלטותיו פעלו),

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[אח"כ הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . שיבנה בית המקדש", ואח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניאָקוואָ". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:45 לערך].

(128) ראה שו"ע אר"ח סתקע"א ס"ג (מתענית ח, ב).

ר"ד בעת חלוקת השטרות
לצדקה, ובזמנים שונים

חודש כסלו

יום ראשון, ג' כסלו

של אשתו נתן דולר נוסף באומרו: "שיהי' לה אריכות ימים ושנים טובות, צוזאמען מיט דיר"³.

• לר' יששכר דוב שי' ווייס נתן דולר נוסף באומרו: "פאר אלע אידן אין לאָס אנדזשעלעס"⁴.

• לאב שהראה על בנו שנעשה זה עתה בר מצוה נתן דולר נוסף באומרו: "געבן אויף צדקה, און זיין אַ חסיד, ירא שמים און אַ למדן. אויף זיין אַ למדן דאַרף מען האַרעווען אויף דעם"⁵, ופנה לאב באומרו: "מען דאַרף עם זאָגן אַז ס'איז נישט קיין לייכטע זאַך..."⁶.

• לא' ששאל באם להיכנס לעסק גדל"ן אמר: "יע, זאָל זיין בשעה טובה ומוצלחת"⁷, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "להכניס קופת צדקה בביזנס, ולהכניס את הדולר בקופה".

• לא' שעבר עם אשתו וביקש ברכה לפרנסה בהרחבה, אמר: "בקרוּב, בשורות טובות, צריך לבדוק את התפילין שלך".

הנ"ל הראה על אשתו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיון): "אייערע תפילין"⁸.

• להרב ישעי' שי' הרצל נתן דולר נוסף באומרו: "לתת לצדקה בכפר תבור".

• א' אמר שכתב תסריט שממנו יעשה ב"הוליווד" סרט אודות יהודים, "ואמרת להם שלא נוכל לעבוד בשבת. הם אמרו לי שזה לא יהי' בעי', אבל אני רוצה ברכה קטנה...".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אזי יש לך ברכה גדולה, לא ברכה קטנה... והשי"ת יברך אותך", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "מנה כפולה לצדקה".

• לר' דוד שי' רסקין נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• להרב מנחם זאב הלוי שי' גרינגלס נתן דולר נוסף באומרו: "אויף צדקה אין מאַנטערעאַל"¹.

• לר' שלום ישראל שי' חדקוב נתן דולר נוסף באומרו: "אויף צדקה פאַרן טאַטן"².

• לאחת שהי' לה גידול ביד ל"ע והיתה זקוקה לניתוח, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך אותך שיהי' לך יד בריא, וגוף בריא ונפש בריא".

• לילד שביקש ברכה שמשויח יבוא, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בקרוּב".

• לאשה שביקשה ברכה עבור חברה שלה נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל החברות שלך", ולילדה שעברה עמה נתן דולר נוסף באומרו: "לכל החברות שלך".

• לא' שביקש ברכה עבור יום הולדת

(3) = ביחד עמך.

(4) = "בשביל כל היהודים בלוס אנג'לס".

(5) = לתת לצדקה, ולהיות חסיד, ירא שמים ולמדן. כדי להיות למדן צריך להתייגע על זה".

(6) = "צריך לומר לו שאין זה דבר קל...".

(7) = "כן, שיהי' בשעטומ"צ".

(8) = "התפילין שלך".

(1) = "לצדקה במונטריאול".

(2) = לצדקה בשביל האבא" (המזכיר הרחמ"א חדקוב).

כל פעולותיך עד עכשיו, ובשביל כל פעולותיך שיבואו" (וכמו"כ לעוזרו של הנ"ל).

• לחולה שאמר שקשה עליו הקריאה ומבקש ברכה שיוכל להתפלל, אמר: "זאָל דער אויבערשטער מצליח זיין זאָלסט קענען דינען דעם אויבערשטן בשמחה וטוב לבב"¹⁰.

• אשה אמרה שלפני שנה לערך כתבה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ג' בקשות: א' לפרנסה, ב' לשידוכין עבור ילדי, ג' לעוד ילד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכה, וכעת היא מחכה ללדת בזמן חנוכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בשעה טובה", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "בשביל הילד שצריך להיוולד, לגדל אותו לתורה, חופה ומעשים טובים".

• ר' ישראל שי' רוזנפלד הציג את מר משה שי' ווייס, חבר בית המחוקקים לשעבר מאזור השכונה, שכעת הוא עו"ד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שהשי"ת יברך אותך להיות מוצלח בכל פעולותיך".

הנ"ל: מאז שהרבי בירך אותי בפעם הראשונה, היו כל פעולותיי בהצלחה גדולה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אבל מהיום והלאה שיהיו בהצלחה עוד יותר".

לבתי של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל העזר להוריק, שזה כולל את אבא שלך".

• לא' שביקש ברכה לסידור הניירות שלו אמר: "שהכל יסתדר באופן טוב".

• לא' שביקש ברכה בענין מסויים, אמר: "פון מיין זייט האָט איר צוויי ברכות, און זאָל דער אויבערשטער מצליח זיין עס זאָל מקויים ווערן"⁹.

• אשה אמרה שרוצה להחליף שם. כ"ק אדמו"ר שליט"א: "למה צריך להחליף השם? מה השם שלך?".

הנ"ל: פרדוס, אבל אין לי שם בעברית.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אין שם בעברית?".

הנ"ל: לא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "באיזה שפה יש לך שם?".

הנ"ל: בפרסית השם שלי פרדוס.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מהו התוכן-הפירוש של השם?".

הנ"ל: גן עדן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אזי תבחר את השם עדנה", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "בשביל השם החדש".

• לסנדק (שהוצג ע"י ר' מרדכי שי' קנלסקי ממוסד "ברית אברהם") שביקש ברכה לפרנסה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "סנדק צריך להיות עשיר".

לר' מרדכי שי' קנלסקי נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• ר' ישראל שי' רוזנפלד הציג את חבר הקונגרס מרובע קווינס מר ג'יימס שולר, ובירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בשעה טובה, ברכה והצלחה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל

(10) = "שהקב"ה יצליח שתוכל לעבוד את הקב"ה בשמחה וטוב לבב".

(9) = "מצדי יש לך שתי ברכות, ושהקב"ה יצליח שהן תתקיימנה".

• הרב חיים זאב שי' בומזר הביא קבוצה מביהכ"נ שלו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל כל הקהילה".

לכל א' מהקבוצה ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א על שאלותיהם הפרטיות.

לרופא מהקבוצה נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל הקליינטים".

• לא' שאמר שיש לו כאבי ראש הורה: "לבדוק את כל המזוזות בדירה".

• א' אמר שהוא כמו מקל התקוע בבון ("אזוי ווי אַ שטעקן אין בלאַטע") ואינו יכול להיחלץ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאַל דער אויבערשטער אַיך מצליח זיין איר זאַלט געפינען אַ גוטע עצה און אַ גוטע וועג ווי צו שטיין במרחב אין אַ גוטע מצב"¹⁴.

• לא' ששאל באם זה טוב עבורו לעבוד ביחד עם אביו בעסקיו אמר: "כן, זה דבר טוב, ושיהי' בהצלחה רבה".

• לכתב (החדש) בעיתון מעריב בניו יורק מר בן כספית שי' (שנלוה אל ר' מנחם מענדל הלוי שי' ברוד) אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה", והוסיף בחיוך: "ותכתוב ממזרח עד מעריב...".

הנ"ל ביקש ברכה בעניניו הפרטיים, ובירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

• לאשה ששאלה באם היא יכולה להיפגש עם כ"ק אדמו"ר שליט"א, אמר: "אני לא מקבל אנשים כעת. והשי"ת יברך אותך לדון על כל הבעיות שלך עם רב".

• א' מסר שני ספרים (כרך של גמרא וכרך של ביאור על התניא) באומרו ש"הרב שטיינזלץ" ביקש למסרם לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שטיינזאָלץ?".
הנ"ל: הרב עדין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (עוד פעם): "שטיינזאָלץ?".

הנ"ל: אבן ישראל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הוא כבר שינה את השם שלו?"¹¹.

הנ"ל השיב בחיוב, והראה שעל שער הספרים כתוב "אבן ישראל".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה והצלחה", ונתן לו שני דולרים נוספים באומרו: "בשביל הספרים, תתן לצדקה בשביל כל אחד מהספרים, בצירוף תודה בעד הספרים בשביל הרב שטיינזאָלץ. הוא כבר שינה את השם שלו...".

• לא' ששאל באם כ"ק אדמו"ר שליט"א מסכים בנוגע לנסיעתו של א' לכאן (770), אמר: "דאָס דאַרף מען פרעגן ביי אַ חסידישע רב"¹².

• הרח"ק הציג כתב העיתון הגרמני "דער צייט", ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה והצלחה, שיהי' בשעה טובה, ולנצל את השפעתך באופן טוב".

• לא' שביקש ברכה עבור בית כנסת שבונים נתן דולר נוסף באומרו: "צולייגן צו די געלט וואָס מען קויפט די שוהל, זאַל זיין אין אַ גוט שעה"¹³.

(11) ראה ר"ד מחלוקת הדולרים: ט' שבט תש"נ; כ"ג מרחשון תנש"א.

(12) = "את זה צריך לשאול אצל רב חסידי".

(13) = "לצרף לכסף שבו קונים את ביהכ"נ, שיהי' בשעה טובה".

(14) = "שהקב"ה יצליחכם שתמצאו עצה טובה ודרך טובה כיצד לעמוד במרחב במצב טוב".

דולר רביעי באומרו: "בשורות טובות, הצלחה במבצע חנוכה במיוחד".

• ר' הלל שי' זלצמן (מחברי הנהלת חמ"ה) אמר ששולחים קבוצה של 12 בחורים לרוסי' עבור מבצע י"ט כסלו וחנוכה, וכבר הכינו שם למעלה מ-20 אלף חנוכיות עם נרות כדי לחלק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בשעה טובה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל בשורות טובות".

לכ"א מהתמימים שיחיו הנוסעים נתן דולר נוסף.

• להרב זלמן שי' אבלסקי (רבה של מולדבי) נתן דולר נוסף באומרו: "פאָר אַלע אידן אין רומני"¹⁵.

• להרב שמואל שי' קמינצקי (רבה של דנייפרופטרובסק) נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה", והמשיך (ברוסית): "הרבה הצלחה. – אתה כבר מדבר רוסית?".

הנ"ל השיב בחיוב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דאָבר טשאַס"¹⁶.

• לא' נתן דולר נוסף באומרו: "געבן אויף צדקה פאָר... ער זאָל זיך נישט נעמען צום האַרצן וואָס מען דאַרף נישט"¹⁷.

• לא' אמר (בתנועות ידו הק'): "איך האָב אַ לאַנגע צייט אייך נישט געזען"¹⁸.

הנ"ל: הייתי בארץ ישראל. כעת

• חבר "ועד הקהל" וכו' ר' יוסף ברוך שי' שפילמן הציג את חבר המועצה מאזור שיפסהעד-ביי מר אנטוני ווינר, שנבחר בשבוע שעבר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הרבה הצלחה, וללכת מחיל אל חיל לטובת כל הקהילה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "מנה כפולה של ברכות".

• לקבוצה מאיטלי' (שנילוו אל ר' יצחק שי' חזן) נתן לכאור"א מהם דולר נוסף באומרו: "בשביל כל היהודים באיטלי'".

• ר' יוסף שי' גרליצקי הציג את סגן ראש העיר וראש מינהל החינוך של תל אביב מר נתן שי' וולוך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות, הצלחה רבה לכל המחונכים, שיהי' חינוך מתאים לארץ ישראל. בשורות טובות".

הנ"ל: גם שאנחנו נהי' בריאים ושיהי' פרנסה, ושיהי' כח בשביל לעזור לזולת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשביל לחנך מישהו צריך בריאות הנפש ובריאות הגוף, שני הענינים יחד. בשורות טובות".

• מר יעקב שי' מרדינגר מחברת "הצורפים" (שנלוה אל הת' שלום שי' לבנהרץ) מסר מנורה שעשה לפי שיטת הרמב"ם שהקנים עולים באלכסון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה, תודה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשביל המנורה", ודולר שלישי באומרו: "ושיאיר המזל שלך בכל הענינים".

הריל"ג אמר שהנ"ל עוזר לצעירי אגודת חב"ד באה"ק, ובפרט במבצע חנוכה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו

(15) = "בשביל כל היהודים ברומני" (להעיר שמדינת מולדבי' היא סמוכה לרומני' ופעם היתה חלק ממנה). ויש לציין שכן אמר לו גם בשבוע שעבר.

(16) = "בשעה טובה".

(17) = "לתת לצדקה בשביל... שלא יקח ללב את מה שלא צריך".

(18) = "הרבה זמן לא ראיתי אותך".

חזרה אלי אותה מחלה...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "במילא וואַרפט איר אַרײַן אין ים"¹⁹.

הנ"ל: הלוואי...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר ווייסט אַז צווישן ארץ ישראל און יונייטעד סטייטס איז דאָ אַ גרויסער ים. זאָל זײַן בשורות טובות"²⁰.

הנ"ל: אדמו"ר הריי"צ נתן לי ברכה להאריך ימים מתוך בריאות ("געזונטערהייט").

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וועט איר זען דאָס מקיים זײַן"²¹.

• מר משה שי' שווארץ אמר שאצל אחיו מר מיכל שי' (הצײַך) התקיים ברית של נכדו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ווי האָט מען עם אַ נאָמען געגעבן?"²²

הנ"ל: נתנאל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר ווייסט מסתמא דער אָפטייטש פון נתנאל. נתנאל איז דער טייטש אַז דער אויבערשטער גיט עם לאַנגע געזונטע יאָרן"²³, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "אַפגעבן פאַר נתנאל"²⁴.

הנ"ל: אחי ביקש למסור שהוא מחזיק למעלה מרבע מיליון אותיות

בציוור²⁵.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זײַן גוטע בשורות, ער וועט פאַרענדיקן דעם, וועט ער האָבן אַ בילד נאָכדעם"²⁶.

• ר' ירמיהו יהודה לייב שי' שילדקרויט מחיפה, אה"ק הציג א' שעוזר לחב"ד בעירו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי", ולאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל העבודה בעיר שלך בארץ הקודש".

לר' לייבל שילדקרויט נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• לר' זמרוני שי' ציק מבת ים, אה"ק נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר אַלע פעולות דאָרטן"²⁷.

אל הנ"ל התלוה הרב הראשי של בת ים הרב יוסף שי' בר שלום, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בתור אחריות של רב ראשי, אזי אתה צריך להיות הראש של כל הקהילה", והוסיף (בחיוך): "בשורות טובות".

הנ"ל: צריכים ברכה בשביל זה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "אמן, ברכה ישנה מהקב"ה".

• לא' ששאל בענין רפואי, אמר: "בכל עניני רפואה צריך לשאול אצל רופא מומחה, ואיך שתחליט יהי' בהצלחה רבה".

(19) = "במילא תזרוק אותה אל תוך הים".

(20) = "אתם יודעים שבין ארץ ישראל וארה"ב ישנו ים גדול. שיהיו בשו"ט".

(21) = "תדאג לקיים את זה".

(22) = "איזה שם נתנו לו?".

(23) = "אתה יודע מן הסתם את הפירוש דנתנאל. נתנאל פירושו שהקב"ה נותן לו שנים ארוכות ובריאות".

(24) = "לתת (לצדקה) בשביל נתנאל".

(25) הכוונה לציוור שהנ"ל מצייר אודות כיצד ייראה העולם בימות המשיח, הבנוי מאותיות התושב"כ ותושבע"פ וספרי חסידות וכו' עד לתורתו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בענין הגאולה ומשיח צדקנו (ראה ר"ד מחלוקת הדולרים ד' תשרי תנש"א. יומן ט' שבט תשנ"ג).

(26) = "שיהיו בשו"ט, הוא יגמור את זה, תהי' לו (עוד) תמונה אחרי זה".

(27) = "בשביל כל הפעולות שם".

כדי לעשות עוד יותר מהיום והלאה".
 • לאשה ששאלה שאלה, אמר:
 "תשאלו זאת אצל רב שתספרי לו את
 כל הפרטים בענינים אלו".
 הנ"ל: הרבי יודע על זה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אבל אני לא
 יודע את הפרטים, ומשום זה אני לא
 יכול לתת לך עצה. ובאם יש לך רב היודע
 את הפרטים תשאלו אותו מה לעשות".

הנ"ל התחילה להגיד את הפרטים,
 ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אני לא
 יכול לענות לך היות שאינני יודע באופן
 אישי את הפרטים".

• לר' מנחם מענדל שי' פופק
 מקייפטאון, דרום אפריקה נתן דולר
 נוסף באומרו: "הצלחה רבה בשביל
 דרום אפריקה".

• לר' משה שי' הרסון נתן דולר נוסף
 באומרו: "פאר אַלע פעולות אין ניו
 דזשערזי"³¹.

הנ"ל הציג א' שאמר שעשה נדר
 להקב"ה שיתן 2 אחוז מהריחוק שלו
 בעסקים להשיבה במוריסטאון, ניו
 ג'רסי, ומבקש ברכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך
 אותך למלא את כל ההבטחות שלך
 להשי"ת, ולעשות כך מתוך בריאות
 טובה ופרנסה טובה, ולהראות דוגמא
 טובה בשביל משפחתך", והמשיך
 (בחיוך, לעבר ר' משה הרסון): "אפילו
 בשביל הראביי שלך".

• אשה ביקשה ברכה עבור תוכנית
 בטלוויזיה שהולכת לעשות ברוסי, ואמר
 לה כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך

• לר' יהושע בנימין שי' רוזנפלד,
 שליח בבוגטו, קולמבי, שעבר עם
 קבוצה שבאו מעירו – נתן דולר נוסף
 באומרו: "לתת לצדקה בבוגטו, בשורות
 טובות", ושאל: "זיי האָבן געזאָגט
 'לחיים' שבת?"²⁸.

הנ"ל השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר
 שליט"א נתן לכ"א מחברי הקבוצה
 שני דולרים נוספים באומרו: "אחד
 כאן ואחד בבוגטו, בשביל כל היהודים
 בבוגטו".

לבנו הקטן של הנ"ל מנחם מענדל שי'
 נתן דולר נוסף באומרו: "אַפגעבן פֿאַרן
 טאַטן, ער זאָל מצליח זיין בשליחות"²⁹.

• ר' יוסף ברוך שי' שפילמן הציג את
 מר רודצקי שי' שזה עתה נבחר לשופט,
 ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת
 יברך אותך להיות מוצלח לטובת רבים".

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף
 באומרו: "בשביל שיתוף הפעולה עם
 בעלך".

• אשה קראה מפתק שם אדם הזקוק
 לרפואה שלימה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א
 בירכו ואמר (בהראותו על הפתק): "את
 השם להשאיר כאן".

• להת' מנחם מענדל שי' פעלער נתן
 דולר נוסף באומרו: "פֿאַרן טאַטן"³⁰.

הנ"ל הציג א' שעוזר לאביו שי',
 וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף
 באומרו: "בשביל כל העזר עד עתה",
 ודולר שלישי באומרו: "וזה תתן לצדקה

(28) = "הם אמרו 'לחיים' בשבת?" (ראה לעיל ס"ע
 19-20. לקמן ע' 356).

(29) = "לתת (לצדקה) בשביל האבא, שהוא יצליח
 בשליחות".

(30) = "בשביל האבא" (ר' משה שי' פעלער
 ממיינסוטה).

(31) = "בשביל כל הפעולות בניו ג'רסי".

יהודים ליהדות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר דארפט אבער באוואָרענען איר זאָלט זיך ניט אַרײַנלאָזן... ס'זאָל קיין איין און איינציקע מיידל דאָרט ניט זיין. וואָרום אַניט, אפילו אויב מען וועט אַיך צוזאָגן, וועלן זיי זיך נישט אַיינהאַלטן. דעריבער דאַרף מען זאָגן אַז דאָס איז מער ניט ווי געמאַכט פון מענער אָדער פון אינגלאַך. און אין אַזאַ מין אופן אַז זיי זאָלן זיך נישט פילן געטראָפן. און די הסברה בזה איז אַ איינפאַכע: אַזוי ווי אַ 'קול באשה' איז פאַרבונדן מיט איר שיינקייט, איז צו זיי פאַרהיטן די שיינקייט ס'זאָל ניט זיין הפקר, האָט מען דאָס אַיינגעאָרדערט איז אַזאַ מין אופן"³⁶, ונתן לו דולר רביעי באומרו: "זאָל זיין הצלחה רבה אין אַייער הסברה און אין אַייער סבלנות"³⁷.

להנ"ל שהתלוה אליו נתן דולר נוסף, ושאלו (בחיוך): "איר העלפט עם אַרויס אין זיין סבלנות אויך?...?"³⁸.

• א' הציג את מר נועם שי' ציפורי, טייס בחברת "אל על", וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "כשאתה טס באויר, תזכור על דבר הקב"ה, זה קל יותר מאשר כשנמצאים למטה. ברכה והצלחה".

• לר' יצחק שי' הולצמן מ"ועד למען

אותך להיות מוצלחת, ושהתוכן יהי' כפי שצריך בשביל היהודים שם, הם צריכים עידוד מיוחד בהרבה ענינים, ושהשי"ת יברך אותך שמהשטח שלך תביא עידוד זה".

• לר' שלום שי' דוכמן נתן דולר נוסף באומרו: "פאַרן גאַנצן כולל"³².

• לא' מסר תמונה ממקוה חדשה בפיטסבורג, אמר: "תשים קופת צדקה בפרוזדור של המקוה, ותשים דולר זה שם".

• לרחי"ק נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי", ודולר שלישי באומרו (בחיוך): "זאָל זיין פאַרן פערטן כרך פון די שלוחים"³³.

• להרב יצחק דוד שי' גרוסמן ממגדל העמק נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה".

הנ"ל אמר משהו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "דאָס איז פאַר סבלנות. אַלע גיבן פרסים, וועל איך אויך געבן אַ פרס... זאָל זיין הצלחה רבה"³⁴.

א' התלוה להנ"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאל (בהצביעו עליו): "ער העלפט אַיך אַרויס?"³⁵.

הרב גרוסמן אמר שהנ"ל מממן את מה שמתכוננים לעשות – לארגן קבוצה של עולי רוס' שמתמחים בתחום המוזיקה ולנסוע סביב ארץ ישראל ולשיר ניגונים חסידיים ועי"ז לקרב

(32) = "בשביל כל הכולל".

(33) = "שיהי' בשביל הכרך הרביעי של (ספר) השלוחים".

(34) = "זהו בשביל סבלנות. כולם נותנים פרסים, אני ג"כ אתן פרס... שתהי' הצלחה רבה".

(35) = "הוא מסייע לכם?".

(36) = "אבל עליכם להבטיח שלא תתנו להתערב... שלא תהי' שם אפילו ילדה אחת ויחידה. כי אם לא כן, אפילו אם יבטיחו לכם, הם לא יעמדו בזה. לכן צריך לומר שזה מורכב רק מאנשים או מילדים. ובאופן כזה שלא תרגשנה נפגעות. וההסברה בזה פשוטה: כיון ש'קול באשה' קשור עם היופי שלה, הרי כדי לשמור על היופי שלא יהי' הפקר, סידרו זאת באופן כזה".

(37) = "שתהי' הצלחה רבה בהסברה שלכם ובסבלנות שלכם".

(38) = "אתם מסייעים לו בסבלנות שלו ג"כ?...".

אל אלקים בציון בגאולה האמיתית והשלימה. ברכה והצלחה, הצלחה רבה", ושאל האם שאר הנשים ג"כ מהקבוצה, ונתן לכ"א מהן דולר נוסף.

• לקבוצה של נשים מקראון הייטס שנסעו להתעסק ב"מבצעים" לרגל יום הבהיר ר"ח כסלו, נתן דולר נוסף לכ"א מהן.

• לאשה שביקשה ברכה עבור ניתוח, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א דולר נוסף. האשה: כבר לקחתי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דאָס וועט איר געבן מיין ער אַ דאָלער אויף צדקה"⁴⁰.

• ר' יהושע שי' העכט הציג את ר' נחום שי' רוזנבאום מאוסטרלי, אחיו של הק' ר' יעקב רוזנבאום הי"ד שנרצח בשכונה בקיץ העבר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל עליית הנשמה".

• לא' שביקש ברכה נגד עצבות אמר: "בשורות טובות, ומתוך שמחה וטוב לבב".

• לא' שאמר שהוא חולה באופן חזק ("שטאַרק קראַנק") וצריך ברכה, אמר: "זאָלט איר זיין שטאַרק געזונט, לאַנגע געזונטע יאָרן"⁴¹.

• לר' אבי שי' טאוב נתן דולר נוסף באומרו: "מנה כפולה".

• לר' דוד שי' נחשון נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

הנ"ל מסר חוברת אודות ז' מצוות בני נח בהולנדית, וכ"ק אדמו"ר שליט"א

שלימות העם" נתן דולר נוסף באומרו: "פאַרן גאַנצן ועד, הצלחה רבה"³⁹.

• פרופ' ברוך שי' בוש הציג קבוצת עו"ד שועד החירום וכו' לקח להציג את תושבי השכונה והנפגעים מהמאורעות ל"ע שהיו בשכונה בקיץ האחרון, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכ"א מהם דולר נוסף באומרו: "להיות מוצלח".

• אשה אמרה שחלמה כשהיתה באה"ק שכ"ק אדמו"ר שליט"א בא אלי' בחלום ואמר לה משהו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כל החלומות שוא ידברון. ותהי' כל הענינים בהקיץ, ובשורות טובות, ואין צורך בחלומות".

• קבוצה של נשים עברו ומסרו קופסא בה מונחות החתימות מנשי ובנות חב"ד שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתגלה, ועל הקופסא מונח כתר בו כתוב "לגיון של מלך".

א' הנשים אמרה: ב"ה יש המשך פעילות נפלאה בכל מכל כל במבצע "ובקשו את ה' ואת דוד מלכם ומצאו", וזה מתפשט תחת נשי חב"ד בכל העולם כולו ולכל השלוחות, ואנחנו – נשי ובנות חב"ד – מקבלות בזה את פני משיח צדקנו כ"ק אדמו"ר שליט"א, שיוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הצביע על הקופסא ושאל: "זה בשבילי?".

הנ"ל השיבה בחיוב ומסרה את הקופסא, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "זה – בשביל כל הענינים צריך לשלם לצדקה, ותהי' הצלחה רבה, וללכת מחיל אל חיל עד שתלכו

(40) = "זה תתני דולר שלי לצדקה".

(41) = "שתהי' בריא באופן חזק, שנים ארוכות ובריאות".

(39) = "בשביל כל הועד, הצלחה רבה".

לו דולר נוסף באומרו: "מנה כפולה של ברכות".

לשטר נוסף נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל הגנתך".

• לילד שסבו איחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א "חנוכה שמח", נתן דולר נוסף באומרו: "חנוכה געלט"⁴⁴.

• לאשה שביקשה ברכה עבור בנה נתן דולר נוסף באומרו: "שיהיו ממנו בשורות טובות", והוסיף: "און דער זכות פון אייער פאָטער זאָל עם ביישטיין"⁴⁵.

הנ"ל ביקשה ברכה לפרנסה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בתוך כלל ישראל, אַלע אידן דאַרפן דאָס האָבן"⁴⁶.

• עברה קבוצה ממונטריאול, קנדה בליווי השליח ר' מנחם מענדל שי' רסקין, ולכאו"א מהם נתן דולר נוסף באומרו: "לתת לצדקה במונטריאול", ועם רבים מהם דיבר בצרפתית, אידיש ולה"ק, ולרבים מהם הוסיף עוד דולר, ובירך את כאו"א בעניניו הפרטיים: עבור כל המשפחה, הרבה מזל ובריאות, וכיו"ב.

לאילו מהם שביקשו עבור הילדים, שאל כמה ילדים יש להם, ונתן לכאו"א לפי מספר ילדיו.

א' מהם ביקש ברכה שיזכה להתחתן עם יהודי, וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בשורות טובות".

לחתן וכלה נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל השידוך".

לא' שביקש ברכה לבריאות, אמר: "שיהיו בשורות טובות לכל הבעיות".

נתן לו דולר שלישי באומרו: "פאָר די עניני דפוס"⁴².

• לא' שאמר שיש לו יום הולדת אמר: "הצלחה רבה, מנהגי יום הולדת".

יום ראשון, יו"ד כסלו

• לא' שביקש ברכה לזרעא חייא וקיימא, אמר: "בקרוב ממש".

• לאשה שביקשה ברכה עבור בנה הזקוק לרפואה שלימה נתן דולר נוסף באומרו: "לתת בשבילו לצדקה, ושיהיו ממנו בשורות טובות".

• לא' שאמר שקיבל על עצמו לשמור שבת ומבקש ברכה, אמר: "בשורות טובות בכל הענינים".

• אשה שבעלה נפטר ל"ע אמרה שאינה יכולה לחיות בלעדי בעלה, ואמר לה כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר דאַרפט זען פאַרבייטן אייער מאָן, עס זאָל נישט פעלן זיין השפעה. און איר זאָלט דאָס קאַנען טאָן אין אַ גוטער אופן און אַ לייכטער אופן, און האָבן אַ סאָך נחת פון די קינדער, עס זאָל זיין ניכר אין זיי אַז זיי זיינען אייער מאָן'ס קינדער"⁴³.

• להרב שניאור זלמן שי' גורארי' נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• חבר "ועד הקהל" וכו' ר' יוסף ברוך שי' שפילמן הציג את מפקד המשטרה החדש של דרום ברוקלין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך אותך, ותודה רבה בשביל הגנתך", ונתן

(42) = "בשביל עניני הדפוס".

(43) = "את צריכה לדאוג למלא את מקומו של בעלך, שלא תחסר השפעתו. ושתוכלי לעשות זאת באופן טוב ואופן קל, ושיהי' לך הרבה נחת מהילדים, שיהי' ניכר בהם שהם הילדים של בעלך".

(44) = "דמי חנוכה".

(45) = "ישזכות אביך יעמוד לך".

(46) = "בתוך כלל ישראל, כל בני יזקקים לכך".

נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• לא' שאמר שהוא מגזע הרלו"צ מברדיטשוב, נתן דולר נוסף באומרו: "גיין אין זיינע וועגן"⁴⁹.

• לר' יהושע שי' העכט נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

הנ"ל הציג את מר ישעיהו הכהן שי' זרוקי שיהי' אורח הכבוד בדינר הנ"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין הצלחה אין דעם דינער, און הצלחה אַ גאַנץ יאָר"⁵⁰.

הנ"ל איחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א אריכות ימים, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גם אתם, בשורות טובות".

ר' יהושע העכט הציג את מר ג'רי שי' וורצקי שהוא "יושב ראש כבוד" של הדינר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה", והמשיך (באנגלית): "הצלחה רבה בדינר ובשורות טובות".

מר זרוקי הציג יהודי באומרו שהוא מפולין, אבל יודע קצת מאוד על יהדות, ועכשיו רוצה להיות בעל תשובה, והתבטא: זוהי זכות, שהבאנו אותנו, והוא יהי' יהודי ("ער זאָל ווערן אַ איד").

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ איד איז ער שוין, ער ווערט ווערן נאָך בעסער, צו גוט איז קיין שיעור נישטאָ"⁵¹, ונתן ליהודי הנ"ל דולר נוסף באומרו (באנגלית): "הצלחה רבה".

• ר' מיכאל שי' מלכא, שליח ביישוב מצפה רימון באה"ק מסר את מפתח

השליח הנ"ל הציג א' שלקח על עצמו להדפיס מידי שבוע חוברת של הלכות משיח שיופץ במונטריאול, וכן מסר שיחת השבוע שי"ל בצרפתית, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות, הצלחה רבה".

לאשה שביקשה ברכה לרפואה בעין, אמר: "אַ גוט געזונט בעתיד הקרוב"⁴⁷.

לא' שצריך לעבור ניתוח, אמר: "הרבה מזל ומזל טוב".

• למר זילברשטיין שי' מציריך המסייע לשליח ר' שלום בער שי' רוזנפלד בפעולותיו, נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל פעולותיך הטובות בציריך, שיהי' בהצלחה רבה", ודולר שלישי באומרו: "גם בעיניך הפרטיים, בעסקים".

• לא' שאמר שהוא החליט לחזור בתשובה, אמר: "בקרוּב ממש, בשורות טובות".

• לא' שאמר "ימים על ימי מלך תוסיף", אמר: "אמן".

• לר' שלום שי' דוכמן נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר⁴⁸ כולל חב"ד".

הנ"ל הציג א' שעוזר הרבה למוסד ויהי' גם אורח הכבוד בדינר של כולל חב"ד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל הצלחה בדינר, שיהי' הצלחה מאוד גדולה".

הנ"ל הציג עוד כו"כ שישתתפו בדינר, ולכ"א מהם נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל הצלחה בדינר".

• לר' מרדכי שי' קנלסקי נתן דולר

(49) = "ללכת בדרכיו".

(50) = "שיהי' הצלחה בדינר, והצלחה כל השנה".

(51) = "הוא כבר יהודי, והוא יהי' יותר טוב, לטוב אין שיעור (הגבלה)".

(47) = "בריאות טובה בעתיד הקרוב".

(48) = בשביל.

והרבי מלך המשיח יוליכנו לארץ ישראל, ושיהי' לנו העיניים לראות והאזניים לשמוע והלב לדעת לראות זאת תיכף ומיד (וכל הנשים ענו "אמן").

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאל זיין בשורות טובות"⁵⁷, ונתן לה דולר נוסף באומרו: "אָפגעבן פאַר זיי אויף צדקה, און צדקה וועט נאָך מער צוהיילן די גאולה"⁵⁸.

לכ"א מהנשים של הקבוצה נתן דולר נוסף באומרו: "צוהיילן די גאולה"⁵⁹.

לצײַר שצײר את קופת הצדקה נתן דולר נוסף באומרו: "צוהיילן די גאולה", ודולר שלישי באומרו: "פאַר די גאַנצע בשורות טובות"⁶⁰.

• לאשה שביקשה עצה טובה נגד חלומות רעים, אמר: "דאָס דאַרף מען בודק זיין די מזוזות, ס'וועט זיין כשר'ע מזוזות וועט זיין גוטע חלומות"⁶¹.

• ר' ישראל שי' רוזנפלד הציג את חבר (ודובר) בית המחוקקים מר מעל שי' מילער, שמבקש ברכה מיוחדת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות, הרבה הצלחה והרבה מזל".

הנ"ל: ברכת הרבי מאוד חשובה לי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שהשי"ת יברך אותך שיהיו לך תמיד בשורות טובות לבשר אודותך ואודות משפחתך, ושתהי' לך שנה שמחה. ברכה והצלחה".

העיר ומגילת הצהרה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה פאַר אַלע אַיינוואוינער אין מצפה רימון"⁵², דולר שלישי באומרו: "און זאָל זיין מלאים מצוות כרימון"⁵³, ודולר רביעי באומרו: "זאָל זיין ברכה והצלחה פאַר דער גאַנצער – אידן דאָרטן"⁵⁴.

• ר' שניאור זלמן שי' גרליק, שליח בבאר שבע, אה"ק מסר אלבום מפעולות בית חב"ד שם, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס איז פאַר אַלע אידן אין באר שבע, זאָל זיין די זכות פון די אבות זאָל ביישטיין יעדער פון זיי"⁵⁵, ודולר שלישי באומרו: "אָפגעבן אויף צדקה אין באר שבע, איבערבייטן אויף אַ ליגאַלע אופן"⁵⁶.

• קבוצה של כ-20 נשים מטעם הנהלת נשי ובנות חב"ד עברו ומסרו קופת צדקה מכסף בצורת בנין 770, כשעל הקופה מונח צ'ק בסך \$5,000 – השתתפות נשי ובנות חב"ד בבניית 770.

א' הנשים: זוהי קופת הצדקה והתחלת הכסף שהנשים נדבו עבור מקדש מעט 770 בית משיח, שכל נשי ובנות חב"ד נותנים במתנה לרבי שליט"א לכבוד יום הבהיר ר"ח כסלו, וכל שאר האירועים שבחודש הגאולה חודש כסלו, ואנו מבקשים מהשי"ת שהרבי יהי' בריא וחזק לחיים נצחיים,

(52) = "הצלחה רבה בשביל כל תושבי מצפה רימון".

(53) = "ושיהי' מלאים מצוות כרימון".

(54) = "שיהי' ברכה והצלחה בשביל כל היהודים שם".

(55) = "זהו בשביל כל היהודים בבאר שבע, שיהי' הזכות של האבות שיעמוד לכ"א מהם".

(56) = "לתת לצדקה בבאר שבע, להמיר באופן חוקי".

(57) = "שיהיו בשו"ט".

(58) = "לתת בשבילם לצדקה, וצדקה תזרו עוד יותר את הגאולה".

(59) = "לזרו את הגאולה".

(60) = "בשביל כל הבשו"ט".

(61) = "[ל]זה צריך לבדוק את המזוזות, [כאשר] יהיו מזוזות כשרות יהיו חלומות טובים".

"בשביל הצלחה בהבנין".

הנ"ל הציג את נכדו שנהי' בר מצוה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכו שיהי' לו הרבה נחת ממנו.

לרחי"ק נתן דולר נוסף באומרו: "כפלים לתושי".

• הזמר ר' מרדכי בן דוד שי' ורדיגר אמר שנוסע בעוד שבוע לרוסי' עבור ר' שלמה שי' קונין לעשות 7 קונצרטים לכבוד חנוכה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו 7 דולרים.

הנ"ל: הרב קונין ביקש ברכה שתהי' גאולת הספרים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נאך פאך דערויף, נישט ווארטן"⁶³.

לבניו של ר' שלמה קונין נתן דולר נוסף באומרו: "צדקה פארן טאטן"⁶⁴.

• א' אמר: שמשיח יבוא בקרוב ("soon").

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מאוד בקרוב ("very soon")."

• להרב דוב שי' רבינוביץ' נתן דולר נוסף באומרו: "דאס אָפּגעבן אויף צדקה אין ירושלים עיר הקודש"⁶⁵.

הנ"ל הציג את מ"מ ראש עיריית ירושלים מר עמוס שי' מר-חיים, שמסר ספר "קבא דקושייתא" שסבא שלו כתב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מען האָט צוזאמענגעקליבן אַלע קשיות?"⁶⁶.

הנ"ל: כן, הסבא כתב את הקושיות, ורבני דורנו נתנו תשובות. זה עתה

• הנ"ל הציג את חבר בית המחוקקים מר דיוויד שי' פלדמן (שהוא גם יו"ר א' הועדות של בית המחוקקים שמסייע רבות למען עניני הכשרות בניו יורק), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "הרבה הצלחה בכל פעולותיך".

הנ"ל הצביע לעבר מר מילער באומרו שרק בזכותו עשה את מה שעשה היות שהוא זה שבטח בו ונתן לו ("entrusted me with") התפקיד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך אותך", והמשיך (בחיוך, בהצביעו על מר מילער): "הוא בטח ידע שאפשר לבטוח בך ("he certainly knew he can trust you"), בשורות טובות".

• לבנו של הרב מנשה שי' קליין נתן דולר נוסף באומרו: "לתת לצדקה בשביל עצמך", ודולר שלישי באומרו: "אָפּגעבן אויף צדקה פארן פאָטער, ער זאָל האָבן פון אייך אַ סאָך חסידישע נחת"⁶².

• א' הציג את נציג הטלויזי' בברזיל, והלה ביקש ברכה עבור מדינתו ועבור הפרזידנט.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך אותך שתהי' לך הצלחה רבה בכל פעולותיך, ובמיוחד אודות הפצת בשורות טובות מסביבתך, טובות מכל נקודת מבט ("good from every point of view"), ונתן לו דולר נוסף באומרו: "להצלחה מיוחדת", ודולר שלישי באומרו: "בשביל הפרזידנט".

• הרחי"ק הציג א' מקבלני הבני' של 770 שהוא גם הפרזידנט של הקהילה הספרדית בארה"ב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו:

(63) = "עוד לפני זה, לא לחכות".

(64) = "צדקה בשביל האבא".

(65) = "זה לתת לצדקה בירושלים עיה"ק".

(66) = "קיבצו יחד את כל הקושיות?".

(62) = "לתת לצדקה בשביל האבא, שיהי' לו ממן הרבה נחת חסידי".

דארפט איר האָבן ביז מאה וארבעים, האָט איר נאָך זיבעציק יאָר וואָס צו אַרבעטן אין דער וועלט⁷⁰.

הנ"ל ביקש ברכה לרפואה שלימה באומרו שאינו יכול לסבול את היסורים שיש לו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "העצה הכי טובה הוא לבטוח בה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה, אריכות ימים ושנים טובות".

• הרב בנימין שי' וויליגער אמר שנהי' היום בן 70, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זאָל זיין ביז הונדערט און פערציק, האָט איר נאָך זיבעציק יאָר"⁷¹, ודולר שלישי באומרו: "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה און בשורות טובות"⁷².

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל לשמו, והלה השיב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות, הצלחה רבה".

הנ"ל: ביום חופתי באסרו חג השבועות הייתי ביחד עם אבי (הרב מרדכי שי' וויליגער) אצל אדמו"ר הרי"צ, וביקש אבי מהרבי שיברך אותי לרגל החתונה, ואמר הרבי: כי ברוך הוא. ואמר אבי להרבי שבמונקאטש הי' מנהג שביום החופה היו מברכים כשמניחים את הידים על ראש החתן. וכשאמר זאת אבי, הרכנתי את ראשי והרבי הניח את ידיו על ראשי וברך אותי. ואז צחק הרבי הרי"צ בקול (כשנתן את הברכה).

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחינוך): "איז וואָס דארפט איר איך זאָל לאַכן כדי איך

הוצאנו את הספר, ובעוד כמה זמן נוציא אי"ה עוד שני כרכים (והמשיך לספר על סיועו לפעולות חב"ד בירושלים וכו').

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "באם תרשה אזי אברך אותך גם בברכה פרטית, שאתה תהי' אחד מהמתרצים, את – על כל פנים – אחת מקושיות האלו".

הנ"ל: הלואי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות", והמשיך (בחיוך, ובתנועת ידו הק'): "איך זה רחוק כל כך!", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "ברכה והצלחה, הצלחה רבה ומופלגה".

הרב רבינוביץ' אמר שהנ"ל מסייע בבניית ת"ת חב"ד בירושלים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה"⁶⁷, ודולר רביעי באומרו: "זאָל זיין כפליים לתושי".

• א' אמר שאביו הוא מנהל בית הרפואה ביקור חולים בירושלים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "לתת לצדקה בשבילו שיהיו בשורות טובות", ודולר שלישי באומרו: "מסתמא ישקופת צדקה בבית הרפואה, אז תניח דולר זה באותה הקופה".

• את א' העוברים שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס מאַכט זיך מיט אַייער געזונט, ס'איז אַלץ בסדר?"⁶⁹.

הנ"ל אמר שהיום הוא יום הולדתו ה-70, ואמר את שמו ושם אמו וביקש ברכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אויב אַזוי

(70) = "אם כן צריך שיהי' לך עד 140, יש לך עוד 70 שנה לעבוד בעולם".

(71) = "שיהי' עד 140, יש לך עוד 70 שנה".

(72) = "שיהי' בשעה טובה ובשו"ט".

(67) = "שיהי' בשעה טובה".

(68) = שיהי'.

(69) = "מה נשמע עם בריאותך, הכל בסדר?".

געשריבן זאָלט איר האָבן הצלחה"78.

• אשה (אינה-יהודי, שעברה ביחד עם ילד יהודי שהיא הבייביסיטר שלו) ביקשה ברכה שיהיו לה ילדים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת בריך אותך שכל משאלות לבבך ימולאו לטובה בעתיד הקרוב", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "זה תתני לצדקה למילוי הבקשות".

• לא' שביקש ברכה לפרנסה נתן דולר נוסף באומרו: "זאָל זיין"78 בקרוב ממש הרחבה".

• א' האדמו"רים מגזע הרלו"צ מברדיטשוב אמר: צריכים הרי להגיד היום "גוט יום טוב", זה הרי חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, זאָל זיין אַ סאָך ימים טובים, און זאָל זיין טוב לב משתה תמיד, אַזוי ווערט אָפגע'פסק'נט אין רמ"א. זאָל זיין בשורות טובות"79.

הנ"ל: סבי הרלו"צ מברדיטשוב מביא "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה", שכל האורות שהיו בימים ההם באים למטה בזמן הזה. ושהשי"ת יעזור – זה הרי זמן שיהודים זקוקים לניסים, שהרבי יפעל לזה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס דאַרפט איר אַלץ אַרויפלייגן אויף מיר, טוט עפעס אַליין אויך אין דעם... זאָל זיין הצלחה רבה"80.

זאָל ווערן אַ מונקאטשער? איר וועט זיין געבענטשט פון דעם אויבערשטן אָן ממוצעים"73, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "איר וועט מוסיף זיין אויף צדקה מתוך שמחה וטוב לבב"74.

הנ"ל ביקש ברכה עבור האדמו"ר מקלויזנבורג שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ער איז דאָך אין ארץ ישראל"75.

הנ"ל: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "יארך ימים על ממלכתו, און ער זאָל האָבן אַ סאָך נחת פון זיינע חסידים"76. בשורות טובות".

• לא' שאמר שהוא מתעסק לשמח יהודים, נתן דולר נוסף באומרו: "דער אויבערשטער וועט אַיך משמח זיין כמה פעמים ככה"77.

• אשה אמרה שאין לה שם יהודי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מה שמך האנגלי?".

הנ"ל: שמי הראשון ג'יין, ושמי האמצעי אייווי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אזי את יכולה לבחור לעצמך שם 'יונה'. פירושו dove".

• לא' שאמר שכתב מכתב לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולא קיבל תשובה, אמר: "זאָל דער אויבערשטער אַיך מצליח זיין אַז אין אַלץ וואָס איר האָט

(78) = "שהקב"ה יצליח אותך שכל מה שכתבת תהי' לך הצלחה".

(79) = "כן, שיהיו הרבה ימים טובים, ושיהי' טוב לב משתה תמיד, כך נפסק ברמ"א [סוף אור"ח]. שיהיו בשו"ט".

(80) = "[ל]מה צריך אתה להטיל הכל עלי, תעשה משהו לבד ג"כ בזה... שתהי' הצלחה רבה".

(73) = "למה אתה צריך שאני אחזק כדי שאהי' מונקאטשער? תבורך מהקב"ה בלי ממוצעים".

(74) = "תוסיף לצדקה מתוך שמחה וטוב לבב".

(75) = "הוא הרי בארץ ישראל".

(76) = ושיהי' לו הרבה נחת מחסידיו.

(77) = "הקב"ה ישמח אותך כמה פעמים ככה".

נחשון באומר: "ברכה והצלחה".

ר' מאיר יונגרייז הראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א ציור נוסף ("סולם יעקב") ואמר: קניתי גם תמונה לעצמי כדי שגם אנחנו נהי' בריאים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בהצלחה רבה".

• הרחי"ק הציג מזכירה במשרד של "נשיאי מוסדות יהודים בניו יורק", שהשתדכה לאחרונה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יברך אותך שתהי' החתונה במזל"דיקע שעה, ושיהיו לך שנים ארוכות ושמחות", והוסיף (בחיוך): "ואל תשכחי אודות פעולותיך לאחר החתונה".

לחתן נתן דולר נוסף באומר: "בשביל השיתוף-פעולה עם הכלה שלך".

• לאדמו"ר מספינקא שליט"א נתן דולר נוסף באומר: "ברכה והצלחה, יאריך ימים על ממלכתו".

את הגבאי של הנ"ל שאל: "אויכעט פון ארץ ישראל?"⁸⁵.

הלה השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומר: "פאר אלע אידן אין ארץ הקודש"⁸⁶, ברכה והצלחה. שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם. בשורות טובות".

• לר' אברהם שי' טולדנו מתנועת "כך", נתן דולר נוסף באומר: "בשביל כל הענינים הצלחה רבה".

• ר' יוסף שי' גולדשטיין הציג את מנהל בי"ס בית יעקב בורו פארק, והלה

הנ"ל: אני רוצה שהצדיק יגזור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומר: "זאל זיין גוטע בשורות"⁸¹, ודולר שלישי באומר: "איר וועט אָנהויבן פון געבן אויף צדקה מערער. זאל זיין אין אַ גוטע שעה"⁸².

• הרב הערשלער שי' המתעסק עם דברים עתיקים ביקש ברכה בפרנסתו היות שיש לו הרבה כתבי-יד עתיקים שקשה לו למכור אותם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איז דאָך אַ סימן אז זיי זיינען ווערט אַ סאָך געלט, איז וועט איר האָבן פאַרדינען געלט אויך דערביי"⁸³.

• הנגיד ר' מאיר שי' יונגרייז (חבר ב"קרן לפיתוח – מחנה ישראל") עבר עם הצייר ר' ברוך שי' נחשון, ואמר שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר פעם לנחשון שימכור את הציורים שלו לאנשים בריאים⁸⁴, וקניתי תמונה עבור הרבי שיהי' בריא וכו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בשורות טובות. זה בשבילי?".

הנ"ל: כן, זה אני מביא לרבי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "שילמת לו?".

הנ"ל: אני אשלם אי"ה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות", ונתן דולר נוסף לר' ברוך שי'

(81) = "שיהיו בשו"ט".

(82) = "תתחיל בנתינת יותר לצדקה. שיהי' בשעה טובה".

(83) = "הרי זה סימן שהם שוים הרבה כסף, אז תרויח ג"כ כסף מכך".

(84) ראה יומן ו' כסלו תשל"ט (שיחות קודש תשל"ט ח"א (ברוקלין, תשס"ג) (כרך נ) ע' 432).

(85) = "ג"כ מארץ ישראל?".

(86) = בשביל כל היהודים באה"ק.

הנ"ל: כן, זהו אב שלי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה החיבור שלו?".

הנ"ל השיב בחיוב, ומסר עוד שני ספרים שהו"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל הספרים".

הנ"ל ביקש ברכה בעניניו הפרטיים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכו, ואח"כ נתן לאשתו של הנ"ל דולר נוסף באומרו: "בשביל שיתוף הפעולה עם הבעל".

ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את הרב דוד שי' הלחמי (ויסברוד) מהנהלת "פועלי אגודת ישראל" והעיתון "שערים", ואמר הנ"ל: לפני שלש שנים בירך הרבי את נכדי לרגל הבר-מצוה שלו, ובינתיים נפטר אביו של הבר-מצוה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זען בענטשן, זאל זיין אלעמאל בטוב הנראה והנגלה"⁸⁸, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "און דאס איז פאר אייך פאר הצלחה אין עסקנות ציבורית, מען דארף נאך איצטער אויכעט האָבן, איר האָט נאך אלץ מנגדים"⁸⁹, ונתן לו דולר שלישי.

הנ"ל לא הבין, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איך זאָג איר האָט נאך אלץ מנגדים, ממילא דארפט איר האָבן הצלחה"⁹⁰.

הנ"ל: בביהמ"ד שלי (ביהכ"נ פא"י,

(88) = "לדאָג לברכו, שתמיד יהי' בטוב הנראה והנגלה".

(89) = "זוהו בשבילך להצלחה בעסקנות ציבורית, צריכים גם עתה, יש לכם עדיין מנגדים".

(90) = "אני אומר: יש לכם עדיין מנגדים, ממילא אתם צריכים הצלחה".

ביקש ברכה שיצליח בתפקידו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אריכות ימים ושנים טובות, און מפיץ זיין יהדות האמיתית בכל הסביבה, און געזונטערהייט און פריילעכערהייט"⁸⁷.

• לר' נחום שי' רוזנבאום, אחיו של הק' ר' יעקב רוזנבאום הי"ד (שנרצח בשכונה בקיץ העבר), נתן דולר נוסף באומרו: "פאר⁴⁸ עלית הנשמה. בשורות טובות. השם ינקום דמם".

• לאשה שאמרה שבנה נשוי עם גוי' ר"ל, אמר: "שיהיו בשורות טובות ובשורות יהודיות".

• לא' שביקש ברכה לילדים אמר: "לשמור כל הזמן על הדינים של טהרת המשפחה, והשי"ת יברך אותך לעשות זאת, ולהתברך בהרבה ילדים", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל הילד שיוולד".

גם לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף.

• ליהודי מסורי' שנוסע לשם בחזרה וביקש ברכה, נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל היהודים בסורי".

• ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את הרב מאיר שי' מזוז, ראש ישיבת "כסא רחמים" באה"ק, ורבה של יהודי טוניס באה"ק, והלה מסר ספר של אביו שהו"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהצביעו על הספר): "זה האב שלך שהי' כותב מכתבים לכאן?".

הנ"ל לא הבין, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שם הי' הרב מזוז שהי' כותב מכתבים לליובאוויטש".

(87) = "איוש"ט, ולהפיץ יהדות האמיתית בכל הסביבה, ומתוך בריאות ומתוך שמחה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות. דאָס איז פאַר מיר?"⁹⁶.

הנ"ל השיב בחיוב, והריל"ג אמר שזהו וידיאו של שיעור בהלכות קידוש החודש ברמב"ם, בהמשך לספר שהו"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "על פי תכונה?"

הנ"ל השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות, הצלחה רבה", ודולר שלישי באומרו: "דאָס איז פאַר דער קסטה"⁹⁷.

• א' עבר עם בנו שי' ואמר (בהצביעו על בנו) שהיום יום הולדתו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "האַבן שנת הצלחה"⁹⁸.

האב ביקש ברכה שיהי' ירא שמים, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, ירא שמים און אַ למדן, און חסיד"⁹⁹.

יום ראשון, כ"ד כסלו

• מר עופר שי' נדב מסידני, אוסטרלי מסר דגם גדול של בית המקדש השני לפי הרמב"ם, עליו נתקן לוחית עם הכיתוב: "מתנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א שיבנה מקדש במקומו ועומד על גג ביהמ"ק ואומר להם לישראל 'ענווים הגיע זמן גאולתכם'".

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "תודה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זהו בשביל המתנה שלך".

מהכי גדולים בבני ברק) יש פעולות חב"ד, וכמעט כל שבועיים מתקיימת שם התוועדות חסידים ועוד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה, און זאָל זיין מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, איר זאָלט וועלן צוויי מאָל אַזויפיל"⁹¹. בשורות טובות, הצלחה רבה", ונתן לו דולר רביעי באומרו: "לשים בקופת צדקה שבביתך".

לנכד של הנ"ל אמר: "מצליח זיין אין לערנען מחיל אל חיל"⁹².

הנ"ל הציג את הנכד שכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכו לכבוד הבר-מצוה שלו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָלסטו זען ס'זאָל מקויים ווערן"⁹³.

• לא' שמסר ד"ש בשם כל היהודים ברוסי', אמר (ברוסית): "תודה רבה, וכשם שהבאת ד"ש מכל היהודים מרוסי' לכאן, אז תמסור ד"ש מכאן לכל היהודים ברוסי', ושיהיו בשורות טובות".

• לא' שביקש ברכה עבור מישהו הזקוק לרפואה שלימה, נתן דולר נוסף באומרו: "געבן פאַר עם אויף צדקה, זאָל זיין בשורות טובות"⁹⁴.

הנ"ל: שאני אתן לו את זה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ניין, איר זאָלט אַריינלייגן פאַר עם אויף צדקה"⁹⁵.

• ר' יוסף שי' לוש מסר סרט וידיאו שהו"ל – אודות הלכות קידוש החודש.

91) = שיהי' בשעה טובה, ושיהי' מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, שתרוצו שתי פעמים ככה.

92) = "הצלליח בלימוד מחיל אל חיל".

93) = "תדאג שזה יתקיים".

94) = "לתת בשבילו לצדקה, שיהיו בשו"ט".

95) = "לא, אתה תתן בשבילו לצדקה".

96) = "בשו"ט. זה בשבילי?".

97) = "זה בשביל הקסטה".

98) = "שתהי' שנת הצלחה".

99) = "אמן, ירא שמים ולמדן, וחסיד".

באוקספורד. בקופה של האוניברסיטה?
 כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, אועקשטעלן אָדער ברענגט אַהינצו אַ צדקה פּושקע, און לאַז דעם דאָלער באַ זיי. זאָל זיין אין אַ גוטן אופן. אויב זיי ווילן אַריינשטעלן אַ קאַטעדראַע אויף לערנען וואָס איז צדקה, איז תּבואַ עליהם ברכה"¹⁰¹.

• לר' אפרים שי' וואלף נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר אַלע מוסדות אין ארץ הקודש"¹⁰².

• לר' מנחם מענדל שי' גורביץ' שהביא קבוצת יהודים מברינווא, צרפת נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר די גאַנצע קבוצה, זאָל זיין גוטע בשורות, הצלחה רבה"¹⁰³.

הנ"ל הציג (בצרפתית) את המסייעים לבניית ישיבת תות"ל בברינווא, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בצרפתית): "השי"ת יברך את כולכם בכל המצטרך", והמשיך (באנגלית): "ושיהי' לכם חנוכה שמח וחנוכה בריא", והמשיך (בצרפתית): "וחנוכה שמח וחיים שמחים", והמשיך (באנגלית): "וללכת מחיל אל חיל. השי"ת יברך אתכם".

הנ"ל פתח את המדגם והראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א את פנים הבנין, ואמר שיהי' בפנים מקום ל-120 בחורים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה. זאָל זיין לכל הפחות

(101) = "כן, תעמיד או תביא לשם קופת צדקה, ולהשאיר את הדולר אצלם. שיהי' באופן טוב. אם הם רוצים להכניס מושב ללמוד מהו צדקה, תבוא עליהם ברכה".

(102) = "בשביל כל המוסדות באה"ק".

(103) = "בשביל כל הקבוצה, שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה".

הנ"ל: אני מעניק את זה לרבי כשי לחג החנוכה, ואני מקוה שבית המקדש ייבנה במהרה בימינו, ושזה יישאר רק בגדר של מדגם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "בקרוב ממש, זה העיקר".

כ"ק אדמו"ר שליט"א בחן את המדגם לכמה רגעים, ואח"כ הכניסוהו לג"ע התחתון, תוך כדי שכ"ק אדמו"ר שליט"א מברר אצל הריל"ג היכן יניחו את זה וכו'.

אח"כ עברו התמימים שנלוו להנ"ל. להת' יוסף ישע'י שי' בריון נתן דולר נוסף באומרו: "זה בשביל הדגם", וכן אמר להת' נחמי' שי' וילהלם והת' שמואל שי' ונקרט.

• ר' מרדכי שי' חן הציג פרופסור מסויים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו (באנגלית): "זהו בשביל כל התלמידים שלך".

הנ"ל: שניים!?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן, זה בשבילך, וזה בשביל כל התלמידים שלך", וחזר שוב (באידיש): "פאַר אַלע תלמידים".

ר' מרדכי חן הציג פרופסור נוסף מאוניברסיטת אוקספורד, והלה אמר (אחרי שקיבל דולר אחד): ישר כח גדול.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בשורות טובות, הצלחה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זאָלסט אָפּגעבן אויף צדקה אין צדקה פּושקע אין אַקספּאָרד. ס'דאַרט עפעס אַ צדקה פּושקע?"¹⁰⁰.

הנ"ל: אני אתן את זה לצדקה

(100) = "שתתן לצדקה בקופת צדקה באוקספורד. יש שם איזה קופת צדקה?".

"זה יהי יותר טוב".
 לכ"א מהמסייעים נתן דולר נוסף.
 לא' שביקש ברכה אמר: "אמן, בשורות
 טובות", ולעוד א' אמר (באנגלית): "מנה
 כפולה".

הונדערט איין און צוואַנציק, אָדער צוויי
 און צוואַנציק¹⁰⁴, והמשיך (באנגלית):

(104) = "שיהי' בשעה טובה. שיהיו לכל הפחות
 מאה עשרים ואחד, או עשרים ושנים".

חודש טבת

יום ראשון, ח' טבת

• מר רוברט שי' אייברמס הציג את ג'יי שי' פיינברג, שגילו אצלו לאחרונה מחלת לוקמי' ל"ע וזקוק להשתלת מוח-עצם, אלא שרק אנשים בודדים בארה"ב ובעולם שיתכן ויש להם את הסוג המתאים של מוח-עצם כדי להציל את חייו, וביקש את עצת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל לשמו היהודי ושם אמו, והשיב ששמו יוסף בן חנה רחל (והריל"ג רשם את שמו).

אח"כ נתן לו דולר באומרו: "את זה תתן לצדקה בשביל עצמך, והשי"ת יברך אותך שיהיו לך חדשות בריאות אודות כל משפחתך. בשורות טובות", ופנה למר אייברמס ונתן לו דולר נוסף באומרו: "פעם הבאה תביא [אותו] אלי [כ]אדם בריא! השי"ת יברך אותך".

• ר' מרדכי שי' גולדברג מסר מפת חלות לשבת, גדולה ומפוארת, עלי' רקומה צורת השולחן שהי' בבית המקדש כשעליו כתר, ואמר: בקרוב הרי ישבו לסעודת משיח צדקנו, וזה כיסוי לחלה בשביל אותה סעודה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן. האם זה מצוייר לפי שיטת הרמב"ם?"

הנ"ל: איני יודע, הריקום הוא העתק של ציור שצייר לפני 30 שנה דודי ר' לוי יצחק בק ז"ל, צאצא אדמו"ר הזקן, ובודאי שצייר לפי א' השיטות המקובלות.

לבתו של הנ"ל, שזכתה בגורל מטעם נשי ובנות חב"ד בירושלים עיה"ק, נתן

דולר נוסף באומרו: "בשביל הבת מצוה", ודולר שלישי באומרו: "בשביל נשי ובנות חב"ד".

• ד"ר מנפרד שי' ליהמן מסר שני ספרים ישנים, והציג את בתו, חתנו ונכדו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו שני דולרים באומרו: "פאר ספרים דארף מען צאלן. דו האסט געבראכט דאס אלס א מתנה..."¹, ודולר שלישי באומרו: "און דאס איז פאר דער הילף אין פדיון שבויים פון ספרים; זיי אויכעט שבויים"².

לבתו של הנ"ל נתן דולר באומרו (באנגלית): "לתת לצדקה, ובזה השי"ת יברך אותך".

לבנה הקטן נתן דולר בחיוך, והלה אמר תודה, והשיב כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בבקשה".

ד"ר ליהמן ביקש ברכה בעניניו הפרטיים, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאל זיין אין א גוטן אופן, און דרוקן הלוך ומוסיף ואור"³.

הנ"ל: הרבי תמיד מעודד אותנו להמשיך להדפיס.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, דער שווער האט געזאגט: א זאך וואס ווערט אפגעדרוקט איז דאס – ווערט דאס א

(1) = "בשביל ספרים צריך לשלם. אתה הבאת את זה בתור מתנה..."

(2) = "וזהו בשביל הסיוע בפדיון שבויים של הספרים; הם ג"כ שבויים".

(3) = "שיהי' באופן טוב, ולהדפיס [באופן ד]הלוך ומוסיף ואור".

כרכים, הבאתי עכשיו רק אחד, אשלח עוד שלשה כרכים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין בשורות טובות"⁸, ונתן לו עוד שלשה דולרים באומרו: "זאָלסט ניט איבערטראַכטן וועגן די געלט... זאָל זיין גוטע בשורות"⁹.

• הריל"ג הציג את ר' יעקב הכהן ש'י קפלן (שיצא לאחרונה ממינסק, בלרוסיה), באומרו שהוא הי' עם אביו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בצ'אלי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זאָל זיין גוטע בשורות, האָבן לאַנגע געזונטע יאָרן, בשורות טובות, אַ פריילעכע יאָר"¹⁰.

הנ"ל: אני הייתי עם הוריים יחד ודיברתי עם האבא והאמא ע"ה, והוא (הרלו"צ ז"ל) אפילו נתן לי מצה עבור ה"כזית" הראשון בפסח. גם לויתי אותו לקרון כשנסע לאלמא אטא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין גוטע בשורות, אַ גרויסען דאַנק פאַר'ן גרוס, זאָל זיין גוטע בשורות, האָבן לאַנגע געזונטע יאָרן, און פריילעכע יאָרן. ברכה והצלחה"¹¹.

• הזמר ר' מרדכי בן דוד ש'י ורדיגר אמר ששבעת הקונצרטנים שערך ברוסי*¹¹ היו למעלה מדרך הטבע ב"ה, ורבבות יהודים שלחו ברכה

ענין לרבים ולדורות"⁴.

הנ"ל: הרבי הביא עכשיו במאמר⁵ את דברי הרא"ש והבית יוסף אודות החשיבות של ספרים. בספר החינוך, במצוה האחרונה כותב שיקבעו מדרש ששם אנשים יישבו ויכתבו ספרים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ער איז פון די וואָס האָבן גאָר אַפּגע'פּסק'נט אַז איצטער, בזמננו זה, מיינט מען ניט אַ ענין אַז מ'שרייבט אַ ספר תורה, ווייל דאָס שטעלט מען אַריין אין ארון קודש, מערניט ווי מאַנטיק און דאַנערשטיק... אַז מ'דרוקט אַפּ אַ ספר, קאָן מען אים לערנען ביינאַכט און בייטאַג וברבים ובצנעא. זאָל זיין אין אַ גוטע שעה. – די משפּחה העלפט אַיך אַרויס?"⁶, ונתן לבתו של הנ"ל דולר נוסף באומרו: "בשביל המפעל ("corporation") שלכם".

כשהחל הנ"ל ללכת, קרא לו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחזרה ונתן לו דולר רביעי באומרו: "פאַר דעם נעקסטן ספר וואָס איר וועט אַפּדרוקן, צו מיר ניט פאַרגעסן צו שיקן... אַדער אַ מאמר, איז דרוקט איר אַ קונטרס מסתמא? איר וואַרט ניט מסתמא ביז אַ גאַנצן ספר"⁷.

הנ"ל: מהספר הזה יש ארבעה

(4) = "כן, חותני אמר: דבר שנדפס זהו - זה נעשה ענין לרבים ולדורות".

(5) ראה שיחת ה' טבת (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 210) הערה 12.

(6) = "הוא מאלה שפסקו שעכשיו, בזמננו זה, אין הכוונה לענין שכותבים ספר תורה, כי את זה מעמידים בתוך ארון הקודש, ורק בשני וחמישי [קוראים בו]... כאשר מדפיסים ספר, אפשר ללמוד אותו כלילה ובוים וברבים ובצנעא. שיהי' בשעה טובה. - המשפחה מסייעת לך?".

(7) = "בשביל הספר הבא שתדפיסו, לא לשכוח לשלוח אלי... או מאמר, אתם מדפיסים קונטרס מן הסתם? אינכם מחכים מן הסתם לספר שלם".

(8) = "שיהיו בשו"ט".
 (9) = "שלא תחשבו יותר מדי אודות הכסף... שיהיו בשו"ט".
 (10) = "שיהיו בשו"ט, שיהיו לך שנים ארוכות ובריאות, בשו"ט, שנה שמחה".
 (11) = "שיהיו בשו"ט, תודה רבה על הד"ש, שיהיו בשו"ט, שיהיו לך שנים ארוכות ובריאות, ושנים שמחות. ברכה והצלחה".
 (11*) ראה ר"ד יו"ד כסלו (לעיל ע' 310).

נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס איז פֿאַר עליית הנשמה"¹⁸.

אשתו של הנ"ל אמרה שבשם כל תושבי ירושלים מברכים את כ"ק אדמו"ר שליט"א שיהי' בריא ויבוא בקרוב ממש לארץ הקודש יחד עם משיח צדקנו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, ער וועט אָבער ניט מפקיט זיין דרוקן די ספרים... איך האָב הנאה פון די ספרים, איך לערן זיי אויכעט, במילא זאָל זיין הצלחה רבה"¹⁹.

• הריל"ג הציג את מר בן ציון שי' גרינברגר, נציג תושבי ה"שטחים" שבא עתה לווישינגטון בקשר ל"שיחות השלום", והלה ביקש ברכה שארץ ישראל תישאר שלימה וחזקה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, דאָס היינגט אָפּ אין אַיך, איז אַז איר וועט זאָגן אַז אַנדערש קען ניט זיין, און אַניט – ווילט איר בכלל ניט מיט אים האָבן וואָס צו טאָן, וועט איר אויספירן!"²⁰.

הנ"ל ביקש ברכה למשפחתו ולפרנסה ולבריאות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "אמן, בשורות טובות, דאָס איז פֿאַר הצלחה פון די אַלע פֿאַרשטענדענישן, זאָל זיין ניט קיין פֿאַרשטענדעניש, נאָר זאָל זיין דידן נצח. בשורות טובות"²¹.

לרבי לאריכות שנים בריאות ולגאולת הספרים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, זאָל זיין בשורות טובות, און גיין מחיל אל חיל"¹².

הנ"ל מסר תמונה באומרו שזהו ביהכ"נ ביקטרינוסלב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דנייפראָפּע-טראָווסק? בשורות טובות. איר האָט מסתמא געדיינקט ווי דער שול זעט אויס, דאָרפֿט איר זיך ניט האָבן דעם פיקטשער..."¹³.

הנ"ל: הבאתי את זה בשביל הרבי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "פֿאַר מיר. גוטע בשורות"¹⁴.

הנ"ל מסר תמונה נוספת בה רואים קהל של 7,000 יהודים בקרמלין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אין מאַסקווע?"¹⁵.

הנ"ל השיב בחיוב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אין אַ גוטע שעה, בשורות טובות"¹⁶, והתבונן ארוכות בתמונה, ונתן להנ"ל שני דולרים נוספים באומרו: "דאָס איז פֿאַר די פיקטשערס, און זאָלסט האָבן אַלעמאָל גוטע בשורות, מתוך שמחה וטוב לבב"¹⁷.

• ר' אפרים שי' קוזלובסקי הציג את אשתו באומרו שהיא בתו של ר' אברהם חיים נאה ע"ה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א

(18) = "זהו בשביל עליית הנשמה".

(19) = "כן, אבל שלא יפסיק להדפיס את הספרים... יש לי הנאה מהספרים, אני לומד אותם ג"כ, במילא שתהי' הצלחה רבה".

(20) = "כן, זה תלוי בך, שכאשר תאמר שלא יכול להיות אחרת, ואם לא – אינך רוצה בכלל להיות קשור עמו, אזי תצליח!".

(21) = "אמן, בשו"ט, זהו בשביל הצלחה בכל ההסכמים, שלא יהי' הסכם, אלא שיהי' דידן נצח. בשו"ט".

(12) = "אמן, שיהיו בשו"ט, וללכת מחיל אל חיל".

(13) = "דנייפראָפּע-טראָווסק? בשו"ט. אתה מן הסתם זוכר איך נראה ביהכ"נ, אינך זקוק לתמונה...".

(14) = "שבילי. בשו"ט".

(15) = "במוסקבה?".

(16) = "בשעה טובה, בשו"ט".

(17) = "זהו בשביל התמונות, ושהיו לך תמיד בשו"ט, מתוך שמחה וטוב לבב".

והצלחה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה".

• ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את יו"ר חברת החשמל באה"ק, מר סילוון שי' שלום.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה והצלחה".

הנ"ל: תודה רבה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "כבר היו כל הענינים, בריאת העולם התחילה, במאמר 'יהי אור'".

הנ"ל: אכן, באנו עתה מחג האורים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "ברכה והצלחה. והעיקר – צריך להוסיף מיום ליום, לא לחכות שני ימים אלא מיום ליום", ודולר רביעי באומרו: "זוה בשביל ההוספה, יהי' לך כסף, אזי יהי' הדולר הראשון כבר במזומן. ברכה והצלחה".

הנ"ל סיפר על עזרתו בחיבור החשמל וכו' ב-770 שבכפר חב"ד, אה"ק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "והעיקר שאתה מאיר ב'נר מצוה ותורה אור'. ברכה והצלחה".

אח"כ הציג ר' יקותיאל ראפ את מרת יהודית תח' מוזס, מבעלות העיתון "ידיעות אחרונות", שאמרה: הרבי בירך אותי לפני שנה, ומאז שבירכתם אותנו העיתון רק מצליח והולך וגדל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הסוכנות שלך נקראת 'ידיעות אחרונות' – מה שיהי' באחרית כל הימים, שיבוא משיח צדקנו, אזי תכיני מקום פנוי בעיתון הכי קרוב היות וזה גופא יקדים את הביאה שלו, כיון שיידע שכבר מוכן הפרסום,

• עבר מר רן שי' אלירן, ואחרי שקיבל דולר, אמר: "תודה רבה. אני כתבת את השיר 'אני מאמין' (אנגלית), אותו השמיעו במעמד פרסומי ניסא העולמי, ברקע הקטע של השידור בו נראים אנשי חב"ד בפעילות בין אנשי הצבא באה"ק. כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מלוס אנג'לס?".

הנ"ל: כן, גם התכתבתי עם ר' שלמה שי' קונין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "השית"ת יברך אותך להיות מוצלח, ושתהיינה לך חדשות טובות ופרנסה טובה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "את זה תתן לצדקה בשביל פרנסתך", ודולר שלישי באומרו: "בשביל תוספת (עקסטרא) פרנסה".

• להת' לוי יצחק שי' אדרעי שביקש ברכה לאביו בקשר לבית הספר למלאכה, אמר: "אמן", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות".

• לר' יקותיאל שי' ראפ נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

הנ"ל הציג את הרב מרדכי שי' יצהרי, סגן ראש העירייה וראש החזית הדתית המאוחדת בתל אביב, והלה מסר ספר "אבוא ביתך" – תיעוד של כ-509 (שט"ר) בתי כנסת שבתל אביב, וביקש שתהי' ברכה והצלחה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, ברכה והצלחה. כמדומה שמר עבד בעניני חב"ד כמה שנים".

הנ"ל: כן. גם למדתי בחב"ד כמה שנים והייתי ה"חוזר" הראשון (של חסידות על ציון הרשב"י בל"ג בעומר).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה

"זאל זיין אין אַ גוטע שעה"²², ונתן לו דולר נוסף באומרו: "אָוועקשטעלן אַ צדקה פּושקע אויפ'ן טיש, און אַריינלייגען אין די צדקה פּושקע באַ די פאַרבריינגען"²³, ודולר נוסף לילדה באומרו: "אַריינלייגן אין צדקה פּושקע באַ די פאַרבריינגען. גם את תהיי בהתוועדות? זאל זיין אין אַ גוטע שעה"²⁴.

אח"כ פנה לר' יקותיאל ראפ ושאלו: "גם אתה תהי' בהתוועדות מסתמא?" ונתן לו דולר נוסף, ואמר לו שישים בקופה בהתוועדות כנ"ל, ונתן לו עוד דולר.

• ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את מר שלמה שי' לינצר, גזבר תנועת פא"י ונציג פא"י בפתח תקוה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כדאי הי' להזכיר בהזדמנות זו שזה לא מכבר עשו ההספד למייסד פא"י הרב קלמן כהנא, אזי כדאי להזכירו בהזדמנות זו לטובה ולברכה, וזה יביא גם כן תעמולה בשביל פא"י".

אח"כ פנה לר' יונה שלמה שי' לינצר (בן דוד של הנ"ל, שארגן את קבוצת צעירי פא"י שהגיעו מפתח תקוה והיו ב-770 בחנוכה), ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל הוספה בתעמולה".

הנ"ל ביקש ברכה עבור מישהו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו לשמו המלא, וכשהשיב, הורה לו לתת צדקה עבורו, והוסיף: "בשורות טובות".

שיסלול לפניו הדרך", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה, זה בשביל ידיעה האחרונה האמורה בקרוב ממש".

כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה חזרה למר שלום, ונתן לו עוד דולר באומרו: "זה בשביל הסיוע".

הנ"ל ביקש ברכה לרגל התמודדותו לכנסת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכו: "בשורות טובות, הצלחה רבה, בשורות טובות".

• ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את מר יהורם שי' בן שלום, נציג הליכוד באה"ק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "ברכה והצלחה".

הנ"ל ביקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א שייצא בקריאה גדולה שבכל השיחות שמקיימים עם הסורים (בענין החזרת השבויים הנמצאים בסוריה) יתבעו ולא יוותרו, על שחרורם של כל היהודים הגרים בסוריה (שהם בבחי' שבויים).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מהסגולות לזה – אף שאין זה כל כך קשור לדרך הטבע – היא: ללכד את כל היהודים, אנשים נשים וטף, בארץ ישראל, סביבות לימוד התורה וקיום המצוות. וליכוד זה עצמו ילכד אותם לקבלת פני משיח ולקבלת כל הבשורות טובות. ויהי רצון שגם זה יקדים כל הענינים האלו", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "ברכה והצלחה, בשורות טובות".

• ר' יקותיאל שי' ראפ אמר שעורכים התוועדות בביתו של ר' יוסף שי' ליפשיץ לאישים הנ"ל, יחד עם קבוצה מצעירי פא"י פתח תקוה שבאו לכאן בימי חנוכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן דולר לר' יוסף ליפשיץ ולילדתו תחי' באומרו:

(22) = "שיהי' בשעה טובה".

(23) = "להעמיד קופת צדקה על השולחן, ולהכניס [את הדולר] בקופת הצדקה בהתוועדות".

(24) = "להכניס בקופת הצדקה בהתוועדות. גם את תהיי בהתוועדות? שיהי' בשעה טובה".

(שהגיעו בלוויית מדריכים), ולכ"א מהם נתן דולר נוסף באומרו: "אָפּגעבן אויף צדקה בארץ הקודש"²⁵.

לאילו מהם שביקשו ברכה, אמר: "אמן, בשורות טובות", ולכמה אמר: "בשביל כל המשפחה".

• לצייר'ר אלעזר קלמן שי' טיפענברון שאמר שנוסע ללוס אנג'לס, קליפרני, נתן דולר נוסף באומרו: "פּאַרן אין לאָס אַנדזשעלעס בהצלחה רבה"²⁶, ודולר שלישי באומרו: "פּאַר די פיקטשערס"²⁷, והמשיך (בחיוך): "ניט איר דאַרפט מיר געבן אַ פיקטשער, די פיקטשערס פּאַרקויפט איימיצען, אָבער זאָל זיין הצלחה אין די פיקטשערס"²⁸.

• ר' מנחם שי' לרר מסר ספר חידושי תורה "תפארת צדי"ק" ואלבום מהתנועות י"א-ח"י ניסן תנש"א בכפר חב"ד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין²⁹ הצלחה רבה, בשורות טובות", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "פּאַר אַ ספר דאָרף מען באַצאָלן"³⁰.

לר' משה שי' גלבשטיין (שערך את הספר הנ"ל) נתן דולר נוסף באומרו: "דאָס איז פּאַר די הילף פּאַר די ספרים"³¹.

• לר' מנשה שי' חדד שמסר כרך הראשון של "דבר מלכות", נתן דולר

• לא' מקבוצה הנ"ל שביקש ברכה בענין רפואי, אמר: "בשורות טובות והצלחה רבה", ופנה לר' יקותיאל ראפ ושאלו אם הנ"ל יהי' ג"כ בדינר (ההתוועדות הנ"ל), ונתן לו דולר נוסף באומרו: "שיתן לצדקה בעת הדינר, ברכה והצלחה".

• את א' מקבוצה הנ"ל שאל האם ישנתף בדינר, ואמר: "ברכה והצלחה".

הנ"ל ביקש ברכה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה והצלחה בכל המצטרך לכל המשפחה".

הנ"ל ביקש ברכה עבור ילדיו, ושאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כמה ילדים יש לך?".

הנ"ל: 4 בנים ו-5 בנות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו תשעה שטרות באומרו: "ברכה והצלחה בשביל הבנים וכל הענינים, בשורות טובות".

• א' מקבוצה הנ"ל מסר ציור של הכותל המערבי וירושלים העתיקה המורכב מאותיות שיר השירים, ואמר שזאת מתנת בתו, ומבקש ברכה עבורה. כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על התמונה, ושאל: "זה בשבילי?".

הנ"ל השיב בחיוב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות והצלחה רבה, ותודה רבה בעד התשורה", ונתן לו דולר נוסף.

הנ"ל ביקש ברכה עבור אמו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "זה תתן לצדקה בשבילה, אריכות ימים ושנים טובות, ברכה והצלחה".

• הריל"ג הציג קבוצת תלמידים מבית הספר למלאכה בנחלת הר חב"ד

(25) = "לתת לצדקה באה"ק".

(26) = "לנסוע ללוס אנג'לס בהצלחה רבה".

(27) = "בשביל התמונות".

(28) = "לא שאתה צריך לתת לי תמונה, את התמונות תמכור למישהו, אבל שתהי' הצלחה בתמונות".

(29) = שיהי'.

(30) = "בשביל ספר צריך לשלם".

(31) = "זהו בשביל הסיוע לספרים".

מיר? – זאל זיין בשורות טובות³⁵, ודולר נוסף באומרו: "אויף אַ ספר דאַרף מען באַצאַלן³⁰, בשורות טובות והצלחה רבה".

הנ"ל ביקש ברכה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בקרוב ממש, בשורות טובות".

• לר' דוד שי' נחשון נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

לר' אבי שי' טאוב נתן דולר נוסף באומרו (באנגלית): "מנה כפולה של ברכות".

• לציינ' ר' ברוך שי' נחשון נתן דולר נוסף באומרו (בחינוך): "בשביל הציורים".

יום ראשון, ט"ו טבת

• עברה קבוצה של כמאה אנשים, נשים וטף שהגיעו במיוחד מקליבלנד, אוהיו בליווי השליח ר' יהודה ליב שי' אלבסקי.

הנ"ל הציג את האדריכל שתרם מזמנו לבניית מקוה בור ע"ג בור בקליבלנד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו (באנגלית): "תתן בקופת הצדקה בבנין המקוה, והשי"ת יברך אותך שיהיו לך בשורות טובות והצלחה".

• הנ"ל הציג יהודי שבא עם משפחתו, הממונה על קרן מיוחדת לעזרה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "אַפגעבן פאַר'ן פאַנד, הצלחה רבה"³⁶.

נוסף באומרו: "בשביל ספר צריך לשלם".

• לר' שמואל שי' שמואלי, עורך עיתון "ישראל שלנו" נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר³² ישראל שלנו".

• לר' אהרן דוב שי' הלפרין, עורך עיתון כפר חב"ד שביקש ברכה עבור העיתון, נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר'ן חמש מאות ואחד"³³.

• א' עבר עם בנו ואמר שעלה לאחרונה מרוסי', ומבקש ברכה להסתדרות טובה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (ברוסית): "הסתדרות טובה לכאו"א מכם בקרוב ממש. כמה אנשים הגעתם?".

הנ"ל: אנחנו רק שנים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכ"א מהם דולר נוסף באומרו: "זה תתנו לצדקה, ברכה והצלחה, בשורות טובות".

• לא' שאמר שנוסע היום לאה"ק, אמר (ברוסית): "דאַברי טשאַס"³⁴.

הנ"ל אמר שמתפללי ביהכ"נ חמ"ה בנחלת הר חב"ד מבקשים ברכה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות".

• ר' שלמה שי' איידלמן מסר ספר עתיק (ירושה מאביו – ולעילוי נשמתו) – הגדה של פסח ע"פ נוסח האריז"ל עם "ספר הזמנים" להרמב"ם, דפוס שנת תרס"ג.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר באומרו: "ברכה והצלחה. דאָס איז פאַר

(32) = בשביל.

(33) = "בשביל חמש מאות ואחד" (גליונות של עיתון כפר חב"ד).

(34) = "בשעה טובה".

(35) = "ברכה והצלחה. זה בשבילי? – שיהיו בשו"ט".

(36) = "לתת (לצדקה) בשביל הקרן, הצלחה רבה".

"בשביל כל המשרד".

הנ"ל הציג קופסה קטנה המכילה סממנים שונים – סממני הקטורת שאסף ממקומות שונים בעולם, ואמר שזהו מתנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א. כמו"כ מסר ספר שחיבר, המציע את השיטות השונות בנושא התכלת ושאר הצבעים שהיו בבית המקדש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "בשביל הספר, על פי האמור בסנהדרין", ופנה לריל"ג (שלקח מהנ"ל את הסממנים) באומרו: "הקטורת דארף מען עם געבן צוריק"³⁹, והמשיך ואמר להנ"ל: "הקטורת צריך שיהי' אצלך בשביל שתוכל להראות, שמישהו אחר [יוכל] להשתמש בזה. באם יהי' כאן אזי ילכו לאיבוד. הסממנים כאן ילכו לאיבוד"⁴⁰. כשיהי' אצלך, אזי מזמן לזמן תשתמש בהם לפרסם ענין המקדש והמשכן", ונתן לו דולר רביעי באומרו: "בשורות טובות והצלחה רבה".

• עבר ר' יוסף הלוי שי' וויינברג, והריל"ג אמר שהוא נוסע עם אשתו ליוהנסבורג, דרום אפריקה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו ולאשתו שני דולרים נוספים לכ"א באומרו: "אָפּגעבן אויף צדקה אין יאָהאַנסבורג"⁴¹.

הנ"ל: דואגים שם מהשינויים המתחוללים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וועט זיין שינויים – בקרוב וועט משיח קומען, אַלע איבעריקע דאגות קאָנען זיי פאַרגעסן. אַזוי... זאָל דאָס זיין די איינציקע דאגה.

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו (באנגלית): "זה בשביל הקרן".

• לאשה מקבוצה הנ"ל שעברה עם בנותי' וביקשה ברכה עבור המשפחה, אמר (באנגלית): "שיהיו לך בשורות טובות מכל המשפחה, ומכל אחד מהם".

לבתה שאמרה שנהייתה בת מצוה ורוצה לעשות גמ"ח לילדים, נתן דולר נוסף באומרו: "זה בשביל הבת מצוה שלך".

• הריל"ג הציג את ר' מנחם שי' לרר, יו"ר ועד כפר חב"ד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "פאָר גאַנץ כפר חב"ד, בשורות טובות"³⁷, ודולר שלישי באומרו: "אָפּגעבן אויף צדקה אין ארץ הקודש"³⁸.

לר' מנשה שי' חדד (גם הוא מועד כפ"ח) נתן דולר נוסף באומרו: "אָפּגעבן אויף צדקה אין ארץ הקודש"³⁸.

• למנהל ארגון חב"ד ליהודי גרוזי' בקווינס ר' אהרן שי' חחיאשוילי שמסר ספר תניא שנדפס בתוך ביהכ"נ ההולך ונבנה בקווינס, אמר: "הצלחה רבה ותודה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל התניא", ועוד שני דולרים, לו ולאשתו, ליום הולדתם החל השבוע, באומרו: "שנת הצלחה".

לאשתו של הנ"ל נתן עוד דולר באומרו: "בשביל כל המשפחה, בשורות טובות".

• הריל"ג הציג את ר' משה שי' בורנשטיין, עוזרו של הראשל"צ הרב מרדכי אליהו שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו:

(39) = "את הקטורת צריך להחזיר לו".

(40) וראה יומן כ' טבת (לקמן ע' 454).

(41) = "לתת לצדקה ביוהנסבורג".

(37) = "בשביל כל כפ"ח, בשו"ט".

(38) = "לתת לצדקה באה"ק".

זאָל זיין ברכה והצלחה⁴².

והצלחה".

ר' יקותיאל ראפ אמר כי הוא עזר באה"ק רבות לכפר חב"ד, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הוא עוד באמצע העבודה!".

לר' יקותיאל ראפ נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• לר' מרדכי שי' קנלסקי מ"ברית אברהם", אמר: "הצלחה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

הנ"ל הציג כמה יהודים יוצאי רוס' שנימולו זה עתה עם משפחותיהם וסנדקיהם, ועל הראשון ביניהם, יהודי מבוגר, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א באופן מיוחד. לנימולים אמר (ברוסית): "דאָברי טשאַס"³⁴.

לא' הסנדקים נתן דולר נוסף באומרו: "וועסט ווערן רייך"⁴⁴.

סנדק נוסף, הזמר מר סנדי שי' שמואלי, מסר אלבום תמונות מהופעותיו בדנייפרופטרובסק יחד עם הזמר ר' מרדכי בן דוד שי' ורדיגר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה בשבילי?".

הנ"ל השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "תודה רבה והרבה נחת בכל מעשה ידיך".

לאשת א' הסנדקים אמר: "בעלך יהי עשיר בקרוב ממש, ברכה והצלחה".

• ר' רחמים שי' אנטיאן הציג את מר ג'רי שי' אולסון, מנכ"ל בנק "צ'ייס מנהטן", ברוקלין, ואמר הנ"ל: אני ומשפחתי באנו לבקש את ברכת הרבי, שמענו דברים נפלאים אודות הרבי ואנו

• א' אמר שהי' במוסקבה בנר א' דחנוכה, והי' קידוש השם מאוד גדול.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "אז ראית את האירוע הבינלאומי ג"כ?".

הנ"ל השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "שהשי"ת יברך אותך שיהיו לך תמיד בשורות טובות".

• לגב' גורביץ' תחי' מהנהלת עיתון "ידיעות אחרונות" סניף ארה"ב וקנדה, נתן דולר באומרו: "ברכה והצלחה, זה לצדקה".

הריל"ג אמר שבעלה מר תנחום שי' גורביץ', נציג העיתון בארה"ב וקנדה, עוזר להכניס מידי שבוע שיחות של כ"ק אדמו"ר שליט"א בעיתון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין בשורות טובות, מען זאָל איגיכן קאָנען דרוקן אַז משיח איז געקומען"⁴³, והמשיך (בלה"ק): "אבל זו צריכה להיות – לא ידיעה האחרונה, אלא תהי' ידיעה ראשונה בעמוד הראשון. ברכה והצלחה", ושוב אמר: "שזה 'ידיעות אחרונות', אבל בעמוד הראשון".

לבנם נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל החברים שלך".

• ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את סגן ראש משלחת האוצר בארה"ב מר מנחם שי' רוזנברג, שעבר עם אנשי ועד כפר חב"ד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן דולר נוסף באומרו: "שיהי' האוצר מלא, ברכה

(42) = "יהיו שינויים – בקרוב יבוא משיח, ומכל שאר הדאגות הם יכולים לשכוח... שזו תהי' הדאגה היחידה. שיהי' ברכה והצלחה".

(43) = "שיהיו בשו"ט, שבקרוב יוכלו להדפיס שמשיח הגיע".

(44) = "תהי' עשיר".

מעריכים את ברכת הרבי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית, בחיור): "השי"ת יברך אותך שיהיו לך חדשות טובות ואודות כל הקליינטים שלך, כולל אני... ואודות המנכ"ל וצוות ההנהלה של כל הבנקים. ולעשות הנחה מיוחדת לכל מי שיש לו פרויקט לפתוח חשבון צדקה – לתת לו משהו שיעודד אותו לעשות כך בהקדם האפשרי."
הנ"ל: תודה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בבקשה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשביל צדקה של הבנק, ברכה והצלחה".

לעובד נוסף של בנק הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה בשביל הבנק".

הנ"ל ביקש ברכה עבור אמו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "און דאָס איז פֿאַר די מוטער, זאָל זי האָבן לאַנגע געזונטע יאָרן"⁴⁵.

• ר' רחמים שי' אנטיאן הציג את מר מרדכי שי' ראוך ומר חגי שי' שטרווייס, עו"ד בתל אביב.

למר ראוך אמר: "ברכה והצלחה בשביל הבנק כאן".

למר שטרווייס אמר: "ברכה והצלחה בשביל הבנק בארץ הקודש".

• הת' משה הלוי שי' הבר מסר מתנה מיהודי רוסטוב – מפתח העיר מעץ מגולף.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ גרויסן ישׂר כח. דאָ איז דאָ אַ נאָמען?"⁴⁶.

הריל"ג הצביע על הכתוב, ואמר כ"ק

אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה"²², ונתן להנ"ל דולר נוסף באומרו: "דאָס איז פֿאַר אַלע אידן אין ראָסטאָוו, דער אויבערשטער זאָל זיי היטן אין כל הענינים, גייען מחיל אל חיל"⁴⁷.

• עברה קבוצת התלמידים השלוחים הנוסעים ללמוד במשך שנה בשיבת תות"ל בדנייפרופטרובסק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכ"א מהם דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה", ואמר פעמיים: "איבערבייטן אויף אַ ליגאַלן אופן"⁴⁸.

א' התמימים ביקש ברכה בשם השליח בעיר ר' שמואל שי' קמינצקי, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בשורות טובות".

א' התמימים אמר על יום הולדתו החל בקרוב. כ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך לחלק, ולפתע פנה לעבר הת' הנ"ל (שכבר יצא) ואמר: "זאָל זיין שנת הצלחה". הנ"ל חזר מיד ואמר מתי חל יום הולדתו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף, ובירכו שוב כנ"ל.

• לר' דוד שי' רסקין נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• הריל"ג הציג את הרב יוסף שי' שלזינגר, חתנו של סגן השר וחה"כ הרב מאיר שי' פרוש, והלה ביקש ברכה בענין מסויים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בקרוב!", ושאלו בחיור רחב: "איר זיינט געווען אַמאָל אין פֿראַנקפורט?"⁴⁹.

הנ"ל השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר

(47) = "זה בשביל כל היהודים ברוסטוב, שהקב"ה ישמרם בכל הענינים, ללכת מחיל אל חיל".

(48) = "להמיר באופן חוקי".

(49) = "האם היית פעם בפרנקפורט?"

(45) = "זוה בשביל האמא, שיהיו לה שנים ארוכות ובריאות".

(46) = "ישר כח גדול. יש כאן שם?"

יום ראשון, כ"ב טבת

• כשעברו משפחת שטרנברג שיחיו, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ניטאָ צו וועמען צו געבן, אַלע זיינען דאָ!"...⁵²

• לר' אהרן דוב שי' הלפרין נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כפר חב"ד".

• לר' שמואל שי' חפר נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל המוסדות", וכן בירכו עבור ילדי טשרנוביל.

• ר' אהרן שי' חיתריק מסר חוברת ליקוט פירושים, מ"מ וכו' על אגרת הקדש סימן כ'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה והצלחה, ישר כח", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "פאַר אַ ספר דאַרף מען באַצאָלן"³⁰.

• לר' יוסף ברוך שי' שפילמן מ"ועד הקהל" וכו' נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל ועד השכונה".

• לראש הישיבה דתות"ל המרכזית הרב ישראל יצחק שי' פיקרסקי נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר אַלע תלמידים"⁵³.

• א' עבר עם בנו, ואמר שצריך ברכה לדיבור, כי אינו יכול לדבר כראוי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "השי"ת יברך אותך, שיהיו לך חדשות טובות", ושאל את הילד (פעמיים): "אמרת 'מודה אני'?"

הילד השיב בשלילה, והאבא שאל את הבן האם יודע להגיד "מודה אני", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "תגיד את זה עכשיו!".

שליט"א בירכו⁵⁰.

• לרחי"ק נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

הנ"ל הציג כתב במגזין של ניו יורק טיימס, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו (באנגלית): "השי"ת יברך אותך לכתוב את כל החדשות של הזמן ("the timely news"), ולא לשכוח אודות משיח!".

• הנגיד ר' מאיר שי' יונגרייז מסר סידור, באומרו שהאדמו"ר מלעלוב שלחו, והסידור הוא על שם האדמו"ר הראשון של לעלוב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות. – הוא הי' נקרא 'אוהב ישראל'. לעלוב – מפורסם שהוא הי' נקרא 'אוהב ישראל'".

הנ"ל: אכן, אני יכול להעיד על זה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "ברכה והצלחה".

הנ"ל מסר ציור של ה"אוהב ישראל" שמישהו צייר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהצביעו לתוך התמונה): "דאָס איז ער?"⁵¹.

הנ"ל השיב בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "ברכה והצלחה. תודה בעד התמונה, צריך לשלם. בשורות טובות, הצלחה רבה".

(50) אח"כ סיפר הנ"ל שלפני 10 שנים (!) כתב מפרנקפורט מכתב אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ולא קיבל מענה, ועתה קיבל מענה...

(51) = "זה הוא?"

(52) = "אין בשביל מי לתת, כולם נמצאים כאן!..."

(53) = "בשביל כל התלמידים".

העולמית, נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

הנ"ל הציג את יו"ר ה"בונדס" של האזור המזרחי בניו יורק, והלה שאל: היות וה"ביזנס" לא הולך, האם לסגור את העסק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "היות ואתה מחפש בתעשי', תשאר בזה, וגם תחפש באותו זמן עוד פעילות מסחרית, ולהמשיך במה שאתה עושה כעת משך זמן, והשית'ת יברך אותך בבשורות טובות", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "ופרנסה טובה".

א' מעובדות ה"בונדס" ביקשה ברכה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלה: "מה שמך?".

הנ"ל ענתה, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ושם אמך?".

הנ"ל: דבורה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "היות ועוד מעט תהי' הפרשה של שירת דבורה, השית'ת יברך אותך שתהי' אצלך שירה".

• ר' יקותיאל שי' ראפ הציג את מר גבריאל שי' (מיימון) אילת, מנכ"ל העמותות "יהדות ומסורת" ו"מורשת הדורות" של חה"כ אהרן שי' אבוחצירא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ברכה והצלחה, הצלחה רבה ובשורות טובות", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "במשפחת אבוחצירא יש מסורת עשירה משך כמה דורות, אזי תמשיך זה לא פחות!".

הנ"ל: אני מקוה שנמשיך ונחזק את השושלת בע"ה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ויותר, ובהוספה".

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף

הילד (בסיוע אביו) אמר את כל הנוסח של "מודה אני" (!), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשביל הברכה שלך".

• הריל"ג הציג א' מעובדי עיתון "ידיעות אחרונות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "שנת הצלחה והצלחה רבה".

הנ"ל: תודה רבה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "שיהי' ידיעות ראשונות. עכשיו נקרא 'אחרונות', אבל הענין בעיתון שהוא יהי' ראשון שיבשר זה. בשורות טובות, הצלחה רבה".

• הרחי"ק הציג את מר מייקל שי' ספקטור, כתב בעיתון "ניו יורק טיימס" הכותב עתה אודות ליובאוויטש.

הנ"ל הושיט ידו וכ"ק אדמו"ר שליט"א לחצה, ואמר (בצרפתית): "באן מזל"⁵⁴, והמשיך (באנגלית): "ושיהיו לך חדשות טובות, ולכתוב חדשות טובות. – אודות ליובאוויטש! השית'ת יברך אותך".

הנ"ל החל ללכת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א קרא לו חזרה ונתן לו דולר נוסף באומרו: "מנה כפולה של ברכות בכתביביתך".

• לר' שלום דובער שי' דובאו שמסר ספר "מלאכת מחשבת" (הוצאת ברלין, תקכ"ה), אמר: "ישר כח", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "פאָר אַ ספר דאַרף מען באַצאָלן"³⁰.

• לר' שמואל שי' בוטמן, מנהל צא"ח

(54) = "מזל טוב".

ולבשורות טובות".

לכמה מהם אמר: "לבריאות טובה".

לכמה מהם אמר: "רפואה קרובה".

לכמה מהם אמר: "בשורות טובות"

או: "הצלחה רבה", ולרובם אמר (כרגיל):
"ברכה והצלחה".

• אשה ביקשה ברכה לאחת שמעוניינת להנשא לגוי ר"ל, שיפסיקו הקשרים ביניהם, וכן ברכה למשפחה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה דולר נוסף באומרו: "בשביל כל המשפחה ובשביל כל הענינים".

• לאשה שביקשה ברכה עבור בתה האמורה ללדת תאומים בע"ה, נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל התאומים".

• לאחת ששמה קולעקט וביקשה שם יהודי, ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:
"לבחור השם 'פְּלִיָּה' או 'פְּלִי'".

• לאחת שאמרה ששמה אלגרי וביקשה שם יהודי, וכן ביקשה ברכה לבעלה, אמר: "לבחור השם 'ברכה'", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "בשביל הבעל".

• לאחת שאמרה ששמה דונה והציעו לה לבחור את השם עדינה, אמר: "בשעה טובה ומוצלחת" (בלה"ק ובצרפתית), והמשיך (בעודו אווז בדולר): "ומזל טוב, ובשביל השם החדש".

• לאחת שאמרה על יום הולדתה, אמר: "שנה טובה".

• לאחת שאמרה שנוסעת, אמר: "נסיעה טובה".

• למשפחת ר' מנחם מענדל שי' רסקין (הנ"ל) נתן דולר נוסף באומרו:

באומרו: "בשביל העזר להבעל", ודולר שלישי באומרו: "בשביל המשפחה".

• כשעברו משתתפי ה"פגישה" של צא"ח, נתן לכ"א מהם 3 דולרים.

• לא' שביקש ברכה לפרנסה, הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א להקפיד על שיעור התהילים היומי.

• לא' ששמו האנגלי משמעותו ענין המזל וביקש שם יהודי, הורה לבחור את השם "אשר".

• עברה קבוצת בני נוער מצרפת בליווי ר' יעקב שי' מזוז מפרז.

לא' מהם שביקש להיות חסיד, אמר:
"בשורות טובות, באן מזל⁵⁴".

לאחת שזכתה בגורל, נתן דולר נוסף באומרו: "זה בשביל כל המשתתפים".

לכמה מהקבוצה שביקשו ברכה בשביל כל המשפחה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א ברכות (בצרפתית) בשביל כל המשפחה. את אחת מהן שאל כמה הם בני המשפחה, וכשענתה ארבע – הביא לה עוד ארבעה דולרים.

יום ראשון, כ"ט טבת,

ערב ר"ח שבט

• עברה קבוצה של כ-60-50 איש דוברי צרפתית שהגיעו ממונטריאול, קנדה בארגון השליח ר' מנחם מענדל שי' רסקין, והוצגו ע"י הריל"ג.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכ"א מהם שני שטרות באומרו (באנגלית):
"לצדקה במונטריאול".

לכו"כ מהם שביקשו ברכה, נתן שטרות נוספים בתוספת ברכה.

לכמה מהם אמר: "למשפחה

זיין אין אַ גוטע שעה" ⁵⁹.

• להרב משה שי' אשכנזי נתן דולר נוסף באומרו: "פֿאַר ³² כפר חב"ד", ודולר שלישי באומרו: "פֿאַר גאַנץ ארץ ישראל" ⁶⁰.

• לר' יצחק דוד שי' גרונו נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל אוסטריאלי".

• לחתן שנוסע לאה"ק נתן דולר נוסף באומרו: "אַפגעבן אויף צדקה אין ארץ הקודש" ⁶¹, ועוד שני שטרות לתתם לצדקה ביום החתונה "פֿאַר חתן כלה" ⁶².

• לר' דוד שי' רסקין נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• ר' זאב שי' כץ הציג את הרב אליעזר שי' עהרנרייך, גאב"ד מאד ונשיא מכון להפצת ספרי ה"קול ארלי", והלה מסר ספר המאגד את הגליונות של הירחון התורני "וילקט יוסף".

• כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַבער מ'האַט שוין – דאָס איז שוין איבערגעדרוקט צום צווייטן – צום דריטן מאָל מסתמא?" ⁶³.

הנ"ל אמר שזה פעם ראשונה שזה יוצא בספר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איך האָב אַליין געזען...?" ⁶⁴.

הנ"ל הגיב שקודם לכן הי' רק

בנו של הנ"ל אמר על יום הולדתו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ גליקלעכע יאָר" ⁵⁶, ושאל האם נוסע למונטריאול, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "אַפגעבן אויף צדקה אין מאָנטרעאַל" ⁵⁵.

• הרב חיים הכהן שי' גוטניק אמר שנכדו נהי' בר מצוה, ושנשאר לרגל הבר מצוה עד ט"ו בשבט.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס דאַרפסטו זוכען אַ טעם אויף זיין מיט מיר נאָך אַ ביסל... און דער בר מצוה זאָל זיין בשעה טובה ומוצלחת. – אַייער פרוי וועט זיין באַ די בר מצוה?" ⁵⁷.

הנ"ל: היא לא הגיעה איתי הפעם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות, ווי זי וועט זיין דאַרטן, זאָל זי פראַווען די בר מצוה, און זאָל זיין אין אַ גוטע שעה" ⁵⁸.

בין הדברים נתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שלשה דולרים נוספים.

• מר סאשה שי' קלמוס מברזיל אמר שמאוד מודאגים שם מהמצב הכלכלי, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (הלשונו בערך): "דאָס זאָלן זיי לאַזן צו דעם אויבערשטן, זיי דאַרפן נאָר וויסן וועגן זייער מקיים זיין מצוות, און וועגן סיטואַציעס אין דער וועלט – דאָס וועט דער אויבערשטער נעמען אויף זיך. זאָל

(59) = "שישאירו את זה להקב"ה, הם צריכים רק לדעת אודות קיומם את מצותיו, ובנוגע למצבים בעולם – את זה יקח הקב"ה על עצמו. שיהי' בשעה טובה".

(60) = "בשביל כל ארץ ישראל".

(61) = "לתת לצדקה באה"ק".

(62) = "בשביל החתן וכלה".

(63) = "אבל כבר – זה כבר נדפס [בפעם] השני – בפעם השלישית מסתמא?".

(64) = "אני ראיתי בעצמי...".

(55) = "לתת לצדקה במונטריאול".

(56) = "שנה מאושרת".

(57) = "[ל]מה צריך אתה לחפש טעם כדי להיות אתי עוד קצת... ושהבר מצוה יהי' בשעטומ"צ. – זוגתך תהי' בבר מצוה?".

(58) = "בשו"ט, כפי שהיא תהי' שם, שתחגוג את הבר מצוה, ושהי' בשעה טובה".

על שיר השירים שכתב סבו, באומרם שסבו ה' בן אחר בן מה"מגלה עמוקות", וכן קונטרס.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דאָס איז פאַר מיר מסתמא?"⁷⁰.

הנ"ל השיב בחיוב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה, יפוצו מעיינותיו חוצה"⁷¹, ונתן לו שני דולרים עבור הספרים, והוסיף (בחיוד): "איר דאַרפט דאָך דאָס מפיץ זיין אויכעט... יעצט האָט איר געדרוקט, איז דאָך דאָס פאַר אַנדערע אויכעט. זאָל זיין גוטע בשורות, האָבן הצלחה רבה"⁷².

• ר' משה שי' איזאגווי עבר עם זוגתו ובנו, ואמר שהי' לבנו ברית מילה בכ"ד טבת ונקרא שמו בישראל ברוך שמחה ניסים שי', וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניח על התינוק דולר נוסף באומרם: "זאָלסט עם מגדל זיין לתורה ולחופה ולמעשים טובים, בשורות טובות"⁷³.

הנ"ל אמר שהוא הי' הסנדק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרם: "זאָלסט ווערן רייך"⁷⁴.

הנ"ל: בפועל ממש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוד): "איך ווייס אַז דו ווילסט דאָס האָבן ממש, זאָל מקיים דער אויבערשטער דיין בקשה אין דעם אויכעט. בשורות טובות"⁷⁵.

בקונטרסים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "קונטרסים. זאָל זיין גוטע בשורות, און זאָל זיין הצלחה רבה ומפלגה"⁶⁵, ונתן לו שלשה דולרים באומרם: "האָבן אַלעמאָל גוטע בשורות, ויפוצו מעיינותיך חוצה"⁶⁶.

הנ"ל הציג את בנו הבכור הרב יואל שי' – רב ביהמ"ד אברכי תורה ודעת בבורו פארק שעוזר בהפצת הספרים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרם: "מסתמא וועט איר טאָן בכפליים. זאָל זיין בהצלחה רבה"⁶⁷.

אח"כ הציג הנ"ל את בנו הרב נפתלי שי'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ער העלפט אייך אויך אַרויס?"⁶⁸.

הנ"ל השיב בחיוב, והוסיף שמסייע "יומם ולילה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרם: "זאָל זיין גוטע בשורות"⁶⁸, ודולר שלישי באומרם (בחיוד): "אפשר אַמאָל אָבער מפסיק זיין אויף שלאָפן און עסן און טרינקן אויכעט... זאָל זיין אין אַ גוטע שעה"⁶⁹.

אח"כ הציג הנ"ל את נכדיו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכם שילכו בדרכיהם של הוריהם וזקניהם.

הנ"ל מסר ספר קבלה "אמרי בינה"

(70) = "זה בשבילי מן הסתם?".

(71) = "שיהי' בשעה טובה, יפוצו מעיינותיו חוצה".

(72) = "אתה צריך להפיץ את זה ג"כ... עכשיו הדפסת את זה, והרי זה בשביל אחרים ג"כ. שיהיו בשו"ט, שתהיי' לך הצלחה רבה".

(73) = "שתגדל אותו לתורה כו".

(74) = "שתהיי' עשיר".

(75) = "אני יודע שאתה רוצה את זה ממש, שהקב"ה יקיים בקשתך בזה ג"כ. בשו"ט".

(65) = "קונטרסים. שיהיו בשו"ט, ושתהיי' הצלחה רבה ומפלגה".

(66) = "שיהיו לך תמיד בשו"ט, ויפוצו מעיינותיך חוצה".

(67) = "מן הסתם תפעל בכפליים. שיהיי' בהצלחה רבה".

(68) = "הוא מסייע לך ג"כ?".

(69) = "אבל אולי לפעמים להפסיק כדי לישון ולאכול ולשתות ג"כ... שיהיי' בשעה טובה".

שעה⁷⁹.

לאשתו של הרב פלדמן נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה פֶּאָרן מאַן"⁸⁰, דולר שלישי בשבילה, ודולר רביעי באומרו: "בשביל המשפחה".

• לר' זלמן שי' ליפסקר, שליח בפילדלפי, נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָרן³² פּילאָדעלפּיאַ".

הנ"ל הביא עמו קבוצה גדולה, וכמה מהם ביקשו ברכה לשידוך לאחדים מבני משפחתם. כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל לשמם, ונתן דולר נוסף באומרו: "אַ דאַלער פֶּאָר עם"⁸¹, ועוד דולר באומרו (באנגלית): "חדשות טובות".

• לאשה שביקשה ברכה עבור נכדתה שנוולדה עם המחלה "הידועה" ל"ע, נתן דולר נוסף באומרו: "לתת בשבילה לצדקה", והמשיך: "און זי וועט האָבן לאַנגע געזונטע יאָרן"⁸².

• לאחת מקבוצה הנ"ל שביקשה ברכה, נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר דיינע הורים"⁸³.

• א' מחסידי פולין אמר שכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לו פעם לבדוק את התפילין והמזוזות, אך בדק ולא מצא פסול.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "סימן שצריך לבדוק פעם שני".

הנ"ל: האם להביא הכל לסופר עוד פעם?

• לרב מנחם מענדל שי' גלובובסקי (רב קהילת אנ"ש ברחובות וחבר בית דין רבני אנ"ש באה"ק) נתן שני שטרות נוספים באומרו: "יאריך ימים על ממלכתו".

לאחר שהתחיל הנ"ל ללכת, קרא לו בחזרה ונתן לו דולר רביעי באומרו: "דו ביסט אַן אָנפירער פון ועד הרבנים דאָרטן, זאָל זיין בהצלחה רבה"⁷⁶.

• לר' יוסף ברוך שי' שפילמן, חבר "ועד הקהל" וכו' בשכונת קראון הייטס, נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָרן³² ועד הקהל".

• ר' מנחם מענדל הכהן שי' פלדמן מבולטימור אמר: אני מתחיל לומר מזמור ע"ג (בתהלים).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ס'איז דאָך אַ נייעם ספר, ממילא, איר זייט דאָך אַ רב וואָס פסק'נט הלכות, ממילא איז דאָס האָט צו טאָן מיטן נייעם ספר"⁷⁷.

הנ"ל ביקש ברכה עבור בנו ר' פינחס שי' – שליח בסידני, אוסטרלי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הרים את ידו הק', ואמר (בחיוך ובמשיכת כתף): "עם פעלט דאָך מערניט ווי אין געלט, און זאָל זיין בשורות טובות"⁷⁸, ונתן לו שני דולרים נוספים.

הנ"ל הציג אדם הזקוק לברכה, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בודק זיין תפילין ומזוזות, און זאָל זיין אין אַ גוטע

(79) = "לבדוק את התפילין ומזוזות, ושיהי' בשעה טובה".

(80) = "הצלחה בשביל הבעל".

(81) = "דולר בשבילו".

(82) = "ייהיו לה שנים ארוכות ובריאות".

(83) = "בשביל ההורים שלך".

(76) = "אתה מנהיג של ועד הרבנים שם, שיהי' בהצלחה רבה".

(77) = "הרי זה [התחלת] ספר חדש [בתהלים], ממילא, אתה הרי רב שפוסק הלכות, ממילא זה קשור עם הספר החדש".

(78) = "הרי לא חסר לו כי אם בכסף, ושיהיו בשורות טובות".

• עברו המארגנות של ה"מלוה מלכה" שנערכה אמש במוצש"ק, ואמרו שנשי ישראל "עם קשה עורף" החליטו ללכת מחיל אל חיל עד שיקבלו את הגאולה מהקב"ה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות והצלחה רבה. ויהי רצון שיתקיימו כל הברכות בקרוב ממש", ונתן לכ"א מהן דולר נוסף באומרו: "בשביל הכינוס".

• עברה אשה ואמרה ששמה בלועזית הוא פלורה, וביקשה מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיתן לה שם בלה"ק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "פלורה הוא מלשון פרח, תבחרי את השם שושנה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן, אני יודע שבכללות משהו לא בסדר. ואם הייתי יודע בפרטיות הייתי אומר, אבל משהו בכללות לא בסדר. ואם בדוק ולא מצאו, זה סימן שצריך לבדוק פעם שני".

הנ"ל שאל שוב אם צריך להביא הכל לסופר, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן, אם לא מצאו צריך לבדוק".

לאחר שהלך הנ"ל, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א להבא בתור – ר' ישראל ("איזי") שי' רוזנפלד: "איך ווייס ניט צי יענער האָט בודק געווען אפילו איין מאָל..."⁸⁴.

(84) = "איני יודע האם ההוא בדק אפילו פעם אחת...". ברשימה אחרת: "איך גלויב נישט אָז ס'איז געווען אַ בדיקה אפילו דאָס ערשטע מאָל...". [= "איני מאמין שהיתה בדיקה אפילו בפעם הראשונה..."].

חודש שבט

הפרזידינט של המוסדות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן להנ"ל דולר נוסף באומרו: "בשביל עליית הנשמה", ולמר פיש נתן דולר נוסף באומרו: "השי"ת יעזור לך לשפוט בכל המקרים בדרך הנכונה".

לבתו של השופט הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל העזר להאבא", והמשיך בחיוך: "אל תיפגע, כל יהודי וכל אדם צריך עזרה, ובפרט מבני המשפחה".

השופט: בודאי, במיוחד שבתאי היא "מן השמים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יהי רצון שיהי' לה שידוך טוב, וכאן..." (כשמצביע בידו הק' על הארץ).

השופט: הרבי פעל עליו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אתה תעשה את התלוי בך, והקב"ה יעשה את השאר. בשורות טובות".

• לר' בנימין שי' כץ (חתנו של ר' משה יצחק ע"ה העכט) נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל עליית הנשמה של החותן ("שווער")", וכן לאשתו נתן דולר נוסף.

• להרב יוסף שי' העכט (בנו של ר' משה יצחק ע"ה), רבה של אילת, נתן שני דולרים באומרו: "בשביל שתי החוברות".

• להרב דוד מאיר שי' דרוקמן, רבה של קרית מוצקין, נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה, יאריך ימים על ממלכתו".

• ר' יונה שי' אבצן, מנהל ועד שיחות

יום ראשון, ז' שבט

• הריל"ג הציג את הזמר ר' מרדכי בן דוד שי' ורדיגר, באומרו שהוא עושה קונצרט עבור מוסד החינוכי "האסק", והלה ביקש ברכה לקדש שם שמים ברבים ובשמחה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שלשה דולרים באומרו: "אמן, מתוך שמחה וטוב לבב. שירו לה' שיר חדש, שטייט אַז לעתיד לבוא איז דאַרף [זיין] שיר ניט חדשה, נאָר חדש¹. בשורות טובות".

• ר' משה שי' איזאגווי ביקש ברכה למשפחתו לבריאות ופרנסה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו (בחיוך): "אמן. דאָס איז פאַר לאַטאַ! בשורות טובות"².

• להרב אברהם דוב שי' העכט (אחי של ר' משה יצחק ע"ה) נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל עליית הנשמה".

• לגב' העכט תח' (אלמנתו של ר' משה יצחק ע"ה) נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל עליית הנשמה", ודולר שלישי באומרו: "מסתמא אתם עוסקים בספר. אני שומע שמו"ל שנים, אחד כעת ואחד מאוחר יותר", ונתן לה דולר רביעי באומרו: "פאַר די שפעטערדיקע"³.

• ר' יהושע שי' העכט (שהוא אחיינו של ר' משה יצחק העכט ע"ה) מ"ועד מגיני ומרחיבי חינוך הכשר" הציג את השופט מר פיש שי' באומרו שהוא

(1) = כתוב שלע"ל צ"ל שיר, לא חדשה, אלא חדש.

(2) = "זה בשביל לוטו! בשו"ט".

(3) = "בשביל [הספר] המאוחר יותר".

ס'איז אַ צווייטע הוצאה?¹²

הנ"ל אמר שזהו ספר אחר, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַבער אויך וועגן תוספות יו"ט?"¹³

הנ"ל: כן, זהו על מסכת מדות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גוט"¹⁴, ונתן לו דולר שלישי באומרו: "דאָס זאָל זיין – פאַר אַ ספר דאַרף מען צאָלן, זאָל זיין יפוצו מעיינותיך חוצה"¹⁵.

• ר' שניאור זלמן שי' בלומנפלד, שליח בפרו מסר ספר ובו כרוכים כל העלונים השבועיים שהו"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל הספר", ודולר שלישי באומרו: "לשלוח את זה לפרו שישימו בקופת צדקה שם".

• ר' רפאל שי' טננהויז הגיש 6 ספרים עתיקים בשביל ספריית ליובאוויטש, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו 6 דולרים נוספים באומרו: "בשביל ספר צריך לשלם".

• לבחור שהגיע זה עתה משיבת תות"ל במוסקבה, נתן דולר נוסף באומרו (ברוסית): "שיהיו בשורות טובות ושיתהי' הסתדרות טובה".

• לר' טובי' שי' פלס נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר דבר מלכות".

• לר' א.ח.ד. שי' גולדשמיד וזוגתו תחיל' נתן דולרים נוספים באומרו: "אַפגעבן אין צדקה פושקע אין בית

באנגלית, מסר את ספר המנהגים שי"ל באנגלית (במהדורה מהודרת) עם כל ההוספות והתמונות, וכן ביקש ברכה עבור מישהו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס איז – פאַר אַ ספר דאַרף מען צאָלן, דאָס איז פאַר דעם ספר"⁴, ודולר שלישי באומרו: "און דאָס איז פאַר אייך"⁵, ודולר רביעי באומרו: "און זאָלסט מוסיף זיין כהנה וכהנה"⁶.

לר' חיים יצחק שי' שפיגל (שעבר עם הנ"ל), אמר: "ברכה והצלחה, מוסיף זיין⁷ כהנה וכהנה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל השייט"⁸.

• הריל"ג הציג את הרב שפוץ שי' מברוקלין, שמסר ספר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "פאַר אַ ספר דאַרף מען צאָלן, זאָל זיין בשורות טובות"⁹, והצביע על הספר באומרו: "איר האָט שוין געהאַט אַמאָל אַ ספר..."¹⁰,

הנ"ל אמר שזהו ביאור על התוספות יו"ט, וחזר כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר: "איר האָט שוין געהאַט אַמאָל!"¹¹.

הנ"ל: זהו ספר חדש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ נייע ספר?"

(4) = "זהו – בשביל ספר צריך לשלם, זהו בשביל הספר".

(5) = "וזהו בשבילך".

(6) = "ושתוסיף כהנה וכהנה".

(7) = להוסיף.

(8) הנ"ל מקיים פעולות להפצת המעיינות תוך כדי שייט באוני'.

(9) = "בשביל ספר צריך לשלם, שיהיו בשו"ט".

(10) = "כבר הי' לכם פעם ספר...".

(11) = "כבר הי' לכם פעם!".

(12) = "ספר חדש? זו הוצאה שני'?"

(13) = "אבל ג"כ אודות תוספות יו"ט?"

(14) = "טוב".

(15) = "שזה יהי' – בשביל ספר צריך לשלם, שיהי' יפוצו מעיינותיך חוצה".

(16) = בשביל.

לכלתו של הנ"ל, הרבנית אשכנזי מכפר חב"ד, נתן דולר נוסף באומרו: "פאָר¹⁶ כפר חב"ד".

• א' התמימים הציג את מר.מ.מ. שי', שמסייע רבות למוסדות חב"ד בסידני, אוסטרלי, והלה ביקש ברכה למשפחה, ועבור הביזנס שלו שיצליח בכדי שיוכל לעזור לישיבה וגם לבנות בית חב"ד (שעד עתה ה' בבנין הישיבה).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "האם העסק שלך נמצא ג"כ באוסטרלי?".

הנ"ל: כן, באוסטרלי, סידני.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "שתשים את זה לצדקה בתוך קופת הצדקה שנמצאת בעסק שלך".

הנ"ל ביקש ברכות פרטיות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שני דולרים באומרו: "בשביל כל המשפחה".

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל המשפחה".

הנ"ל ביקשה שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתן לה שם יהודי, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מה שמך כעת?".

הנ"ל: אליס.

כ"ק אדמו"ר שליט"א התפלל, והיא חזרה שוב על השם הנ"ל, והריל"ג חזר באופן ברור יותר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נענע קצת בראשו הק', ואמר שיהי' שמה "עליה".

האשה לא הבינה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א איית את השם באומרו: "ע', ל', יו"ד, ה", והגב' ידו הק' עם הדולר (והראה בידו) ואמר: "עליה", והוסיף (באנגלית): "עלי' מתמדת כל הזמן".

חב"ד מנהטן¹⁷.

• לאחת שאמרה שיש לה בעיות בעור, אמר (באנגלית): "השי"ת יברך אותך שלא יהיו לך בעיות, ויהיו לך תוצאות טובות לכל הבעיות".

• לא' שביקש ברכה להצלחה בחיים, אמר: "אמן, בקרוב ממש, בשורות טובות".

• א' אמר שגר בלונדון ועוזר לחב"ד והפרנסה שלו לא כ"כ טובה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר באומרו: "זה בשבילך", ודולר נוסף באומרו: "זוה בשביל כל הענינים. בשורות טובות והצלחה רבה".

• לא' הנכדים של הרבנית גוטניק ע"ה נתן דולר נוסף באומרו: "פאָר¹⁶ עליית הנשמה".

• גב' שרה תחי' דוידוביץ', כתבת עיתון "קול העיר" בירושלים, אמרה (באנגלית): אני עיתונאית מהארץ, ואנחנו מוקירים את הרבי מאוד מאוד, ורצוננו לראות את הרבי בארץ. אז מתי הרבי יגיע?

כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "גם אני רוצה להיות בארץ. זה תלוי במשיח, לא בי!".

• להרב משה שי' אשכנזי מתל אביב נתן דולר נוסף באומרו: "פאָר¹⁶ כפר חב"ד".

הנ"ל ביקש ברכה עבור ר' יוסף שי' גרליצקי, השליח בתל אביב, עבור הדינר שעושה ביו"ד שבט למען מוסדות חב"ד שם, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שלשה דולרים באומרו: "שישימו לצדקה ביום הדינר בקופת צדקה שם".

(17) = "לחת בקופת צדקה בבית חב"ד מנהטן".

שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זה נתן לצדקה בשבילו, שיהי' לך הרבה נחת יהודי ("אידישע נחת"), והרבה נחת חסידי ("חסידישע נחת"), ודולר שלישי באומרו: "בשביל האשה, ברכה והצלחה".

הנ"ל ביקש ברכה עבור אחותו שהיא בהריון והיו לה הרבה בעיות, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הריון קל, ושיהי' ילד בריא".

• ר' משה שי' ברדוגו ממגדל העמק, אה"ק הגיש אלבום ובו תמונות מ-28 שליטי "היכונו לביאת המשיח" שנתלו בעירו, ואמר שבמגדל העמק מחכים להתגלות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט באלבום במבט חזק, ונתן להנ"ל שלשה דולרים באומרו: "אמו, בשורות טובות"²¹.

• הריל"ג הציג את מר מיכאל שי' ספקטור, כתב מעיתון "ניו יורק טיימס", והלה אמר שנוסע לארץ ושאל האם יש לכ"ק אדמו"ר שליט"א מה למסור לחסידיו שם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "השי"ת יברך אותך בהצלחה בכתיבותיך", ודולר שלישי באומרו: "ולחסידיים ("followers") שלי תעביר מסר שמשיח ("messiah") מגיע בקרוב ממשי".

הנ"ל: בקרוב ממשי?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן, ואז הם צריכים להיות מוכנים לקבל אותו באופן המתאים ("properly"), ונתן

בנם של הנ"ל ביקש שם יהודי (יש לו שם יהודי, אלא שלא רגיל להשתמש בו), והאם אמרה ששמו הוא צ'רלס. כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט בתמיהה קצת והריל"ג חזר על השם, והת' שהציגים אמר שיש לו שם יהודי – דוד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "דוד – תשים דולר זה בקופת הצדקה".

לבתם של הנ"ל שביקשה ברכה להצלחה בלימודי' וגם שתמצא שידוך עם בחור יהודי, נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל משפחתך, בשורות טובות".

הנ"ל הוסיפה לבקש שם יהודי באמרה ששמה הנוכחי הוא לילי, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' לאה".

• הת' אברהם סנדר שי' דובאוו, שחזר זה עתה משליחות במינסק, מסר ציור של תמונת הרלוי"צ ז"ל (החדשה) כמתנה מיהודי שגר במינסק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט בתמונה (במבט חודר), ואמר: "הצלחה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "א' דאנק פאר די מתנה"¹⁸.

• הת' יעקב שי' פרידמן, שליח הועדה לדוברי עברית במלבורן, אוסטרלי, הציג גביר שעוזר לפעולות שם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן להת' הנ"ל דולר נוסף באומרו: "פאר אלע אידן אין מעלבארן"¹⁹, ולגביר הנ"ל נתן דולר באומרו: "פאר אלע jews באוסטרלי"²⁰.

הנ"ל ביקש ברכה עבור בנו החולה במחלת הנפילה ר"ל, וכ"ק אדמו"ר

(18) = "תודה בשביל המתנה".

(19) = "בשביל כל היהודים במלבורן".

(20) = "בשביל כל היהודים באוסטרלי".

(21) לאחר מכן נודע, שבעת שהותו באוהל ביר"ד שבת, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל עמוד מהאלבום ובחן כל תמונה בעיון רב, ולאחר מכן אגד את דפי האלבום בגומי' והחזרים עמו ל-770.

"שיהיו בשורות טובות והצלחה רבה בכל הענינים".

הנ"ל מסר סידור עם תרגום רוסי שי"ל במהדורה מיוחדת לרגל 42 שנות הנשיאות, ושיחולק בכינוס, והציג את ר' אהרן שי"ל מנדלסון שתתם את הדפסת הסידור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה בשבילי?".
הנ"ל: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דאָנײַשען²² בשבילי", ונתן לר' אהרן מנדלסון דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות", ודולר שלישי באומרו: "הצלחה רבה בשביל הסידורים".

לאשתו של הנ"ל נתן שני דולרים נוספים באומרו: "הצלחה רבה בשביל הסידורים".

להת' מנחם מענדל שי"ל לבקבקר המסייע בבריתות נתן שני דולרים באומרו: "הצלחה רבה".

ר' מרדכי קנלסקי הציג את הזמר ר' אברהם שי"ל פריד שישיר במסיבה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' משמח אלקים ואנשים".

על אשתו של ר' אברהם פריד שאל: "גם היא תהי' בדינר?", ונתן לו עוד שני דולרים לתת לצדקה בדינר.

למר יעקב שי"ל קלאס מהעיתון "ג'ואיש פרעסס" (מידדי ברית אברהם") אמר: "שה'ג'ואיש פרעסס" יצליח בתפקידו".

לר' מרדכי קנלסקי נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• ר' ישראל שי"ל רוזנפלד הציג את

לו דולר רביעי באומרו (בחיוך): "כולל אתה, וכולל אני".

• עבר יועץ ראש הממשלה לעניני התפוצות מר יצחק שי"ל דוד ומסר ספר, וכן ביקש ברכה עבור התמודדותו לכנסת באומרו שמתמודד כעצת חברים בבחירות לכנסת, וכן ביקש ברכה לבנו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל ספר צריך לשלם", ודולר שלישי באומרו: "זה בשביל הבן", ואסף עוד כ"ק דולרים מהשולחן ונתן לו באומרו: "זוה בשביל הצלחה רבה בכל הפעולות שלך, ובשורות טובות".

ר' אהרן שי"ל חחיאשוילי, מנהל ארגון חב"ד ליהדות גרוזי, אמר שהנ"ל הוא אורח הכבוד בכינוס חורף שעושים לכל הקהילה (בקווינס) לציון 42 שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מתי יהי' הדינר?".

הנ"ל: היום בערב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אסף חבילת דולרים מהשולחן ונתן למר דוד באומרו: "זה תתן לצדקה בשעת הדינר", ופנה לר' אהרן חחיאשוילי ואמר (בהצביעו על מר דוד): "הוא אורח הכבוד, אזי הוא ישים את זה".

• ר' מרדכי שי"ל קנלסקי מארגון "ברית אברהם", אמר שעורך מסיבה לכל הנימולים (מאז חודש שבט שעבר) לרגל הברית ה-3,300, ובה ייערך גם פדיון הבן לעשרות נערים ומבוגרים (בכורים) שטרם נפדו, וביקש ברכה עבור זה, והציג את המוהל ר' אליהו שי"ל שייך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (למוהל הנ"ל):

אל המשפחה, קירבו את האב ליהדות ובסופו של דבר הבן גוייר כהלכה במהלך מחנה קיץ של חב"ד, ועתה הבין הסבא למה טוב שנשאר ברוסי', כי בזכותו המשיך הבן להתעניין ביהדות... וכעת הגיעו להודות לכ"ק אדמו"ר שליט"א על העצה שנתן לסבא וביקש את ברכתו הק' להמשך דרכם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "חדשות טובות בקרוב, וגם בעתיד היותר הרחוק..."

• לאשה ששמה הלועזי יניינא וביקשה מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיתן לה שם יהודי, אמר שתיקח את השם "יצחקה".

• לאשה ששמה הלועזי איירין וביקשה מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיתן לה שם יהודי, אמר שתיקח את השם "אילנה".

• לצינר ר' ברוך שי' נחשון נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל הציור הבא".

מר לייב שי' מהעיתון "ג'ואיש פרעסס", באמרו שהלה כותב אודות אסיפת אנשי עסקים שמארגן באוקריינה ביחד עם ר' משה שי' סלונים מ"עזרת אחים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בשעה טובה", ובירך את בני משפחתו של מר לייב: "בהמצטרך להם בפרט בענייני בריאות ובשאר ענייני המשפחה".

מר לייב ביקש ברכה מיוחדת עבור בנו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "השי"ת יעזור שיהי' לכם ממנו הרבה נחת יהודי", ופנה לגב' לייב ונתן לה דולר נוסף באומרו: "הרי הוא גם הבן שלכם... ברכה והצלחה, ותנתנו לצדקה בשבילו".

• הת' יוסף שי' מלמד הציג יהודי מרוסי' ובנו, שלפני 15 שנה שאל אביו (של האב) האם לעלות לארץ, והשיב כ"ק אדמו"ר שליט"א שטרם הגיע הזמן, ועם חלוף השנים נשא יהודי הנ"ל נכרי' ר"ל, נולד לו בן, והסבא הי' מיצר כל הימים על כך שיש לו נכד לא-יהודי, עד שפעילי "עזרת אחים" הגיעו

שומרון, עזה, חברון וירושלים וכו', והרי זה ענין של פיקוח נפשות ממש! וכאמור שלא משנה מה שהיהודים חושבים ואומרים ומסבירים את זה אלא איך שאוה"ע מפרשים זאת, והם מפרשים זאת שמדובר אודות תוכנית שסופה מסירת חלקים מארץ-ישראל בפועל והקמת מדינה פלסטינאית.

אתה הרי מבין ערבית, אז תשאל לערבים הגרים שם ותראה שהם יגידו לך שמה שהם מתכוונים אודות מה שמדברים על אוטונומי' של 5 שנים פירושו בפועל שמוסרים להם חלקים מארץ-ישראל כדי להקים מדינה פלסטינאית. וממילא אין זה נוגע כלל איך היהודים יפרשו את זה כי העיקר הוא איך שהגויים מסתכלים ע"ז.

רק עצם הדיבור בנוגע לתוכנית האוטונומי' הוא חילול ה' וחילול הקודש.

זה שיש בארץ-ישראל יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות הרי זה בנוגע להם בפרטיות, אבל כאן המדובר שממשלת ישראל תכריז מלחמה גלוי' נגד ה' ותורתו.

ובנוגע למה שמסבירים שאין המדובר אלא אודות מינהל עצמי שינהלו לבד את החינוך שלהם וחקלאות משלהם וכו' אבל לא עניני חוץ וביטחון ושזהו רק לנסיון, ה"ז ענין של דיפלומטי' ובזה לא אתווכח היות שכנראה אתה מבין יותר טוב ממני בזה, אבל כאן אין המדובר אודות דיפלומטי' אלא אודות דיבורים ר"ל אודות מסירת חלקים מארץ-ישראל, ועצם השקו"ט אודות ענינים אלו הרי זה חילול ה', נגד ה' ותורתו וכו', ובמילא אין שום חילוק איזה מטעמים ומעדנים (דיפלומטי')

**בס"ד. תוכן מדברי כ"ק
אדמו"ר שליט"א עם שר
התחבורה משה שי' קצב
מוצאי יום רביעי יו"ד שבט
תשנ"ב, בהתחלת מעמד
חלוקת הדולרים**

רשימה פרטית בלי אחריות²³

כשהוצג שר התחבורה משה קצב, לחץ כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו (והמשיך להחזיק את ידו כל משך זמן הדיבור) ובירכו: שיזכה בתור תפקידו לקבץ עם ישראל, תורת ישראל והקב"ה, שג' אלו לא ינתק.

והמשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א: שמעתי לאחרונה שמועה מוזרה ומבהילה בנוגע לדיבורים והחלטה של הממשלה בארץ-ישראל, אודות מסירת חלקים מארץ-ישראל. לפועל מדברים כעת אודות תכנית לתקופה של 5 שנים שקוראים לזה אוטונומי', אבל לא משנה באיזה אופן מדברים על זה ומסבירים את זה שהרי בפועל דיבורים אלו וענינים אלו הם בגדר האיסור המפורש ד"לא תחנם" שאסור למסור שום חלק מארץ-ישראל לאוה"ע! ודיבורים אלו יביאו סוכ"ס למסירת חלקים מארץ-ישראל בפועל. וממילא נמצא שזה שמדברים אודות זה ה"ז כפירה בה' ובתורתו ובארץ-ישראל ובקדושת ארץ-ישראל.

דיבורים אלו אודות תוכנית האוטונומי' הינם צעד ראשון למסירת חלקים מארץ-ישראל ולא רק חלקים קטנים אלא חלקים גדולים כמו יהודה,

23 רשימה זו היתה למראה עיני כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, והוסיף בה כמה תיקונים. המו"ל.

יעשו מזה היהודים.

עד היום מתחרט ע"ז שויתר על חלק מארץ-ישראל.

במילא אם אנשים שלא מאמינים בהקב"ה היו עושים את זה הי' אפשר להבין, אבל אנשים שמאמינים בהקב"ה שמהם יבוא חתימה אודות מסירת חלקים מארץ-ישראל הרי זה חילול ה'.

שמיר מאמין בהקב"ה ובקדושת ארץ-ישראל, ולכן ה"ז דבר בלתי מובן כלל שדוקא הוא יסכים לדבר כעת אודות תוכניות שפירושם מסירת חלקים של ארץ-ישראל.

ביטחון של ארץ-ישראל הוא מה' אחד, ובאם יתנהגו בהתאם בכל התוקף הדרוש כפי שצריכים אז אין מה לדאוג בנוגע לביטחון ארץ-ישראל!

בינתיים מדברים רק אודות ענין של 5 שנים מכיון שמפחדים להגיד ברור שרוצים למסור חלקים מארץ-ישראל, אבל י"ל שכוונתם ברורה שסוכ"ס ימסרו חלקים מארץ-ישראל. עפ"י השערתי – שמיר בעצמו יודע את זה ויותר טוב ממני.

לשמיר יש הרבה זכויות בנוגע ארץ-ישראל מתחיל עוד מהזמן של האירגון וכו', שאז כשהי' (ע"פ תורתנו) שליטה לאוה"ע על ארץ-ישראל לחם שמיר נגד זה, ועכשיו הוא זה שמדבר אודות מסירת חלקים מארץ-ישראל.

ובנוגע לפועל לדעתי – צריכים לראות ששמיר יבטל מיד את ההחלטה והדיבורים אודות אוטונומי'.

אני כל הזמן לחמתי שתהי' ממשלה של שמיר, וכשם שעשיתי הכל שהי' ביכולתי שתקום דוקא ממשלה שראש הממשלה יהי' שמיר הרי באם ימשיכו בכיוון זה אודות דיבורים כאלו אזי אני

ובנוגע לזה שאומרים שהיות שיש כעת עלי' מרוסי' וכמו"כ זקוקים לערביות מהממשל דארה"ב וכו' ולכן מתחשבים במה שתאמר ממשלת ארה"ב, הרי בפועל זהו הצעד הראשון למסור חלקים מארץ-ישראל. והא ראי' שהרי הם עצמם אומרים שמה שעושים זה הוא בגלל שנתרשמו מהגויים ושיש לחץ וכו', אז אח"ז כשיבוא עוד לחץ אז שוב יתרשמו מאוה"ע ואין לדבר סוף, וכפי שראו זאת בפועל בעבר שכשנכנעים ללחץ ה"ז מביא עוד לחץ.

(השר משה קצב אמר שבשנה שעברה הי' אגרת מהנשיא ג'ורג בוש שמתנגד למדינה פלסטינאית והשנה הוא כתב רק שאינו בעד מדינה פלסטינאית, אז רואים כאן שינוי.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ורואים לאיזה כיוון הולך השינוי).

לא יתכן שיהודי המאמין בה' ובתורתו יהי' ח"ו שותף לענינים כאלו ולתת חתימה לענין כזה. ולפי"ז עדיף שהממשלה תתבטל ולא תהי' ממשלה יהודית שהרי לא מדברים אודות תוכניות אלו אלא אך ורק בגלל לחץ אוה"ע (כפי שהם בעצמם אומרים), אז באם כך הוא המצב הרי לפי"ז עדיף שיקימו – ר"ל ממשלה של אוה"ע בארץ-ישראל והם יחליטו לכתחילה מה לעשות עם ארץ-ישראל, ולכה"פ אז לא יהיו יהודים שיחתמו על ענינים כאלו!

אתה בטח מכיר את מר מנחם בגין שבהתחלה לא הסכים לעניני קמפ דייויד והי' בתוקף נגד זה, אבל בסוף התחיל לעשות ויתורים, וכפי הנשמע

לעשות שליח בעצמי שילך אליו וימסור את הדברים בכל התוקף. וסליחה ע"ז שדיברתי כ"כ קשה כי באמת היו צריכים לדבר ע"ז באריכות יותר גדולה וכהנה וכהנה, אלא שאין הזמן כעת להאריך בזה.

ויה"ר שתבשר בשו"ט בכ"ז וידברו רק אודות ענינים של קדושת ישראל וקדושת עם ישראל. בשו"ט.

יום ראשון, י"ד שבט

• לר' שלום בער שי' לוי, חבר אגודת"ח ברוסי, נתן דולר נוסף באומרו: "פאר די ספרים"²⁴.

• לר' דוד שי' רסקין נתן דולר נוסף באומרו: "פאר גאנץ צעירי אגודת חב"ד"²⁵.

• להרב שניאור חיים הכהן שי' גוטניק, שעבר יחד עם משפחתו, נתן דולר נוסף באומרו: "פאר¹⁶ עליית הנשמה", ודולר שלישי באומרו: "פאר אַלע אידן אין אַסטראַליע"²⁰, בשורות טובות.

הנ"ל: אני רוצה להודות לרבי על העידוד והניחום שהוא נתן לכל המשפחה, ועיקר הניחום הוא שהמנחם פה למטה יפעל שהמנחם שלמעלה יעשה שכלל ישראל לא יהי' יותר באבילות דציון וירושלים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בקרוב ממש, בשורות טובות", ונתן לו דולר רביעי באומרו: "פאר אַלע אידן אין אַסטראַליע וואָס איך האָב שוין פריער

מנחם מענדל יהי' הראשון שילחם בכל התוקף ובכל הכחות שלי נגד שמיר שתתפרק הממשלה!

עד היום הי' רק מר שמעון פרס נגד ממשלת שמיר, אבל באם שמיר ימשיך בכיוון זה אודות דיבורים של אוטונומי' אז אני ג"כ יהי' נגד ממשלת שמיר.

באם שמיר אינו יכול לעמוד מול הלחץ של אוה"ע, שיכריז זאת בגלוי שאינו יכול לעמוד מול הלחץ ואינו יכול להיות יותר ראש הממשלה!

שמיר פירושו כפי שכבר אמרתי כמה פעמים בעבר שכתוב שזה דבר הבוקע אבן קשה, אז ששמיר ישים שמיר בכל התוקף על ההחלטה בענין דיבורים אלו אודות מסירת חלקים מארץ-ישראל זה יבקע ויתבטל ותתבטל לגמרי כל החלטה ומחשבות אודות ענינים כאלו.

השר משה קצב: הרבי שליט"א הוא זה שהקים את הממשלה הנוכחית, ואנחנו רוצים את המשך ברכתו של הרבי לממשלה, שמכניס קדושה לממשלה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כששמיר יכניס בארץ-ישראל קדושה אז זה יתן לו את הכח לעמוד מול הלחצים.

השר משה קצב: שמיר בטח יהי' חזק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: עד עכשיו הי' חזק, ובמילא בנוגע לעכשיו צריכים לראות שיפסיקו מיד את הדיבורים אודות אוטונומי'.

והמשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א: בטח תמסור זאת למר שמיר ובטח לא תקפיד על שהנני מטיל עליך שליחות בלתי נעימה. אבל תמסור זאת בכל התוקף כפי שאני אמרתי את זה, ולמה לי

(24) = "בשביל הספרים".

(25) = "בשביל כל צא"ח".

באומרו: "פֶּאָר עליית הנשמה פון די באַבע"³¹.

לר' משה דוד שי' גוטניק נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר¹⁶ עליית הנשמה".

הריל"ג אמר שהנ"ל נוסע, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַפּגעבן אויף צדקה דאָרטן"³².

לר' אברהם שי' גוטניק נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר¹⁶ עליית הנשמה".

הריל"ג אמר שגם הוא נוסע, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַפּגעבן אויף צדקה וואוהין דו פֶּאָרסט"³³.

עברו עוד שני נכדים למפחת פלדמן, ולכ"א מהם נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר¹⁶ עליית הנשמה".

• ר' בנימין שי' אלטהויז מאוסטרלי' עבר עם בנו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א במאור פנים: "אַלטְהוּיז מסתמא?", ואמר לבנו (באידיש, בהראותו על הזקן): "הפנים של אביך הם כמו הפנים של אביו" (הרשב"ץ ע"ה).

• ר' יוסף יצחק שי' אלפרין, שליח בברזיל הציג את מר דוד שי' אפרתי, שגירי ישראל בברזיל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה. שתהי' שגירי לפרסם בכל מקום שארץ ישראל היא ארץ הקודש, ובמילא מובן וגם פשוט שצריכה להיות בשלימות עד ביאת משיח צדקנו, ואח"כ ידאג משיח צדקנו בעד כל זה", ונתן לו עוד שני דולרים באומרו: "ויהי רצון שהצדקה תסייע במילוי השליחות שלך". אח"כ נתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א ברכות

געגעבן – זאָל זיין כפליים לתושי"²⁶.

הריל"ג הצביע על נכדו של הנ"ל שנעשה בר מצוה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר די בר מצוה"²⁷, הצלחה רבה ומופלגה", ופנה להר"ח גוטניק ואמר לו: "איר זייט מיר שולדיג צו די התוועדות פון די משפחה"²⁸ וסימן לעברם, והמשיך: "מען האָט מיר געזאָגט אַז איר האָט געזיצט און געשוויגען"²⁹.

הנ"ל: קיימתי "וידום אהרן".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות".

לחתנו של הנ"ל (אבי הבר מצוה) ר' שלום בער שי' העכט נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר די בר מצוה"²⁷, וכן לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו כנ"ל.

לבתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר¹⁶ עליית הנשמה".

לר' מרדכי זאב שי' גוטניק נתן דולר נוסף באומרו: "פֶּאָר¹⁶ עליית הנשמה".

הנ"ל: האמא אמרה שהיא באה לכאן לבקש ברכה לכל המשפחה, וממילא אני אעשה זאת עבורה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "פֶּאָרן גאַנצן משפחה"³⁰.

לבתו של הנ"ל נתן דולר נוסף

(26) = "בשביל כל היהודים באוסטרלי' שכבר נתתי מקודם – שיהי' כפליים לתושי".

(27) = בשביל הבר מצוה.

(28) = "אתה 'חייב' לי על ההתוועדות של המשפחה".

(29) = "אמרו לי שאתה ישבת ושתקת".

(30) = "בשביל כל המשפחה".

(31) = "בשביל עליית הנשמה של הסבתא".

(32) = "לתת לצדקה שם".

(33) = "לתת לצדקה במקום אליו אתה נוסע".

הנ"ל איחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א אריכות ימים, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן, בתוך כלל ישראל".

הנ"ל איחל שנזכה בקרוב שכ"ק אדמו"ר שליט"א יבוא לארץ ישראל, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בקרוב, צוזאמען מיט משיח'ן"³⁶.

• ר' דוד שי' גולדשמיד, מנהל מרכז חב"ד לדוברי עברית במנהטן, הציג קבוצה ממשנתפי השיעור לדוברי עברית שמוסר זה שנה מידי יום רביעי במנהטן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בהצלחה רבה ומופלגה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בטח יש שם קופת צדקה בבית הכנסת שבו נמסר השיעור, תתן את זה בקופת הצדקה במקום שבו נמסר השיעור. באם אין שם עדיין קופת צדקה, תביא קופת צדקה", והמשיך (בחידוך): "אבל תתן להם במתנה ואל תבקש כסף בשביל זה".

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה בעזרה לבעלך, שיהי' עזר כנגדו".

אח"כ עברה הקבוצה הנ"ל.

• לא' שאמר שמחר הוא יום ההולדת שלו ושל אביו, נתן דולר נוסף באומרו: "ברכה והצלחה, תתן לצדקה מחר. שנת הצלחה בכל העינים", ודולר שלישי באומרו: "בשביל כל המשפחה".

אח"כ עברה א' ואמרה שבאה בקשרי שידוכין עם הנ"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שני דולרים באומרו: "בשביל השידוך", ואח"כ נתן גם לה שני דולרים באומרו: "בשביל השידוך, ברכה

ודולרים נוספים לבניו ולנכדיו, באומרו שלא יקמץ.

הנ"ל הזכיר את שכתב לכ"ק אדמו"ר שליט"א לפני שנה אודות "חזון לילי" שהי' לו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וועגן אַ חלום? אַזוי האַסטו געשריבן. איך ווייס נישט וואָס – איז מסתמא געווען – אויפ'ן בריוו איז דאָך ניט געווען קיין תמונה, במילא ווייס איך ניט, אָבער מסתמא אַז איר דערציילט די זעלבע זאך, איז מסתמא איז דאָס שטימט דאָס"³⁴.

הנ"ל סיפר שבחלומו ראה אור גדול, ושמע קול האומר שיכרות ברית חדשה עם עם ישראל, וביקש לראות זאת, ואז ראה יד מחזיקה מגילה, ובמגילה היו כתובים שלשה פרקים בכתב סת"ם, ואינו זוכר מה הי' כתוב, רק שבפרק האמצעי היו שני תאריכים. ואז נמשכה היד בחזרה, ונהי' חושך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דער פתרון הכי טוב איז, אַזוי ווי שטייט אַז אַ יד שנשלחה במקדש' – אַזוי זאָגן אידן אין נוסח התפילות – זאָל זיין אַנשטאַט פון יד שנשלחה במקדש', זאָל זיין די ידו של הקב"ה תיכף ומיד ממש בגאולה האמיתית והשלימה"³⁵, ונתן לו עוד דולר באומרו: "תמסור זה לכל אלו שאתה שגריר שלהם".

(34) = "אודות חלום? כך כתבת. איני יודע מה – מן הסתם הי' – על המכתב הרי לא היתה תמונה, במילא איני יודע, אבל מן הסתם [מכיון] שאתה מספר את אותו דבר, מן הסתם זה מתאים".

(35) = "הפתרון הכי טוב הוא, כמ"ש ש'יד שנש[ת]לחה במקדש' – כך אומרים בני' בנוסח התפילות – שיהי' במקום יד שנש[ת]לחה במקדש', שיהי' ידו של הקב"ה תומ"י ממש כו".

(36) = "בקרוב, ביחד עם משיח".

והצלחה".

• לר' יצחק דוד שי' גרוגר נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל היהודים באוסטרלי". – אני שומע שיש לך בעיות עם הרגליים".

הנ"ל: צריך רפואה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שני דולרים באומרו: "כפליים לתושי".

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל המושפעות".

• הריל"ג הציג את מר מקסים שי' לוי, ראש עיריית לוד, וראש כל ראשי הערים באה"ק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "קיבלתי הרבה כתבים, הרבה מכתבים, על דבר הסיוע שלך. ויהי רצון שגם הסיוע ילך ויגדל, בתוך כל הערים בארץ ישראל, וכל עיר מהם יהי עיר ואם בארץ הקודש", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשביל שלימות כל הארץ", ודולר שלישי באומרו: "בשביל שלימות לוד".

אח"כ אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ראש השנה לאילנות בהצלחה רבה".

הנ"ל הציג את מנכ"ל השלטון המקומי, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שני דולרים באומרו: "בשביל כל השלטונות בארץ ישראל, שיהי שלטון הדת, התורה, קדושת הארץ וקדושת עם ישראל. בשורות טובות".

• ר' משה איזאגווי אמר שבח"י שבט יהי' פדיון הבן של בנו ברוך שמחה ניסים שי', וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס אָפּגעבן אויף צדקה ח"י שבט, זאָל זיין בשורות טובות און לעבעדיקע בשורות"³⁷.

הנ"ל אמרה שהיא חולה בסכרת ומבקשת שתזכה ללדת ילדים בריאים, ואמרה שמתכננים להתחתן בר"ח תמוז באה"ק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ראש חודש תמוז? דבר טוב, למה לחכות כל כך הרבה זמן?".

הנ"ל: כי המשפחה שלי מתכננת לנסוע לארץ בקיץ ואין להם זמן לנסיעה נוספת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אם יש לך זמן להתחתן אז בודאי יש להורים זמן לסייע לזה. בכל אופן, תדברי עמהם עוד הפעם בכל זה בדברים היוצאים מן הלב", ונתן לה עוד דולר באומרו: "ובשורות טובות, ותצליחו בכל הענינים".

• לא' שביקשה ברכה לזיווג טוב נתן דולר נוסף באומרו: "אמן, בקרוב ממשי", ודולר שלישי באומרו: "כשתהי כלה תתני את זה לצדקה".

הנ"ל ביקשה ברכה לרפואת אבי', וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה דולר רביעי באומרו: "בשביל האב, בשורות טובות".

• לא' שביקשה ברכה לבריאות ולמצוא חתן נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל כל המשפחה, בשורות טובות".

• לא' שביקשה ברכה לזרעא חייא וקיימא נתן דולר בשבילה, דולר נוסף לבעלה, ודולר שלישי באומרו: "וזה בשביל הבשורות טובות שיהיו בקרוב".

• לא' שביקש ברכה לאביו שעבר ניתוח לב נתן דולר באומרו: "בשבילך", דולר נוסף באומרו: "בשביל האב", ודולר שלישי באומרו: "בשביל כל המשפחה".

(37) = "זה לתת לצדקה בח"י שבט, שיהיו בשו"ט ובשורות חיות".

בתנ"ך – אזי שתהי' בהתאם לכל הענינים המזכרים אודותה, והעיקר שתהי' עיר ואם, דוגמא חי' בשביל כל ארץ ישראל, ונתן לו דולר באומרו: "זה בשבילך", ודולר נוסף באומרו: "זה בשביל כל התושבים באשקלון", ודולר שלישי באומרו: "זה תניח בקופת צדקה שבודאי ישנה בהעירי". בשורות טובות, הצלחה רבה".

הנ"ל: אז אני אמשיך בע"ה לעזור הרבה לחב"ד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ראש השנה לאילנות זה היום עתה מתחיל", וסימן באצבעו הק' כלפי מטה, והמשיך: "וכתוב על זה ש'האדם עץ השדה'. בשורות טובות".

לעוזרו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל הסיוע בכל הענינים האלו".

• אל"מ מאיר שי' מורג מחיל הים בישראל הציג את עצמו, ואיחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א בריאות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וכל המברך מתברך".

הנ"ל ביקש ברכה להצלחת חיל הים הישראלי, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בכל מקום הקב"ה יגן על ארץ הקודש ועל עם הקודש בכל הענינים, ובאופן המותר על פי שולחן ערוך. בהצלחה רבה".

הנ"ל הודה על הברכות, והוסיף: שמעתי שהרבי הי' ג"כ בחיל הים...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן".

הנ"ל: והרבי הי' מהנדס אוניות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה חלקו של זבולון. יששכר הי' עוסק בתורה ולכן הי'

• לילדה קטנה שאמה אמרה שהיום הוא יום הולדתה, נתן דולר נוסף באומרו (באנגלית): "זה בשביל יום הולדת שלך, שתהי' לך שנה שמחה".

• לר' יעקב חיים שי' גורמן נתן דולר נוסף באומרו: "נסיעה בהצלחה רבה, זען זיך איבער אַ יאָר אין ארץ ישראל"³⁸.
הנ"ל: אולי לפני כן!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דער שווער האָט געזאָגט אַז מ'זאָגט 'לשנה הבאה בירושלים' – פסח, האָט דער שווער געפרעגט: פאַרוואָס דאַרף מען וואַרטן אַ יאָר? האָט ער אויף דערויף געענטפערט אַז מ'הייסט ניט וואַרטן, דאַרף דאָס זיין ווען מ'זאָגט דאָס, וועט מען במילא זיינען שנה הבאה בירושלים"³⁹, ונתן לו דולר שלישי באומרו: "בכל אופן לויט אַלע פירושים זאָל זיין גוטע בשורות"⁴⁰.

• הריל"ג הציג את מר בני שי' ועקנין, ראש העיר אשקלון, שמסר את מפתח העיר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שתהי' עיר ואם בישראל".

הנ"ל אמר שהשליח ר' מנחם מענדל שי' ליברמן עושה עבודה טובה, ואשר הוא (ראש העיר) ממשיך לעזור לחב"ד באשקלון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ויהי רצון – אשקלון מזכרת בכתבי הקודש,

(38) = "נסיעה בהצלחה רבה, להתראות בעוד שנה בארץ ישראל".

(39) = "חותני אמר שאומרים 'לשנה הבאה בירושלים' – בפסח, שאל חותני: מדוע צריכים לחכות שנה? וענה על זה שאין הכוונה לחכות, זה צריך להיות בזמן שאומרים זאת, ובמילא נהי' שנה הבאה בירושלים".

(40) = "בכל אופן לפי כל הפירושים שיהיו בשו"ט".

• להר' כץ שי' אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "א' ליינג ניט געזען!"⁴¹.

הנ"ל: אכן, זמן ארוך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מסתמא האָט איר דאָך געבענטשט אידן יעדער יום טוב"⁴².

הנ"ל: כל הזמן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "האָט איר די הבטחה 'ואני אברכם' פון דעם אויבערשטן אַליין"⁴³, ועשה תנועה בידי ה'ק' באומרו (בחיוך): "וואָס איר ווילט מוסיף זיין, במילא זאָל זיין ווי ס'גוט"⁴⁴, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "און האָבן גוטע בשורות"⁴⁵, ודולר שלישי באומרו: "דאָס אָפגעבן אויף אַ ברכה פאַרן ברודער אויכעט"⁴⁶.

• לר' י.ב. נתן דולר נוסף בשביל יום הולדתו באומרו: "שנת הצלחה", ודולר שלישי באומרו: "פאַר אַלע מושפעים"⁴⁷.

• לא' שביקש ברכה לביזנעס נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה בביזנעס, ותשים קופה", ודולר שלישי באומרו: "ואת זה תתן בקופת הצדקה".

• ר' יקותיאל מנחם שי' ראפ הציג את ר' נתן שי' גרינברג, סמנכ"ל הביטוח הלאומי באומרו שעוזר הרבה ליהודים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יאריך ימים

מתעניין מה קורה עם זבולון. כיון שאני עוסק גם בתורה, אזי אני מתעניין מה יעשה עם זבולון... ויהי רצון שבכל אוני' תהי' קופת צדקה, וזה יחזק את הבטחון של האוני', ובמיוחד בזמן האחרון שהיו כמה מאורעות בלתי רצויים לאחרונה, ומכאן ולהבא אך בשורות טובות", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל הגנה על כל ארץ ישראל".

אחותו של הנ"ל ביקשה ברכה בצרפתית, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכה והוסיף: "כעת מתחיל ראש השנה לאילנות, היום הראשון ביחס לפירות, וחז"ל אמרו 'האדם עץ השדה', שכל אחד הוא בדוגמא של עץ פורח עושה פירות טובים".

• הילד אליהו שי' דיקשטיין מבאר שבע, אה"ק מסר חבילת ציורים באומרו (בסיוע אביו ר' משה שי'): זה מתנה מה"חדר" שלי בבאר שבע. כמו"כ אמר על יום הולדתו החל בקרוב, וביקש ברכה להיות חייל של הרבי שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א לקח את המתנה וחייך אליו מאוד, ואח"כ נתן לו חמשה דולרים באומרו: "זה בשבילך, וזה בשביל האבא שלך, זה בשביל כל גן ישראל, זה בשביל המתנה שהבאת לי, הצלחה רבה. שנה טובה".

• ר' יוסף ברוך שי' שפילמן מ"ועד הקהל" וכו' הציג את נציג משטרת ישראל בארה"ב אלוף דן שי' אוהד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "תודה על השמירה".

לבתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "לעזור לאבא".

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל העזר לבעל".

(41) = [זמן] ארוך לא ראיתי[ך]!".

(42) = "מן הסתם הרי ברכת יהודים בכל יו"ט".

(43) = "יש לכם את ההבטחה 'ואני אברכם' מהקב"ה עצמו".

(44) = "מה שתראה להוסיף, במילא שיהי' כפי שטוב".

(45) = "ושיהיו לך בשו"ט".

(46) = "את זה לתת לברכה בשביל האח ג'כ".

(47) = "בשביל כל המושפעים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "זָאָל זיין⁵³ ברכה והצלחה", ודולר שלישי באומרו: "און דאָס איז פאַר די מתנה"⁵⁴.

אח"כ אסף כ"ק אדמו"ר שליט"א את שלשת הדולרים שהיו מונחים על גבי השולחן, ונתן לו באומרו: "און דאָס אַריינלייגן אין די צדקה פושקע אין דער שול. איר וועט גיין מחיל אל חיל, און זאָל זיין אַ בית הכנסת, און אינגיכן צוזאַמענקלייבן זיך מיט אַלע אידן אין ארץ הקודש"⁵⁵, והרים את ידיו הק', ובתנועה מיוחדת אמר: "און מיטנעמען די געלט אויכעט מיט זיך, ממילא דאָרף מען זיך ניט שרעקן... זאָל זיין אין אַ גוטן אופן"⁵⁶.

לר' מרדכי שי' קנלסקי נתן דולר נוסף באומרו: "כפליים לתושי".

• לכ"א מהנימולים שיחיו אמר: "דאָברי טשאַס"⁵⁷.

• ר' ישראל שי' רוזנפלד הציג את מר תנחום שי' פאטרנוי, באומרו שהוא חתנו של מר מרכוס שי' כץ (גביר ידוע ממקסיקו), וביקש ברכה לפרנסה בהרחבה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס זאָלסט אָפגעבן אין צדקה פאַר אים"⁵⁸.

ר' ישראל רוזנפלד אמר שיש לו

(53) = שיהי'.

(54) = "וזהו בשביל המתנה".

(55) = "זוה תכניס בקופת הצדקה בביהכ"נ. תלך מחיל אל חיל, ושיהי' בית הכנסת, ובקרוב להתכנס עם כל בני' באה"ק".

(56) = "ולקחת את הכסף ג"כ עמך, ממילא לא צריך לפחד... שיהי' באופן טוב".

(57) = "בשעה טובה".

(58) = "זה תתן בצדקה בשבילך".

על ממלכתו, און טאָן אַ סאָך מער"⁴⁸.

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל העזר להבעל".

• להרב דוד מאיר שי' דרוקמן, רבה של קרית מוצקין, אה"ק אמר: "הצלחה רבה ומופלגה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "אָפגעבן אויף צדקה אין ארץ הקודש"⁴⁹.

• לא' שאמר אודות התספורת ("אָפּשערעניש") של בנו, אמר: "בשורות טובות, ותגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים".

• ר' מרדכי שי' קנלסקי מ"ברית אברהם" הציג כמה סנדקים, ולא' מהם אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה בסנדקאות, ווערן רייך"⁵⁰.

הנ"ל הציג את ר' יוסף יצחק שי' לזין באומרו שהי' ג"כ סנדק, ושעוסק ב"מבצעים" עם הנימולים אחר הברית, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה אין די אַלע מבצעים, בפרט אין מבצע תפילין"⁵¹.

לאשתו של הנ"ל נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה אין אַלע מבצעים"⁵².

אח"כ הציג ר' מרדכי שי' קנלסקי עוד סנדק – ר' דוד יעקב הכהן שי' כהנא, פרזידנט ביהכ"נ "אוהל יוסף יצחק", שהביא ג"כ כמתנה את תמונת ביהכ"נ מונחת ע"ג עץ יפה עם הקדשה ל-42 שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, עלי' חתומים ר"מ קנלסקי ורד"י כהנא.

(48) = ולעשות הרבה יותר.

(49) = "לתת לצדקה באה"ק".

(50) = להיעשות עשיר.

(51) = "הצלחה רבה בכל המבצעים, בפרט במבצע תפילין".

(52) = "הצלחה רבה בכל המבצעים".

מצוה⁶⁴.

• לאשתו של ר' משה שי' אדרעי מבית הספר למלאכה בכפר חב"ד, אה"ק נתן דולר נוסף באומרו: "פאר⁶¹ בית ספר למלאכה", דולר שלישי באומרו: "פאר אלע אידן אין כפר חב"ד"⁶⁵, ודולר רביעי באומרו: "שיהי' בהצלחה רבה, ולתת לצדקה בארץ הקודש".

• לצלם ר' לוי יצחק שי' פרידין נתן דולר באומרו: "הצלחה רבה", ודולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה מערער ווי ס'איז ביז איצטער"⁶⁶.

• עברה קבוצה שבאה מקאנארסי עם השלוחים ר' יהודה שי' פרידמן ור' ישראל שמעון שי' קלמנסון, ור' יהודה פרידמן מסר שני עותקים מספר תניא שהודפס בבית חב"ד קאנארסי (ולהעיר שבהקדשה שבסוף הספר נכתב בין השאר: "מוקדש לזכות נשיא דורנו – רבינו שבבבל מלכנו משיחנו שליט"א כ"ק אדמו"ר שליט"א", ו"יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד").

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "א' גרויסע ישר כח, און זאל זיין בשורות טובות. פאר א' ספר דארף מען צאלן, במילא דארף מען צאלן פאר די תניא'ס אויכעט"⁶⁷, ונתן לו שני דולרים, והמשיך: "און זאל זיין הצלחה רבה ומופלגה"⁶⁸.

עבר בנו של הנ"ל, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "תגדלו לתורה חופה ומעשים

יארצייט היום, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות".

הנ"ל הציג את אחותו באומרו שגם לה יש יארצייט היום, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות, פארן גאנצן משפחה"⁵⁹, והמשיך (בחיוך): "ער בעט זיך פאר אייך, מעגסט בעטן פאר אים..."⁶⁰.

• ר' אברהם שי' הולצברג מסר קובץ מנהגי חב"ד בעניני הריון ולידה כו', וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "דאָס איז פאָרן ספר"⁶¹, ודולר שלישי באומרו: "דאָס איז פאָרן הפצה"⁶².

• הילד יוסף יצחק שי' רייטשיק מלוס אנג'לס אמר שזכה בגורל שנעשה בין ילדי "צבאות השם", וביקש ברכה עבור הילדים, ומסר מכתב מהם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "אמן, הצלחה רבה", ועוד שני דולרים באומרו: "בשביל צבאות השם, ושיהיו בשורות טובות".

הנ"ל אמר שהלילה הוא נעשה בר מצוה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר חמישי באומרו: "האָבן אַ שנת הצלחה"⁶³, ודולר שישי באומרו: "לתת לצדקה מחר, ושתהי' חסיד ירא שמים ולמדן".

לאביו של הנ"ל, ר' שמעון שי', נתן דולר נוסף באומרו: "הצלחה פאר די בר

(64) = "הצלחה בשביל הבר מצוה".

(65) = "בשביל כל היהודים בכפ"ח".

(66) = "הצלחה רבה יותר ממה שעד עכשיו".

(67) = "ישר כח גדול, ושיהיו בשו"ט. בשביל ספר צריך לשלם, במילא צריך לשלם בשביל התניא'ס ג"כ".

(68) = "ושתהי' הצלחה רבה ומופלגה".

(59) = "בשו"ט, בשביל כל המשפחה".

(60) = "הוא מבקש בשבילך, מותר לך לבקש בשבילו...".

(61) = "זהו בשביל הספר".

(62) = "זהו בשביל הפצה".

(63) = "שתהי' לך שנת הצלחה".

(בהטעמה): "אמן".

• לא' שהקריא מפתק שמות שני אנשים הזקוקים לברכה, נתן דולר נוסף באומרו: "בשבילך", ועוד שני דולרים באומרו: "זוה בשביל שני האנשים האלו".

• לא' שביקש ברכה עבור אשתו שעברה התקפת לב (ל"ע) נתן דולר נוסף באומרו: "זוה בשביל האשה, בשורות טובות ורפואה קרובה".

• ר' אלימלך שי' קובלקין עבר עם כתה גדולה של ילדי תשב"ר מ"חדר" חב"ד במונסי.

הריל"ג אמר שאלו התלמידים מת"ת בספרניגפילד, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אין מאַנסי"⁷².

כשעברו הילדים, חיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעברם בצורה בולטת. לכמה מהם שאמרו "ווי וואַנט משיח נאָו" וכיו"ב ענה: "אמן".

לר' אלימלך קובלקין נתן דולר נוסף באומרו: "פאַרן גאַנצן חֲדָר"⁷³.

• ר' אהרן שי' חחיאשוילי הציג את ד"ר שלמה שי' יניץ מאוניברסיטת בר אילן, הפעיל למען קליטת אנשי מדע מקרב עולי גרוזי' באה"ק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ענה לכל הבקשות של הנ"ל בענינים פרטיים, כשנותן לו דולר מיוחד על כל בקשה ואומר: "תתן לצדקה בשביל כל אחד מהם", וכן בירכו בפעילותו הציבורית, והוסיף ואמר: "כעת מתחיל ראש השנה לאילנות, ומוסיפים חז"ל ש'האדם עץ השדה', אזי זה נמשך לכל אלו,

טובים, און ער זאָל לערנען תניא"⁶⁹, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "לכל המשפחה, בשורות טובות", והוסיף: "אויב איר האָט אַ קאַפי וועט ער קענען לערנען. – ניט מיט דאָס וואָס איר האָט מיר געגעבן, נאָר מיט אַן אַנדערער"⁷⁰.

הנ"ל הציג משפחה שתרמה להדפסת התניא, ובירכם כ"ק אדמו"ר שליט"א. לילדים שאמרו תודה, אמר: "צו געזונט"⁷¹.

לכמה מאנשי הקבוצה הנ"ל שביקשו ברכות לפרנסה, בירכם כ"ק אדמו"ר שליט"א לפרנסה בקרוב, וכן לאלו שביקשו עבור בריאות ענה: "בשורות טובות", "רפואה קרובה" או: "אמן, בקרוב".

• לא' שאיבד את קולו אמר: "ברכה והצלחה. תעשה כעצת רופא מומחה בענין זה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשורות טובות והצלחה רבה ורפואה קרובה".

• לא' שאמרה שבעלה רוצה לנסוע לאה"ק ושאלה האם זהו הזמן המתאים, אמר: "צריך להתייעץ עם רב שתספרי לו כל הפרטים", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "זה בשביל החלטה טובה".

• לא' שאמרה שעברה דירה, אמר: "בשורות טובות והצלחה רבה, משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "תניחי שם קופת צדקה בבית החדש".

• לילדה שאמרה בקול "ווי וואַנט משיח נאָו" אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א

(69) = ושהוא ילמד תניא.

(70) = "אם יש לכם עוד עותק הוא יוכל ללמוד. – לא עם מה שנתת לי, אלא עם אחר".

(71) = "לבריאות" [בבקשה].

(72) = "במונסי".

(73) = "בשביל כל החֲדָר".

שלום שי' ניו הגישו אלבום מ"מבצע חנוכה" של ישיבת ליובאוויטש בלונדון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שמסתמא זה יישאר אצלו, ונתן להם דולר נוסף באומרו: "בשביל האלבום", דולר שלישי באומרו: "זה בשביל הצלחה רבה של הישיבה. יש להם שם קופת צדקה מסתמא, שישומו בקופת הצדקה שבישיבה".

להת' שלום ניו (שהוא זוכה בגורל) נתן דולר נוסף באומרו: "בשביל לונדון", ודולר שלישי באומרו: "בשביל הזכי בגורל".

• ר' ליפא שי' ברנן – מארגן כינוס השלוחות ביקש ברכה להצלחת הכינוס, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה ומופלגה למעלה מן המשוער".

• הת' מרדכי שי' מהעשלי ממקסיקו אמר שרוצים לפתוח בית חב"ד במקסיקו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה בשביל בית חב"ד, הצלחה רבה".

הנ"ל (לא הבין) שאל: לפתוח?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה בשביל חב"ד...".

הריל"ג אמר שרוצים לפתוח בית חב"ד חדש, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כן, נכון הדבר".

לכל האנשים ולכל הענינים שהזכרת, ומוסיף ברכה והצלחה".

• הת' אשר שי' בן שמעון הציג את הרב שלמה אטלמן, רב הקהילה היהודית במרטינק, והלה שאל האם לאור המצב במדינתו כדאי לו להשאר, או שעליו לעזוב את המקום.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "את השאלות תשאל רב, ותמצא את התשובות".

הנ"ל שאל האם תהי' שם רעידת אדמה (כי לפי הערכות שונות קיים חשש כזה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "אין שום סיבה לפחד, צריך להיות בטחון".

הנ"ל שאל האם הוא יכול להיות שליח של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שליח?...".

הנ"ל אמר שכוונתו להיות שליח מצוה לעסוק בקרב בני הקהילה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אם אתה רוצה, תמסור ההודעה לכל הקהילה".

• הת' שלמה אליהו שי' דן הגיש מתנה מתלמידי "גן סיני" בצרפת (תמונת אילן ובו נראות תמונות של כ"ק אדמו"ר שליט"א), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "הצלחה רבה בכל מעשיך", ודולר שלישי באומרו: "בשביל המתנה".

• הת' ברוך שמואל שי' לוי והת'

יומן "בית חיינו"

חודש כסלו

שליט"א שטר א' לסידורו, חילק למזכירים, ויצא בשעה 3:34 כשמעודד את שירת מארש ר"ח כסלו.

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:20. ב"לכה דודי" עודד את השירה כרגיל, וב"בואי בשלום" ניגנו בניגון "ואני אבטח בך" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בחוזק משך זמן רב.

• יום שבת קודש פרשת

תולדות, יום הבהיר ב' כסלו –

• יום החזרת הספרים ל-770

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לשחרית בשעה 10:15.²

בקדושה, בקטע "תשכון תתגדל ותתקדש", עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה (ניגון שמח) כו"כ פעמים בחוזק, וחזרו על הניגון ג' פעמים.

קריאת ההפטרה היתה בקול גבוה יותר מהרגיל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות בשעה 1:48, כשהקהל מגן "שישו ושמחו בשמחת הגאולה". כ"ק אדמו"ר שליט"א התיישב, פתח את הסידור ואמר בפנים, וכשהגיש ר' בערל שי' יוניק את הגביע, סימן בתנועת ראשו הק' לתודה. אח"כ טעם מהיין וה"מזונות", ומיד התחיל בעניית "לחיים" לכאו"א מהקהל כשפונה בכל גופו הק' לכל צד, לעבר הכוסיות המושטות.

• יום שישי, א' כסלו – בדר"ח •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית כשבידו הק' רק הסידור (בלי התהילים, כבר"ח העבר, ובשונה מאתמול).

בהלל שרו "א-לי אתה" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק'.

בקריה"ת ומוסף הסדר ה' כאתמול. למוסף נכנס כעבור 20 דקות – ב-10:55, כשבידו (גם) ספר התהילים, וגם היום הסתובב בעלותו לבימה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 11:10.

כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה (שנערכה בזמן הקבוע), חילק מטבעות לצדקה לילדים למעלה ליד המעלית וכן שלשל כמה מטבעות לקופה.

גם בביהכ"נ המשיך לחלק מטבעות לצדקה כרגיל עד ארון הקודש, ואחרי שנגע בפרוכת עודד את שירת הקהל "ואני אבטח בך", וכן בעלותו לבימה (כשמסתובב כרגיל).

בסיום התפילה סימן לחלוקת דולרים. הכריזו קבלת שבת לשעה 5:15, ואח"כ ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א וחילק שטר א' של דולר לכאו"א במשך 10 דקות לערך.¹

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר

1) בא' היומנים צויין כי זו היתה הפעם החמישית של חלוקת שטרות השבוע: ביום ראשון בצהריים כרגיל בכל שבוע, ביום שני בערב ביחד עם הקונטרס והלעקאץ, ביום רביעי בערב אחרי שיחת הק', אמש לאחר תפילת מעריב והיום, יום שישי, אחרי מנחה.

2) ע"פ א' היומנים נכנס בשעה 10:05.

היחידה הנדרש מכ"א, שזה "לדעת זה התינוק" – שבאם ידברו עם ה"תינוק" על גילוי היחידה, אינו יודע כלל על מה מדובר; הענין היחידי שיודע הוא – הקב"ה, עצומ"ה בעצמו, ובה חדורה כל מציאותו. בתוך הדברים התבטא שגם אם התינוק ימצא ב"גורד שחקים", הרי הוא יודע שישנו ענין שלמעלה הימנו.

אחרי השיחה, בהמשך לסיום השיחה (שדיבר אודות כך שיש כבר את ה"פתקא טבא" של הושענא רבה וכו'), שרו את ניגון ההקפות לשמח"ת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד את השירה כו"כ פעמים.

אחרי הניגון פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמאלו לעבר האורחים (קבוצה מקולומבי ע"י השלוחים ר' יהושע בנימין שי' רוזנפלד ור' יוסף יצחק שי' ליברוב) שעמדו בצד מערב ואמר: **"ס'איז אָנגעקומען אַ קבוצה פון אידן ממדינה אחרת, וואָס זיי זיינען בגדר אורחים. און וויבאַלד אַז הכנסת אורחים איז גרעסער אפילו פון קבלת פני השכינה – וועלן זיי מסתמא זאָגן 'לחיים', און דער שליח וואָס האָט זיי געבראַכט וועט זיי העלפן, און דאָס וועט זיין אַ התחלה טובה צו דער 'לחיים' וואָס וועלן זאָגן איש לרעהו ואשה לרעותה בגאולה האמיתית והשלימה, בארץ הקודש ובירושלים עיר הקודש ובהר הקודש ובבית המקדש"**.

לאחרי שאמרו "לחיים" וכו', שרו "דידן נצח" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד את השירה בחוזק ובפרט לעבר האורחים.

שרו כרגיל "זאָל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד את השירה בחוזק לכל עבר, ובאמצע התחיל לעווד באופן מפליא בשתי ידיו הק' יחד בתנועות חזקות מאוד. כן עווד לעבר ר' יששכר דוב שי' ווייס.

באמצע הניגון נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א חתיכת מזונות לילדי שארף שי'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח את ההתוועדות במילים: **"ס'איז אַ חסידישע פאַרבריינגען פאַרבונדן מיט אַ מאורע, וואָס אַלץ איז בהשגחה פרטית, וואָס בנוגע לזמננו איז דאָך 'להביא לימות המשיח'"**. בין הדברים אמר שנמצאים בזמן שמשיח "לחום מלחמת ה' וינצח" ועד"ז אצל כאו"א, שמגלה את בחי' ה"יחידה" – ניצוץ מה"יחידה" הכללית – שבו, ע"י החלטה תקיפה במלחמתו שלו.

שיחה א' ארכה כ-55 דקות. לאחרי השיחה שרו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד את השירה פעמים רבות בחוזק רב לכל עבר ובפרט בקטע הידוע שחזרו עליו כמה פעמים. כמו"כ עווד במיוחד לעבר האורחים ששרו ורקדו בהתלהבות (וראה לקמן).

באמצע הניגון פנה לשמאלו לעבר הת' יוסף יצחק שי' חדקוב שישב על הרצפה במקום סבו הרחמ"א שי' חדקוב (שנעדר מההתוועדות). הנ"ל ניגש וביקש ברכה עבור סבו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה לו: **"רפואה קרובה"**.

שיחה ב' ארכה כרבע שעה, ובה המשיך לבאר בעומק יותר את גילוי

(4) = "באה קבוצה של יהודים ממדינה אחרת, שהם בגדר אורחים. ומכיון שהכנסת אורחים גדולה אפילו מקבלת פני השכינה – מן הסתם הם יאמרו 'לחיים', והשליח שהביאם יעזור להם, וזו תהי' התחלה טובה ל'לחיים' שיאמרו איש לרעהו ואשה לרעותה בגאולה האמיתית והשלימה כו"י".

(3) = "זוהי התוועדות חסידית הקשורה עם מאורע, שהכל הוא בהשגחה פרטית, שבנוגע לזמננו הרי זהו 'להביא לימות המשיח'".

ואח"כ שוב מהכוס לבקבוקים בעת החלוקה - ומילא מהזכוכית לכוסו).

לראשון שלקח משקה מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א מהגביע עצמו. לכו"כ מהלוקחים אמר: "לחיים ולברכה", ולכמה הוסיף: "ברכה והצלחה". לאחרון הלוקחים - ר' משה שי' אדרעי, הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שיכריז.

בסיום החלוקה החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל והמשיך בעידוד השירה. אח"כ הזכיר ע"ד אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:10 לערך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א בירך מתוך הסידור, נטל את ידיו הק' ונעמד לתפילת מנחה.

לאחרי הגבת הס"ת, סגר כ"ק אדמו"ר שליט"א את סידורו וניגש לנשק את הס"ת, וכשהס"ת התחיל ללכת לעבר ארון הקודש - פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב את סידורו.

הכריזו תפילת מעריב לשעה 5:30, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ כשהשעה סמוכה לשקיעה.

• מוצאי שבת קודש •

לתפילת מעריב נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 5:30 לביהכ"נ הגדול, עקב ריבוי האורחים.

מאוחר יותר התארגנה קבוצת שלוחים ישראלים להתוועדות ריעים על בימת ההתוועדות. נפלא ה' להווכח שאת רוב המשתתפים ניתן לזכור בקלות כחובשי ספסלי 770 בשנים האחרונות,

שיחה ג' ארכה כרבע שעה, ובה העמיק כ"ק אדמו"ר שליט"א יותר ויותר בהפשטת הדברים בביאור ארוך באופן נפלא, בענין גילוי היחידה שבנפשו שאפשרי "מיד שניעור משנתו" עוד לפני ברכת התורה וכו', כיון שזהו ענין שלמעלה מכל הבנה והשגה, ומושלל מכל השלילות כו' - וההתבוננות היא (רק) בתוכן המכוון ב"עצמות ומהות" - "לדעת זה התינוק". בסיום השיחה עורר שיש לדאוג לכך שלכאו"א יהי' את כל הדרוש לצרכי השמחה של חודש כסלו, כולל המנהג של חלוקת דמי חנוכה.

בסיום השיחה הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"ד חלוקת המשקה, והיו ביטויים מיוחדים כשבין השאר דיבר על כך שבכחו של יהודי להישאר נשמה בגוף ובכל זאת להתעלות מעל כל עניני עוה"ז בדומה לאדם שנמצא על הירח, ושאלו שהעמידו בקבוקי משקה יעלו מלמטלמ"ע ויפעלו את ההתעלות הזו, ואח"כ ימשיכו את המשקה מלמעלמ"ט, וכאשר יתעלו למצב שנעלה יותר מהחלוקה בין מעלה ומטה יהי' בכחם לארגן התוועדויות חסידיות, ויזכו ל"כל יושבי' עליי" (שכל בני' יהיו ביחד) עי"ז שיערכו התוועדות ועוד התוועדות ועוד התוועדות, עד ל"טוב לב משתה תמיד" בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

אחרי השיחה היתה חלוקת המשקה. גם השבוע היתה כמות גדולה של בקבוקים - 58 במספר, והחלוקה ארכה רבע שעה. הסדר ה' כמו בשבוע שעבר (אחרי שהמזכיר העלה את כל הבקבוקים לשולחן, מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א תחילה מהבקבוקים לכוסו, וכשה התמלא - לשתי כוסות זכוכית,

והשמועה אומרת כי יתכן שהדבר יהי לסדר קבוע כל ימות החורף) בשעה 1:45. לאחרי התפילה נכנס לחדרו הק' למשך 10 דקות לערך, ואח"כ יצא לחלוקת הדולרים.

חלוקת הדולרים

החלוקה ארכה 4 שעות ו-20 דקות לערך, מהשעה 2:08 עד השעה 6:27, וכעבור כמה דקות נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב. בעלותו לבימה הסתובב ועודד, שלא כרגיל אחרי חלוקת דולרים (שבד"כ ניגש ישר לסטנדר).

באמצע "עלינו" הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א כשרוחש בשפתיו הק'. אח"כ הסתובב חזרה וסגר את הסידור, והסתובב שוב והמשיך לרוחש בשפתיו הק' כשפניו לעבר הקהל.

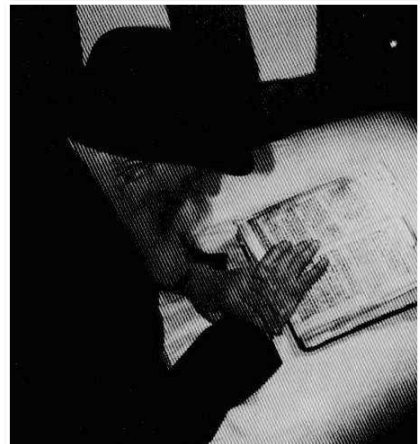
כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ אחרי התפילה בירך נוסעים כרגיל, וכשהגיע ליד המעלית למטה, ניגש יהודי בבהלה למזכיר ושאלו (באנגלית) האם יכול לשאול משהו (את כ"ק אדמו"ר שליט"א). לפני שהמזכיר הספיק להשיב פנה אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א ושאלו: לשאול מה? הלה אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שאיחר לדולרים וברצונו לבקש את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב

ועתה גדלו והצליחו וגם עשו פרי. הרב זמרוני שי' ציק מבת ים הי' ראש המדברים, ובסיום ההתוועדות המלבבת הסכימו כולם בלבב שלם להיפגש שוב בבואם למקום השליחות - לאה"ק, "להיקהל ולעמוד על נפשם" - לשמר את החיות שקיבלו כאן מתוך התוועדות נוספת. וברוח דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בסיום ההתוועדות היום: "בעריכת התוועדות ועוד התוועדות ועוד התוועדות..."

• יום ראשון, ג' כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:25! היו שהתחילו לנגן "מהרה ישמע", כיון שע"פ הידוע ביום זה הי' קישורי התנאים של כ"ק אדמו"ר שליט"א עם - להבחל"ח - הרבנית נ"ע⁵. לאחרי התפילה הכריזו שיתפללו מנחה "כשיהיו מוכנים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא לתפילת מנחה בג"ע התחתון (כמו בשבוע שעבר,

תפילת מנחה בג"ע התחתון

(5) להעיר אשר מאוחר יותר נתגלה שטר התנאים, שם נכתב התאריך ו' כסלו. המו"ל.

מביהכ"נ בירך נוסעים, וכן ליד המעלית למטה.

ליד המעלית עמד הרה"ג הרב שמואל שי' אונסדורפר, מחשובי חסידי קלויזנבורג, והוא אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שהוא נוסע לאה"ק. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו: "עס שטייט אין גמרא אז ווען מ'גייט אין ארץ ישראל ווערט מען צוויי מאָל אזוי פיל [קליגער]".

לפני תפילת מנחה קיבל חתן את הסידור בג"ע התחתון מיד כ"ק אדמו"ר שליט"א, בצירוף מטבעות לצדקה. כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מג"ע התחתון, חילק מהמטבעות שנשארו בידו, ולאחר שהוסיף הרי"ג חופן מטבעות נוסף לידו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלק לכל הילדים.

הראשון השאיר את ידו פתוחה וקיבל 3 מטבעות, ולאחד הילדים הניף כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו מול פניו להסב את תשומת ליבו. אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לקופת הצדקה ושלשל בה מספר מטבעות.

גם כשנכנס לביהכ"נ חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א מטבעות לצדקה לילדים לכל אורך הדרך (ותוך כדי גם עודד מפעם לפעם את שירת הקהל "שישו ושמחו בשמחת הגאולה"), ולפני עלותו לבימת התפילה נתן גם לשני בחורים שנעשו זה עתה בר-מצוה.

כשעלה על הבימה, הבחין בשלשה ילדים שעמדו בצד ימינו בסוף הבימה ליד הקיר הדרומי, וסימן לעברם ואף

לו (באנגלית): "ה' יברך אותך בכל מה שתעשה, ברכה והצלחה".

• יום שני, ד' כסלו •

בתפילת שחרית אחרי החזרת הס"ת לארון הקודש, המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעמוד זמן מה כשפניו לארון הקודש ואח"כ הסתובב בחזרה לסטנדר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע למקוה בשעה 1:40 לערך, וכשיצא חילק מטבעות לצדקה לנוסעים וילדים. מהמקוה חזר בשעה 2:45.

לאוהל נסע בשעה 3:40 לערך, וכשיצא בירך נוסעים ונתן להם ולעומדים שם מטבעות לצדקה.

מהאוהל חזר בשעה 6:05 לערך, וכעבור כ-10 דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב.

בצאתו מהתפילה הגיש א' את ידו לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א לחצה בחמימות.

בערב התקיימה ב-770 למעלה שמחת הבר מצוה של בנו של ר' דוד שי' נחשון, מנהל נידות חב"ד - ה"טנקים" באה"ק. השתתפו בה בני המשפחה, הסבא ר' זלמן שי' אבלסקי השוהה בימים אלו בבית חיינו, ידידי המשפחה ורבים מהתמימים, והיתה זו מסיבה חסידית מרשימה.

• יום שלישי, ה' כסלו •

בתפילת שחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א ב-10:15. אחרי התפילה בצאתו

(8) = "כתוב בגמרא [ראה כתובות עה, א] שכאשר הולכים לארץ ישראל נעשים פי שנים ככה [בחכמה]."

(6) ע"פ א' היומנים הוסיף כאן: "ובכל המצטרך".

(7) ע"פ א' היומנים נסע בשעה 3:20.

בצאתו מהתפילה בירך נוסעים למטה וכן למעלה, ושם הוסיף **בָּאָן וואַיאָזש**¹⁰ לדובר צרפתית.

• יום רביעי, ו' כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 9:59.

לתפילת מנחה נכנס מעט מאוחר מהרגיל, ובכניסתו לביהכ"נ נופף בידו הק' לעבר ילד שקרא "רבי", וכן בצאתו אחרי התפילה קרא הילד הנ"ל "רבי" ושוב נופף לעברו. טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה.

לקראת ט' ויו"ד כסלו, היום יצא לאור בפעם הראשונה קונטרס מאמר "דור לדור" מכ"ק אדמו"ר האמצעי. תאריך הפתח דבר הוא: "ר"ח כסלו". [היו ששמו לב לעובדה כי בין שלל הנושאים המבוארים בקונטרס זה, יש ביאורים על פרק צדי"ק בתהילים].

תפילת מעריב היתה בשעה הרגילה. אחרי התפילה בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א שורה ארוכה של נוסעים, וחזר על הברכה יותר מפעם אחת; בתחילה אמר: **"פָּאָרט געזונטערהייט, זאָל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה"**, וכעבור כמה פסיעות הוסיף: **"בשורות טובות, הצלחה רבה"**.

בצאתו מהמעלית למעלה עמדה קבוצה של ילדים ושרו בהתלהבות "שישו ושמחו בשמחת הגאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק'.

השירה בימים אלו היא פעמים

התחיל להתקרב לעברם, והם ניגשו וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן להם מטבעות לצדקה, ואח"כ פנה מיד לסטנדר ולא הסתובב לעודד את השירה. התפילה התחילה ב-3:25.

בעת התפילה נכח כ"ק האדמו"ר מלעלוב שליט"א, ובקדיש האחרון הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעברו כמה פעמים. בצאתו, עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה ובירך נוסעים. כן עמדו ליד המעלית, למטה ולמעלה, נשים שנוסעות וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכם ועודד לעבר ילדים שעמדו שם.

בשעה 4:30 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לכיוון השמאלי מ-770 - עם המזכירים הרחיק (שנהג) והריל"ג (כ"ק אדמו"ר שליט"א ישב מאחורה).

[מאוחר יותר, נודע פשר נסיעה זו: בתקופה האחרונה ביקר רופא עיניים אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א, וביצע החלפה במספר המשקפיים. כעבור שבוע ביקש כ"ק אדמו"ר שליט"א שיקראו לרופא שוב, משום שעדיין אינו מבחין בכירור באותיות קטנות. הרופא הגיע, וחיוה את דעתו שיש לערוך בדיקה במרפאתו שבמנהטן ע"י מכשיר מסויים שלא ניתן להביאו ל-770, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הסכים לנסוע לבדיקה, והגיע למרפאה בשעה שהיתה ריקה מאנשים].⁹

כ"ק אדמו"ר שליט"א חזר בשעה 7:20, ולאחרי כמה דקות נכנס לתפילת מעריב. כשיצא לתפילה, הניף את ידו הק' לעבר העומדים ליד המעלית למעלה, ולמטה עודד את השירה על הבימה והסתובב כרגיל.

(10) = "נסיעה טובה".

(11) = "סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה".

(9) ראה גם לקמן י"ג כסלו.

טרם צאתו מביהכ"נ בירך נוסעים.

בשעה 1:55 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה. ליד בנין המקוה חילק מטבעות לצדקה לילדים שהיו שם עם אמותיהם, ומהמקוה חזר בשעה 2:45.

לאוהל נסע בשעה 3:20 לערך, ולפני כניסתו למכונת חילק מטבעות לצדקה לכל אלו שעמדו שם, כולל חברי המזכירות וכו'.

נודע כי בדרך לאוהל, התעניין כ"ק אדמו"ר שליט"א אצל המזכיר אודות שליח מסויים של לשכת "עזרת אחים" ברוסי' בקשר לפרטי מצבו שם, ואף שאל האם אגר תפוחי אדמה לחורף, וכמה ק"ג!

מהאוהל חזר בשעה 6:40 לערך, וכשיצא מהמכונת אחז בידו הק' ספר "רמב"ם לעם".

כעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בצאתו מג"ע התחתון, לפני שנכנס למעלית, נפנף בידו הק' לעבר הילד שמואל שי' רוזנפלד (בנו של ר' ישראל שי').

בכניסתו לביהכ"נ נתן מישהו מעטפה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניחה בסידורו. בדרכו למקומו עודד את שירת "ניע זשוריצי חלאפצי", ובמיוחד כשהגיע לבימה.

השיעור בעניני גאולה ומשיח המתקיים מידי ערב בזא"ל הקטן למעלה, התקיים גם הערב וב"שטורעם" מיוחד. מגיד השיעור הי' ר' דוד שי' פלדמן, והוא לימד את ה"הנחה" של ש"פ תולדות (שיצא לאור השבוע) בה מדובר רבות על התחדשות הגאולה מצד עצם נשמתו של יהודי.

"ואני אבטח בך", פעמים "שישו ושמחו בשמחת הגאולה" ופעמים "דין נצח".

תפילות מנחה ומעריב היו כרגיל. ואולי כדאי לציין בקצרה מהו "כרגיל":

כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילות, מעודד את השירה מפעם לפעם, או מניף את ידו הק' לעבר אנשים או ילדים העומדים לאורך הדרך, עד הגיעו למקומו, שם מסתובב בד"כ ומעודד פעם או פעמיים לעבר הקהל.

בסיום התפילות, בעודו על בימת התפילה מתחיל לעודד בידו הק' (לפעמים עוד קודם שמתחילים לשיר), ובד"כ מעודד אז לכיוון המתפללים מאחורי הבימה, וממשיך לעודד את השירה אחרי שיורד מהמדריגות עד הגיעו לחדרו הק'.

• יום חמישי, ז' כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילות שחרית בשעה 10:27!

לפני קריאת התורה המתינו מעט עד שפנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר ארון הקודש, ומיד אחרי פתיחת הארון החזיר כ"ק אדמו"ר שליט"א את פניו לסידור, ופנה שוב רק כשהוציאו את הס"ת.

כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה לעלייתו, השאיר את סידורו פתוח על הסטנדר (שלא כרגיל לאחרונה).

אחרי הגבהת הס"ת, רמז כ"ק אדמו"ר שליט"א למגבלי שיחזיק את הס"ת בצורה הנכונה.

אחרי שהחזירו את הס"ת לארון, נשאר כ"ק אדמו"ר שליט"א לעמוד זמן מה כשפניו הק' לעבר ארון הקודש.

ומיד יוחזרו הספרים למקומם האמיתי, ו"עד שאנשי אבשלום התפללו לשלום של דוד".]

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:35.

ב"לכה דודי" עודד את השירה, ומפעם לפעם באופן חזק. בסיום ניגנו ניגון שמחה דשמח"ת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך לעודד למשך זמן.

• יום שבת קודש פרשת ויצא,

ט' כסלו – יום ההולדת

ויום ההילולא של כ"ק

אדמו"ר האמצעי •

לתפילת שחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 10:28!

בקדושת שחרית, ב"ממקומך" ניגנו את הניגון של "פדה בשלום", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר.

לערך בשעה 1:51 (!) ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות. הקהל ניגן "מהרה ישמע" (בקשר עם יום הבהיר י"ד כסלו המתברך משבת זו).

לאחרי ברכת בופה"ג ניגנו כרגיל "זאָל שוין זיין די גאולה". כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה, ובאמצע נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

את שיחה א' פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א באומר: "פותחין מיט אַ ענין שהזמן גרמא: ס'איז דאָך תשעה ימים בחודש כסלו, וואָס דאָס איז דאָך דער יום הולדת ויום ההילולא פון דעם מיטלען

• יום שישי, ח' כסלו •

בשעות הבוקר יצא לאור "קונטרס יו"ד-י"ד כסלו תשנ"ב", ובו מאמר ד"ה "פדה בשלום" מהתוועדות ש"פ ויצא, יו"ד כסלו תשכ"ב. הפתח דבר נושא את התאריך: "עש"ק פ' ויצא".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:20 לערך. בצאתו מהמעלית, נפנף בידו הק' לעבר שני ילדים שעמדו שם.

בשעה 3:25 נכנס לתפילת מנחה. לפני התפילה נתן את הסיידור לחתן וכן נתן לו מטבעות לצדקה, ובכניסתו לביהכ"נ המשיך לחלק מטבעות לילדים לכל אורך הדרך, וכן ניגש לקופה הגדולה (של ביהכ"נ) ושלשל לתוכה כמה מטבעות. באמצע נגמרו המטבעות, והריל"ג נתן לכ"ק אדמו"ר שליט"א עוד חופן מטבעות.

בעלותו לבימה הסתובב כרגיל ועודד את שירת "ניע זשוריצי חלאַפציי" (ששרו בקשר עם ט' כסלו, יום ההולדת ויום ההילולא של כ"ק אדמו"ר האמצעי).

אחרי התפילה הכריזו על קבלת שבת בשעה 5:15, ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "ופרצת".

ב"מבצעים" של היום שוב חולקו דפים מיוחדים של "קידוש לבנה" בשפות שונות לקראת מוצאי שבת¹².

[היום מלאה שנה שלימה מיום שנסעו לרוסי חברי "אגודת חסידי חב"ד" דרוסי' לפעול בקשר עם פדיית הספרים דרבותינו נשיאנו, ויה"ר שתיכף

(12 ראה יומן יו"ד מרחשון (לעיל ח"א ע' 607).

לאחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק לעבר האורחים ובפרט בקטע הידוע שעודד לפי הקצב וחזרו עליו כו"כ פעמים. באמצע הניגון, כשהביט לעבר האורחים, הם התחילו לצעוק "לחיים, לחיים", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד לעברם כמה פעמים (והם חזרו וצעקו "לחיים" כל הזמן שכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד לעברם).

שיחה ג' ארכה כרבע שעה, ובה אמר שבהתוועדויות יו"ד כסלו יש לדבר על ההכנות להתוועדויות די"ט כסלו וחנוכה. בסיום השיחה התבטא שאין צורך "לעלות מלמטה למעלה" (לחלוקת המשקה), כיון שנמצאים למעלה מהענינים דמטה ומעלה.

לאחרי שיחה זו שתה כ"ק אדמו"ר שליט"א את רוב הכוס, ומיד המשיך בשיחה ד' - תוך שמנגב את שפתיו הק' במפית.

שיחה זו ארכה כמה דקות, ובה הזכיר אודות חלוקת המשקה, ואמר ש"מהם יראו וכן יעשו רבים" בימים הבאים אם ח"ו תתעכב הגאולה עוד ימים אחדים, עד אחרי ג' ימי הקדושה - ערב שבת, שבת וי"ד כסלו, עד יום שני שבו נבראה המחלוקת - כי המחלוקת היא לשם שמים.

היו כ-22 בקבוקים, והסדר הי' כמו בשבוע שעבר (וכשהתמלא הגביע - השתמש בכוס הזכוכית). חלק מהלוקחים היו שלוחים שנשאר מאז כינוס השלוחים העולמי, וכעת הם שבים למקומותיהם לארגן את פעילות י"ט כסלו וחנוכה.

באמצע החלוקה הביט כ"ק אדמו"ר

רבי'ן¹³. השיחה ארכה כ-20 דקות, ובה עורר בין הדברים על קיום המנהג ד"מעות חנוכה", וכמו"כ התבטא על לימוד עניני הגאולה שזהו: "מנהג דורנו וזמננו זה".

לאחרי שיחה זו החלו לנגן "מהרה ישמע". כ"ק אדמו"ר שליט"א טרם עודד, ומיד התחילו לנגן את ניגון ה"קאפעליע" לכ"ק אדמו"ר האמצעי, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה מפעם לפעם בתנועות חזקות (בעיקר בחלק ה"מארש"), ובפרט לעבר קבוצת האורחים ממונטריאול (שהובאו ע"י השליח ר' מנחם מענדל שי' רסקין), כו"כ פעמים באופן חזק, והקהל ניגן בשמחה רבה.

שיחה ב' ארכה כ-30 דקות, ובה אמר שההוראה שאותה יש לקחת מהתוועדות זו היא - הוספה בלימוד תורתו של בעל ההילולא וההולדת ובאופן ד"רחובות הנהר". במהלך השיחה התבטא כ"ק אדמו"ר שליט"א שהדבר היחידי שנשאר הוא שצריכים לפתוח את העיניים לרווחה, ואז יראו שכבר מוכנים לסעודה - שולחן ערוך - וכבר יושבים ליד השולחן!

בהמשך גילה קשר מיוחד בתיבת "מטה" בפירוש של "מטתו שלימה", בפירוש של "מטה ומעלה" ובפירוש של "מטה האלקים בידו". בסיום עודד על עריכת ריבוי התוועדויות יו"ד וי"ט כסלו: "עד כי חדל לספור". את השיחה סיים במילים: "בנערינו ובזקנינו, בבנינו ובבנותינו", ומיד המשיך ואמר: "לחיים" ושתה מהכוס.

13 = "פותחין בענין שהזמ"ג: הרי זהו תשעה ימים בחודש כסלו, שזהו הרי היום הולדת ויום הילולא של אדמו"ר האמצעי".

• מוצאי שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילה מעריב בשעה 5:32 - לביהכ"נ הגדול, עקב אמירת הקדיש.

בסיום התפילה אמר את הקדישים מתוך הדף. ב"עושה שלום" שבב' הקדישים, הניד את ראשו הק' לשמאל, ימין ואמצע (כמו בסיום שמו"ע - ושלא כרגיל בקדיש).

לאחרי קדיש בתרא המשיך לומר משניות מתוך הדפים למשך כשתי דקות (וראה לקמן). המבדיל המתין עד שכ"ק אדמו"ר שליט"א סיים, ואז התחיל בהבדלה.

בסיום הבדלה נחפזו כולם החוצה לקידוש לבנה, אך שלא כרגיל - המתינו זמן רב עד שיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בשעה 6:02 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לקידוש לבנה (הסטנדר הוצב בסוף החני' - רחוק יותר מהבנין). בצאתו, משך לרגע בשפת הכובע (בגלל הרוח החזקה שנשבה), וטרם שהתחיל הביט לעבר הלבנה, וכן שוב אחרי "הללוי-ה" כרגיל.

לאחרי "עלינו" אמר את הקדיש מתוך הסידור, ולפני שפסע ל"עושה שלום" סגר את הסידור. ב"עושה שלום" פנה הפעם לימין, שמאל ואמצע (כרגיל בקדיש).

אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לפנות לשמאלו, ושוב פנה לסטנדר ופתח את הסידור (היו שחשבו שעומדת להיות שיחה והחלו להדחק קדימה...), ואמר כמה משניות מתוך הדפים ואמר קדיש דרבנן מתוך הדף!

באמצע הקדיש, אחרי שסיים

שליט"א על חתיכת נייר שהיתה על הרצפה, עד שילד הרימה.

לאחרי החלוקה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על המזכיר, וכשנענה בחיוב שהסתיימה החלוקה - פנה והתחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, וטעם מה"מזונות" וענה "לחיים" לקהל. אח"כ עודד את השירה כמה פעמים, ובתנועה הידועה עודד לעבר האורחים לפי הקצב, וחזרו עלי' 10 פעמים (והאורחים - שלא הכירו את הניגון - צעקו "לחיים" על כל תנועה ותנועה, וכנ"ל), ואח"כ המשיך לעודד לעברם בתנועות מהירות שוב ושוב.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה (ולהעיר שזה שבועיים שלא שרו "שיבנה ביהמ"ק!").

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:40 לערך.

בעת שנטל כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידיו הק' לתפילת מנחה, ניגנו "מהרה ישמע".

במנחה עלה כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלישי (קראו בס"ת של משיח).

ב"שים שלום" עודד את השירה בידו השמאלית פ"א, ואח"כ בידו הימנית, ואח"כ המשיך לעודד בשתי ידיו הק' יחד.

בעת קדיש בתרא הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לימינו והביט לעבר המשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג שאמר קדיש.

אחרי התפילה הכריזו על תפילת מעריב לשעה 5:20, ובשעה 4:00 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ.

גימטריאות ופרפראות.

אח"כ התוועדו המשפיע ר' אלי חיים שי' רויטבלט ור' שלום שי' מרוזוב.

במקום אחר התקיימה מסיבה מיוחדת לאורחים ממונטריאול שנכחו כאן השבת. האורה של מסיבה זו הי' ר' דוד שי' בוסקילה - מתרגם התניא לערבית.

הלילה נודע, מפי השמועה, שכ"ק אדמו"ר שליט"א יסע מחר לאוהל.

• יום ראשון, י' כסלו -
חג הגאולה של כ"ק
אדמו"ר האמצעי •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לשחרית בשעה 10:35 לערך (!) כשמעודד את שירת "ואני אבטח בך". לפני "הודו" אמר קדיש מתוף הדף (וכן את הקדישים שלאחרי זה, וכדלקמן).

ב"שיר של יום" האריך מעט, ואחר שסיים הש"ץ בקול אמר קדיש מתוך הדף. לאחרי "עלינו" וקדיש יתום, הזיז את הסידור קצת לצד שמאלו ופתח את התהילים על קצה הסידור (שנשאר פתוח) מימין, ואחרי אמירת תהילים אמר קדיש מתוך הדף שבסידור (ולא כרגיל - מזה שבתהילים), אח"כ הביט בסוף התהילים, הוציא את הדף מהסידור והניחו על החלק העליון של הסטנדר ודפדף לדפי המשניות (והתהילים נשאר פתוח - תחוב בחלק של הסידור שהי' פתוח מקודם), ואמר משניות למשך 3 דקות. אחרי המשניות לא העביר את ידו על מצחו - אך שהה מעט יותר מהרגיל, ואמר קדיש דרבנן מתוך דפי המשניות, ואח"כ הכניס את הדף הראשון לסוף

"דאמירן בעלמא ואמרו אמן", המשיך: "יהא שלמא רבא" ונעצר, המשיך שוב: "תושבחתא ונחמתא" ונעצר שוב, והמשיך "על ישראל" כרגיל. ב"עושה שלום" פנה לשמאל, ימין ואמצע (כבמעריב).

כ"ק אדמו"ר שליט"א לא ניער את הציציות, אלא פנה מיד לחזור כשמאחל לכל צד: "א גוט חודש"¹⁴¹, ונכנס לחדרו בשעה 6:15 לערך.

בחוץ רקדו אנ"ש והתמימים למשך זמן.

מאוחר יותר הודיע כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"י הריל"ג שאמירתו קדיש דרבנן אחרי קידוש לבנה הי' ענין פרטי, ואין זו הוראה לרבים, ושינהגו כמו שנהגו עד עכשיו.

בלילה התקיימה התוועדות חסידים מפוארת בקשר עם ט"ו-י"ד כסלו, בשילוב סיום הלכות שבת והתחלת הלכות עירובין ברמב"ם, בהשתתפות קהל רב.

ארגן את ההתוועדות ר' מנחם שי' גרליצקי, והנחה ר' יקותיאל שי' ראפ שקישר בין הסיום לשאר שיעורי התורה של היום. נשאו דברים: ר' שמואל שי' הבר שערך את הסיום, ר' משה שי' בוגמילסקי שהתחיל את ההלכות החדשות ור' יהודה שי' קעלער שדיבר בעניני בית המקדש.

אורח הכבוד הי' הרב מאיר שי' מזוז - ראש ישיבת "כסא רחמים" ורב עדת יהודי טוניס באה"ק, שנשא דברים בשבחה של אכסני' ובגדולתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, תוך ששזור בדרשתו

(14) = "חודש טוב".

בקדיש) מניח כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו הימנית הק' על משענת הסטנדר, ולפעמים גם נשען בידו השמאלית הק' על הקיר].

אח"כ נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו, וכעבור כ-10 דקות, בשעה 2:11, יצא לחלוקת הדולרים שהסתיימה בשעה 5:39.

חלוקת הדולרים

כעבור כמה דקות נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב, תוך שהוא רוחש בשפתיו הק' לכל אורך הדרך. בסיום התפילה יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה.

בשעה 8:15 בלילה לערך נכנס לג"ע התחתון הרב דוד משה שי' רוזן - רבה הראשי של מדינת רומני, ולאחר זמן מה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לג"ע התחתון ודיבר איתו (לבד!) עד השעה 9:53 לערך. [האירוע יכול הי' שלא להוודע כלל, אילולא בחור שהכירו ונתן לו "שלום עליכם", והלה השיב בחפזון כי הוא ממחר, וכששאל הבחור לאיפה, ענה: לרבי...].

אח"כ ליווה אותו כ"ק אדמו"ר שליט"א עד תחילת המדרגות היוצאות לפתח החני'.
 [יש לציין שבתפילות אלו המתקיימות בימי ראשון בג"ע התחתון, מוצב הכסא לימין כ"ק אדמו"ר שליט"א (ולא מצד שמאל, ככתפילות בביהכ"נ - מחמת שהסטנדר עומד בסמיכות לקיר השמאלי), ובעת שפוסע לאחוריו ל"עושה שלום" (בסיום שמו"ע, וכן היום

הסידור וסגר את הסידור, ואח"כ סגר את התהילים.

בכל הקדישים, פנה ב"עושה שלום" לימין ואח"כ לשמאל ואמצע, כרגיל.

אחרי התפילה הכריזו על מנחה "כשיהיו מוכנים", וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "ואני אבטח בך". טרם צאתו בירך נוסעים כרגיל; ביניהם בלטה קבוצת התמימים שנוסעים לרוסי' ע"י ארגון "חמ"ה".

אחרי התפילה נודע שהסדר יהי' כרגיל בכל יום ראשון בשבועות האחרונים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא לתפילת מנחה בג"ע התחתון בשעה 1:50 לערך. עמדו שני חתנים וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לא' מהם את הסידור, ואח"כ נתן להם ולכל שאר הנוכחים מטבעות לצדקה, ולמשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג נתן שני מטבעות. א' הנוכחים (חסיד פולין) אמר משהו לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה לו.

אח"כ ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטנדר, והחל באמירת "קרבנות".

בסיום התפילה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א את הקדישים (והם נשמעו בביהכ"נ הגדול ובחצר ע"י הרמקול - וכן כל התפילה). לשני הקדישים השתמש בדפי המשניות.

[יש לציין שבתפילות אלו המתקיימות בימי ראשון בג"ע התחתון, מוצב הכסא לימין כ"ק אדמו"ר שליט"א (ולא מצד שמאל, ככתפילות בביהכ"נ - מחמת שהסטנדר עומד בסמיכות לקיר השמאלי), ובעת שפוסע לאחוריו ל"עושה שלום" (בסיום שמו"ע, וכן היום

בשעה 9:30 התקיים עצרת זכרון וסיום המשניות לע"נ הקדוש הת' יעקב רוזנבאום הי"ד שנספה בשכונה בשנה שעברה.

ההודעה על קיום האירוע עוררה מחדש את זכרונות הימים ההם, ורבים מתושבי השכונה ותלמידי התמימים באו להשתתף. ה"ערב" שודר בשידור חי לאוסטרלי ע"י רשת טלוויזי' משם, וכך התאפשרה השתתפות משפחת רוזנבאום בסיום, בנוסף לנציגה שנכח בגופו בעצרת - האח ר' נחום שי' - שהגיע לשם כך במיוחד.

תחילה הוזמן ר' יהודה ליב שי' אלטיין שחזר על שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

הנגיד הידוע מר סעם שי' דומב, שתמך רבות - פוליטית וממונית - במאבקה של השכונה על אכיפת הצדק והשלוח ברחובותי', הוכיח בנאומו שעם ישראל המשיך להתקיים תמיד דוקא בשל הרדיפות השונות (לא תקום פעמיים צרה), וסיים בהבעת אמונתו השלימה שמשיח נמצא איתנו והוא קרוב מאוד אלינו, ויתגלה במהרה ממש.

גם פרופסור ר' ברוך שי' בוש - תושב השכונה ועסקן פעיל במטה החרום - נשא דברים בדבר פרטי המצב כפי שהוא כיום.

חבר הבד"ץ הרב יהודה קלמן מארלאו שליט"א ערך את הסיום, והשמיע דברי תורה בקשר לענין האחדות שהוזכר ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות השבת.

במהלך הערב הגיע גם התובע הכללי של מדינת ניו יורק מר רוברט שי' אייברמס, שבא לחלוק כבוד לנפטר

בצאתו, הקיפוהו כמה מהתמימים שנודע להם הדבר, ושאלוהו על תוכן היחידות, אך הלה לא רצה לספר מאומה והסתפק במענה קצר: דובר על נושאים יהודיים העומדים על הפרק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הי' נראה מרוצה.

מאוחר יותר סיפר עוד מספר פרטים:

מטרת ה"יחידות" היתה, כי לפני 10 שנים ביקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א רשות לעזוב את משרתו, ואז אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כאשר תגיע לגילי, נדון מחדש". ומכיון שעכשיו הוא בן 80 (כגיל כ"ק אדמו"ר שליט"א אז), בא להתייעץ שוב (אך לא הסכים לגלות המענה שקיבל בענין זה).

פתיחת השיחה, וחלק גדול ממנה, הי' בדברי תורה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ביאר את מאמר רז"ל "כל ימי חיך להביא לימות המשיח" כשהדגש הוא על "להביא", במונן שיש חובה להשתדל ולהביא את המשיח¹⁵. כמו"כ דובר על מצב היהודים והיהדות ברומני', ברוסי' ובאה"ק, וכן על המצב באה"ק ועל שיחות השלום. בין היתר ציין שכ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר עמו מתוך ידיעה על העיתון שמוציא ברומני', והי' מפליא ומעודד לגלות שלכ"ק אדמו"ר שליט"א יש זמן גם לזה...

הרב רוזן סיפר ששמח מאוד לראות את כ"ק אדמו"ר שליט"א שופע מרץ ורעננות, ממש כפי שראהו כשהי' ב"יחידות" לפני 30 שנה, והוסיף שאף שתכנן לקצר (וכפי שגם נתבקש ע"י המזכירות), כ"ק אדמו"ר שליט"א האריך בשיחה עמו.

15) ראה בארוכה שיחת ש"פ תולדות (לעיל ע' 1 ואילך).

ולהביע את השתתפותו במאבק השכונה.

דקות.

לאוהל נסע בשעה 3:20, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:27 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב.

בצאתו מביהכ"נ אחרי התפילה, עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה באופן מיוחד. טרם צאתו בירך נוסעים, ובצאתו מהמעלית למעלה נפנף בידו לילדים שעמדו שם.

היום יצא מכתב ברכה מיוחד לשבועון "כפר חב"ד" לרגל גיליון ה-500, ותוכנו: (א) ברכות לחברי המערכת והקוראים וכו'; (ב) מעלת המספר 500, והלימוד והשייכות לשנת העיבור וכו'. המכתב הוא באורך עמוד ונוסף על זה יש מראי מקומות. תאריך המכתב הוא: "מוצש"ק פ' ויצא".

היום יצא בכתב הפסק של בית המשפט ברוסי' מיום חמישי שעבר – לאחרי הערעור – שהספרים שייכים לאגודת חסידי חב"ד.

שני ענינים אלו היו ל"שיחת היום" ב-770.

• יום שלישי, י"ב כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:07.

לפני תפילת מנחה נתן את הסידור לחתן בג"ע התחתון, וחילק לו ולמשפחתו מטבעות לצדקה, ובירכו: "זאָל זײַן¹⁶ בנין עדי עד, מזל טוב".

הנאום המרגש ביותר נשמע מאחיו של הק' – ר' נחום שי' רוזנבאום, שגם אמר קדיש. הוא תיאר בפרוטרוט את דיוקנו הרוחני של אחיו, את הזדהותו הגאה תמיד כיהודי דתי ("אָ פרומער איד") – בזקנו שלא נגע בו ובציציותיו שהתנפנו לעיני כל. הוא תמיד לחם באנטישמיות – לה נפל הוא עצמו קרבן בצורה איומה כל כך. האח הודה מקרב לב לכל קהילת אנ"ש כאן על תמיכתם הכנה לאורך כל הדרך, ודרש מהאחרים לא לדחות את הוצאת הצדק לאור בתפיסת והבאת הפושעים על עונשם הראוי להם.

מנחה הערב ר' יהושע שי' העכט גילה כי בין הראשונים שהיטו שכם בקשר לספריית חב"ד שברוסי' הי' המנוח הת' יעקב רוזנבאום, שניסה אז לעזור כפי יכולתו.

לאחר מכן נחלצו אנ"ש והתמימים לקיום הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועד "עד כי חדל לספור" ביו"ד כסלו, וכמה התוועדויות נוצרו בתוך ביהכ"נ, עד לשעות הקטנות של הלילה.

• יום שני, י"א כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:07.

בקריה"ת, כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מבימתו לעלות לתורה, השאיר את הסידור פתוח על הסטנדר.

בשעה 1:50 לערך נסע למקוה. כשירד במדרגות משמש בכיסיו, וכשמצא מטבעות (בכיס בגדו העליון) חילק לכל העומדים שם. מהמקוה חזר כעבור כ-50

(16) = שיהי'.

אינו מעיד ואין מעידין אותו¹⁸, והחליפו רשומות מהימים ההם.

השיחה שנאמרה בשבת יצאה לאור מוגהת ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. הפתח דבר נושא את התאריך: "י"ד כסלו".

• יום רביעי, י"ג כסלו – "דידן נצח" – "המלך אינו מעיד"

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:02, כשמעודד את שירת "דידן נצח".

אחרי התפילה הכריז הגבאי על התוועדות חסידים לכבוד י"ד כסלו, יום נישואי כ"ק אדמו"ר שליט"א עם – להבחל"ח – הרבנית ע"ה יחד עם סעודת סיום הרמב"ם, ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "דידן נצח". ליד הפתח הביט על מודעה של שיעורי לימודי הדת (מבצע של שעה שבועית ללימוד יהדות עם ילדים בבתי ספר ממשלתיים).

לתפילת מנחה נכנס בשעה 3:38. לפני שנכנס למעלית חילק מטבעות לצדקה לילדים. במקום היו בני משפחה שאמרו שהם נוסעים לאה"ק לחתונה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א איחל להם נסיעה טובה ומזל טוב ושאל מי הנוסעים, והוסיף לאם כמה מטבעות והורה לה לתתם בחתונה, ולכ"א מהילדים נתן מטבע נוסף. באמצע שאל האם גם הם מהנוסעים.

אח"כ נתן מטבע נוסף לחתן בר מצוה ולהוריו (שביקשו ברכה לרגל הבר מצוה), שלשל מטבע לקופה, פנה אליהם שנית וברכם: "מזל טוב, מזל

בצאתו מג"ע התחתון המשיך לחלק מטבעות לצדקה לילדים, וכן הביט לעבר בחורים שעמדו שם. אח"כ איחל לאשה ממשפחת החתן: "מזל טוב" במאור פנים, ונכנס למעלית.

בכניסתו לביהכ"נ המשיך לחלק מטבעות לילדים לכל אורך הדרך. א' הילדים עמד בצד וכ"ק אדמו"ר שליט"א הביט לעברו, והמשיך קצת, אך מיד פנה אחורה וסימן לילד להתקרב. המזכיר אמר שהילד כבר קיבל מטבע למעלה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך בדרכו.

בסיום התפילה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "מהרה ישמע". טרם צאתו בירך נוסעים: "פֶּאָרַט געזונטערהייט, זאָל זיין בשורות טובות און הצלחה רבה, בשורות טובות"¹⁹, ובצאתו מהמעלית למעלה בירך נוסעים כנ"ל (וגם עתה הוסיף שוב: "בשורות טובות"), נפנף לילדה קטנה ונכנס לחדרו הק'.

כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו הק' לתפילת מעריב, טרם כניסתו למעלית הניף ידו לשלום לעומדים שם. כשעלה בחזרה לחדרו למעלה, עודד לעבר ילדים ששרו.

כבכל שבוע, גם הערב התקיים שיעור ע"י ר' י.כ. בקונטרס האחרון – יו"ד-י"ד כסלו, והפעם התרחב מעגל השומעים ע"י שידור השיעור בטלפון לכל המנויים.

בלילה התארגנו התמימים להתוועדות לכבוד היום, כי ביום זה – י"ג כסלו – התגלה לעין כל אשר "המלך

18 ראה יומן י"ג כסלו תשמ"ו.

19 = (סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט והצלח"ר כו").

עדיין לא בא...".

אחרי היסוסים אמר הלה לכ"ק אדמו"ר שליט"א: אולי אומר את דעתי בענין, והיא שמשהו קטן ביותר עדיין לא עשיתי, ולכן הוא מתעכב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אישר את דבריו, והוסיף: **"לכן אני לא נותן לחסידים לישון²⁰. אחרת, מזמן כבר היו נרדמים, ושתדע שכל מה שאני תובע מהחסידים, מעצמי אני תובע עשר פעמים יותר..."**

כ"ק אדמו"ר שליט"א חזר בשעה 8:30 לערך, ובצאתו מהמכונת בירך נוסעים ונתן להם מטבעות והורה לתת זאת לצדקה בארץ הקודש, ואיחל: **"נסיעה כשורה ובהצלחה"**. אח"כ נתן גם לא' המשב"קים שהחזיק בדלת, ונכנס לחדרו הק'.

בלילה התקיימה מסיבת סיום הלכות עירובין ברמב"ם ברוב פאר והדר בהנחייתו של ר' יקותיאל שי' ראפ ובארגונו של ר' מנחם שי' גרליצקי, העושה את לילות 770 כימים בהתוועדויות המתפתחות בד"כ כהמשך ל"סיום" עד לפנות הבוקר, וכן הי' גם עתה – כשבהמשך התקיימה התוועדות חסידים לכבוד יום הבהיר י"ד כסלו בהשתתפות הרב שניאור זלמן שי' גורארי' (שזכה להיות בחתונה בווארשא בתרפ"ט), ר' מנחם מענדל שי' מרוזוב ור' מאיר שי' הארליג.

היום יצא לאור ספר המנהגים בתרגום לאנגלית, ותאריך הפתח דבר הוא: **"י"ד כסלו"**²¹.

20) ע"פ גירסא אחרת, אמר שאינו נותן לחסידים "לעצום עין".

21) ראה גם ר"ד מחלוקת הדולרים ז' שבט (לעיל ע' 336).

טוב", ונכנס למעלית. בכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "מהרה ישמע".

בסיום התפילה הכריזו על תפילת מעריב בשעה 6:45 (כרגיל), ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ. טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה, ולאשה שאמרה שנוסעים היום לאה"ק אמר: **"זאָל זיין בשעה טובה ומוצלחת"**.

בשעה 5:20 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בג"ע התחתון! במנין מצומצם של חברי המזכירות ועוד (זה נודע רק אח"כ – אחרי השעה 5:30).

בשעה 6:10 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א (שוב²²) לכיוון השמאלי של 770 עם המזכירים הרחיק והריל"ג, כשלפני כן נתן להם מטבעות לצדקה.

[כמו ביום שלישי שעבר, גם עתה נסע לבדיקה (נוספת) במרפאת עיניים. מאוחר יותר, סיפר הריל"ג את אשר אירע במהלך הביקור:

כהקדמה לבדיקה, הי' צורך לטפסף לעיניו הק' חומר מסויים שמגדיל את האישון, ולאחר המתנה של כ-10 דקות – לבצע את הבדיקה. הרופא ניצל את ההזדמנות לספר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שהינו נשיא של ארגון יהודי מסויים, ובמסגרת תפקידו מזדמן לו לנסוע למקומות שונים בעולם ולראות את פעילותם הנפלאה של שלוחי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בתגובה אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א (תוכן הדברים): **"א"כ, המשיח מזמן כבר הי' צריך לבוא, ובפרט שהתפללנו מעריב ולפני זה מנחה ולפני זה שחרית, ואעפ"כ**

19) ראה לעיל ה' כסלו.

ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לנוסעים ובירכסם: "הצלחה רבה", וכן נתן למזכירים ולמשב"קים. כשהתחילה המכונית לנוע, סימן מבפנים בידו הק' לשלום לעומדים מהצד.

מהאווה חזר בשעה 6:35 לערך, ויצא מהמכונית כשספר הרמב"ם בידו.

כעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב, ולפני שנכנס למעלית נפנף בידו לילד שעמד שם. לפני כן הודיע למזכירות על חלוקת שטרות לצדקה לאחר התפילה.

בכניסתו לביהכ"ג, וכן בעלותו לבימה, עודד את שירת "מהרה ישמע" - אך לא הסתובב, אלא פנה לסטנדר תוך כדי שמעיף מבט לעבר הרמקול. גם לאחר שמו"ע הביט שוב ברמקול. [ניצוץ של תקוה עלה בלב התמימים אודות אפשרות לשיחה - אך הוא נמוג עם סיום התפילה].

לאחר תפילת מעריב ירד מהבימה וחילק לכאו"א שני דולרים לצדקה. כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' נראה מאוד בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט") וחיך להרבה ילדים, ועל חלקם המשיך להביט זמן מה.

למשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג נתן שני שטרות נוספים. לגב' אסתר תחי' שטרנברג נתן גם עבור בעלה שי'.

החלוקה ארכה כ-10 דקות, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני דולרים לסידור ויצא מביהכ"ג כשמעודד את שירת "שובה ה'". ליד הפתח בירך נוסעים בנוסח הרגיל, והוסיף: "זאָל זיין¹ בהצלחה רבה". בצאתו מהמעלית למעלה עודד לעבר ילדים ששרו בחוזק.

עוד ספרים שיצאו בימים אלו: לקראת יום הבהיר י"ד כסלו י"ל ספר "לקוטי הוראות, מנהגים וביאורים בעניני שידוכים ונישואין", מלוקט משיחות ומכתבי כ"ק אדמו"ר שליט"א. הפתח דבר נושא את התאריך: "אדר"ח כסלו". כמו"כ יצא לאור בימים אלו הספר "יחי המלך" - עיונים בהלכות מלכים לרמב"ם בענין מלכות דוד וביאת המשיח, ע"י הרב שלום דובער הלוי שי' וולפא, שזכה לקבל על זה הסכמה וברכה מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

• יום חמישי, יום הבהיר י"ד
כסלו – יום הנישואין של כ"ק
אדמו"ר שליט"א ולהבחל"ח
הרבנית הצדקנית נ"ע •

לתפילת שחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 10:05, כשהקהל מנגן "מהרה ישמע" (בימים אלו, כשנכנס ויוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מהתפילות, שרים ניגוני חתונה בקשר עם יום הבהיר י"ד כסלו).

קריאת התורה היתה בס"ת של משיח. יצויין כי בסיום הקריאה נערכו שלשה "מי שברך" לבנות שנולדו בימים אלו, ונקרא שמן בישראל "חי' מושקא" ע"ש הרבנית הצדקנית נ"ע.

בסיום התפילה הכריזו על זמן תפילת מנחה "כשיהיו מוכנים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע למקוה בשעה 1:40 לערך, ולפני שנכנס למכונית חילק מטבעות לצדקה לכל הילדים שעמדו שם. מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות.

לאווה נסע בשעה 3:05 לערך,

ערכו את התפילה ב-770 עם קריאת "ויחל" בשחרית ובמנחה כנהוג. מספרים שפעם האחרונה בקביעות כזו היתה בתשמ"ב, וגם אז לא נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לאוהל²²].

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מחדרו הק' לתפילת מנחה בשעה 3:32, ולפני שנכנס למעלית נפנף בידו הק' לילדים שעמדו שם. בכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "ויהי בישראל מלך".

כבר בקדיש הראשון שלאחרי "עלינו" (שלא כרגיל) הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א וסימן בידו הק' לחלוקת דולרים לצדקה, ואחרי הכרות הגבאי על קבלת שבת בשעה 5:00, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וחילק לכאו"א שני דולרים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט"), וחיך לרבים מהעוברים.

באמצע החלוקה נגמרו הדולרים, והריל"ג עלה למעלה להביא עוד. כעבור שלושת רבעי הדקה הגיעו עוד דולרים, והריב"ק שם אותם על השולחן עבור כ"ק אדמו"ר שליט"א למשך חצי דקה עד שחזר הריל"ג.

החלוקה ארכה כ-7 דקות, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני דולרים לסידור, חילק לעוד כמה שלא קיבלו ולמזכירים, הניח שוב שני דולרים בסידור ושאל האם כולם קיבלו, נתן לעוד א' (אחרי שכבר פנה ללכת), ואח"כ יצא מביהכ"נ בשעה 3:52 כשמעודד את שירת "מהרה ישמע" (הדלקת הנרות

הלילה התארגנו התמימים להתוועדות חברים ב-770 לרגל יום הבהיר י"ד כסלו, יום חתונת כ"ק אדמו"ר שליט"א - "היום שקישר אותי אתכם". מישהו מהתמימים "זרק" שאלה בענין התהוות יש מאין, וגרם להתפתחות ויכוח סוער בהשתתפות כל המתוועדים למשך שלוש שעות לפחות...

לאחר מכן המשיכו התמימים להתוועד בחמימות ובהתעוררות עד אור הבוקר. "נעל" את ההתוועדות ר' חיים שי' סרבונסקי שהשכים ללמוד חסידות לפני התפילה, ושינה את תוכניתו והתיישב גם הוא להתוועדות.

בימים אלו תלו מודעות ב-770 מ"מחנה ישראל" אודות חלוקת הש"ס של אשתקד, לסיימו לקראת י"ט כסלו הבעל"ט.

• יום שישי, ט"ו כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 9:55 (!); הקהל ניגן "מהרה ישמע".

באמצע קדיש דרבנן פנה לעבר מקום הריל"ג - אלא שהלה כבר ירד מהבימה.

בסוף התפילה הכריז הגבאי שמנחה יתפללו "כשיהיו מוכנים" (כרגיל בכל ט"ו בחודש - שכ"ק אדמו"ר שליט"א נוסע לאוהל ומתפלל בשובו). כ"ק אדמו"ר שליט"א האזין בהתעניינות, ולפתע פנה חדות והצביע לעבר הגבאי בידו הק' פעמיים כשאומר: "**בזמן הרגיל, בזמן הרגיל**", ומיד אמר המזכיר לגבאי, והגבאי הכריז שיתפללו בשעה 3:15. [להעיר שהיום הוא התענית של ה"חברה קדישא" (שאינו חל לעולם בשבת), והם

(22) ראה גם יומן ט"ו כסלו תשל"ה; תשל"ח; תשל"ט. ולהעיר שבתשכ"ה ותשכ"ט - נסע לאוהל בקביעות זו.

(בשעה 4:15).

כרגיל וחזרו על הניגון פעמיים.

ב"ממקומך" ניגנו "לכתחילה אַריבער", וכ"ק אדמו"ר שליט"א סימן לחזור על התנועה הידועה כ-6 פעמים.

כשהסתובב לעבר הש"ץ בברכת כהנים, הביט לעבר הילדים וענה עמהם "אמן" (וכן במוסף).

כשהלך כ"ק אדמו"ר שליט"א להפטרה, ראו שהמשקפיים מונחים על הסטנדר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א קרא את ההפטרה מהדפים כרגיל, כשהסידור נשאר פתוח.

ב"הוא אלקינו" עודד באופן חזק על הסטנדר, וחזרו על הניגון (שעל המילים "הן גאלתי כו") כ-4 פעמים!

התפילה הסתיימה בשעה 12:00 לערך, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "מהרה ישמע".

בשעה 1:42 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות, כשהקהל מנגן "מהרה ישמע".

בכללות היתה ההתוועדות שמחה מאוד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בין השיחות באופן חזק (וכדלקמן).

אחרי שהתיישב כ"ק אדמו"ר שליט"א, הכין המשב"ק ר' דובער שי' יוניק את הגביע וכ"ק אדמו"ר שליט"א הודה לו בניד ראשו הק'. לאחר ברכת בופה"ג ו"מזונות" התחיל לענות "לחיים" לעבר הקהל, ובאמצע נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

ניגנו זאָל שוין זיין די גאולה, וכ"ק

לקראת שבת יצא לאור קונטרס הכולל חלק שני משיחות ליל ה' ויום הש"ק ש"פ תולדות, כ"ז מרחשון ור"ח כסלו - מוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. תאריך הפתח דבר הוא: "ג' כסלו".

לפני שבת התפרסמה השמועה מפה לאוזן שכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה להדפיס כמות של אלפים רבים מקונטרס "דרושי חתונה" תרפ"ט, ושביום ראשון תתקיים חלוקה מיוחדת!

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:30 לערך (קצת מאוחר מהרגיל לאחרונה), כשמעודד את שירת "שמח תשמח".

ב"לכה דודי" ניגנו בתחילה בניגון "יפרח בימיו", ועודד את השירה כרגיל. ב"בואי בשלום" התחיל הש"ץ לשיר את הניגון של "שמח תשמח", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בחוזק, והמשיכו וכפלו את הניגון ג"פ.

בקדיש שלפני "כגוונא" הביט על ילדי שארף שיחיו.

אחרי התפילה פנה ואיחל: "גוט שבת". ניגנו "שמח תשמח", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד לאורך כל הדרך עד הגיעו לחדרו הק'.

• יום שבת קודש פרשת

וישלח, ט"ז כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:01.

ב"שיבנה ביהמ"ק" עודד את השירה

חסידותיות, ושכ"א ישתדל שבמקומו תהי' ההתוועדות העיקרית שבעיקרית, וכשגיע משיח יהיו באמצע ההתוועדות! באמצע השיחה שפסף את עינו הק' השמאלית במטפחת פעמיים.

לאחרי שיחה זו ניגנו "ויהי בישורון מלך"²⁶, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק רב לעבר האורחים, ואח"כ לכל הצדדים, בתנועות רצופות בידו הק' כשהיא מוגבהת כלפי מעלה.

שיחה ג' ארכה כ-10 דקות, ובה הזכיר אודות המשך הימים מי"ט כסלו: כ"א קשור עם "אך טוב לישראל", כ"ב עם "בך יברך ישראל", כ"ג עם "טובו אהליך יעקב", כ"ד עם "ושמתי כדכד שמשותך" וכ"ה עם "כה תברכו את בני ישראל", שזה קשור עם ברכת כהנים.

אחרי שיחה זו שתי כ"ק אדמו"ר שליט"א את רוב הכוס. ניגנו "אימתי קאתי מר"²⁶, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בתנועות חזקות לעבר האורחים ולעבר כל הצדדים, וכן עודד לעבר הילדים שעל בימת ההתוועדות.

שיחה ד' ארכה כ-7 דקות, ובה הורה לנצל את הימים עד י"ט כסלו להדפסת עניני תורה שבכתב ותושבע"פ כפי הצורך ועאכו"כ כפי המוכרח, ודוקא באותיות מרובעות, וכן חזר על ההוראה הנ"ל אודות התוועדויות וההכנות אליהן. בסיום התבטא שהולכים תיכף ומיד – מתוך ניגון ואמירת "לחיים" והתוועדות חסידית – לארצנו הקדושה. אחרי שיחה זו ניגנו "הוא אלקינו",

אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק', ובמיוחד לעבר קבוצת אורחים מטורונטו (שהובאו ע"י השליח ר' יוסף שי' גנזבורג), שהיו במקום הרגיל לאורחים משמאל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

שיחה א' ארכה כ-20 דקות, ואותה פתח במילים: "אָזוי ווי ס'דאָך מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת"²³. בהמשך השיחה הזכיר את ההפטרה בה מוזכר "צרפת" – "וואָס איז בגימטריא זיבען הונדערט און זיבעציק"²⁴, שזהו שבע פעמים עשר ושבע פעמים מאה וששני המספרים מורים על שלימות. כמו"כ דיבר אודות המעלה דיום זה בחודש שבא בהמשך לט"ו בחודש ו"מעלין בקודש". בהמשך התבטא שמיד פותחים את העיניים ורואים איך שהכל מוכן לסעודת שור הבר והלוי, והולכים לאכול יחד עם עצומ"ה ככיכול... בסיום השיחה דיבר אודות כך שביקש יעקב לישיב בשלוח, וסיים במילים: "דער שלוח אין אַ אופן אמיתי ונצחי עד סוף כל הדורות"²⁵.

אחרי שיחה זו ניגנו "פדה בשלום". כ"ק אדמו"ר שליט"א טעם מה"מזונות" (שלא כרגיל), ואח"כ עודד פ"א לעבר הזקנים (במילים "השלך על ה' היבך"), ומהמילים "ואני אבטח בך" עודד את השירה בחוזק ובמהירות שוב ושוב לעבר קבוצת האורחים מטורונטו.

שיחה ב' ארכה כ-20 דקות, ובמהלכה התבטא שבאם ח"ו תתעכב ביאת משיח יום אחד או שני ימים או שלשה ימים – שינצלו את הימים להתוועדויות

(23) = "מכיון שהרי מי שטרח כו".

(24) = "שהוא בגימטריא שבע מאות ושבעים".

(25) = "השלוח באופן אמיתי כו".

(26) ע"פ חלק מהיומנים ניגנו אחרי שיחה ב' "אימתי קאתי מר", ואחרי שיחה ג' "ויהי בישורון מלך".

של הנ"ל, וכשסיים התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. בינתיים המשיך לענות "לחיים" לקהל.

אח"כ הביט לעבר הש"ץ הנ"ל, והלה התחיל לנגן "ניעט ניעט".

בסיום הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:33.

אחרי ברכה אחרונה ונט"י, נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה.

שרו ב"שים שלום" כרגיל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בתחילה בידו הימנית לעבר העומדים על הבימה, ואח"כ פנה לעבר הקהל ועודד בידו הק' בשתי תנועות חזקות - כשמרים את ידו הק' מהסטנדר, ואח"כ המשיך לעודד כרגיל.

בקדישים שבסוף התפילה הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א וסקר את הקהל לכל הצדדים.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על תפילת מעריב בשעה 5:15, אך הקהל לא שמע וכ"ק אדמו"ר שליט"א המתין עד שהכריז שנית בקול, ואח"כ יצא מביהכ"נ בשעה 3:55 כשמעודד את שירת "שמח תשמח".

• מוצאי שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת מעריב בזא"ל הקטן למעלה (שלא כשבועות האחרונים) בשעה 5:12 (מוקדם בכמה דקות).

אחרי התפילה בירך נוסעים כרגיל.

הלילה התקיימה סעודת מלוה מלכה ומסיבת סיום הלכות שביתת יו"ט

וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה. באמצע הביט לעבר הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי, והלה התחיל לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק" (יצויין שכבר כמה שבתות שלא ניגנו זאת), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו האחת, ובאמצע התחיל לעודד באופן מפליא בשתי ידיו הק' (!) כו"כ פעמים, וכל הקהל שר בשמחה רבה מאוד.

שיחה ה' ארכה כמה דקות, ובה דיבר על חלוקת המשקה.

הריל"ג העמיד 27 בקבוקים, והסדר ה' כשבועות הקודמים - כ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מהבקבוקים לתוך הגביע ואח"כ לכוס הזכוכית, ומהם מזג שוב לבקבוק ומהבקבוק לכוס המקבל. לפני שהתחילו בהכרזות ניגנו "שובה ה'".

בין לוקחי המשקה היו:

ר' שלום שי' דוכמן - עבור ה"דינער" של "כולל חב"ד";

הגבאי ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ - עבור התוועדות י"ט כסלו ב-770;

הת' שניאור זלמן שי' פבזנר - עבור התוועדות י"ט כסלו לדוברי עברית (אנשים מה"מבצעים" וכו');

א' התמימים - עבור התוועדות י"ט כסלו ענקית שתתקיים בע"ה בשכונת בורו פארק;

ר' שמואל שי' עומר - לבית חב"ד באריאל;

ואחרון חביב הי' ר' מנחם שי' גרליצקי - עבור סיומי הרמב"ם השבוע והתחלת מחזור החמישים של "היום יום".

כ"ק אדמו"ר שליט"א האזין להכרזתו

בתפילה נכח קהל גדול מערי השדה, ביניהם בלטו קבוצות אנ"ש והתמימים ממונטריאול, פיטסבורג, דטרויט, בוסטון ועוד מקומות – שהגיעו לקראת חלוקת הקונטרס.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על ה"דינער" של "כולל חב"ד", ועל זמן תפילת מנחה – כשיהיו מוכנים. אח"כ נודע שתפילת מנחה תתקיים בשעה 1:00.

במקום מיוחד שקדו כל הבוקר על הכנת הקונטרסים לחלוקה.

לערך בשעה 1:00 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לג"ע התחתון. בצאתו עמדו שני חתנים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן את הסידור לזה שמתחתן היום ואמר לו: "זְאָלְסֵט אויסבעטן אַלץ גוטס"²⁷ ונתן לו מטבע לצדקה. הריל"ג הצביע על החתן השני וכ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לחתן השני ובהצביעו לסידור אמר לו ג"כ: "זְאָלְסֵט אויסבעטן אַלץ גוטס"²⁷ ונתן לו מטבע לצדקה. אח"כ חילק מטבעות לכל העומדים בג"ע התחתון (כמו בשבועיים האחרונים), ביניהם ד"ר פלדמן שי' – אליו חייך כ"ק אדמו"ר שליט"א באופן מיוחד, וכן הגביל את ידו הק' ונתן גם לאלו שעמדו על המדרגות. במקום נכחו כשני מנינים.

אחרי התפילה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הק', ועבור 10 דקות לערך יצא לחלוקת הקונטרס בפתח חדרו הק' (מעל שולחן החלוקה שהי' צמוד לפתח ומכוסה במפה לבנה), והסדר הי' כמו בחלוקה של קונטרס כ' מרחשון וכבחלוקת הלעקאָא בערב יוהכ"פ (ולא כבחלוקת השטרות לצדקה

והתחלת הלכות חמץ ומצה ברמב"ם. נשאו דברים: הרב דוד אבא שי' גורביץ' – שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א בטשקנט, רוס'י רב האזורים: אוזבקיסטן, קזחסטן וגרוזי', ור' משה שי' לברטוב – שניהם מראשי "עזרת אחים" שסיפרו על פעולות הארגון ברוסי'; הרב עזרא שי' שוחאט – ראש ישיבת "אור אלחנן – חב"ד" בקליפורני' שאמר פלפול ארוך ומעניין ברמב"ם; ור' עמרם שי' שעתל שסיפר על פעילות בית חב"ד בתל מונד.

בהמשך התקיימה התוועדות חסידים; בין המתוועדים הי' ר' צבי הירש שי' נוטיק.

כמו"כ התקיימה הלילה המלוה מלכה השנתית לאסיפת "מעמד" ע"י משפחות גורנר וכ"ץ שיחיו בביהכ"נ "אנשי לובאָוו" (מלפנים "קהל חסידים") שבפינת הרחובות קארול וסקנקטדי.

• יום ראשון, י"ז כסלו •

בשעות הבוקר יצא לאור קונטרס י"ט כסלו תשנ"ב, ובו מאמר ד"ה "פדה בשלום" מהתוועדות י"ט כסלו תשכ"ו, וכן הוספה של שני דיוקים במאמר שנתבאר בשיחות דההתוועדויות שלאחרי זה. תאריך הפתח דבר הוא: "טו"ב כסלו, ה'תשנ"ב".

הבוקר כבר התבהרו הפרטים, ונודע בכירור שתתקיים היום חלוקת קונטרס, והוא – קונטרס "דרושי חתונה" תרפ"ט (בהמשך ליום הבהיר י"ד כסלו), ביחד עם שני דולר שליחות מצוה לצדקה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית מאוחר מעט מהרגיל – בשעה 10:21, כשמעודד את שירת "מהרה ישמע".

(27) = "שתבקש כל טוב".

חלוקת הקונטרס

כחצי שעה החל לומר לכאו"א: **"ברכה והצלחה"**.

מפאת ריבוי האנשים, כמעט לא הי' סיפק בידי מישהו לשוחח עם כ"ק אדמו"ר שליט"א (שלא כבכל יום ראשון), רק לעבור בזריזות, לזכות במבט חטוף באור פני מלך, ולצאת מאושר עם תשורה מיוחדת... אך לאחדים שביקשו ברכות וכיו"ב ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"בשורות טובות" או: "בשעה טובה ומוצלחת"**.

כשעברו חברי החברה קדישא (שבלילה התקיים הסעודה השנתית שלהם), נתן לכ"א מהם עוד קונטרס באומרו: **"הצלחה רבה"**, ולא' מהם הוסיף (כשהתחילו לעבור): **"ט"ו כסלו"**³⁰.

לר' גרשון בער שי' יעקבסון - עורך העיתון "אָלגעמיינער זשורנאַל" נתן קונטרס נוסף עבור העיתון. כמו"כ לעוד אחדים נתן קונטרס נוסף.

כשעבר ר' י. שי' גורדון, קרא לו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחזרה ושאלו: **"אַלץ איז בסדר?"**³¹, וכשהלה השיב בחיוב, חיך כ"ק אדמו"ר שליט"א חיוך רחב תוך כדי שמרים את שתי ידיו הק'.

בכל יום ראשון, שהיא ליד פתח המעלית כידוע).

הקונטרס נדפס בהוצאה מיוחדת בכריכה בצבע תכלת ועל נייר משובח, ובאותיות אדומות מרהיבות עין נדפס עליו: **"קונטרס דרושי חתונה"**, והוא כולל את מאמרי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שנאמרו בקשר לחתונת כ"ק אדמו"ר שליט"א בכסלו תרפ"ט, וכן הוספות: מאמרי כ"ק אדמו"ר שליט"א המיוסדים (וביאור) על דרושי חתונה הנ"ל - ד"ה **"לכה דודי" תשי"ד וד"ה "אשר ברא ששון ושמחה" תשל"ט**. תאריך הפתח דבר הוא: **"ועש"ק וישלח ט"ו כסלו, ה'תשנ"ב"**. כל קונטרס הי' ארוז בתוך נרתיק פלסטיק, יחד עם הדולרים לצדקה.

החלוקה ארכה כחמש שעות, מהשעה 1:28 עד השעה 6:24, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חילק למעלה מ-11,000 קונטרסים! [כנראה שזו היתה החלוקה הכי גדולה עד עתה; יותר אפילו מחלוקת התניא ביו"ד שבט שנת הארבעים שאז חילק כ-10,200 ספרים!].

בתחילת החלוקה אמר לכאו"א: **"אַ הצלחה'דיקע י"ט כסלו"**²⁸ ולכמה: **"אַ פריילעכען י"ט כסלו"**²⁹, וכעבור

30) ע"פ א' היומנים אמר: "ס'איז דאָך געווען חמשה עשר" [= "הרי הי' חמשה עשר"].

31) = "הכל בסדר?".

28) = "י"ט כסלו מוצלח".

29) = "י"ט כסלו שמח".

שכל אחד זכה לקבל בעצמו מידו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א. והמעשה הוא העיקר: מיד נקבעו לימודים ביחיד ובחבורה.

בלילה יצאו המברקים ליי"ט כסלו, שהם ארוכים ומעוטרים במראי מקומות וצינונים מפורטים (המברקים תורגמו גם לאנגלית). המברקים נושאים את התאריך: "י"ז כסלו".

• יום שני, ח"י כסלו •

חלוקת קונטרס "דרושי חתונה" היתה כמו חתימת אירועי יום הבהיר י"ד כסלו (אם כי ממשיכים לשיר ניגוני חתונה כל "שבעת ימי המשתה"), וכעת החלה תכונה רבה לקראת חג החגים י"ט כסלו; לשבת כבר הגיעו אורחים רבים מאה"ק ומכל קצוות תבל, ומוסיפים להגיע גם בימים אלו. בית הדפוס עובד "שעות נוספות" בהוצאת עניני דא"ח לקראת י"ט כסלו, ואנ"ש ותמימים נמרצים נראים ממהרים בהכנות קדחתניות להתוועדויות הגדולות של י"ט כסלו, פה בעיר הבירה ובשכנותי סביב. מודעות על התוועדויות בבורו פארק, פלטבוש, קנרסי ועוד, מכסים את קירות השכונה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 9:55 לערך, כשהקהל מנגן "אימתי קאתי מר".

כשירד לעלייתו לתורה, השאיר את הסידור פתוח על הסטנדר. לפני שעלה בחזרה לבימה, נגע בפרוכת (הנהגה חדשה לאחרונה³²).

כשעבר הרב משה שי' שטערן – אב"ד דעברעצין אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יארִיך ימים על ממלכתו", ובמענה לבקשת ברכה על ספרו על הלכות עירובין, ברכו כ"ק אדמו"ר שליט"א והוסיף כי הלכות אלו הן בבחי' "מת מצוה" שאין הכל עוסקין בהן. כמו"כ כשעבר הרב חיים זאב שי' בומזר, בירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יארִיך ימים על ממלכתו".

בין העוברים היו גם קבוצה מלוס אנג'לס (בארגון השליח ר' נפתלי שי' עסטולין – שעברו בהתחלה), וכן חברי ה"דינער" של "כולל חב"ד", כמו גם קבוצת יהלומנים מבורסת היהלומים ברמת גן, אה"ק.

יפה במיוחד הי' מראה רחובות השכונה בשעת החלוקה: אנשים, נשים וטף, תלמידי ישיבות "אהלי תורה" ו"חובבי תורה" שקרוביהם וחבריהם הזעיקום למראה התור ההולך ומתקצר במהירות, נראו ממהרים בהמוניהם באוירת חג... לעומתם נראו ה"זריזין מקדימין" שבים לביתם איש איש וקונטרסו בידו, בשמחה וטוב לבב.

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני ספרים שהובאו במהלך החלוקה לחדרו הק', חילק לעוד כמה שלא קיבלו, ונכנס לחדרו הק' – מבלי לקחת לעצמו קונטרס.

כעבור כמה דקות נכנס לתפילת מעריב, ובעלותו לבימה לא הסתובב (כבכל יום ראשון).

בסיום התפילה יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה. טרם צאתו בירך נוסעים.

מובן כי "שיחת היום" היתה הקונטרס

32) וראה גם יומן תש"נ: ב' כסלו, כ"ו כסלו, כ"ז כסלו, כ"ה טבת, כ"ד ניסן.

הסידור והניחו ליד הסידור³³. אחרי "עלינו" הניח את הדף על הסידור ואמר מתוכו קדיש, ואח"כ הוציא את דפי המשניות והניחם על דף הקדיש ואמר מתוכם את שני פרקי המשניות למשך כשלוש דקות. ב"מחט שהיא נתונה" הגבי' את קולו הק', ואחרי המשניות העביר את ידו הק' על מצחו כרגיל ואמר קדיש.

מיד אחרי שסיים קדיש בתרא הכניס את המשניות לסידור, והסתובב וסימן לחלוקת דולרים, ואחרי קדיש בתרא ע"י שאר ה"חיובים" (ל"ע) והכרזת הגבאי - "גוט יום טוב" וזמן תפילת שחרית - ירד מהבימה וחילק לכאו"א שני דולרים לצדקה למשך כ-13 דקות.

כשעבר מר פנחס (פיטר) שי' קולמס מלונדון, חיך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א חיוך רחב, וכן כשעבר מר טעד שי' שפיגל ור' ברוך שי' נחשון (הצי"ר) חיך אליהם כ"ק אדמו"ר שליט"א. כמו"כ חיך כמה פעמים לילדים, ולאשה אחת נתן כפליים ודיבר עמה בענינה הפרטי.

בסיום החלוקה הכניס שני דולרים לסידור, ואח"כ נתן לריב"ק ויצא מביהכ"נ בצעדים מהירים בשעה 6:53 כשמעודד את שירת "ואני אבטח בך" בידו הק'. טרם צאתו, וכן בצאתו מהמעלית למעלה, בירך נוסעים בנוסח הרגיל.

בערב יצא לאור "קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס ב"ט כסלו", הכולל ליקוט משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א שנאמרו בקשר לחלוקת הש"ס ובביאור ענינה

בסיום התפילה הכריזו על התוועדות מרכזית לדוברי עברית שתהי' הערב באולם "אהלי תורה", ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ. טרם צאתו בירך נוסעים כרגיל.

בשעה 1:05 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, וחזר בשעה 2:08. כשחזר נפנף לשלום לילד שעמד קרוב.

לאוהל נסע בשעה 2:40 לערך. כשיצא מחדרו הק' נתן לחתן את הסידור ובירכו, ואח"כ חילק לו ולכל בני משפחתו מטבעות לצדקה, ובצאתו בירך נוסע והמשיך לחלק מטבעות לצדקה לכל אלו שעמדו שם, אנשים, נשים וטף, ביניהם קבוצת אורחים מלונדון (בראשות הרב סופרין שי'). לפני כניסתו למכונית סימן בידו לשלום, וכן שוב מתוך המכונית.

[ממודעות שנתלו ב-770 נודע בצער רב לקהל אנ"ש על הלוויתו של הרב משה דוד שטיינווארצל ז"ל - ראש ישיבת בובוב שנלב"ע אמש, יום ראשון אחרי מסירת שיעור. הוא זכור היטב לאנ"ש כמי שהקפיד להשתתף בקביעות באירועי חב"ד, כסיום הרמב"ם וכיו"ב].

מהאוהל חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 6:08, ויצא מהמכונית כשספר הרמב"ם בידו. כעבור כמה דקות יצא מחדרו הק' לתפילות מנחה ומעריב, ולעומדים ליד המעלית סימן בידו לשלום. בכניסתו לביהכ"נ עודד במרץ את שירת "ואני אבטח בך", ובעלותו לבימה הסתובב ועודד כרגיל.

באמצע קדיש תתקבל תפילת מעריב, הוציא את דף הקדיש מסוף

33 ע"פ א' היומנים הכין את דפי המשניות לפני שמו"ע של מעריב, וע"פ יומן נוסף הכינם לקראת התחלת תפילת מעריב.

• יום שלישי, "חג החגים"
 • י"ט כסלו

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילה שחרית בשעה 10:00 לערך, כשהקהל מנגן "אימתי קאתי מר". לפני "הודו" אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א קדיש דרבנן מתוך הדף.

לאחר "שיר של יום" התחיל לומר את הקדיש בעל פה, ואח"כ הוציא את הדף והניחו על הסידור. כמו"כ אמר את שאר הקדישים מתוך הדף.

לאחר קדיש דרבנן (שלפני "עלינו"), נשאר לעמוד לאחוריו והפריד את כריכות התש"י (שנגעו כולן אחת בשני), ובינתיים התחיל לומר "עלינו" - לפני שחזר למקומו, באמצע שאמרו שאר ה"חיובים" (ל"ע) קדיש.

ב"עושה שלום" של קדיש יתום שלאחרי "עלינו", פנה תחילה לשמאלו (שלא כרגיל).

אחרי "אן צדיקים" פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את התהילים על הסידור הפתוח. כשסיים אמירת תהילים אמר את הקדיש מהדף שבתחילת התהילים, וכהשתחיל לפסוע לאחוריו ל"עושה שלום" סגר את התהילים והניחו על חלק העליון של הסטנדר. בפסעו אחורה סידר את טליתו, ולא נשען כלל על משענת הכסא כרגיל.

אח"כ הוציא את דפי המשניות מסוף הסידור והניחן על הסידור הפתוח, ואמר מתוכם את המשניות למשך כשלוש דקות ואמר קדיש. גם בקדיש זה לא נשען על משענת הכסא בפסעו ל"עושה שלום".

אחרי התפילה הכריזו על התועדות

ושייכותה לי"ט כסלו, "הודעה אודות חלוקת הש"ס" משנת תש"ט ואגרות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ויבלחט"א כ"ק אדמו"ר שליט"א בנושא זה. הפתח דבר נושא את התאריך: "ועש"ק וישלח, ט"ו כסלו ה'תשנ"ב".

הלילה התקיימו מספר התועדויות:

ב-770 הצטופפו אנ"ש והתמימים סביב התועדות בה השתתף ר' חיים שי' הורוויץ ("טאָשקענטער") - מזקני אנ"ש, כשלידו ר' שלום שי' מרוזוב. שלא כהרגלו, ישב ר' חיים (הנמצא בשנת הצדי"ק לחיו לאיש"ט) והתוועד באריכות עד לשעה 5:00 בבוקר (בלעה"ר), כשלוגם מידי פעם "לחיים" חסידי... וכמו תמיד - בחיות הרבה המיוחדת לו. דיבר על ה"אהבת ישראל" של כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל א' מישראל, אשר במאור פניו מעודד לב נדכאים וכו'.

גם ר' שלום שי' "התגלה" הלילה... ורק לפנות בוקר חזר לביתו מלווה בשני תמימים. כשחזרו סיפרו, שבדרכו "החזיק ראש" וטרח להיכנס ולפגוש את הבלן הזקן (בביהכ"נ עם המקוה בשדרת קינגסטון), לברך ולהתברך בברכת "גוט יום טוב". הנח"ר שנראתה על פני הבלן שי' מתשומת הלב של ר' שלום היוותה כנראה הסיבה למאמץ המיוחד... בין הדברים ניגן בהתרגשות את הניגון "רבנו של עולם דו ביסט דאך אונזער פאָטער וכו'".

בזאָל של "חובבי תורה" התקיימה התועדות לתמימים תלמידי ה"קבוצה" עם ר' י.כ. עד לשעה מאוחרת.

עדיין באמצע קדיש.

באמצע קדיש "תתקבל" הכין כ"ק אדמו"ר שליט"א את דף הקדיש, ובסוף התפילה אמר את הקדיש מתוך הדף, כשבסיומו, ב"עושה שלום", פנה תחילה לשמאלו (כבשחרית). אח"כ פתח לסוף הסידור ואמר מתוך דפי המשניות את הפרק השני (בלבד) במשך כדקה, ואמר קדיש.

אחרי מעריב והכרזת הגבאי, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וחילק לכאו"א שני דולרים לצדקה. כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' נראה מאוד בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט"), וחיך להרבה מהעוברים, ביניהם ילדי שארף שיחיו, ולעוד הרבה ילדים ונשים. כשעבר ד"ר ווייס שי' אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיך: "ברכה והצלחה". כשעבר מר קולמס שי', חיך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א באופן מיוחד. לר' שניאור זלמן שי' גורארי' נתן שטרות נוספים.

החלוקה ארכה כ-20 דקות, ובסיומה הכניס שני דולרים לסידור, חילק לעוד כמה שלא קיבלו והכניס עוד שני דולרים לסידור, שאל באם כולם קיבלו, ובשעה 7:07 לערך יצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "ואני אבטח בך" בידו הק'. בצאתו הביט על המודעה שתלו במשך היום על כותל הדרומי של ביהכ"נ: "התוועדות חג הגאולה י"ט כסלו הי' תהא שנת נפלאות בכל". טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה - שם הוסיף בפנים מאירות: "זאָל זיין" בשורות טובות".

השולחנות בביהכ"נ סודרו להתוועדות במיוחד, כשהם עומדים לאורך האולם (כהתוועדויות ר"ח

חסידים שתתקיים הלילה ב-770, ועל תפילת מנחה "כשיהיו מוכנים", ובשעה 10:39 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "ואני אבטח בך". טרם צאתו בירך נוסעים.

המאמר שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א לרגל י"ט כסלו הובא לביהכ"נ הבוקר אחרי שחרית, טרי מבית הדפוס, ונחטף במהירות ע"י המתפללים שיחיו.

בשעה 1:20 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה. לפני כניסתו למכונת בירך נוסע ונתן לו מטבע לצדקה, וכן לאדם נוסף שעמד שם. מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות.

לאוהל נסע בשעה 3:10 לערך, ולפני כניסתו למכונת חילק מטבעות לצדקה³⁴. תיכף בהיכנסו למכונת לקח את ספר הרמב"ם לידו, וכרגיל סימן לשלום מתוך המכונת.

מהאוהל חזר בשעה 6:15, ובצאתו מהמכונת הי' ספר הרמב"ם בידו. בשעה 6:23 נכנס לתפילות מנחה ומעריב, כשלפני כן מודיע על חלוקת שטרות לצדקה לאחר התפילה. לפני כניסתו למעלית סימן בידו לשלום, ובכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "ואני אבטח בך".

ביהכ"נ הי' מלא מפה אל פה בקהל המקומי, האורחים שהגיעו לי"ט כסלו ועוד הרבה יהודים מחוגים שונים היודעים כי בי"ט כסלו באים לליובאוויטש.

לפני שמו"ע התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לפסוע לאחוריו כשהש"ץ הי'

34 ע"פ א' היומנים נתן (רק) מטבע א' למשב"ק שי'.

יהודים בלימוד החסידות כדי שיהיו "בענינים" כשמשיח ילמד את ה"תורה חדשה".

המנחה, הגבאי ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ, עורר את הקהל ליטול **כעת** את הטפסים שהוכנו על השולחנות ולהשתתף מיד, בפועל, בחלוקה החדשה.

אח"כ הזמין את חבר הבד"ץ של השכונה הרב יהודה קלמן מארלאו שליט"א, והוא ערך סיום נאה תוך כדי קישור סיום הש"ס "מובטח לו שהוא בן עוה"ב.. אל תקרי הליכות אלא הלכות", ומבואר שהוא ע"מ לסיים בדבר טוב, אך לשיטת כ"ק אדמו"ר שליט"א – בהכרח שקשור למשנה שלפני כן במחלוקת ב"ש וב"ה שם, ובהיות מחלוקתם קשורה לחילוק הידוע ביניהם – כביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א אם אזלינן בתר "בכח" או "בפועל" – א"כ הרי זה קשור למחלוקתם **בתחילת** הש"ס מתי הוא זמן "ובשכבך", מחלוקת התלוי' אף היא בחילוק הנ"ל, וע"כ מסיים הש"ס בענין דתורה, שעושה שלום ומאפשרת איחוד של ה"בכח" עם ה"בפועל", והוסיף שאולי זהו גם הקשר ל"פדה **בשלום** נפשי".

רבה של מרכז העיר ירושלים וחבר ועד רבני אנ"ש באה"ק הרב זאב דוב שי' סלונים, שהוא (כדברי המנחה) "מחותן" מיוחד בשמחה בהיותו צאצא לבעל הגאולה – נשא דברים, בהם עמד על ההשגח"פ המופלאה בכך שלומדים דוקא בי"ט כסלו (בשנה זו) את נוסח ההגדה ברמב"ם – "אשר גאלנו וגאל את אבותינו", ע"פ ביאורו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בכך שרק חג החגים י"ט כסלו וחג הפסח הינם החגים היחידים שלא

כסלו), עליהם פרושות מפות פלסטיק, וערוכים היטב במאכל וב"משקה" כיאה להתוועדות חג הגאולה.

בשעה 10:00 לערך החלה ההתוועדות הגדולה והמרכזית לכבוד י"ט כסלו, בארגון גבאי ביהכ"נ.

את ההתוועדות פתח חבר הבד"ץ הרב יוסף אברהם הלוי העלער שליט"א בקריאת מברקו המיוחד של כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדויות הגדולות של י"ט כסלו, וכל הקהל עמד על רגליו בהשמע דבר המלך. הרב העלער ניצל את ההתכנסות לעורר על המכשול שמתפשט בכשרות מזוזות ותפילין ע"י המצאותם של סופרים בלתי הגונים או בורים, ומעתה – על הקונה מזוזה או תפילין לחקור ולדרוש כי אכן טהור מקורם כדרוש.

אח"כ לימד ר' לייבל שי' אלטיין מ"ועד להפצת שיחות" את המאמר שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להגי' ולהוציא לאור בקונטרס י"ט כסלו.

אחריו נשא דברים ר' שלום בער שי' גורדון, שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א במייפלווד, ניו ג'רסי, שדיבר באנגלית ע"מ לשתף את כל חלקי הקהל בשמחה.

ר' לוי יצחק שי' גרליק לפלל בקצרה ובטוב טעם בענין חלוקת הש"ס דוקא בי"ט כסלו, כפי שנתבאר בארוכה בקונטרס החדש. הלה הדגיש את העובדה שכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה בימים אלו לתלות על כותלי ביהכ"נ ו"תומכי תמימים" את רשימת שמות אלו שלקחו על עצמם מסכת בחלוקת הש"ס של שנה שעברה, ע"מ לסיימה, וסיים שהמסר של י"ט כסלו זה, האחרון לפני התגלות המשיח, הוא לזכות יותר ויותר

סכומי כסף גדולים, מליונים, אין ח"ו שום מניעה ת"ל. האין זו סיבה להיות מרוצה? והשיב כ"ק אדמו"ר שליט"א, שזהו מסיבה אחרת - מכיון שהיום הכל פתוח! כל השערים פתוחים כיום ורק צריך מי שיקח...

ומסיפור זה, סיים, ניתן להבין שכך הוא גם בנוגע לעניני חסידות ו"עבודה", שכ"ק אדמו"ר שליט"א נותנם היום בשפע ופותח את כל השערים וצריך רק לקבל.

סיום לספר התניא ערך חבר הבד"ץ הרב אברהם אזדאבא שליט"א. הוא צייר אפשרות שתתכן מאוד, שיהודי למד את ספר התניא, למד על אהבה ויראה, ענין ה"בינוני" וכו', וכשהוא מגיע לסיום הספר ונוכח שאחרי הכל נשאר הוא רחוק מעניני התבוננות וכיו"ב, יכול הוא ליפול ברוחו. על כן, בסיום ספר התניא, חוזר אדמו"ר הזקן ונותן גם לו "עצה יעוצה": לשוב ו"להתחיל . . מלה במלה בדרך המצוה בקול רם", ואז יוכל להתחיל את ספר התניא מחדש.

כאן הזמין המנחה את ר' מיכאל שי' זליגסון לסיים ולהתחיל את ספר "היום יום". הלה סקר בקצרה את השתלשלות לוח "היום יום", שחיבורו הוטל על כתפי כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"י חותנו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, והביע כמה דוגמאות מפתיעות ע"פ דרך הרמז על גודל הדיוק וההשגח"פ בסידור ספר "היום יום" - בקשר בין הפתגמים לתאריכים (נושא בו "זהיר טפי" הרב זליגסון).

אחריו דיבר הגבאי ר' יהושע שי' פינסון על גודל זכותנו שנמצאים אנו בדורו של משיח, תחת נשיאותו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

רק הארתם נמשכת על כל ימי השנה אלא הם עצמם מתרחשים ונמשכים בכל יום ויום.

אחריו נשא דברים ר' שניאור זלמן שי' גורארי' - חבר ועד אגוד"ח. בראשית דבריו הדגיש את מעלת ההתוועדות היום בכך שהיא - בנוסף לכל הענינים הנעלים - קיום הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בה ה' ה"קאָך" בהתוועדות השבת, ועל כן בודאי יש נתינת כח שההתוועדות תפעל את פעולתה. בהמשך דבריו אמר שהחידוש דדורנו הוא שנפתחו השערים לכל אחד, פשוט ככל שיהי', לעלות בדרך העולה לחסידות והתקשרות לכ"ק אדמו"ר שליט"א; מה שבדורות הקודמים דרש "מדרגות" והרבה "עבודה" פנימית - ניתן היום לנחלת הכלל!

בקשר לכך גילה סיפור מעניין: בהיותו פעם ביחידות אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א, הוא הביע צער וחוסר שביעות רצון מכמה ענינים של חסרונות שיש היום, ואמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שידוע שטרם שנפרד כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מהחסידים בריגא, בדרכו לארה"ב, הלך לבקש ברכה מחסידים של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק. בהזדמנות מאוחרת יותר, במסיבת התרמה לטובת המוסדות בארה"ב, סיפר שביקש מהם ברכה לשלוש ענינים, ואחד מהם - שיהי' ברשותו חצי מיליון דולר, באמצעותם יוכל לפעול רבות כשיגיע לארה"ב, וסיים באמרו ששני הענינים האחרים התקיימו, אך חצי מיליון דולר - אין לו... והמשיך רשז"ג ואמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א: הנה, בדורנו המצב שונה בתכלית, ואם יעלה ברצון כ"ק אדמו"ר שליט"א שיהיו ברשותו

אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "פדה בשלום". ליד הפתח עמדו נוסעים, ביניהם שלוחים החוזרים לרוסי', וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכם כרגיל והוסיף: "הצלחה רבה". גם בצאתו מהמעלית למעלה בירך נוסעים.

היום יצא למכירה המשך "בשעה שהקדימו" תער"ב, שיצא לאור בהוצאה חדשה ומוגדלת. זו הפעם השני' אחר ההוצאה הראשונה בתשל"ז, לגודל החשיבות והזהירות בפרסומו. הפעם הוגה הספר גם ע"פ גוכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. בגמר ההגהה של הספר אמרו כל חברי הספרי' "לחיים" יחדיו, בציינם את המסופר על כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שכשגמר לכתוב את המשך תרס"ו אמר "לחיים" יחד עם בנו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ.

כמו"כ התפרסמה היום השיחה משבת פרשת וישלח, מוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

תפילת מעריב התקיימה בשעה 6:45 בזאָל הקטן למעלה, עקב היחידות שמתקיימת הלילה. אחרי התפילה בירך נוסעים כרגיל, והוסיף: "הצלחה רבה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס ליחידות בביהכ"נ הגדול, ללא גאָרטעל, בשעה 8:13. לפני שנכנס למעלית סימן פעמיים לשלום.

בכניסתו לביהכ"נ התיישב במקומו ליד שולחן היחידות (שהוצב כרגיל מע"ג בימה קטנה, ושלא כרגיל - הי' ללא מפה). הריל"ג הודיע שהנוכחים הם האורחים, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס?³⁵ ולאחר שהלה חזר על כך -

אחרון חביב דיבר ר' דוד שי' רסקין, שהדגיש כדרכו את ההזזה בנוגע לפועל בעידון וזיכוך המדות הטבעיות בדרך לאהבת ישראל, ולהשתדל בפועל ממש לפקחת העיניים והתגלות המשיח אצל כאו"א ע"י ההחלטה התקיפה על מבצע חנוכה כדרוש.

התוועדות זו היוותה ג"כ מסיבת סיום הלכות חמץ ומצה והתחלת הלכות שופר, סוכה ולולב ברמב"ם, ואת ההלכות סיים מנחה סיומי הרמב"ם ר' יקותיאל שי' ראפ.

הערב נודע שמחר בע"ה תתקיים ה"יחידות" לאורחים שיחיו.

במשך היום ניקו את כל הגרוטאות מהחצר שלפני 770 כהקדמה לבני' שבע"ה צריכה להתחיל שוב בשבוע הבא.

• יום רביעי, כ' כסלו •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך. בצאתו בירך נוסעים.

לפני תפילת מנחה נתן את הסידור לחתן, וכן נתן לו מטבעות לצדקה. בחוץ חילק לילדים, שאל שניים האם כבר קיבלו, ושלשל לקופה. לפני שנכנס למעלית בירך נוסעת בברכת הדרך.

לתפילת נכנס בשעה 3:15 לערך, ולכל אורך הדרך המשיך לחלק מטבעות לצדקה. באמצע שלשל מטבע לאחת הקופות, ולפני שעלה לבימה שאל שני בחורי בר מצוה באם כבר קיבלו. בעלותו לבימה הסתובב כרגיל ועודד את שירת "ואני אבטח בך".

אחרי התפילה, בשעה 3:24, יצא כ"ק

(35) = "מה?".

בעת היחידות

הפ"ט ("פדה" בגימטריא פ"ט) שאנו נמצאים בו, ומזה נכנסים עכשיו לשנת הצדי"ק, ובהמשך לזה גם אמר: **"בפרט דער עיקר ענין פון השנה, אַז דאָס איז שנת גאולה תהי' לארץ, און שנת גאולה תהי' לכל אחד ואחת אין אַן אופן פון הי' תהא"**³⁷.

בהמשך עורר שהחלטות להוספה בפעולות טובות צריכות להיות בהתאם להוראות ימי חנוכה - באופן של "מהדרין מן המהדרין" ותוך השפעה על הזולת כהדלקת הנרות "על פתח ביתו מבחוץ". את השיחה סיים במילים: **"מראה באצבעו ואומר הנה זה בא און זה אלקינו קוינו לו, און זה הוי' קוינו לו ויושיענו, כפליים לתושי', ותיכף ומיד ממש"**.

בסיום השיחה הזיז כ"ק אדמו"ר שליט"א את הרמקול מעט ופנה והחל לחלק לכאו"א מהנוכחים דולר א' לצדקה ולקבל את הפ"נים. הסדר הי' כבדרך כלל: את הפ"נ קיבל ביד שמאל וביד ימין נתן את השטר, ובהתקבץ כמה מעטפות יחד הקיפם בגומי והניחם בצד (והמזכיר הכניסם לשקית הנייר).

לרוב העוברים אמר: **"ברכה**

(37) = "בפרט עיקר הענין של השנה, שזוהי שנת גאולה תהי' לארץ, ושנת גאולה תהי' לכל אחד ואחת באופן הי' תהא".

הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על הקהל ופתח בשיחה לאורחים (וגם לקבוצה מהתמימים השלוחים) שארכה 25 וחצי דקות.

את השיחה פתח בענין של "פותחין בברכה", ופירט את מעלות הזמן בחודש, בשנה וכו'. אח"כ דיבר אודות חשיבות האסיפה בציבור ועל אהבת ואחדות ישראל שמקרבת את הגאולה, שנמצאת קרוב מאוד וכו'.

בענין הנ"ל, כשדיבר אודות "כלו כל הקיצין", אמר: **"און וואָס איז אויכעט די הכנה לזה, וואָס דאָס איז דאָך די ימות המשיח אין וועלכע מ'געפינט זיך איצטער, און בפשטות, און מ'געפינט זיך - כמסופר ומדובר בזה ע"י נשיא דורנו, דורך דעם רבי'ן דעם שווער - אין אַן אופן אַז ס'איז שוין 'כלו כל הקיצין' מזמן רב, און מ'האָט שוין אויכעט די אַלע הכנות לזה, און אפילו די 'קנעפלעך', וכמדובר כמה פעמים, און מ'דאַרף מערניט ווי עפענען די אויגן, וועט מען גלייך דערזען אַז ס'איז שוין דאָ דער ענין הגאולה, ביז די גאולה האמיתית והשלימה - מ'דאַרף מערניט ווי עפענען די אויגן וועט מען דאָס זען ווי אַזוי זיי זיינען דאָ אויכעט בפשטות!"**³⁶ (ולהעיר שזו כבר פעם שלישית שמתבטא כן!).

אח"כ כשדיבר אודות "פדה בשלום", התבטא באומרו ש"פדה" קשור עם שנת

(36) = "ומה שהוא ג"כ ההכנה לזה, שזהו הרי הימות המשיח שבהם נמצאים עכשיו, ובפשטות, ונמצאים - כמסופר ומדובר בזה ע"י נשיא דורנו, ע"י הרבי חותני - באופן שכבר 'כלו כל הקיצין' מזמן רב, ויש כבר ג"כ כל ההכנות לזה, ואפילו הכפותרים, וכמדובר כמה פעמים, ואין צריכים כי אם לפתוח את העיניים, מיד יראו שישנו כבר ענין הגאולה, עד הגאולה האמיתית והשלימה - אין צריכים כי אם לפתוח את העיניים ויראו זאת כיצד הם נמצאים כאן ג"כ בפשטות!".

חלוקת הדולרים בסיום היחידות

שביקשה ברכה לבריאות אמר: "אמן, בקרוב ממש", וכשביקשה עבור בני' נתן לה עוד דולר באומרו: "דאָס איז פּאַרן גאַנצע משפּחה"³⁸. לאחת שביקשה ברכה לשלום בית אמר: "אמן, בקרוב ממש, בשורות טובות". לא' שאמרה משהו אמר: "אמן, אמן, לכל המשפחה, בשורות טובות". לעוד אחת שביקשה ברכה לשלום בית אמר: "אמן". לאחת שאמרה משהו אמר: "אמן, בקרוב ממש". לאחת שאמרה משהו אמר: "אמן, בשורות טובות, הצלחה רבה". לאחת שביקשה ברכה לילדים ולשלום בית אמר: "אמן, בקרוב". כמו"כ היו עוד דיבורים לכו"כ בשפות אחרות. החלוקה לנשים ארכה ג"כ תשע דקות.

בשעה 8:57 פתח בשיחה לקבוצת ברי ובנות מצוה ומשפחותיהם שיחיו, בה איחל (בין השאר) שחגיגות הבר-מצוה יהיו באופן ד"מוסיף והולך ואור", ויסיפו בתורה ומצוות מיום ליום כפי שלומדים מימי חנוכה, ושמסמחה זו יבואו לשמחות נוספות ובהן שמחת פדיון הבן, כולל גם פדיית בניו של הקב"ה מהגלות. כמו"כ הזכיר על המנהג להוסיף בצדקה ביום הבר-מצוה, וסיים בברכה שבקשת יעקב אבינו "לישב בשלוה" תתקיים מיד בשלימות.

(40) = "זהו בשביל כל המשפחה".

והצלחה". לילדים שהיו בידי הוריהם הרים את הדולר אל מול עיניהם.

לא' שאמר משהו אמר: "בשעה טובה ומוצלחת, עשי' בהצלחה מופלגה". לא' שעבר עם קביים אמר: "ברכה והצלחה ורפואה קרובה". לא' שביקש ברכה לבריאות אמר: "אמן, בקרוב ממש". לא' ביקש ברכה לאביו אמר: "לכל המשפחה". לא' שאמר שנוסע לאה"ק אמר: "בשעה טובה ומוצלחת". לא' שביקש ברכה לישועה אמר: "אמן". לא' שביקש ברכה לפרנסה בהרחבה אמר: "אמן". לציי"ר ר' ברוך שי' נחשון הניד בראשו הק'.

כעבור כתשע דקות הסתיים תור הגברים והחלו לעבור הנשים. לאחת שאמרה משהו אמר: "אמן, בארץ הקודש". לאחת שאמרה שבונה מקוה לשיטת חב"ד, אמר: "זאָל זיין אין הצלחה רבה, איר האָט דאָך דאָרט אַ צדקה פּושקע אין די מקוה"³⁹, וכשהשיבה בחיוב, נתן לה דולר נוסף ואמר: "אַריינשטעלן - אַריינלייגן דאָרט אין די צדקה פּושקע, זאָל זיין בשורות טובות"³⁹. לאחת שביקשה ברכה לאמה אמר: "אמן". לאחת שביקשה עוד דולר עבור מישהו, הביא לה באומרו: "בבקשה". לאחת

(38) = "שיהי' בהצלחה רבה, הרי יש לכם שם קופת צדקה בהמקוה".

(39) = "להכניס שם בקופת הצדקה, שיהיו בשו"ט".

יבוא בקרוב ענה: "אמן". החלוקה לנשים ארכה 5 וחצי דקות.

בסיום עברו בני משפחת המזכיר ר' שלום מענדל שי' סימפסון (לרגל הבר מצוה של נכדו - בן חתנו ר' חיים שי' וילשנסקי), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכ"א שני שטרות. לכמה מהם שאמרו "אָ דאַנק"⁴⁸, השיב: "צו געזונט"⁴⁵. לאם חתן הבר מצוה אמר: "בשעה טובה ומוצלחת", וכשביקשה ברכה אמר: "אמן, בקרוב ממש, בשורות טובות". לחתן הבר מצוה נתן דולרים נוספים באומרו: "פּאַר די בר מצוה"⁴⁹, וכן לאביו, וכן לסבו המזכיר רשמ"ס. אח"כ הורה לריל"ג להניח את מעטפותיהם יחד עם שאר הפ"נים של חתני הבר מצוה. כל זה ארך דקה.

בשעה 9:20 קירב כ"ק אדמו"ר שליט"א את הרמקול, ופתח בשיחה לקבוצת חתנים וכלות שיחיו, בה דיבר על ההכנות לבניית בית בישראל, וכן בירכם שיקויימו בהם כל הברכות הקשורות ב"שנה ראשונה", להיות "נקי" מכל טרדה ומכל דאגה. אח"כ הזכיר את המנהג לתת צדקה ביום החופה, ובסוף עמד על הקשר בין "קול חתן וקול כלה" לקולות של מתן תורה, כדברי חז"ל, ואיחל שבקרוב נזכה ל"תורה חדשה מאתי תצא", ולקיום בקשת יעקב "לישב בשלוה" - נישואין באופן דשלוה ושלוה בשלימות, כפי שיהי' בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

השיחה ארכה 7 דקות לערך, ואחרי שאל את הריל"ג אם אלו החתנים וכלות, וכשהשיב בחיוב, נטל בידו הק' שני דולרים (!) ונתן לכ"א באומרו: "בשעה

השיחה ארכה כ-10 דקות, וסיים במילים: "ועי' הזירוז דורך דעם הוספה אין עניני צדקה כמוזכר לעיל"⁴¹.

אחרי השיחה חילק לכאו"א דולר א' לצדקה, וגם להם אמר: "ברכה והצלחה".

להרב יצחק יהודה שי' ירוסלבסקי נתן דולר נוסף באומרו: "פּאַר הרבנים אין ארץ הקודש"⁴². כשעבר הרב שניאור זלמן שי' גורארי', קרא לו ונתן לו שטר נוסף. החלוקה לגברים ארכה 6 דקות, ובסיומה נשארו בידו כמה מעטפות, והקיפן בגומי והורה לריל"ג להניחן יחד עם שאר הפ"נים של חתני הבר מצוה.

לאחת שביקשה ברכה אמר: "אמן, ברכה והצלחה און גוטע בשורות"⁴³, בקרוב ממש", וכשבירכה את כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: "גם אתם". לאחת שאמרה "זייט געבענטשט"⁴⁴ השיב: "צו געזונט"⁴⁵. לאחת שביקשה ברכה אמר: "אמן, פּאַרן גאַנצע משפחה"⁴⁶. לאחת שאמרה שיום הולדתה בר"ח טבת קרא בחזרה ונתן דולר נוסף באומרו (באנגלית, בחיוך): "זהו בשביל יום ההולדת שלך". לאחת שאמרה שהלילה יום הולדתה נתן שני דולרים באומרו: "דאָס איז פּאַרן יום הולדת, און דאָס איז אין אַלגעמיין. בשורות טובות"⁴⁷. לאחת שאמרה את תאריך הבת מצוה שלה, אמר: "אמן, בשורות טובות". לאחת שאיחלה שמשיח

(41) = "ועי' הזירוז ע"י ההוספה בעניני צדקה כמוזכר לעיל".

(42) = "בשביל רבנים באה"ק".

(43) = ובשו"ט.

(44) = "תבורכו" (תודה).

(45) = "לבריאות" (בבקשה).

(46) = "אמן, בשביל כל המשפחה".

(47) = "זהו בשביל יום ההולדת, וזהו בכללות. בשו"ט".

(48) = "תודה".

(49) = "בשביל הבר מצוה".

טובה ומוצלחת".

נגע בפרוכת.

החלוקה לגברים ארכה דקה, והחלוקה לנשים ארכה ג"כ דקה, ובסיום הורה לריל"ג להניח את המעטפות של החתנים והכלות ביחד (בנפרד).

שלשת השיחות היו (ברובן) בעיניים עצומות.

אחרי התפילה, טרם צאתו בירך נוסעים.

לפני הנסיעה למקוה נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור לחתן, ונתן לו 3 מטבעות ("ניקעל'ס") באומרו ליתן לצדקה.

טרם צאתו ביקש כ"ק אדמו"ר שליט"א את חבילת הפ"נים, קם ממקומו באחזו את הסל והביט לעבר ארון הקודש כשאומר משהו בלחש, ובשעה 9:29 יצא מביהכ"נ. בדרכו הרים את עיניו הק' והביט לעבר השעון שבקיר הדרומי. בצאתו מהמעלית למעלה עודד את השירה.

אחרי היחידות רקדו בשמחה וטוב לבב, כבשנים קדמוניות.

בשעה 1:40 לערך נסע למקוה. ליד המכונית עמד נוסע, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו מטבע ובירכו כרגיל, ואח"כ נתן למזכיר ולשאר המשב"קים ולילד א' שעמד שם. לאחר שהתיישב כ"ק אדמו"ר שליט"א במכונית, הגיעו עוד שני ילדים, והמזכיר פתח את החלון (ע"י לחיצת הכפתור) וכ"ק אדמו"ר שליט"א הושיט את ידו הק' מחוץ לחלון ונתן לילדים מטבעות. אח"כ סימן בידו הק' לשלום מתוך המכונית.

בלילה התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לרגל סיום הלכות שופר, סוכה ולולב והתחלת הלכות שקלים ברמב"ם.

מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות.

לאוהל נסע בשעה 3:20. טרם צאתו נתן את הסידור לחתן⁵⁰ בצירוף מטבעות לצדקה, ובצאתו החוצה רמז שרוצה לחלק, והמזכיר נתן בידו הק' מטבעות ("ניקעל'ס") וכ"ק אדמו"ר שליט"א חילק לכל המזכירים והמשמשים בקודש. אח"כ נתן לנוסע שעמד שם ובנו בידו, פנה אליו שוב ונתן לו עוד א' באומרו: "לתת באיטלי". על בנו שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גם הוא נוסע לאיטלי?", ונתן לו עוד מטבע באומרו כנ"ל. על עגלת התינוק שעמדה סמוך סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א בתמיהה כשואל היכן התינוק, וענה האב שזהו התינוק שבידו. כ"ק אדמו"ר שליט"א

בהמשך התוועדו התמימים בחיות מיוחדת, לאור דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה על כך שמפרק פ"ט בתהילים ממשיכים לפרק צדי"ק... ההרגשה היתה שצריכה להיות התעוררות מצידנו, לאחר כו"כ גילויי התייחסות של כ"ק אדמו"ר שליט"א לנושא זה. הועלו רעיונות והצעות כיצד לארגן מבצע הודאה כלל עולמי לכבוד שנת הצדי"ק...

• יום חמישי, כ"א כסלו •

לשחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א

בשעה 9:55.

50) ע"פ חלק מהיומנים נתן הסידור לשני חתנים לפני הנסיעה לאוהל (ואין מוזכר בהם אודות נתינת הסידור לחתן לפני הנסיעה למקוה).

אחרי קריאת התורה, בחזרו למקומו,

במסגרת "שיעור בעניני גאולה".

היום החלו בהכנות לקראת ה"פירסומי ניסא" העולמי שיתקיים ביום ראשון, כשבמרכז האירוע - כינוס הילדים. ר' א. ש"ט האחראי על האירוע ור' שמעון שי' העכט - מנחה הכינוס נראו מסתובבים יחד עם אנשי החברה המארגנת ומתכננים כל פרט (וכן למחרת).

• יום שישי, כ"ב כסלו •

לשחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 9:57 לערך.

בשעה 3:17 לערך נכנס לתפילת מנחה, וטרם צאתו נתן את הסידור לחתן בצירוף מטבע לצדקה לו ולאחיו, ובירכו כרגיל. כשיצא מג"ע התחתון, לפני שנכנס למעלית - חילק מטבעות לילדים לצדקה, וכן הכניס ב' מטבעות לקופה (א' למעלה וא' מן הצד).

בכניסתו לביהכ"נ חילק מטבעות לילדים לצדקה לכל אורך הדרך, ובאמצע (ליד בימת קריאת התורה) שאל בחור בר מצוה אם קיבל, ונתן לו.

כל זה ארך למעלה משתי דקות, ובעלותו לבימה הסתובב כרגיל ועודד את שירת "שישו ושמחו בשמחת הגאולה".

בקדיש בתרא הביט על הילדים, וב"אמן" ענה עמהם בהדגשה.

אחרי התפילה הכריזו על קבלת שבת לשעה 5:00, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 3:31 כשמעודד את שירת ניגון שמחה דשמח"ת.

חלוקת המטבעות ליד המכונית

המשיך לחלק לילדים, וכשסיים - נכנס למכונית, ומתוך המכונית סימן בידו הק' לשלום.

מהאוהל חזר בשעה 6:12, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בצאתו מג"ע התחתון, סימן בידו הק' לשלום, ובכניסתו לביהכ"נ עודד את השירה ובעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל.

בסיום תפילת מעריב, בקדיש בתרא, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר הילדים וענה עמהם "אמן".

בצאתו מביהכ"נ עודד את שירת "שישו ושמחו בשמחת הגאולה", ובאמצע הדרך הביט לרגע על קופסא עם חוברות "מבצע 41" של קה"ת.

בלילה, לאחר סיום סדר חסידות, לימד ר' דוד שי' פלדמן בזא"ל הקטן למעלה את שיחת השבת המוגהת

• ליל שבת קודש •

לשבת הגיעה קבוצת גבירים מצרפת (המשתתפים בבנין חדש לטובת ישיבת תות"ל ברינווא, צרפת), ע"י ר' מנחם מענדל שי' גורביץ', הרב ישראל מנחם מענדל שי' קלמנסון ור' שמעון שי' לסרי⁵¹.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לביהכ"נ לקבלת שבת בשעה 5:08 לערך, כשמעודד את שירת "ואני אבטח בך".

"לכה דודי" ניגנו בניגון "אימתי קאתי מר", ובהמשך - בניגון שמחה. כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כרגיל, ולפני "בואי בשלום" עודד בחוזק רב, ואחריו עודד ביתר שאת וחזרו על הניגון כו"כ פעמים.

בסיום התפילה נענע כ"ק אדמו"ר שליט"א בראשו הק' באמירת: "גוט שבת", ויצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "ניעט ניעט ניקאָוואָ".

• יום שבת קודש פרשת וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת •

לאמירת תהילים נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 8:35, ונשאר לעמוד כל הזמן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 9:58 לערך, כשאוחז באמצע קאפיטל קל"ב (ושם, במקום שגמר, הניח לסימן את דף הקדיש הנמצא בתוך התהילים), ובדרכו עודד את השירה.

לתפילת שחרית נכנס בשעה 10:35, כשמעודד את שירת "על ניסיד". בחזרת

השי"ץ עמד.

כמידי שבת, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א בפתיחת הארון על הס"ת עד הגיעו לבימת הקריאה. אח"כ פתח את החומש, הוציא את דפי ההפטרה והכניסם לסידור (אותו לוקח עמו בעלותו למפטיר). אחרי ברכת החודש, החזיר את דפי ההפטרה לחומש.

כשהלך לעלייתו למפטיר, השאיר את המשקפיים על הסטנדר.

אחרי התפילה הכריז הגבאי לפני הקהל ולפני כ"ק אדמו"ר שליט"א על אירועי השבוע הבא כדרכו בכל שבת, ואלו הם: הדלקת המנורה במרכז מנהטן ע"י צא"ח; התוכנית של "לראות ולהראות" - מחר בנר א' דחנוכה, בשעה 3:00 אחה"צ; הדלקת המנורה בפרוספקט פארק ע"י "ועד מגיני ומרחיבי חינוך הכשר"; סיום הרמב"ם במוצש"ק; ואחרון **הביב** - התוועדות קודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:30.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ירד להתוועדות בשעה 1:35 לערך (מוקדם מהרגיל בשבת מברכים), כשהקהל מנגן "על ניסיד". וכאן המקום לציין שההתוועדות היתה מאוד מיוחדת ומתוך התרוממות הרוח ("אויפגעלייגטקייט"), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בשמחה רבה ועצומה למעלה מדרך הרגיל לגמרי (וכדלקמן).

לאחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" שרו כרגיל "זאָל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים תוך כדי עניית "לחיים" לקהל, ובפרט לעבר הקבוצה (הנ"ל) מצרפת - לעברם עודד כו"כ פעמים בתנועות

(51 ראה לקמן בהתוועדות השבת. וראה ר"ד מחלוקת הדולרים כ"ד כסלו (לעיל ע' 7-316).

צ"ל בהתאם למקום, ועד שבמקום אחד יכול המצב להשתנות כמו בצרפת, שבזמן המלחמה עם רוס' היתה דעתו של אדמו"ר הזקן שרוס' תנצח לטובת היהדות, ועכשיו ישנה בצרפת הפצת המעיינות וכו', ועד שלאחרונה הדפיסו שם כת"י שלא הי' בנמצא עד עתה אלא ליחידי סגולה (ובענין זה אמר שטבע הסקרנות של יהודי מגרהו ללמוד בספר חדש - לא רק את הכותרת, אלא את כל הספר...), וקשר זאת עם תיבת "צרפת" ע"ד מ"ש "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים". בתוך הדברים התבטא באומרו: **"צרפת איז בגימטריא סעווען סעווענטי, זיבן זיבעציק"**⁵⁶.

את השיחה סיים במילים: **"אַז מראה באצבעו ואומר זה אָט גייט אַרײַן משיח צדקנו אין דעם בית הכנסת ובית המקדש, און בראשנו נשיא דורנו, און מ'גייט צוזאַמען צו ארץ הקודש און צום בית המקדש השלישי תיכף ומיד ממש!"**⁵⁷.

השיחה ארכה כ-22 דקות, ואחרי טעם כ"ק אדמו"ר שליט"א מהיין, ואח"כ מה"מזונות". הקהל ניגן את מארש נפוליון (בהמשך למדובר אודות הנצחון של רוס'), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד שוב לעבר האורחים.

באמצע הניגון פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לפתע לאחוריו אל ספסל הזקנים לעבר הרב מרדכי שי' בלינוב מפריז (מ"ועד רבני ליובאוויטש - צרפת") ושאל אותו: **"אַ וואו איז אַיער**

עזות. באמצע הניגון⁵² נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

את ההתוועדות פתח (בהפתעה גמורה!) באומרו: **"ס'איז דאָך אָנגעקומען אַ קבוצה פון צרפת, דאָרף מען זיי געבן זאָגן 'לחיים', ווער איז דער מנהל זייערער?"**⁵³, ומיד פנה לצדדים לחפש את הקבוצה (הנ"ל, שעמדה בפירמידה הגדולה שבמערב ביהכ"נ - המקום הרגיל לקבוצות מעין אלו). כמובן שכולם אמרו "לחיים", וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה להם בניד ראש.

אח"כ התחילו לשיר "האדרת והאמונה" בניגון הצרפתי הידוע, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה מפעם לפעם. באמצע הניגון פנה לשמאלו⁵⁴, ועשה סימן בידו הק' לשרוק! שריקות מכל צד פלחו את האויר כשכתגבורת לזה המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד באופן חזק ומהיר ובתנועות רצופות למשך זמן.

אח"כ פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה א' באומרו: **"כמדובר אין דער התוועדות דשבת שלפני זה אַז צרפת - ווי ס'שטייט אין דער הפטורה פון שבת שלפני זה - איז בגימטריא זיבן הונדערט און זיבעציק"**⁵⁵, והמשיך לדבר אודות כך שמספר הנ"ל הוא הבנין שממנו הפיץ כ"ק מו"ח אדמו"ר יהדות לכל ישראל בכל קצוי תבל, ובכל מדינה המוסדות

(52) ע"פ א' היומנים הי' זה מיד בתחילת הניגון.

(53) = "הרי הגיעה קבוצה מצרפת, צריך לתת להם לומר 'לחיים', מי המנהל שלהם?". ע"פ חלק מהיומנים שאל: "איפה המנהל שלהם?".

(54) ע"פ א' היומנים פנה לימינו.

(55) = "כמדובר בהתוועדות דשבת שלפני זה שצרפת - כמ"ש בהפטורה דשבת שלפני זה - הוא בגימטריא שבע מאות ושבעים".

(56) = "צרפת הוא בגימטריא סעווען סעווענטי, שבע מאות ושבעים".

(57) = "ש'מראה באצבעו ואומר זה' הנה נכנס משיח צדקנו בביהכ"נ וביהמ"ק זה, ובראשנו נשיא דורנו, והולכים יחדיו לאה"ק ולביהמ"ק השלישי תומ"י ממש!".

על כך כו"כ פעמים – מעורר על זה שוב. עוד הוסיף בהדגשה שהדיבורים הם בעצם "בעליונים" ורק "רומזים בתחתונים", ובסיום השיחה הזכיר את שמות כל הנשיאים, מהבעש"ט ועד נשיא דורנו.

בתוך הדברים האריך בנוגע לניגוני חסידים, ושניתוספים מזמן לזמן ע"י אלו המסוגלים לזה!

כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים את השיחה במילים: "תיכף ומיד ממש, און צוזאמען מיט די וואָס זעען מחליט אויף אַ הוספה אין מבצעי חנוכה ביתר שאת ויתר עוז, ובתוספת אור!"⁶⁴

השיחה ארכה כ-16 דקות, ואחרי התחילו כולם לנגן באופן ספונטאני (שוב) "האדרת והאמונה", והפעם ביתר חיות. כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בשתי ידיו הק' בחוזק רב מאוד, וכן פנה לעבר הקבוצה הנ"ל וסימן בידו הק' לאות שיאמרו "לחיים". אח"כ המשיך לעודד בתנועות מהירות ורצופות ביד אחת, ושוב בשתי ידיו הק' יחד בתנועות קצובות, כששירת הקהל הולכת וגוברת בשמחה רבה.

אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לימינו (!) ופתח בשיחה ג' באומרו: "ס'איז אויכעט אָגעקומען אורחים פון אַ אַנדער מדינה, פון קאַנאַדאַ"⁶⁵, ואמר שחלק א' מקנדה קשור עם צרפת כיון שהיו פעם מדינה אחת וכו', ועד שגם בזמננו ישנם כאלה שרוצים שחלק זה יתאחד עם צרפת. בין הדברים התבטא באומרו שאינו מתערב בפוליטיקה,

עולם?⁶⁶ הנ"ל לא הבין, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חזר שוב: "אַ וואו איז דער פראַנצויזישער עולם?"⁶⁷ הנ"ל השיב בהצביעו לעבר הקבוצה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נו, זאָלן זיי זאָגן 'לחיים'!"⁶⁸, ואח"כ אמר לו בהראותו בב' ידיו הק': "אַ פולער!"⁶⁹, ועודד את השירה לעברו בחוזק. אח"כ פנה לעבר הקבוצה והתחיל לעודד את השירה לעברם, ואח"כ לעבר כל הקהל – בתנועות חזקות מאוד בשתי ידיו הק' יחד באופן מפליא ובמהירות כו"כ פעמים.

את שיחה ב' פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א באומרו: "מ'רעדט לעצטנס וועגן פרסום מעשה ניסים"⁷⁰, והמשיך לדבר על כך שא' הניסים בזמננו הוא בצרפת בנוגע לניגון שלהם (שהוא סמל לשחרור המדינה מעול המלכות) שמסיבה לא ידועה הפסיקו לשיר אותו, "און אַלטע חסידים האָבן מפרש געווען"⁷¹ שמעת שחסידים התחילו לשיר את זה בהתוועדויות – הצד שכנגד הורידו בעלותם ממנו ומסרוהו לגמרי לצד הקדושה. כמו"כ הזכיר את המארז"ל "ביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח", דהיינו שהכרת הניסים נוגעת לגאולה האמיתית והשלימה, ואמר שאף שדיבר

(58) = "איפה הקהל שלכם?"

(59) = "איפה הקהל הצרפתי?"

(60) = "נו, שהם יאמרו 'לחיים!'".

(61) = "[כוס] מלאה!" – בא' היומנים כהנ"ל הוא באופן אחר קצת: הנ"ל סימן על מקום עמידתם, אך כ"ק אדמו"ר שליט"א לא הרפה והמשיך לתמוה ולסמן בתנועות ידיו... עד שהלה קלט, ומיד הורה לקהלו שיאמרו "לחיים" לכ"ק אדמו"ר שליט"א. אח"כ הורה לו כ"ק אדמו"ר שליט"א לומר "לחיים" על כוס גדולה.

(62) = "מדברים לאחרונה אודות פרסום מעשה ניסים".

(63) = "וזקני החסידים פירשו".

(64) = "תומ"י ממש, וביחד עם אלו הדואגים להחליט על הוספה במבצעי חנוכה כו".

(65) = "הגיעו ג"כ אורחים ממדינה אחרת, מקנדה".

דינער של "צבאות ה";
 ר' שמעון שי' העכט - עבור הדלקת
 חנוכיית-ענק ע"י "ועד מגיני ומרחיבי
 חינוך הכשר";

ר' מנחם מענדל שי' קרישבסקי -
 עבור התועדות בשכונת חב"ד שמי"ר;

ר' יוסף ברוך שי' שפילמן - עבור
 הכנסת ס"ת בשכונת "הר נוף" בירושלים
 עיה"ק;

ר' יצחק שי' ערד - עבור סמינריון
 "דעת" שיתקיים באה"ק;

ר' שלמה שי' תעזיזי - עבור התועדות
 בישובי מודיעין;

ר' חגי שי' הלוי - עבור התועדות
 בבורסת היהלומים ברמת גן;

ר' ישראל שי' הרשקוביץ - עבור
 דינער לטובת מוסדות חב"ד באופקים,
 אה"ק;

ר' אליעזר שי' בקשי - עבור
 התועדות בערד;

ור' יצחק שי' אמיר - עבור התועדות
 בישוב "משמר השבעה".

להת' י. שי' ערנטריי שהתחיל ללכת
 מבלי לקחת את הקנקן, סימן כ"ק
 אדמו"ר שליט"א בידו הק' באומרו: "נעם
 דעם פלעשלי"⁶⁶.

בסיום החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר
 שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו
 הרלוי"צ ז"ל, ועודד את השירה באמצע
 פעמיים בתנועות חזקות. אח"כ שתה
 מהגביע וטעם מה"מזונות", ואח"כ הביט
 לעבר המשב"ק ר' שלום שי' גנזבורג,
 השיב לו "לחיים" ועודד לעברו בחיוך.

ובודאי יחליט ה' כטוב לפי המצב,
 והמשך במעלת אחדות ישראל.

באמצע השיחה פנה כ"ק אדמו"ר
 שליט"א בחזרה כרגיל. את השיחה סיים
 במילים: "מקדש אדני-כוננו ידיך".

השיחה ארכה כ-6 דקות, ואחרי' שתה
 מהגביע עד תומו וטעם מה"מזונות".
 ניגנו "שובה ה'", וכשהגיעו למילים
 "יראה אל עבדיך" - התחיל כ"ק אדמו"ר
 שליט"א לעודד את השירה בשתי ידיו
 הק' יחד באופן חזק ומפליא מאוד,
 ובמהירות!

בהמשך לשיחה, אמרו הרבה מקנדה
 "לחיים". ר' משה שי' רובין ממונטריאול
 אמר "לחיים" על כוס גדולה, וכ"ק
 אדמו"ר שליט"א עודד את השירה
 לעברו כמה פעמים.

שיחה ד' ארכה כמה דקות, ובה דיבר
 אודות חלוקת המשקה, ואמר שיהי'
 "טוב לב משתה תמיד" כפי שמוזכר
 בסיום שולחן ערוך אורח חיים, ומזה
 נבוא ל"שולחן ערוך" בסעודת לוייתן
 ושור הבר.

אח"כ העמיד הריל"ג כ-33 קנקנים,
 והסדר הי' כרגיל.

בין הלוקחים היו:

ר' שניאור זלמן שי' גורארי' - עבור
 סיום מסכת;

ר' יקותיאל מנחם שי' ראפ - עבור
 מסיבת חנוכה ו"מבצעים" בשדה
 התעופה בניו יורק;

ר' טובי' שי' בולטון - עבור מסיבת
 חנוכה בשיבת "אור תמימים" בכפר
 חב"ד;

ר' ירחמיאל שי' בנימינסון - עבור

⁶⁶ = "קח את הבקבוק".

הלילה ננעלו דלתות ביהכ"נ הגדול, ובתוכו החלו ההכנות הקדחתניות לקראת האירוע הגדול שבאירועי השנה (כנראה...), אירוע שכבר הפך למנהג חב"די קבוע (זו הפעם השלישית). בחוץ הובאו מכשירי ענק אימתניים, מהנפילים אשר טרם נראו בארץ... ואת התכונה הרבה ניתן למשש.

בזאל הקטן למעלה התקיימה מסיבת סיום הלכות שקלים והתחלת הלכות קידוש החודש ברמב"ם. המנחה הי' ר' יקותיאל שי' ראפ, שדיבר על הקשר של הלכות שקלים לפ' השבוע (שהשקלים מכפרים על מכירת יוסף, כדברי חז"ל).

בפתח ההתוועדות חזר הת' אברהם שי' שטרנברג בטוב טעם על שיחות השבת שזכינו להם זה עתה - בלה"ק, למען ישמעו ויבינו שני האורחים הנוספים שכיבדו את הערב: הר' יצהרי שי' - סגן ראש העיר תל אביב, ומר דוד שי' סודרי האחראי על קליטת אחינו העולים מרוסי' לאה"ק, במחוז ירושלים והדרום, שג"כ נשאו דברים.

הרב יצחק יהודה שי' ירוסלבסקי מנחת הר חב"ד, אה"ק ערך את הסיום על הלכות שקלים, ועמד על משמעות ענין מחצית השקל בעבודת ה'. הרב מרדכי שי' בלינוב מפריז, צרפת קישר בין הסיום להתחלת הלכות קידוש החודש, ובין הדברים סיפר כי עוד בשנת תשכ"ג אמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א ב"יחידות" שצריך לפעול בכיוון של עשיית בעלי תשובה בצרפת.

• יום ראשון, כ"ד כסלו -

• ערב חנוכה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת

כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט לרגע לעבר מקום מושבו של החזן ר' משה שי' טלישבסקי (שלא נכח השבת בהתוועדות), ואח"כ התחיל לנגן בקול "ניעט ניעט ניקאָוּאָ" ועודד את השירה בחוזק.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, בירך, נטל ידיו הק' ונעמד לתפילת מנחה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:10.

כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א כבר עמד ליד מקומו למנחה, התחילו לנגן שוב את ניגון ההקפות הנ"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים בחוזק, ובהמשך עודד בתנועות נמרצות וסיבוביות כארבע פעמים תוך שמרים את ידו הק' מהסטנדר (כל זה בעת שכ"ק אדמו"ר שליט"א הביט לתוך הסידור ואמר קרבנות!)⁶⁷.

ב"שים שלום" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בב' ידיו הק' על הסטנדר.

אחרי התפילה הכריזו על תפילת מעריב לשעה 5:15, ובשעה 3:33 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "על ניסיך".

• מוצאי שבת קודש •

לתפילת מעריב נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 5:32.

67 בא' היומנים כהנ"ל הוא באופן אחר קצת: כשעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א ליד הסטנדר, הביט לצידו - שם עמדו כמה מהאורחים וכמה ילדים. באופן מפתיע התחיל להניף את ידיו הק' אל-על מעל הסטנדר, והקהל פצח מיד בניגון ההקפות, וכך, תוך כדי אמירת "קרבנות" המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד בתנועות חזקות משך זמן, והשירה גברה בשמחה ובטוב לבב.

האנשים - דרך רחוב יוניון מבעד לפתח הזאָל הקטן].

מהשעה 2:00 לערך התחילו הילדים למלאות את ביהכ"נ לקראת הכינוס - הילדים בחלק הקדמי, והילדות בחלק האחורי.

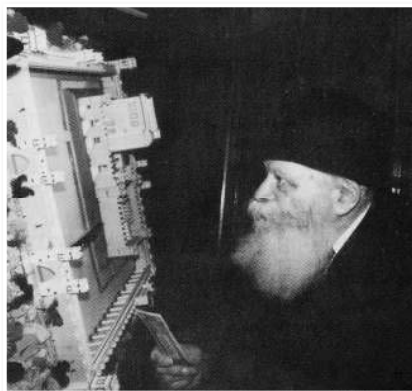
ביהכ"נ הי' מלא בספסלים מן הקצה עד הקצה, וסדרו 12 מסכים עבור הילדים ו-11 מסכים עבור הילדות שהיו מפוזרים בכל ביהכ"נ. את הבימה של כ"ק אדמו"ר שליט"א סידרו באופן כזה שבלט עד לפני העמוד (שבד"כ נמצא מאחורי הבימה לצד שמאל), ואת הסטנדר (של השיחות) הניחו ישר לכיוון מערב. על כל הבימה פרשו שטיח אדום חדש ומלכותי (כמו שהיו פורשים בחודש תשרי עד לפני כמה שנים), ומסביב לה מן הצדדים תלו קטיפה ("וועלוועט") שחורה, וכן מאחורי המנורה (למען הטבת איכות קליטת הוידאו). את המסך עבור כ"ק אדמו"ר שליט"א סידרו ישר מול הסטנדר על בימה קטנה ("סטאַנד").

על קירות ביהכ"נ היו תלויים כמה שלטים גדולים: מצד דרום - "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה שנת הצדי"ק, נפלאות בכל מכל כל", ומצד צפון שתי מודעות גדולות, א' - "CHANUKAH LIVE..." עם תמונה של העולם ומעל גבו מנורה (כמו הפרסומת על ה"סאַטעלייט"), ומתחתיו "1991-5752", ועוד א' - "LUBAVITCH WISHES YOU A HAPPY CHANUKAH", ומסביבו "חנוכה שמח" באידיש, רוסית, צרפתית, איטלקית וסינית. על התקרה תלו

שחרית - בזאָל הקטן למעלה (עקב ההכנות לכינוס) - בשעה 10:00 לערך. הקהל שר "האדרת האמונה" (בהמשך להתוועדות דאתמול) וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בדרכו, וכשהגיע למקומו והניח את סידורו על הסטנדר (וכבר התחיל להיות שקט) - עודד שוב בידו הימנית הק' פ"א על הסטנדר כשמסתובב מעט לעבר הקהל, וחזרו על הניגון עוד כמה פעמים. מקום התפילה הי' כמו בתפלת מעריב במוצש"ק (ליד הדלת כרגיל)⁶⁸.

בסיום התפילה הכריזו על תפילת מנחה לשעה 2:50, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא כשמעודד את השירה בניגון הנ"ל.

בשעה 12:00 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו הק' ונתן את הסידור לחתן, וכן נתן לו מטבע לצדקה. אח"כ חזר לחדרו הק', ובשעה 12:30 לערך יצא לחלוקת הדולרים כרגיל ביום ראשון. החלוקה הסתיימה בשעה 2:15 לערך. [ולהעיר שבעקבות סגירת ביהכ"נ, נכנס תור הנשים מהפתח הראשי, ותור

מע"ן בדגם ביהמ"ק בחלוקת הדולרים

68 בא' היומנים העירו: פעם האחרונה שהתפלל כ"ק אדמו"ר שליט"א תפילת שחרית בזאָל הקטן הי' ב"ג ניסן תש"נ.

69 = "חנוכה ליו...".

70 = "ליובאוויטש מאחלת לכם חנוכה שמח".

הש"ץ ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אחרי קדיש בתרא אמרו מיד "עלינו" כפי שהורה כ"ק אדמו"ר שליט"א אשתקד⁷¹, ובמהלכה עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א פ"א בתנועה חזקה כשפניו הק' לקיר.

ב"אל תירא" ו"אך צדיקים" הסתובב לעבר הקהל ועודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק (והמשיכו "כי אלקים יושיע ציון" ב"פ), והי' "ציור" נפלא לראות את פני קדשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א מוארים ע"י האורות המיוחדים. אח"כ פנה חזרה לסטנדר והמשיך לעודד כשפניו הק' לקיר.

הש"ץ אמר קדיש דרבנו, ובאמצע הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר הילדים, והמבט הי' מיוחד. כ"ק אדמו"ר שליט"א לקח את הסינדר והלך באיטיות רבה (כשמסתכל לעבר הקהל) לסטנדר השני, שכאמור הי' יותר רחוק מהרגיל, הסתובב והסתכל על הקהל לשמאלו לרגע ואח"כ לימינו, וכן הביט על אלו העומדים בעזרת נשים (ביניהם גם עובדי הוידיאו), ואח"כ הביט לעבר המסך שהי' מולו.

התוכנית סודרה באופן כזה שכל הכינוס יהי' מנוהל מא' החדרים למעלה ב-788 - חדר 204 (משרדו של הרחי"ק) - ע"י ר' שמואל שי' קפלן ומר יוסף מרדכי הלוי ("דז'ערי") שי' לוי (שהוא בעצם הנחה את כל הכינוס), כולל אמירת הפסוקים ב-770 ובעולם כולו וכו', ולכן הכריז ר' שמעון שי' העכט שהילדים יסתכלו על המסכים כדי לדעת מה קורה.

כו"כ מנורות חשמל מיוחדות עבור ה"סאָטעלייט" שהאירו את מקום כ"ק אדמו"ר שליט"א ואת כל חלק הקדמי של ביהכ"נ, והאורות הרגילים נכבו (חוץ מהאור המיוחד שע"ג מקום התפילה הרגיל של כ"ק אדמו"ר שליט"א).

[כל הנ"ל סודר ע"י כמה מהתמימים שיחיו שעבדו במרץ במשך כל הלילה, כדי להכין את בית רבינו שיהי' באופן מכובד בשביל הכינוס, ולהיות שהבימה וה"חית"ת" הוכן באופן שונה מהרגיל, נראה הי' כל האזור מאוד מאוד יפה ומלכות'דיק].

מחוץ ל-770 על הרחוב סודר מסך גדול לכל הקהל, אנשים, נשים וטף (שעמדו תחת הגשם השוטף...) בכדי לראות מה קורה בפנים, וכן סודר עוד מסך (מ-W.L.C.C.) שהראתה כל הזמן את כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בשעה 2:40 החל המנחה להכין את הילדים לקראת כניסתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכעבור כמה דקות נעמדו כולם והחלו לשיר "על ניסין" בליווי תזמורתו של ר' אלי שי' ליפסקר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מחדרו הק' ונתן את הסינדר לחתן וכן נתן לו מטבע לצדקה, ואח"כ, בשעה 2:52, נכנס לביהכ"נ (כשאוחז בידו הק' כמה מטבעות) והלך דרך "שביל" ליד ארונות הספרים, אח"כ ליד ארון הקודש ומשם לבימה, כשמעודד את השירה לאורך כל הדרך. כשעלה על הבימה, הסתובב כרגיל ועודד את השירה, וניגש למקומו לתפילת מנחה.

הש"ץ הי' ר' משה שי' טלישבסקי, וניגנו - כרגיל בכינוסי ילדים - "אשרי", "אמן יהא שמאי רבא" ו"מודים". בחזרת

(71) ראה יומן בד"ח טבת, ז' דחנוכה תנש"א.

מעמד "פרסומי ניסא" העולמי

אדמו"ר שליט"א עבור הצלתם.

בינתיים ניגש הריל"ג לכ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר משהו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הסתובב לשמאלו לרגע. הילד הנ"ל פתח (בלה"ק וברוסית) באמירת תודה ו"ספאָסיבה" לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולחסידיו עבור הגיעם לאה"ק באופן בריא וחזק! דברי הילד היו מאוד מאוד מרגשים, והי' נראה כאילו כ"ק אדמו"ר שליט"א הזדקף מעט והסתכל חזק על המסך, והתרגשות והתעניינות מיוחדת היתה ניכרת על פניו הק'. אח"כ המשיך הילד הנ"ל באמירת הפסוק "שמע ישראל", וכל העולם כולו ענו אחריו מילה במילה.

מזה עברו מיד, בשעה 3:18, למוסקבה (ע"י הקדמה ששמעו ממר לויז הנ"ל), באולם הגדול של הקרמלין (!!!) שהי' מלא מפה אל פה (כ-6,000 איש בלעה"ר), ומה מרגש הי' לראות מחזה כזה בתוך אולם הקרמלין, ממש במקום

הדבר הראשון שראו על המסכים ב-770 (לפני כן הראו בכל העולם - חוץ מב-770 שהיו באמצע מנחה - קטע אודות כ"ק אדמו"ר שליט"א) הי' החדר למעלה, וישבו שם ר' שמואל קפלן ומר לויז שהסבירו קצת אודות חנוכה, ומיד קראו - דרך המסך - לר' שמעון העכט לקרוא לילד לומר פסוק הראשון "תורה צוה". הנ"ל קרא לילדה א.פ. תחי' ברוכשטאט מ"בית רבקה", ובאמצע הפסוק הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לימינו (לפני כן הסתכל כל הזמן ממולו על המסך), והסתכל על הילדה הנ"ל והמשיך להסתכל גם אחרי שסיימה את הפסוק.

אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב לעבר המסך וראו בחדר הנ"ל איך שמציגים את ר' נפתלי הכהן שי' רוט בירושלים עיה"ק ליד כותל המערבי, והנ"ל הציג את הילד נתן שי' פוגודלובה א' מילדי צ'רנוביל לומר את הפסוק "שמע ישראל" ולתת ברכה ותודה לכ"ק

ה"אייפל טאווער", שם ראו קהל ענק ומסרו שהשתתפו למעלה מ-20,000 איש! ור' מסעוד שי' טובול הציג ילדה לאמירת הפסוק "והנה". לפועל לא שמעו את הקול משם כשאמרה את הפסוק, וחזר ואמר את הפסוק בניו יורק הילד שניאור זלמן שי' וילהלם מ"אהלי תורה" במקומה. גם כעת המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א להביט במסך.

אח"כ עברו להונג קונג, וראו את ר' מרדכי שי' אבצן (השליח שם) שהציג ילד לאמירת הפסוק "בראשית ברא". שם הזמן הי' סביבות 4:00 לפנות בוקר... ובכל זאת השתתפו הרבה אנשים; הכינוס התקיים שם באולם של מלון, והשתתפו כ-150 איש.

משם עברו שוב למוסקבה לפסוק "ושננתם לבניך" שאמר הילד לוי יצחק שי' קריימן שזה לפני לא הרבה זמן נימול, ואח"כ שוב לכותל המערבי עבור הפסוק "יגעתי" שאמר הילד הירושלמי שמעון שי' שפירא מ"ישיבת ערב" בירושלים כנציגם של כל ילדי ארץ ישראל, ומיד חזרה לניו יורק לפסוק "ואהבת לרעך כמוך" אותו אמר הילד דוב בער שי'

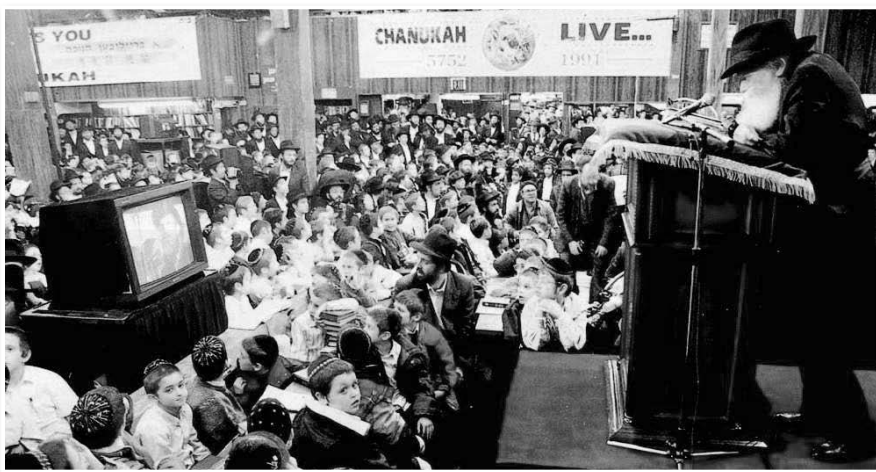
שהי'... וד"ל! כ"ק אדמו"ר שליט"א הסתכל בהתעניינות רבה על המסך - במבט חזק ("מיט צ שטאַרקן קוק")!...

ר' בערל שי' לאזאר (השליח במוסקבה) הציג שתי ילדות לומר את הפסוק "בכל דור ודור", בהסבירו ברוסית אודות הנס הנפלא שברוסי' יכול לקרות כזה וכו'. הילדות עירה תחי' דוידבה ולאח תחי' צ'רבינסקי אמרו את הפסוק וכולם ענו אחריהן מילה במילה.

משם עברו למלבורן שבאוסטרלי (שם השעה מוקדמת בבוקר), וראו את ר' יוסף יצחק הכהן שי' גוטניק שהציג את הילד מנחם מענדל שי' בלכר לומר את הפסוק "כל ישראל", וכולם ענו אחריו. מסרו משם שיש כ-1,500 אנשים שמשתתפים באולם שם.

משם חזרו לניו יורק, והמנחה ר' שמעון העכט הציג את הילד מיכאל דוד שי' גולדברג מ"ליובאוויטשער ישיבה" לומר את הפסוק "כי קרוב". אף שהילד נוכח כאן, הביט בו כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"י מסך הוידאו.

אח"כ עברו לפריז שבצרפת, ליד

אלי שי' יונה, וכמה פעמים עודד לעברו בעת שצילם תמונות, וכן לעבר בנו שי', בפנים מאירות ובקירוב מיוחד וכו'!), ולימינו, ועד לאחוריו (מקום שעמדו הזקנים וכן כמה מהתמימים שיחיו) והסתכל לעברם ועודד חזק אליהם כמה פעמים, ובמיוחד לעבר ר' שניאור זלמן שי' גורארי].

כרגיל אח"כ, אמר ר' שמעון העכט שעכשיו כולם ימחאו כפים לכבוד אלו שאמרו את הפסוקים כ"כ יפה, וכולם התחילו למחוא כפיים וכ"ק אדמו"ר שליט"א מחא כפיו הק' באופן חזק למשך זמן. על פניו הק' היתה ניכרת שביעות רצון מיוחדת, ותוך שהוא מוחא כפיו הק' הסתובב לשמאלו לאלו שעמדו שם, ואח"כ לימינו ועד לאחוריו כנ"ל!

אח"כ הראו את ר' שלום דובער שי' ליפסקר (שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א במאימי, פלורידה), שישב למעלה בחדר הנ"ל והסביר אודות פירוש ענין הפסוקים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א פנה למסך. בהמשך לזה התחיל לדבר מהחדר הנ"ל מר לוי' שי' אודות יהדות רוסי', והראו על המסך וידיאו מהקיץ שעבר במחנות "גן ישראל" שם, ואח"כ וידיאו אודות ילדי צ'רנוביל עם ההיסטורי שלהם ועד להגיעם לאה"ק וכו', ובשעת מעשה הי' נראה איך שכ"ק אדמו"ר שליט"א מסתכל על המסך בחוזק.

חזרו לחדר הנ"ל, ומיד עברו לוידיאו מ"מבצעים" בצה"ל באה"ק בהראותם קטע מה" Lamplighters" ("פנסאים") אודות מבצעי חנוכה ופורים במחנות הצבא שם.

הראו את הקהל שעומד מחוץ ל-770 ומסתכל על המסך, ושוב חזרו לחדר 204

ברונשטיין מ"ליובאוויטשער ישיבה", ולמלבורן לפסוק "וזה כל האדם" אותו אמרה הילדה חנה קיילא קרזניאנסקי.

אח"כ חזרו לניו יורק לפסוק האחרון "ישמח ישראל" ו"יחי אדוננו" ע"י הילד מנחם מענדל שי' קוטלרסקי מ"אהלי תורה". אחרי פ"א שצעקו "יחי", עברו לפריז להמשך של עוד פעמיים של "יחי". לפועל חזרה הילדה שם על הכל מילה במילה (כמו שאר הפסוקים) ורק פ"א, וכולם ענו אחרי', ואז המשיכה בקריאות קצובות עם כל הקהל "יחי יחי יחי".

במשך רוב הפסוקים ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א ביחד עם כולם. כנ"ל, במשך כל הזמן עקב כ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי המראות שבמסך, והי' נראה כי הוא צופה ומקשיב לכל פרט, וכמה וכמה פעמים ניכר הי' על פניו הק' מעין חיוך של שביעות רצון.

בהמשך לזה התחילו לשיר בניו יורק כרגיל "ווי וואַנט משיח נאָו", והצטרפו לשירה בכל העולם כולו, והראו ממדינה למדינה באופן מסודר מאוד (אגב, כאן יש לציין שהסדר בכל התוכנית הי' להפליא ממש! ועם הסדרנים התודה והברכה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בתנועות סביביות ומהירות לצדדים, וכמה פעמים לעבר הילדים, ואף זו מעט מן הסטנדר כדי לתפוס במבטו גם את הקטנים שישבו בסמוך, כמעט מתחת לסטנדר.

[יש להעיר שכו"כ פעמים הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמאלו (לחלונות העזרת-נשים - שם עמד א' המצלמים של ה"סאָטעלייט"), וליד הסטנדר (שם עמד הצלם הרשמי מר

(ברוסית), כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה מהמסך לשמאלו, ובהמשך פנה והסתכל מעט על המסך.

אחרי מוסקבה עברו להדלקה ליד הכותל, ולפני זה הראו את פני קדשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א מן הצד על המסך לרגע, והי' "ציור" נפלא!

ליד הכותל ראו את ה"ראשון לציון" הרב מרדכי אליהו שליט"א שהדליק את המנורה (בעזרתו של הרב מאיר שי' גץ רב הכותל שהכין את המנורה), בהקדמת "לשם יחוד" וכו' ואמר את הברכות בקול חזק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה על הברכות (הרב אליהו לא בירך "שהחיינו", כי כבר הדליק לפני כן בביתו). אח"כ התחילו מקהלת ילדי "צבאות ה'" ירושלים בניצוחו של ר' ישראל שי' אדלסון לשיר "שיבנה ביהמ"ק" בליווי החזן ר' צבי שי' הורביץ, והצטרפו לשיר כל העולם כולו וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הימנית הק' בחוזק בתנועות סיבוביות ומהירות כשפונה לכל הצדדים וגם לאחוריו כנ"ל, ובאמצע פנה ועודד לעבר א' הצלמים. כמו"כ נענע בראשו הק' עם השירה. בעת השירה, הראו מכל העולם איך שכולם שרים יחדיו.

יש לציין שבאה"ק (בכותל) נכח סגן השר במשרד ראש הממשלה, מר בנימין (ביבי) שי' נתניהו.

אח"כ נאם הראשל"צ אודות חנוכה וניסים וכו', וכ"ק אדמו"ר שליט"א הקשיב בתשומת לב גלוי. באמצע הדרשה ניגש הריל"ג ושאל משהו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניח את ידו הק' על הרמקול, תוך שאומר לריל"ג כמה מילים, והריל"ג ענה.

הנ"ל והסבירו אודות נס פך השמן, והראו וידיאו מה"חנוכה האוס" במנהטן כפי שהציג א' מפעילי "צבאות ה'", שהראה לילדים איך עושים שמן זית ומיד הכניס את זה למנורה והדליק, ושוב חזרו לחדר למעלה והסביר ר' שמואל קפלן איך יכול כאו"א לעשות מנורה משלו, ע"י כוסיות קטנות של שמן וצמר גפן וכו'.

במשך כל הזמן לא גרע כ"ק אדמו"ר שליט"א את מבטו המתעניין מהמסך.

אחרי כל הנ"ל, בשעה 3:50, עברו להדלקת המנורות ברחבי תבל. הראשונה היתה במוסקבה, ולפני ההדלקה נאם ר' יוסף יצחק הכהן שי' אהרונוב (מאגוח"ח דרוסי, ומנכ"ל צא"ח באה"ק) כמה מילים ברוסית (!) ואח"כ ר' ברוך שלמה אליהו שי' קונין (מאגוח"ח רוסי, ושליח הראשי בקליפורני) נאם באידיש בנתנו ברכה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, והזכיר אודות ספרי רבותינו נשיאינו הנמצאים עדיין לע"ע ברוסי - שיגאלו אותם בקרוב ממש אכ"ר.

אח"כ הזמין את ר' אברהם שי' גנין מזקני החסידים ברוסי להדליק את המנורה. הוא הדליק את המנורה וגם נתן ברכה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ובעת הברכות על המנורה ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א "ברוך הוא וברוך שמו" ו"אמן". כשסיים את הברכות הגיב הקהל העצום ברוסי' במחאות כפיים סוערות, שנשמעו גם ב-770...

אח"כ הציג ר' בערל לאזאר ילד בשם לוי יצחק שי' שניאורסאהן (מנכדי ר' שמואל שניאורסאהן ז"ל, אחיו של הרלו"צ ז"ל, אביו של - יבלחט"א - כ"ק אדמו"ר שליט"א) - לתת ברכה לכ"ק אדמו"ר שליט"א. כשהוא התחיל לדבר

התחילו לשיר (בהמשך לשבת) "האדרת והאמונה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה לצדדים בתנועות חזקות מאוד, וכנ"ל (בהמשך לאתמול) וכמה פעמים על הסטנדר.

מזה עברו להונג קונג, שם הדליק את המנורה א' הילדים, אולם עד שנשמע הקול - כבר נגמרו הברכות...

אחרי כל ההדלקות ברחבי העולם פנו להדלקה המרכזית ב-770. את המנורה הדליק הת' שניאור זלמן שי' לויטין מ"ליובאוויטשער ישיבה" שבירך בקול נעים וערב, ואח"כ התחילו לשיר - בליווי התזמורת של ר' אלי שי' ליפסקר - "הנרות הללו". כשסיימו את הקטע שבתחילת הניגון (ששרים בלי מילים) פעם אחת, החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד את השירה בחוזק רב, ומיד החלו לשיר "הנרות הללו". בשעת מעשה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על הקהל, ולא על המנורה (כרגיל).

מירושלים עברו למלבורן, ונאם ר' יוסף יצחק הכהן גוטניק על נתינת תודה לכ"ק אדמו"ר שליט"א בשם כל יהודי אוסטרי, וגם קרא מכתב ברכה מראש ממשלת אוסטריה מר בוב הוק. אח"כ הדליק הרב חיים הכהן שי' גוטניק (מרא דאתרא מעלבורן) את המנורה - בלי ברכה, כיון ששם הי' בוקר.

אח"כ עברו להדלקה בפריז, והשליח ר' שמואל שי' אזימוב הזמין את הרב הראשי של פריז הרב אברהם שי' גולדמן לנאום ולהדליק את המנורה. הנ"ל הדליק את המנורה, ואח"כ דיבר בחמימות אודות כ"ק אדמו"ר שליט"א וכו' (בצרפתית).

אחרי ההדלקה ראו את ר' שמואל אזימוב עם כוס בידו והוא אמר "לחיים, שהרבי יהי בריא לעולמי עד וכו'", ואח"כ כל הקהל בפריז אמרו "לחיים רבי!" בהתלהבות עצומה. בשעת מעשה הי' נראה קצת חיוך על פני קדשו. אח"כ

השמים והארץ היא בשביל התורה ובשביל ישראל, והדבר בא לידי ביטוי גם כאשר ילד קטן שותה מים ומברך "שהכל נהי' בדברו". אולם כל זה נעלם, ויש להאיר ולגלות זאת, ולכן מטרת הבריאה בולטת במיוחד במצוה שענינה אור, כנרות חנוכה. אח"כ קישר זאת ל"סאָטעלייט", שעל ידה מתאפשר לראות במקומות שונים בעולם בבת אחת איך שמדליקים את הנרות, וברחבי העולם יכולים לראות איך גם כשילד יהודי מדליק את הנרות, מיד נראה אור ונזכרים בניסים ובנפלאות של חנוכה, מוסיפים בתורה ומצוות וממהרים את הגאולה.

אחרי השיחה תרגם ר' שלום דובער שי' העכט (בשעת התרגום סגרו את כל המסכים ב-770 חוץ מהמסך של כ"ק אדמו"ר שליט"א, עליו ראו שוב את כל המקומות, והתחיל ה"קרעדיטס", ואחר כמה דקות (בשעה 5:00) נגמר השידור). ולהעיר שאח"כ המשיכו לראות ב-770 כל הזמן את כ"ק אדמו"ר שליט"א על המסכים.

השיחה השני' ארכה 16 דקות, מהשעה 5:02 עד השעה 5:18, ובה הזכיר שוב את ה"סאָטעלייט" באומרו שהדבר מיקל על גילוי אחדות ה' בבריאה כיון שהוא מקרב מרחקים ומאחד קצוות מרוחקים זו מזו, וכפי שראו כעת שיכלו להתאחד עם יהודים במוסקבה, ניו יורק, הודו (בעיר קלקוטה), יפן, ארץ ישראל, אוסטרלי' ועוד... והודות להתפתחויות הטכניות אפשר לפעול יותר בתורה ומצוות כמו להעביר הודעה לבנק בעניני צדקה, או לחנות לספק צורך של מישהו וכדומה. בהמשך, עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א על תוספת במצוות הצדקה ע"י

באמצע הניגון פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לימינו לאחוריו ואח"כ לשמאלו לעבר הריל"ג. הנ"ל ניגש, וכ"ק אדמו"ר שליט"א – כשידו הק' על הרמקול – אמר שאחרי הדיבור ואחרי מעריב יחלק שטר של דולר ומטבע של עשר סענט לכל הנאספים, הילדים וגם המבוגרים. אח"כ פנה והמשיך לעודד את השירה בחוזק רב (כשעל פניו הק' כעין חיוך קטן).

ב"על ניסיך" התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד בתנועות חזקות מאוד כשמרים את ידו מעל ראשו הק' כו"כ פעמים... החלו לשיר בקצב מהיר יותר מהתזמורת, וסה"כ חסרו על התנועה ד"על ניסיך" כ-18 פעמים. בינתיים קרא הריל"ג לא' להכין שקיות עם שטר של דולר ומטבע של "דיים" כיון שכ"ק אדמו"ר שליט"א רוצה לחלק אותם לכאור"א לאחרי הכינוס כנ"ל, ומיד הכינו שקית אחת והריל"ג נתן את זה לכ"ק אדמו"ר שליט"א. כ"ק אדמו"ר שליט"א לקחה, והי' נראה שבע רצון מזה מאוד, והכניס את זה בסוף השידור (מאחורי הגומיות).

אחרי כל הנ"ל הודיע ר' שמעון העכט על הפתעה המצפה לכולם בהמשך (היינו – חלוקת דמי חנוכה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, אך בשעת מעשה לא גילה מהי ההפתעה), ולאחר מכן ביקש מכולם להסב את תשומת ליבם אל ה"מצביא" שלנו ומנהיג היהדות בעולם כולו – כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח בשיחה הראשונה, שארכה 26 דקות – מהשעה 4:28 עד השעה 4:54. את השיחה פתח בענין התורה שהיא יסוד העולם ומטרת בריאת שמים וארץ, אשר לכן בפסוק הראשון בתורה מודיעים שבריאת

דאָווענען איצטער מעריב⁷³, ונטל ידיו הק' ו'פ לסירוגין. אח"כ לקח את המגבת, וכשעוד אחז בה בידו השמאלית - המשיך לעודד את השירה בידו הימנית בחוזק רב.

אח"כ לקח ר' חנינא שי' שפרלין (שעמד למטה על הרצפה) את הכלי מהריל"ג והחזיר את כל המים לבקבוק. כ"ק אדמו"ר שליט"א הבחין בכך ושאל את הריל"ג - כשמחייך חיוך רחב מאוד, עד שנדמה כי כמעט פרץ בצחוק!... - בהצביעו לעבר הנ"ל: "מ'גייט איבערנוצן די וואַסער?!"⁷⁴. הריל"ג ענה שלוקחים את זה ("אַז מ'נעמט דאָס אַוועק"), וכ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך לחייך חיוך

אחרי נט"י למעריב

כל המאזינים בכל מקום בעולם, וסוף השיחה הי' בברכות שעוד הלילה ידליקו נרות "בחצרות קדשך".

אחרי השיחה תרגם הנ"ל, ובשעת התרגום פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א וסימן לקרוא לש"ץ שי'. הריל"ג ניגש וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו איפה החזן טלישבסקי? ומיד קראו לו והוא הגיע ונעמד על הבימה מאחורי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כשהנ"ל סיים לתרגם, פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב לעבר הש"ץ, פנה בחזרה לרמקול ואמר: "אַזוי ווי מ'דאַרף נאָך דאָווענען מעריב, במילא וועט מען דאָווענען מעריב מיט אַ הקדמה פון אַ ניגון. און אַזוי ווי קבלת מעריב איז דאָך - 'מאימתי קורין את שמע בערבית', דער ענין פון קבלת עול, וועט דאָס זיין אויכעט מיט דעם ניגון וואָס איז פאַרבונדן..."⁷² (ומיד התחיל לשיר): "ניעט ניעט ניקאָוואַ..." והצטרפו כולם לשיר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד פ"א בידו הימנית הק', פנה לימינו והביט לאחוריו, ואח"כ פנה חזרה והמשיך לעודד את השירה כמה פעמים. אח"כ פנה שוב לאחוריו, לקח את הסידור וחזר באיטיות למקום התפילה.

הריל"ג עמד ליד הסטנדר של התפילה ואחז את הקערה ("שיסעל") ובתוכה ספל מים לנטילת ידיים עבור כ"ק אדמו"ר שליט"א. כ"ק אדמו"ר שליט"א הניח את הסידור על הסטנדר, לקח את הספל ואמר לריל"ג: "מ'זועט

(72) = "כיון שצריכים עוד להתפלל מעריב, במילא יתפללו מעריב עם הקדמה של ניגון. וכיון שקבלת מעריב הרי היא - 'מאימתי קורין את שמע בערבית', הענין דקבלת עול, יהי זה ג"כ עם הניגון הקשור...".

(73) = "כעת יתפללו מעריב".

(74) = "הולכים להשתמש שוב במים?!".

רחב...

- הילדים, אנ"ש והתמימים ואח"כ הילדות, ואח"כ פתחו את הדלתות עבור שאר הקהל שעמד בחוץ.

החלוקה התחילה בשעה 5:34 וארכה כשעה וחצי. כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט"), והרבה לחייך לעבר תינוקות אחוזים בידי הוריהם וכדומה.

כשעבר ר' א. ש"ט עם מר יוסף לוין, הצביע ר' א. ש"ט על הנ"ל באומרו שהוא הנחה את כל הכינוס, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חייך אליו באומרו לו תודה.

כשעבר ר' ניסן שי' מינדל שאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיוך האם רעייתו נמצאת כאן, והנ"ל ענה. לר' עוזיאל שי' חזנוב נתן שקית נוספת. לאדמו"ר מזידיטשוב אמר: "בשורות טובות". לכמה מהעוברים אמר: "הצלחה רבה".

קרוב לסוף החלוקה פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור מאחורה ומיד סגרו. בסוף החלוקה הכניס עוד שקית לתוך הסידור, חילק לעוד כמה שהגיעו זה עתה, ואח"כ ניגש לארון הקודש כרגיל ונגע בפרוכת באמצעו (כיון שלצדה הימני הי' קשה להגיע עקב הבימה כנ"ל), ואח"כ גם נגע בצדה השמאלי (!).

כ"ק אדמו"ר שליט"א החזיר את המגבת לריל"ג, ניגש לסטנדר ופתח את סידורו לתפילת מעריב.

אחרי התפילה, באמצע קדיש דרבנן, החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לרדת מהבימה, והמתין על המדרגות עד שסיימו את הקדיש. אח"כ בירך המנחה ר' שמעון העכט את כ"ק אדמו"ר שליט"א (בין היתר הזכיר את המדרש כי משיח ר"ת "מדליק שמונת ימי חנוכה"), ותוך כדי כך ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א, ניגש לסטנדר שהי' יותר לצד שמאל של ארון הקודש, והתחיל לחלק לכאו"א דולר ו"דיים" בתוך שקית פלסטיק קטנה.

[הסטנדר הי' השולחן הירוק שכ"ק אדמו"ר שליט"א משתמש בו לחלוקות, והשולחן עמד מתחת לבימה, שכנ"ל - היתה גדולה מאוד (ומילאה כמעט כל ה"חית", חוץ מ"שביל" קטן לאורך הבימה (ממערב למזרח) ולרוחב הבימה ליד ארון הקודש (מצפון לדרום)), והסטנדר עמד בקצה הבימה (פני כ"ק אדמו"ר שליט"א למערב כרגיל), והאנשים נכנסו מה"שביל" (ממערב למזרח) ויצאו לשמאלם לחוץ].

בתחילה עברו אלו שהיו בתוך ביהכ"נ

בצאתו מביהכ"נ אחרי החלוקה

חלוקת חנוכה געלט

של ר' אהרן אליעזר שי' צייטלין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:07 כשמעודד את שירת "על ניסיך", וגם בעלותו לבימה הסתובב כרגיל. באותו רגע נשמעה ברכת "שהחיינו" בחלל ביהכ"נ מפי האורחים הרבים.

כששרו "א-לי אתה" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בידו הק' על הסטנדר.

בעת פתיחת הארון לא פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לכיוון ארון הקודש כרגיל, ורק כשאחזו כבר בנשיאת הס"ת לבימה פנה לכיוון הס"ת.

לאחרי קריאת התורה, ולאחרי שנישק את הס"ת בסיום ההגבהה והגלילה, נשאר כ"ק אדמו"ר שליט"א לעמוד זמן מה, ואח"כ עלה לבימה כשבדרכו נוגע בפרוכת כרגיל לאחורונה. בעלותו לבימה הביט לעבר המנורה (הדלוקה).

בסיום התפילה הכריז הגבאי על זמן תפילת מנחה - "כשיהיו מוכנים".

ניגנו "על ניסיך". טרם צאתו הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב על המנורה, וליד הפתח בירך נוסעים באומרו:

בצאתו משחרית

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 7:06, כשנעצר כמה פעמים בדרך להמשיך לחלק לכו"כ שהגיעו זה עתה. [מאוחר יותר המשיך הריל"ג לחלק לאלו שלא קיבלו].

כדאי להעיר שכל ה"סאָטעלייט" התנהל בצורה מאוד מסודרת (וכנ"ל), עד שאפילו המומחים ברשת הטלוויזי' "C.N.N." העידו שהי' מאוד מקצועי ("פּראָפּעשינאַל") וכו', והתודה והברכה נתונה בשם כל העולם כולו לכל התמימים שעבדו ללא ליאות יומם ולילה במרץ עצום לוודאות שהכל יתנהל בהצלחה מרובה.

כדאי להעיר גם שמספר הטלפון 1-800-LUBAVITCH שהי' על המסך כ-10 פעמים במשך התוכנית, הביא לכ-3,800 איש שהתקשרו עבור עלון חנוכה ושאלות וכיו"ב, וכן כ-200 איש שביקשו את הוידיאו.

כמו"כ נודע (ע"פ השמועה) שכשנכנס הרחי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א (אחרי החלוקה הנ"ל), הביע כ"ק אדמו"ר שליט"א שביעות רצון על כל התוכנית, והי' מאוד מרוצה ממנה.

• יום שני, כ"ה כסלו -

א' דחנוכה

בבוקר י"ל (בלה"ק) שיחת מוצאי י"ט-כ"ף כסלו ביחידות כללית - מוגה. הפתח דבר נושא את התאריך: "מוצש"ק פ' וישב".

הבוקר הגיעה ל-770 קבוצת ה"צפתיים" (זה השם שדבק בהם, למרות שהקבוצה כוללת אורחים רבים מכל רחבי אה"ק). הביקור הוא בארגונו

מנחה ומעריב, ובצאתו מג"ע התחתון נפנף בידו הק' לשלום פעמיים ונכנס למעלית. בדרכו עווד את שירת "על ניסיך", ובעלותו לבימה לא הסתובב לעווד אלא הביט על המנורה.

לפני התיבה עבר החזן ר' משה שי' טלישבסקי, שהאריך מעט בנעימות.

אחרי שמו"ע של מעריב, כשפסע ג' פסיעות לאחורה, הביט שוב על המנורה, וכשחזר למקומו - מיד הסתובב ונעמד כשפניו הק' לעבר המנורה וידו הימנית הק' שעונה על הסטנדר, ועד שהסתובב לגמרי ונשען על הסטנדר עם גבו והביט על הקהל.

החזן ר' משה שי' טלישבסקי הדליק את המנורה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הביט לעברו ואח"כ לעבר הקהל. כששרו "הנרות הללו" הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על הקהל (בתחילה לעבר הילדים שליד הבימה, ואח"כ גם הביט על כל הקהל בעיניים חודרות), וכמה פעמים שר יחד עמם. לקראת המילים "הנרות הללו" הביט שוב לעבר המנורה, וכן לקראת המילים "וכל שמונת ימי חנוכה", וביני לביני חזר וסקר את הקהל.

ב"על ניסיך" הביט לעבר המנורה, וכשניגנו את המילים הנ"ל ספר כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעות ידו

"פֶּאָרְט געזונטערהייט, זאָל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה, זאָל זיין בשורות טובות"⁷⁵. ליד המעלית למטה עמדה קבוצה החוזרת לצרפת, ובירכם: "באָן וואַיאָזש, באָן מזל"¹⁰¹.

אחרי התפילה פצחו חלק מקבוצת האורחים ה"צפתיים" בריקוד נלהב בניגון "ופרצת", על הטובה שזכו לה לבקר אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א בפעם הראשונה.

בשעה 1:10 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, ולפני כן נתן את הסידור לחתן שהמתין עם אביו ובירכו, ונתן להם מטבעות לצדקה. בצאתו למכונית, בירך נוסעים ונתן להם מטבעות לצדקה, וסימן לשלום לעומדים בקרבת מקום.

מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות, ובצאתו מהמכונית דיבר עם הריב"ק.

לאוהל נסע בשעה 2:30 (מוקדם מהרגיל), ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למשב"קים ולאילו שעמדו שם. לא' שנוסע אמר: "פֶּאָרְט געזונטערהייט"⁷⁶ ונתן לו מטבע ("ניקעל"), ולא"⁷⁷ שאמר שהיום הוא יובל חתונתו אמר: "בשעה טובה ומוצלחת". אח"כ נתן מטבעות למזכירים, ונכנס למכונית כשאוחר משהו בידו השמאלית הק'. מתוך המכונית סימן לשלום לעומדים מסביב.

מהאוהל חזר בשעה 6:00 לערך, וכשיצא מהמכונית אחז בידו הק' ספר רמב"ם לעם כרגיל.

כעבור כמה דקות נכנס לתפילות

(75) = "סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה, שיהיו בשו"ט".

(76) = "סעו לבריאות".

(77) ע"פ א' היומנים הי' זה לאותו א' (הנוסע).

בהדלקת נר שני דחנוכה

בדרכו לעלות לתורה

השמאלית הק', ואחר שניגנו 8 פעמים - הסתובב בחזרה למזרח ולא עודד, אלא מיד התחיל "עלינו".

גם טרם צאתו הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על המנורה, ויצא מביהכ"נ בשעה 6:31 כשמעודד את שירת "על ניסיד". ליד הפתח בירך נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה.

עשרות מאנ"ש והתמימים יצאו הלילה ל"מבצע חנוכה" ברחובות מנהטן ועוד מקומות עם טנקים או רכבים שעל גביהם חנוכיות, לזכות יהודים במצוות החג, ולהאיר את החושך "עד דכליא ריגלא דתרמודאי".

• יום שלישי, כ"ו כסלו –

ב' דחנוכה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:04, כשמעודד את שירת "על ניסיד". בעלותו לבימה הביט על המנורה ועודד פ"א, אך לא הסתובב.

כששרו "ימין ה'" ו"א-לי אתה", עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בידו הק' על הסטנדר.

בעת הובלת הס"ת לבימה לא הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א כרגיל, ולאחר שהראשון התחיל בברכה - פנה לעבר הס"ת, הביט למשך זמן והסתובב בחזרה.

בירידתו מהבימה לעלות לתורה, השאיר את הסידור פתוח על הסטנדר.

בחזרו אחרי העלי לתורה, נישק את הס"ת בנגעו בו בטליתו, ופנה למקומו תוך כדי שמביט על הס"ת, ובדרכו נגע בפרוכת.

בקדיש בתרא סידר כ"ק אדמו"ר

שליט"א את רצועת התפילין על זרועו.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על הכינוס של "כולל תפארת זקנים לוי יצחק" ו"חכמת נשים" בשעה 2:00, ובהמשך - תפילת מנחה בשעה 3:30 (עקב זמן הדלקת נרות חנוכה). שרו "על ניסיד", ובעודו על הבימה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר המנורה ועודד את השירה, ויצא מביהכ"נ בשעה 10:49 כשממשיך לעודד לאורך הדרך.

טרם צאתו בירך נוסעים: **פֶּאָרַט געזונטערהייט, ס'זאַל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה, אַ פריילעכען חנוכה**⁷⁸. לכמה מהם שנוסעים לפריז אמר: **באַן וואַיאַזש, באַן מזל**⁷⁹. בצאתו מהמעלית למעלה בירך את הנוסעים לצרפת בברכה הנ"ל, וגם הוסיף באנגלית: **"Happy Chanuka"**⁷⁹.

(78) = "סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה, חנוכה שמח".

(79) = "חנוכה שמח".

לעבר הזקנים, ובהמשך עודד את שירת "על ניסיד", ובעלותו לבימה הביט על המנורה ואח"כ הסתובב ועודד כמה פעמים.

לפני התיבה עבר ר' משה שי' טלישבסקי.

[במשך התפילה, עד אמצע חזרת הש"ץ (באמצע "ועל הניסים"), לא עבד החשמל בחלק הקדמי של ביהכ"נ (חוץ מהמנורה שע"ג מקום התפילה של כ"ק אדמו"ר שליט"א)].

באמצע חזרת הש"ץ, דפדף כ"ק אדמו"ר שליט"א לסוף הסיודור (איפה שמונחים דפי המשניות וכו'), אח"כ דפדף למקום הדלקת הנרות והניח שם את דף הקדיש. לבניתיים נעמד לאמירת מודים דרבנן והחל לומר בע"פ, ובאמצע דפדף חזרה לחזרת הש"ץ.

ב"שים שלום" שרו "וביום שמחתכם", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' על הסטנדר.

בסיום קדיש תתקבל הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א ונעמד כשמרפקו הימנית שעונה על הסטנדר והביט לעבר המנורה, ובהמשך הסתובב יותר כשנשען בגבו על הסטנדר (כאתמול).

בעת ההדלקה היו פני כ"ק אדמו"ר

בהדלקת נר שלישי דחנוכה

בשעה 2:00 לערך התחילה ב-770 התוכנית הנ"ל. סידרו את ביהכ"נ עם מחיצה לאורכו כשבצד הדרום יושבים האנשים ובצד צפון - הנשים, בכמה טורי ספסלים שסודרו לאורך ביהכ"נ, וביהכ"נ הי' מלא מפה אל פה במאות זקנים וזקנות. את פני כולם קידם שלט ענק שנתלה על הקיר הדרומי - "כינוס תפארת זקנים לוי יצחק חנוכה - תשנ"ב".

פתח והנחה את הכינוס בטוב טעם העומד בראש הכולל ר' מנחם שי' גרליצקי. אח"כ הזמין את ר' אהרן אליעזר שי' צייטלין, אשר נשא דברים בהתלהבות בהזכירו את שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א פעם, שיהודי בן 70 הרי הוא כשני צעירים בני 35... והקהל נהנה מאוד והריע לו. שוב המשיך וסיפר על הקבוצה שהגיעה עמו ועל העידוד ששפע כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת מלחמת המפרץ וכן על ההוראות מחנוכה.

אחריו הופיעה קבוצה של ילדים מתלמידי "אהלי תורה" בניצוחו של ר' חיים שי' בורסטון, ושרו מספר שירים הקשורים לחנוכה למרבה נחת הזקנים, ולסיום שר החזן ר' משה שי' טלישבסקי "שיבנה ביהמ"ק".

אח"כ צפו כל הנוכחים בוידאו על כ"ק אדמו"ר שליט"א וה"סאטעלייט" של כינוס העולמי של צבאות ה', ותוך כדי כך הוגש להם כיבוד.

בשעה 3:30 לערך (כשהיו באמצע התוכנית של הוידאו), נכנס לפתע כ"ק אדמו"ר שליט"א, דרך שביל ליד הנשים עד קרוב למזרח, ואח"כ עבר ליד ארון הקודש. בדרכו הניף את ידו הק' לשלום

השיחה ל"תפארת זקנים"

מיד בתור "אן עקסטריע אויסגאבע"⁸², ובענינו - אודות משיח שהוא כבר קרוב מאוד, ולא רק שהוא "נמצא כבר בדרך"⁸³ וקרוב מאוד לביהכ"נ זה, אלא "תיכף ומיד עפענט זיך אויף די טיר פון דעם בית הכנסת ובית המדרש ובית פון מעשים טובים!"⁸⁴.

השיחה נאמרה בהתרגשות רבה, ובין הדברים הזכיר שהקב"ה עצמו נמצא בגלות, וכן ביהמ"ק שלו, ולכן הגאולה היא גם גאולה של הקב"ה עצמו! בקשר לאה"ק התבטא באומרו שיהי' שם שלום, מבלי מלחמות, ומנוחה מכל הענינים הבלתי רצויים; וכן בנוגע לגשמי ברכה שכבר החלו לרדת שם אחרי ההפסק - שימשיכו ויצימחו את התרומות ואת כל שבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל. לבסוף אמר שיחלקו לכאו"א מטבע לדמי חנוכה ושטר לצדקה.

באמצע השיחה, כשאמר שמביטים בנרות, הביט לעבר המנורה.

השיחה ארכה רבע שעה, ואחרי'

(82) = "הוצאה נוספת" [מיוחדת].

(83) בא' היומנים ציינו שבשדרת קינגסטון תלוי שלט ענק באנגלית: "Moshiach is on the way" [= "משיח נמצא בדרך"]; ראה יומן מוצאי ט"ו אייר תנש"א.

(84) = "תומי" נפתחת הדלת של ביהכ"נ וביהמ"ד ובית מעשים טובים זה!".

שליט"א מאירות.

כשסיים הש"ץ לומר את הברכות, עבר כ"ק אדמו"ר שליט"א לעמוד מצד הימני של הסטנדר כשנשען עליו בידו הימנית הק' וסקר את הקהל, ובהמשך סיבב גם את הסידור.

בעת שירת "הנרות הללו" הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר הקהל במבט רציני וניגן חרש עם הקהל כשמדי פעם מביט בסידור. כששרו את המילים "הנרות הללו" (בהתחלה), וכן במילים "הנרות הללו קודש הם", העיף מבט לעבר המנורה. כשחזרו על הקטע האחרון - מנה כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעות ידו השמאלית הק' 6 פעמים, ואח"כ עודד את השירה פ"א בידו הימנית הק' תוך כדי שמסתובב למזרח, ואח"כ פ"א בידו השמאלית הק' (סה"כ חזרו על הקטע 8 פעמים).

לפני קדיש בתרא ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטנדר השני, ובסיום קדיש בתרא פתח בשיחה באומרו: "אלע מאַל ווען אידן טרעפן זיך, איז צום אלעם ערשטן הויבטמען זיך אָן מיט דעם ענין פון שלום"⁸⁰. במשך השיחה דיבר אודות אלו הזקוקים עכשיו למשקפיים, שהקב"ה משחרר אותם מהגבלה זו באופן של ראי' בשלימות ומקבלים עיניים בריאות, וגם אין צריכים ל"פאָרגרעסערונג-גלאַז"⁸¹. אח"כ אמר שמנהג העולם בזמננו הוא שכשמתחדשת איזה ידיעה מסויימת, וכל שכן משמחת, מפרסמים את זה בדפוס, ולא ממתנים להופעת העיתון אלא מוציאים את זה בדפוס

(80) = "כל פעם כשיהודים נפגשים, לכל לראש מתחילים עם הענין של שלום".

(81) = "זכוכית מגדלת".

התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשיר "על ניסיד", ויצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה בידו הק'.

תפילת מעריב התקיימה בג"ע התחתון בשעה 5:20 לערך.

מאוחר יותר, אחרי סדרי הישיבה, התקיימה התוועדות ע"י התמימים שיחיו.

• יום רביעי, כ"ז כסלו –
ג' דחנוכה •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:40 כשמעודד את שירת "על ניסיד", ובעלותו לבימה הביט על המנורה, והסתובב כרגיל – אך לא עודד את השירה בשעת מעשה, ואחרי הסיבוב עודד פ"א בידו.

בחזרת הש"ץ שכח הש"ץ לומר "ועל הניסים", וכ"ק אדמו"ר שליט"א הרים את אצבעו כסימן, ומיד חזר הש"ץ לאומר. לברכת כהנים הסתובב כבר כשהש"ץ אחז במילים "הא-ל הטוב".

כששרו "א-לי אתה" בהלל, עודד את השירה על הסטנדר (מלבד ניגון זה, לא שרו בהלל).

טרם ירידתו מהבימה לעלות לתורה,

אחרי קריאת התורה

הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר הריל"ג, והוא עלה וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שרוצה לחלק לכאו"א שטר עם מטבע, והריל"ג ענה משהו. כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה והגיע לשולחן הדולרים שאל את הריל"ג: "נישטאָ קיין מטבעות?"⁸⁵ והריל"ג ענה בשלילה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בקול: "אזוי ווי ס'איז נישטאָ קיין מטבעות, וועט מען געבן יעדערן צוויי פאפירלעך, איין פאפירל פאר אייך אויף חנוכה געלט, און איין פאפירל אויף צדקה, און מ'זאל צוזאמען גייען אנטקעגן משיח צדקנו תיכף ומיד ממש"⁸⁶.

אח"כ חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א חבילות של דולרים למארגני הקבוצות, המדריכים והמדריכות, ובראשם ר' מנחם גרליצקי ור' אהרן אליעזר צייטלין. באמצע החלוקה ניגשה אשה א' שהיא מהקבוצה של צרפת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה חבילה א', וכן לעוד א' מצרפת נתן חבילה – כשמחייך לשניהן.

החלוקה ארכה כמה דקות, ואחרי'

חלוקת הדולרים

(85) = "אין מטבעות?".

(86) = "מכיון שאין מטבעות, יתנו לכ"א שני שטרות, שטר אחד בשבילכם לדמי חנוכה, ושטר אחד לצדקה, ושנלך ביחד לקראת משיח צדקנו תומ"י ממש".

סגר את הסידור.

כסיום התפילה הכריז הגבאי על תפילת מנחה "כשהיו מוכנים" (היינו שכ"ק אדמו"ר שליט"א נוסע היום לאוהל - כרגיל בד"כ ביום ג' דחנוכה), ואח"כ הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר המנורה, ויצא מביהכ"נ בשעה 11:28 כשמעודד את השירה "על ניסין". טרם צאתו בירך נוסעים באומרו: "פֶּאָרְט געזונטערהייט, ס'זאל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה, אַ פּרײלעכען חנוכה"⁷⁸. בצאתו מהמעלית למעלה עודד את שירת הנוכחים שם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע למקוה בשעה 1:58, וכשיצא חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם, ביניהם כאלו שנוסעים היום. לר' יוסף ברוך שי' שפילמן (שנוסע לאה"ק עבור שמחת הכנסת ספר תורה בגבעת שאול בירושלים) אמר: "בשורות טובות, די נסיעה זאל זיין בהצלחה רבה"⁷⁹. לפני כניסתו למכונת נופף בידו לעבר קבוצה גדולה מהאורחים מאה"ק (מצפת ומקומות נוספים) שעמדו שם, וכן בכניסתו מבעד לחלון. מהמקוה חזר בשעה 3:10.

לפני שיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לנסוע לאוהל, נכנסו ר' שניאור זלמן שי' חאנין ור' יהודה לייב שי' זאיאנץ לג"ע העליון ומסרו 62 מהדורות חדשות מספר התניא שהודפסו זה עתה בפטרבורג - בבית הסוהר שבו שהה כ"ק אדמו"ר הזקן, ושאר ערים ברוסי' (הם נכנסו פעמיים - בפעם הראשונה מסרו את הספרים ויצאו, וכעבור 5 דקות קרא להם כ"ק אדמו"ר שליט"א בחזרה וביקש

(87) = "בשו"ט, שהנסיעה תהי' בהצלחה רבה".

פרטים מדוייקים אודות ההדפסות (וכו'). כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' מאוד בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט"). כשאמרו שא' התניא'ס נדפס בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בלנינגרד, שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א אם זה אכן נדפס במאחויא 22, והם ענו בחיוב. בין הדברים חזר והדגיש כמה פעמים: "דאָס איז די בעסטע חנוכה געלט וואָס אַ איד קען קריגן"⁸⁸, וכן היו דברים והוראות מיוחדות לקראת הדפסת מהדורת ה-4,000 של ספר התניא⁸⁹.

מיד לאחר מכן, בשעה 3:55, יצא לנסוע לאוהל, ובצאתו הי' בידו אחד מדפוסית התניא (תניא קטן בצבע תכלת, הנ"ל שהודפס בדירת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בפטרבורג). ליד המכונת חילק צדקה לאלו שנוסעים היום, ביניהם גב' שפילמן תחי' (שנוסעת לאה"ק עם בעלה שי' כנ"ל), שאותה בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א. לפני שנכנס למכונת סימן בידו הק' לשלום⁹⁰, וכשנכנס הניח את התניא ע"י החלון.

מהאוהל חזר בשעה 6:45 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב כשמעודד את שירת "על ניסין". בעלותו לבימה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר המנורה, והסתובב והמשיך לעודד כרגיל.

אחרי שמו"ע וקדיש תתקבל של מעריב הדליק הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי (שגם התפלל מעריב לפני

(88) = "זהו הדמי-חנוכה הכי טובים שיהודי יכול לקבל".

(89) תוכן ה"יחידיות" במילואן נדפס לקמן ע' 562 ואילך.

(90) ע"פ א' היומנים סימן לשלום כאשר כבר הי' במכונת.

במשך היום יצאה לאור השיחה מש"ק האחרונה, מוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. תאריך הפתח דבר הוא: "נר ג' דחנוכה".

גם הלילה, כבכל א' מלילות חנוכה, התארגנו התמימים להתוועדות לפי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשבת, עד לשעה מאוחרת. יצויין לטובה א' האברכים ש"נדבה רוחו" להביא את ה"פאָרבייסען" בשפע (כולל "בנדקטיין"... ברוב הלילות. הנושא המרכזי בהתוועדות הוא - באופן טבעי - כיצד מגיבים אנו על זכותנו להמצא בשנת הצד"ק, וכיצד לעשות זאת באופן של "פרסומי ניסא" דוקא, כהוראת ימי חנוכה.

• יום חמישי, כ"ח כסלו –
ד' דחנוכה •

הבוקר יצא לאור קונטרס חנוכה תשנ"ב, הכולל מאמר ד"ה "להבין ענין נרות חנוכה" מש"פ וישב, ערב חנוכה תשכ"ו (ונכלל בו חלק מהמאמר דש"פ מקץ שנאמר בהמשך למאמר זה). הפתח דבר נושא את התאריך: "ערב חנוכה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 9:56.

בעלותו לבימה הביט על נרות המנורה - שכמה מהם כבר היו כבויים - ולא הסתובב, וכשהגיע למקומו פנה לימינו וסימן בידו הק' שידליקו את כל ד' הנרות, והמשיך להביט על המנורה עד שהדליקו אותם, ואח"כ סימן להדליק את השמש והדליקוהו, ובמשך כל הזמן רחש בשפתיו הק'.

כששרו "א-לי אתה" בהלל, עודד כ"ק

העמוד כבימים הקודמים) את המנורה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הסתובב (מיד אחרי הקדיש) לצדו של הסטנדר כשנשען במרפק זרוע יד ימינו על הסטנדר.

בתחילת הניגון (באמצע הקטע הראשון - ללא מילים) לקח את הסידור והזיזו לידו ופתחו ל"הנרות הללו" (המקום מסומן מאתמול בדף הקדיש), והניח את דף הקדיש על קצה הסידור ע"מ להחזיק את המקום. במשך הניגון ניגן מעט עם הקהל כרגיל, ופעמים הביט בסידור, פעמים סקר את הקהל ופעמים הביט בנרות (כרגיל - במבט חזק ועמוק, באופן שדומה ש"מקשיב למה שהנרות מספרים").

ב"על ניסיך" מנה באצבעות ידו השמאלית 7 פעמים ואח"כ הסתובב בחזרה למזרח מבלי לעודד, וכשהפסיקו לנגן סימן מעט בידו השמאלית לחזור שוב וחזרו עוד פעמיים על הקטע (סה"כ 9 פעמים).

בקדיש בתרא הביט על הילדים וענה עמהם, ובסיום התפילה הביט על המנורה ועודד לכיוונה, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:25 כשמעודד את שירת "על ניסיך". את הנוסעים שעמדו ליד הפתח בירך באומרו: "פאָרט געזונטערהייט, מ'זאָל הערן בשורות טובות, אַ פריילעכען חנוכה, בשורות טובות"⁹¹. ליד הדלת עמד ר' שמואל שי' חפר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חזר ואמר לו ביחוד: "אַ פריילעכען חנוכה"⁹². כן בירך גם נוסעות שעמדו למעלה ליד המעלית.

(91) = "סעו לבריאות, שנשמע בשו"ט, חנוכה שמח, בשו"ט". ע"פ א' היומנים בירך כרגיל והוסיף: "אַ פריילעכען חנוכה [= חנוכה שמח], הצלחה רבה".

המנורה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הסתובב לצד הימני של הסטנדר ונשען עליו. בעת שאמר הנ"ל את הברכות, פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור ל"הנרות הללו" (שמקומו סומן ע"י דף הקדיש) והניח את דף הקדיש על הקצה של הסידור כדי להחזיק את המקום.

בעת ההדלקה הביט על המנורה, ואח"כ סקר את הקהל. כששרו "אנו מדליקין" - העיף מבט על המנורה. כשהגיעו למילים "על התשועות" (בפעם הראשונה), התחיל להשען לגמרי על הסטנדר (כמו בשנים עברו). במילים "בימים ההם בזמן הזה" שר ביחד עם הקהל. באמצע הניגון הביט לתוך הסידור למשך זמן, עד "על ניסיד". דומה שהיום האירו פניו הק' באופן מיוחד.

כששרו "על ניסיד", חזר והגבי את פניו הק' אל מול המנורה, ובפעם השמינית עודד את השירה פ"א ביד ימינו, והסתובב למזרח כשמזיז את הסידור לעברו, ועודד עוד פ"א ביד שמאלו וחזרו על הקטע פעם נוספת. (סה"כ שרו 9 פעמים).

אחרי "עלינו", לפני קדיש בתרא, סימן באצבעו על גב ידו הק' לחלוקת דולרים.

בסיום התפילה החל להתקדם לעבר המדרגות, ואז נעצר והמתין להכרזת הגבאי על ההתוועדות של תלמידי תומכי תמימים ומועד תפילת שחרית, ואז ירד מהבימה וחילק לכאור"א שני דולרים לצדקה במשך כ-25 דקות.

בעת החלוקה, ניכר הי' על כ"ק אדמו"ר שליט"א מאור פנים מיוחד, וחיך לרבים מהעוברים. כמה שאמרו

אדמו"ר שליט"א את השירה בידו הק' על הסטנדר.

בדרך צאתו מביהכ"נ סימן בידו הק' לילד שיגבי' את הכיפה שלו שנפלה על הרצפה. טרם צאתו בדרך נוסעים: "פֶּאָרט געזונטערהייט, ס'זאָל זיין בשורות טובות, אַ פריילעכען חנוכה, הצלחה רבה, אַ פריילעכען חנוכה"⁹².

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע למקוה בשעה 2:00. לפני שיצא נתן את הסידור לחתן, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים ועוד, וכן לאלו שנוסעים היום. לאשה א' מצרפת שביקשה משהו אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בצרפתית: "באַן מזל"⁹³. בנסוע המכונית, נופף בידו הק' לשלום. מהמקוה חזר בשעה 3:10 לערך.

לאוהל נסע בשעה 3:55, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם. כשנכנס למכונית, הוציא את המאמר החדש - קונטרס חנוכה תשנ"ב והניחו ע"י החלון.

מהאוהל חזר בשעה 6:40 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב כשמעודד את שירת "על ניסיד". כשעלה על הבימה הביט על המנורה, ולא הסתובב ואף לא עודד.

בסיום תפילת מנחה הביט לעבר הש"ץ והילדים.

לפני מעריב הכריז הגבאי על התחלת אמירת "ותן טל ומטר" בתפילה זו.

בסיום תפילת מעריב, לפני "עלינו", הדליק הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי את

92 = "סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט, חנוכה שמח, הצלחה רבה, חנוכה שמח".

93 = "מזל טוב".

לאה קלינברג ע"ה (אחותו של יבלח"ט הרב ברוך שמעון שי' שניאורסאהן – ר"י טשעבין בירושלים עיה"ק) שגרה בפלאטובש, ואשר כ"ק אדמו"ר שליט"א ייצא להלווי' אחרי תפילת שחרית – בשעה 11:30 לערך.⁹⁴

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:05 לערך.

בהלל ניגנו "ימין ה'" ו"א-לי אתה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' על הסטנדר.

אחרי התפילה הכריזו על תפילת מנחה בשעה 3:25 (עקב היותה השעה הכי מוקדמת להדלקת נרות חנוכה), ובשעה 11:10 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ.

בצאתו מהמעלית למעלה, עמד שם ר' אברהם יוסף שי' לייזרזון סמנכ"ל מרכז "חינוך העצמאי" באה"ק, והריל"ג הציג אותו. כ"ק אדמו"ר שליט"א לחץ את ידו ובירכו: "אָ פריילעכען חנוכה, אין ענינים הפרטיים און ענינים הכלליים, בשורות טובות"⁹⁵.

הנ"ל ביקש ברכה, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דו הייסט דאָך לייזר,

לכ"ק אדמו"ר שליט"א על יום הולדתם, בירכם כ"ק אדמו"ר שליט"א ב"שנת הצלחה". באמצע החלוקה עודד כמה פעמים את השירה "על ניסין".

בסיום החלוקה עודד שוב פ"א את השירה בידו הק', ואח"כ הכניס שני דולרים לסידור, חילק לעוד א' שהגיע זה עתה, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:40 כשצויד במהירות ומעודד את השירה הנ"ל בחוזק לאורך כל הדרך, גם לאלו שעמדו על הספסלים לשמאלו.

הלילה ערכה הנהלת הישיבה התוועדות בזאָל הקטן למעלה, כמידי שנה בנר ה' דחנוכה, כשבסיומה מקבל כל תמים מהישיבה דמי חנוכה מהנהלת תומכי תמימים. המשפיע ר' שלום שי' מרזוב לימד את הקונטרס של חנוכה, ור' דוד שי' רסקין דיבר דברי התעוררות, בעיקר על התחזקות בשמירת סדרי הישיבה, וסיפר סיפורי חסידים (בין היתר סיפר כיצד בחנוכה תשי"ב חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א דמי חנוכה לתמימים שהיו בביהמ"ד, ולא הסכים אח"כ לתת לבחורים אחרים שנסעו לחתונה, מאחר ואישורם מהנהלה הגיע רק מלמפרע). כמו"כ נשאו דברים המשפיע ר' שלמה שי' זרחי והמשגיח ר' יקותיאל שי' ראפ.

לאחר מכן המשיכו התמימים בהתוועדות גדולה נוספת בזאָל הגדול, לכבוד חג הגאולה דנר ה' דחנוכה, ובהתאם להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועד בימי החנוכה.

• יום שישי, כ"ט כסלו –

ה' דחנוכה •

בבוקר נודע על פטירת מרת דבורה

94 בא' היומנים צויין: להעיר שביום שלישי, ד' שבט תש"ג יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א להלוייתו של בעלת הנפטר ר' יצחק אייזיק קלינברג ע"ה, ובשעת הלווי' אז דיברה הנפטר מעט עם כ"ק אדמו"ר שליט"א [ראה יומן ד' שבט תש"ג]. אבי' של הנפטר ה' ר' יוסף משה שניאורסאהן, בן ר' נחום זלמן, בן ר' אהרן מאוורוטש, בן כ"ק אדמו"ר יוסף יצחק מאוורוטש, בן כ"ק אדמו"ר הצמח צדק (חמשה דורות מהצמח צדק – דודה מדרגא רביעית של כ"ק אדמו"ר שליט"א).

95 = "חנוכה שמה, בענינים הפרטים וענינים הכללים, בשו"ט". ע"פ א' היומנים אמר הפוך: "בענינים הכלליים ובענינים הפרטיים".

המכונית עם הארון המשיכה להתקדם במהירות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א התקרב למדרכה ופנה לימינו לראות את המכונית - אך היא כבר לא נראתה, והריל"ג אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שהמכונית כבר נכנסה בשדרת אלבני, אך כ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך לעמוד ולהמתין שיעברו שאר המכוניות.

בינתיים התקרבה קבוצה של נשים מקרובי הנפטרת ואמרו לריל"ג שרוצים לדבר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שמע את בקשתן והתחיל להתקרב בהתחילו לומר משהו, אבל הריל"ג אמר שאין זה כבוד לדבר עכשיו והעביר אותן הלאה.

אח"כ אמרו הקרובים לריל"ג שהמכונית (מההלווי') כבר נסעו בדרך אחרת, והריל"ג אמר את זה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאל: **"די קאַר'ס גיין וואו?"**⁹⁶, והשיב הריל"ג שלא הלכו בדרך הזו, ושאל שוב: **"גיטאַ קיין קאַר'ס?"**⁹⁷, והשיב הלה בשלילה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה שוב לימינו לכיוון המכונית, והמשיך להסתובב ועלה על המדרכה (שהיתה מלאה בשלג, קרח ומים וכו') והלך באיטיות רבה תוך שמביט למטה. כשהגיע לפינת קינגסטון היתה שם שלולית מים וכ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך ללכת מהצד, וירד לכביש באיטיות רבה מאוד (כיון שהי' שם קרח וכו'), חצה את הכביש והמשיך ללכת על המדרכה (ובמקום שאין מדרכה הלך על צד הכביש) - בין הכתלים הכחולים של הבני' והגדר שליד הכביש.

פאַרבונדען מיט 'אלקי [אבי] בעזרי"⁹⁶, וכשכבר פנה להיכנס לג"ע התחתון אמר: **"ס'איז דאָך אַ מפורש'ן כתוב"**⁹⁷.

בשעה 11:10 לערך הגיע הארון ל-770, ביחד עם עוד כמה מכוניות מקרובותי' של הנפטרת.

כעבור רבע שעה, בשעה 11:25 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א דרך פתח הצדדי הרגיל (בלי מעיל, על אף הקור הגדול) בליווי המזכירים, והלך באיטיות - בפנים רציניות - עד שהגיע לכביש השירות, שם המתין כמה רגעים עד שהזיזו את המכונית (עם הארון) שחנתה מול הפתח הראשי של 770. כשהמכונית התקדמה עד לימינו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ירד על הכביש (החלו לפתוח את דלת המכונית אך הריל"ג סימן שיסגרו אותו כדי שכ"ק אדמו"ר שליט"א לא יצטרך לחכות), ואח"כ החלה המכונית עם הארון לנוע וכ"ק אדמו"ר שליט"א פנה והביט לשמאלו ואח"כ פנה והתחיל ללכת אחרי הארון כשמרחש בשפתיו הק', ותוך כדי כך הביט במבט עמוק במלווים.

כמה פעמים נעצר כ"ק אדמו"ר שליט"א לרגע, ואח"כ המשיך ללכת. כשהגיעו לפינת קינגסטון נעצרו כולם, אך כ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך ללכת עד המקום הרגיל (ליד ברז ("פאָמפּ") מכבי האש) ושם נעצר, והפסיק לרחוש בשפתיו הק'.

96 = "הרי קוראים לך לייזר, [זה] קשור עם 'אלקי [אבי] בעזרי'" [כנראה הכוונה, שהשם "לייזרון" יסודו מ"אליעזר". וראה הערה הבאה].

97 = "זהו כתוב מפורש". ע"פ א' היומנים, אמר: **"אייער נאָמען איז פאַרבונדן מיט אליעזר, דאָס איז דאָך דער פירוש הפשוט"** [= "השם שלכם קשור עם אליעזר, זהו הרי הפירוש הפשוט"].

98 = "המכוניות הולכות לאן?"

99 = "אין מכוניות?"

בסיום שירת "הנרות הללו"

המנורה, ואח"כ דפדף לעמוד שאחרי "הנרות הללו" תוך שמחזיק את המקום עם דף הקדיש (כבלילות הקודמים) ובידו הימנית (השעונה על הסטנדר), וכשהתחילו לנגן - דפדף דף אחד אחורה - ל"הנרות הללו" והחזיקו כנ"ל. לפני התיבות "אנו מדליקין" (בקטע "בם בם בם") העיף מבט על המנורה, וכן כשניגנו "הנרות הללו קודש הם" (בפעם הראשונה), ושאר הזמן הביט בסידור.

עמידת כ"ק אדמו"ר שליט"א מיוחדת בזמן ההדלקה; נשען כפוף מעט על הסטנדר, ושתי ידיו הק' שעונות זו על זו, ומנגן בחרישות את הניגון יחד עם הקהל, וכמה פעמים מטעים גם באצבע ידו השמאלית.

כשחזרו על הקטע האחרון מנה כמה פעמים באצבעות ידו הימנית (שהיתה על ידו השמאלית) וחזרו עליו 6 פעמים, ואח"כ הביט לעבר המנורה ועודד את השירה פ"א בידו הימנית תוך שסוגר את הסידור על ידו השמאלית (שהיתה בסידור - לאחוז את המקום) ומסתובב חזרה למזרח, ואח"כ הוציא את ידו השמאלית מהסידור ועודד בו את השירה פ"א (סה"כ חזרו על הקטע 8 פעמים), ואח"כ פתח שוב את הסידור ואמר "עלינו".

כשהגיע לפתח הראשון (שבו נכנסים לביהכ"נ הגדול), הצביע כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעו הק' לשמאלו ונעצר לרגע באומרו: "וואַשן"¹⁰⁰, והריל"ג אמר שנוטלים שם (על יד הפתח הצדדי).

כ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך ללכת עד שהגיע לחני', ופנה לשמאלו והלך עד לפתח הצדדי, שם עמד ספל (של כסף) עם מים על כסא. כ"ק אדמו"ר שליט"א הגבי' את הספל בימינו והעבירו לשמאלו, ונטל ידיו הק' ו"פ לסירוגין לימינו על הארץ, שפך את יתרת המים והשמיט (זרק) את הספל על הרצפה (ונפל לצידו בקול), ואח"כ שפסף ידיו הק' מעט, הביט על המזוזה ונכנס פנימה בשעה 11:42.

לתפילת מנחה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 3:30, ולעומדים ליד המעלית סימן בידו לשלום. בכניסתו עודד את שירת "על ניסין" ובעלותו לכימה הביט על המנורה ולא הסתובב ולא עודד.

אחרי קדיש תתקבל פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לצידו הימני של הסטנדר, ואח"כ גם הזיז את הסידור לעברו. ר' אלי' שי' ליפסקר הדליק את המנורה, ובשעת ההדלקה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על

לאחרי התפילה הכריזו על קבלת

[100] = "לרחוץ" [ליטול ידיים].

אמר: "גוט שבת" לקהל, ויצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "על ניסיד".

• יום שבת קודש פרשת מקץ,
ל' כסלו – א' דראש חודש
טבת, ו' דחנוכה •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:05 לערך, ובעלותו לבימה הביט על המנורה (כרגיל) ועודד את השירה אך לא הסתובב.

כשניגנו "שיבנה ביהמ"ק" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א כרגיל בידו הק' על הסטנדר, וחזרו על הניגון כ-3 פעמים. ניגנו "האדרת והאמונה" בניגון הצרפתי (שלא כרגיל, וזאת בהמשך להתוועדות של שבת שעברה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר, ובעיקר בסופו שאז חזרו על הניגון כמה פעמים. כמו"כ בניגונים של הלל עודד את השירה כרגיל.

לפני קריאת התורה הוציא את דפי ההפטרה מהחומש והכניסם לסידור.

אחרי קריאת התורה בס"ת הראשון, עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א במקומו (ולא התקרב כרגיל) והביט לעבר בימת הקריאה במשך הגבהת הס"ת, והמשיך להביט עד שסידרו את הס"ת השני, ואח"כ נשאר לעמוד ליד הסטנדר לקריאת פרשת ראש חודש.

כשעלה לבימת הקריאה, נישק בטליתו את הס"ת שהי' לימינו, ואח"כ נישק בטליתו את הס"ת השני שהי' לשמאלו וניגש לעלייתו.

לאחרי הגבהת הס"ת (השלישי), פנה והביט על כל הספרי-תורה, והתחיל בקריאת ההפטרה.

שבת בשעה 5:00, ואח"כ הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על המנורה ויצא מביהכ"נ בשעה 3:50 כשמעודד את שירת "על ניסיד".

סמוך לסיום התפילה, ועם צאת הקהל איש איש לביתו, כבר נשמעה הצפירה הראשונה, וכולם נחפזו להדלקת הנרות איש וביתו.

היום נודע שביום ראשון יחלק כ"ק אדמו"ר שליט"א "חנוכה געלט" לכאו"א.

• ליל שבת קודש •

לקראת שבת הגיעו אורחים רבים (לבד הקבוצה הנ"ל מצפת), ביניהם קבוצה מקאנארסי שבאו לשבת "פגישה" בארגון השליח ר' יהודה שי' פרידמן, וקבוצת יהודים מצרפת שבמסגרת ביקורם בארה"ב באו לבקר אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:45 (!) כשמעודד את שירת "על ניסיד", ובעלותו לבימה הביט על המנורה ועודד את השירה אך לא הסתובב.

ב"לכה דודי" ניגנו בתחילה בניגון "בך ה' חסיתי", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק על הסטנדר תוך שמרים את ידו פעם או פעמיים מהסטנדר. בסיום ניגנו בניגון "ווי וואַנט משיח נאָו". כשהסתובב ל"בואי בשלום" – כשפנה לימינו הביט מבט לעבר המנורה, ואח"כ כשפנה בחזרה למזרח עודד את השירה בחוזק רב על הסטנדר וחזרו על הניגון 4 פעמים.

אחרי התפילה, כשהסתובב כרגיל עבור ההכרזות, הביט שוב על המנורה,

הפעם על שטח נרחב יחסית, זאת לאור העובדה שהשבת נוכחים שלוש קבוצות גדולות של אורחים כ"י (כנ"ל).

בדקות האחרונות לפני תחילת ההתוועדות, הנעימו האורחים מאה"ק בפזמונים מסורתיים לשבת, בהשתתפות הקהל.

בשעה 1:40 לערך ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות כשהקהל מגנן "על ניסיד".

לאחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" ניגנו כרגיל "זאָל שוין זיין די גאולה", ובינתיים ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א "לחיים" לקהל. באמצע נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו, ובהמשך הניגון עודד בידו הק' ובעיקר לעבר האורחים.

שיחה א' ארכה כ-40 דקות, ואותה פתח במילים: "מ'געפינט זיך איצטער אין מיטן חנוכה"¹⁰². בשיחה דיבר על השייכות דחנוכה ל"ט כסלו, אף שהי' הרבה דורות קודם, ועל ההכרח שנתגלה בדורות האחרונים בלימוד החסידות. בהמשך ביאר ביאור נפלא בדברי יעקב "מעט ורעים היו ימי חיי ולא השיגו וגו'" – כיון שלפי השערתו לא היו ימיו ממולאים כימי אבותיו, וההוראה מזה: שכל יום צריך להיות "מלא", ואח"כ קישר את הענין לחנוכה.

אחרי שיחה זו ניגנו "על ניסיד" (בהתאם למדובר בסיום השיחה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים בתנועות חזקות ורצופות בידי הק', ובפרט לעבר האורחים מצפת, וחזרו על הניגון פעמים רבות.

שיחה ב' ארכה כ-13 דקות, ובה דיבר

בסיום ההפטרה אמר את הפסוקים של ר"ח – מתחיל מ"השמים כסאי", ואח"כ "והי' מידי חודש בחודשו", "ויצאו וראו", ושוב "והי' מידי חודש בחודשו"¹⁰¹, ואח"כ הפסוקים של "מחר חודש".

בדרכו חזרה למקומו, הוריד כ"ק אדמו"ר שליט"א בגד שהי' מונח על ספר תניא.

בסיום התפילה, בקדיש בתרא ענה "אמן" בהדגשה לעבר הילדים.

כרגיל המתין כ"ק אדמו"ר שליט"א להכרזת הגבאי על אירועי השבוע הקרוב, והלה הכריז על מבצע חנוכה בארגון צא"ח, תהלוכות החנוכיות במוצש"ק, התוועדות מטעם אגו"ח בקשר עם יום הבהיר ה' טבת – "דין נצח", סיום הלכות קידוש החודש ברמב"ם הערב ב-770, והתוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:30.

אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א ואיחל: "גוט שבת". לפני שירד מהבימה הביט במנורה, ואח"כ יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה. בדרכו עמד ילד והושיט את ידו לשלום, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניף תחילה את ידו הק' לעברו ואח"כ לחץ את ידו.

את הזמן שנותר עד להתוועדות ניצל הקהל כמידי שבוע לעשיית קידוש ולתפוס מקום. האורחים שמקומם בד"כ בחלקו המערבי של ביהכ"נ, התפשטו

101) בא' היומנים צויין ללקו"ש השבועי הערה 34 [וזלה"ק שם: ". דבהפסרת שר"ח גופא אומרים ד' פסוקים, דנוסף על פסוק ראשון ואחרון מוסיפים (לבסוף) "והי' מדי חודש" (וכן מתחילים מפסוק זה)]. אמנם ע"פ א' היומנים אמר בתחילה הפסוק "ויצאו וראו וגו'" ואח"כ הפסוק "והי' מידי חודש". וראה ס' "מעשה מלך" (הוצאת תשע"ג) ע' 160 שכן נוהג בד"כ.

(102) = "נמצאים כעת באמצע חנוכה".

מיוחדת להפוך את העשירי בטבת ליו"ט גדול.

אחרי שיחה זו ניגש הריל"ג, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: "זאָלן צוגיין די וואָס האָבן צוגעשטעלט די משקה המשמה"¹⁰⁴.

הריל"ג העמיד כ-28 בקבוקים, ובינתיים ניגן הקהל "דידן נצח" (בקשר ליום הבהיר ה' טבת המתברך משבת זו), והסדר ה' כרגיל בשבועות האחרונים.

בין הלוקחים:

ראשון הלוקחים ה' ר' אהרן אליעזר שי' צייטלין - עבור התוועדות לקבוצה מצפת שתתקיים הלילה מוצש"ק ב"אהלי תורה";

ר' יהודה שי' פרידמן - עבור ה"פגישה";

ר' אהרן סריברנסקי - עבור מלבון, אוסטרלי;

ר' מישאל שי' ארנבייב - עבור פעילות בזמן התור לדולרים ביום ראשון;

ר' אפרים שי' קפרא - עבור התוועדות ברחובות;

הת' יוסף ישעיי' שי' ברוין - עבור התוועדות בישיבה גדולה בסידני, אוסטרלי;

חברי ועד אגוח"ח ע"י ר' שניאור זלמן שי' גורארי' - עבור התוועדות ה' טבת ב-770;

ר' ישראל שי' הבר מיבניאל, אה"ק;

ואחרון הלוקחים ה' ר' מנחם שי'

על מעלת קביעות שנה זו שיום א' דר"ח חל בשבת, וא"כ גם יום ב' דר"ח נכלל בהפטרות "מחר חודש".

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק, ובפרט בקטע האחרון שעליו סימן לחזור כמה פעמים.

שיחה ג' ארכה כ-6 דקות, ובה ביאר את ההוראה שיש לקחת מהתוועדות זו: להוסיף עוד יותר בכל הפעולות דחנוכה באופנים האפשריים, ובכל הפרטים. את השיחה סיים במילים: "אַז נאָך פאַר תפילת מנחה זאָל שוין זיין און וועט שוין זיין דער גאולה האמיתית והשלימה, און ממילא איז מען זוכה צו 'ישבו ישרים את פניך' אין דעם בית המקדש השלישי, 'והדליקו נרות בחצרות קדשך' בביאת בית המקדש השלישי תיכף ומיד ממש"¹⁰³.

אחרי שיחה זו ניגנו "אך צדיקים" (בהמשך לנאמר בסיום השיחה כנ"ל), והמשיכו בשירת "כי אלקים יושיע ציון". כ"ק אדמו"ר שליט"א טעם מה"מזונות", ואח"כ החל לפתע לעודד את השירה בתנועות חזקות בשתי ידיו הק' כו"כ פעמים! בתחילה במהירות רבה יותר, ואח"כ בקצב איטי יותר - אך ריבוי פעמים. באמצע פנה לר' משה שי' קוטלרסקי שעמד לשמאלו מאחוריו והורה לו לומר "לחיים".

שיחה ד' ארכה כ-6 דקות, ובה הזכיר אודות הדבר-פלא שמצינו בבתי הכנסת שמדליקים בהם נרות גם בשחרית וכו', וכן דיבר שוב על הוספה בכל הענינים ובמה דמיוחד לזמננו - השתדלות

103) = "שעוד לפני תפילת מנחה כבר תהי' [מלשון איחול] וכבר תהי' [בפועל] הגאולה האמיתית והשלימה, וממילא זוכים לישבו ישרים את פניך בבימה"ק השלישי וכו'".

104) = "שיגשו אלו שהעמידו את המשקה המשמה".

הברכות, ואחרי שהתחילו לנגן – סיבב את סידורו ודפדף ל"הנרות הללו". בעת שניגנו הביט רוב הזמן בסידור, ומפעם לפעם העיף מבט על המנורה ועל הקהל.

ב"על ניסין" הביט על המנורה ומנה באצבעות ידו השמאלית (שהיתה ע"ג ידו הימנית) וחזרו על הקטע 6 פעמים, ואח"כ הסתובב בחזרה למזרח והתחיל לומר "עלינו".

אחרי התפילה והבדלה והכרזת הגבאי, בשעה 5:42, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "על ניסין", ולפני שירד מהבימה הביט על המנורה. טרם צאתו בירך נוסע: **פאָר געזונטערהייט**¹⁰⁵.

הלילה יצאו עשרות רבות של טנקים ומכוניות פרטיות עם חנוכיות על גגותיהם, במבצע "פרסומי ניסא" גדול במנהטן, כמידי שנה בשנה. השיירה יצאה בשעה 8:00 מרחובות קארול וקינגסטון, בליווי המשטרה שחסמה את הכבישים. מארגן התהלוכה הת' שמואל שי' שטרסברג מסר אח"כ שהשנה היתה הצלחה בלתי רגילה.

מאוחר יותר התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לרגל סיום הלכות קידוש החודש ברמב"ם, בהשתתפות אנ"ש והתמימים. הת' יוסף יצחק שי' יעקבסון ערך "חזרה" על ההתוועדות, ר' שלום שי' מרוזוב סיים את ההלכות, ר' יוסף שי' וויינברג השמיע דברי התעוררות, הת' יוסף יצחק שי' קעלער דיבר בהלכות קידוש החודש, ולבסוף התקיימה התוועדות חסידים עם ר' דוד שי' נחשון ור' פנחס שי' קארף, שהתוועד עם התמימים עד מאוחר בלילה וסיפר

גרליצקי – עבור סיום הלכות קידוש החודש ברמב"ם שיתקיים הלילה.

אחרי חלוקת המשקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, טעם מה"מזונות" ואח"כ עודד את השירה למשך זמן בתנועות חזקות. באמצע הניגון הורה לר' שמואל שי' לו (מלונדון) לומר "לחיים", וכן עודד לעברו את השירה.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, ואחרי שבירך – הביט למטה עבור המים ליטול את ידיו הק'.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:32.

בתפילת מנחה קראו בס"ת של משיח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עלה לשלישי.

בסיום התפילה הכריזו על תפילת מעריב בשעה 5:15.

• מוצאי שבת קודש •

בשעה 5:20 לערך נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בביהכ"נ הגדול (עקב הדלקת נרות חנוכה), ובעלותו לבימה הביט לעבר המנורה (שהי' בו כבר נר א' מוכן להדלקה) ולא עודד את השירה.

קהל גדול נכח בתפילה, ע"מ שלא להחמיץ את ההזדמנות להיות נוכח בהדלקת המנורה במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אחרי קדיש תתקבל פנה לצידו הימני של הסטנדר (בהשאירו את סידורו במקומו), והביט על המנורה. הדליק ר' לוי יצחק שי' אברמוביץ', וכ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על המנורה באמצע

(105) = "סע לבריאות".

שהיתה השבת ב-770. א' הנוכחים סיפר על תקופה קודמת בחייו בה הי' מטייל "מחוף אל חוף" ובכל חני' שלו זכה להרגיש על בשרו את מדת "הכנסת האורחים" המופלגה של בתי חב"ד בכל מקום, והלה הבטיח לעצמו שלימוד החסידות יהי' מעתה חלק נכבד בשיעורי התורה שלו, כדי ללמוד להיות אדם כפי שצריך להיות - חסיד חב"ד.

כמה סיפורים.

ב"אהלי תורה" התקיימה מסיבת "מלוה מלכה" לקבוצת האורחים מצפת, ונשאו בפניהם דברים ר' אהרן אליעזר שי' צייטלין ור' שלום דובער שי' העכט, ולהקת פיאמנטה שימחה את הקהל.

מסיבת "מלוה מלכה" נוספת התקיימה הערב בא' מבתי הכנסת בשכונה עבור הקבוצה מקאנארסי

חודש טבת

בשורות טובות², ולא' שנוסע לצרפת אמר: "באן וואַיאַזש, באַן מזל³".

לפני שיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלוקה, נודע שאחרי מנחה יאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיחה (זהו דבר נדיר שיודיע על כך לפני כן!) ולקראת התפילה התקבץ קהל אדיר ב-770.

בשעה 2:07 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לפתח חדרו הק' והתחיל לחלק לכאו"א שני דולרים - א' שטר (מקופל) וא' מטבע (מהסוג המוקטן הנקרא "אנטוני דולר") בתוך נרתיק פלסטיק קטן (שחור מצד א' ושקוף מהצד השני) עליו כתוב באותיות זהב "חנוכה ה'תשנ"ב". הסדר הי' כמו בחלוקות הקודמות.

חלק הראשון של החלוקה ארכה כשעה, ורוב הזמן עברו רק הנשים ואלו שהיו צריכים לנסוע וכו'. לכמה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ זיסן און פריילעכען חנוכה⁴", לכמה אמר: "אַ ליכטיקן און פריילעכען חנוכה⁵" ולכמה אמר: "ברכה

חלוקת דמי חנוכה

(2) = "סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט והצלחה רבה, חנוכה שמח, בשו"ט".

(3) = "נסיעה טובה, מזל טוב".

(4) = "חנוכה מתוקה ושמחה".

(5) = "חנוכה מוארת ושמחה".

• יום ראשון, א' טבת -

ב' דראש חודש, ז' דחנוכה •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:03 כשבידו הק' הסיידור בלבד (בלי התהילים), ובעלותו לבימה הסתובב (שלא כרגיל בימי החנוכה) ועודד את השירה תוך שמביט על המנורה¹.

ניגנו "שיבנה ביהמ"ק" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר, וכן כשניגנו ב"שים שלום" (בניגון הרגיל) ובניגונים בהלל.

לעלייתו ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה עם הסיידור, ואחרי הגבהת וגלילת הס"ת הלך אחרי הספרי-תורה לארון הקודש והמתין עד שהכניסו אותם - כשנשען לאחוריו על בימת הקריאה, ואח"כ המשיך לסובב את הבימה ויצא מביהכ"נ בשעה 11:00.

כעבור כ-20 דקות נכנס לתפילת מוסף, ובעלותו לבימה הביט על המנורה.

אחרי התפילה הכריז הגבאי שבשעה 2:00 לערך יחלק כ"ק אדמו"ר שליט"א שטר של דולר לצדקה ומטבע של דולר ל"חנוכה געלט", ובשעה 3:30 תהי' הפסקה עבור מנחה ואח"כ ימשיך בחלוקה, ושימסרו אודות החלוקה לכולם, ואח"כ, בשעה 11:45, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את השירה. טרם צאתו בירך נוסעים: "פאַרט געזונטערהייט, זאָל זיין בשורות טובות און הצלחה רבה, אַ פריילעכען חנוכה,

(1) ע"פ א' היומנים הביט במנורה אך לא עודד.

מהרגיל: ב"על ניסיד" הביט בסידור ומנה באצבעות ידו הימנית (שהיתה מע"ג ידו השמאלית) וחזרו על הקטע 10 פעמים, ובפעם העשירית עודד את השירה פעם אחת בידו הימנית כשמסתובב בחזרה למזרח.

בסיום קדיש בתרא ניגש לסטנדר השני (שהי' מוכן מראש) תוך כדי שמביט על המנורה, ופתח את השיחה (המיוחדת ו"שמיימית" במיוחד) במילים: **"ס'דאך פון די ענינים פון נר חנוכה, איז דאך, אַז די מקום ההדלקה איז 'על פתח ביתו מבחוץ'",** והמשיך לבאר את הענין ד"כליא" מלשון כליון ועונג וכו'. בהמשך דיבר על מעלת "יום אחד", ואח"כ היו דברים נפלאים על כך שבגאולה יזכה כאו"א מישראל לחיים נצחיים שאין להם הפסק, ואפילו אלו שכבר זכו לאריכות ימים יעברו מיד לחיים נצחיים "עד כי חדל לספור".

באמצע השיחה אמר: **"און מ'גרייט זיך שוין צו דעם יום שלישי, וכמדובר כמה פעמים, און יום חמישי, וכל השבוע כולה".**

בסיום השיחה אמר שכל מי שלא קיים עדיין את ה"מנהג ישראל תורה היא" דנתינת דמי חנוכה, שיחליט תיכף ומיד למלא ולהשלים את המנהג: **"אַריינכאַפנדיק אין די טעג און די שעות פון חנוכה וואָס מ'האַט נאָך",** וסיים את השיחה במילים: **"ועוד והוא העיקר**

ההצלחה". לאלו שאמרו שנוסעים נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א עוד א', וכן כל כיו"ב כרגיל בכל יום ראשון.

לר' טובי' שי' פלס נתן נרתיק נוסף, ונרתיק שלישי באומרו: **"פאַר'ן דבר מלכות".** ר' ישראל שי' הבר מיבניאל שברמת הגולן, אה"ק, המנהל את בית הספר של חב"ד בעיר, הביא תמונה של ילדי בית הספר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכו.

החלוקה הסתיימה בשעה 3:12, וכ"ק אדמו"ר שליט"א לקח כמה ספרים שנתנו במהלך החלוקה ונכנס לחדרו הק'.

קעבור כמה דקות נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה כשמעודד את שירת "על ניסיד". בעלותו לבימה הביט על המנורה, ולא הסתובב ולא עודד.

ביהכ"נ הי' מלא על כל גדותיו, הן בשל החלוקה, הן בשל השיחה והן בשביל המחזה המיוחד בעת הדלקת הנרות - ובפרט שהיום הוא היום האחרון.

אחרי קדיש נתקבל הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לצידו הימני של הסטנדר והביט לעבר המנורה. הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי הדליק את המנורה, ובעת ההדלקה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר המנורה, ואח"כ סיבב את סידורו (שכבר הי' פתוח ב"הנרות הללו") והחזיק את המקום בידו השמאלית, והביט לעבר הקהל ובסידור ומפעם לפעם הביט על המנורה. בעת השירה הטעים באצבעו את השירה.

היום, יום ההדלקה האחרון, הי' שינוי

(7) "הרי מהענינים דנר חנוכה, הרי הוא, שמקום ההדלקה הוא 'על פתח ביתו מבחוץ'".

(8) "ומתכוננים כבר ליום השלישי, וכמדובר כמה פעמים, ויום חמישי, וכל השבוע כולה". - בא' היומנים נרשם: להעיר שיום שלישי הוא ה"חת"ת" של "ותחי רוח יעקב אביהם" הקשור עם יום הבהיר ה' טבת, ויום חמישי הוא ה' טבת - "דידן נצח!"

(9) "לחטוף בימים ושעות דחנוכה שעוד ישנם".

(6) = "בשביל הדבר מלכות".

חלוקת דמי חנוכה בביהכ"נ

באנשים, נשים וטף, ולשמע צלילי הניגונים שנשמעו מהטנקים חילו העומדים בתור שעות ארוכות.

בתחילת החלוקה הי' בלתי-סדר גדול, אבל לאחר כחצי שעה נרגע. בתחילת החלוקה לא אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א כלום לעוברים, אך הי' מאוד בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט") וחיך לרבים מהעוברים, ובהמשך התחיל לומר להרבה: "ברכה והצלחה", וכן לאלו שביקשו ברכות או אמרו "משיח נא" וכיו"ב - השיב: "אמן" או בירכם, ועד"ז לאלו שבירכו אותו השיב: "גם אתם" וכיו"ב.

להרב אברהם דוב שי' העכט ואשתו נתן עוד א', ודיבר איתו אודות הראשל"צ הרב מרדכי אליהו שליט"א ועוד, וכן לר' משה שי' העכט ולר' גרשון בער שי' יעקבסון ולעוד מישהו נתן עוד א'. לצייר ר' ברוך שי' נחשון חיך. לצ'ארלי שי' עודד בידו הק' (הי' זה בעת הניגון "שובה הי"). כשעברו כמה עיתונאים, חיך אליהם כ"ק אדמו"ר שליט"א מאוד. לר' אבי שי' טאוב חיך מאוד באומר: "בהצלחה רבה".

לקראת סיום החלוקה עברה קבוצת נשים שבאה מאה"ק לבקש ברכה

- תיכף ומיד ממש גאולה האמיתית והשלימה למטה מעשרה טפחים, 'בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו' אין 'מקדש אדני' כוננו ידיך', מקדש השלישי והמשולש, ועוד ועיקר - תיכף ומיד ממש".

השיחה ארכה כ-26 דקות, מהשעה 3:36 עד השעה 4:02, ולאחר'ניגש הריל"ג ושאל איפה יהי' המשך החלוקה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב: "איך וועל דאָ געבן"¹⁰ (ולא כפי שחשבו בתחילה), וירד מהבימה וניגש לשולחן הרגיל שעליו מחלק דולרים אחרי התפילות ואמר (תוך שמחזיק בידו הק' נרתיק פלסטיק א' עם שטר ומטבע): "מ'האָט מציע געווען אַז מ'זאָל ממשיד זיין אויבען, אָבער מ'וועט טיילן דאָ מצד טרחא דציבורא פון צו גיין ממטה למעלה"¹¹, והמשיך לומר שבנקל יותר לפעול שנעבור לביהמ"ק השלישי כאשר נמצאים בבית המשולש דתורה, תפילה וגמ"ח כו', וסיים במילים: "ועוד והוא העיקר - תיכף ומיד ממש".

הנ"ל ארך דקה, ואח"כ הכריז הגבאי ר' זאב יחזקאל שי' כ"ץ בשם המזכירות שהחלוקה היא רק עבור אלו שעדיין לא קיבלו בבוקר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לימינו ואמר בחיך - תוך שעושה בידו הימנית תנועת ביטול: "אַלעמען!"¹², והמשיך ואמר (בערך בזה הלשון): "אַלע וואָס ווילן!"¹³.

סדר החלוקה הי': הגברים נכנסו מהפתח שליד המשרדים, והנשים מהפתח שליד החני'. הרחוב הי' מלא

(10) = "אני אתן כאן".

(11) = "הציעו להמשיך למעלה, אבל יחלקו כאן מצד טרחא דציבורא שבהליכה ממטה למעלה".

(12) = "כולם!".

(13) = "כל מי שרוצה".

באמצע קדיש בתרא כשהסתובב כרגיל - הביט שוב על המנורה, וכן פעם נוספת - כשהסתובב עבור ההכרזות. כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה, אחרי שנגע בפרוכת, אמר הריל"ג - בהצביעו על משהו - שאותו א' לא קיבל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו א' ואח"כ ניגשו עוד כמה שלא קיבלו והריל"ג הניח כמה על שולחן החלוקה וכ"ק אדמו"ר שליט"א לקח את כולם וחילקם, ולאורך כל הדרך המשיך לחלק לעוד אנשים שהגיעו למשך 10 דקות כשמתקדם באיטיות, תוך שמחזיק כמה בידו הק' בבת אחת. באמצע הדרך הבחין בר' דוד שי' נחשון ור' אבי שי' טאוב ושאלם במאור פנים ובחיוך: "שוין באַקומען?"¹⁵ (והריל"ג השיב בחיוב).

כ"ק אדמו"ר שליט"א חילק כמעט עד לפתח ביהכ"נ (כשכל הזמן הקהל מנגן "על ניסיד"), ובצאתו בשעה 8:30 אחז נרתיק פלסטיק א' בידו הק'.

בלילה התקיימה מסיבת סיום הלכות תעניות ברמב"ם. פלפל בעניני ביהמ"ק (כדרכו) ר' יהודה שי' קעלער, שגם הקדיש תשומת לב ל"ועידה" העומדת כעת על הפרק וחזר בתוקף על עמדתו הברורה של כ"ק אדמו"ר שליט"א בענין. אחריו דיבר המנחה ר' מנחם שי' גרליצקי, שחזר וסיפר (בלה"ק - בשל האורחים שיחיו) את סיפור הנס שאירע לו בתשד"מ ביום בו למדו ברמב"ם שאסור לומר על שום ענין שהוא "מקרה נקרית" (הלה מקפיד לחזור על הסיפור מידי שנה בהגיע פרק זה ברמב"ם, ובכל פעם "כחדשים ממש").

לילדים, ור' אהרן אליעזר שי' צייטלין הציגן לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א וביקש עבורן ברכה. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: "אמן, בקרוב", ואח"כ נתן לכ"א באומרו: "הצלחה רבה", ולכמה הוסיף: "בקרוב".

באמצע החלוקה הי' בלבול בעזרת נשים וכמה התחילו לצעוק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א העיף מבט למעלה לרגע.

החלוקה ארכה מהשעה 4:03 עד השעה 8:07 - למעלה מ-4 שעות (וזאת מלבד החלוקה שלפני מנחה)!

בסיום החלוקה ניגשו המזכירים ודיברו עם כ"ק אדמו"ר שליט"א לרגע, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מסר את הספרים והמכתבים (שקיבל במהלך החלוקה והניח מתחת לסידור) לריל"ג שיכניסם לתוך שקית הנייר החום (שבו היו שאר המכתבים שמסרו למזכירים במשך החלוקה)¹⁴, וכן הניח בה נרתיק פלסטיק א' עם דולר ומטבע והכניס עוד א' לסידור.

אח"כ פנה לימינו והסתובב והניח את סידורו על בליטת מעקה המדרגות מימין, נטל ידיו הק' ו"פ לסירוגין ליד הבימה והניח את הספל על הבליטה שמצד שמאל, ניגב את ידיו הק' במגבת והניחה על המעקה השמאלי, לקח את הסידור ועלה לבימה לתפילת מעריב כשאוחז במעקה הימני בידו הק' (שלא כרגיל בעלותו לבימה - שנוגע רק עם קצה השרוול), תוך שמביט במנורה במבט חודר, ולא הסתובב לעודד את שירת "על ניסיד".

14) ע"פ א' היומנים, כ"ק אדמו"ר שליט"א הניח בעצמו חלק בשקית, וכן מסר חלק לריב"ק שיניחם שם.

15) = "כבר קיבלו?". ע"פ א' היומנים שאל: "זיי האַבן שוין באַקומען?" [= "האם הם כבר קיבלו?"].

מהאוהל חזר בשעה 6:20 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בעלותו לבימה הביט לעבר המנורה (שהיתה דלוקה – וכן במשך כל היום – בהמשך לדבריו הק' בהתוועדות דש"ק העבר), ולא עודד את השירה.

באמצע חזרת הש"ץ, ב"ועל הניסים", פנה לימינו לרגע והביט על המנורה.

בקדיש בתרא של מנחה הסתובב לשמאלו עד לאחוריו כשידו הימנית עדיין על הסטנדר – ע"ד עמידתו בעת ההדלקה (אלא שלא עבר לצד הסטנדר), והביט במבט חודר על המנורה כמעט עד סוף הקדיש.

אחרי מעריב והכרזת הגבאי הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א במנורה ואחר ירד מהבימה וחילק לכאו"א נרתיק פלסטיק עם דולר ומטבע (כמו אלו של אתמול).

זמן קצר אחרי תחילת החלוקה החלו לשיר "על ניסין", ומיד עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א ג"פ בידו השמאלית על השולחן.

במשך החלוקה חיך להרבה מהעוברים, ובעיקר לילדים. לא' שבתו בבית הרפואה שאל האם הכל בסדר, וכשהלה השיב – חיך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א. לא' שאמר שנוסע לסידני, אוסטרלי', אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נסיעה טובה, הצלחה רבה". לר' ברוך שי נחשון חיך והניד בראשו הק'.

החלוקה ארכה כחצי שעה, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א נרתיק א' לסידור, חילק לעוד כמה ולמזכירים והכניס עוד א' לסידור, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:19 כשמעודד את שירת "על ניסין" בידו הק' בחוזק, ובמיוחד לעבר העומדים על הבימה – אליהם הניף

אח"כ הושמעה ברמקול הקלטה מהשיחה היום אחרי מנחה.

• יום שני, ב' טבת –
"זאת חנוכה"

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00, ובעלותו לבימה הביט על המנורה.

אחרי קריאת התורה כשעלה לבימתו, הביט שוב על המנורה.

בסיום התפילה, לפני שירד מהבימה הביט שוב על המנורה, ואח"כ יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה. טרם צאתו בירך שורה ארוכה של נוסעים, והוסיף באומרו: "ברכה והצלחה, בשורות טובות", וחזר על זה שוב, וכן בירך נוסעים ליד המעלית למטה ולמעלה.

בשעה 1:35 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, ובצאתו חילק מטבעות של ניקעל לצדקה לכל העומדים שם – אנשים, נשים וטף, ביניהם אלו שנוסעים היום.

מהמקוה חזר כעבור כשעה, ובצאתו מהמכונת סימן בידו לשלום לעומדים שם.

לאוהל נסע בשעה 3:35 לערך, ובצאתו חילק מטבעות של דיים לצדקה לנוסעים ובירכם כרגיל. לא' שביקש רפואה שלימה לילדה, השיב: "אמן, בקרוב ממש". אחרי שנכנס למכונת סימן בידו לשלום.

במשך שעות אחר הצהריים נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א הודיע לפני נסיעתו לאוהל שהערב אחרי מעריב יחלק שוב "חנוכה געלט" – שטר ומטבע כמו אתמול!

• יום רביעי, ד' טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10 כשמעודד את שירת "דידן נצח", וכן בעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל.

טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בירך נוסעות שעמדו ליד המעלית והוסיף ברכה בצרפתית.

בשעה 1:00 לערך עברה הלווייתה של הילדה גאָלדע רעכיל ע"ה בת יבלח"ט ר' יהושע חנא שי' לאופר, שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א ברוד איילנד. תנצב"ה.

היום התקיים כינוס התעוררות - "הקהל" לתלמידי "קבוצה" תשנ"ב, שנערך בזאָל של "חובבי תורה" בהשתתפות צוות ההנהלה. הכינוס התקיים לאור המענה האחרון של כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות התוועדות חנוכה שכללה ג"כ חלוקת "חנוכה געלט" לכל תלמיד.

לתפילת מנחה נכנס בשעה 3:35 לפני שנכנס למעלית סימן בידו הק' לשלום, ולאשה שביקשה ברכה השיב: "ברכה והצלחה". בכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "דידן נצח".

לקראת סיום התפילה הגיע מבית הדפוס (ונחטף ע"י המתפללים שיחיו) "קונטרס ה' טבת תשנ"ב", ובו מאמר ד"ה "ועבדי דוד נשיא להם לעולם" מש"פ ויגש תשל"ב. הפתח דבר נושא את התאריך: "מוצש"ק ר"ח טבת".

טרם צאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים, ולחלק שאמרו בעצמם אודות נסיעתם אמר: "בשעה טובה ומוצלחת", ולכמה שאיחלו לכ"ק אדמו"ר שליט"א או ביקשו ברכה השיב: "אמן". גם בצאתו

את ידו הק' פעמיים כשמביט לעברם. טרם צאתו בירך נוסעים, ויצא בפנים מאירות. גם בצאתו מהמעלית למעלה עודד לעבר העומדים שם ואח"כ נכנס לחדרו הק'.

היום יצא לאור "שיחת נר א' דחנוכה ה'תשנ"ב - במעמד "פרסומי ניסא" עולמי" (לשון דף השער), מוגה (בלה"ק) ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. תאריך הפתח דבר הוא: "נר חמישי דחנוכה, ה'תשנ"ב".

מאוחר יותר התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לרגל סיום ספר זמנים והתחלת ספר נשים ברמב"ם.

• יום שלישי, ג' טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית מעט לפני השעה 10:00, ובעלותו לבימה לא הסתובב לעודד.

טרם צאתו בירך נוסעים, וליד המעלית למטה בירך נשים שנוסעות לצרפת: "באָן וואַיאַזש, באָן מזל".

בשעה 3:20 נכנס לתפילת מנחה, ובצאתו מג"ע התחתון נפנף בידו הק' לשלום לאלו שעמדו שם. טרם צאתו בירך נוסעים.

היום בשעה 1:30 לערך עברה ליד 770 הלווייתו של ר' משה אהרן (ב"ר בנציון) גייסינסקי ע"ה, ובשעה 4:00 לערך עברה הלווייתה של מרת מינץ ע"ה (אמם של יבלח"ט ר' אייזיק ור' דוד שיחיו מינץ), תנצב"ה.

לתפילת מעריב נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 6:50 לערך, כשמעודד את שירת "דידן נצח". בעלותו לבימה עודד את השירה אך לא הסתובב.

מהמעלית למעלה בירך נוסעים.

אודות יום ה' טבת והספרים וכו'.

השיחה המוגהת מהתוועדות ש"ק יצאה לאור גם היא היום. הפתח דבר נושא את התאריך: "זאת חנוכה".

לתפילת מעריב נכנס בשעה 6:45 לערך כשמעודד את שירת "דין נצח", וכן בעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל.

בתחילת קדיש בתרא הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א כרגיל לעבר הקהל (שכבר התקרב סמוך לבימה ועמד הכן...), ואז פנה לפתע לעבר הרמקול כסימן על שיחה, ומיד הכינו את הסטנדר השני.

אחרי הכרזת הגבאי ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטנדר תוך כדי שמעיף מבט על הנוכחים, ופתח בשיחה במילים: "בהנוגע צו יעדער מצוה איז דאָך דאָ דער כלל..."¹⁶ וכו'.

בהמשך השיחה דיבר על כך שכמו בכל מצוה – צ"ל "מצוה גוררת מצוה", היינו: החלטות אמיתיות להוסיף יותר ויותר, ואח"כ אמר: "און תיכף צו דעם ענין הצדקה 'שמקרב את הגאולה', וואָס מ'גייט איצטער מאַכן יעדערען פון אַייך אויף אַ שלוח לצדקה, דורך געבן צוויי שטרות – איין שטר אויף טאָן כטוב בעיניו, און אַ צווייטן שטר אויף אַן ענין הצדקה"¹⁷. בשיחה זו לא הוזכר כלל

השיחה ארכה 5 דקות, מהשעה 6:59 עד השעה 7:04, ואח"כ ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וניגש לשולחן שמעליו מחלק דולרים, והסתובב כסימן שרוצה להמשיך בעוד שיחה! (ומיד הביאו את הרמקול).

כ"ק אדמו"ר שליט"א עצם את עיניו הק' ופתח באומרו: "דער ענין פון ספרים איז דאָך אַ ענין פון חכמה..."¹⁸, והמשיך לדבר אודות ענינו של יום, הקשור בשחרור ו"פדיון שבויים" של הספרים, אשר עם כל ספר שמיתוסף – מיתוסף בחכמה ובידיעת כל הספרים שכבר למדו או שילמדו בעתיד, וכן הזכיר אודות המעלה של ספר חדש.

בהמשך הדברים אמר: "וואָס דערפאַר איז אויכעט מתאים אויכעט צו יום זה, וואָס דאָס איז דאָך פאַרבונדן אויכעט מיט דער שחרור פון ספרים, און פדיון שבויים פון ספרים"¹⁹, והמשיך לומר שעדיין ישנם ה"שיריים" בימים אלו, דישנה קבוצת ספרים וכת"י הממתנינים לפדיונם והחזרתם לבעה"ב האמיתית כ"ק מו"ח אדמו"ר, אל "בית רבינו שבבבל".

את השיחה סיים במילים: "וועט מען גלייך זיין, כמדובר, בארצנו הקדושה, און דאָרט – אין ירושלים עיר הקודש"²⁰, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש".

שיחה זו ארכה 3 דקות, ולאחרי

(16) = "בהנוגע לכל מצוה הרי ישנו הכלל...".

(17) = "ותיכף לענין הצדקה 'שמקרב את הגאולה', שהולכים עכשיו לעשות כ"א מכם לשלוח לצדקה, ע"י נתינת שני שטרות – שטר אחד לעשות בו כטוב בעיניו, ושטר שני לענין הצדקה". – בא' היומנים נרשם: בהקשר לזה יש לציין את שיחת ה' טבת תשמ"ט (תוכן קצר ע' 255; התוועדות ח"ב ע' 104), שאז אמר אודות חלוקת השטרות שלאחרי השיחה שהיא עבור קניית ספרים.

(18) = "ענין הספרים הרי הוא ענין של חכמה...".

(19) = "שלכן גם מתאים ג"כ ליום זה, שזהו הרי קשור ג"כ עם השחרור של ספרים, ופדיון שבויים של ספרים".

(20) = מיד נהי', כמדובר, באה"ק, ושם – בירושלים עיה"ק כו".

שלט גדול מאיר עיניים נתלה היום על קיר המערבי, ובאותיות גדולות כתוב בו "התוועדות חסידיים רבתי לרגל יום הבהיר ה' טבת 'דידן נצח".

• יום חמישי, ה' טבת – יום

• הבהיר "דידן נצח"

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:05 כשמעודד את שירת "דידן נצח", ובעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל.

בסיום התפילה הכריז הגבאי אודות ההתוועדות הגדולה שתקייים הלילה ב-770 לכבוד היום הבהיר, בארגון אגודת חסידי חב"ד, ועל מנחה הכריז "כשיהיו מוכנים", ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את השירה. טרם צאתו בירך נוסעים.

בשעה 1:55 לערך נסע למקוה, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לנוסע ולשאר העומדים שם.

לאוהל נסע בשעה 4:05 לערך, ובצאתו הביט לעבר שני ילדים שעמדו בקרבת מקום, והללו התקרבו וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן להם מטבעות לצדקה.

במשך היום הגיעו כמה מהשלוחים מערי השדה לקראת ההתוועדות הגדולה.

מהאוהל חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 6:27, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב כשמעודד את שירת "דידן נצח". גם בעלותו לבימה עודד את השירה, אך לא הסתובב.

אחרי התפילה הכריז הגבאי שוב אודות ההתוועדות הלילה ועל זמן

חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א שני שטרות של דולר לצדקה כנ"ל.

בשעת החלוקה הי' כ"ק אדמו"ר שליט"א במאור פנים מיוחד, וחייך לרבים מהעוברים.

ילד שעבר ונפנף בשטרות שבידיו בקראו "אני קיבלתי שניים!" חייך כ"ק אדמו"ר שליט"א וסימן בשתי אצבעותיו למספר 2. על חלק מהילדים המשיך להביט גם לאחרי שעברו. ילדה קטנה נתנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א מטבע, וקיבלו והחזיקו בידו הק' למשך זמן.

לא העוברים אמר: "ברכה והצלחה". כשעברה מרת צבי' תחי' יעקבסון, היא ביקשה משהו וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה עוד שני דולרים. כשעבר הת' יוסף שי' קונין, הוא ביקש ברכה עבור אביו ר' שלמה שי' קונין (הנמצא כעת ברוס'י עבור פדיית כתבי וספרי רבותינו נשיאינו), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו עוד שני דולרים באומרו: "אמן, ברכה והצלחה".

החלוקה ארכה 20 דקות, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני שטרות לסידורו, חילק לעוד כמה שהגיעו והכניס עוד שני שטרות לסידור, שאל אם כולם קיבלו, וכשנענה בחיוב – יצא מביהכ"נ בצעדים מהירים בשעה 7:29 כשמעודד בחוזק את שירת "דידן נצח", גם לעבר אלו שעמדו על הבימה.

בצאתו מהמעלית למעלה בירך חלק מקבוצת האורחים מצפת החוזרים הלילה לאה"ק.

בביהכ"נ המשיכו אנ"ש והתמימים לרקוד בשמחה רבה על השיחה המיוחדת לה זכינו הלילה.

והזמין את המשפיע ר' שלום שי' מרוזוב שלימד חלק מהמאמר דקונטרס ה'טבת.

אח"כ הזמין המנחה את חבר המזכירות וועד אגוח"ח - הרחי"ק, שהרים על נס את יחודיות חג זה דוקא שהי' פתיחת השער דכל הנצחונות שהיו אח"כ, ואמר על הכתוב ברש"י פרשתנו שיוסף שלח לאביו "יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו", שודאי הכוונה למשלוח כתבי יד וספרים עתיקים מה"יין" שבתורה שדעת "זקנים" (שקנו חכמה) נוחה מהם.

אחריו הוזמן לשאת דברים חבר ועד אגוח"ח ר' שניאור זלמן שי' גורארי, שבדבריו הדגיש את העובדה ש"דין נצח" ונצחון הוא תנאי וגדר במשיח ש"לחום מלחמת ה' וינצח", והרחיב בנושא כשמסיים בענין חלוקת ששה סדרי משנה בין כל אנ"ש והתמימים בכל מקום שהם עד יו"ד שבט הבעל"ט, ואמר כי היות שפשוט ששום התוועדות חסידים לא תוכל להוסיף על שיחת קדשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א עצמו אודות היום - הרי לא נותר אלא לקבל על עצמנו בפועל, מלמטה למעלה, את הוראות השיחה ולהתחיל ללמוד משניות.

הנואם הבא הי' ר' א.י. ש"ט - חבר ועד אגוח"ח, שנשא נאום נלהב ובשפה ברורה הסביר ש"הימים האלו נזכרים ונעשים": כל אחד יכול וצריך לעורר היום בעצמו את זכרון ההרגשים שחש ביום הנצחון אך לפני חמש שנים, וע"י ש"נזכרים" כדבעי יקויים ה"נעשים", וסיפר פרטים נוספים מאותם ימים, על דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א לעורך-דין שיערוך את הטענות וכו' כפי שמתקבל בשכל שלו - בכלים דטבע, אבל באופן

תפילת שחרית מחר, ובינתיים התקדם כ"ק אדמו"ר שליט"א אט אט בדרכו, ואחרי ההכרזה - ירד מבימתו וחילק לכאו"א שני שטרות של דולר לצדקה (על החלוקה הודיע עוד לפני התפילה).

כשעבר ר' משה שי' טלישבסקי, חיין אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכן לעבר ילדי שארף שיחיו - ובכלל חיין לכו"כ מהעוברים ובפרט ילדים. לכמה מהעוברים אמר: "ברכה והצלחה". לא' שעבר עם בנו - חיין לעברם, והביט אחריהם לזמן מה.

החלוקה ארכה כ-10 דקות, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני שטרות לסידורו, שאל אם כולם קיבלו, ובטרם הגיע לפרכת - הגיע עוד א' וכ"ק אדמו"ר שליט"א הוציא את השטרות מהסידור ונתן לו, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:03 כשמעודד את שירת "דין נצח" בידו הק' בחוזק לכל עבר, גם לעבר העומדים על הבימה.

בשעה 10:00 לערך התחילה ההתוועדות הגדולה לכבוד יום הבהיר ה'טבת, שאורגנה כמידי שנה ע"י ועד אגודת חסידי חב"ד - שנטלו חלק פעיל ביצוג הסטרא דקדושה בבית המשפט הפדרלי בכל אותם ימים שקדמו לנצחון.

תשורה מיוחדת נדפסה ביוזמת כמה תמימים וחולקה לקהל לקראת ההתוועדות. בחוברת נכללו כמה משיחות "חמשה בטבת" בשנים עברו, עד לשיחת הק' דאתמול, והיא זכתה לתשובה מכ"ק אדמו"ר שליט"א - שנתלתה על קירות ביהכ"נ.

בתחילה השמיעו הקלטה של השיחה דאתמול, ואח"כ פתח המנחה ר' דוד שי' רסקין - חבר ועד אגוח"ח,

ההתוועדות. שהוא (כ"ק אדמו"ר שליט"א) זאָל געווינען זיין דעת".

כאן נטל ר' שניאור זלמן שי' גורארי את הרמקול לידו בשנית, והבהיר לקהל כי כאשר הציע מקודם את הצעתו בדבר חלוקת המשניות, לא התכוון לדרשה בעלמא אלא למעשה בפועל, כאן ועכשיו! הוא שירטט בקצרה כיוון כללי בארגון הענין וסיים בפני' ישירה מעל הבימה לכמה מאנ"ש שיטלו על עצמם את ארגון הענין. הדבר קם ונעשה, בסיועו הפעיל של ר' מנחם שי' גרליצקי וכמה מתלמידי התמימים בישיבת "אהלי תורה".

הנאומים הסתיימו בשעת חצות לערך, ואח"כ התוועדו קבוצות קבוצות עד אור הבוקר (בשעה 6:00 עדיין הי' קהל גדול יחסית!) בראשות המשפיעים ר' מענדל שי' מרוזוב, ר' שלמה שי' זרחי, ר' א. ש"ט ור' נחמן שי' שפירא.

בשעות הקטנות של הלילה קם לפתע א' מזקני החסידים שזה למעלה משנה נדר שלא ישתה משקה (מלבד יין). שנה שלימה בכל התוועדות מחדש היסב לו נדר "בלתי חסידי" זה כאב, וכעת נעמד, חגר גארטעל ופתח סידור ואמר את נוסח "התרת נדרים" לפני עשרה אנשים בדמעות שלישי, ולאחר מכן אמר "לחיים" והתוועד בשמחה רבה.

• יום שישי, ו' טבת •

היום נתלתה על הקיר של 770 רשימה מפורטת ומודפסת מחלוקת המשניות, כשכו"כ שמות כ"י רשומים ליד כל מסכת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:02, כשמעודד את השירה כרגיל.

חבר ועד אגוה"ח ר' משה שי' הרסון נשא את בקשתו כלפי שמיא אשר כשם שאז קישר כ"ק אדמו"ר שליט"א את הנצחון ל"ותחי רוח יעקב אביהם", כן מבקשים אנו שהספרים הצריכים להגיע מעבר לים יחזרו מיד ועינינו תחזינה שוב ב"ותחי רוח יעקב אביהם" בקבלת פניהם יחד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א.

המשפיע ר' אלי' חיים שי' רויטבלט אמר שסעודת ההודאה היום ראוי' וצריכה לתת תנופה חדשה בכל עניני תורה, תפילה וגמ"ח, ולסיום תמן בהצעתו של ר' שניאור זלמן שי' גורארי דבר חלוקת המשניות.

המנחה הקריא את תשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א על התוועדות ההנהלה עם התמימים בחנוכה, ואמר שכשם שכ"ק אדמו"ר שליט"א מסביר על י"ב תמוז המכניס שמחה בחודש בו חל צום י"ז בתמוז, כמו"כ יש לומר על ה' טבת שיהפוך לששון גם את עשרה בטבת שלאחריו, וכפי שגם בו ההבדל בין התאריכים הוא חמשה ימים, וגם הוא חודש הרביעי. אח"כ סיפר על ילד שנכנס בחודש אדר ליחידות לפני הבר מצוה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו איזו מתנה הוא מתכוון לתת לו (לכ"ק אדמו"ר שליט"א) לכבוד י"א ניסן הקרב, והילד השיב מיד שלמד לכבוד י"א ניסן פרקי תניא ודפי גמרא בע"פ, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הודה לו על המתנה וביקשו לספר זאת לחבריו שישלחו לו גם הם מתנות כאלו.

לסיום חולק לנוכחים מהמשקה שנתן כ"ק אדמו"ר שליט"א עבור

"שלום זכר'ס" שיתקיימו הלילה בכמה מבתי שכונת "כאן צוה ה' את הברכה" כ"י, ואח"כ פנה לעבר הקהל ואמר בתנועת ראשו הק' כמה פעמים: "גוט שבת", ויצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה.

לתפילת מנחה נכנס בשעה 3:23, ובצאתו מג'ע התחתון נפנף בידו הק' לשלום לילדים שעמדו שם.

בסיום התפילה הכריזו על קבלת שבת בשעה 5:00.

• ליל שבת קודש •

• יום שבת קודש פרשת ויגש,

ז' טבת •

ראוי לציון מיוחד ההתגברות היתירה בלימוד "תורה אור" – התורה שבכתב דתורת החסידות (כפי שקרא לזה כ"ק אדמו"ר שליט"א): מאז הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א בש"פ חיי שרה שכאו"א ילמד את כל ה"תורה אור" וה"לקוטי תורה" בדוגמת הלימוד בספר הרמב"ם, ניתן לראות רבים הלומדים בקביעות, בחברותא או ביחידות, את הפרשה החסידית – בעיקר בשבת בבוקר, אז ריק מדף ה"תורה אור" לחלוטין וכמות הטפסים שהודפסו לאחרונה מחדש באותיות מרובעות מנוצלת עד תומה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:20 לערך, ובהגיעו למקומו הוציא את דפי ההפטרה מהחומש והכניסם לסידור. ניגנו "שיבנה ביהמ"ק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק'.

כרגיל התיישב כ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי "ברוך שאמר".

ב"קדושה" שרו את הניגון הרגיל על המילים "תשכון תתגדל ותתקדש", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה שוב ושוב וחזרו על הניגון ג' פעמים. כמו"כ עודד בעוד כמה קטעים שניגנו.

לקראת שבת הגיעו כו"כ אורחים, בעיקר שלוחים מערי השדה שהגיעו בהמשך לחמשה בטבת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:12 כשמעודד את שירת "דין נצח".

כרגיל עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א עד אחרי "ברכו" שאז התיישב.

ב"לכה דודי" ניגנו בתחילה בניגון "כי הנה כחומר", ואח"כ מ"לא תבושי" ניגנו בניגון "יחי אדוננו", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כרגיל.

ב"בואי בשלום" הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א כשהסידור נשאר פתוח על הסטנדר, וכשפניו לעבר הקהל פנה לימינו ולשמאלו, הסתובב בחזרה ומיד המשיך לעודד את השירה בחוזק והקהל (שעיניו נשואות אל כ"ק אדמו"ר שליט"א) חזרו על הניגון כו"כ פעמים – כל זה כרגיל מידי שבת.

לפני שמו"ע נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א באמירת "אמן יהא שמי' רבא".

אחר ג' הפסיעות שאחרי שמו"ע, המתין כ"ק אדמו"ר שליט"א עד שסיים הש"ץ "קונה שמים וארץ", ואז חזר למקומו – כרגיל מידי שבת.

בסיום התפילה פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמוע את הכרזת הגבאי על

מֵאָנֹכְךָ אֶזְכָּר מִשִּׁיחַ זָאֵל שׁוֹיֵן קוֹמֵעַן אוֹן אֶזְכָּר
 סֵעֲפֵעַנְט זִיךְ דַּעַר טִיר אוֹן סִגִּיט אַרִיִּין
 מִשִּׁיחַ צַדְקָנוּ אוֹן נְשִׂיא דוֹרְנוּ בְּרֵאשֵׁנוּ²²².

בהמשך התבטא אודות לקיחת כל הספרים לגאולה בכואנו מיום הבהיר ה' טבת, באומרו: "אֶזְכָּר מִקוֹמֵט פּוֹן חֲמִשָּׁה בְּטַבַּת וּבַהֲמִשְׁךְ לִזְהָ עֵרֵב שַׁבַּת קוֹדֵשׁ וּשְׁבַת קוֹדֵשׁ, בִּיז יוֹם רֵאשׁוֹן וּוְאֶסְ אִיז פֶּאַרְבוֹנֵדן מִיט 'יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם'²³¹."

אחרי שיחה זו ניגנו "דין נצח" (בקשר עם המדובר בסיום השיחה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה לעבר קבוצת האורחים שיחיו (שהובאו ע"י השלוחים ר' יוסף יצחק שי' מטוסוב מטולוז, צרפת ור' זושא שי' זילברשטיין ממונטריאל, קנדה) ולעבר כל הצדדים, ובאמצע התחיל לעודד בשתי ידיו הק' בתנועות חזקות מאוד ובמהירות כו"כ פעמים, ואח"כ המשיך לעודד למשך זמן ביד א' (תחילה בימינו ואח"כ בשמאלו כשמפסיק ביניהם מעט, וכן הלאה) לעבר כל הצדדים ולעבר האורחים שיחיו בתנועות חזקות ומהירות.

שיחה ב' ארכה כרבע שעה, ובה דיבר באריכות (וביחס גלוי - שלא כרגיל) אודות חמשה בטבת והחזרת ספרי וכתבי רבותינו נשיאינו - אלו שכבר פסקו שצריכים לחזור וגם הבטיחו לעשות כן, ואלו שיבטיחו בעתיד להחזירם - שבקרוב יחזרו, וקישר זאת עם מה שראו במדינה היא בימים האחרונים (לפני ש"ק זה) שהעיר שהיתה במשך ריבוי שנים "עיר הבירה" - התבטלה מלהיות

בסיום התפילה הכריז הגבאי אודות "דינער" שייערך מטעם "ועד מגיני חינוך הכשר" (מוסד שניהל ר' יעקב יהודה העכט ז"ל), ועל התוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:30. אחרי ההכרזה סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א בראשו הק' ל"גוט שבת" ועלה לחדרו הק' (כבכל שבת - שעולה דרך גרם המדרגות החיצוני, ובפרוזדור למעלה מעודד לעבר העומדים בצד הדרך).

בשעה 1:38 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות כשהקהל מנגן "דין נצח", ומיד כשהתיישב במקומו השתרר שקט בביהכ"נ.

כרגיל פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור ואמר מתוכו, עד שהכין המשב"ק את הגביע. כשסיים, הרים את הכוס, נתנו בימינו ובירך בופה"ג, וטעם מה"מזונות". אח"כ ניגנו כרגיל "זאָל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים ופנה בראשו לצדדיו וענה "לחיים". באמצע הניגון נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח את ההתוועדות במילים: "כאמור, די ניגון וואָס מ'האַט ערשט געזונגען פֿאַרבוֹנֵדן מִיט דַּעַר גַּאֹלָה הַאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה"²¹¹.

שיחה א' ארכה כ-25 דקות, ובה דיבר אודות "מיסמן גאולה לתפילה" ועל ההוראה הנלמדת מ"כי כמוך כפרעה" במעלת כח הבחירה של כל יהודי, ובהמשך דיבר על שלימות מצב העולם לקראת הגאולה, כשמתבטא באומרו: ". . עֲפֵעַנְעַן דִּי אוֹיְגֵן אוֹן זַעַן אֶז דַּעַר וועלט

(22) = ". . לפתוח את העיניים ולראות שהעולם תובע שמיח כבר יבוא ושנפתחת הדלת ונכנס משיח צדקנו ונשיא דורנו בראשנו".

(23) = "שבים מחמשה בטבת ובהמשך לזה עש"ק וש"ק, עד יום ראשון הקשור עם 'יחידו של עולם'".

(21) = "כאמור, הניגון ששרו עתה קשור עם הגאולה האמיתית והשלמה".

וואָס שטייט 'אסיא במגן מגן שוי' 26.

בקשר עם הספרים התבטא כ"ק אדמו"ר שליט"א באומר: "אָז ס'טשעפעט זיך מיט דעם אַ גוי און אידן ואוי להם ואבוי להם וכו'!... אָבער אין שבת וויל מען נאָר רעדן דברים טובים ורצויים" 27.

בסיום השיחה הזכיר שוב אודות החזרת הספרים ל"בית רבינו שבבבל, 'פרצת', בגימטריא סעווען סעווענטי".

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה". כ"ק אדמו"ר שליט"א שתה מהיין, ואח"כ עודד את השירה, ובתנועה הידועה (החזרת ללא מילים) עודד בשתי ידיו הק' כמה פעמים – כשהמפית עוד בידו הק', ואח"כ המשיך לעודד שוב בידו האחת.

אח"כ החל הש"ץ שי' לנגן "שיבנה ביהמ"ק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים למשך זמן.

שיחה ג' ארכה כמה דקות, ובה הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות חלוקת משקה המשמח באומר שהעלי' של לוקחי המשקה מלמטלמ"ע תהי' הכנה לעליית כלל ישראל לגאולה, ולגאולה הפרטית של כ"א כאשר הוא עוסק בתורה ותפילה, ובמיוחד כשהדבר נעשה

26) = "ודוקא לתת כסף מסחורתו בכדי שיהי' לזה חשיבות מסויימת, כי אם משהו משלם יש לזה חשיבות מיוחדת, עד שהרבי חותני פעם ציוה להדפיס את המחיר על השער של כמה קונטרסים .. שאלתי אותו מהו הטעם על זה, [האם] אין מספיק מה שמבקשים כסף ולוקחים כסף ותובעים שישלמו, צריכים עוד להדפיס את המחיר?! הוא ענה שאצל העולם – מלשון העלם והסתר – הוא מ"ש 'אסיא במגן מגן שוי'".

27) = "שנוגע [מתעסק] בזה גוי ויהודי ואוי להם ואבוי להם וכו'!... אבל בשבת רוצים רק לדבר דברים טובים ורצויים".

עיר הבירה, ועד שכבר בחרו עיר אחרת במקומה כעיר הבירה, ונכתב ונחתם בחוקי המדינה, ושולחים משם פקודות וכו'.

בהמשך הורה שכאו"א יכול לפעול בענין החזרת הספרים עי"ז שיוסיף ספרים וכתבים בספרי' שלו, ויחליט על זה מיד בש"ק ויכול ג"כ לתת "פרענומערֶאַנטען" (דמי קדימה) עבור הספרים ולהיות מנוי על הענין וכו' – "נוסף אויף די ספרים וואָס ער האָט געקראָגן ערב שבת אינדערפרי, אָדער פאַר ליכט-בענטשען וכו', ונוסף אויף די קונטרסים וואָס גיין אַרויס יעדן וואָך" 24) (היינו הליקוט השבועי, ה"משיחות", המאמרים וכו').

בהמשך התבטא באומר: "יעדערער זאָל מוסיף זיין אין ספרים און כתבי יד אין דעם וואָס מ'האָט שוין געדרוקט פון כתבי רבותינו נשיאינו און וועט אָפּדרוקען" 25), ובהמשך: "און דוקא געבן געלט פון זיין פאַרמעגן בכדי עס זאָל האָבן אַ געוויסע חשיבות, ווייל אויב איינער צאָלט האָט עס אַ חשיבות מיוחדת ביז אַז דער רבי דער שווער האָט אַמאָל געהייסן אָפּדרוקן דער פרייז אויפ'ן שער פון עטליכע קונטרסים . . האָב איך אים געפרעגט וואָס איז דער טעם אויף דערויף, ניט גענוג וואָס מ'בעט געלט און מ'נעמט געלט און מ'מאַנט אַז מ'זאָל באַצאָלן, דאַרף מען נאָך אָפּדרוקן דעם פרייז?! האָט ער געענטפערט אַז באַ עולם – מלשון העלם והסתר – איז דאָס

24) = "נוסף על הספרים שהוא השיג בערב שבת בבוקר, או לפני ברכת [הדלקת] הנרות וכו', ונוסף על הקונטרסים היוצאים בכל שבוע".

25) = "שכ"א יוסיף בספרים וכת"י במה שכבר הדפיסו מכתבי רבותינו נשיאינו וידפיסו [בעתיד]".

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:02.
 כ"ק אדמו"ר שליט"א נעמד לתפילת
 מנחה תוך כדי הנפת ידו לעבר הילדים,
 ולרגע התחיל הקהל לשיר "דידן נצח"
 אך תיכף הפסיק. גם באמירת ה"קרבנות"
 הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר כמה
 מהילדים.

ב"שים שלום" עודד בתחילה בידו
 על הסטנדר, ואח"כ בשתי ידיו הק', ובו
 בזמן הביט על הקהל.

אחרי מנחה הכריז הגבאי שבעקבות
 המדובר בהתוועדות - תהי' חנות קה"ת
 פתוחה במוצש"ק מהשעה 7:30 עד
 השעה 10:00 וכ"א יוכל לבוא לקנות
 ספרים, ועל מעריב בשעה 5:15.

טרם צאתו בשעה 3:25 עודד כ"ק
 אדמו"ר שליט"א את שירת "דידן נצח"
 מספר פעמים, והמשיך לעודד לאורך כל
 הדרך עד לחדרו הק'.

• מוצאי שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת
 מעריב בזאָל הקטן למעלה בשעה 5:15.

בסיום התפילה פנה (כבכל מוצש"ק)
 לעבר המבדיל (וענה "אמן" וכו') עד
 אחרי הבדלה, ואח"כ נכנס לחדרו הק'
 כשבדרכו מברך נוסע.

כמה דקות לאחר סיום התפילה
 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לקידוש לבנה
 (הסטנדר הועמד בסוף החני'). כ"ק
 אדמו"ר שליט"א ניגש לסטנדר ופתח
 את הסידור והביט על הלבנה, אך הי'
 קצת מעונן והיא לא היתה ברורה די',
 והתחיל לומר "הללוי-ה" ואחר הפסיק
 והמתין לכמה דקות תוך כדי שמוציא
 את הציציות ומסדרם ובודקם מע"ג

בציבור - בעשרה דוקא, והזכיר גם על
 מעלת הלימוד בעשרה ספרים ביחד,
 ושכל זה מקרב את הגאולה שתבוא
 למטה מעשרה טפחים.

אחרי שיחה זו העמיד הריל"ג 11
 בקבוקים²⁸, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג
 לכוס וחילק לכ"א כפי הסדר הרגיל. בין
 הלוקחים היו:

ראשון הלוקחים ר' אורי שי' בן-שחר -
 עבור כולל תפארת זקנים.

אחריי עלו כמה מהתמימים שלקחו
 עבור שליחות בחרקוב, רוסי'.

א' התמימים לקח עבור התוועדות
 ב"עיר הבירה" - מינסק!

ר' מאיר שי' וורזוב - עבור חתונת
 קרובת משפחה של כ"ק אדמו"ר
 שליט"א.

ר' מנחם נחום שי' גרליצקי - עבור
 סעודת סיום הלכות אישות ברמב"ם.

ר' בצלאל שי' קופצ'יק.

ר' אלווה שי' לולאי - עבור
 התוועדויות בשיבת קבר יוסף בשכם
 ובמערות המכפלה בחברון.

אחרון הלוקחים הי' ר' לוי יצחק שי'
 אברמוביץ' - עבור "דינער" של "ועד
 מגיני חינוך הכשר".

אחרי החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר
 שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו
 הרלוי"צ ז"ל, ובתנועה הידועה עודד את
 השירה פעמיים בב' ידיו הק' יחד.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה
 אחרונה.

(28) ע"פ א' היומנים העמיד 13 בקבוקים.

הסטנדר, אח"כ הביט שוב על הלבנה - שכעת כבר היתה בהירה - והתחיל באמירת הברכה.

ב"שלוש עליכם" פנה לימינו ואמר לר' מאיר שי' הארליג, ולשמאלו ואמר לר' יהודה מיכאל שי' זירקינד ולגבאי ר' יהושע שי' פינסון.

בסיום ניער את הציציות (בב' ידיו הק', בלי לחבר אותם) ג' פעמים, הסתובב לשמאלו ואמר: "אָ גוט חודש" לקהל העומד משני צידי הדרך עד לחדרו.

הלילה מהשעה 7:30 היתה חנות קה"ת מלאה למשך כמה שעות באנ"ש והתמימים שיחיו שבאו לקיים את ההוראה האחרונה מההתוועדות היום, והי' מרשים מאוד לראות את כאו"א יוצא מהחנות עם הרבה ספרים וכו' (ויצויין שהספרים נמכרו בהנחה של 40%).

במיוחד הי' מרגש לראות ילדים רכים שהגיעו לחנות עם כל ההתלהבות והתמימות כדי לקיים את הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכאשר נשאלו ע"י מבוגרים (שניסו "להתגרות" בהם בחיבה) מנין להם כסף לרכישת ספרים, השיבו: וכי יש משהו יותר טוב לעשות עם הדמי-חנוכה מאשר לקיים הוראה של כ"ק אדמו"ר שליט"א...?

בעיצומה של קלחת המכירות פרצו פנימה כמה אנשים, כנראה אחרי התוועדות חסידים, ופתחו בריקוד! המוכר הראשי עצמו ושאר אנ"ש והתמימים הנוכחים הצטרפו בעוז אל השמחה, וזו פרצה ועלתה על גדות בימת המכירות שבחנות... וכך נמשך למשך כו"כ דקות, ובתוך כך הודיעו גם על התוועדות שתיערך כעת ב-770 (וכך

(הווה).

בפועל היתה החנות פתוחה למשך כחמש שעות, עד מאוחר מאוד בלילה, עקב ריבוי האנשים.

• יום ראשון, ח' טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:30 כשמעודד את שירת "דיין נצח", ובעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על זמן תפילת מנחה "כשהיו מוכנים". בצאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים לדרכם.

בשעה 2:05 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה בג"ע התחתון, בהשתתפות מנין מצומצם.

כמה דקות אחרי התפילה, בשעה 2:23, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלוקת הדולרים (ולהעיר שזהו לאחר ששלשה שבועות רצופים היו אירועים מיוחדים - חלוקת קונטרס "דרושי חתונה", מעמד פירסומי ניסא העולמי וחלוקת השטר והמטבע של "דמי חנוכה").

החלוקה ארכה עד השעה 5:56, ובסיומה לקח שק אחד בידו הק' (מתוך השקים המתמלאים במשך החלוקה

חלוקת הדולרים

גם היום זרמו קונים רבים לחנות קה"ת, שעמלה קשות במשך הלילה למלא את המדפים שהתרוקנו מתוך המלאי שבמחסנם.

• יום שני, ט' טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10. בסיום התפילה הכריזו על זמן תפילת מנחה "כשיהיו מוכנים".

טרם צאתו בירך נוסעים: **"פֶּאָרְט געזונטערהייט, מ'זאָל הערן בשורות טובות"**³⁰, **"הצלחה"**, ובהמשיכו ללכת הוסיף שוב: **"בשורות טובות, הצלחה"**³². בצאתו מהמעלית למעלה המתינו נוסעות לצרפת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכם והוסיף בצרפתית: **"באָן וואַיאָזש, באָן מזל"**³³.

בשעה 1:50 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א, לבוש במעיל, ובידו הק' מעטפה צהובה. בצאתו חילק מטבעות לצדקה למשך כדקה - תחילה לעומדים בקרבת מקום, ואח"כ הרים עיניו הק' והביט לעבר אנשים שעמדו במרחק, ותיכף ניגשו כולם וכ"ק אדמו"ר שליט"א חילק להם, ולבסוף נתן גם למזכירים. כשהחלה המכונית לנוע סימן בידו הק' לשלום מבעד לחלון.

מהמקוה חזר כעבור כשעה, ובידו הק' המעטפה הנ"ל.

לאוהל נסע בשעה 3:50, לבוש במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם (ולהעיר שבשעה זו שרר בחוץ כפור עז).

מפתקים, ספרים ומתנות שונות אותם מביאים אנשים בשעת החלוקה) ונכנס לחדרו.

כעבור כמה דקות נכנס לתפילת מעריב. בצאתו מחדרו הניף ידו הק' לשלום לעבר ר' חיים ברוך שי' הלברשטם (הצלם הקבוע בעת חלוקת הדולרים, שעמד שם ועדיין כלי מלאכתו בידו), ובכניסתו לביהכ"נ עווד את שירת "דידן נצח" לכל אורך הדרך, וכן בעלותו לבימה הסתובב ועווד כרגיל.

באמצע התפילה הוציא גאָרטעל דק והניחו על הסטנדר, ובסוף הקדיש שלאחרי "עלינו" הכניסו לכיס מכנסיו הימני.

בדרך צאתו מביהכ"נ אחרי התפילה, עווד כ"ק אדמו"ר שליט"א את שירת "דידן נצח". בצד השביל עמד ר' יעקב הכהן שי' קפלן ממינסק, בלרוסי (הנ"ל הוא בן 99 לאוישו"ט, ובירך את הרלוי"צ ז"ל, אביו של יבלחט"א כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני שעלה על הרכבת בדרך לאלמא אטא בצאתו מצי"אל²⁹), ואמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א "אַ גוטן נאַכט". כ"ק אדמו"ר שליט"א נעצר לרגע והביט בו כשמרכין לו ראשו הק' לשלום, והשיב: **"בשורות טובות"** והמשיך בדרכו. טרם צאתו בירך נוסעים: **"פֶּאָרְט געזונטערהייט, מ'זאָל הערן בשורות טובות"**³⁰, **"בשורות טובות"**.

[אח"כ פנה הנ"ל לעומדים לידו ואמר "געראָטען אין טאַטע'ן!". לפני כן גם עבר בחלוקת הדולרים וסיפר לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הסיפור הנ"ל³¹].

29) ראה תולדות לוי"צ (קה"ת, תשמ"ו) ס"ע 251.
30) = סעו לבריאות, שנשמע בשו"ט.
31) ראה ר"ד מחלוקת הדולרים (לעיל ע' 319).

32) ע"פ א' היומנים אמר (רק) פ"א: **"הצלחה רבה"**.

נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה, שם הוסיף: "בשורות טובות".

עם סיום התפילה יצא לאור מוגה (באידיש) השיחה ד"אור ליום ה' פ' ויגש, ה' טבת ה'תשנ"ב – אחרי תפילת ערבית". הפתח דבר נושא את התאריך: "מוצש"ק פ' ויגש".

• יום שלישי, עשרה בטבת –
יהפך לשמחה •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10, כשהקהל מנגן "פרזות תשב ירושלים".

לפני נפילת אפיים הוציא את דפי הסליחות מהסידור וסידרם על הסטנדר במשך זמן מה.

ב"שמע קולנו" המשיך להביט בדפי הסליחות ולא היסב פניו הק' אל ארון הקודש. בסוף אמירת סליחות סימן בהגבהת ידו הק' שישירו "רחמנא דעני", ועודד קלות את השירה כמה פעמים בידו הק' על הסטנדר כרגיל, וכן כששרו "אבינו מלכנו".

אחרי גלילת הס"ת המתין עד שהמגב"י אחז את הס"ת כדבעי, ואחר חזר למקומו.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על סעודת סיום הלכות ברמב"ם שתתקיים הלילה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה. טרם צאתו נעצר לרגע והעיף מבט על לוח המודעות (שבו ה' תלוי בין השאר צילום מספר "טעמי המנהגים" אודות נתינת דמי קדימה לספרים, בהמשך למדובר בהתוועדות ש"ק האחרונה).

בשעה 3:25 נכנס כ"ק אדמו"ר

מהאווה חזר בשעה 6:15 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. לפני שנכנס למעלית סימן בידו הק' לשלום לעומדים שם, ובכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "דידן נצח". בעלותו לבימה לא הסתובב לעודד, והביט לעבר הרמקול (וכבר הי' ניתן לשער שתהי' שיחה אחרי התפילה).

לקראת סיום קדיש בתרא הסתובב והביט שוב לעבר הרמקול כסימן על שיחה, ומיד הכינו את הסטנדר השני, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש ופתח בשיחה.

השיחה ארכה 11 דקות, ובה דיבר אודות ענין העשירי בטבת בו "סמך מלך בכל אל ירושלים", ועל מעלת היום וההשתדלות בניצול השעות שנותרו עוד לפני התחלת התענית לעשיית תשובה אמיתית בשעתא חדא וברגעא חדא. בעת השיחה היתה ניכרת רצינות מיוחדת על פניו הק'.

לאחרי השיחה ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מבימתו וחילק לכאו"א שלשה שטרות של דולר לצדקה. בתחילת החלוקה עודד את שירת "פרזות תשב לירושלים" (ששרו בהמשך למדובר בשיחה) כמה פעמים לעבר ילדים שקיבלו. בעת החלוקה הי' נראה בהתרומומות הרוח ("אויפגעלייגט") וחייך לכמה, וכן ענה בברכה לכמה שביקשו.

בסיום החלוקה הכניס ג' שטרות לסידורו פעמיים, חילק לעוד כמה שהגיעו ולמזכירים, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:07 כשמעודד את שירת "שובה ה'" בידו הק', ופנה לעודד גם לעבר העומדים על הבימה. טרם צאתו בירך

קריאת ההפטרה

השני (שהוכן מלפני התפילה), ואחרי שסיימו את הקדיש והכריזו על תפילת מעריב בשעה 5:00 - המתין לעוד א' שאמר קדיש בחלק האחורי של ביהכ"נ, וכשסיים - פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת "דברי כיבושין".

השיחה ארכה 21 דקות, והיתה רצופה ברמזים בענין גלות וגאולה. בתחילה הקדים שאין הכוונה ב"כיבושין" למוסר ח"ו אלא "יכבוש עוונותינו", כי עומדים לאחרי מעשינו ועבודתינו במשך כל זמן הגלות, והתבטא שהכל מוכן לסעודה ונמצאים לא רק קרוב, אלא ערב הרגע הראשון של הגאולה, ו"כלו כל הקיצין" וכו'. בין הדברים אמר שמכיון שרואים את סכנת הגלות, מרימים בני ישראל קול צעקה וקול תרועה אל הקב"ה שיביא את הגאולה. כמו"כ הי' קצת אריכות בענין האבות והאמהות ובביאור הר"ת של "ברזל" שהוא שמות השפחות והאמהות, ובסדר זה דוקא.

שליט"א לתפילת מנחה, כשבסידורו דפי ההפטרה והברכות. טרם כניסתו למעלית בירך נוסעת לדרכה, ונפנף בידו הק' לעבר ילדה קטנה. בכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "פרזות תשב ירושלים", אך בעלותו לבימה לא הסתובב לעודד.

בתפילה השתתפו אורחים רבים מחסידויות שונות (ובפרט תלמידי ישיבות שניצלו את העובדה שאין סדרים ביום התענית), שהגיעו לכאן ע"מ לראות ולשמוע את השיחה מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א ב"דברי כיבושין". כמו"כ הצטופפו רבים מהתמימים ואנ"ש סביב בימת הקריאה, למען ייטיבו לראות ולשמוע את קריאת ההפטרה.

לפני פתיחת הארון הכין כ"ק אדמו"ר שליט"א את דפי ההפטרה, והמשיך לסדרם עד שהחלו להוליך את הס"ת שאז הסתובב והביט עליו בחוזק עד שהניחוהו על הבימה וכן סקר בשעת מעשה את הקהל.

בעת אמירת הקהל י"ג מדות הרחמים, התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א עם הציבור ואמר במתינות וסיים עם הבעל קורא, וב"וסלחת" אמר עם הציבור. קריאת ההפטרה היתה בקול רם לפי ערך ובהטעמה מיוחדת בכל מילה ומילה (כרגיל בימי צום), וכן את הברכות אמר בהדגשה. אח"כ הלך אחרי הס"ת עד ארון הקודש, ואח"כ עלה חזרה לבימה.

אחרי נפילת אפיים סימן בידו הק' שישירו "אבינו מלכנו", ובסיומו המשיך לעודד בידו על הסטנדר כסימן שיחזרו על הניגון פעם נוספת (שלא כרגיל).

באמצע קדיש תתקבל העביר את דפי ההפטרה לסוף הסידור.

בתחילת קדיש בתרא עבר לסטנדר

יצוינו לשבח אנשי "ועד סעודת שלמה" שטרחו והכינו סעודה מיוחדת עבור קהל אנ"ש והתמימים, סעודה שסיפקה את הקהל הרב שהשתרץ תיכף אחר התפילה בתור ארון.

מאוחר יותר התקיים שיעור לבעלי בתים, כבכל יום שלישי בערב, בקונטרס ה' טבת, ע"ר י.כ.

בלילה התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לרגל סיום הלכות אישות והתחלת הלכות גירושין ברמב"ם.

היום עבדה ב-770 חברת חשמל, שעשתה הכנות לבני' שצריכה להתחיל שוב בקרוב לאחר פרק זמן של הפסקה.

• יום רביעי, י"א טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילה שחרית בשעה 9:58.

טרם צאתו מביהכ"נ בירך נוסעים לדרכם.

לתפילת מנחה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 3:20 לערך. לפני התפילה חילק מטבעות לצדקה לילדים ליד המעלית למעלה, וסימן להם לשם זאת בקופה. כמו"כ חילק למבוגרים, ושלשל בעצמו מטבע בפתח העליון של קופת הצדקה הניצבת בקיר. אח"כ פנה לשמאלו ונתן מטבע לאדם נוסף תוך כדי שאלה האם כבר קיבל, ושוב שלשל מטבע לקופה - בפתח הצדדי. בכניסתו לביהכ"נ עודד את השירה, ולא' שעשה תנועת יד לשלום, הניף כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו הק' לעברו ועודד. בדרכו שלשל מטבע (ניקעל) לאחת הקופות שהיו על השולחן משמאל לשביל.

טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בצאתו

בהמשך דיבר גם על החמישי בטבת ומעלת הספרים ואיחל שיחזרו למקומם [ולהעיר שזו הפעם השלישית בשנה זו שמדבר אודות הספרים], ובתוך הדברים אמר שטבת הוא חודש העשירי וחמישי הוא ה', היינו שקשור בענין שם י-ה. את השיחה סיים במילים: "און מגעפינט זיך תיכף ומיד ממש מיט עצמות ומהות אין 'מקדש אדני-כוננו ידיך', ועוד והוא העיקר - תיכף ומיד ממש"³³.

אחרי השיחה ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מבימתו וחילק לכאו"א שני שטרות של דולר לצדקה במשך קרוב לחצי שעה. בעת החלוקה חיך לכו"כ ובעיקר לילדים. כשעברו האחים קונין שיחיו וביקשו ברכה עבור אביהם ר' שלמה שי', השיב כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות". לר' דוד שי' רסקין נתן עוד שני שטרות.

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני שטרות לסידורו, אמר כמה מילים לריל"ג ויצא מביהכ"נ בשעה 4:46 כשמעודד את שירת "שובה ה" בידו הק' (זמן מעריב עוד לא הגיע). בצאתו מהמעלית למעלה בירך נוסע לדרכו.

כעבור כמה דקות נודע שתפילת מעריב תהי' בזאל הקטן למעלה, ובשעה 5:00 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו תוך כדי שמניף ידו הק' לשלום לנוכחים, ונכנס לזאל לתפילה.

בסיום התפילה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א כשמעודד את השירה, וטרם כניסתו לחדרו בירך נוסעים לדרכם - הלא הם קבוצה מהתמימים הנוסעים בשליחות לערים שונות ברוסי'.

(33) = "ונמצאים תומ"י ממש עם עצומה ב'מקדש אדני-כוננו ידיך' כו".

בשעת החלוקה חייך לכו"כ מהעוברים ובמיוחד לילדים. קרוב לתחילת החלוקה דיבר עם ר' שניאור זלמן שי' גורארי' לכרבע דקה.

החלוקה ארכה כ-7 דקות, ובסיומה הכניס שני דולרים לסידורו, חילק למזכירים ויצא מביהכ"נ בשעה 6:53 כשמעודד את שירת "שובה ה'" בידו הק'.

• יום שישי, י"ג טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00.

לתפילת מנחה נכנס בשעה 3:25. בצאתו מג"ע התחתון נפנף בידו הק' לשלום לילדים שעמדו שם. בעלותו לבימה לא הסתובב לעודד.

אחרי התפילה הכריזו קבלת שבת לשעה 5:00.

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:15 כשמעודד את שירת "דין נצח", וגם בעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל.

ב"לכה דודי" ניגנו ניגון שמחה (המושר לפני הקפות או על המילים "כתיבה וחתימה טובה"), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה, ובפרט בסיום שאז סימן בידו הק' לחזור על הניגון שוב ושוב, ועודד בחוזק רב כשמפעם לפעם גם הרים את ידו הק' בתנופה מע"ג הסטנדר.

לשמונה עשרה עמד ב"ופרוש עלינו" (שלא כרגיל לאחרונה שעומד באיש"ר שבקדיש).

מהמעלית למעלה.

לתפילת מעריב נכנס בשעה 6:50. טרם צאתו בירך נוסעים לדרכם.

• יום חמישי, י"ב טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:02. טרם צאתו בירך נוסעים לדרכם.

היום יצאה לאור השיחה המוגהת מש"ק האחרונה, פרשת ויגש. תאריך הפתח דבר הוא: "עשרה בטבת (יהפך לשמחה)".

בשעה 1:40³⁴ נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, לבוש במעיל (הי' בחוץ קור נורא) וידיו הק' בכיסי המעיל.

מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות.

לאוהל נסע בשעה 3:40 לערך, לבוש במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים ואנשים נוספים שעמדו שם. לאחר שנכנס למכונית סימן מתוכו לשלום בידו הק'.

מהאוהל חזר בשעה 6:20 לערך, וכעבור כמה דקות (בשעה 6:30 לערך) נכנס לתפילות מנחה ומעריב. לפני שנכנס למעלית סימן בידו לשלום לעומדים שם, ובכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת "דין נצח". בעלותו לבימה לא הסתובב לעודד.

באמצע קדיש בתרא הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר הקהל כרגיל, ולפתע סימן באצבעו על ידו הק' כאות על חלוקת דולרים, ולאחרי הכרזת הגבאי ירד מבימתו וחילק לכאו"א שני שטרות של דולר לצדקה.

שליט"א לעודד את הניגון "הוא אלקינו" מיד עם אמירת הקהל "שמע ישראל" – כרגיל מידי שבת. בחזרת הש"ץ ישב – שלא כרגיל.

לאחרי התפילה הכריז הגבאי על סיום הלכות ברמב"ם שיתקיים הלילה, על התחזקות ב"מבצעים" בכלל, ועל התוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:30. אח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גוט שבת" לעבר הקהל, ויצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "דין נצח".

בשעה 1:40 לערך ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות כשמעודד את שירת "דין נצח", ובהגיעו למקומו התיישב, ניגב את הגביע כרגיל ומזג לתוכו (בעצמו) מהבקבוקון, ואחר הניח למשב"ק למלאות את הגביע.

לאחרי ברכת בופה"גו"מזונות", החל ר' יקותיאל שי' ראפ לנגן בקול רם ונרגש "עס קומט שוין די גאולה, משיח קומט שוין"³⁵ (בניגון של "זאָל שוין זיין די גאולה"). הקהל הופתע ברגע הראשון, אבל קיבל במהירות את הניגון החדש. המילים, המשקפות ביותר את התקופה בה נמצאים – לאור דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה פעמים בזמן האחרון – פעלו התרגשות, והקהל הצטרף לשירה בחיות מיוחדת.

בתחילה עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בידו האחת בחוזק לעבר כל הצדדים, וכן עודד לעבר הנ"ל שהתחיל את הניגון, ואח"כ התחיל לעודד בשתי ידיו הק' כו"כ פעמים בתנועות נמרצות בשמחה רבה ועצומה כשעל פניו הק' ניכרת התרוממות ("דערהויענקייט")

בסיום התפילה הכריז הגבאי אודות מסיבות "שלום זכר" שיתקיימו הלילה בשכונה ועל לימוד תורה אור תיכף אחר התפילה במרכז ביהכ"נ.

ככל שבת אחר התפילה, ובמיוחד בשבתות שצריך לחכות לשעה השביעית בכדי לעשות קידוש, מנצלים גם הבעלי-בתים (בנוסף לתמימים) את זמנם ללימוד הליקוט השבועי, המגיע בערב שבת טרי מבית הדפוס ומתפרש על פני ביהכ"נ במהירות, וכך שעה ושעתיים אחר התפילה הומה ביהכ"נ מאדם, וכל הספסלים תפוסים, כאשר רובם ככולם רכונים על הליקוט ולומדים בו מתוך ריתחא דאורייתא.

• יום שבת קודש פרשת ויחי,

י"ד טבת – שבת חזק •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 9:57. לפני התפילה ניגנו "שיבנה ביהמ"ק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק'.

בקדושת שחרית, ב"ממקומך" ניגנו (לראשונה) את הניגון של "שובה ה'" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר.

כשהגיעו לשני פסוקים לפני סיום הפרשה, נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א ממקומו עבור "חזק" אך לא הסתובב לעבר בימת הקריאה.

לפני הגבתה הס"ת סידר כ"ק אדמו"ר שליט"א את דפי ההפטרה, ואח"כ הכניסם שוב לסידור עד לאחרי "הגבהה". את ההפטרה קרא בקול רם מהרגיל.

בקדושת כתר התחיל כ"ק אדמו"ר

(35) = "הגאולה כבר מגיעה, משיח כבר מגיע". וראה גם יומן אור לאדר"ח אדר תש"א.

עודד לעבר המשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג.

שיחה ב' ארכה כ-20 דקות, ובה דיבר באריכות אודות הענין ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", וההוראה שצריכים להחליט במחשבה, דיבור ומעשה באופן של זריעה ב"ארץ חפץ" שיהיו פירות ופירי פירות של פעולות נוספות. את השיחה סיים במילים: **"בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו"**.

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה לכל הצדדים באופן מרומם.

שיחה ג' ארכה כרבע שעה, ובה אמר שהקב"ה משפיע לכאו"א פרנסה גשמית בהרחבה, ולפני זה מחליטים לתת חלק הכי גדול מהנכסים לצדקה, שע"ז מבררים את כל הניצוצות וכו'. בהמשך התבטא שכולם נישאים לאה"ק יחד עם כל בתי הכנסיות וכיו"ב שבבבל, ובמיוחד ביהכ"נ זה עם כל הענינים והאנשים שבו - שיהי' א' מהבנינים הראשונים שיגיעו לאה"ק. את השיחה סיים (כקודמה) במילים: **"בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו"**.

אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמחה דשמח"ת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק רב.

שיחה ד' ארכה כ-7 דקות, ובה דיבר על ההכנה ל"קיימא סיהרא באשלמותא" כבר בשבת, ובהמשך התבטא בענין השבטים שיהודה ענינו הודאה וביטול, וענין זה ישנו אצל כאו"א מישראל - ובמיוחד ע"י התקשרות וביטול לנשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר. בסיומה הזכיר אודות חלוקת משקה המשמח.

אחרי שיחה זו העמיד הריל"ג 9

מיוחדת (וכך הי' במשך כל ההתוועדות). בהמשך הניגון התחיל לעודד שוב ביד אחת ובמיוחד לעבר א' הזקנים שמאחוריו והילדים שם - בתנועות מהירות וסיבוביות, ואח"כ שוב בשתי ידיו הק' כמה פעמים. באמצע הניגון נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

את שיחה א' פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א באומר: **"ס'איז פרשת ויחי וואָס איז שבת חזק"**³⁶. השיחה ארכה כ-12 דקות, ובה דיבר אודות מעלת שבת "חזק" וסיום ספר בראשית, "ספר הישר", אשר כיון שזהו ספר הראשון הרי זה משפיע על כל הכ"ד ספרים שלאחריו. את השיחה סיים באומר: **"ועודד הוא העיקר - אַז מ'האַט שוין אַלץ גערעדט און אָפּגעערעדט, ובפרט לויט'ן הודעה און הכרזה פון נשיא דורנו אַז ניט נאָר 'כלו כל הקיצין', נאָר נאָכמער - אַז מ'האַט שוין אַלץ צוגעגרייט און אָנגעגרייט, כולל דער 'שולחן ערוך', און מ'דאַרף נאָר עפענען די אויגען און מ'זעט אַז מ'געפינט זיך שוין אין דער גאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש"**³⁷.

אחרי שיחה זו ניגנו "שישו ושמחו בשמחת הגאולה" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים, ואח"כ המשך לעודד בשתי ידיו הק' בחוזק רב ובשמחה גדולה למשך זמן, והי' נראה מאוד בהתרוממות הרוח ("אופגעלייגט") והמשך לעודד בתנועות נמרצות בב' ידיו הק' לסירוגין למשך זמן רב. באמצע

(36) = "זהו פרשת ויחי שהוא שבת חזק".

(37) = "ועודד הוא העיקר - שהכל כבר דובר, ובפרט ע"פ הודעת והכרזת נשיא דורנו שלא רק 'כלו כל הקיצין', אלא עוד יותר - שכבר הכינו הכל, כולל ה'שולחן ערוך', וצריכים רק לפתוח את העיניים ורואים שנמצאים כבר בהגאולה האמיתית והשלימה, ותומ"י ממש".

התוועדות בישיבה שם;
ר' שלום שי' דוכמן - עבור "כולל
חב"ד";

ר' יצחק שי' שפרינגר;
אחרון הלוקחים הי' ר' מנחם שי'
גרליצקי - עבור שלשה סיומי הלכות
ברמב"ם שיתקיימו במשך השבוע.

אחרי החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר
שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו
הרלו"צ ז"ל, ומיד שתה מהכוס וטעם
מה"מזונות". בהמשך עודד את השירה
במיוחד לעבר הילדים.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה
אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:20
לערך.

ב"שים שלום" שבחזרת הש"ץ
דתפילת מנחה, עודד כ"ק אדמו"ר
שליט"א בשני ידיו הק' על הסטנדר.

בקדישים שבסיום התפילה פנה
וסקר את הקהל בעיניו הק'.

אחרי תפילת מנחה הכריז הגבאי
שחנות קה"ת תהי' פתוחה שוב
מהשעה 7:30 עד השעה 10:00 (בהמשך
להתוועדות של שבת שעברה), ועל
מעריב בשעה 5:20.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ
בשעה 3:45 לערך, כשמעודד את השירה
בידו הק'.

• מוצאי שבת קודש •

בשעה 5:20 נכנס כ"ק אדמו"ר
שליט"א לתפילת מעריב בזאל הקטן
למעלה.

בקבוקים. כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל
את הבקבוק הראשון ומזג ממנו לכוסו,
ולפתע פתח בשיחה קצרה נוספת
באומרו: "אויף דערמאָנען נאַכאַמאָל אַז
איינער פון די ענינים מ'זאָל מיטנעמען
פון דעם פאַרבריינגען אַז מ'זאָל פּראָווען
דער 'קיימא סיהרא באשלמותא' פון
חודש טבת בשנת 'הי' תהא שנת (אראנו)
נפלאות בתוכה, ברוב פאר והדר ובתכלית
השלימות, ובפרט אַז תיכף ומיד ממש
וועט זיין 'הקיצו ורננו שוכני עפר' ונשיא
דורנו בראשנו, וועט מען ממשיך זיין
בארץ הקודש וכו' ותיכף ומיד ממש"³⁸.

אח"כ נטל שוב את הבקבוק הראשון³⁹
ומזג ממנו שוב לכוסו, והמשיך בחלוקה
כרגיל.

בין הלוקחים היו:

גבאי ביהכ"נ - עבור התוועדות
בקשר עם סיום ספר בראשית, ע"פ
הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני כמה
שנים⁴⁰ שעל הגבאים לערוך התוועדות
בקשר עם שבת חזק וכו' (והגבאי ר'
יהושע שי' פינסון הכריז בין הדברים:
"חזק חזק ונתחזק בכח ובהשפעת רבינו
שליט"א");

קבוצת תלמידים השלוחים הנוסעים
השבוע לדנייפופטרובסק למשך שנה
(בארגון לשכת "עזרת אחים") - עבור

(38) = "להזכיר עוה"פ שאחד מהענינים שיקחו
מהתוועדות זו שיחגו את ה'קיימא סיהרא
באשלמותא' דחודש טבת בשנת 'הי' תהא שנת
(אראנו) נפלאות בתוכה, ברוב פאר והדר ובתכלית
השלימות, ובפרט שתומ"י ממש יהי' 'הקיצו ורננו
שוכני עפר' ונשיא דורנו בראשנו, ונמשיך באה"ק
וכו' ותיכף ומיד ממש".

(39) ע"פ חלק מהיומנים משמע שאחז את הבקבוק
במשך כל זמן השיחה הנ"ל.

(40) ראה שיחת ש"פ ויחי תש"נ (סה"ש תש"נ ח"א
ע' 233).

- רוסי' מתפוררת פתאומית לגורמים! הרי רואים בביור את חומות הגלות הקורסות תחתיהן, ניתן לחוש את "ימות המשיח" בהם אנו נמצאים עתה, ובכל זאת... נשארה איזו שהיא אדישות הנובעת אולי מתכיפותן הגדולה של הניסים. שמא לכך מתכוון הרבי שליט"א באומרו כי נותר עדיין 'לפקוח את העיניים'."

שאר הנוכחים, יוצאי ברית המועצות אף הם התרגשו יחד עם ר' נפתלי בהיזכרם בימים בהם חיו הם עצמם ברוסי' ה"מקורית" (לא תקום פעמיים צרה), וא' המשתתפים העלה על השולחן נס מסוג אחר:

מימות הבעש"ט ועד הנה היתה ההתנגדות לשיטתו לחם חוקם של החסידים והחסידות. אמצעים שונים שימשו לה להתנגדות, ביניהם - זיוף כתבי חסידות למען "ירא הקהל וישפוט"... גם בדורנו יודעים אנו על נסיונות כאלו החוזרים ונשנים, ובפרט באה"ק. "והנה לאחרונה שמעתי", מספר הנ"ל בהתפעלות, "שאותם 'אינשי' הדפיסו בגליונם צרור אמרות משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, בפעם הראשונה בהיסטורי' ללא כל זיופים! הרי זו ממש 'דירה' אמיתית 'בתחתונים'. ברור אמנם שהם - לאו דוקא שלשם שמים נתכוונו... אך על כגון דא זכורני מה שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א פעם בהתוועדות על הסיפור הידוע, שכאשר יצא אדמו"ר הזקן ממאסרו, הגיע לביתו של מתנגד, אצלו עבר אדמו"ר הזקן שלש שעות של יסורים. בסוף כיבדו המתנגד בכוס תה, ואמר על כך כ"ק אדמו"ר שליט"א: תהינה הכוונות אשר תהיינה - לפועל, היהודי הראשון שערך סעודת י"ט כסלו

לאחרי התפילה והבדלה, הכריז הגבאי על התוועדות שתקיים הלילה בקשר לט"ו טבת - "קיימא סיהרא באשלמותא", ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות ש"ק - יחד עם סעודת סיום הלכות גירושין והתחלת הלכות יבום וחליצה ברמב"ם.

מאוחר יותר התקיימה ההתוועדות (שאורגנה עוד מלפני ש"ק ע"י ר' מנחם שי' גרליצקי - מארגן סיומי ההלכות ברמב"ם), בהשתתפות קהל גדול. הנחה כרגיל ר' יקותיאל מנחם שי' ראפ, ובתחילה חזר הת' יוסף יצחק שי' יעקבסון משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות השבת.

את הסיום ערך ר' לוי יצחק שי' שפירא, ואת ההלכות החדשות התחיל השליח ר' יוסף שלמה שי' סעמיועלס שסיפר דברים מרתקים על הפעולות בעירו. אחריו דיבר ר' יהודה שי' קעלער, והאחרון הי' השליח ר' נפתלי שי' עסטולין, שתיאר את התפעמותו האישית כליד רוסי' מהניסים המתגלגלים "באין מרים" ברחבי רוסי' ה"מעצמה".

הנ"ל המשיך בתיאור המצב, באומרו: "לפני עשר שנים, היית אומר למישהו ברוסי' שהרבי שליט"א יופיע בקרמלין ברוב פאר והדר על מסך ענק; באם הי' בן שיחך "מוסר", אין ספק שהיית מוצא את עצמך אוטומטית בסיבי; אם שמעך סתם אדם - הי' נד בראשו למסכן החוזה מחזות תעתועים בדמיונו... ואם הי' הלה חסיד היתה התגובה: 'בודאי! הנה הנה משיח בא ואז תהי' לו ית' דירה גם בתחתון כמו הקרמלין'... והנה עברנו גם את זה, וישא' שטיל! משום מה לא יוצאים מהכלים! תיכף מגיע נס נוסף

הי' אותו מתנגד!..."

המודאג כ"כ, למסור לו את דעת כ"ק אדמו"ר שליט"א, שלכאורה אינה עונה כלל על הבעי' הרפואית המסובכת, אלא שחזקה עליו מצות כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובסופו של דבר הוא הודיע את ההוראה לאב שמיהר ורשם את בתו למוסד רצוי.

מכאן ואילך – כצפוי – השתנו פני הדברים מן הקצה אל הקצה עד שהבת קמה על רגלי' ותהי כאחד האדם. אז נכנס החסיד ליחידות ואמר שברצונו לספר לכ"ק אדמו"ר שליט"א "מופת" של כ"ק אדמו"ר שליט"א: אותה בת חולה הבריאה בעקבות קיום הוראתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א! אך כ"ק אדמו"ר שליט"א הגיב: ה"מופת" אינו שלי – אלא שלך, שהצלחת להתגבר על ההתלבטויות ומסרת את דעתך...

כהנה וכהנה התגלגלו הדיבורים ורק בשעה מאוחרת, כשה"סיהרא באשלמותא" כמעט ונגוזה, הסתיימה ההתוועדות.

• יום ראשון, ט"ו טבת –

• "קיימא סיהרא באשלמותא"

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילה שחרית בשעה 9:56.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על תפילת מנחה "כשיהיו מוכנים". טרם צאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים לדרכם.

בשעה 1:10 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה בג"ע התחתון בהשתתפות מניין מצומצם. בסיום התפילה נכנס לחדרו הק', וכעבור כמה דקות יצא לחלוקת הדולרים לצדקה.

אח"כ ישבו כולם להתוועדות ריעים חסידית "ברוב פאר והדר" (כהוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א), בה התוועדו ר' י.כ., ר' יהודה לייב שי' מוצ'קין ור' משה שי' סלונים. ר' לייבל מוצ'קין סיפר על אותם ניסים המתחוללים ברוסי' בארגונה של "עזרת אחים", ואחריו נזכר ר' י.כ. בסיפור אמיתי על חסיד שחולל ניסים:

בתו של יהודי מסוים חלתה קשות ל"ע, והרופאים העריכו שדרוש ניתוח, אך כשנכנס האב לכ"ק אדמו"ר שליט"א ליחידות, יעץ לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שלא לערוך את הניתוח. לאחר מכן שאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א היכן לומדת הבת והוא השיב שהיא לומדת ב"שולמית", ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בא' מיר קומט אויס אַז' בית יעקב' איז בעסער"⁴¹, והמשיך והתפלא בפני האב על כך שהוא בא להתייעץ עמו – כ"ק אדמו"ר שליט"א – על אודות הניתוח אע"פ שאינו רופא, ועל אודות מקום חינוך בתו – נושא הקרוב יותר ל"תחום הבנתו" – אינו שואל כלל!

לפועל, נשארה הבת במקום לימודה הקודם, ולא נערך ניתוח ומצבה החמיר. האב סח את מר לבו בפני ידידו החסיד שאירגן לו בשעתו את היחידות, וכשמסר החסיד על המצב לכ"ק אדמו"ר שליט"א, הצביע כ"ק אדמו"ר שליט"א על המעוות שעוד לא תוקן – מקום לימודה של הילדה.

באותה שעה כבר הי' מצבה קשה מאוד ואבי' הי' ליד מיטתה בבית הרפואה. כאן התלבט מידועו החסיד ולא ידע כיצד יוכל לגשת כעת לאבא

(41) = "לדעתי 'בית יעקב' עדיף".

בשעה 1:25 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה (הנהגה הי' הרחי"ק, עקב נסיעת הריב"ק לאה"ק).

מהמקוה חזר בשעה 2:30, ובצאתו מהמכונת בירך א' מאנ"ש.

לאוהל נסע בשעה 3:55⁴², ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולשאר העומדים שם. אחרי כניסתו למכונת סימן כו"כ פעמים לשלום לילדים שנפנפו שוב ושוב.

חפירות עמוקות כבר נראים בשטח הבנין, ובתוכם עוסקים פועלים בחיבורי החשמל לבנין שייבנה בקרוב בע"ה.

מהאוהל חזר בשעה 6:25 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בעלותו לבימה לא הסתובב לעודד.

בסיום התפילה הודיעו על סעודת סיום הלכות ברמב"ם שתתקיים הלילה, ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ. טרם צאתו בירך נוסעים, ובצאתו מהמעלית למעלה עודד את שירת הילדים ונכנס לחדרו.

בלילה התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לרגל סיום הלכות יבום וחליצה והתחלת הלכות נערה בתולה ברמב"ם. סיים את ההלכות ר' משה שי' בוגמילסקי - ממגידי השיעור הקבועים, והתחיל את ההלכות הבאות ר' יהודה שי' קעלער. כמו"כ נשא דברים מרצה אורח - ר' עמרם שי' מויאל מאה"ק שסיפר על פעולות ברוכות בארץ.

חלוקת הדולרים

החלוקה ארכה מהשעה 1:38 עד השעה 5:15, וכעבור כמה דקות נודע בהפתעה שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתפלל מעריב בזא"ל הקטן למעלה. תוך זמן קצר הוכן הסטנדר, והזא"ל התמלא באנשים שחיכו למטה והספיקו להגיע ברגע האחרון, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לזא"ל כשהקהל מנגן "דידן נצח".

אחרי התפילה, טרם כניסתו לחדרו הק' בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים לדרכם.

• יום שני, ט"ז טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10. דף הקדיש הי' מונח במקום התהילים היומי (כן הוא לאחרונה).

בסיום קריאת התורה, לפני שחזר למקומו נישק כ"ק אדמו"ר שליט"א את הס"ת ע"י טליתו, ובדרכו למקומו נגע בפרוכת.

אחרי התפילה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "דידן נצח" בעוז. טרם צאתו בירך נוסעים לדרכם, ובצאתו מהמעלית למעלה עודד בידו הק' לעבר הנשים שעמדו שם.

(42) ע"פ א' היומנים נסע בשעה 3:35.

בירכה: **"באן וואַיאזש"**⁴⁴, ואח"כ המשיך ובירך עוד נוסעים שעמדו שם: **"נסיעה טובה, בשורות טובות"**, ואיחל לעוד נוסע (מזקני החסידים): **"פאַרט געזונטערהייט"**⁴⁵.

בערב הראו ב-770 וידיאו של "פנינים מחלוקת דולרים" (מספר 8) – קטעים נבחרים מחלוקת דולרים בחודשים עברו, ובכך ניצלו התמימים היטב את השעות הפנויות מלימוד התורה. מאוחר יותר אף נראו כו"כ מרוכזים במשחק המלכים הידוע, משחזים מוחם לעבודתו ית'.

• יום רביעי, ח"י טבת •

הבוקר התפרסם ה"משיחות" של השבת האחרונה, מוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. הפתח דבר נושא את התאריך (המיוחד): **"יום אחד חמש עשר יום לטבת"**.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00. טרם צאתו בירך נוסעים.

לתפילת מנחה נכנס בשעה 3:20. בתפילה נכחה קבוצת המתקרבים הנ"ל ושרו בעוז, ובכניסתו עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את שירת "דין נצח" בחזק, והלך בצעדים מהירים למקומו, שם (בעלותו לבימה) הסתובב כרגיל והניף את ידו הק' פ"א בעוז.

לפני קדיש בתרא סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעו על ידו הק' כאות על חלוקת דולרים, ואחרי הכרזת הגבאי

(44) = "נסיעה טובה".

(45) = "סעו לבריאות". - ע"פ א' היומנים הי' כ"ז אחרי מנחה.

• יום שלישי, י"ז טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:05 (גם היום הי' דף הקדיש בתהילים, כרגיל לאחרונה). טרם צאתו בירך נוסעים.

בתפילות היום נכחה קבוצת מתקרבים צעירים מצרפת (שהובאו ע"י השליח ר' יעקב שי' מאזוז), ששרו לפני כל תפילה ולאחרי' בהתלהבות רבה. נוכחותה של קבוצה זו מורגשת בבית חיינו, והם בולטים בהתלהבות וחיות שלהם.

בשעה 3:20 לערך נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה. בצאתו מחדרו נופף בידו לילדים, ובכניסתו לביהכ"נ עודד את שירת הקהל.

אחרי התפילה הכריז הגבאי על תפילת מעריב בשעה 5:15 (מצד ליל ניטל). טרם צאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים, ואח"כ פנה למזכיר ובירר אודות זמן תפילת מעריב (והלה השיב שבשעה 5:15 כנ"ל).

היום תלה מאן דהו על כותלי 770 צילומים משיחות ומכתבי כ"ק אדמו"ר שליט"א בענין ליל ניטל.

לתפילת מעריב נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 5:22, ולא עודד את השירה בכניסתו וביציאתו⁴³, אך אחרי קדיש בתרא הביט לעבר קבוצת האורחים מצרפת שניגנו בעוז ניגון שמחה.

בצאתו מהמעלית למעלה עמדה אשה מצרפת ואמרה שנוסעת לירושלים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א

(43) ע"פ א' היומנים עודד ביציאתו.

• יום חמישי, י"ט טבת –

• "דידן נצח"

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10 לערך.

אחרי קריאת התורה בשחרית לא נגע כ"ק אדמו"ר שליט"א בפרוכת, כדרכו בקודש לאחרונה בכל פעם.

בסיום התפילה הכריז הגבאי אודות סיום הלכות ברמב"ם והתוועדות לכבוד כ' טבת – יאָרצייט הרמב"ם שתתקיים הלילה, ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ. טרם צאתו בירך נוסעים.

בשעה 1:30 נסע למקוה, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולאלו שעמדו שם (גם היום, כביום שני, הי' הרחי"ק הנהג). מהמקוה חזר בשעה 2:20 לערך.

לאוהל נסע בשעה 3:40 לערך, ובצאתו בירך נוסעים וחילק להם מטבעות לצדקה וכן לכל אלו שעמדו שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:20 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בעלותו לבימה לא עודד את השירה.

בלילה התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לרגל סיום ספר נשים והתחלת ספר קדושה ברמב"ם. נשאו דברים: ר' יקותיאל שי' ראפ, ר' יהודה שי' קעלער ור' אברהם יצחק שי' גליק ממלבורן, אוסטרלי'.

אחרי הסיום נשא דברים ר' מנחם שי' בורנשטיין – עוזרו של הרב הראשי הראשל"צ הרב מרדכי אליהו שליט"א, שדיבר אודות סממני הקטורת והראה

ירד מבימתו וחילק לכאו"א שטר א' של דולר לצדקה. במשך החלוקה הי' נראה בהתרומוות הרוח ("אויפגעלייגט"), ופניו הק' האירו באופן מיוחד.

החלוקה ארכה כרבע שעה, ובסיומה הניח שטר א' בסידורו, נתן לעוד כמה שהגיעו ויצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "דידן נצח" בעוז, ופנה לעודד גם לעבר העומדים על הבימה. טרם צאתו בירך נוסעים (התלמידים השלוחים הנוסעים היום לשליחות בדנייפרופטרובסק, אוקריינה למשך שנה), וכן בצאתו מהמעלית למעלה בירך נוסעות, וכן נפנף ונופף בידו הק' לשלום, ולחלקן בירך בצרפתית.

[יצויין שכשהגיעה הקבוצה הנ"ל לאוקריינה, הגיעה לשדה התעופה לראיין אותם רשת טלוויזי' "פ" ואח"כ בלילה הראו את זה והי' קידוש שם ליובאוויטש].

לתפילת מעריב נכנס בזמן הרגיל – בשעה 6:45.

בסיום התפילה שרו חברי הקבוצה הנ"ל בחוזק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד לעברם. בצאתו מהמעלית למעלה בירך נוסעות, ולילדה שנפנפה בידה נפנף כ"ק אדמו"ר שליט"א לעברה כמה פעמים.

אחרי התפילה התיישבה הקבוצה הנ"ל (המונה כ-20-30 בחורים) על בימת ההתוועדות וניגנו ניגונים חסידיים, ניגוני שמחה והתעוררות, ובסיום חזר לפניהם א' התמימים דובר צרפתית שיחה קצרה.

במשך השבוע האחרון המשיכו עם החפירות להרחבת 770.

שי' גנזבורג שהגיע באותו הזמן (באופן אקראי) לג"ע התחתון עם מנות סעודות השבת ראה את הנעשה, ומיד התקשר מהטלפון שנמצא במסדרון ליד חדרו של הריל"ג למכבי האש, ובאמצע השיחה נותק הקו והלה סגר את הדלת שבין חדרו של הריל"ג לג"ע התחתון ויצא בחופזה והורה לבחורים שיקראו מיד למכבי אש.

בדיוק באותו זמן, בחורים שהיו בביהכ"נ הגדול הריחו את הריח של השריפה וראו עשן, ויצאו מיד החוצה לאתר את מקורו. מעל החדר של הריל"ג - בין 770 ל-788 - נראה עשן סמיך מאוד, וכל ביהכ"נ הגדול התמלא עשן וערפל, ובפרט בחלקו המערבי - עד שלא יכלו לראות איש את רעהו, ומיד הזעיקו את מכבי האש.

[מפי השמועה, הדליקה אירעה עי"ז שתנור קרוסין (שבו רואים את האש) נשאר דלוק, וככל הנראה פגע בזה נייר ונדלק. אמנם לדברי הריל"ג - הוציא את התקע מהשקע טרם צאתו, אך כנראה שבאותם רגעים שטרם כבה לגמרי - נדלק הנייר מבלי שהבחין בכך].

בחורים שחזרו מה"מבצעים" עם התפילין בידיהם נכנסו ללחץ גדול ולא ידעו מה לעשות, רצו לכל הכיוונים, וא' הבחורים רץ לפנימיית "749" והביא מטף ונכנס פנימה.

לבינתיים רץ בחור אחר לביתו של הריב"ק (השוכן סמוך לבית חיינו) לקרוא לו, ונודע לו שהריב"ק אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א (כנ"ל). הוא יצא החוצה, ובינתיים הגיע ר' שלום בער שי' גנזבורג ושניהם נכנסו לכ"ק אדמו"ר שליט"א והודיעו על המתרחש, ויצאו

את הסממנים ע"י שקופיות, וכן נתן את הסממנים לכל המשתתפים להריח וכו'⁴⁶.

אח"כ התקיימה התוועדות חסידית בהשתתפות הרב גרשון מענדל שי' גרליק, שנמשכה שעות ארוכות.

• יום שישי, כ' טבת – יום ההילולא של הרמב"ם •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך כשמעודד את שירת "דידן נצח". בתפילה נכחו ב-770 רשת טלוויזי' מקנדה.

בפסוקי דזמרה נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א בסיום מזמור "הללויה-ה כי טוב זמרה אלקינו" (כרגיל פעמים רבות).

בשעות אחה"צ פרצה שריפה ל"ע בחדרו של הריל"ג, ונשרף כל החדר ות"ל לא נפגע אף אחד וגם הצילו כו"כ דברים מהחדר, אם כי הי' נזק ברכוש.

וזה דבר המעשה:

בשעה 2:30 יצא הריל"ג מכ"ק אדמו"ר שליט"א ונסע לביתו להתכונן לשבת, ועם צאתו נכנס הריב"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

במשך היום עבדו טכנאים וחיברו מזגן מעל פתח היציאה שבו יוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה ולאוהל וכו', שזה ישמש כהגנה שלא יכנס אויר קר או חם (בהתאם לזמני החורף והקיץ) לבפנים כשנפתחת הדלת.

לערך בשעה 2:33 חשו הטכנאים בריח עשן שיוצא מבעד לחלון חדרו של הריל"ג. גם המשב"ק ר' שלום בער

(46) ראה ר"ד מחלוקת הדולרים ט"ו טבת (לעיל ע' 325).

לכיוון ביהכ"נ הגדול, כך, שבפשטות, בחדרו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א לא הי' עשן, אך הי' לא מעט ריח עשן ואולי אף יותר מזה (השמועה אומרת שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לריב"ק שבאם יגיע מצב שצריכים לצאת - שיודיע לו ויצא) [וכמובן שיודעי ההיסטורי' הזכירו את המעשה הידוע בשריפה בליובאוויטש אשר שם אמר הרז"א שאם יצטרכו לצאת שיודיעו לו, והלך לנוח... ונרדם כאילו לא אירע דבר].

לאחר שנוכחו לדעת שכ"ק אדמו"ר שליט"א לא יוצא מחדרו, נכנסו ללחץ יותר גדול, ובינתיים פתחו את כל הדלתות שפונים לחוץ כולל חלונות הזאָל הקטן, ובזכות הרוח החזקה שנשבה בחוץ יצא העשן מהר.

במשך זמן זה נכנס ר' שלום בער שי' גנזבורג עוד פעמיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

בשעה 2:40, כ-7 דקות אחרי שנודע מהשריפה (זמן רב יחסית), הגיעו הכבאים, ובקושי הצליחו להיכנס לכביש השירות, אך כשהם הגיעו - בהמוניהם (5) מכוניות כיבוי וכן כמה מכוניות משטרה שדאגו לסדר הציבורי וכו') - רצו כשלחלקם מטפים ולחלקם כלי משחית וחבלה (וכידוע שיותר מאשר הם מועילים - הם מזיקים, וכדלקמן).

א' הטכנאים (שעבד בהתקנת המזגן הנ"ל) שרצה לזרזם אמר להם שישנם ילדים לכודים ח"ו בפנים... מאחד הרכבים שעמד בכביש השירות הונף סולם ענק אל גגו של משרד הריל"ג, ושברו את כל חלונות המשרד הפונים לרחוב, ופרצו את דלת המשרד וכן את הגג (המשמש כסוכה לכ"ק אדמו"ר

כעבור כשתי דקות (אח"כ סיפר ר' שלום בער שי' גנזבורג שכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב שמכל מקום כבר יורד להתפלל מנחה, ואמר שאין מה לחשוש כיון שהוא ממילא יוצא עוד מעט, וכן הורה שמכיון שמכבי האש עושים "חורבן" - שישתדל שהם לא יעשו "חורבן". הנ"ל אמר שוב שהחדר מתמלא עשן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חזר ואמר שהיות שהוא יוצא כבר להתפלל מנחה - אין ממה לחשוש).

הריב"ק נשאר לעמוד ליד פתח החדר לשמור. גם הגבאי ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ נכח שם, ולא ידעו מה לעשות - הי' חנוק מאוד ועשן סמיך חזק הסתובב שם, ואעפ"כ לא הי' ח"ו מצב של קושי בנשימה.

המראה בחוץ הי' נורא ומחריד - קיטור הכבשן יצא דרך דלת היציאה דרכו יוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א למכונית, ומבעד לגג חדרו של הריל"ג, ורק לחשוב שקיר ליד זה יושב המלך... ריח השריפה התפשט גם לרחובות הסמוכים וזה הזעיק את קהל ההמונים, עשרות עשרות אנשים ל-770 שלא ידעו על המתרחש.

גם בנין המשרדים הסמוך, 784, התמלא כולו עשן, ובקומות העליונות במיוחד לא יכלו לראות וכ"ש שלא לנשום.

לאחר מכן נכנס שוב ר' שלום בער שי' גנזבורג לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכשיצא - שאלוהו האם כ"ק אדמו"ר שליט"א יוצא לספרי' (אשר הזריזים כבר הספיקו להכינה), והשיב שכ"ק אדמו"ר שליט"א נשאר בחדרו! ת"ל, נישא העשן לא לכיוון חדרו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א וג"ע התחתון אלא

הכבאים פרצו את כל החלונות שממול בצד דרומית-מערבית הפונים לכולל כדי שיצא העשן, וכן פרצו את הגג של ביהכ"נ עצמו מעל הפירמידה המערבית. מאוחר יותר נעזרו במזגנים ובמאווררים (כולל הפטריות) שעבדו ללא הרף ואווררו את ביהכ"נ מהעשן הכבד עכ"פ.

מיד כשנפרצה הדלת של החדר ראו איך שכסאו של הריל"ג בוער באש. הנזק הי' **כבד מנשוא**. ר' חנינא שי' שפרלין הגיע דקות מספר לפני השעה 3:00 ורצה להיכנס לחדרו, אך לא התאפשר לו ע"י הכבאים ונאלץ להישאר בג"ע התחתון.

בסביבות השעה 3:00 הגיע נציג ממשד ראש העיר, מלווה במפקד הכבאים, ואמר שראש העיר מר דייוויד דינקינס רוצה לדבר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א בטלפון. הרחי"ק אמר לו שכ"ק אדמו"ר שליט"א לא מדבר בטלפון, ועכ"פ שאל הנ"ל בשלום כ"ק אדמו"ר שליט"א, והרחי"ק השיב שהכל בסדר והוסיף שראש העיר מכיר אותו ויכול לדבר עמו (ולמעשה - כעבור כחצי שעה התקשר הנ"ל לרחי"ק).

זמן מנחה התקרב וקהל ששמע וכן בחורים שיצאו מהרכבת וחזרו מה"מבצעים" ועדיין לא ידעו מהנעשה - קיבלו דיווח קצר על הנעשה ועמדו סביב הבנין בחוסר מעש.

בשעה 3:07 לערך הגיע הריל"ג, כולו מבוהל למראה ההתקהלות וה"בלאגן" שהי' בחוץ, וכשנכנס פנימה וראה את הנעשה - נכנס להלם (להעיר שאמנם התקשרו כמה פעמים לביתו אך אף אחד לא ענה כי כנראה לא היו בבית). עם בואו שוחח עם חברי המזכירות - הריב"ק,

שליט"א (בחג הסוכות), משם גם הציפו את החדר מים. הם ביקשו לפתוח את כל החלונות (כמובן שהחלונות כבר היו פתוחים, וכנ"ל).

שאר הכבאים נכנסו פנימה ועשו נזקים כבדים בחדרו של הריל"ג; אומרים שנגנב בערך 30,000 דולר, והנזק בכללותו נאמד בכ-50,000 דולר! **הובהר להם חד משמעית שלחדרו של כ"ק אדמו"ר שליט"א אין כניסה בשום פנים ואופן**, והובהר להם שיעשו את עבודתם בשקט, **כי כאן נמצא המלך!** והם התפלאו... כמו"כ דאגו מראש שלא יפרצו את שמשותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אח"כ עלו הכבאים לקומות העליונות של 770 (עשן כבד יצא מהקומה השלישית), אך התלוו אליהם כמה מאנ"ש (למרות הקושי שבזה) ולא נתנו להם לעשות ככל העולה על רוחם, ובראשם - ר' שמואל שי' קראוס ור' יצחק שי' וילהלם מעובדי הספרי' שפתחו בעצמם את כל החלונות של הבנין ולא נתנו לכבאי האש לשבור אותם, ועוד קודם לכן נכח ר' א. שי' מטוסוב ששמר שלא יזיקו וישברו. הקב"ה ישלם שכרם וכו'.

קבוצה אחרת של כבאים פעלה בביהכ"נ הגדול, מתחת לאותה עזרת נשים שמשם יצא עשן שהחניק את כל ביהכ"נ. הכבאים עשו חור בקיר ובתקרה ופרצו את התאים של ארון הספרים ואת ארון החשמל וארון ההצלה, הכל כדי לוודא שלא תפרוץ משם האש, ומים רבים נזלו לתוך ביהכ"נ באזור ה"ספרי' לתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א" (וב"ה שאת כל הספרים דאג מאן דהו לפנות בהקדם, ובכך מנע אסון כבד עוד יותר).

מביתו של ר' מ.ס. שי) שיוציא את האויר החנוק החוצה. כמובן שקהל רב עמד בחוץ והסקרנים שבהם ניסו להציץ פנימה אל הקודש [פרטים שדלפו: השולחן הי' עמוס בספרים מכל הכיוונים ולגובה רב, מנורה עמדה בקצה השולחן לכיוון הדלת, טלפון שחור ישן עמד על השולחן בצידו לכיוון החלון].

לערך בשעה 3:33 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מהזאל ונכנס לחדרו הק', וליד פתח היכל קדשו סימן בראשו לריל"ג להיכנס פנימה. מיד כשנכנס, סגרו את החלון למחצה והוציאו את המאוורר.

הקהל רץ לביתו להתכונן לשבת, ובפרט התמימים שעדיין אחזו בידם את התיקים מה"מבצעים" עם התפילין ושאר הענינים - מיהרו להתפלל מנחה ולרוץ למקוה וכו'.

בחדרו של הריל"ג עמלו קשה מספר תמימים להוציא את מה שנשאר שלם [ביניהם הי' אחד שהסתובב עם סיגרי', והריל"ג צעק עליו שיכבה אותה, והנ"ל השיב שיותר גרוע ממה שקרה לא יכול לקרות...].

החדר הי' סגור והאש התפשטה די מהר, וכל התכולה שהיתה על השולחן נשרפה כליל, כולל התשובות הטרויות שיצאו זה עתה מכ"ק אדמו"ר שליט"א (עליהם שאל הריל"ג "אויכעט די פרישע זאכן זיינען אַוועק?"), וכן מערכת הוידיו ומערכת הפאקסים והטלפונים נשרפו, הקירות והתקרה, הכסא וכן ארון הספרים שחלקם נשרפו וחלקם נהיו חרוכים (או שנתקלקלו מהמים). גם ארון הספרים שעומד במסדרון ניזוק - ובו דפי ההפטרה המיוחדים שבהם משתמש כ"ק אדמו"ר שליט"א (לפני

הרחי"ק ור' שלום בער שי' גנזבורג, וחקר את פרטי הסיפור.

לפתע כבה האור לגמרי לצורך הכבאים וכו', ומיד רץ ר' לוי שי' ג. והביא פנס (לאחר מכן נתן אותו לא' שהתפלל מנחה במנין כ"ק אדמו"ר שליט"א, לשעת חירום). גם א' מהאחים שפילמן רץ להביא את הפנסים שמשמשים בהם באוהל. באותו הזמן החלו להכין את הזאל הקטן למעלה לתפילת מנחה, כי עקב הנ"ל שהי' כל ביהכ"נ הגדול מלא עם עשן וכן היו נזילות מים ופיח - לא הי' שייך להתפלל שם.

באותם דקות של חושך, נכנסו פנימה אל הקודש הריל"ג ואח"כ גם ר' שלום בער שי' גנזבורג, ובינתיים בחוץ הסיר ר' זלמן שי' ליפסקר את אחד המגנים מהחלונות (שהונחו עוד בימי הפרעות באלול תנש"א⁴⁷), ורשב"ג פתח את החלון השלישי מהדלת הראשית והחזיק את הוילון סגור כדי שיכנס אויר ובאותה הזדמנות לא יוכלו להציץ פנימה, ואדהכי והכי נדלק האור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מחדרו הק' לתפילת מנחה בשעה 3:20 לערך. בכניסתו לזאל הקטן עודד את השירה, והביט לעבר השעון. פניו היו רציניות מאוד. בזאל הי' ריח חזק (אך כאמור - לא הי' עשן), ובכל זאת מילא את הזאל קהל גדול.

בסיום התפילה הכריזו על קבלת שבת לשעה 5:00.

בזמן התפילה פתחו את הוילון של חדרו הק' למחצית, וכן את הדלת לפרקים, והעמידו מאוורר (שהובא

(47) ראה יומן י"ז אלול תנש"א.

לע"ע יושב הריל"ג בג"ע התחתון ליד שולחן קטן וטלפון.

בביהכ"נ הגדול הופעלו המזגנים והמאווררים בכל החוץ למען יוכלו להתפלל בשבת. כמו"כ ניקו וסידרו את ביהכ"נ כיאה לקבלת עשרות האורחים כ"י, ביניהם: קבוצה מצרפת שהובאה ע"י ר' יעקב ש' מאזוז (השוהים כאן כבר מיום שלישי), ועוד קבוצה שהובאה ע"י הרב יחיאל מנחם מענדל ש' קלמנסון - ראש ישיבת תות"ל ברינווא, צרפת, וכן קבוצת המשתתפים ב"פגישה" של צא"ח הנערכת השבוע, הכוללת למעלה מ-300 אנשים ונשים בלעה"ר.

• ליל שבת קודש •

בכניסת השבת כבר לא הי' עשן, אבל העשן אשר נדבק בעץ לא עזב כ"כ מהר ונשאר ריח למשך זמן רב - עד מוצאי שבת, והריחו בכל ביהכ"נ וכן למעלה ואפילו בחוץ הי' ריח חזק מאוד (והרגישים שבקהל התלוננו על צריבה חזקה בכלי הנשימה), ועם כל זה - **קהל גדול מאוד הגיע ל-770 לקבלת שבת**, ועם כל האי-נעימות שהיתה כרוכה בכך הי' ביהכ"נ מלא מפה לפה!

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:35 כשמעודד את שירת "דידן נצח", וגם בעלותו לבימה הסתובב ועודד (יש שהבחינו כי הריל"ג התפלל בסידורו של ר' חנינא ש' שפרלין - כנראה מפני שסידורו נשרף ג"כ...).

"לכה דודי" ניגנו בניגון "בך הי' חסיתי", ובהמשך - בניגון שמחה דשמח"ת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר, ובסופו - באופן חזק מאוד, וחזרו על

שבת הספיק ש.ב.ע. להכין דפי הפטרה חדשים (לשבת זו), וכן דף הברכות של חנוכה [ר' שלום בער ש' גנזבורג סיפר אח"כ שאחרי חנוכה הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לקחת את כל הדברים הקשורים לחנוכה לביתו, אולם הריל"ג לקח את הדף לחדרו באומרו שזה "שייך לכאן" (כי כנראה שזה הי' מונח שם במשך השנה), ועתה נשרף...]. כל שקי הנייר ובהם מכתבים וכו' נשרפו, ורק הארגזים ובהם מכתבים ישנים נשארו שלמים, וכן מספר דברים שהיו בתוך שולחן ברזל לא נשרפו. גם קירות ותקרת המסדרון (היינו ממול המדרגות - שם יושב ר' חנינא ש' שפרלין) והקיר שממין המדרגות בחלקו העליון נשרפו והושחרו.

הריל"ג שאל על כמה ענינים האם הם נמצאים, וכמובן שעל חלקם קיבל תשובה שלילית; התפילין שלו לא נשארו שלימות (הבתים נהרסו - משא"כ הפרשיות, אלא שטעונות בדיקה) מפאת החום והמים, וכן הטלית הלכה לאיבוד - חלק ע"י השריפה וחלק מהמים. התמימים הוציאו שקיות מלאות שכללו ספרים ו"פתקים" וכן פאקסים, טלפונים וכו' וכו', וכמה דברים העלו לקומה השני'. השולחן נזרק הצידה ע"י הכבאים עצמם, אך המגירות ותכולתם נשארו שלימות, וכן נשארו אוצרות של ממש שהיו מונחים בתוך שתי מגירות ברזל חסיני אש.

יש שציינו את דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א ביום ראשון השבוע לר' משה ש' בורנשטיין שרצה לתת את סממני הקטרת לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו שבאם זה יהי' כאן - זה ילך לאיבוד⁴⁶...

• יום שבת קודש פרשת

• שמות, כ"א טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:05 לערך כשמעודד את שירת "דידן נצח".

הש"ץ בתפילות שחרית ומוסף הי' ר' יהודה ליב שי' מוצ'קין, שעבר לפני התיבה לרגל היארצייט של אביו ר' פּרץ ע"ה.

ב"האדרת והאמונה" ניגנו בניגון הרגיל וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' על הסטנדר, ובסופו המשיך לעודד מעט. ב"א-ל אדון" ניגנו ג"כ בניגון הנ"ל, ובמהלכו עודד בידו הק' על הסטנדר, וכן המשיך לעודד ביתר שאת בסופו - שלא כרגיל כלל. ב"ממקומך" ניגנו "שאמיל", וב"שים שלום" (הן בשחרית והן במוסף) ניגנו בניגון "וביום שמחתכם" כרגיל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בעוז.

אחרי אמירת ההפטרה החזיר את דף ההפטרה מהסידור לחומש, ובעת חזרת הש"ץ של מוסף פתח את החומש ועלעל בדף, אחר הוציאו מהחומש לגמרי ועיין בו - בכולו עד אמירת "מודים", ואז הכניסו שוב ל(תחילת) החומש⁴⁹.

בסיום התפילה הוכרז על התוועדויות שתתקיימנה בע"ה בכ"ד טבת ע"י צא"ח, ועל התוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:30, ואח"כ הנהן כ"ק אדמו"ר שליט"א בראשו הק' ל"גוט שבת" ויצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה.

בשעה 1:40 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א

הניגון שוב ושוב.

לתפילת שמו"ע עמד בתחילת הקדיש, ולא ב"אמן יהא שמיה רבא" כרגיל לאחרונה.

בסיום התפילה הוכרז אודות מסיבות "שלום זכר" ברחבי השכונה, ולאחרי שעלה כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הק' - התיישב הקהל ללמוד כמידי שבת.

במשך הלילה חיפש הריל"ג עיתון כפר חב"ד (מאחר וגם הוא נשרף), ולפועל הביא מה"משרד" של ר' מאיר שי' הארליג בהשתדלות ש.ה. שהביא גם שיחת השבוע בעברית וברוסית [- כנראה עבור כ"ק אדמו"ר שליט"א].

היו שציינו שוב את הצורך בזירוז הבני' (אם כי יצויין שלפני כשבועיים החלו שוב בעבודות הבני'), וזאת ע"פ השיחות בהתוועדויות שנת תשמ"ג⁴⁸ אודות עיכוב בניית המקוה - שגם אז היתה דליקה במשרדי ה"ועד להפצת שיחות" בתקופה זו (מוצאי כ' טבת לפני חצות), וגם אז שברה אשה רגל במקוה, וכן בתקופה זו שברה אשה רגל. כמו"כ יצויין שגם במקרה דידן היתה שריפה קטנה לפני כן בליל ר"ח כסלו בחצר 770 באתר הבני' (שנגרמה ע"י השלכת סיגרי' דלוקה), ואז הוזהרו הגבאים מפני ההמשך ח"ו, ועכשיו אירעה השריפה הגדולה.

ויהי רצון שתקויים הבטחת רבותינו נשיאינו ש"אחר השריפה מתעשרים", ונזכה לבנין בית רבינו שבבבל ולגאולה שלימה במהרה בימינו אמן!

49) ע"פ א' היומנים נשאר הדף בסידור, ובחזרת הש"ץ הוציאו ועיין בו, ואח"כ הכניסו לחומש.

48) ראה שיחת ש"פ שמות תשמ"ג (שיחות קודש תשמ"ג ח"א ע' 7-726; 9-758).

להתוועדות.

בחייו שייכים לכל יהודי. בהמשך דיבר אודות ר' אלעזר בן עזרי' שאמר "הרי אני כבן שבעים שנה" והמשנה בסוף פ"א של ברכות אודות ימות המשיח והקשר ליציאת מצרים, ובסיום אמר שהחלטות הטובות של כאו"א הם – להוסיף עוד בלימוד ספר הרמב"ם.

אחרי שיחה זו שתה כ"ק אדמו"ר שליט"א מהכוס וטעם מה"מזונות". ניגנו ניגון הקפות דשמח"ת וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה מפעם לפעם בחוזק רב ובתנועות רצופות, וכל הקהל רקד בשמחה רבה (ובפרט האורחים הנ"ל שפיזו וכרכרו בתנועות ידים וכו').

שיחה ג' ארכה כ-10 דקות, ובה דיבר על מעלת ספר הרמב"ם, ובסיומה הזכיר שוב את ההוראה להוסיף בלימוד ספר הרמב"ם – הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לסביבתו עד ל"תלמידים הרבה".

אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א החל מיד לעודד את השירה בחוזק רב ובתנועות נמרצות כשכל גופו הק' מתרומם קמעא, ובהמשך התחיל לפתע לעודד בשתי ידיו הק' – ובפרט לעבר האורחים הנ"ל – כו"כ פעמים, והשמחה היתה רבה מאוד.

באמצע פנה לעבר הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי, והלה התחיל לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה ללא הרף. באמצע הורה לר' שמואל שי' לו (שהוא מראשי הדוברים ב"פגישה" הנערכת השבת) לומר "לחיים".

שיחה ד' ארכה כמה דקות, ובה הזכיר אודות חלוקת המשקה וכן דיבר אודות לימוד ספר הרמב"ם בא' משלושת האופנים: ג' פרקים ליום, פרק א' ליום או

למזיגת היין השתמש כ"ק אדמו"ר שליט"א בבקבוק גדול יותר (בינוני בצבע ירוק), ולא בבקבוקון הקטן הרגיל (שכנראה נכלה אתמול בשריפה שהיתה במשרד הרי"ג).

לאחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" ניגנו (כשבוע שעבר) "עס קומט שוין די גאולה, משיח קומט שוין", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים ובפרט לעבר האורחים (הנ"ל). באמצע הניגון נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

שיחה א' ארכה כ-13 דקות, ואותה פתח במילים: **"בני שבת איז דאך אלץ מן המוכן"**⁵⁰, והמשיך לדבר אודות "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" – שיום ההילולא של הרמב"ם הוא בעש"ק כ' טבת, והקשר לפרשת השבוע. בהמשך דובר על כך שכל יהודי יורש את כל עניני האבות במילואם, וכבפרשה שקוראים במנחה "וארא – אל האבות" (כפרש"י), שכאו"א זוכה לראיית אלקות "עם כל השטורעם" כמו שהי' לאבות.

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'" למשך זמן ארוך, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק ובפרט בקטע הידוע, ובפרט לעבר קבוצות האורחים הנ"ל.

שיחה ב' ארכה כ-20 דקות, ואותה פתח בצורה מיוחדת באומרו שהאמור לעיל מהוה גם מענה לשואלים – מהי ההוראה שיש ללמוד משבת זו, והמשיך לבאר את ההוראה לפועל מיום ההילולא של הרמב"ם – שהן תורתו והן השלימות

(50) = "אצל שבת הרי הכל מן המוכן".

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:10 לערך.

בתפילת מנחה, בקריאת התורה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר העולים לתורה, למשך זמן.

ב"שים שלום" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בשתי ידיו הק' על הסטנדר.

בסיום התפילה הכריז הגבאי על תפילת מעריב בשעה 5:20, ובשעה 3:35 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת ניגון שמחה דשמח"ת.

• מוצאי שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת מעריב בזאָל הקטן למעלה בשעה 5:25 לערך, כשמעודד את שירת "שובה ה".

בסיום התפילה יצא מהזאָל כשמעודד את שירת "דין נצח", וטרם כניסתו לחדרו הק' בירך נוסע.

סמוך לאחר צאת השבת כבר הותקן הטלפון והחשמל בג"ע התחתון ובמסדרון. במשך הלילה עבד צוות שלם (כולל נגרים) במשרדו של הריל"ג ללא לאות עד אור הבוקר, כדי שלחלוקת הדולרים מחר יהי כבר מסודר לפי ערך.

הערב נערכה מסיבת ה"מלוה מלכה" השנתית של צאצאי רבינו הזקן. כמו"כ התקיים הלילה חלק מרכזי ב"פגישה" של צא"ח.

• יום ראשון, כ"ב טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 9:55 לערך!

ספר המצוות, וסיים את השיחה במילים: "גאולה האמיתית והשלימה ממש ממש, בענני שמיא".

הריל"ג העמיד 9 בקבוקים והסדר הי' כרגיל.

בין הלוקחים היו:

המשפיע ר' אלי' חיים שי' רויטבלט;

ר' יהודה שי' קעלער - עבור סיום הלכות ברמב"ם;

"זוכה בגורל" ממלבורן, אוסטרלי - עבור "ירחי כלה" שם;

קבוצת תמימים הנוסעים בשליחות לקייב;

הר' קופרמן שי' - עבור חנוכת בית הכנסת בשכונה;

ר' כתריאל שי' קסטל ופרופסור חנוכה שי' - עבור ה"פגישה".

בסוף החלוקה קרא הריל"ג לר' שמואל שי' חפר שקיבל בקבוק עבור כינוס השלוחים ומנהלי בתי חב"ד באה"ק, והלה הכריז שהכינוס יתקיים ביום ג' וד' והמשכו בהתוועדות ד"קהל גדול ישובו הנה".

אחרי החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל תוך שמעודד את השירה בידו השמאלית פ"א, ואח"כ בהמשך הניגון עודד כו"כ פעמים. באמצע שתה מהכוס וטעם מה"מזונות", וכן הורה לר' משה שי' קוטלרסקי לומר "לחיים" והמשיך להביט עליו עד שאמר על כוס מלאה.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ר' חנינא שי' שפרלין), באופן זמני – עד לסיום השיפוצים במשרדו הקבוע.

• יום שני, כ"ג טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10.

בחזרת הש"ץ עיין בתהילים. בקריאת התורה, אחר שירד מהבימה ולפני שניגש לבימת הקריאה – עודד בתנועת ידו הק' לעבר ילד. כשחזר למקומו נגע בפרוכת.

בשעה 2:45 לערך נסע למקוה, לבוש במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם וסימן בידו לשלום. מהמקוה חזר בשעה 3:35.

לאוהל נסע בשעה 4:37 (שעת השקיעה – דבר נדיר ביותר!). בצאתו הי' לבוש במעיל, וחילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:55 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב כשמעודד את שירת "דין נצח", ובעלותו לבימה הסתובב לעודד כרגיל. ליד הסטנדר הי' מונח תנור חימום מיוחד.

בביהכ"נ נכח קהל יותר מהרגיל, כאשר רבים ציפו לשיחת קודש לרגל כ"ד טבת, וכן נכחו כו"כ בני ישיבות מחוגים אחרים שבאו כנראה מפאת יום ההילולא.

בתחילת קדיש בתרא הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א וסימן באצבעו על ידו הק' כאות על חלוקת הדולרים (והריל"ג ירד מהבימה להכין את החלוקה), אך באמצע הקדיש הסתובב לפתע והביט על הרמקול כסימן על שיחה, ותיכף הביט שוב. הסטנדר השני לא הי' מוכן,

בשעה 2:00 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה בג"ע התחתון. בצאתו מחדרו הק' נתן את הסיודור לחתן, וכן נתן לו ולמשפחתו מטבעות לצדקה, ואח"כ אמר למזכיר שרוצה לחלק לכל הנמצאים (במנין), והנ"ל נתן לכ"ק אדמו"ר שליט"א עוד מטבעות (של ניקעל), וכשסיים לחלק – החלה התפילה.

כמה דקות אחרי סיום התפילה, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלוקת הדולרים, שארכה מהשעה 2:22 עד השעה 6:27 לערך. בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני דולרים לשקית הגדולה, לקחה בידו ונכנס לחדרו.

חלוקת הדולרים

כעבור 5 דקות נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בזאל הקטן למעלה (כבשבע שעבר), כשמעודד את שירת "עס קומט שוין די גאולה".

אחרי "ברכו" הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לצידו לעבר א' מילדי שארף שיחיו, ובסיום התפילה הסתובב לימינו והביט לעבר הש"ץ לכמה רגעים.

בצאתו בירך נוסעים.

היום הועבר משרדו של הריל"ג מג"ע התחתון למסדרון (במקום שבד"כ יושב

במשך החלוקה ניגנו כמה ניגונים, תחילה "עס קומט שוין דיגאולה" ו"שישו ושמחו בשמחת הגאולה" (בהמשך למדובר בשיחה), ולקראת סיומה ניגנו "שובה ה'" ולפתע הניף כ"ק אדמו"ר שליט"א פעמיים בידו השמאלית לעבר העומדים שם, ושוב הניף את ידו הימנית - ביתר שאת מהרגיל, ושוב הניף ביד זה בתנועה קטנה יותר, והשירה גברה.

החלוקה ארכה כ-20 דקות, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני שטרות לסידור, חילק לעוד כמה שהגיעו והכניס עוד שני שטרות לסידור, חילק לעוד כמה ולמזכירים והכניס עוד שני שטרות, וחילק לעוד כמה והכניס שוב (פעם רביעית!) שני שטרות, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:50 כשמעודד את שירת "שובה ה'" בידו הק'. טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה.

• יום שלישי, כ"ד טבת –
יום ההילולא של כ"ק
אדמו"ר הזקן •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך.

בשעה 1:25 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, כשיצא חילק צדקה לנוסעים ולשאר העומדים שם.

מהמקוה חזר כעבור כשעה ו-5 דקות. ה' ליד הפתח ציוד של הפועלים שם (המתקנים בזריזות את נזקי השריפה ביום שישי) שהפריע למעבר, ומישהו פתח את הדרך וכ"ק אדמו"ר שליט"א סימן לו באות תודה.⁵³

וכ"ק אדמו"ר שליט"א פנה מעט הצידה והעבירו את הסטנדר של התפילה לכיוון הקהל - למקום הרגיל של אמירת שיחה (בעוד הסידור של כ"ק אדמו"ר שליט"א מונח עליו), והעמידו לידו את הרמקול וכ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש ופתח בשיחה.

בשיחה דיבר בין השאר אודות ה"קול קורא"ס" שהדפיס כ"ק אדמו"ר מהור"י צ' בגיליון "הקריאה והקדושה", שגם שמו ניתן ע"י כ"ק אדמו"ר מהור"י צ', וכ"ק אדמו"ר שליט"א הסביר את פירוש המילים וכו', באומרו שא' הטעמים בהדפסתו הוא שכל ענין בו יהי "קריאה" לכל יהודי בדור זה להיות "א' לעבעדיקע קדושה"⁵¹.

בהמשך אמר שאת ההחלטה ליתן צדקה באופן ד"כפליים לתושי"מ מכריזים ומפרסמים בכל העולמות כולם, ובמילא הקב"ה אינו ממתין ומביא מיד את הגאולה. הדברים בסיום השיחה נאמרו בקול רם ובכאב וצער ניכר.

השיחה ארכה 9 דקות, וחלקה (לקראת סיומה) נאמרה בעיניים עצומות, ואחרי יד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וחילק לכאו"א שני שטרות של דולר.

להרכה מהעוברים חייך. לילדים שאמרו "משיח נא"ו ענה: "אמן". לבנו של ר' שלמה שי' קונין נתן עוד שני שטרות באומרו: "אָפּגעבן פּאַר'ן טאַט'ן"⁵². [ב-770 הזכירו שהנסיעה הראשונה של ר' שלמה שי' קונין לרוסי' בנושא הספרים היתה בכ"ד טבת תשמ"ח].

53 ע"פ א' היומנים, הניף את ידו הק' לשלום לפועלים.

51 = "קדושה חי".
52 = "לתת [לצדקה] בשביל האבא".

בסוף החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א מעטפה שקיבל ושני שטרות לסידור, ויצא מביהכ"נ כשהוא מעודד את השירה בידו הק' (הן למעלה והן למטה).

בלילה התקיימה התוועדות ב-770 לכבוד כ"ד טבת, והתוועדו הרה"ת המשפיע ר' ראובן שי' דונין מאה"ק והרה"ג ר' גרשון מענדל שי' גרליק ממילאנו.

• יום רביעי, כ"ה טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך. בסיום התפילה, בירך נוסעים לדרכם.

בשעה 3:22 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה. כשיצא לתפילה, למעלה, סימן לשלום לעומדים למעלה. עודד את השירה בדרכו.

בתחילת חזרת הש"ץ ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א "אמן" ו"ברוך הוא וברוך שמו" בהבלטה עם הילדים שי'.

אחר התפילה בירך נוסעים למטה ולמעלה. למעלה עמד ר' נחום שי' שטרנברג (שענינו הסתיים היום לטובה ב"ה). כ"ק אדמו"ר שליט"א איחל לו "בשעה טובה ומוצלחת, א' התחלה טובה", ונכנס לחדרו.

בשעה 6:45 נכנס לתפילת מעריב. בסיום התפילה הכריז הגבאי שבהמשך לכ"ד טבת, תתקיים מאוחר יותר התוועדות חסידים. בצאתו עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה כו"כ פעמים, וברך נוסעים לדרכם.

בפועל נערכה ההתוועדות בשילוב עם מסיבת יום הולדתם של "שני-אור" –

בשעה 3:25 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לאוהל. כשיצא חילק צדקה למזכירים ולשאר העומדים שם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א חזר מהאוהל בשעה 6:40 לערך, ואחרי כמה דקות (בשעה 6:45) נכנס לתפילות מנחה ומעריב (כש לפני כן בירך נוסע לדרכו), ועודד בדרכו את שירת "דידן נצח".

בסיום מעריב הוכן השולחן לחלוקת הדולרים, עלי' ידע המזכיר קודם לכן. הגבאי שי' הכריז בשם הנהלת צא"ח על התוועדות הלילה בקשר לכ"ד טבת מטעם צא"ח, ואח"כ ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר מקום החלוקה (לפני ירידתו עודד פ"א את שירת הקהל – "דידן נצח"), וחילק לכאו"א שי' שני שטרות, והחלוקה ארכה כ-10 דקות.

במהלך החלוקה הי' נראה בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט"). כשעבר הת' י. שי' קונין נתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א דולר נוסף באמרו "פֶּאָרְן טאַטן"⁵⁴. לגב' שטרנברג תחי' נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א שטרות נוספים עבור בעלה. הנ"ל אמרה לכ"ק אדמו"ר שליט"א שיש לה בשו"ט, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שבינתיים יעשה שם התוועדות. הנ"ל אמרה שזה תודות לברכותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה (בהצביעו למעלה): "דעם אויבערשטניס ברכות"⁵⁵.

קרוב לסוף החלוקה הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמאלו ועודד את שירת "שובה ה" בידו השמאלית, ואח"כ לצידו הימנית ועודד בידו הימנית בתנועות חזקות מאוד, וכן כמה פעמים.

(54) = "בשביל האבא".

(55) = "הברכות של הקב"ה".

במהלך שבוע זה המשיכו את הבני' ב-770. בשבועות האחרונים חפרו כמה בורות עמוקים מאוד במקום שהיתה לפני כן המדרכה, והשבוע התחילו להכניס בהם בטון ליסודות החדשים.

בשדרת קינגסטון חפרה חברת הטלפון במשך השבוע, כדי לתקן כמה מאות קווים חדשים עבור ה"הוק-אפ'ס" (שידורים) מבית חיינו.

• יום שישי, כ"ז טבת •

בבוקר נודע על פטירת הרה"ת ר' משה יצחק העכט ע"ה (שליח בניו-הייבען, קונטיקט).

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך.

נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א ייצא להלווי' בשעה 1:50 לערך הגיע הארון ל-770 וחנה אחרי הכניסה לחני'.

בשעה 2:04 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א דרך פתח הצדדי כרגיל (לבוש במעיל, וידו הק' השמאלית בתוך הכיס) וירד בצעדים מהירים על כביש השירות מאחורי המכונת (עם הארון) והמשיך ללכת אחרי המכונת באיטיות - בפנים רציניות תוך שהוא מסתכל לעבר המכונת כמה פעמים במבט חודר, ומפעם לפעם הסתכל על הקהל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הלך עד המקום הרגיל (ברז כיבו-האש) אחרי עברו השני של שדרת קינגסטון ונעצר, וניגש לצד הכביש והסתכל על כל המכונות שעברו. כשעברה המכונת ובה האחים - יבדל"ח - של הנפטר, וגם כשעברה המכונת עם בנו ר' יהושע שי' העכט, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א מאוד חזק.

שני תמימים יחיו. צוות ההנהלה השתתף כשליצידם יושב ר' ראובן שי' דונין אשר התוועד עם התמימים בסגנונו המיוחד, גלוי הלב.

לאחר מכן המשיך הרב גרשון מענדל שי' גרליק והתוועד עד אור הבוקר כשכל החדר מלא בפירמידות כי אפס מקום.

• יום חמישי, כ"ו טבת •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00. כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה לעלות לתורה, הניף ידו הק' לעבר ילד קטן שעמד ליד המדרגות של הבימה (כפי שהי' ביום שני לאותו ילד). בחזרו מקריה"ת נגע בפרוכת.

בשעה 1:55 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה (לבוש במעיל). כשיצא, חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולשאר העומדים שם. לאחר כשעה חזר מהמקוה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע לאוהל (לבוש במעיל) בשעה 3:40 לערך. כשיצא, חילק צדקה לאלו שעמדו שם.

בשעה 6:35 חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א מהאוהל, ואחרי כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב.

בקדיש בסיום תפילת מעריב, ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א "אמן" עם הילדים. אחר התפילה עודד כו"כ פעמים וכן לאורך הדרך - יותר מהרגיל, וכן למעלה עודד חזק.

הלילה התקיימו כמה וכמה התוועדות חסידיות של התמימים שי' ברחבי השכונה, ו"טוב לב משתה תמיד".

לאות שיבוא לקבל, והלה ניגש וקיבל מטבע לצדקה⁵⁷). כשנכנס לביהכ"נ חילק לילדים לכל אורך הדרך כשמרחש בשפתיו הק' (אולי אמר "קרבות"). הקהל שר "עס קומט שוין די גאולה". בעלותו על הבימה עודד פ"א אך לא הסתובב.

הכריזו קבלת שבת לשעה 5:15. בצאתו בשעה 3:32, עודד את השירה "דידן נצח" בהנפת ידו הק' כו"כ פעמים.

לקראת שבת הותקנו סרטי חספוס על המדרגות היורדות מהזאל הקטן לזאל הגדול, שכבר נהיו מסוכנים להחלקה מרוב השימוש של ה"עולים ויורדים" שיחיו.

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:30 כשמעודד את השירה. ב"לכה דודי" ניגנו ניגון שמחה (שמנגנים בהקפות) וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה (כרגיל) בידו הק' על הסטנדר בחוזק, ובפרט בסיום, אז חזרו על הניגון שוב ושוב בשמחה רבה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד לקדיש ב"ופרוש עלינו", שלא כרגיל לאחרונה.

אחרי התפילה אמר: "גוט שבת" לעבר הקהל. כשירד מהבימה חיך לד"ר רזניק שי' שעמד שם. הקהל ניגן את ניגון ההקפות לרלווי"צ וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד כו"כ פעמים.

אחרי שעברו כל המכוניות, ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמצע הכביש ופנה לשמאלו והסתכל לעבר הצד של המכוניות והמשיך לעמוד כ-5 דקות!⁵⁶ הציור הי' מורא'דיק איך שהביט במבט מיוחד (מאויים) כשמפעם לפעם זוקף קומתו. במהלך זמן זה גם הכניס את ידו הק' הימנית בכיס המעיל.

אח"כ פנה לימינו (הוציא את ידו הימנית מהכיס) ועלה על המדרכה והלך בחזרה בצעדים איטיים (בפינת קינגסטון הניחו חתיכת שטיח וכ"ק אדמו"ר שליט"א הלך עליו), חצה את הכביש והלך על המדרכה (בין הכתלים הכחולים של הבני' והגדר שליד הכביש). כשעבר ליד שני הפתחים של הגשר הביט פנימה, ומיד המשיך ללכת עד שהגיע לכניסה לחני', ופנה לשמאלו והלך עד הדלת הצדדית, שם הי' מונח ספל (של כסף) עם מים על כסא. כ"ק אדמו"ר שליט"א הגבי' את הספל ונטל ידיו הק' ו"פ לסירוגין לימינו על הארץ, בנטילה האחרונה רוקן את הספל לגמרי והשמיט מידו את הספל על הכסא, אלא שהספל נפל מעומד וכ"ק אדמו"ר שליט"א הפכו על צידו, הביט על המזוזה ונכנס פנימה בשעה 2:16 לערך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת מנחה בשעה 3:20. בג"ע התחתון המתין חתן עם אחיו וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו את הסידור, בירכו בנוסח הרגיל ונתן לו ולאחיו מטבעות לצדקה. כשיצא מג"ע התחתון המשיך לחלק מטבעות לצדקה לכל אלו שעמדו שם, וגם המשיך לחלק לבחורים שעמדו ליד דלת הפרוזדור (ואף הצביע בידו הק' על א' התמימים שי' שכבר לא הי' ליד הדלת

(57) ע"פ א' היומנים היו שני תמימים.

(56) ע"פ א' היומנים עמד כשתי דקות.

הסידור, בירך על היין ושתה ממנו וטעם מה"מזונות". אח"כ שרו כרגיל לאחרונה "עס קומט שוין די גאולה וכו".

השיחה הראשונה ארכה כ-40 דקות, ובה דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות ענין שבת מברכים חודש העשת-עשר, שהעשירי שבו יום ההילולא. בשיחה היו ביטויים לא רגילים, ובהמשכה אמר שכאו"א צריך לקבל על עצמו החלטות חדשות במחשבה דיבור ומעשה בכל הענינים של בעל ההילולא, ובמיוחד בקשר להתוועדות יו"ד שבת וההכנות לזה, וכן הזכיר ע"ד אמירת התוועדות לכבוד ר"ח כנהוג לאחרונה.

בהמשך התבטא שבכל יהודי הנקרא ע"ש "יעקב" ו"ישראל" מיתוסף ע"י הקשר והביטול שלו לנשיא דורנו, ואז "הנשיא הוא הכל" חודר בכל עניניו. בהמשך התבטא: "אז נשיא דורנו קומט אריין און קוקט ארום אויף זיינע חסידים און תלמידים און זעט צי זיי האבן משלים געווען זייער עבודה (שצריכים את ה"ונשלמה פרים שפתינו" ע"ד משיח), און יעדערער מאכט אַ החלטה און טראַכט בשעת מעשה וועגן דעם נשיא, איז דאָס מוסיף אין זיין החלטה"⁵⁸.

אחרי השיחה טעם כ"ק אדמו"ר שליט"א מה"מזונות" (וכן אחרי כל השיחות), ואח"כ נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שי'. שרו כרגיל "שובה ה' עד מתי" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד את השירה כו"כ פעמים בתנועות חזקות ובפרט לעבר האורחים (קבוצה ממנטריאלו שהביא השליח ר' מנחם

(58) = "שנשיא דורנו נכנס ומביט סביב על חסידי ותלמידיו ורואה האם הם השלימו את עבודתם, וכ"א עושה החלטה וחושב בשעת מעשה אודות הנשיא, וזה מוסיף בהחלטתו".

• יום שבת קודש פרשת וארא, כ"ח טבת, מבה"ח שבט – יום הולדת הקי"ב של הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לאמירת תהילים בשעה 8:30, ונשאר לעמוד במשך כל הזמן.

כססיים הקהל, אחז כ"ק אדמו"ר שליט"א בקאָפּיטל כ"ו לערך. הקהל ניגן וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד את השירה תוך כדי שממשיך ואומר תהילים, ויצא בשעה 9:45 לערך.

בשעה 10:30 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת שחרית. שרו "האדרת והאמונה" בניגון הצרפתי, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עווד בידו הק' על הסטנדר, וכן עווד בעוד כו"כ קטעים בתפילה.

כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מבימתו ל"מפטיר" חייך חיוך רחב לד"ר רזניק שי'.

כשחזר למקומו, העיף מבט לעבר השלט הגדול בקיר הצפוני אודות זמן מולד החודש.

בחזרת הש"ץ של מוסף ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א – שלא כרגיל.

בסיום התפילה הכריז הגבאי בשם הנהלת צא"ח על הכנות ועריכת התוועדויות לקראת יו"ד שבט, וכן הכריז על התוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:30.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות בשעה 1:40 כשהקהל שר "דין נצח".

מהבקבוקון מזג בעצמו (כבשבוע שעבר) לתוך הגביע. אחרי אמירתו מתוך

מענדל שי' רסקין), ובקטע הידוע.

מוסדותיו וכו'⁶¹.

בסיום השיחה הזכיר גם ע"ד חלוקת המשקה.

הריל"ג העמיד 11⁶² בקבוקים על השולחן, ולאחר שכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מתוכן לגביעו, החלו מארגני ההתוועדות וכיו"ב להכריז בזה אחר זה על מטרותיהם.

בין הלוקחים היו: ר' יוסף יצחק שי' ליין, הרב משה שי' אשכנזי, שני תמימים הנוסעים לקישינוב ור' מנחם שי' גרליצקי – עבור סיומי הלכות ברמב"ם.

לא' המקבלים סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לבנו הקטן שי' שיאמר "לחיים".

בסיום החלוקה נשאר בקבוק א' על השולחן וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאל משהו, וכשבועליו לא הגיעו החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. בהמשך עודד בחוזק, במיוחד לעבר האורחים ממונטריאול שיחיו, ובקטע הידוע עודד בחוזק רב וחזרו על הקטע 11 פעמים, ואח"כ המשיך לעודד כו"כ פעמים.

למזכיר הרחי"ק (שהינו גיסו של הנפטר) סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א לומר "לחיים" על כוס גדולה.

אח"כ נטל כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור והתחיל לדבר תוך שהוא פותח את ומעלעל בסידור באומרו: להזכיר שוב ע"ד התוועדות בקשר עם יום ההילולא יו"ד שבט, וע"י ההחלטה

השיחה השני' ארכה כ-22 דקות, והיתה מוקדשת לר' משה יצחק העכט ע"ה מניו הייבען, שנפטר בערב שבת. בביאור ארוך ומקיף התייחס כ"ק אדמו"ר שליט"א ליום הפטירה – ערב שבת ("מת בערב שבת סימן יפה לו"), ואח"כ למד הוראה משמותיו של הנפטר ע"ה וכן מאופן הנהגתו עד לימיו האחרונים.

אחרי השיחה שרו "כי אלקים יושיע ציון" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה מפעם לפעם בתנועות נמרצות ביותר בידיו הק', וכן עודד לעבר האורחים שיחיו.

במהלך השירה ענה "לחיים" במיוחד לבני משפחתו (יבדל"ח) של הנפטר, בנו ר' יהושע וחתניו שיחיו, ואחיו ר' אברהם שי' (נשיא איגוד הרבנים).

שיחה ג' ארכה כ-10 דקות ובאה כהמשך לשיחה הקודמת, ובה לימד כ"ק אדמו"ר שליט"א את הרמז משם משפחת הנפטר (כשמקדים שזהו על אף שבחב"ד "האָט מען זיך ניט געקאָכט אין סיפורים"⁵⁹ אלא דוקא בלימוד התורה בחב"ד וכו', אלא שנשיאי פולין למדו הוראות גם מסיפורים וכו') – "העכט" שהוא שמו של דג טורף⁶⁰.

אח"כ העלה הצעה מיוחדת לעשות קובץ חידושי תורה עד ה"שלושים" למזכרת נצח מאלו שלמדו ולומדים במוסדות שהוא ניהל ומבני משפחתו וקרוביו, ובקובץ יפורסמו גם שמות התורמים מכספם לענין זה ולהרחבת

61) בחלק מהיומנים העירו כאן שבשנת תשכ"ט נסעה הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה לבקר במוסדות של הנפטר הנ"ל.

62) ע"פ א' היומנים היו 13 בקבוקים.

59) = "לא התעסקו בלהט בסיפורים".

60) הוא הנקרא זאב המים (ראה קצושו"ע סמ"ו סמ"ג).

עם צאת השבת סגרו את ביהכ"נ הגדול והחלו ההכנות לסעודת ה"מלוה מלכה" המיוחדת - "קבלת פנים למשיח צדקנו, לזירוז הגאולה" שאורגנה ע"י נשי ובנות חב"ד.

החל מהשעה 8:30 לערך התחיל ביהכ"נ להתמלא בקהל גדול של נשים ובנות שמילאו את כל האולם למטה וגם את העזרת נשים.

הביהכ"נ הי' מסודר יפה; השולחנות נערכו לסעודה חגיגית בבשר ודגים וכו' והקירות עוטרו בשלטים - על קיר הדרומי: "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו" ובהמשך לזה: "וטובל בשמן רגליו". על קיר המערבי: "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו" ומתחתיו: "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים".

בשעה 9:00 לערך התחילה התוכנית - באמצע ואחרי סעודת ה"מלוה מלכה". המנחה היתה גב' מרים תחי' סברדלוב, והנואמות היו: גב' כהן תחי', תלמידה אחת, ואח"כ ר' י.כ., חבר הבד"ץ הרב יהודה קלמן מארלאו שליט"א, הרב חיים שי' גוטניק, ר' יהודה לייב שי' אלטיין שמסר "חזרה" מההתוועדות, הרב מנחם מענדל שי' גלובסקי, הרב יצחק דוד שי' גרונו ור' שלמה שי' קונין שדיבר בשידור חי מרוסי'. אח"כ בירך הרב חיים שי' גוטניק ברכת כהנים, ולאחר מכן נאמה גב' אשכנזי תחי'.

במהלך הכינוס הודיעו שפונים כעת לכ"ק אדמו"ר שליט"א בבקשה להשתתף בכינוס, אלא שבסוף הסתפקו "רק" במענהו המיוחד, שנקודתו - שהכיוון והדגש צריכים להיות על מעשה בפועל. כמו"כ יצויין שעיקר הדגש של הערב

בזה עתה יש בכחה בודאי ובודאי שזה לא יהי' באופן של יום הילולא, מתוך הבקשה שיקויים היעוד "והקיצו ורננו שוכני עפר", מכיון שעד אז נזכה לביאת משיח צדקנו וכו'. לאחר מכן הזכיר ע"ד אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35 לערך, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נעמד לתפילת מנחה. הקהל החל לנגן "מהרה ישמע" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה, במיוחד לעבר הרב חיים שי' גוטניק ולד"ר רזניק שי'.

ב"שים שלום" ניגנו וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בשתי ידיו הק' על הסטנדר.

בסיום התפילה הכריזו על תפילת מעריב בשעה 5:30, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 3:55 לערך כשמעודד את השירה, ולהרב אברהם שי' העכט עודד כמה פעמים.

מיד אחרי ההתוועדות פנו רבים מהתמימים לבתי כנסיות שונים ברחבי העיר ניו יורק לפי תוכנית שנערכה מבעוד מועד ע"י הת' מ.מ. שי' פרידמן מטעם צא"ח המרכזית. כך זכו עוד יהודים רבים לשמוע בהקדם האפשרי את מה שדיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות, ואף הם הצטרפו אל ההכנות ליו"ד שבת.

• מוצאי שבת קודש •

בשעה 5:30 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בזא"ל הקטן למעלה. בכניסתו וביציאתו עודד את שירת הקהל "עס קומט שוין די גאולה", ולפני שנכנס לחדרו הק' בירך נוסע לדרכו.

חלוקת הדולרים

לתפילת מעריב בזאָל הקטן למעלה.
בצאתו בירך נוסעים לדרכם.

בעקבות הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות השבת, ובהמשך לכינוס הנשים של אתמול, נתעוררו כמה מאנ"ש לערוך את סיום הרמב"ם הערב (סיום הלכות איסורי ביאה והתחלת הלכות מאכלות אסורות) במתכונת מכובדת ורחבה יותר בגו"ר. המארגן ר' מנחם שי' גרליצקי סידר רמקול שהוצמד לרכב שהסתובב בכל השכונה והכריז על הסעודה המיוחדת שתתקיים הערב ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לערוך התוועדות בר"ח שבט.

הסעודה היתה כיד המלך ועל מגשי ענק מיוחדים הוגשו כמה מודלים מוקטנים של הלויתן דלע"ל. הנואמים עמדו על גבי בימת התוועדות.

הנחה ר' יקותיאל שי' ראפ, שלאחרי החלק שלו בתוכנית הזמין את ר' משה שי' בוגומילסקי שהשמיע רמזים נפלאים בסיום ההלכות ברמב"ם, להנאת קהל השומעים.

את ההלכות הבאות פתח ר' לוי יצחק שי' שפירא, ואח"כ נשא דברי התעוררות המשפיע ר' אליהו חיים שי' רויטבלט.

אחריו עלה ונשא את דבריו הרב

הי' – קבלת פניו של כ"ק אדמו"ר שליט"א כמלך המשיח, ובמהלכה קיבלו כולן יחד את מלכותו בהכרזה משולשת של "יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד".

הנואמים דיברו (רובם בשפת האנגלית) על גודל השעה וכו', על הפעולה שבסעודה זו להביא את משיח בפועל, ועוררו ע"ד הפעולות האחרונות בשלב הכי אחרון לפני ההתגלות בפועל ממש. ה"מלוה מלכה" הסתיימה קרוב לשעה 1:00 לפנות בוקר.

• יום ראשון, כ"ט טבת – ער"ח שבט •

תפילת שחרית היתה כרגיל, ובצאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים.

בשעה 1:22 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה בג"ע התחתון (כמידי יום ראשון בתקופה האחרונה). כשיצא מחדרו הק' נתן את הסיפור לחתן שעמד שם וכן נתן לו מטבע של ניקעל לצדקה, ואח"כ חילק מטבעות של ניקעל למשפחתו ולכל אלו שהיו שם.

כשניגש הרח"ק נתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א מטבע נוסף באומרו: "פֶּאָר עֲלִיית הַנְּשֵׁמָה" (הלה הוא גיסו של ר' משה יצחק העכט ז"ל), והתעניין האם המשפחה האבלה ל"ע כבר נסעה לביתה בניו הייבען⁶³.

כמה דקות אחרי מנחה, בשעה 1:55, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלוקת הדולרים לצדקה שנמשכה עד 5:56, ומספר דקות לאחר שנסתיימה נכנס

63 ע"פ א' היומנים שאל את א' הנוכחים האם נסע לניו הייבען, והלה ענה שעדיין לא.

לאחר מכן המשיכו אנ"ש בהתוועדות חסידית, ומאוחר יותר המשיך ר' שמואל שי' לו מלונדון והתוועד עם התמימים שי'.

הוא סיפר בקשר לז' מצוות בני נח שהזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות - על סטודנט יהודי שהתקרב ליהדות, והסתפק אם מוטל עליו להשפיע קודם על חבריו היהודים הלומדים איתו בקולג' או על אלה הנוכרים, להבדיל, במצוות השייכות אליהם, ואת שאלתו הציע לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א ביחידות. כ"ק אדמו"ר שליט"א ענהו: "עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמין".

עוד סיפר הנ"ל: בימי מלחמת המפרץ ניגש אל יהודי הנושא תפקיד גבוה במשרדי ממשלת אנגלי' - עמיתו לעבודה, והחל לספר לו עד כמה הוא חש רחמים על עם ישראל הסובל כעת בארץ הקודש. היהודי השיבו כי אין צורך ברחמנותו היות וכ"ק אדמו"ר שליט"א כבר הבטיח שארץ ישראל היא המקום הבטוח ביותר בעולם. הגיב הלה: האם לדעתך, כאן, במשרדי ממשלת אנגלי' לא יותר בטוח מאשר בא"י?!

הוא לא זכה לתגובה, אך לא חלפה שעה מרגע קיום השיחה הנ"ל, וקול התפוצצות עזה החריד את כל קומות הבנין. התברר כי ארגון טרור מסויים הפועל באנגלי' הי' אחראי לפשע, ובכל אופן רק בקושי רב עלה בידי עשרות העובדים למלט את נפשם מן הבנין המפוצץ!

א' מאנ"ש שי' הוסיף וסיפר על מענה מעניין של כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטודנט שהתקרב ליהדות ושאל את

מנחם מענדל שי' גלובסקי, חבר ועד רבני חב"ד באה"ק. הוא עמד בדבריו על המאמר "באתי לגני" בו נאמר כי משה שהוא השביעי הוריד את השכינה למטה בארץ, בביהמ"ק הגשמי. הוא המחיש כיצד כ"ק אדמו"ר שליט"א כיום הביא את גילוי התלות וההדדיות שבין רוחניות לגשמיות לשיא חסר תקדים, כשאת כל בעי' ב"גשמיכם בעתם" מקשר כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"בחוקותי תלכו", לחסרון בכשרות המזוזות וכיו"ב, גם כשהדברים נוגעים לחיי הנפש, וזאת בפשטות כל כך כאילו הקשר מוחשי ונראה לעיני בשר.

הדובר הבא הי' חבר ה"ועד להפצת שיחות" ר' יהודה לייב שי' אלטיין. העוצמה שבנאומו כבשה את כל השומעים, וכקודמו לא השתמש בהכרזות מפוצצות ורק חזר בפשטות על כמה ביטויים של כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרונה בדבר הקריבה הגדולה של הגאולה, ושנותר רק לפקוח את העיניים.

הוא אמר כי אם כ"ק אדמו"ר שליט"א אומר היום בהתוועדות כי הכל מוכן והשולחן ערוך לסעודה דלע"ל, וממשיך תיכף ומדגיש שמדובר כמובן בסעודה גשמית, הרי שיש לבחון מחדש את התייחסותנו לביטוי החוזר ונשנה בשיחות הקודש האחרונות כי נותר רק לפקוח את העיניים. אי אפשר להתכחש למשמעות הברורה של ביטויים אלו האומרים מפורשות כי בעיניים פקוחות יש לראות גאולה ומשיח בשער.

ממונטריאול הגיע במיוחד ר' יוסף יצחק שי' פאריז, והוזמן אל הרמקול לעורר ע"ד תוספת חתימות על פ"נ של ביטול והתקשרות לנשיא דורנו וקבלת מלכותו כאמצעי להחשת ההתגלות.

בסיום הלויית ר' משה יצחק העכט, כ"ז טבת

כ"ק אדמו"ר שליט"א ביחידות כיצד עליו להשפיע על אביו הגביר למען יתקרב אף הוא. מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' שלא יתעסק כלל עם אביו בענין זה!

הנער המשיך לבקש על נפש אביו וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר ששתי אפשרויות לפניו: א. לגשת ליהודי שומר תומ"צ שהוא גביר גדול יותר מאביו שינסה להשפיע; ב. לנסות להשפיע על ידי יהודי הנמצא באותו עסק יחד עם אביו, אבל שהוא לא ינסה.

עוד סיפר על סטודנט ששב ליהדות וחפץ לעזוב את האוניברסיטה ולעבור לשיבה - מול התנגדותם העזה של הוריו. כ"ק אדמו"ר שליט"א פסק שעליו להמשיך בינתיים באוניברסיטה, אך הבחור לא השתכנע ולבסוף בחר למקום לימודיו את ה"שיבה-יוניברסטי" ע"מ לשלב תורה עם דרך ארץ. סיומו העצוב של הסיפור הוא כי דוקא שם לא החזיק מעמד וחזר לאורח חייו הקודם.

חודש שבט

שליט"א למקוה וחזר כעבור כ-45 דקות.

שיעור חדש ומיוחד נוסד היום ב-770. השיעור הוא לכהנים "בלבד", והוא נלמד בהלכות העוסקות בעבודת הכהנים בביהמ"ק. נוסף על היות שיעור זה חלק מלימוד ענייני גאולה ומשיח, הרי הוא גם כהכנה ו"כוננות" לעבודה בביהמ"ק שיתגלה תומ"י ממש. קדם לשיעור פירסום במודעות מושכות עין שנתלו על כל כותלי ביהכ"נ, ומהשעה 2:30 עד 3:30 ישבו יחד כשני מנינים מאנ"ש והתמימים ולמדו בחיות. נותר רק לקוות ש"מהם יראו וכן יעשו רבים" בכל רחבי תבל, דבר שיהווה בודאי צעד ממשי לזירוז הגאולה, ויגרום נח"ר לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

לאוהל נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 3:30, וכשיצא חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולאילו שעמדו שם.

אחרי שנכנס למכונת פתח את ספר הרמב"ם, וכעבור רגע ביקש את ה"מענה לשון" והנהג הוציא את הקונטרס מחבילת הפ"נים ונתנו לכ"ק אדמו"ר שליט"א. כ"ק אדמו"ר שליט"א עלעל בו מעט, ואחר הניחו על אדן החלון. לעומדים בצידי הדרך סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלום.

מהאוהל חזר בשעה 6:25 לערך, ולאחרי כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. עקב תקלה במעלית, ירד ועלה כ"ק אדמו"ר שליט"א במדרגות הפנימיות.

לפני קדיש בתרא שבסיום מעריב סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלוקת דולרים. לקראת סוף הקדיש החל לרדת

• יום שני, א' שבט –

ראש חודש

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך, וכרגיל בר"ח, ה' בידו הק' רק הסידור ולא התהילים.

בניגונים בהלל עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר.

בקריה"ת, כשהלך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעלי (רביעי), לקח עמו את הסידור והניחו על הבימה לימין הס"ת. אחרי הגבהה וגלילה נישק את הס"ת ע"י הטלית, והלך אחרי הס"ת עד ארון הקודש ואחרי הכנסת הס"ת לארון הקודש המשיך לסובב את בימת הקריאה (לא נגע בפרוכת) ויצא מביהכ"נ כשאומר "אשרי" ו"ובא לציון".

כעבור כ-20 דקות נכנס לתפילת מוסף עם הסידור והתהילים, וכשעלה על הבימה עודד את השירה כרגיל.

אחרי התפילה הכריז הגבאי שמנחה יתפללו "כשהיו מוכנים", כלומר שכ"ק אדמו"ר שליט"א נוסע לאוהל. יש להעיר שנסיעה לאוהל בר"ח הוא דבר שלא רגיל כלל!

בצאתו בירך נוסעים לדרכם, ביניהם ילד שכמה פעמים עודדו כ"ק אדמו"ר שליט"א בזמן שהותו כאן. הילד שר "ידן נצח" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודדו בתנועת ידו תוך כדי שמברך את הנוסעים.

בשעה 1:50 לערך נסע כ"ק אדמו"ר

1) ראה "מעשה מלך" (הוצאת תשע"ג) ע' 160. בעבר נסע שלש פעמים לאוהל בר"ח: ר"ח מנ"א ואדר"ח אלול תש"נ, ור"ח טבת תנש"א.

כשנכנס לביהכ"נ למטה, הכניס מטבעות לשתי קופות צדקה שעל השולחנות הצמודים ל"שביל", ולא עודד את השירה ("עס קומט שוין די גאולה") עד שעלה לבימתו.

בזמן הקדישים הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א וענה אחרי הילד הנ"ל.

בצאתו עודד את השירה, ולמעלה בירך נוסעים ונוסעות: **"פֶּאָרַט געזונטערהייט, זאָל זיין בשורות טובות, הצלחה רבה, בשורות טובות."**

תפילת מעריב היתה כרגיל.

• יום רביעי, ג' שבט •

אחרי תפילת שחרית בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסע לדרכו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס למנחה בשעה 3:15 לערך. כשיצא מג"ע התחתון חיפש מטבעות בכיסו, וכשלא מצא נתן הריל"ג לכ"ק אדמו"ר שליט"א כמה מטבעות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חילק מטבעות לילדים ואח"כ למבוגרים שעמדו שם. לא' הילדים שהמטבע נשמט מידי נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א מטבע נוסף.

בכניסתו לביהכ"נ שר הקהל "דידן נצח", אך כ"ק אדמו"ר שליט"א לא עודד מלבד פ"א בעת כניסתו - לעבר ילד קטן, פ"א באמצע ביהכ"נ, ופ"א בעלותו לבימה כשהסתובב כרגיל.

בסיום התפילה פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א, **בהפתעה גמורה**, לעבר מקום הרמקול כסימן לשיחה! במקום לא הי' רמקול ומיד הכינו את הסטנדר השני והניחו עליו (ללא מעמיד) את הרמקול שנמצא תמיד על עמוד התפילה.

מהבימה, וחילק לכאו"א שטר א' לצדקה. לכמה שביקשו ברכה איחל כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"ברכה והצלחה"** או: **"אמן"**. החלוקה ארכה כ-6 דקות, ובסיימה הכניס דולר א' לסידורו ויצא מביהכ"נ בשעה 6:55 כשמעודד את שירת "שובה ה" בידו הק'.

היום נכנסו החתימות שהתקבלו מאנ"ש שי' - בקשר להתעוררות על הגאולה - לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

• יום שלישי, ב' שבט •

בתפילת שחרית אמר הילד שגלוב שי' את הקדישים (על אמו ע"ה שהיום זה יום היארצייט), ובשעה שאמרם הביט עליו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בצאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים: **"פֶּאָרַט געזונטערהייט, זאָל זיין גוטע בשורות, הצלחה רבה"**.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת מנחה בשעה 3:15. כשיצא לג"ע התחתון נתן את הסידור לחתן שעמד שם, וכן נתן לו מטבעות לצדקה. כשיצא מג"ע התחתון חילק מטבעות לצדקה לילדים שעמדו שם ואח"כ התחיל ללכת לעבר המעלית, ומיד פנה וחילק גם לנשים שעמדו שם ולעוד ילד שלא קיבל לפני כן.

אח"כ הבחין כ"ק אדמו"ר שליט"א בא' התמימים שעמד בפניה ליד דלת המזכירות והצביע לעברו ואמר: **"בחור!"**, הלה ניגש וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו מטבע באומרו: **"אויף צדקה"**.

(2) = "סעו לבריאות, שיהיו בשו"ט, הצלחה רבה".

(3) = "לצדקה".

מודעה של ארגון "צבאות ה".

היום יצאה לאור השיחה מש"ק כשהיא מוגהת. הפתח דבר נושא את התאריך: "ר"ח שבט".

אופן חדש בהפצת המעיינות חוצה לגיל הרך הופק לאחרונה ב"ועד הנחות בלה"ק", ע"י הו"ל מידי שבוע "משולחן רבינו" - דף שבו נקודות קצרות מתומצתות מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בשבת (מהשיחה המוגהת), מעובדות לילדים בשפת האידיש.

בלילה התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים לכבוד סיום הלכות מאכלות אסורות והתחלת הלכות שחיטה ברמב"ם.

ראשית הושמעה שיחת הקודש שנאמרה כמה שעות קודם, אחרי תפילת מנחה. אחרי דברי קישור, בהסברת השייכות בין הסיום לפרשת השבוע ע"י המנחה ר' יקותיאל מנחם שי' ראפ, הוזמן גבאי ביהכ"ר' יהושע שי' פינסון לשאת את דבריו, וכדרכו דיבר בהתרגשות כיצד להתכונן לקראת יו"ד שבט הקרב ובא. בהמשך דבריו הזכיר ש"אחדות רעים" הוא היסוד והעיקר לכל ענין החסידות, אך זה - כהתבטאותו - "לא יוצא מהשרוול" ודרושה יגיעה לכך.

אח"כ הוזמן הרב יצחק דוד שי' גרונר מאוסטרלי' לסיים את ההלכות. כהקדמה לסיום ביקש לספר סיפור מכ"ק אדמו"ר שליט"א מהתקופה שבה למד ב-770.

הי זה באחד הלילות הראשונים של חג הסוכות בשנת תש"ג. כאשר ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מסוכת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ (בקומה השני' של 770) ופנה לביתו, פגש בקבוצה של כתריסר

אחרי סיום הקדיש והכרזת הגבאי, פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה שארכה 14 וחצי דקות.

תוכן השיחה ה' ע"ד ההכנות ליו"ד שבט הבעל"ט שכעת כבר נכנסנו תוך שבוע ליו"ד שבט, וההוראה - לעשות התוועדויות ביום יו"ד שבט ובשבת שלפניו ושלאחריו וכן ללמוד מתורת נשיא דורנו. בהמשך היו מורא'דיקע אותיות ע"ד היות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעל יסורים גשמיים בדיבור וכיו"ב שהפריעו לו גם בהפצת החסידות, ואעפ"כ היתה הנהגתו באופן של שמחה, וקולו הק' נשנק מבכי (בכלל היתה ניכרת התרגשות במהלך השיחה).

אחרי השיחה ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א וחילק לכאו"א שני שטרות של דולר לצדקה. במשך החלוקה עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את שירת "שובה ה" בעוז, בתחילה בידו השמאלית ואח"כ בידו הימנית פ"א ושוב פ"א בידו השמאלית (להעיר שזהו דבר לא רגיל בעת חלוקת דולרים אחרי תפילות).

לר' שלום ישראל שי' חדקוב נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א גם עבור אביו הרחמ"א שי' (הנכנס הלילה לעשור העשירי בחייו לאויש"ט).

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני שטרות לסידור, והאזין להכרזת הגבאי אודות התוועדות הלילה לכבוד סיום הרמב"ם וההכנות ליו"ד שבט (ובאמצע נתן דולרים לעוד א' שהגיע). עם סיום ההכרזה, בשעה 3:53, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד בידו הק' את שירת "שובה ה". למעלה בירך נוסעים לדרך.

בצאתו מתפילת מעריב הביט לעבר

מכל צד להאזין "לשלות" ולפנינה אחת מהתקופה הראשונה בארה"ב בשנות ה'ש"ת-תש"י, עלי' שוחחו השניים שזכו להיות – עכ"פ בחלק מהתקופה – בד' אמות אלו.

מיום היווסדה של ליובאוויטש לא הי' גילוי אור כמו בזמננו זה – אמר הרב גרונר, מי ראה כזאת שכל הציבור זוכה להתפלל עם כ"ק אדמו"ר שליט"א ג"פ בכל יום?

בתקופה שלפני תש"י נדיר הי' לראות את הרבי (הקודם), לפעמים הי' מן הנמנע לראותו במשך חודשים! פעם אמר אחד מחשובי אנ"ש לתלמידי התמימים שהשתוקקו לראות את הרבי, שבש"ק אחר מנחה, יבואו למעלה (לדירתו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ) ל"עלינו" וקדיש, ואז יפתח להם את הדלת כדי שיוכלו לראות את הרבי אומר קדיש במנין מצומצם.

וכך הווה. הם זכו לראות את הרבי, שהי' חבוש שטריימל, אומר את הקדיש שלאחר "עלינו", ואח"כ סגרו את הדלת.

הרי אנו שזכינו לראות, ורואים ב"ה כל יום את כ"ק אדמו"ר שליט"א ומקבלים ברכות והשפעות לאין שיעור, חובה עלינו "לשלם" על כך ("אֶפְצָאֲלֶנּוּ") ולא שיהי' זה כ"נהמא דכיסופא" אלא לגרום נח"ר לכ"ק אדמו"ר שליט"א ונח"ר היא לא מה שאנו מפרשים מהי נח"ר, אלא מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א רוצה מכאור"א מאתנו.

זמן רב עוד עמדו התמימים ואנ"ש ושוחחו אודות התוועדות פעילה זו שרישומה ניכר על פני כולם.

בחורים. כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש אליהם, ובהצביעו על כאור"א מהם אמר (כפי שהי' נוהג אז לקרוא לתמימים בשם "איר"): "איר און איר און איר" (ביניהם הי' הרב גרונר), הרבי רוצה "אז איר זאָלט קענען לערנען"⁵, שתהיו לומדים!

התוכן, הסביר הרב גרונר: על התמימים להוסיף ולנצל כל זמן פנוי ללימוד התורה, וכמו"כ רואים במוחש עד כמה מסייע הלימוד כשיוצאים לשליחות.

הרב גרונר סיים את ההלכות, ולהנאת הקהל פלפל בקצרה בהלכות האחרונות בענין "קטן שאכל א' ממאכלות אסורות", וכרגיל "שבה" את לב הקהל בסגנונו המיוחד. בין הדברים הביא דיוק נפלא בשו"ע אדה"ז בענין "קטן שעשה מלאכה בשבת" המוסגר בחצע"ג.

בהמשך לזה פנה לתמימים בהצעה שלטובתם, אם רוצים הם להבין את עמקות הדברים בכל מילה ומילה בשו"ע אדה"ז, צריך ללמוד את הענין מהגמרא, ראשונים, טור, ב"י, ואח"כ בשו"ע אדה"ז, ורק אז אפשר להבחין בעמקות הנפלאה הטמונה בדבריו הק'.

מענין לענין, בסדר מסודר, הגיע הרב גרונר לענין ההכנה לקראת יו"ד שבט הקרב ובא, "קבלת עול מלכות" – כמבואר במאמרי ר"ה – זוהי הנקודה בה אנו צריכים לעסוק בימים אלו.

כאן הסתיים החלק הרשמי, הרב גרונר נותר לשבת להתוועדות ואליו הצטרף ר' דוד שי' רסקין. יחד התוועדו עם קבוצת תמימים ואנ"ש שסבבו אותם

(4) = "אתם ואתם ואתם".

(5) = "שתוכלו ללמוד".

חיים הכהן שי' גוטניק מאוסטרלי
בשעה 12:15 לערך.

המכונית עם הארון הגיע בשעה
הנ"ל, ובשעה 12:24 יצא כ"ק אדמו"ר
שליט"א מהדלת הצדדית (בה יוצא
ונכנס בד"כ). כ"ק אדמו"ר שליט"א
הי' לבוש במעיל, וידו השמאלית בכיס
המעיל. בחוץ נשבה רוח ועם צאתו
סגר כ"ק אדמו"ר שליט"א את הכפתור
התחתון של המעיל וכן הידק את
המגבעת על ראשו הק'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ירד לכביש
השירות והסתכל במבט חזק על הרב
חיים שי' גוטניק (שעמד ג"כ מאחורי
המכונית לצדו השמאלי), והתחיל ללכת
אחרי המכונית (שבה הארון) באיטיות
ובפנים רציניות, תוך שמרחש בשפתיו
הק'. כ"ק אדמו"ר שליט"א עבר את
קינגסטון והלך עוד יותר מהמקום הרגיל
(כמעט עד לבנין "כולל חב"ד" - מספר
806), ונעצר וניגש הצידה (בין הרכבים
החונים) והסתכל על כל המכוניות
שעברו במבט חודר, והכניס את ידו
הימנית לכיס.

אחרי שעברו כל המכוניות, ניגש
כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמצע הכביש
והסתכל לכיוון המכוניות והמשיך
לעמוד לכמה דקות, כשמביט במבט
מיוחד.

בהלוויית הרבנית גוטניק

• יום חמישי, ד' שבט •

תפילת שחרית היתה כרגיל.

בשעה 1:15 לערך נסע כ"ק אדמו"ר
שליט"א למקוה.

לאוהל נסע בשעה 2:45 לערך
(מוקדם מהרגיל לאחרונה), וכשיצא
חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולאילו
שעמדו שם.

מהאוהל חזר בשעה 5:20 לערך (ג"כ
מוקדם מהרגיל), וכעבור כמה דקות
נכנס לתפילות מנחה ומעריב, כשלפני
כן מודיע על חלוקת דולרים אחרי
התפילה.

אחרי מעריב ירד וחילק לכאו"א
דולר א' לצדקה למשך כמה דקות.
לכו"כ מהעוברים חייך, ולר' חיים יצחק
("הערי") שי' שפיגל נתן דולר נוסף.

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר
שליט"א דולר א' לסידור, אח"כ חילק
לעוד כמה שהגיעו זה עתה והכניס עוד
דולר לסידור. לאחר מכן ניגש כרגיל
לנגוע בפרוכת, וכשהסתובב לצאת
מביהכ"נ - הגיע במרוצה עוד א' שלא
קיבל עדיין, וכ"ק אדמו"ר שליט"א
הוציא את א' הדולרים מהסידור ונתנו
לו בחיוך רחב, ואח"כ הסתובב ועודד את
השירה לעברו והמשיך לעודד בצאתו,
וכן למעלה עודד את שירת הילדים.

• יום שישי, ה' שבט •

תפילת שחרית היתה כרגיל, ובצאתו
עודד את השירה.

נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א ייצא
להלווי' של הרבנית שושנה רייזל גוטניק
ע"ה, אשתו של - יבלח"ט - הרב שניאור

"לכה דודי" ניגנו בניגון "כי הנה כחומר", ובהמשך – בניגון "יחי אדוננו". כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כרגיל בידו הק' על הסטנדר, ובפרט בסיום שאז עודד כו"כ פעמים והשירה נמשכה זמן מה.

בקדיש-יתום שלפני "כגונא" הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א והסתכל במבט מיוחד על האחים גוטניק שי' שאמרו קדיש, ואח"כ הסתובב לגמרי לאחוריו (כבסיומי התפילות) כמחפש מישהו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד לשמו"ע ב"ופרוש עלינו" (כמנהגו לאחרונה – מאז ליל ש"ק פ' ויחי).

גם בקדישים שבסיום התפילה הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א כנ"ל.

בסיום התפילה אמר: "גוט שבת" לעבר הקהל, ויצא בעידוד השירה. בדרכו עודד במיוחד לעבר הרב יוסף שי' העכט, המשיך ללכת מעט ושוב פנה אליו ועודד בידו הק' לעברו.

בצאתו מהזאָל הושיט ילד לכ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו לשלום, וכ"ק אדמו"ר שליט"א החזיר לו ועודדו, וכמו"כ הביט לעבר מודעה על שיעור לכהנים שיתקיים השבוע בעז"ה.

• יום שבת קודש פרשת בא, •

• ו' שבט •

לפני התפילה (וכן לאחר) התקיימו מנינים רבים לקריאת התורה, בהתאם למנהג מתקנת כ"ק אדמו"ר שליט"א שכל אחד יעלה לתורה בשבת שלפני

אח"כ פנה לימינו, עלה על המדרכה והלך בחזרה, חצה את הכביש והלך על המדרכה (בין מחיצות העץ של הבני' והגדר שליד הכביש, ובכניסות – שבהם נכנסים לביהכ"נ למטה – הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על הבניה), עד שהגיע לכניסה של החני', ואז פנה לשמאלו והלך עד הדלת הצדדית שבצדה הי' מונח ספל (של כסף) מלא מים על כסא. כ"ק אדמו"ר שליט"א הגבי' את הספל בימינו והעבירו לשמאלו ונטל ידיו הק' ו"פ לסירוגין על הרצפה לצד ימין, ואח"כ השמיט את הספל מידו הק' על צדו על הכסא וניער את ידיו, הביט על המזוזה ונכנס פנימה בשעה 12:37 לערך. בהלווי' השתתף קהל רב.

בשעה 3:15 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה כשמעודד את שירת "עס קומט שוין די גאולה". כשעלה על הבימה עודד אך לא הסתובב כרגיל.

בסיום התפילה סימן לחלוקת דולרים, ואחרי הכרזת הגבאי על קבלת שבת לשעה 5:15, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א וחילק לכאו"א שני דולרים לצדקה במשך כמה דקות. למשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג נתן עוד שני דולרים (כרגיל).

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני שטרות לסידורו (שעדיין נשאר בו הדולר מפעם שעברה), ויצא מביהכ"נ בשעה 3:34 כשמעודד את שירת "שובה ה" בידו הק'.

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:20.

יו"ד שבט.

הגשמיות.

בסיום השיחה איחל כ"ק אדמו"ר שליט"א שבעמדנו לפני "העשירי יהי' קודש", נזכה לגאולה העשירית דלע"ל, והוסיף כי לפי תורת החסידות מובן שבכחם של ישראל לפעול את כל זה בהיותם נשמות בגופים מתוך חיים בריאים הן בנפש והן בגוף ועד ששניהם נעשים דבר אחד, כמשפיע ומקבל שמתאחדים זע"ז, כשם שמצינו שהקב"ה, המשפיע, נקרא "שושן עמק איומה", וכנס"י, המקבל, נקראת "שושנה", והמשיך ואיחל כי תיכף ומיד יקיצו ורננו כל שוכני עפר וכל החיים יזכו מיד לגאולה שלימה וימשיכו לחיות בחיי נצח. [רבים ראו בדברים אלו קשר למאורע המצער בפטירת הרבנית שושנה רייזל גוטניק ע"ה].

אחרי השיחה שרו "שובה ה' עד מתי" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כמה פעמים, ובאמצע עודד בחוזק. כן עודד לעבר הרב יוסף שי' העכט (רבה של אילת).

שיחה ב' ארכה כ-12 דקות ובה הזכיר ע"ד "בשלח פרעה את העם בזמננו - שגם במדינה ההיא שהכל הי' סגור ומסוגר, הרי שעתה לא רק **וּזְאָס מ'עַרְלוֹיבֵט זײ אַרויס צו גײן, נאַר מ'איז זײ מסייע**" וכו'. את השיחה סיים במילים: "תיכף ומיד ממש ממש".

אחרי השיחה שרו "שישו ושמחו בשמחת הגאולה", ואח"כ הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לש"ץ לנגן "שיבנה ביהמ"ק" ועודד את השירה בידו הק'. באמצע הורה בחיזוק לרב שלום דובער שי' ליפשיץ לומר "לחיים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 לערך.

ב"ממקומך" שרו את ניגון "הבינוני", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כרגיל בידו הק' על הסטנדר.

בקדיש שלאחרי "שיר של יום" הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א והביט על האחים גוטניק (כבליל ש"ק), וכן הביט כשא' מהאחים הנ"ל אמר את הקדיש אחרי קריה"ת.

בחזרת הש"ץ של מוסף ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות בשעה 1:40 לערך, כשמעודד את שירת הקהל עד הגיעו למקומו.

הבקבוק ממנו מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א הוא עדיין הבקבוק הגדול יותר מקודמו - הבקבוקון שהי' עד ש"פ ויחי.

אחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" שרו "עס קומט שוין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' כו"כ פעמים. באמצע הניגון נתן חתיכת מזונות לילדי שארף שי'.

שיחה א' ארכה כ-20 דקות, ותוכנה הי' אודות ביאור מאמר הזהר "דמיני' אתפריעו כל נהורין" ואודות התמי' כיצד יכולה להיות ירידה כה גדולה כשנמצאים ממש בסוף הגלות, והתבטא שהגאולה היתה צריכה לבוא מזמן, אלא שמאיזו סיבה שאינה מובנת כלל וכלל - הדבר התעכב עד עתה, ועכ"פ עתה - תבוא. בהמשך התבטא שפתיחת ה"עיניים הרוחניות" כבר ישנה אצל כאו"א מישראל, וחסירה רק "פתיחת העיניים" לראות ענין זה גם בעיני בשר

(7) = "שמתירים להם לצאת, אלא מסייעים להם".

עמו תומ"י, ושוב היו ברכות נפלאות על חיים בריאים כנשמות בגופים וכו'.

אחרי השיחה שרו ניגון שמח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק.

שיחה ה' ארכה כ-7 דקות, ותוכנה אודות מסירות נפשו של נשיא דורנו לכאו"א מבנ"י כולל נשים וטף וזה שקבלם בפנים שמחות. בהמשך הזכיר על החלטות טובות וחלוקת המשקה, כשמתבטא שמהעלי ממטה למעלה של אלו שהכינו את קנקני המשקה נבוא כולנו לעלות "עם ענני שמיא" מהגלות לגאולה. את השיחה סיים במילים: **"תיכף ומיד ממש, והוא העיקר"**.

אחרי השיחה טעם כ"ק אדמו"ר שליט"א מה"מזונות". הריל"ג העמיד 10 בקבוקים, והסדר בחלוקת המשקה היתה כרגיל.

מקבלי המשקה היו: הגבאים ר' יהושע שי' פינסון ור' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ – עבור התועדות ביו"ד שבט; הרב מנחם מענדל שי' גלובסקי – עבור התועדות יו"ד שבט ברחובות; ר' יוסף יצחק שי' כצמן – עבור התועדות יו"ד שבט בלנינגרד; הר' פוקס שי' – עבור הגמ"ח; ר' חיים יצחק ("הערי") שי' שפיגל – עבור התועדות יו"ד שבט בספינה; ר' אהרן שי' אחיאשווילי – עבור כינוס לעולי גרוזי' בקווינס; ר' א.ח.ד. שי' גודלשמיד – עבור בית חב"ד במנהטן; הת' לוי יצחק שי' אדרעי – עבור כינוס בוגרים ארצי של "בית ספר למלאכה" בכפ"ח; ר' שמואל שי' ליפשיץ – עבור התועדות בפלורידה; ור' מנחם נחום שי' גרליצקי – עבור סיומי הרמב"ם.

בסיום החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר

שיחה ג' ארכה כ-10 דקות, ותוכנה הי' אודות ההכנות ליום ההילולא, ואמר שכ"א יחליט על פעולות המתאימות לענינו. באמצע הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהכל כבר מוכן לגאולה, **"די העכסטע צייט" בלשון העולם** שיבוא כבר הגאולה, והאריך ע"ד ש"העכסט" מורה על דרגא נעלית וכו' ועד שזה נמשך גם בזמן בגשמיות, וגם ההחלטות יהיו **"אויפן העכסטן אופן"** וכו'. את השיחה סיים במילים: **"ה' ימלוך לעולם ועד"**.

אחרי השיחה שרו את מארש ר"ח כסלו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים.

שיחה ד' ארכה כ-10 דקות, ובה דיבר אודות הקביעות של יו"ד שבט בשנה זו ביום הרביעי, שבו ניתלו המאורות בת' ואח"כ נטלו בט' (ע"י המאורע הידוע), שמורה על דור התשיעי בו נמצאים עכשיו כיון שבגאולה יהי' הדור העשירי.

באמצע הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות נש"ק שמדליקות כל **"אשה ובת"** כלשון העולם, ובהמשך לזה שאפילו אם היא כבר נמצאת בעולם האמת הבנות והבנים ממשיכים את דרכה, וכשאומרים קדיש וגם כשעושים תומ"צ שזה חלק מהחינוך שחינכה אותם, נתעלה הנשמה, ועי"ז היא בחיים בעוה"ז כפשוטו. [כנראה שזהו בקשר לפטירת הרבנית גוטניק ע"ה].

בין הדברים התבטא שמכיון שנשיא דורנו התמסר לכל אנשי דורו, לכל נשי דורו ולכל טף דורו, הרי כשיקויים "הקיצו ורננו שוכני עפר" קמים הם יחד

(8) זמן השיא.

(9) "באופן הכי נעלה".

אחרי התפילה, בשעת ההבדלה, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר המבדיל. אח"כ הסתובב מעט, סקר את הקהל והביט על השעון.

בצאתו עודד את השירה, וכן עודד לעבר המזכיר הריב"ק שי' לפני שנכנס לחדרו בירך נוסעים לדרכם.

• יום ראשון, ז' שבט •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:15 לערך.

בשעה 1:45 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה בג"ע התחתון (הפעם לא הי' חתן, ובמילא לא חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א מטבעות לצדקה לפני התפילה), וכמה דקות לאחר התפילה התחילה חלוקת הדולרים לצדקה.

החלוקה ארכה מהשעה 2:06 עד השעה 6:09.

חלוקת הדולרים

בשעה 7:05 נכנס לתפילת מעריב בזא"ל הקטן למעלה, ועודד את השירה בידו הק' לימינו פעמיים, בעמדו ליד הסטנדר. בצאתו בירך נוסעים ליד פתח ג"ע התחתון.

שליט"א לשיר את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל ועודד את השירה מפעם לפעם, וכן לעבר הרב יוסף שי' העכט. באמצע טעם מה"מזונות". בהמשך פנה לר' משה שי' קוטלרסקי והורה לו לומר "לחיים"¹⁰.

אח"כ הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:20 לערך.

[כמה אורחים נכחו בעת ההתוועדות, וביניהם: ד"ר יצחק שי' דוד - יועץ ראש הממשלה לעניני תפוצות, וכתב מה"ניו יורק טיימס"].

כשניגנו ב"שים שלום" שבתפילת מנחה, עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בב' ידיו הק', והביט על הקהל ואל האחים גוטניק שי'. גם בעת הקדישים הביט לעבר האחים הנ"ל שאמרו קדיש (כבשאר תפילות השבת).

הכריזו תפילת מעריב לשעה 5:35, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 3:45 לערך כשמעודד את השירה.

• מוצאי שבת קודש •

בשעה 5:35 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בזא"ל הקטן למעלה כשמעודד את שירת "דין נצח", והפעם (שלא כרגיל) - גם לאחר שנעמד על יד הסטנדר המשיך לעודד מעט כששירת הקהל מתגברת מרגע לרגע, אך מיד החלו בתפילה כשלפנ"ז הביט לעבר השעון.

10 ע"פ א' היומנים הביט על ר' משה שי' קוטלרסקי שאמר "לחיים", וסימן שיאמר על כוס גדולה.

כרגיל לעודד את השירה (בתפילה זו כבר נראו ראשוני האורחים מערי השדה ואה"ק לקראת יו"ד שבט). גם בצאתו עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה.

לפני הצהריים נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א יחלק הערב קונטרס! תכונה מיוחדת ניכרה בקהל לקראת האירוע, הן בקרב האורחים הרבים שהגיעו - ביניהם שלוחים רבים ותלמידי התמימים שהגיעו מרחבי העולם, והן בקרב המקומיים. גם הרבה מהתמימים בישיבות הסמוכות מיהרו להגיע בעוד מועד, לאחר שנודע להם על החלוקה שתתקיים הלילה.

לפני שיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מג"ע התחתון לתפילת מנחה, נתן את הסידור לחתן וכן נתן לו מטבע לצדקה, וכשיצא מג"ע התחתון חילק צדקה לילדים והוריהם ולכל אלו שעמדו שם ונכנס למעלית.

לביהכ"נ נכנס בשעה 3:37 כשמעודד את שירת "יפרח בימיו" (הקהל הי' גדול בלעה"ר, ואירת יו"ד שבט כבר הורגשה בחלל האויר).

לפני קדיש בתרא סימן לחלוקת דולרים לצדקה, ואחרי הכרזת הגבאי על תפילת מעריב לשעה 7:00, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א וחילק לכאו"א דולר א' לצדקה במשך כ-10 דקות. שולחן החלוקה לא הי' במקום הרגיל, אלא קרוב יותר לארון הקודש (משום שבמקום הרגיל עמדו שולחנות).

לכו"כ מהעוברים חייך, ולכמה שאמרו לכ"ק אדמו"ר שליט"א ע"ד יום הולדתם איחל: "שנת הצלחה".

באמצע החלוקה, כשניגנו "שובה הי", עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את

• יום שני, ח' שבט •

בתפילת שחרית, אחרי קריה"ת, נגע כ"ק אדמו"ר שליט"א בפרוכת ונישק.

בשעה 1:35 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, וחזר לאחרי כשעה ו-5 דקות.

לאוהל נסע בשעה 2:45 לערך, וכשיצא חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולאילו שעמדו שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:15, ואחרי כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בעלותו לבימה עודד אך לא הסתובב.

במעריב קם כ"ק אדמו"ר שליט"א לשמו"ע לפני סיום "השכיבנו" (ולא כרגיל באיש"ר).

בצאתו עודד את שירת "עס קומט שוין די גאולה".

היום נתלו מודעות אודות ההתוועדות שתתקיים ביו"ד שבט מטעם גבאי ביהכ"נ.

היום יצא לאור קונטרס יו"ד שבט תשנ"ב, ובו מאמר ד"ה באתי לגני תשל"ב. תאריך הפתח דבר: "מוצש"ק פ' בא, ה'תשנ"ב".

• יום שלישי, ט' שבט •

היום פורסם מברק הברכה של כ"ק אדמו"ר שליט"א לקראת יו"ד שבט, וכן י"ל קונטרס מיוחד ובו משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א מש"פ וארא - ב' - על ר' משה יצחק העכט ז"ל. תאריך הפתח דבר: "עש"ק פ' בא, ה'תשנ"ב".

לתפילת שחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני השעה 10:00, והסתובב

אחרי התפילה ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לשולחן החלוקה, ובלקחו קונטרס אחד בידו הק' שאל את הריל"ג אודות א' מאנ"ש (שבתו ל"ע אינה בקו הבריאות) באם הוא נמצא, ואחרי שקראו לו והנ"ל עדיין לא הגיע - פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת קודש קצרה אודות הזמן שנמצאים עתה - בין יום שלישי שהוכפל בו "כי טוב" ליום רביעי שבו "נתלו המאורות", ואיחל שבקרוב ממש יהיו "שני מאורות הגדולים", ובפרט ע"י נתינת צדקה עתה. את השיחה סיים במילים: **"תיכף ומיד ממש"**.

אח"כ התחיל לחלק לכאו"א "קונטרס מאמרים תרפ"ב", הכולל שלשה מאמרים של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מראשית שנת תרפ"ב (ד"ה: "לדוד מזמור", "שיר המעלות ממעמקים" ו"כנשר יעיר קנו") - שנמצאו לאחרונה. תאריך הפתח דבר הוא: **"מוצש"ק פ' באה'תשנ"ב"**. הקונטרס מכיל 59 עמודים והוא בעטיפה בצבע אדום-ערמוני ובתוך נרתיק פלסטיק, יחד עם שני דולרים לצדקה.

בתחילה חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לאנשים שהיו בביהכ"נ, ואח"כ לנשים וכו'.

במשך החלוקה הי' כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתרוממות הרוח ("אויפגעלייגט") ופניו הק' האירו שלא כרגיל, וחיך לכמה מהעוברים, ובפרט לילדים רבים באופן מיוחד מאוד, וענה על בקשות ברכה של אחדים: **"אמן", "הצלחה רבה", "ברכה והצלחה", "רפואה שלימה" וכיו"ב**.

כשעבר ר' ראובן שי' דונין, חיך אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א חיוך רחב. כשעבר

השירה פ"א בב' ידיו הק' יחד!

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א דולר א' לסידורו, חילק לעוד כמה שלא קיבלו ולמזכירים, אח"כ הכניס שטר נוסף לסידורו (באופן שבלט הרבה מהסידור), ויצא מביהכ"נ בשעה 3:59 כשמעודד את שירת "שובה ה'" בידו הק'.

כבר משעות הצהריים הי' נראה קהל גדול ב-770, שתפסו מקומות לקראת תפילת מעריב והחלוקה, וביהכ"נ סודר כבר בצורה המיוחדת לך.

בשעה 7:02 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לביהכ"נ שהי' מלא מפה אל פה - ממש כבימי חודש תשרי, והלך (דרך השביל שנפלס בקושי רב) אל העמוד כשמעודד את שירת "שובה ה'". בסידורו הי' מונח קונטרס המאמרים החדש (בלי הפלסטיק), ומסביבו גומי. כ"ק אדמו"ר שליט"א נגע בפרוכת כרגיל, ומיד ניגש לעמוד התפילה שהוכן במיוחד ופתח בקול ב"והוא רחום".

בסוף "ואמונה כל זאת", סיים בקול רק את התיבות: "שירה בשמחה רבה ואמרו כולם", ואח"כ המשיך בקול: "מי כמכה וגו'" עד "גאל ישראל".

את הקדיש שלפני שמו"ע אמר מתוך דף הקדיש שבסוף הסידור.

בקדיש נתקבל שלאחרי שמו"ע פנה ב"עושה שלום" לשמאל, ימין ואמצע (כרגיל בשמו"ע), ושלא כרגיל בקדיש). בקדיש שלאחרי "עלינו" פנה לימין, שמאל, ימין ואמצע. אח"כ אמר משניות מ"נפל לתוכו", ובקדיש בתרא פנה ב"עושה שלום" לימין, שמאל ואמצע (כרגיל).

יעקבסון: "פֶּאָרְןִי צײַטונג"¹⁸; לר' אברהם שי' הולצברג; ולר' שמואל שי' לו.

בסיום החלוקה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א קונטרס א' (בנוסף על הקונטרס שכבר הי' בתוך הסידור מלפני התפילה – כנ"ל), והמשיך לחלק לעוד כו"כ שהגיעו, ואח"כ הכניס קונטרס נוסף לסידור, וחילק לעוד כמה שהגיעו ולמזכירים, וניגש לפרוכת.

אחרי שנגע בפרוכת (באמצעה קרוב לצד ימין, ולא בקצה ממש כרגיל) והסתובב, יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה בעוז, ולכל אורך הדרך נעצר כמה פעמים והמשיך לחלק עד הדלת של ביהכ"נ. בצאתו מהריבוע המתין שירימו דף קודש מהרצפה. כשעבר ליד הצלמים סימן לעברם כשואל האם כבר קיבלו. לפני שנכנס לג"ע התחתון שוב עודד את השירה.

החלוקה ארכה למעלה מ-3 שעות, מהשעה 7:20 עד השעה 10:31, וחילק למעלה מ-7,400 קונטרסים! לאלפי היהודים מכל החוגים ומכל רחבי העיר שנהרו ל-770 למרות הרוח הקרה שנשבה בעוז.

מיד לאחר מכן חזרו שני תמימים רבים את שתי ה"אותיות" הראשונות ממאמר ד"ה "באתי לגני", כפי המנהג.

במשך הלילה נכחו ב-770 צלמי טלוויזיה שעובדים ביחד עם מר יוסף מרדכי הלוי ("דז'ערי") שי' לוי (המגיש של מעמד "פרסומי ניסא" העולמי שהתקיים בנר ראשון של חנוכה השתא) על תוכנית בשביל יום הבהיר י"א ניסן הבעל"ט (וכן במשך היום למחרת).

(18) = "בשביל העיתון" [אָלגעמײַנער זשורנאַל].

הרב שאר ישוב שי' הכהן, חיין אליו כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכן חיין לעבר הצי"ר ר' ברוך שי' נחשון. כשעבר צ'ארלי, עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה לעברו כרגיל, וכן עודד לעבר א' הילדים שעבר, אף שלא בשעת שירה.

אף שבפעמים קודמות הקפיד כ"ק אדמו"ר שליט"א על כך שכ"א יקבל רק קונטרס או ספר אחד באומרו כי הם נועדו רק לאלו הנמצאים כאן, הרי שהפעם נתן מיוזמתו לכו"כ קונטרס נוסף באומרו משהו, ביניהם:

לרב עזרא שי' שוחאט: "פֶּאָרְןִי די שיבה אין לאַס אַנדזשעלעס, הצלחה רבה"¹¹; לר' שלום דובער שי' גורודצקי: "פֶּאָרְןִי טאַטן"¹²; לר' שלום דובער שי' פרידמן: "פֶּאָרְןִי גאַנץ מילאַנו"¹³; להרב גרשון מענדל שי' גרליק: "פֶּאָרְןִי מילאַנו"¹⁴; לר' שלום דובער שי' לוי (מאגודת חסידי חב"ד ברוסי): "פֶּאָרְןִי ספרים"¹⁵; לר' משה שי' ווינר: "פֶּאָרְןִי מאַמע"¹⁶; לר' בנימין שי' אלטהויז: "פֶּאָרְןִי די מאַמע"¹⁶; למשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג; לר' מרדכי הכהן שי' ריבקין – באומרו משהו; להת' מנחם מענדל שי' פעלער: "פֶּאָרְןִי טאַטן"¹²; לר' מאיר שי' זיילר: "פֶּאָרְןִי לאָרד"¹⁷; לר' שלום דובער שי' ליפשיץ (מראשי י"ד לאחים) אמר: "ברכה והצלחה"; לא' מהאחים קונין: "פֶּאָרְןִי טאַטן"¹²; לר' גרשון בער שי'

(11) = "בשביל הישיבה בלוס אנג'לס, הצלחה רבה".

(12) = "בשביל האבא".

(13) = "בשביל כל מילנו".

(14) = "בשביל מילנו".

(15) = "בשביל הספרים".

(16) = "בשביל האמא".

(17) = "בשביל לורד" [הכוונה למר ישראל שי' זיף, גביר נודע מאנגלי; ראה גם ר"ד ביחידות לגבירים ז' תשרי שנה זו (לעיל ח"א ע' 373)].

אנ"ש יפעלו במרץ, ויטכסו עצה באיזה אופן לפעול.

ר' יצחק שי' שפרינגר (משגיח ומשפיע בישיבת תות"ל המרכזית - 770) אף הוא המשיך בנושא זה ואמר, שכיון שנמצאים ו"חיים" עם פרשיות התורה בענין הגאולה הראשונה, כך צריך להיות גם עתה, שהרי נמצאים כבר ממש בסיום, והכל כבר נשלם. כמו"כ דיבר על הניסים שהיו בבריה"מ אודותם דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בש"ק האחרונה, ועורר את אנ"ש והתמימים להתחזק בענין קבלת המלכות.

המנחה הודה להנ"ל על דבריו החמים, וסיים ב"יותר ממה שאמר צריך להאמר".

אח"כ הוזמן אורח ממונטריאול - ר' משה אלי' שי' גרליצקי, שסיים את ספר קדושה. לאחר שסיים, קישר את פרשת השבוע המספרת על קריעת ים סוף, עם בואו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לארה"ב ש"קרע את הים" של אמריקה, הים הסוף, ובזכותו יש כאן ישיבות. בין דבריו, סיפר על אברך מעירו שנתן סכום הגון לשיבה במונטריאול, וסיפר אח"כ בהתפעלות שאחותו היתה חולה מאוד ל"ע, והמשפחה החליטה ללכת לרבי מליובאוויטש. כ"ק אדמו"ר שליט"א מסר ע"י המזכיר ש"מ'זאָל הערן בקרוב בשו"ט", ולמחרת כבר חשה לגמרי בטוב באופן ניסי ממש.

הנואם הבא הי' ר' יוסף יצחק שי' קייזן, שסיפר על הזכות שנפלה בחלקו בכך שפירסם את דברי ה"ילקוט שמעוני" הנודעים כשלאראשונה תלה לפי תומו את הדף על הדלת (בצד המערבי של 770) ואז הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א

הלילה התקיימה סעודת מצוה והתוועדות חסידים רבתי לכבוד יום הבהיר יו"ד שבט, יחד עם סיום ספר קדושה והתחלת ספר הפלאה ברמב"ם. ל-770 התכנס קהל רב של אנ"ש והתמימים, וכמובן אורחים שהגיעו לקראת יו"ד שבט. ההתוועדות התקיימה בביהכ"נ, שם הסבו כולם לצד שולחנות עמוסים בכל טוב.

חגיגה מפוארת זו נתרמה ע"י הראשונים לדבר מצוה - משפחת נמדר שי' מאיטלי, שדאגו שיהי' לכל המסובים כל טוב כיד המלך. ההתוועדות נפתחה בלימוד קטע מהקונטרס שז"ע זכינו לקבל מידו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א - ע"י ר' חיים שלום דובער שי' ליפסקר.

אח"כ הושמעה שיחת הקודש שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני שהחל בחלוקת הקונטרס.

לאחר דברי פתיחה וקישור ע"י המנחה ר' יקותיאל מנחם שי' ראפ, הוזמן ר' שניאור זלמן שי' גורארי, שהזכיר אודות חלוקת המשניות שלקחו על עצמם בהתוועדות דה' טבת - על יסוד דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א אז בשיחת הקודש שלימוד המשניות מזרז ומקרב את הגאולה - ע"מ לסיימם עד יו"ד שבט.

אח"כ התאונן על כך שההתעוררות בקרב אנ"ש אינה מספקת (והזכיר את ההתעוררות הגדולה שהיתה אצל נשי חב"ד במוצש"ק במסיבה הגדולה לקבלת פני משיח), ומובן כי מגוחכת הטענה שאנשים "בעלי מוחין" הם בטבעם, ומתנהגים ע"פ חב"ד... למעשה בפועל - המשיך הנ"ל - יש לדאוג שגם

וינהיג את העולם; כך יהי משיח, אדם שהכל יהיו בטלים אליו. אח"כ אמר הראב"י לכ"ק אדמו"ר שליט"א שהדבר מעניין מאוד, כי תמיד חשב שזה למעלה מן השכל, ועכשיו רואה הוא שניתן להבין זאת. ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: זהו אכן למעלה מן השכל ולמעלה מהטבע, אך המשל מוסיף חוזק באמונה.

הנואם המרכזי הי' ר' משה שי' סלונים שריתק את הקהל בהבהרת וביאור דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א שצריכים "לפקוח את העיניים" ע"פ משל: לאדם היושב מאחורי סורג ובריה יש שלוש אפשרויות: א) כל הדלתות נעולות ואין הוא ברשות עצמו; ב) מודיעים לו שמחר ישתחרר אך עתה הוא עדיין אסור; ג) כל המנעולים נפרצו, השערים פתוחים, ואומרים לו "צא", אך הוא עדיין נמצא בפנים. מוכרחים לומר שהאפשרות השלישית זוהי המציאות בימינו אלה (ולא – היתה צריכה להיות דרישת כ"ק אדמו"ר שליט"א "להתבונן וכיו"ב): הפירוש הוא שהמציאות היא ששערי הגלות נפרצו, המנעולים נופצו והכל פתוח, וכפי שהתבטא כ"ק אדמו"ר שליט"א, שכתלי הגלות כבר נשרפו. לו הי' המדובר "בשבירת הדלתות והמנעולים" – ניחא! זו אכן אינה בידינו. אך כשהכל פתוח, מה שנדרש הוא רק הסכמתנו לצאת! עלינו לעשות צעד קטן זה ולקפוץ מיד החוצה אל הגאולה האמיתית והשלימה נאו!

כמו"כ נשאו דברים ר' אהרן אליעזר שי' צייטלין מצפת עיה"ק ור' בערל שי' בעל ממונטריאול, שדיברו אודות התגלות משיח צדקנו וכו', וכן ר' אברהם ברוך שי' ווינקלר מקלויזנבורג.

להוסיף את הקטע ש"עומד על גג בית המקדש כו"¹⁹. בהמשך דבריו הקריא את דברי הרמב"ם בסוף הלכות מלכים על סימני משיח, וביאר כיצד כולם מתאימים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ושרק חסר הענין ד"נדחי ישראל" – שזהו אלו שאינם יודעים שהתקיים הענין ד"בחזקת משיח", ועל כן צריך להוסיף בהחתמות של קבלת המלכות וכו'.

אח"כ הוזמן ר' שמואל שי' לו מאנגלי'. הוא פתח בסיפור משנות הכ' (אולי תשכ"ד): בערב חג השבועות נכנסה אל כ"ק אדמו"ר שליט"א ליחידות קבוצה של 25 סטודנטים מקהילה קונסרבטיבית בלוס אנג'לס, ושהתה בקודש שעה תמימה. כפי שהי' מקובל אז – שאלו שאלות, והשאלות התמקדו בעיקר בנושא משיח. את היחידות פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשאלה: האם ברצונכם לשאול משהו? הראב"י פתח ראשון ושאל "מה יהי' כשמשיח יבוא"? כ"ק אדמו"ר שליט"א ענה בקצרה: עם ישראל יהי' ממלכת כהנים וגוי קדוש. בהמשך הדברים שאלו את כ"ק אדמו"ר שליט"א האם תיתכן ביאת המשיח בחמשים השנה הקרובות?... כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך ואמר (תוכן הדברים): "הרבה קודם! אל תאחר את זה כל כך".

לאחר ששאלו את כל השאלות, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שאפשר להגיע להבנה במוחשיות ביאת המשיח גם בהכרה שכלית. והסביר: הרי יכול כל אחד לצייר (ולדמיין) לעצמו אדם שיפתח טכנולוגי' כזו שבה יתאפשר ביטול כל הנשק שבעולם, ואז כל הצבאות יהיו כפופים אליו והוא יהי' היחיד שישלוט

19) ראה יומן ט"ז מנ"א תש"נ.

בברכת כהנים אמר "יברכך וגו'", אח"כ המשיך: "ישא ה' פניך אליך", ונעצר לכמה שניות, והמשיך: "ויחונך" ושוב נעצר לזמן ארוך יותר, ואח"כ המשיך: "יאר ה' פניו אליך וישם לך שלום".

אחרי חזרת הש"ץ אמר חצי קדיש, ומיד התחיל "אשרי".

בסיום "שיר של יום" התחיל לומר בקול מ"לכו נרננה לה' וגו'" עד "על כל אלקים" (כרגיל).

את הקדישים שאחרי "שיר של יום", "קוה" ו"עלינו" אמר מתוך הסידור.

ב"קוה" התחיל לומר בקול מ"אמר רבי אלעזר וכו'" והמשיך עד "ה' יברך את עמו בשלום". את המילים "אל תקרי בניך אלא **בוניך**" אמר בניגון של לימוד ובהדגשה, כרגיל.

בסיום "עלינו", התחיל לומר בקול מ"כי לך תכרע כל ברך" עד הסוף.

את הפסוק "אך צדיקים גו' את פניך" אמר בקול רם, ואח"כ השאיר את הסידור פתוח ופתח את התהילים על צדו הימני.

לפני שהתחיל בשיעור היומי, בעת שפתח את התהילים, אמר בע"פ את קאפיטל כ' וסיים בקול, ואח"כ המשיך בשיעור היומי. במקום השיעור היומי ה' מונח דף של קדיש יתום, וכשהגיע לעמוד השמאלי העבירו לעמוד הבא, וכשהפך את הדף והגיע לעמוד השמאלי - העבירו שני עמודים קדימה.

את הפסוק "פדה בשלום נפשי מקרב לי כי רבים היו עמדי" אמר בקול ובניגון מיוחד, ואח"כ בכל קאפיטל סיים את הפסוק האחרון והתחיל את הפסוק הראשון של הבא אחריו בקול.

• יום רביעי, יום הבהיר י' שבט
- מ"ב שנה לנשיאות כ"ק
אדמו"ר שליט"א

בשעה 10:08 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת שחרית כשמעודד את שירת "שובה ה'", נגע בפרוכת וניגש לעמוד התפילה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח את הסידור לסופו - לדף הקדיש, והחל באמירת "וכן שני כתובים וכו'" בע"פ. אח"כ אמר את הקדיש מתוך הדף, ולפני שפסע לאחוריו ל"עושה שלום" סגר את הסידור, ואח"כ פתחו בחזרה ל"הודו".

את כל "ישתבח" אמר בקול (מ"והי' ה' למלך וגו' עד אחרי "ובורא את הכל").

לפני קריאת שמע לקח את הציציות בידו הק' השמאלית והעבירן לידו הימנית, ואחזן כמו ב"ברוך שאמר" (סביב האצבע, כשתופס עם האגודל). באומרו את פסוק "שמע ישראל" הניח את ידו הימנית על עיניו הק' כשהציציות עדיין בידו, ובסוף הפסוק העביר את ידו מעל עיניו מימין לשמאל. כמו"כ כשמשמש בתפילין (בב' הפעמים) עדיין היו הציציות בידו הק'; נגע בתש"י ואח"כ בתש"ר, והעביר את ידו על עיניו ונישקה כרגיל.

לפני שמו"ע התחיל בקול מ"שירה חדשה", וסיים עד "גאל ישראל" (לפני שפסע ג' פסיעות לאחוריו - כרגיל).

אחרי שמו"ע, לפני חזרת הש"ץ הניח הריל"ג על העמוד פתק "נמצא כאן חתן", וכ"ק אדמו"ר שליט"א לקחו והכניסו לסוף סידורו.

בברכת "את צמח", אמר את תיבת "וקרנו" בניגון מיוחד כבשנים קדמוניות.

בהגיעו לבית החיים, יצא מהמכונית וסידר את מעילו קמעא, והלך ישר בשביל הפונה לאוהל כשבידו השמאלית הק' ספר רמב"ם לעם ועליו קונטרס "מענה לשון".

בדרך כניסתו לאוהל

מהאוהל חזר בשעה 6:30 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב, כשבידו הק' הסידור וכן הדפים של משניות, וכשמעודד את שירת "שובה ה'". בכניסתו נגע בפרוכת כרגיל ומיד ניגש לעמוד התפילה, והתחיל באמירת המשניות מ"מחט שהיא נתונה" ואמר קדיש דרבנן, ובסיום הקדיש התחיל "אשרי".

בקדושה אמר בקול מ"נקדישך" (שלא כרגיל שאומר תיבה זו בעת שמתחיל הקהל), ולפני "ובדברי קדשך" הפסיק לרגע.

אחרי חזרת הש"ץ הניח הריל"ג על העמוד פתק אודות חתן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על זה פעמיים והתחיל לומר קדיש תתקבל, ואח"כ (כשהתחיל "עלינו") לקחו והכניסו לסוף הסידור.

את הקדיש שלאחרי "עלינו" אמר מתוך הדף, ואח"כ אמר את המשניות

אחרי אמירת התהילים הפך לתחילת ספר התהילים ואמר את הקדיש מתוך הדף המונח שם (ולא מזה שהי' מונח במקום השיעור היומי כנ"ל).

אח"כ סגר את התהילים ופתח את הסידור לסופו, ואמר את המשניות מתוך הדפים כשמתחיל מ"נפל לתוכו", והתחיל לומר בקול מ"מקוה שמימיו מרודדין". כשסיים את המשניות, העביר את ידו הק' על מצחו ואמר משהו בלחש (כרגיל), והתחיל באמירת קדיש דרבנן מתוך הדף.

התפילה הסתיימה בשעה 10:55, ואחרי הכרזת הגבאי ר' יהושע שי' פינסון על התועודות חסידים הגדולה הלילה ועל תפילת מנחה "כשהיו מוכנים", יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ כשמעודד את שירת "דין נצח".

בשעה 1:55²⁰ נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, לבוש במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם. מהמקוה חזר כעבור שעה.

לאוהל נסע בשעה 3:30, לבוש במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים, ואח"כ סימן לחברי הטלויזי' שעמדו שם שיבואו לקבל, כולל הצלם – לו נתן מטבע תוך שהוא מסריט, ואמר לו (באנגלית): "זה תתן לצדקה", וכן אמר גם לעוד א' מהם. אח"כ נופף בידו הק' לשלום ונכנס למכונית.

רבים מהקהל גם נסעו לאוהל, כנהוג מידי שנה, וגם צוות טלוויזי' הנ"ל ליווה את כ"ק אדמו"ר שליט"א והסריטו בדרכו במכונית, בצאתו מהמכונית וכניסתו לאוהל, ובצאתו מבית החיים.

(20 ע"פ א' היומנים נסע בשעה 1:30 לערך.)

חלוקת הדולרים אחרי מעריב

בשיחה עם מר קצב

שי' העכט: "פֶּאָר" ²⁴ עליית הנשמה ²⁵; לר' נחמן שי' ברנהרד מזרומ אפריקה (קרא לו בחזרה ואמר): "פֶּאָר סְאוּט אַפּריקאַ" ²⁶; לר' דוד שי' נחשון: "פֶּאָר" ²⁴ טאַוב"; לר' משה שי' הרסון, לר' משה שי' קוטלרסקי; לר' שלום דובער שי' לויך; לרב גרשון מענדל שי' גרליק: "פֶּאָר מילאַנו" ¹³; לכ"א מהאחים קונין שיחיו: "פֶּאָר'ן טאַט'ן" ¹²; להת' מנחם מענדל שי' פעלער: "פֶּאָר'ן טאַט'ן" ¹²; לר' שלום דובער שי' פרידמן: "פֶּאָר איטליאַ" ²⁷.

ר' דניאל שי' נמדר מסר ספר שיחות משנת תנש"א באנגלית והמשיך ללכת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א קרא לו בחזרה ונתן לו דולר נוסף באומרו: "תודה רבה, בשביל ספר צריך לשלם".

כרגיל בזמן האחרון, שרו את הניגון "שובה ה'" במשך החלוקה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בידו השמאלית.

החלוקה ארכה כ-20 דקות (מלבד השיחה עם מר קצב), ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שטר של דולר

(24) = בשביל.

(25) ע"פ א' היומנים אמר: "בשביל אילת".

(26) = "בשביל דרום אפריקה". ע"פ א' היומנים אמר: "פֶּאָר [= בשביל] דרום אפריקה", והוסיף: "האַבן מנוחת הנפש" [= שיהי' לך מנוחת הנפש].

(27) = "בשביל איטליא".

(מ"נפל לתוכו") וקדיש דרבנן מתוך הדף.

אחרי התפילה עלה לבימתו לתפילת מעריב, כרגיל.

באמצע קדיש בתרא סימן באצבעו על ידו הק' לאות על חלוקת דולרים, ואחרי הכרזת הגבאי ירד מבימתו וחילק לכאו"א שטר א' של דולר לצדקה.

בתחילת החלוקה עבר ח"כ שר התחבורה מר משה שי' קצב עם בנו שי' וצוות עוזריו (הם נכחו כבר מתפילת מנחה). הריל"ג הציגו באומרו שהוא "שר התחבורה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א לחץ את ידו ודיבר איתו כ-18 דקות! אודות שלימות אה"ק, תוך שממשיך להחזיק את ידו כל הזמן ²¹. אח"כ המשיך בחלוקה כרגיל.

לכו"כ מהעוברים נתן שטר נוסף באומרו משהו, ביניהם:

לר' יצחק דוד שי' גרונר: "פֶּאָר אַסטראַליע" ²²; לרב עזרא שי' שוחאט: "פֶּאָר לאַס אַנדזשעלעס" ²³; להרב יוסף

(21) ראה ר"ד מהשיחה (לעיל ע' 341 ואילך).

(22) = "בשביל אוסטרליא". ע"פ א' היומנים אמר: "פֶּאָר גאַנץ אַסטראַליע" [= "בשביל כל אוסטרליא"].

(23) = "בשביל לוס אנג'לס".

וכמו שהי' בקריעת ים סוף ש"משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם עונין אחריו". הנ"ל הוסיף ואמר כי לכל דור יש את ה"שירה" שלו, ומנין יודעים מהי השירה של חסיד, תמים? – ממשה רבינו שבדורנו, כ"ק אדמו"ר שליט"א. "שירה" זו היא היא ההכרזה החוזרת ונשנית מפיו הק' שצריך לפתוח את העיניים, וכל ההכנות נסתיימו זה מכבר.

בין דבריו סיפר, שבא' ההתוועדויות אצל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, סיפר לרבי א' החסידים שהי' כהן שכשהוא מברך ברכת כהנים הוא חושב על הרבי ("דער רבי געפינט זיך ביי מיר אין זינען"). ענה הרבי: "א' ודאי, א' ודאי, ווען דער קאָפּ איז געזונט איז דער גוף געזונט"²⁸.

הספרן ר' שלום דובער שי' לוי, הנמצא בתקופה האחרונה ברוס' בקשר להצלת הספרים, ושוהה כאן ימים אחדים, שיתף את הקהל בתחושת שליחותו המיוחדת לגאול את ספרי רבותינו נשיאינו. הוא נתן לחוש מעט מן הסחבת והקשיים שמערימים השלטונות, כשבכוונתם, ככל הנראה, לשבור את רוחם. אך – סיים הנ"ל – הם לא יודעים שהמדובר כאן הוא לא בארבעה יהודים בלבד, אלא בכחו של כ"ק אדמו"ר שליט"א העומד מאחוריהם ומעודד ומסייע בהצלחת השליחות, ונגדו לא יוכלו עמוד.

כשדיבר על הקשיים הרבים העומדים בפניהם, סיפר שבאחד השלבים חשב שכבר הגיעו מים עד נפש, והוא מצידו יכול לחזור, כי איננו מסוגל לעמוד בזה, וכתב זאת לכ"ק אדמו"ר שליט"א. ענה

לסידורו, נטל בידו את סידורו ואת הספר הנ"ל ויצא מביהכ"נ בשעה 8:02 כשמעודד את שירת "שובה ה'" בידו הק' בעוז, גם לעבר העומדים על הבימה. בדרכו הוציא השטר מהסידור והניחו בתוך קופת הצדקה (החדשה). טרם צאתו בירך נוסעים, וכן בצאתו מהמעלית למעלה.

התקהלויות רבות נוצרו על פני ביהכ"נ, בניסיון לשחזר וללקט את פירווי המידע משיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א עם מר קצב.

היום יצא לאור השיחה מש"ק, מוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. תאריך הפתח דבר הוא: "יו"ד שבט".

בהתאם להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לארגן התוועדויות יו"ד שבט, נועדו יחדיו קהל אנ"ש, התמימים והאורחים החשובים, להתוועדות חסידית. על קיר המערבי של ביהכ"נ נתלה שלט גדול שעליו כתוב: "התוועדות חסידים יו"ד שבט, תהא שנת נפלאות בכל, בית רבינו שבבבל".

ר' צבי יהודה שי' פוגלמן, שהנחה את המעמד, קידם את המשתתפים בברכת חסידים והמשיך לבאר את גודל מעלתה וחשיבותה של התוועדות מיוחדת זו. בין הדברים שילב סיפורים מאירועים בהם הי' נוכח – משנת ההסתלקות.

שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א במלבורן אוסטרלי, ר' יצחק דוד שי' גרונו, הי' הדובר הבא. הוא פתח בציטוט קצר מתחילת "קונטרס מאמרים תרפ"ב" אותו זכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר שליט"א "ד) ישנם פרקי שירה שכל נברא ונברא אומר, דהשירה הוא חיות הנברא ותכליתו שבזה הוא עולה ומתכלל",

(28) = "בודאי, בודאי, כאשר הראש בריא הגוף בריא".

אח"כ דיבר הרב יוסף שי' העכט, רבה של אילת, שהזכיר את המסע המ"ב והאחרון לפני כניסת בני ישראל לארץ ישראל. גם אנו נמצאים בשנת המ"ב לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, ועומדים כבר בכניסה לגאולה האמיתית והשלימה. הוא סיפר על האמונה האיתנה והתקיפה של אביו ר' משה יצחק ע"ה בביאת המשיח.

אחריו דיבר ר' שמעון שי' לזרוב, שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א ביוסטון, טקסס, ש"שבה" את לב הנוכחים בצחות לשונו בסיפור חסידי אודות עיירה יהודית שחזן ביהכ"נ שלה נפטר והקהילה חיפש ממלא מקום. בערב שבת הגיע לעיירה יהודי שהציג את עצמו כחזן, והציע לראש הקהל את מועמדותו לתפקיד הנבחר. משום מה, לא מצא הלה חן בעיני ראש הקהל שהחליט לדחותו. היהודי התעקש בכל אופן והחליט לגשת מחר לעמוד לתפילת שחרית לפני שיגיע ראש הקהל לביהכ"נ, אלא שהוא לא ידע כי ראש הקהל דאג להודיע לסגניו שלא יניחו ל"חזן" זה לגשת לעמוד ויהי מה... ואכן, תוכניתו זו נכשלה. גם תחנוניו לגשת לתפילת מוסף לא הועילו הרבה. בלית ברירה גמר בליבו להקדים לבוא לתפילת מנחה, ואכן, הוא הגיע באמצע השיעור של הרב הישישי, אחר ניגוש לרב וביקש לעבור לפני התיבה. הרב, שלא ידע מהענין, נעתר לבקשתו והניח לו. באמצע חזרת הש"ץ הגיע ראש הקהל, ומשהבחין בנעשה חרה אפו. בקושי התאפק עד סיום התפילה, אז ניגש לחזן ושאלו לפשר מעשהו. הרב נתן לי את הרשות - ענה ה"חזן". בפנותו אל הרב בשאלה מדוע הרשה לו לגשת, ענה הרב: "יהודי רוצה לומר 'אתה קדוש ושמך קדוש, ולא יתנו לו?'. 'אבל בלי חזנות!'"

לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שלא יפרוש מחבריו בשליחות זו - יחדיו נסעו, יחדיו יחזרו בהגיע הזמן.

לקראת הסוף גילה את ה"סוד" בביקורו כעת, בעבורו קיבל רשות מיוחדת "מלמעלה": עד לזמן מסויים היו ההוצאות הכרוכות בשליחות זו מסולקות ע"י המזכירות, אך לאחרונה הוטלה עליהם גם משימת השגת המימון לכל ההוצאות הכבדות, טלפונים, שכירת עו"ד, וכיו"ב. לכן, ביקש הנ"ל, כל הרוצה לזכות בהשתתפות בשליחות קדושה זו ויכל לבצע זאת ע"י השתתפות בממונו.

בכחות חדשים ובמשנה מרץ ממשיכים הארבעה בביצוע השליחות, וכדבריו, זמן קצר ביותר נותר לסיום הענין - בפרט לאור העובדה שלאחרונה התמנה מנהל חדש לספריית לנין והי' נראה כי הוא, שלא כקודמו, מוכן להשיב מיד את הספרים, אלא שהוא דחה אותם ל"כמה ימים" מפני "סידורים טכניים"... ושוב נותרו הארבעה ממתנינים בלב חרד האם הפעם יסתיים הענין סוף סוף, או שמא אין זה אלא סיבוב נוסף במעגל הטירוף המתחולל סביבם... ולכן - סיים הנ"ל - הבה נתפלל כולנו כי הפעם תהי' זו אכן הזדמנות הגורלית בה יחזרו בפועל הספרים למקומם האמיתי ולבעליהם האמיתי - נשיא דורנו.

יש לציין, כי בעקבות נאומו המרתק נפרד ממנו הקהל במחיאיות כפיים סוערות לאות עידוד והשתתפות בשליחותו.

אח"כ הזמין המנחה את ר' דוד שי' רסקין, יו"ר צא"ח העולמי, לשאת דברי ברכה.

במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולשאר העומדים שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:20 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב כשמעודד את שירת "דידן נצח". בעלותו לבימה עודד את השירה בידו הק', אך לא הסתובב.

בתחילת קדיש בתרא הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א והביט לעבר הרמקול (שהי' מונח בצד) כסימן על שיחה, ומיד הכינו את הסטנדר השני, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש, המתין לעוד א' שסיים לומר קדיש ולהכרזת הגבאי, ואחר פתח בשיחת קודש.

בשיחה דיבר אודות מעלת יום האחד עשר. באמצע, כשהתחיל לדבר אודות "בשלח פרעה", עצם כ"ק אדמו"ר שליט"א את עיניו הק', ונשאר סגורות עד סיום השיחה. בהמשך הזכיר בהתרגשות ניכרת אודות שלימות אה"ק, ורח"ל למסור אפילו כחוט השערה וכו' ושהכל יתבטל כחמץ, ולא רק ביעור חמץ אלא אף ביטול חמץ.

השיחה ארכה 10 דקות, מהשעה 6:46 עד השעה 6:56, ובסיומה ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וחילק לכאו"א שטר א' של דולר לצדקה.

לכו"כ מהעוברים נתן שטר נוסף באומרו משהו, ביניהם:

לרב חיים שי' גוטניק ולכל א' מבניו שיחיו: **"פֶּאָר²⁴ עליית הנשמה"**; לנכדו של הנ"ל מ.פ.: **"פֶּאָר עליית הנשמה פון די באַבע³⁰"**; לר' יצחק דוד שי' גרונר: **"פֶּאָר²⁴ אוסטראליא"**; לר' יהושע שי' גודמן: **"רפואה שלימה"**; לר' מנחם

ענהו ראש הקהל. וזוהי הנקודה, סיים הנ"ל, הכל צריך להיעשות "אבל בלי חזנות"...

כן הזכיר בדבריו גימטריאות: את הפסוק "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" תרגם אונקלס "בריש גלי". ידועים הר"ת על תיבת "בריש", כמו רשב"י, ועד לרבי יוסף בן שטערנא (או שלום - כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע). חישוב הנ"ל ומצא כי "גלי" בגימטריא מ"ג, היינו: לאחר מ"ב שנות נשיאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, נכנסים אנו לשנת המ"ג, בה נצא כולנו "ביד רמה".

כמו"כ נשאו דברים הגבאי ר' יהושע שי' פינסון ור' שניאור זלמן שי' גורארי'.

כשתם החלק הרשמי, "הותרה הרצועה", וקהל אנ"ש והתמימים התיישבו קבוצות קבוצות להתוועדויות עד לשעות הבוקר המוקדמות.

• יום חמישי, י"א שבט •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה הרגילה.

בקריאת התורה ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א (בשתי העליות הראשונות) - שלא כרגיל כלל וכלל!

אחרי התפילה, כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביה"כ, הביט לעבר השלט הנ"ל שהי' תלוי על הקיר המערבי.

בשעה 2:10 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם²⁹. מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות.

לאוהל נסע בשעה 3:10 לערך, לבוש

(30) = "בשביל עליית הנשמה של הסבתא".

(29) ע"פ א' היומנים חילק (רק) למזכיר שי'.

• יום שישי, י"ב שבט •

תפילת שחרית התקיימה כרגיל.

לפני שנכנס לתפילת מנחה, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסיפור לחתן בג"ע התחתון, וכן נתן לו מטבעות לצדקה. בצאתו מג"ע התחתון המשיך לחלק מטבעות לצדקה לכל הילדים שעמדו שם, וטרם כניסתו למעלית הבחין בילד א' (שנראה מבוגר מגילו) ושאלו: "פֶּאָר בר מצוה?³⁷ וכשהשיב בחיוב - נתן לו מטבע.

כשיצא מהמעלית ועבר ליד המדרגות - לפני הדלת לביהכ"נ, שאל ילד שעמד על המדרגות: "הֶאֱסַט שוין בֶּאָקוּמען?³⁸ והלה השיב בשלילה וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו מטבע, והמשיך לחלק מטבעות לילדים לכל אורך הדרך עד שהגיע למקומו, ובעלותו לבימה הסתובב כרגיל ועודד את שירת "עס קומט שוין די גאולה".

יצויין שמפאת הקור, הוצב על בימת התפילה (מאחורי כ"ק אדמו"ר שליט"א - ליד הקיר הדרומי) תנור חימום מיוחד.

לפני קדיש בתרא סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א באצבעו על ידו הק' כאות על חלוקת דולרים, ואחרי הכרזת הגבאי על קבלת שבת בשעה 5:30, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהבימה וחילק לכאו"א שני דולרים לצדקה.

כשעבר ר' שלום דובער שי' פרידמן, נתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שטרות נוספים באומרו: "פֶּאָר אַיטאַליאַ"³⁹. לר' אברהם שי' הולצברג אמר: "ברכה והצלחה". כמו"כ בירך כו"כ לפי בקשתם.

זאב שי' גרינגלס: "פֶּאָר²⁴ מונטריאול"; לר' שלום דובער שי' לוי (מאגוח"ח רוסי'): "פֶּאָר די ספרים¹⁵"; לר' משה שי' קוטרסקי: "פֶּאָר'ן טאַט'ן"¹²; למזכיר הרחי"ק: "פֶּאָר²⁴ עליית הנשמה"; לר' צבי אלחנן שי' גורמן: "פֶּאָר'ן ברודער"³¹, וכשהתחיל הנ"ל ללכת קראו בחזרה ונתן לו עוד א': "פֶּאָר'ן זיידע"³²; לר' נחמן שי' ברנהרד: "פֶּאָר סאַוט אַפריקאַ"³³; לר' דוד שי' נחשון: "פֶּאָר²⁴ טאַוב"; לר' מאיר שי' זיילער: "פֶּאָר'ן לאָרד"¹⁷; לר' שלום דובער שי' פרידמן: "פֶּאָר אַיטאַליאַ"³⁴; לרב עזרא שי' שוחאט: "פֶּאָר'ן ישיבה"³⁵; לר' שמואל שי' לו.

לכמה מהנ"ל חייך כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת שנתן את השטר הנוסף.

החלוקה ארכה 14 דקות, ובסיומה הכניס דולר א' לסיפורו, נתן לעוד א' שהגיע והכניס עוד דולר לסיפורו, חילק לעוד כמה שהגיעו ולמזכירים והכניס דולר שלישי לסיפור, ויצא מביהכ"נ בשעה 7:10 כשמעודד את שירת "עס קומט שוין די גאולה" בידו הק'. כשהגיע למעלית, יצא ממנה ר' שלום דובער שי' לוי, וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו: "הֶאֱסַט שוין געקראָגן צי ניט?³⁶ והלה השיב בחיוב. בצאתו מהמעלית למעלה עודד כמה פעמים, ואח"כ נכנס לחדרו.

(31) = "בשביל האח".

(32) = "בשביל הסבא". ע"פ א' היומנים נתן לו דולר א' בשביל האבא, ודולר שני בשביל האח.

(33) = "בשביל דרום אפריקה".

(34) = "בשביל איטלי". ע"פ א' היומנים אמר לו: "פֶּאָר [= בשביל] מילאַנו".

(35) = "בשביל הישיבה".

(36) = "כבר קיבלת או לא?".

(37) = "לפני בר מצוה?".

(38) = "כבר קיבלת?".

שליט"א כשהגיעו ל"ויושע ה", ונעמד בצד הסטנדר והביט לעבר הס"ת. אח"כ המשיך להביט בחומש עד סיום השירה³⁹, ואז פנה קצת בחזרה והמשיך לעמוד עד סיום העלי' שאז הסתובב חזרה לגמרי והתיישב. אח"כ, בפרשת מחיית עמלק, נעמד שוב והביט כל הזמן לעבר הס"ת עד סיום הפרשה, ואז פנה חזרה.

לפני הגבהת הס"ת, כיסו את הס"ת לאמירת ה"מי שברך" כרגיל וכ"ק אדמו"ר שליט"א משך במעיל ("מאָנטעל") של הס"ת לכסותו.

קריאת ההפטרה היתה בקול, והגבי' קולו במיוחד כשהתחיל בשירת דבורה: "ותשר דבורה".

ב"הוא אלקינו" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' וסימן לחזור על הניגון עוד פעם.

בשעה 1:40 לערך ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות.

אחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" ניגנו כרגיל "עס קומט שוין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים – תחילה בב' ידיו הק' לסירוגין בתנועות מהירות, ולפתע החל לעודד בב' ידיו הק' יחד כו"כ פעמים, כשכל הקהל שר בהתלהבות רבה. באמצע הניגון ענה "לחיים" לילדי שארף שיחיו ונתן להם חתיכת "מזונות".

שיחה א' ארכה כרבע שעה, ובה דיבר אודות השבת שלאחרי יום ההילולא יו"ד שבט שבה נעשית השלימות בכל עניני ההילולא, ושהיא "שבת שירה" ששייכת לגאולה.

החלוקה ארכה כמה דקות, ובסיומה הכניס כ"ק אדמו"ר שליט"א שני דולרים לסידורו, ויצא מביהכ"נ בשעה 3:33 כשמעודד את שירת "שובה ה" בידו הק'.

• ליל שבת קודש •

רוב רובם של האורחים שהגיעו ליו"ד שבט נשארו בבית חיינו גם לש"ק, ובתפילות ובהתוועדות הי' קהל גדול יותר משבת רגילה.

בשעה 5:35 לערך נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לקבלת שבת.

ב"לכה דודי" ניגנו ניגון שמחה, ובאמצע עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בידו הק' על הסטנדר בחוזק רב, ובסיומו עודד בתנועות מהירות וחזקות (יותר מהרגיל) וחזרו על הניגון כו"כ פעמים.

אחרי הכרזת הגבאי בסיום התפילה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גוט שבת" לעבר הקהל, ואח"כ יצא מביהכ"נ כשמעודד את השירה.

• יום שבת קודש פרשת

בשלח, שבת שירה, י"ג שבט •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:08.

כשניגנו "שיבנה ביהמ"ק", עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בחוזק וחזרו על הניגון כ-4 פעמים!

ניגנו "האדרת והאמונה" בניגון הצרפתי, ובסופו עודד בחוזק וחזרו על הניגון פעמיים. ב"ממקומך" ניגנו "לכתחילה אַריבער".

בקריאת התורה קם כ"ק אדמו"ר

(39) ע"פ א' היומנים הביט מדי פעם לעבר הס"ת.

שיחה ג' ארכה כ-12 דקות, ובחלקה הראשון דיבר אודות ענין השיר בתפילה, ובהמשך אמר שיש לעורר אודות: "אָ ווילדער מנהג, און הגם דאָס איז שוין אַ מנהג אָבער דאָס איז פּאַרט אַ ווילדן!"⁴¹, והמשיך לומר שישנם כאלו שבשעה שיהודי ניגש להתפלל לפני העמוד - הנה לא זו בלבד שהם עצמם מתפללים בשקט כדי לשמוע את התפילה, אלא עוד זאת שבאם ישנו יהודי מסוים הרוצה להתפלל בקול - הרי הם מחליטים מיד לצעוק עליו בקול רם "שאָ שאָ" כדי להכריחו להתנהג כמותם! והמשיך: "ממילא דאַרפֿן זיי וויסן אַז אפילו אויב דער מנהג האָט אַ יסוד, איז דאָס ניט ממנהג חב"ד!"⁴² ומוצאים גם אצל אדמו"ר הזקן שהתפלל בקול ומתוך שירה, ועד שא' הניגונים שלו הוא על סמך מה ששמעו ממנו בשעת התפילה.⁴³

בהמשך השיחה דיבר אודות עריכת ההתוועדויות בקשר עם יו"ד שבט, שיש להמשיכן גם בימים הבאים - ובאופן נעלה יותר, ודיבר על מ"ב שנה להסתלקות - רמז למ"ב מסעות.

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק רב, כשפונה לשמאלו לעבר קבוצת האורחים, וכן הורה להם כמה פעמים לומר "לחיים". אח"כ עודד לעבר הקהל והפסיק לזמן מה. לקראת הסיום - בקטע "יראה אל עבדיך", החל לפתע לעודד שוב לעבר האורחים, וכן בתנועה הידועה (החוזרת ללא מילים)

אחרי שיחה זו אמר "לחיים" ושתה מהכוס, וכן טעם מה"מזונות" (וכן אחרי כל השיחות). ניגנו "ופרצת" (בהמשך לכך שהוזכר פסוק זה בסיום השיחה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק לפי קצב הניגון, גם לעבר האורחים.

שיחה ב' ארכה כ-9 דקות, ובה דיבר אודות מתן תורה הקשורה עם "תורה חדשה מאתי תצא" והזכיר את סיום פרשתנו - "מלחמה לה' בעמלק מדור דור" ושאמרו חז"ל שהכוונה ל"דרא דמשיחא" - שזהו דורנו זה כי "משיחא" הוא נשיא דורנו, ובהמשך לזה דיבר על הקרבת הקרבנות של נשיא הדור וענין "גיר" הניצוצות.

בהמשך דיבר אודות מעלת הנשים, והזכיר שיהי' "הקיצו ורננו שוכני עפר" - מתחיל מנשות הנשיאים שהרי לנשים יש זכות ומעלה בהבאת הגאולה כמ"ש בכתבי האריז"ל שהגאולה תהי' בזכות נשים צדקניות שבדור כמו שהי' ביציאת מצרים, וכל זה מודגש בשירת מרים שזה מורה על המרירות של כנסת ישראל על ענין הגלות וכמ"ש "ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו", וכמו"כ בכנסת ישראל - מתחיל מרחל וכל ד' האמהות (וג' האבות) שהן מתייצבות להביט "מה יעשה לו", ואומרים: "עד מתי, עד מתי, עד מתי, ווי לאַנג קען מען האַלטן אידן אין גלות!?"⁴⁰

אחרי שיחה זו ניגנו את מארש נפוליון, ומפעם לפעם ניגן כ"ק אדמו"ר שליט"א ביחד עם הקהל וכן עודד כמה פעמים.

41 = "מנהג פראי, והגם שזהו כבר מנהג אבל זהו בכל זאת פראי!".

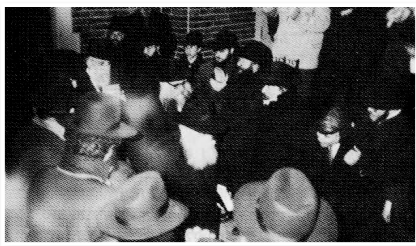
42 = "ממילא הם צריכים לדעת שאפילו אם למנהג זה יש יסוד, אין זה ממנהג חב"ד!".

43 וראה יומן ש"פ וילך, ו' תשרי שנה זו (לעיל ח"א ס"ע 479-80).

40 = "עד מתי, עד מתי, עד מתי, כמה אפשר להחזיק את בני בגלות!?".

לאחים");
 ר' מרדכי שי' קלמנסון - עבור
 מסיבת היאָרצייט של הסבא משפולי;
 ר' אברהם שי' אג'יאשווילי - עבור
 התוועדות באור יהודה, אה"ק;
 הרב סלומון שי';
 ר' מנחם מרדכי שי' ברוצקי - עבור
 סמינריון דעת בנושא משיח וגאולה
 במלון "גלי צאנז" בנתני, אה"ק;
 מר אילן שי' מאור - עבור
 ההתוועדות בערד, אה"ק;
 הת' יעקב אליהו שי' לבנהרץ -
 עבור הדפסת ספר התניא בביהכ"נ "אור
 החיים" בעיר העתיקה בירושלים. בעת
 נתינת הבקבוק אמר לו כ"ק אדמו"ר
 שליט"א: "הצלחה רבה";
 הת' ש.י.ל. שי' דייטש והת' ע. שי'
 גולדשמיד - הנוסעים ללנינגרד;
 ור' מנחם שי' גרליצקי - עבור סיומי
 הלכות ברמב"ם השבוע.
 אחרי החלוקה שאל כ"ק אדמו"ר
 שליט"א האם כולם קיבלו, וכשהריל"ג
 השיב בחיוב - התחיל כ"ק אדמו"ר
 שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו
 הרלוי"צ ז"ל תוך שמעודד את השירה ג'
 פעמים בהתחלת הניגון. בהמשך הניגון
 עודד בחוזק רב, ובפרט בתנועה הידועה
 שחזרו עלי' כ-12 פעמים תוך שמעודד
 בתנועות מהירות וחזקות מאוד. באמצע
 הניגון נתן פרוסות עוגה לארבעה ילדים.
 אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה
 אחרונה.
 ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35
 לערך.

עודד בתנועות מהירות וחזקות, כאשר
 כל הקהל רוקד על מקומו בשמחה רבה.
 שיחה ד' ארכה כ-7 דקות, ובה
 דיבר אודות י"ג בחודש שזהו יום אח"ד
 בחודש האחד עשר, וזהו הכנה לחודש
 הבא - חודש אדר, ומזה "מיסמך גאולה
 לגאולה" לחודש ניסן, אלא שאין צריכים
 לחכות עד ניסן וכו'. את השיחה סיים
 במילים: "בשורות טובות ממש".
 אחרי שיחה זו ניגנו "יפרח בימי
 צדיק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את
 השירה כו"כ פעמים ובחוזק, גם לעבר
 האורחים.
 שיחה ה' ארכה כ-10 דקות, ובה
 דיבר אודות ארגון התוועדויות - ובפרט
 בקשר לר"ה לאילנות וכו' - בכל מקום
 האפשרי, ואת ההוראה שיש להסביר
 לכאו"א אודות שבעת המינים שישנם
 ב"ארץ חפץ" - כל יהודי. בהמשך הזכיר
 אודות חלוקת המשקה.
 אחרי שיחה זו העמיד הריל"ג 24
 בקבוקים, והסדר הי' כרגיל כשמוזג
 מכל בקבוק לגביעו, וכשהתמלא הגביע
 שפך ממנו קצת לכוס זכוכית ואח"כ עוד
 קצת, והמשיך למזוג מהבקבוקים לתוך
 כוס הזכוכית.
 בין לוקחי המשקה היו:
 ר' יונה שי' אבצן - עבור סיום
 הרמב"ם של הלומדים פרק א' ליום
 ב"הדר התורה";
 ר' יוסף שי' הלפרין - עבור התוועדות
 בברזיל;
 הת' מנחם מענדל שי' לסרי - עבור
 שבת אירוח בתות"ל ברינווא, צרפת;
 ר' שלום בער שי' ליפשיץ (מ"יד

יוצא לקידוש לבנה

דקות אחדות לפני השעה 10:00 נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א יוצא מיד לקידוש לבנה (לא עבר רגע והשולחנות ב-770 נותרו שוממים...), ובשעה 9:57 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א (לבוש במעיל) כשמעודד את שירת "שובה ה'", ונעמד ליד הסטנדר שה' מונח בחני', קרוב לפתח בו יוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א.⁴⁴ בדרכו הביט לעבר תנור גדול שהועמד בסמוך מפאת הקור העז.

לפני שהתחיל בנוסח, הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לכיוון מזרח לעבר הלבנה, וכן קודם הברכה (כרגיל).

בסיום קידוש לבנה ניער את הציציות ד' פעמים, כשפותח לשם כך את המעיל, ואח"כ הסתובב לשמאלו (סיבוב שלם) וכרגיל אמר לעבר הנוכחים בכל הצדדים, וכן כמה פעמים בדרכו לחדרו: "אָ גוט וואָך, אָ גוט חודש"⁴⁵, ונכנס פנימה כשמביט שוב על התנור הנ"ל.

אח"כ חזר הקהל להתוועדות סיום הרמב"ם שנמשכה עד לשעות הקטנות של הלילה. התוועדו ר' דוד שי' רסקין ור' אהרן אליעזר שי' צייטלין ועוד, ור' מנחם שי' ברוצקי ניגן כמה ניגונים בכינור.

(44) ע"פ א' היומנים ה' הסטנדר סמוך למדרכה.

(45) = "שבוע טוב, חודש טוב". ע"פ א' היומנים אמר (בסדר הפוך): "אָ גוט חודש, אָ גוט וואָך".

בתפילת מנחה קראו בס"ת של משיח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עלה לשלישי - כשלפני כן סגר את הסידור.

בחזרת הש"ץ של מנחה ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א, שלא כרגיל כלל וכלל! ב"שים שלום" עודד תחילה בידו האחת, ואח"כ בשתי ידיו הק' יחד ע"ג הסטנדר, כשמביט לעבר הקהל.

הכריזו על תפילת מעריב לשעה 5:40, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 4:05 לערך כשמעודד את שירת ניגון שמחה.

• מוצאי שבת קודש •

בשעה 5:45 לערך נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בזאל הקטן למעלה, כשמעודד את השירה בחוזק. בצאתו בירך נוסעים לדרכם.

אחרי התפילה התאסף קהל גדול בחוץ לקראת קידוש לבנה; הקור ה' נורא, והעננים כיסו את פני השמים, כשהלבנה מסתתרת ומתגלית חליפות באופן שלא הי' ניתן לקדש את הלבנה. קהל התמימים החל לנגן בעוז, כשממתנינים לצאת כ"ק אדמו"ר שליט"א, אך כעבור המתנה של 20 דקות נודע שקידוש לבנה יתקיים קרוב לשעה 10:00, ומלבד מספר בחורים שציפו להפתעות - התפזר רוב הקהל.

מאוחר יותר התיישב הקהל לסעודת סיום הלכות שבועות והתחלת הלכות נדרים ברמב"ם שהתקיימה ב-770. תחילה ערך ר' סימון שי' יעקבסון "חזרה" על ההתוועדות, אח"כ סיים את ההלכות הרב דוד שי' דרוקמן והתחיל ר' משה אליהו שי' גרליצקי.

בזאָל הקטן למעלה (כנהוג לאחרונה בימי ראשון) כשמעודד את שירת "דידן נצח" לעבר הילדים.

אחרי התפילה הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א קמעא לשמאלו (ומיד התעורר "חשש" לשיחה...), ואח"כ הסתובב לגמרי לצד הסטנדר כשגבו לקיר – מקום עמידתו בעת הבדלה במוצש"ק, ואחרי הכרזת הגבאי פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א (שוב באופן פתאומי) באמירת שיחה שארכה כמה דקות.

הרמקול לא הי' מוכן, ועד שהכינו אותו – כבר כמעט הסתיימה השיחה, אולם כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר בקול רם שנשמע כמעט בכל הזאָל.

בשיחה אמר שנמצאים ביום שבו לא אומרים תחנון כי אין צורך בתחנון, ובר"ה לאילנות, שכיון ש"האדם עץ השדה", הרי השבחים שנשתבחה בהם ארץ ישראל שייכים לכל אדם, ואיחל שתיכף ומיד נבוא לגאולה האמיתית והשלימה שאז יהי' "לאכול מפריי" וכו'. את השיחה סיים במילים: "ומתוך שמחה וטוב לבב ואורך ימים ושנים טובות בלי שום הפסק אין אָן אופן" נצחי וקיים לעד ולעולמי עולמים".

אח"כ נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו כשמעודד את שירת "עס קומט שוין די גאולה", והתמימים שזכו לשמוע התיישבו לרשום את השיחה מזכרונם.

מאוחר יותר התקיימו כמה התוועדויות, לאור הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועד בט"ו שבט: ב-770 התוועד ר' חיים שלום דובער שי' ליפסקר עד לשעה מאוחרת, וב"חובבי

• יום ראשון, י"ד שבט •

תפילת שחרית התקיימה כרגיל.

בשעה 2:12 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה בג"ע התחתון.

בסיום התפילה נכנס לחדרו, וכעבור כמה דקות, בשעה 2:34, יצא לחלוקת הדולרים כרגיל – וכאן היתה הפתעה: כשניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לשולחן החלוקה, טרם שהחל לחלק, פתח באמירת שיחה קצרה מאוד, בה הזכיר את אי-אמירת תחנון זה עתה במנחה מכיון שזוהי ההתחלה דר"ה לאילנות, ואיחל שלכאו"א מישראל יהי' ר"ה לאילנות בהצלחה רבה ומופלגה, וענין הצדקה יזרז את הגאולה כו'.

בתחילת השיחה פנה הריל"ג והורה להביא רמקול, וכ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בידו הק' השמאלית לאות ביטול – שאין צורך.

מיד אח"כ התחילה החלוקה, שארכה למעלה מ-4 שעות – עד השעה 6:36 (למרות הקור העז ששרר בחוץ – לא נמנע הקהל הגדול מלבוא ולזכות בברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א).

חלוקת הדולרים

כעבור 5 דקות נכנס לתפילת מעריב

שיחת ט"ו בשבט

וגו" וענין שבעת המינים בעבודת ה', ואת רובה אמר בעיניים עצומות (אח"כ דיברו בין חשובי החסידים שהי' זה מאמר כעין שיחה⁴⁷!).

באמצע השיחה, כשדיבר אודות ענין ה"גן", הזכיר (בפעם הראשונה) את השנה הבעל"ט, באומרו שמשנה זו נכנסים אל שנת נ"ג.

אחרי השיחה ירד מהבימה וחילק לכאור"א שלשה שטרות של דולר לצדקה.

בתחילת החלוקה עודד פעמיים בידו הק' הימנית את שירת "שובה ה'" לעבר הילדים שעברו.

באמצע עבר הרב חיים שי' גוטניק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חיין לעברו חיון רחב באומרו: "א' ישר כח אויף בלייבען פֿאַרבריינגען מיט מיר ט"ו בשבט"⁴⁸, ואח"כ נתן לו עוד שלשה שטרות באומרו: "פֿאַר די קהילא קדישא"⁴⁹. אח"כ עברו בניו שיחיו וכ"ק אדמו"ר שליט"א

47) אמנם להעיר שמאוחר יותר י"ל מוגה בתור שיחה (ראה יומן כ"ד שבט).

48) = "ישר כח על שנשאר לתתועד עמי בט"ו בשבט". ע"פ א' היומנים אמר (בסדר שונה קצת): "א' ישר כח פֿאַר בלייבען מיט מיר פֿאַרבריינגען חמשה עשר בשבט". וראה ר"ד מחלוקת הדולרים ער"ח שבט (לעיל ע' 331).

49) = "בשביל הקהילא קדישא".

תורה" (885) התוועד ר' ראובן שי' דונין עם תלמידי ה"קבוצה"; דבריו נסבו על תפקיד התמימים בזמננו זה.

• יום שני, ט"ו שבט –

• ראש השנה לאילנות

תפילת שחרית התקיימה כרגיל. בצאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים.

בשעה 2:12 נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, לבוש במעיל, ובצאתו חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולשאר העומדים שם.

מהמקוה חזר בשעה 3:05. בצאתו מהמכונית נפנף לילד קטן לשלום, וכשנכנס המשיך לדבר עם המזכיר הריב"ק.

לאוהל נסע בשעה 3:20, ובצאתו אחז בידו הק' שקית נייר גדולה. לפני שנכנס למכונית חילק מטבעות לצדקה למזכירים ולשאר העומדים שם, וכן לצלם א' שעמד שם – הגבי' לעברו מטבע, ונכנס למכונית כשהשקית בידו הק'.

מהאוהל חזר בשעה 6:50 לערך, וכעבור כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב כשמעודד את שירת "דין נצח" בחוזק.

לפני קדיש בתרא הסתובב לעבר מקום הרמקול כסימן לשיחה, ומיד הכינו את הסטנדר השני, ולקראת סיום הקדיש ניגש, ואחרי הכרזת הגבאי פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה שארכה כ-25 דקות.

השיחה היתה מיוחדת במינה בביאור נפלא ועמוק בפסוק "ארץ חטה ושעורה

במשך השבוע האחרון המשיכו בבניית היסודות ב-770 עבור הבנין החדש.

• יום שלישי, ט"ז שבט •

תפילת שחרית התקיימה כרגיל, ובצאתו בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א נוסעים.

לפני תפילת מנחה נתן את הסידור לחתן, והמשיך בחלוקת מטבעות לילדים ליד המעלית, ואח"כ נכנס לביהכ"נ כשמעודד את השירה בידו הק'.

טרם צאתו בירך נוסעים.

היום התקיים כינוס התעוררות "הקהל" לתלמידי התמימים. נשאו דברים: ר' דוד שי' רסקין – מנהל הרוחני של הישיבה, ר' שניאור זלמן הלוי שי' לבקובסקי, ר' שלמה שי' זרחי ור' יקותיאל שי' ראפ, ובדבריהם עוררו את התמימים על הקפדה בשמירת הסדרים וכו' ולימוד מתוך חיות (כינוסים אלו מתקיימים בד"כ אחת לחודש, וכמובן – מכניסים חיות מחודשת בלימודים).

תפילת מעריב התקיימה בשעה 6:45 בזא"ל הקטן למעלה, עקב ההכנות ליחידות הלילה בביהכ"נ הגדול. כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילה, בעודו מניח את הסידור על הסטנדר, הביט לעבר העומדים מימינו ועודד בחוזק בתנועת ידו הק' את שירת "דידן נצח".

בסיום התפילה יצא מהזא"ל ונכנס לחדרו כשמעודד את השירה.

בשעה 8:02 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו הק', סימן בידו לשלום ונכנס לביהכ"נ הגדול ליחידות הכללית לאורחים שיחיו, וניגש מיד לשולחן

שאלם: "אלע ברידער זיינען דא?"⁵⁰, וכשהשיבו בחיוב נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לא' מהם עוד שלשה שטרות תוך חיוך רחב, באומרו: "פאר אלע ברידער"⁵¹. כמו"כ חייך לעבר הצי"ר ר' ברוך שי' נחשון.

החלוקה ארכה כ-20 דקות, ובסיומה הכניס שלשה שטרות לסידורו, חילק לעוד כמה שהגיעו ולמזכירים, והכניס עוד שלשה שטרות לסידור. אח"כ הגיע עוד א' – שכבר קיבל לפני כן – וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו, ומיד פנה למזכיר ושאל משהו (והמזכיר לקח מהנ"ל את הדולרים בחזרה), ובשעה 8:00 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד את שירת "שובה ה" בחוזק, וכן לעבר העומדים על הבימה. טרם צאתו בירך נוסעים.

בלילה התקיימה התוועדות חסידים וסעודת מצוה לכבוד ט"ו שבט וסיום הלכות נזירות ברמב"ם, בארגונו של ר' מנחם שי' גרליצקי.

בתחילה האזינו להקלטה משיחת הק' של הלילה, ואח"כ נשאו דברים בין השאר: השד"ר ר' שמואל דוד שי' רייטשיק מקליפורני, ר' נחום שי' שטרנברג, ר' דוד שי' רסקין והמשפיע ר' אלי' חיים שי' רויטבלאט. במשך ההתוועדות אמרו שני חתני בר מצוה את המאמר לרגל הבר מצוה שלהם.

באמצע חילק ר' דוד שי' רסקין מסלסלאות פירות שנשלחו לכ"ק אדמו"ר שליט"א מאישים וממוסדות שונים, ומסרם עבור תלמידי התמימים כרגיל.

(50) = "כל האחים נמצאים כאן?"

(51) = "בשביל כל האחים".

אחד: "פֶּאָרִין ספּר"⁵⁶; לא' שאמר משהו (חזר שוב): "ברכה והצלחה". לא' שאמר משהו בצרפתית, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בֶּאָן מזל"⁵⁷ (בלי לתת עוד שטר), וכן לזה שעבר אחריו. לא' שביקש ברכה אמר: "אמן, בקרוב".

לכמה שביקשו ברכות וכיו"ב אמר: "אמן" או: "בשורות טובות".

בסיום החלוקה לאנשים, קם כ"ק אדמו"ר שליט"א מלוא קומתו והזיז את הכסא, כך שישב לכיוון הנשים (שלא כרגיל).

לכמה נשים שדיברו בצרפתית, השיב ברכות בצרפתית, ולכמה מהן אמר: "בֶּאָן מזל"⁵⁷. לאחת איחל: "הָאָבֶן אַ רפּואה קרובה"⁵⁸. לאחת נתן עוד דולר באומרו: "פֶּאָרִין מאָן"⁵⁹. לכמה שביקשו ברכות אמר: "אמן", או: "אמן, בקרוב ממש", או "אמן, בשורות טובות".

בין האחרונות עברה גב' נעמי תחי' ריבקיין מכפר חב"ד, ואמרה שבעלה ר' זושא שי' שואל האם כבר יכול להתחיל בבניית הארמון לכ"ק אדמו"ר שליט"א בכפר חב"ד, והשיב כ"ק אדמו"ר שליט"א במאור פנים: "דָאָס פּרעגן בֶּאָ אַ רב אין ארץ ישראל"⁶⁰. הנ"ל ביקשה ברכה עבור

(56) = "בשביל הספר" [כנראה הכוונה לקובץ יחידות וכו' שהורה לה"ל לזכר אביו ר' משה יצחק ע"ה - ראה שיחת ש"פ וארא (לעיל ס"ע 9-208). וראה יומן כ"ו שבט. שיחת ש"פ משפטים (לקמן ח"ג) ס"כ ואילך].

(57) = "מזל טוב".

(58) = "שתהי' לך רפואה קרובה".

(59) = "בשביל הבעל".

(60) = "זה לשאלו אצל רב בארץ ישראל". וראה ר"ד בעת חלוקת הדולרים כ"א שבט. יומן: כ"ו שבט (אחרי שחרית); ש"פ משפטים (בעת חלוקת המשקה). ר"ד בעת חלוקת הדולרים כ"ח שבט. יומן י"ד אדר ראשון.

שעמד במרכז ביהכ"נ כרגיל בכגון דא, קירב את הרמקול ופתח בשיחה.

השיחה ארכה קצת למעלה מרבע שעה, ובה דיבר אודות השייכות עם ר"ה לאילנות וההוראה לפועל וכו', ובסיומה הזכיר אודות שלימות הארץ - ורח"ל אפילו מלדבר בלבד אודות מסירת אף שעל מארצנו הקדושה! אלא שארץ ישראל נשארת בשלימותה, ביחד עם שלימות התורה וכו'.

אחרי השיחה ניגשו למסור את הפ"נים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א קיבל מכל אחד את הפ"נ בידו השמאלית כשנותן דולר א' לצדקה בידו הימנית, באומרו: "ברכה והצלחה", וכשנצברו הרבה פ"נים הקיפם בגומי והניחם (והריל"ג הכניסם לשקית), כרגיל. החלוקה ארכה 19 דקות.

לכו"כ נתן דולר נוסף באומרו משהו, ביניהם:

לר' שלום דובער שי' פרידמן: "דָאָס איז פֶּאָר צדקה אין מילאָנו"⁵²; לר' יואל שי' פרונדליך באומרו משהו; לר' שלום דובער שי' לויין: "פֶּאָר די ספרים"⁵³; לר' יצחק דוד שי' גראָנער: "פֶּאָר גאַנץ אוסטראַליאַ"⁵³; לר' שלום דובער שי' ליפשיץ (יור"ר "יד לאחים"): "פֶּאָר יד לאחים" (וכשהלה לא שמע - חזר שוב); לא' העוברים: "פֶּאָר גאַנץ פּלאָרידאַ"⁵⁴; לרב יוסף שי' העכט: "פֶּאָר אילת"⁵⁵, ועוד

(52) = "זהו בשביל צדקה במילנו".

(53) = "בשביל כל אוסטרליא".

(54) = "בשביל כל פלורידה".

(55) = "בשביל אילת".

לשד"ר ר' שמואל דוד שי' רייטשיק (שעבר עם נכדו שי') נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א דולר נוסף באומרו: **"פאַר אַלע אידן אין לאַס אַנדזשזעלעס"**.⁶⁴ כשעבר ר' שלום דובער שי' העכט (עם בנו שי'), נתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א עוד דולר באומרו: **"פאַר עליית הנשמה"**. כשעבר הר' זירקינד שי' עם בנו שי', שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהצביעו על בנו): **"ער איז בר מצוה?"**⁶⁵, ונתן לבנו עוד דולר באומרו: **"זיין אַ חסיד, ירא שמים און אַ למדן"**.⁶² גם כשעבר ר' יצחק שי' רייטפורט עם בנו, שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהצביעו על בנו): **"ער איז בר מצוה?"**⁶⁵, ונתן לבנו עוד דולר באומרו: **"זיין אַ חסיד, ירא שמים און אַ למדן"**⁶², ואח"כ נתן להנ"ל שני דולרים – א' באומרו: **"ברכה והצלחה"**, והשני באומרו: **"לחיבורים הבאים"**.

באמצע, כשמסר את הפ"נים לריל"ג (אחרי שהקיפם בגומי), הורה לו לסמן שזהו מהברי-מצוה.

אחרי שסיימו האנשים, שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א את הריל"ג: **"די בנות מצוה?"**, ופנה והחל לקבל את הפ"נים מהנשים (הפעם לאזעם הכסא). להרבה מהנשים ובנות מצוה אמר: **"אַ סאַך חסידישע נחת"**.⁶⁶ לאחת שביקשה ברכה לרפוש"ש עבור בעלה ענה: **"אמן, בקרוב ממש"**. לאחת שביקשה עבור משפחתה נתן עוד דולר באומרו: **"נעם פאַר די גאַנצע משפחה"**.⁶⁷ לאחת אמר: **"האַבן אַ רפואה קרובה"**.⁶⁸ לאחת קרא בחזרה ונתן

ניתוח שבעלה עומד לעבור, השיב: **"אמן, זאָל ער האָבן בשורות טובות און אַ סאַך פרנסה"**.⁶¹

אח"כ התקיימה היחידות לברי ובנות מצוה, ולפני כן חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א למקומו – כשמתרומם רק מעט. אח"כ קירב את הרמקול ופתח בשיחה שארכה כ-4 דקות, ובה הזכיר את הצורך בקיום מצוות עשה ומצוות ל"ת – שני ה"גדפין" שבאמצעותם נבוא תיכף ומיד לירושלים עיה"ק.

בסיום השיחה (אחרי שכבר ניגשו הראשונים למסירת הפ"ג, וכ"ק אדמו"ר שליט"א כבר הסתובב מעט לצידו והגביל את הדולרים בידו), הוסיף כמה מילים בענין ההוספה בצדקה שיזרוז את הגאולה האמיתית והשלימה במיוחד.

אח"כ חילק לכ"א מהברי ובנות מצוה שיחיו דולר א' לצדקה באומרו לרובם: **"זיין אַ חסיד, ירא שמים און אַ למדן"**⁶², ולמשפחותיהם באומרו לרובם: **"ברכה והצלחה"**, ולחלקם: **"בשעה טובה ומוצלחת"**. לבר-מצוה א' שביקש ברכה נתן דולר א' באומרו: **"זיין אַ חסיד, ירא שמים און אַ למדן"**⁶², וכשכבר הלך הושיט לו עוד דולר באומרו: **"זה בשביל כל המשפחה"**, וכשהלה ניגש בחזרה וקיבל את הדולר חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב: **"בשביל כל המשפחה"**. לא' שאמר משהו נתן עוד דולר באומרו: **"בשורות טובות"**. לא' קרא שוב ונתן לו עוד דולר באומרו (שוב): **"זיין אַ חסיד, ירא שמים און אַ למדן"**.⁶² לא' שביקש ברכה להתחזק ביהדות אמר: **"זאָל זיין בשורות טובות"**.⁶³

(64) = "בשביל כל היהודים בלוס אנג'לס".

(65) = "הוא בר מצוה?".

(66) = "הרבה נחת חסידים".

(67) = "קחי בשביל כל המשפחה".

(68) = "שתהי' לך רפואה קרובה".

(61) = "אמן, שיהיו לו בשו"ט והרבה פרנסה".

(62) = "להיות חסיד, יר"ש ולמדן".

(63) = "שיהיו בשו"ט".

ובירכה ברוסית. לאחת שביקשה ברכה לאחותה, נתן שני דולרים באומרו: "זה בשבילך, זה בשביל האחות, בשורות טובות". לאחת שאמרה שהיא אמה של חתן (שניגש אחרי' כדלקמן) אמר: "האָבן אַ סאַך חסידישע נחת"⁷⁴.

בסוף ניגש חתן נוסף עם אביו, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשעה טובה ומוצלחת, בנין עדי עד", ולאביו אמר: "ברכה והצלחה, מזל טוב".

בסוף החלוקה ניגש הצלם ר' לוי יצחק שי' פריידין וביקש ברכה לבריאות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בירכו: "אמן, מיט אַלע גוטע זאַכן בגשמיות ורוחניות"⁷⁵. הנ"ל ביקש ברכה לפרנסה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר ובירכו: "אמן, בשורות טובות", והוסיף לו עוד שני דולרים באומרו: "איר נעמט אַלע מאַל אויף צוויי בתי כנסיות"⁷⁶, ונתן לו עוד שני דולרים.

החלוקה ארכה 7 וחצי דקות.

היחידות הסתיימה בשעה 9:02. כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לריל"ג לסמן את הפ"נים של החתנים וכלות, אח"כ שאל: "שוין אַלץ?"⁷⁷, וכשנענה בחיוב -

בצאתו מהיחידות

לה דולר נוסף באומרו: "האָבן אַ לייכטן טראָג און אַ געזונטן קינד"⁶⁹. לילדה קטנה שאמרה (באנגלית) "תודה", ענה בחיוב: "צו געזונט, You're welcome"⁷⁰. לאחת שאמרה משהו בצרפתית ענה בצרפתית. לאחת שביקשה ברכה אמר: "אמן, בשורות טובות, פאַר די גאַנצע משפחה"⁷¹.

בסיום הורה לריל"ג שיסמן שגם פ"נים אלו שייכים לברי מצוה. החלוקה ארכה 9 דקות.

אח"כ התקיימה היחידות לחתנים וכלות. השיחה ארכה כ-3 וחצי דקות, ובה הי' דגש על הברכות לגאולה, בהתאם לנוסח ברכת הנישואין "מהרה ישמע וכו'", וסיים במילים: "ועוד ועיקר - תיכף ומיד ממש, ותיכף ומיד ממש".

אחרי השיחה חילק לכ"א דולר א' לצדקה באומרו: "בשעה טובה ומוצלחת". לכמה אמר (או הוסיף לפני כן): "ברכה והצלחה". לא' שביקש ברכה עבור אשתו שבירושלים אמר: "אמן", ונתן לו עוד דולר באומרו: "אַפגעבן אויף צדקה אין ארץ הקודש"⁷². לא' שביקש ברכה השיב: "אמן, בשורות טובות".

לפני שהתחיל לחלק לנשים, התרומם מעט וזז עם הכסא.

לכמה שביקשו ברכות השיב: "בשורות טובות". לאחת קרא שוב ונתן לה עוד דולר, וכן לאחת שביקשה ברכה נתן עוד דולר. לאחת שאמרה משהו השיב: "אין אַ גוטע שעה"⁷³. לאחת שאמרה משהו ברוסית השיב: "אמן",

⁶⁹ = "שיהי' לך הריון קל וילד בריא".

⁷⁰ = "לבריאות, בבקשה".

⁷¹ = "אמן, בשו"ט, בשביל כל המשפחה".

⁷² = "לתת לצדקה באה"ק".

⁷³ = "בשעה טובה".

⁷⁴ = "שיהי' לך הרבה נחת חסידי".

⁷⁵ = "אמן, עם כל הדברים הטובים בגו"ר".

⁷⁶ = "אתה לוקח כל פעם בשביל שני בתי כנסיות" (בחולון, אה"ק).

⁷⁷ = "כבר הכל?".

מטבע באומרו: "פֶּאָר גֶּאָנץ לֶאָנְדֶּאָן"⁷⁸.
לאשה שכבר קיבלה הושיט לה כ"ק
אדמו"ר שליט"א מטבע נוסף, והריל"ג
אמר שהיא כבר קיבלה, אך כ"ק אדמו"ר
שליט"א נתן לה בכל זאת. כן נתן מטבע
לא' הצלמים שעמד שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:05 לערך,
ואחרי כמה דקות נכנס לתפילות מנחה
ומעריב כשמעודד את השירה בחוזק.

בסיום התפילה, לאחר הכרזת הגבאי,
המתין כ"ק אדמו"ר שליט"א מעט עד
שא' יסיים לומר קדיש. בצאתו עודד
בחוזק את שירת "דין נצח", וברך
נוסעים.

היום יצא לאור השיחה של ש"ק -
מוגה. הפתח דבר נושא את התאריך:
"מוצאי ר"ה לאילנות".

שלט ענק נתלה על חזית בנין
המשרדים 784 המקדם בברכה את באות
כינוס השלוחות העולמי המתקיים
בימים אלו (ח"-כ"ב שבט) באולם
"אהלי תורה", בהשתתפות השלוחות
תחינה מכל העולם כולו.

כמו"כ יש לציין כי חלה התקדמות
רצינית ומהירה בהמשך בניית בית
רבינו שבבבל: הגיע טרקטור ענק שבא
לפנות מקום להמשך הבנייה. לשם כך,
הוסר א' הגשרים שהי' מקשר בין הזאָל
הגדול למדרכת איסטערן פארקוויי
(שהוקם בחודש תשרי), וכל היציאות
מהזאָל צומצמו למדרגות הפונות
לשדרת קינגסטון. כמו"כ חובר הגשר
המוביל מחזית הבנינים של 784 ו-788
למדרגות בכניסה הצדדית של ביהכ"נ
משדרת קינגסטון, באופן שאפשר ללכת

הביט לעבר ארון הקודש כששפתיו הק'
רוחשות, נעמד ונטל בידו הק' השמאלית
את השקית עם הפ"נים, ויצא מביהכ"נ.
בדרכו הביט לעבר השעון על קיר העזרת
נשים (כרגיל). בצאתו מהמעלית למעלה
עודד את השירה כו"כ פעמים.

ממטה צעירי אגודת חב"ד נודע כי
במשך המעל"ע של ט"ו בשבט ולמחרתו
(היום) נערכו בבתי כנסיות רבים ברחבי
העיר ניו יורק התוועדויות בהן דובר
בענינו של החג ע"פ משמעותם של
הדברים לאור תורת החסידות, ובפרט
לאור שיחות הקודש בענין זה להן זכינו
ז"ע - ובהרחבה רבה. כן קיימו שם את
מצות החג כפשוטה - אכילת פירות
משבעת המינים.

• יום רביעי, י"ז שבט •

תפילת שחרית התקיימה בזמנה,
ובצאת כ"ק אדמו"ר שליט"א בירך
נוסעים לדרכם. אודות זמן תפילת מנחה
הכריז הגבאי "כשיהיו מוכנים", היות
והיום נוסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לאוהל
- שלא כרגיל (ובמיוחד למחרת יחידות).

בשעה 1:40 לערך נסע כ"ק אדמו"ר
שליט"א למקוה, וכשיצא חילק מטבעות
לצדקה לאלו שעמדו שם וכן בירך
נוסעים לדרכם.

מהמקוה חזר כעבור כשעה, ובחזרו
סימן בידו לשלום לילד שעמד בדרך וכן
בירך נוסעים.

לאוהל נסע בשעה 3:10 לערך,
וכשיצא בירך נוסעים לדרכם וחילק להם
ולכל הנוכחים מטבעות ניקעל לצדקה.
לר' בן ציון שי' שגלוב מלונדון נתן

(78) = "בשביל כל לונדון".

דבר: "ט"ו בשבט ה'תשנ"ב".

כמו"כ יצא לאור היום קונטרס "משיחות ש"פ בא (ו' שבט) וש"פ בשלח (י"ג שבט) ה'תשנ"ב" (ע"ד מעלת נשי ובנות ישראל בדורנו זה). תאריך הפתח דבר: "ח"י שבט ה'תשנ"ב".

כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מג"ע התחתון לתפילת מנחה (שהתקיימה בזמנה), נפנף בידו הק' לשלום לאלו שעמדו שם.

הכריזו קבלת שבת לשעה 5:30.

שלוחים רבים בלוויית "ביתו זו אשתו" הגיעו לכבוד שבת ולקראת כינוס השלוחות העולמי של כ"ב שבט. כן הגיעו גם אורחים רבים מכל קצוות תבל, וכולם שמחים לראות בתנופת הבני' של בית רבינו שנכנסה השבוע להילוך גבוה: השבוע החלו שוב עם החפירות והתחילו להרחיב את מקום הבני' (ע"פ התוכנית המחודשת) עד המקום שהכניסו בשבועות האחרונים את היסודות לבנין החדש (מקום המדרכה מלפנים) ומתחילים לבנות קיר לאורך מקום הבני' למטה).

• ליל שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 5:45 לערך.

בתוך סידורו (מאחוריו) ה' מונח הקונטרס החדש שי"ל לקראת כ"ב שבט - "קובץ כ"ב שבט"⁸⁰, וכן ה' גם במשך כל השבת. כפי הנודע, קונטרס זה יחולק ביום ראשון.

ב"לכה דודי" שרו במנגינת "בך ה'

מקינגסטון ישר לבנינים הנ"ל.

• יום חמישי, ח"י שבט •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:00 בדיוק.

כשחזר מקריה"ת למקומו, הסתובב מעט לעבר הקהל ועשה תנועת עידוד בידו הק'.

בצאתו בירך נוסעים. א' מהם הושיט את ידו לכ"ק אדמו"ר שליט"א לשלום, וכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב לו יד.

בשעה 2:15 לערך נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה, וכשיצא חילק מטבעות לצדקה למזכירים וכן לילד שעמד שם. לאחר שנכנס לרכב סימן לשלום. מהמקוה חזר כעבור כ-50 דקות.

לאוהל נסע בשעה 3:05⁷⁹, וכשיצא חילק מטבעות לצדקה לאלו שעמדו שם.

מהאוהל חזר בשעה 6:30 לערך, ואחרי כמה דקות נכנס לתפילות מנחה ומעריב. בדרכו לתפילה, למעלה הניף את ידו הק' לשלום, ובביהכ"נ עודד את שירת "דידן נצח" וכן כשעלה לבימה.

בסיום התפילה עודד את השירה בחוזק רב כו"כ פעמים, וכן למעלה ליד המעלית.

• יום שישי, י"ט שבט •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10.

היום יצא לאור קונטרס כ"ב שבט (הכולל מאמר והדרן). תאריך הפתח

(80) לתאור הקונטרס - ראה יומן כ"א שבט.

(79) ע"פ א' היומנים נסע בשעה 3:30 לערך.

אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בידו הק' על הסטנדר.

לפני קריה"ת הסתובב בחזרה למקומו כשהס"ת עדיין בדרך ופתח את החומש (שלא כרגיל שמסתכל על הס"ת עד שזה מגיע לבימה), וכשהס"ת הגיע לבימה – התיישב במקומו.

בקריה"ת נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א כשהגיע הבעל קורא לפסוק שלפני עשרת הדברות, והסתובב לצידו הימני של הסטנדר. במשך הקריאה הביט בחומש, ומפעם לפעם הסתכל לעבר הס"ת. בגמר קריאת עשרת הדברות הסתובב בחזרה והתיישב.

בקדושת "כתר" שרו (בקטע "כבוד מלא עולם") בניגון "לכתחילה אריבער", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה וחזרו על הקטע הידוע 3 פעמים, אך כשהש"ץ התחיל את הניגון שוב בקטע הבא ("ממקומו הוא יפן") לא עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות בשעה 1:55 לערך (!) כשמעודד את שירת "דין נצח".

אחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות" שרו (כרגיל לאחרונה) "עס קומט שוין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה "לחיים" לקהל ונתן חתיכת מזונות לילדי שארף שי'.

באמצע הניגון, לפתע התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד את השירה בשתי ידיו הק' בתנועות חזקות ומהירות מאוד כו"כ פעמים, ובהמשך עודד שוב ביד א' מפעם לפעם.

שיחה א' ארכה כ-12 דקות, ותוכנה הי' ע"ד החילוק שבין עשה"ד בפרשת

חסיתי", ואת חלקו השני בניגון שמחה. כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק רב בידו הק' על הסטנדר כל הזמן, ובסוף אחרי "בואי בשלום" המשיך לעודד באופן מופלא, מהיר וחזק ביותר למשך זמן רב, וחזרו על הניגון ארבע פעמים. בזמן זה הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס (הנ"ל) שבסידורו.

לאחרי התפילה וההכרזות הקבועות של הגבאי, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א כשמעודד את שירת "ניעט ניעט ניקאָוּאָ".

לאחר התפילה התיישב הקהל במרץ ללימוד ריבוי השיחות החדשות שיצאו לאור זה עתה: הליקוט השבועי, הקונטרס (מאמר והדרן), השיחה המוגהת דש"ק והשיחה ע"ד נשי ישראל.

• יום שבת קודש פרשת יתרו,

כ' שבט •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:10 לערך כשהקהל שר "עס קומט שוין די גאולה".

כששרו "שיבנה ביהמ"ק" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בידו הק' על הסטנדר בתנועות חזקות מאוד, וחזרו על הניגון כ-4 פעמים. במשך השירה דפדף בתחילת הקונטרס החדש (הנ"ל) שבסוף סידורו.

"האדרת והאמונה" שרו בניגון הצרפתי, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בחוזק ובסופו חזרו על קטע האחרון כו"כ פעמים.

בקדושת שחרית בתחילתו (ב"נקדישן") עיין קצת בקונטרס הנ"ל. שרו "ממקומך" בניגון שמח, וכ"ק

אודות ההוראה משם הרבנית הצדקנית, שעל כאו"א להשפיע לכה"פ על עשרה יהודים נוספים בכל עניני תומ"צ, ולהתחיל מעשר כחות נפשו - השפעה בכחות פנימיים ומקיפים.

בין הדברים אמר: "ובפרט אַז ס'איז פאַרבונדן מיט 'חיה', וואָס איז דאָך אײנער פון די נעמען, און עד"ז 'מוסיא' וואָס איז אַ נאָמען פון אַ מין בשמים וואָס איז געווען פון די סממנים אין בית המקדש"⁸², וביאר את ההוראה מכל זה ש"חיי" ענינה פנימיות ו"מושקא" שענינה ריח מורה על מקיף, וקשור עם "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - "תשים" מלשון סימה ואוצר ו"לפניהם" היינו לפנימיותם.

אח"כ דיבר אודות אריכות ימים, ואמר שהפירוש של "בן מאה כאילו עבר ובטל מן העולם" אינו ח"ו היפך הטוב, אלא אך ורק באופן הטוב - שבטלים ההעלמות וההסתרים ("בטל מן העולם").

אחרי השיחה שרו ניגון שמחה.

שיחה ד' ארכה כ-10 דקות, ובה חזר על ההוראה הנ"ל והדגיש שהיא שייכת לאנשים, נשים וטף. כמו"כ הזכיר שהעבודה צ"ל חדורה לא רק במקיפים של ח' ויחידה אלא גם בעצם הנשמה שלמעלה משמות, והורה לפרסם את המדובר גם לאלו שאינם נוכחים כאן.

את החלק השני של השיחה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א כשעיניו הק' עצומות וראשו הק' מורכן.

(82) = "ובפרט שזה קשור עם 'חיה', שזהו הרי אחד מהשמות, ועד"ז 'מוסיא' שזהו שם של מין בשמים שהי' מהסממנים בבית המקדש".

יתרו לעשה"ד שבפרשת ואתחנן, ואודות "פי גיד תהלתך" שהקב"ה עצמו אומר, וכן צ"ל בקיום המצוות וכו' שצריכים לקיימן באופן בו הקב"ה אומרן ומקיימן. בסיום השיחה התבטא אודות שנה זו שזוהי שנת "נפלאות בכל", ועד לפלא הכי עיקרי והכי חיוני והכי חשוב.

אחרי השיחה שרו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים, ובפרט בקטע הידוע שחזרו עליו כמה פעמים.

שיחה ב' ארכה כ-10 דקות, ובה דיבר אודות הראשי תיבות של "מי"ד" - "משה ישראל דוד מלכא משיחא", והתחלתו בדור של משה - "מי"ד" ר"ת "משה יהושע דורם".

בהמשך השיחה, כשדיבר אודות בית המשולש, ביהכ"נ, ביהמ"ד ובית מעש"ט של נשיא דורנו, אמר: "אין דעם בית הכנסת ובית המדרש וואָס איז בית חיינו שבבבל, ובפרט וואָס מ'מאַכט לעצטנס שיפוצים ושיפורים אויף וויפל ס'איז שייכות טאָן אין עולם הזה הגשמי, אין בית חיינו, וואָס ניט נאָר ס'איז דעם בית חיינו פון אַלע אידן הנמצאים כאן, נאָר פון אידן בכל קצוי תבל, וואָס זייער חיות איז פון בית חיינו שבבבל"⁸¹.

אחרי השיחה שרו "הוא אלקינו", ובאמצע השירה הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' משה שי' קוטלרסקי לומר "לחיים" על כוס גדולה.

שיחה ג' ארכה כ-18 דקות, ותוכנה הי'

(81) = "בבית הכנסת ובית המדרש שהוא בית חיינו שבבבל, ובפרט שעושים לאחרונה שיפוצים ושיפורים עד כמה ששייך לעשות בעוה"ז הגשמי, בבית חיינו, אשר לא רק שזהו בית חיינו של כל היהודים הנמצאים כאן, אלא של בני" בכל קצוי תבל, שחיותם היא מבית חיינו שבבבל".

בתחתונים⁸⁴, והמשיך ע"ד עשיית דירה נאה וכו' ובהמשך אמר: "אִזְ אִין יעדער שטוב איז דאָ אַ סידור (און על כל פנים אַ 'מודה אני') מיט אַ צדקה פושקע, און על דרך זה אַ תורה און תניא"⁸⁵ וכו'. את רוב השיחה אמר בעיניים עצומות.

בסיום אמר: להזכיר שוב על ענין השליחות, וסיים בנוגע להחלטות טובות שע"ז באים לאה"ק תומ"י ממש.

אחרי השיחה התחילו לשיר "שישו ושמחו בשמחת הגאולה", ומיד הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א לימינו ושאל את הריל"ג: "אַלע האָבן שוין באַקומען?"⁸⁶ והלה השיב בחיוב, ומיד התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לדבר במשך כמה דקות כשפותח: "נאַכאַמאַל פאַרענדיקן וועגן דעם כינוס השלוחות, כאמור לעיל אַז מ'מאַכט אַלע החלטות אין דעם ענין"⁸⁷ וכו', והמשיך ע"ד ההחלטה שכ"א יחליט בעצמו שהנה הוא עומד מוכן לביאת משיח צדקנו וכו'.

אח"כ שתה מהכוס וטעם מה"מזונות", ומיד פנה לעבר הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי והורה לו שיר "יה"ר . . . שיבנה ביהמ"ק" ועודד את השירה כמה פעמים. אח"כ התחיל לשיר "ניעט ניעט ניקאָוואַ" ועודד את השירה בחוזק, בתנועות לא רגילות.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

אח"כ היתה חלוקת המשקה. הריל"ג העמיד 11 בקבוקים, והסדר הי' כרגיל.

בתחילת החלוקה התחילו לשיר "האדרת והאמונה" בניגון הצרפתי, בהמשך לסיום השיחה בה הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות זה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה פעם א' בידו השמאלית הק'.

לא' המקבלים (שהכריז כשמביט על כ"ק אדמו"ר שליט"א) סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א שיכריז לעבר הציבור⁸⁸.

בין מקבלי המשקה היו: ר' משה שי' קולטרסקי - עבור סיום הש"ס (שנלמד ע"י השלוחים) בליל כ"ב שבט בבית חיינו; ר' שלום בער שי' לוי - עבור כינוס השלוחים ברוסי'; ר' משה שי' ששונקין - עבור התוועדות שתתקיים בעפולה; ר' משה שי' דיקשטיין - עבור התוועדות בבאר שבע; ר' שאול משה שי' אליטוב מארגנטינה; א' מאוסטרלי (הלה שכח להזמין את הקהל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א רמז לו לעשות זאת) ור' מנחם שי' גרליצקי - עבור סיום הלכות ברמב"ם וכינוס בקשר לקבלת המלכות של מלך המשיח.

אחרי חלוקת המשקה התחיל לשיר את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל, ומיד החל לעודד את השירה כו"כ פעמים, ביד ימינו וביד שמאלו ואח"כ בב' ידיו הק' יחד.

אח"כ פתח בשיחה ה' שארכה כ-7 דקות והתחיל: "מ'האָט ערשט מכריז געווען וועגן כינוס השלוחות ושלוחים, וואָס כמדובר כמה פעמים אַז די שליחות פון יעדער איד איז לעשות לו יתברך דירה

(84) = "זה עתה הכריזו אודות כינוס השלוחות ושלוחים, אשר כמדובר כמ"פ שהשליחות של כל יהודי היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים".

(85) = "שבכל בית יש סידור (ועכ"פ' מודה אני) עם קופת צדקה, ועד"ז תורה ותניא".

(86) = "כולם כבר קיבלו?".

(87) = "עוה"פ' לסיים אודות כינוס השלוחות, כאמור לעיל שעושים את כל ההחלטות בענין זה".

(88) כ"ה בחלק מהיומנים, ואולי הכוונה לא' מאוסטרלי' דלקמן בפנים.

אנ"ש והתמימים לאסיפה פרטית בענין זה.

לכל לראש הושמעה "חזרה" מהתוועדות השבת. אח"כ הזמין המנחה ר' שלמה שי' מאיעסקי את חבר הבד"ץ הרב יהודה קלמן מארלאוו שליט"א לסיים את הלכות נזירות ברמב"ם ולפתוח בהלכות ערכין וחרמין.

הדובר הבא והמרכזי הי' ר' י.כ., שביסס את דבריו על שיחות קודש מתוך "לקוטי שיחות בעניני גאולה ומשיח" קובץ ב' שהופיע לאחרונה.

בראשית דבריו העלה נקודה מהקונטרס שיצא לאור לקראת כ"ב שבט - בענין יחסו של יהודי לתורה בעת שלומדה. מחד, ניתנה התורה להבנה בשכלו של האדם ועד שאין משגיחין בבת קול, ומאידך, היא חכמתו של הקב"ה שבאין ערוך אלינו. ולכאורה הם שני קצוות הפכיים?

ההסבר לכך הוא שזה גופא שהתורה ניתנה להבנה בשכלנו הדל ואנו מחוייבים בהבנתה - הרי זה בציוויו של השי"ת. א"כ, לא תמיד הבנתנו והנחתנו היא הקובעת, שהרי בזמן שנשמעים דברי "בן עמרם" הפוך ממסקנתנו שלנו, הרי ששכלנו כאן הוא שלא במקומו.

"נדרשת תוספת חיות בענין הבאת הגאולה" המשיך ר' י.כ., "כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאר שהדרך הישרה להביא את הגאולה הרי זה בלימוד הלכות ועניני גאולה ומשיח, שעי"ז אפשר 'לחיות' את הגאולה, ובפרט שלא מוטל עלינו כעת המשכת הענינים מלמעלה למטה. הכל כבר הומשך, ומה שנותר הוא רק פקיעת העיניים, שהדרך הישרה לכך היא כנ"ל - לימוד עניני גאולה ומשיח".

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:45 לערך.

במנחה קראו בס"ת של משיח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עלה לשלישי. ב"שים שלום" עודד את השירה בב' ידיו הק' על הסטנדר.

הכריזו תפילת מעריב לשעה 5:45, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מביהכ"נ בשעה 4:10 לערך כשמעודד את שירת ניגון ההקפות.

• מוצאי שבת קודש •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת מעריב בזאל הקטן למעלה בשעה 5:40 לערך.

הלילה, כשעתיים אחרי צאת השבת, הוגה (לראשונה) ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א דף ה"הוראות ונקודות" מההתוועדות, היו"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" מיד לאחר צאת השבת (ומודפס גם בפתח ה"תוכן קצר" מידי שבוע)⁸⁸.

תושבי השכונה התאספו יחד הערב לסעודת מלוה מלכה לרגל סיום הלכות ברמב"ם, והפעם - גם אסיפה מיוחדת לאור ההתעוררות לאחרונה ל"קבלת עול מלכותו". במודעה שנתלתה בחוצות השכונה נאמר כי לאור תשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרונה⁸⁹ נקראים כל

(88) נדפס לקמן בהוספות ע' 1-560.

(89) במענה לאנ"ש דרום אפריקה, במענה על השאלה האם היום נשתנה המצב מכפי שהי' בעבר (שכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א התנגד לפרסום זהותו כמלך המשיח), וא"כ האם להתעסק בהחתמת יהודים על קבלת מלכותו: "תלוי בתנאי המקום בזה על חב"ד שעל אתר לבור" (וסימן בחף לעבר שם א' מהשלוחים שי').

אדמו"ר שליט"א, ולדבריו, מתחילה עתה תקופה חדשה שאם עד עתה לא הי' ענין קבלת המלכות לרצון, הרי שהיום זה נעשה פקודה.

אח"כ נשא דברים בשפת האנגלית ר' בערל שי' בעל ממונטריאול.

הרב יוסף שי' וויינברג דיבר בהתפעלות על השלב החדש בו אנו עומדים עתה. בין הדברים סיפר שבהשגח"פ הזדמן לו לראות בנביא שוב את הפסוק "ובקשו את ה' אלקיהם וגו'" שבמצו"ד כותב בזה"ל: "וגם יבקשו את מלך המשיח הבא מזרע דוד . . כי הוא ימשול בהם". צריך לתבוע ולבקש שיתגלה תיכף ומיד.

ר' יהודה ליב שי' רסקין, שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א במרוקו, עורר לפעול ע"פ ציוויו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות השבת.

אח"כ הוזמן ר' יהודה ליב שי' אלטיין, שדיבר על הנקודה לכבודה התאספו כולם - "קבלת עול מלכותו בפשטות". ענין זה צריך לפעול בכאו"א איזו "הזזה", מה כ"א עושה כדי לפעול ("צו דורכפירן") את השלב האחרון. לזה צריך כל אחד לתת משהו מצדו, להתייבב ב"לגיון של מלך" ולבצע כל מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א תובע מאתנו.

בהמשך נשא דברים גם ר' יקותיאל שי' ראפ.

כאמור, האסיפה המיוחדת היתה במעמד קהל גדול והיתה בהתעוררות רבה.

כך הם הדברים גם בנוגע לפעולה על הזולת: הקו המרכזי בכל הענינים אודותם מדברים עם הזולת, כמו תפילין, מזוזה וכו' - צריך להיות ענין הגאולה, ובהדגשה עיקרית, כדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירושו, שהי' "באופן המתקבל".

בנוגע לקבלת מלכותו של מלך המשיח, אמר שממענה כ"ק אדמו"ר שליט"א מובן שיש שני ענינים: עצם הענין של קבלת המלכות הוא בודאי ענין חיובי, אלא שיש לעיין בכל אתר ואתר כיצד זה צריך להיות לפי תנאי המקום.

כמו"כ אמר שיש השואלים האם קבלת המלכות זה דבר המוכרח, וביאר שלכל לראש לחסיד חב"ד אין זו שאלה, משום שכ"ק אדמו"ר שליט"א אומר במפורש בשיחות הק' שחייבים להכריז שאנו מקבלים את מלכותו של מלך המשיח, ובמילא נותר רק לשאול כיצד הוא ע"פ הלכה? ואמר שאינו רב ועל כך אינו יכול להשיב.

בהמשך להנ"ל, הוזמן חבר הבד"ץ הרב יוסף אברהם הלוי העלער שליט"א שבדברים קצרים סיפר שבקיץ האחרון, כשהורה כ"ק אדמו"ר שליט"א ללמוד עניני משיח, חקר את הענין המדובר ואף הוציא קונטרס בענין זה, וסיכם שזהו דבר הפשוט וברור שבודאי יש מצוה וחיוב של קבלת המלכות ע"פ הלכה.

אח"כ הסביר הרב שניאור זלמן שי' גורארי' בטוב טעם את מענת כ"ק

הוספה:

הנחות באידיש

בס"ד. מוצאי כ' כסלו ה'תשנ"ב – ב'יחידות כללית" לאורחים שיחיו

הנחה בלתי מוגה

פון כמה וכמה, אָנהויבנדיק פון עשרה בקודש, וואָס אפילו כשאנינס עוסקים בתורה ובמצוות' איז "שכינה שרוי' ביניהם" – עאכ"כ אז יעדער איד האָט דאָך די חזקה פון "חזקת כשרות", אנשים נשים און טף, אז במחשבה, און בדיבור און אויכעט במעשה (באָ די ערשטע געלעגנהייט וואָס ער האָט – בנוגע למעשה ודיבור, עאכ"כ אין מחשבה, וואָס דעמולט איז האָט ער דאָך ניט קיין הגבלות מבחוץ, משא"כ בדיבור ובמעשה) – איז אָט דעמולט ווערט נאָך ניתוסף, הלוך והוסיף.

וכמדובר לעיל, אָז וויבאלד אָז "שנה תמימה" איז דאָס אַ שם הכללי אויף דעם גאַנצן יאָר – איז דאָס אַ שם הכללי אויף אַלע ענינים פון דעם יאָר, אָז יעדער ענין ווערט אין דעם יאָר אין דעם אופן פון תמימות און שלימות; און כמדובר כמה פעמים, אין דערויף גופא איז דאָך אויכעט דאָ כמה אופנים, תמים ושלם און נאָכמער תמים ושלם, וכמדובר בארוכה.

וואָס אָזוי איז אויכעט אין סדר השנים איז בשנה זו האָט דאָס אַ מספר ימים פון שפ"ה, וואָס דאָס איז אַ מספר הכי גדול, און וויבאלד אָז דאָס איז פאַרבונדן מיט אידישקייט און מיט אידן, איז פאַרשטאַנדיק אָז מספר איז דאָס ניט נאָר אַ ענין פון כמות, נאָר אדרבה – דאָס איז גאָר דער עיקר איז דאָס אַ ענין פון איכות, און ס'ווערט אויכעט אין אַזאַ מין אופן אָז ס'איז אויכעט משפיע, אָז ס'ווערט אויכעט אַ הוספה און אַ שלימות אין כמות.

ביז וואָנעט אָז ס'ווערט ווי די ר"ת ווי אידן זיינען מפרש אויף שנת ה'תשנ"ב, אָז דאָס איז "הי' תהא שנת נפלאות בה", און דער ב' איז אויכעט מרמז אָז דאָס איז "בכל", און וואָס "בכל" – מ'איז זיך אויכעט גלייך ממשיך ווי מ'זאָגט דאָס אויכעט (יעדער טאָג) אין נוסח ברכת המזון, אָז "בכל מכל כל", איז דאָס געגעבן געוואָרן אין די ברכות צו די אבות פון יעדער אידן און פון אַלע אידן, פון אברהם יצחק ויעקב.

און פון זיי קומט דאָס אָן בירושה צו יעדער אידן, ניט קוקנדיק אויף זיין אייגענער עבודה און מעמד ומצב, איז דאָך באַ יעדער יורש, עאכ"כ אַ ירושה וואָס די ירשים זיינען אַ ריבוי בכמות, עאכ"כ ווען זיי זיינען אויכעט אַ ריבוי באיכות.

א. ס'איז דאָך כמדובר – "פותחין בברכה".

ובפרט, אָז מ'געפינט זיך אין מוצאי און המשך – ניט אָזוי מוצאי ווי דער המשך – פון חג החגים, פון י"ט כסלו.

און וואָס איז אויכעט בשנה זו האָט דאָך דאָס דעם יתרון, אָז פונקט די קביעות, ניט נאָר אין ימי החודש [איז] די זעלבע – נאָר אויך די קביעות אין ימי השבוע, אָז ס'איז אויכעט חל ביום השלישי "שהוכפל בו כי טוב".

און אויך פאַרבונדן במיוחד בשנה זו, אָז דאָס איז נאָך אַ שנת העיבור, וואָס דעמולט ווערט דאָס אָנגערופן אין תורת אמת און תורת חיים, הוראה בחיים – אַ "שנה תמימה" און אַ שנה מלאה.

במיוחד בשנה זו, אָז די בייידע חדשים – כמדובר כמה פעמים במשך השנה – סיי פון חשון און סיי פון כסלו – זיינען מלאים ושלמים, און דערנאָך אויכעט איז דאָס אַ שנת העיבור, כמוזכר לעיל.

און מיט נאָך כמה מעלות, ווי דערמאָנט במשך ההתוועדות במיוחד, און ווי יעדערער זעט דאָס אויכעט און ווייס דאָס פון זיך, פון כמה וכמה מאורעות וואָס ער האָט דאָך שוין גענומען אַינטייל אין זיי במשך שנה זו, און גרייט זיך אויכעט אויף ממשיך זיין, וביתר שאת וביתר עזו, ווי אין אַלע ענינים פון טוב און קדושה וואָס "מעלין בקודש" – אויף ממשיך זיין אין אַן אופן פון אַ העלאה און הליכה "מחיל אל חיל".

ג. און ווי מ'האָפט דאָך אויכעט, און מ'איז זיכער, און מ'בעט באַ דעם אויבערשטן, און מ'איז זיכער, "אקוה לו בכל יום שיבוא" – אָז דער אויבערשטער וועט ממלא זיין משאלות לבב כל אחד ואחת פון אידן בכל מקום שהם.

עאכ"כ אָז כמה אידן קלייבן זיך צוזאַמען, איז אָט דעמולט איז – ווי גערעדט כמה פעמים – אָז צוויי מענטשן צוזאַמען טוען אויף אַ ענין וואָס ווערט אויפגעטאָן מערער ווי פון צוויי באַזונדערע מענטשן – וויבאלד אָז די צווייען טוען דאָס ביחד, קומט צו נאָך אַ הוספה ע"י צירופים יחד; און דערפון [איז] אויכעט פאַרשטאַנדיק, אָז בשעת ס'איז דאָ אַ צירוף

און וואָס איז אויכעט די הכנה לזה, וואָס דאָס איז גלייך אין תחילת היום הויבט מען אָן דעם טאָג פון "הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך", און מ'מוז דאָס זאָגן – ווי דער אַלטער רבי שטעלט דאָס אוועק אין תחילת סידורו נאָך קודם אמירת "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל", דאָרף מען דאָס אויכעט זאָגן בדיבור, און דאָס ווערט דערנאָך אויכעט נמשך אין כל עניני האמירה, אָנהויבנדיק פון ענינים פון ברכות השחר, אמירת ברכות השחר, און דערנאָך אמירת התפילה, די עניני התפילה, אָנהויבנדיק פון תחילת התפילה, וואָס דאָס איז דאָך דער "מה טובו אוהליך יעקב", און ביז סיום התפילה בבוקר, וואָס ענדיקט זיך מיט "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".

און מ'געפינט זיך שוין "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו" אין אָן אופן אָז מ'איז שוין גרייט בכל הפרטים ופרטי פרטים אויף גיין צום טיש, ווי דער לשון העולם איז, און זעצן זיך ביים טיש, און דער טיש איז שוין אַ שולחן ערוך בכל מטעמים ובכל טוב, אָנהויבנדיק פון די ענינים פאַרבונדן מיט דער גאולה, וואָס דאָס איז דער לוייתן און שור הבר און יין המשומר, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד ועיקר – די ענינים פון גאולה האמיתית והשלימה "כמים לים מכסים", און ווי דער פסק דין הרמב"ם אָז דעמולט וועט זיין דעת כל באי עולם אין אָן אופן פון "כמים לים מכסים", פון "לדעת דעת בוראם", ביז אין אָן אופן פון "מכסים", וכמדובר.

ג. ועוד והוא העיקר – ובפרט אָז מ'איז דאָך מסיים מיט דעם ענין פון אָננעמען אויף זיך אַ שליחות לצדקה – נוסף אויף צדקה וואָס מ'האָט שוין געגעבן במשך היום.

ובפרט אָז דאָס איז דאָך אַ יום סגולה פון י"ט כסלו, וואָס דעמולט איז דאָך געווען דער "פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי", און ווי תורת אמת טייטשט דאָס אָפּ, אָז דאָס מיינט מען און דער פירוש הפשוט בזה איז – ניט סתם אַ דרש, נאָר דער פירוש הפשוט – אָז דאָס איז "העוסק בתורה ובתפילה ובגמילות חסדים",

און (די אָנהויבן) ההתחלה בזה איז דוקא אין דעם אופן פון גמילות חסדים, וואָס דאָס איז דאָך דער ענין פון "פדה".

ד. און דער ענין פון "פדה" האָט דאָך אַ שייכות מיוחדת צו שנה זו, וואָס דאָס איז שנת הפ"ט, און מ'גייט אַרײַן אין שנת הצד"ק, כמדובר כמה פעמים.

און אין אָן אופן אָז ס'ווערט דוקא די פדי' אין אָן אופן פון שלום בכל הפרטים, און אין אָן אופן פון

און וואָס יעדערע פון זיי – ווי מ'זאָגט אין סידור, איז גלייך אין תחילת היום הויבט מען אָן דעם טאָג פון "הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך", און מ'מוז דאָס זאָגן – ווי דער אַלטער רבי שטעלט דאָס אוועק אין תחילת סידורו נאָך קודם אמירת "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל", דאָרף מען דאָס אויכעט זאָגן בדיבור, און דאָס ווערט דערנאָך אויכעט נמשך אין כל עניני האמירה, אָנהויבנדיק פון ענינים פון ברכות השחר, אמירת ברכות השחר, און דערנאָך אמירת התפילה, די עניני התפילה, אָנהויבנדיק פון תחילת התפילה, וואָס דאָס איז דאָך דער "מה טובו אוהליך יעקב", און ביז סיום התפילה בבוקר, וואָס ענדיקט זיך מיט "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".

און אזוי אויכעט גרייט מען זיך, און מ'האָט שוין אויכעט דאָס געטאָן ביום זה אין תפילת המנחה, האָט מען אויכעט מסיים געווען מיט תפילת "עלינו לשבח לאדון הכל", מיט אַ ברכה והתשבחות להקב"ה, און דער סיום ותותם ענינים אלו, כל תפילות אלו, איז מיטן פסוק פון "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך", און מ'האָט דאָס אויכעט אזוי געטאָן שלשה פעמים, "בג' פעמים הוי חזקה", און אויכעט מלשון "חזוק", מיט אַ שטאַרקייט, ביז די שטאַרקייט פון נצחיות, דעם זאָגן דעם דריי מאָל פון "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".

און זיכער איז כמה פעמים במשך הימים, על אחת כמה [וכמה] ביום זכאי "שהוכפל בו כי טוב", האָט מען אויכעט מכוון געווען דעם פירוש המילות, נוסף אויפ'ן פשוטות הענינים, אויכעט אויף די פנימיות הענינים, אָז ס'זאָל זיין דער "יודו לשמך ישבו ישרים את פניך", זאָל דאָס זיין בפשוטות "את פניך", וואָס דאָס איז – אין דעם אָרט און אין דעם בנין וואָס דאָרט איז דער פנים פון דעם אויבערשטן, "פני הוי' אלקיך", "עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" אויף כל הארץ כולה, און אין דערויף גופא, אין ארץ ישראל, איז דאָך דאָס אין ירושלים עיר הבירה, און דאָרטן גופא אין הר הקודש און הר הבית, און אין דערויף גופא אין דעם "מקדש אדני-י כוננו ידך".

וואָס ברוחניות האָט מען שוין דאָרטן דעם מקדש השלישי, המשולש, אויכעט אין אָן אופן אָז ער איז עומד מוכן אָז אין עם זאָל נמשך ווערן און נתגלה ווערן דער בית המקדש המשולש, דער "מקדש אדני-י כוננו ידך", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, "מזרע דוד ושלמה בנו", כמדובר כמה פעמים.

מלכתחילה צוזאמען מיט די החלטה פון "פרסומי ניסא".

און "פרסומי ניסא" אין אן אופן פון "מהדרין מן המהדרין", וואָס דאָס איז דאָך דער מנהג המקובל אויף יעדער איד און באַ אַלע אידן, אע"פּ וואָס בומן הש"ס איז דאָס געווען אַ ענין פון "מהדרין מן המהדרין", איז איצטער בדורותינו אלו, ובפרט בדורנו זה, איז דאָס געוואָרן אַ מנהג "מהדרין מן המהדרין" באַ יעדערען, אנשים נשים וטף, אָנהויבנדיק אין ענין פון מצות הצדקה, ועד"ו בכל עניני תורה ומצוות.

ו. וואָס די אַלע ענינים צוזאמען (זיינען) היילן נאָכמערער צו דעם ענין פון גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, און מ'איז ממשיך תיכף ומיד פון טרעפן זיך דאָ, אנשים נשים וטף, צוזאמען מיט אנשים נשים וטף פון אידן בכל מקום שהם, אין ארבע כנפות הארץ, ווערן זיי נתקבץ,

– וואָס דאָס איז דאָך בגימטריא – קצ"ב – פון "בכל מכל כל", כמדובר כמה פעמים –

ווערן זיי נתקבץ דורך דעם אויבערשטן אַליין, "יאתם תלוטו לאחד אחד בית ישראל", און נתקבץ אחד אחד, ביז אין די ארץ וואָס זי איז אַן ארץ – אַן איין און איינציקער ארץ, "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", און דאָרטן גופא אין דער עיר הבירה, אין ירושלים עיר הקודש, און דאָרטן אין הר הקודש, און אין "מקדש אדני-כוננו ידך", ביז אין אבן שתי' "שממנה הושתת כל העולם כולו".

וואָס (דערפאַר) דערמיט איז פאַרשטאַנדיק פאַרוואָס דאָס פּועל'ט אין יעדער אידן און אין אַלע אידן, אע"פּ וואָס דערוויילע מ'איז נאָך "מפּוּר ומפורד בין העמים" ובכל קצוי תבל, מ'איז דאָך אָבער אומעטום אַן "עם אחד", ניט קוקנדיק אויף דעם "מפּוּר ומפורד", ביז אַז ס'ווערט יעדערער אין אַן אופן פון יחיד, ובפרט "יחידה לייחד", פאַרבונדן מיטן אויבערשטן, וואָס דאָס איז "יחידו של עולם", ווערט "ישראל וקוביה", ובפרט ישראל ע"י אורייתא.

ז. וואָס דאָס האָט דאָך אַ שייכות מיוחדת אין הפצת המעיינות חוצה,

וואָס דאָרט איז שטייט זיך דער ענין פון תורה אין אַן אופן ווי אַזוי דאָס איז אין "אור" בגלוי, און "אור" אין אַן אופן פון "ייתא", אַז דער אור אַליין קומט אַן, און קומט אַן אין אַן אופן ווי ס'איז פאַרבונדן און נתגלה – ניט נאָר אין לשון הקודש, נאָר אויכעט אין לשון תרגום, וואָס ער איז דאָך דער ממוצע, און פון

"נפשי כי ברבים היו עמדי", אַז מ'האָט מיט זיך יעדער איד און אַלע אידן נאָך איידער זיי ווערן פאַראייניקט ווי אַ מצייאות אחת, און זיינען נאָך אין אַ מצייאות פון "רבים", איז יעדער פון דעם "רבים" איז "היו עמדי" – מיט דוד מלכא משיחא, וואָס ער האָט דאָך געזאָגט אַט דעם פסוק, אָנהויבנדיק פון דוד בפשטות אין ספר התהילים.

און אויכעט און במיוחד אין ספר התהילים עצמו – פאַרבונדן מיט "העשירי יהי' קודש", מיט אַ חלק התהילים וואָס מ'זאָגט דאָס און מ'פאַרבינדט דאָס מיט עשירי בחודש, וכמדובר כמה פעמים, נוסף אויף די שייכות שלו מיט שלישי (בחודש), ווי דאָס איז לויט דעם תהילים ווי פאַנאָדערגעטיילט אין ימי השבוע, איז דאָס שלישי בשבוע, און אַזוי אויכעט ווי פאַנאָדערגעטיילט אין ימי החודש – מיט עשירי בחודש.

און פאַרבונדן אויכעט מיט – אין עשירי גופא – די שלמות פון צוויי מאל עשירי, "עשר אעשרנו לך", וואָס דאָס איז דאָך דער עשרים בחודש, וואָס (דאָס איז) אין דאָס געפינט מען זיך בפשטות, אין עשרים בחודש, מוצאי י"ט כסלו, איז דאָך דאָס שוין אריין אין עשרים בחודש, און פון עשרים ווערט אויכעט עשרים בגימטריא כתר, אַז "היתה להוי' המלוכה", וואָס דער ענין פון "מלוכה" איז דאָך פאַרבונדן מיט "מלך ביפיו תחזינה עיניך", מיט דער כתר מלכות, וכמדובר כמה פעמים.

ה. און ויהי רצון אַז ס'זאָל זיין די הליכה פון יעדערען פון אונז בתוך כלל ישראל, נאָכמערער און נאָכמערער.

אָנהויבנדיק אויכעט מיט די החלטה אויף להוסיף זיין בתורה ובעבודה ובגמילות חסדים, וכמוזכר לעיל, און מוסיף זיין גלייך נאָך דעם צוזאמענקומען זיך, נוסף אויף די הוספה וואָס מ'האָט שוין מוסיף געווען במשך יום זה וימים שלפני זה.

ובפרט נאָך אַז מ'געפינט זיך אין חודש כסלו, און גלייך אין אָנהויבס פון דעם חודש ווייס מען שוין אַז דער סיום וחזרתם פון חודש כסלו איז דאָך ימי חנוכה, אַז בכל יום ויום איז מען מוסיף אין "נר מצוה ותורה אור".

און אין אַן אופן אַז דאָס איז "על פתח ביתו מבחוץ", אַז ער מאַכט ליכטיק "על פתח ביתו", במילא איז דאָס נאָכמערער מוסיף ליכטיקייט אין דער בית בפנים, און אויכעט בחוץ, וואָס דאָרט קומט דער עיקר ההשפעה, וויבאלד אַז דאָס איז אַנגעצונדן

הולך ומוסיף ואור, ווי דער אַפֿלערנונג פון ימי חנוכה, וואָס מ'גרייט זיך שוין דורך צוגרייטן כמה עניני חנוכה, אָנהויבנדיק פון הלכות חנוכה, מ'זאָל וויסן וואָס צו טאָן און ווי אַזוי צו טאָן און ווי צו טאָן.

און וויסן ניט נאָר פֿאַר זיך אַליין, נאָר זיין אויכעט אַ משפּיע לכל הסביבה שלו, אויף דערצייילן די גאַנצע סביבה וועגן דעם ענין פון י"ט כסלו, און פון "פדה בשלום נפשי כי ברבים היו עמדי", און מיט די הסברה אַז "ברבים" אין דעם פסוק מיינט מען יעדער אידן און אַלע אידן, און וואָס יעדערער פון זיי ווערן "עמדי", מיט יעדער אידן, און "עמדי" במיוחד מיט דעם פירוש הפשוט אין פסוק אַז דאָס גייט אויף דוד "נעים ומירות ישראל", און ס'ווערט דערנאָך אויכעט דער ענין פון "עוסק בתורה ובתפילה ובגמילות חסדים", וכמדובר כמה פעמים.

י. ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש באופן ההולך ומוסיף ואור, און "וארו עם ענני שמיא", דער המשך פון כל ענינים אלו, בארצנו הקדושה און דאָרט אין ירושלים עיר הקודש, און מ'איז הולך "מחיל אל חיל" ביו "יראה אל אלקים בציון" בפשטות אין ירושלים, און אין ירושלים גופא – אין די פנימיות פון ירושלים, וואָס דאָס ווערט אָנגערופן בשם "ציון" אין ירושלים עצמה, און ס'ווערט דער "ילכו אל אלקים בציון" בפשטות, כמדובר לעיל אַז מ'האָט תיכף ומיד די גאולה האמיתית והשלימה, געפינט מען זיך תיכף ומיד, "עם ענני שמיא", אין ירושלים עיר הקודש, און דאָרטן אין הר הקודש, און אין "מקדש אדני- כוננו ידיך", ביז אין קודש הקדשים.

ועוד והוא העיקר – אַז "לא עיכבן אפילו כהרף עין", און ס'ווערט תיכף ומיד "הנה זה בא" ממש, "מראה באצבעו ואומר" "הנה זה בא" און "זה אלקינו קוינו לו", און "זה הוי' קוינו לו ויושיענו", כפליים לתושי', ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמ"ר שליט"א לכאז"א מהנכנסים ליחידות שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

עם ווערן מושפע כל (שבעת) [שבעים] הלשונות, כמדובר כמה פעמים.

ח. און ס'ווערט דער "כי מציון תצא תורה ודבר הוי' מירושלים" כפשוטו, אַז יעדערער פון אונז בתוך כלל ישראל ווערט גלייך צוזאַמענגענומען דורך דעם אויבערשטן אַליין, ווי דערמאָנט פריער, און אַרײַנגעשטעלט אין "ציון" כפשוטו, אין ירושלים כפשוטו, כמדובר לעיל.

און דאָס ווערט אין אַן אופן פון נצחיות, וואָס דאָס איז אויכעט פון דעם אַפטייטש פון נצחון, אַז מ'האָט מנצח געווען די אַלע שוועריקייטן וואָס ס'איז געווען ביז איצטער, ביז אין אַן אופן ווי פֿאַרבונדן מיט י"ט כסלו, אַז מ'זאָגט "כי ברבים היו עמדי", האָט געזאָגט דוד המלך, און ווי תורה שבע"פ טייטשט דאָס אַפ אַז דוד האָט דערמיט אויכעט מגלה געווען און מסביר געווען לכל הדורות כולם אַז "אפילו אנשי אבשלום", וואָס האָבן פריער מלחמה געהאַלטן מיט עם, זיינען געווען "עמדי", ניט נאָר ניט אַנטקעגן עם, נאָר אדרבה – מסייע געווען צו עם.

און אַזוי ווערט דאָס אויכעט דערנאָך מידי שנה בשנה ביתר שאת וביתר עז, ובפרט אין שנת העיבור, און אַ שנה וואָס די ר"ת שלה איז "הי' תהא שנת נפלאות בה", און דער ב' איז אויכעט דער "בכל מכל כל", אין אַלע עניני השנה,

און בפרט דער עיקר ענין פון השנה, אַז דאָס איז שנת "גאולה תהי' לארץ", און שנת "גאולה תהי'" לכל אחד ואחת אין אַן אופן פון "הי' תהא", "בכל מכל כל", "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו", בארצנו הקדושה און דאָרט אין ירושלים עיר הקודש ובהר הקודש און אין "מקדש אדני- כוננו ידיך", אין מקדש המשולש, תיכף ומיד ממש.

ט. און דער ענין פון נתינת הצדקה, וואָס מ'מאַכט יעדערען פון אייד פֿאַר אַ שליח אויף געבן אויף צדקה, נוסף אויף וואָס ער האָט שוין אַליין געגעבן און וועט ווייטער געבן, וביתר שאת וביתר עז, און ס'ווערט דערנאָך אַ המשך אין אַן אופן פון

בס"ד. "יחידות" לבני-מצוה ובנות-מצוה והוריהם שיחיו

הנחה בלתי מוגה

י"ג שנה.

ג. ועוד והוא העיקר – אָז מ'איז ממשיך מיט די חגיגות פון בר מצוה, און כמנהג ישראל אויף פאַרבינדן דאָס אויכעט אַז דער בר מצוה, אָדער די בת מצוה, ו(כל) המשפחה שלה – זיינען מוסיף נאָכמערער אין צדקה פון זייער אייגענע געלט.

ובאופן דמוסיף והולך ואור, ווי מ'לערנט דאָס אַפּ פון ימי החנוכה, אַז יעדער טאָג איז מען מוסיף והולך אין "נר מצוה ותורה אור".

און מ'ווייסט שוין דערפון די טעג, אע"פּ וואָס ס'דאַרף נאָך געווערן אַ פאַר טעג צו חנוכה, ווייס מען שוין אַז בשעת ס'וועט קומען חנוכה, און חנוכה איז ענינו – ווי אַלע ימים טובים פון יאָר, ובפרט דער יו"ט פון חנוכה וואָס ענינו איז דאָך – ענין הפרסום און "פרסומי ניסא", אַז מ'זאָל מוסיף זיין בכל ענינים אלו תיכף ומיד ממש.

און מיום ליום נאָכמערער מוסיף זיין, און מוסיף זיין אין אַן אופן פון מצווה ועושה, האָט מען דאָך דעמולט אַ סיוע במיוחד פון דעם אויבערשטן, פון גותן התורה ומצוה המצוות, כמדובר כמה פעמים.

ד. און ס'ווערט (די) שנה זו בפשטות, ווי דערמאָנט פריער, וכמה פעמים במשך פון די טעג און די וואָכן פון תחילת השנה במיוחד – אַז דאָס איז דאָך "הי' תהא שנת נפלאות בה" און "בכל מכל כל".

ובפרט נאָך אַז מ'איז דאָך זיכער מקיים דער מנהג וואָס ווערט אַלץ מערער נתפשט צווישן אידן – אַז אַ בן מצוה אָדער אַ בר מצוה, בקשר מיט זיין בן מצוה אָדער בת מצוה, איז מען מוסיף נאָך מערער אין נתינת הצדקה, און נאָך מערער אין תורה עבודה וגמילות חסדים, בכל הפרטים ופרטי פרטים.

און מ'איז ממשיך די חגיגות פון בר מצוה – ועד"ז כל החגיגות, ובמיוחד די חגיגות פון חתונות און תנאים און פדיון הבן וכו',

ובמיוחד, די חגיגה פון פדיון פון יעדער אידן און פון אַלע אידן – פון דעם גלות, דורך אבינו שבשמים, און "מברך שתיים", כמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – אַז מע'עמט יעדערער פון

א. בהוספה אויף די ברכות וואָס מ'האָט פריער דערמאָנט, וואָס זיכער זיינען דאָך אין דערויף נכלל אַט די אַלע וואָס זיינען איצטער אַריין, און וואָס וועלן אַריינגיין, בתוך כלל ישראל כמדובר כמה פעמים. ובפרט אַז מ'געפינט זיך דאָך אין מוצאי פון יום השלישי "שהוכפל בו כי טוב", וואָס דאָס איז דאָך "טוב לשמים וטוב לבריות", וואָס בריות איז דאָך כולל אין זיך יעדער איד און אַלע אידן, וכמדובר כמה פעמים –

קומט אויכעט צו בהנוגע צו די וואָס זיי זיינען אויסגעקליבן פון אידן במיוחד, אַזוינע וואָס זיינען ערשט אַריין אין חיוב – און זכות – פון קבלת עול תורה, ועול מצוותי, וואָרום ער איז געוואָרן בן מצוה אָדער בר מצוה, און צוזאַמען מיט זיי אויכעט, זייערע עלטערן, און די זיידעס און באַבעס, און אַלע קרובים און באַקאַנטע, זייערע משפחות, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – אַז ס'זאָל זיין ווי (מ'האָט ערשט) מ'גיט ליינענען אין דער פרשה, און מדובר אין די פאַרבריינגענס פון שבת שלפני זה, און אויך די פאַרבריינגענס] פון י"ט כסלו במשך כל השנים.

ב. ווי דערמאָנט אויכעט פריער, אַז י"ט כסלו איז נאָכאַמאָל מדגיש, אַז יעדער איד איז ער פאַרבונדן און וועגן עם רעדט דער פסוק – בתוך כלל ישראל – אַז "ברבים היו עמדי", אַז מיט יעדער אידן – "עמדי" לשון יחיד – ווערט "ברבים", יעדער איד און אַלע אידן בכל קצוי תבל, און זיי ווערן "עמדי" ביז וואָנעט אַז דאָס ווערט איין און איינציקע מציאות – ואהבת לרעך כמוך" ממש, און ביז וואָנעט, אַז ס'ווערט נאָכמערער – איין מציאות, דורך "ישראל וקוביה" כולא חד", כמדובר כמה פעמים.

ובפרט אַט די, וואָס באַ זיי האָט זיך איצטער אַנגעהויבן – אָדער די טעג האָט זיך אַנגעהויבן, אָדער די טעג וועט זיך אַנהויבן – דער זכות און דער חיוב אין לימוד התורה וקיום מצוותי, אַלס אַ מחוייב און אַלס אַ זכאי בתורה ומצוות. וואָס דעמולט, באַקומען זיי זיך די אַלע ענינים אויכעט ווי "מצווה ועושה", ועד"ז אויכעט בהנוגע צו נשים ובנות, אַנהויבנדיק פון י"ב שנה, ע"ד ווי באַ זכרים איז דאָס אַנהויבנדיק פון

וואָס [זיינען] נאָך מערער מוסיף זיין די בני מצוה און די בנות מצוה, און זייערע קרובים, און די עלטערן און די מחנכים, כמוזכר לעיל.

ועוד והוא העיקר – אַז ס'ווערט תיכף ומיד ממש בפשטות, אַז דער אויבערשטער איז פודה "בשלום" יעדערען פון אונז, בתוך כלל ישראל, און בתוך כלל ישראל ווי מ'זאָגט אויכעט אין המשך הפסוק אַז "ברבים היו עמדי" אין דעם "פדה בשלום נפשי", און ווי דער מיטעלער רבי איז מאריך בזה, אַז די שלימות בזה וועט זיין תיכף ומיד ממש אין גאולה האמיתית והשלימה.

וואָס דעמולט וועט מקויים ווערן – וואָס "ביקש יעקב לישב בשלוה", איז דאָס געוואָרן אַזוי בפשטות, ווערט דאָס אַזוי בפשטות – ניט נאָר געוואָרן אויף מאָרגן אָדער אין אַ רגע שפעטער, נאָר ס'ווערט תיכף ומיד און אין אַ רגע שלפני זה.

ועוד והוא העיקר – אַז ס'ווערט תיכף ומיד גאולה האמיתית והשלימה, און מ'איז ממשיך די חגיגות פון בני מצוה ובנות מצוה וכל משפחותיהם – בארצנו הקדושה, און דאָרט אין ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, און אין דעם "מקדש אדני-כוננו ידיד", וע"י הזירוז – דורך דעם הוספה אין עניני הצדקה – כמוזכר לעיל.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א מהנוכחים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

אונז אַיינטייל אין דעם פדיון וואָס דער אויבערשטער איז פודה כל אחד ואחד מבני ובנות ישראל, תיכף ומיד ממש, פון דעם גלות, און שטעלט יעדערען פון אונז, און יעדערען פון אײך, און יעדערען פון כלל ישראל אַרײן תיכף ומיד, בארצנו הקדושה, און די בני מצוה ובנות מצוה בראשם, און זייערע קרובים וואָס האָבן זיי מחנך געווען באופן כזה – בראשם, וכמדובר כמה פעמים.

ה. ועוד והוא העיקר – אַז "לא עיכבם אפילו כהרה עין", און ס'ווערט די גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ובמיוחד ע"י הנתינות לצדקה, וואָס צדקה איז דאָך מזרז און מקדים און בריינגט תיכף ומיד ממש – כל עניני טוב און תורה ומצוותי, וואָס דאָס איז דאָך טוב האמיתי. ובפרט אין יום השלישי "שהוכפל בו כי טוב", וואָס דאָס איז דאָך די קביעות פון י"ט כסלו בשנה זו, ע"ד ווי ס'איז געווען די קביעות בפעם הראשונה, און ווי דער אַלטער רבי, דער בעל הגאולה, שרייבט דאָך אַזוי אויכעט אין זיין מכתבו המפורסם, צוזאמען מיט דער גאולה שלו, אַז ער האָט דעמולט געזאָגט דעם פסוק און דעם קאפיטל פון "פדה בשלום נפשי", וואָס דאָס איז פאַרבונדן (מיט יום י"ט בחודש, און פאַרבונדן) מיט יום השלישי בשבוע, און פאַרבונדן מיט יום העשירי בחודש.

און פאַרבונדן – ועוד ועיקר – מיט גאולה האמיתית והשלימה, שתבוא תיכף ומיד, ובמיוחד ע"י הזירוז דורך ענין הצדקה, כולל ובפרט – די צדקה

בס"ד. "יחידות" לחתנים וכלות שיחיו

הנחה בלתי מוגה

וואָס הויבט זיך אָן אויכעט דערמיט כאמור לעיל, פון "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול כלה", און די אַלע פינף קולות ווי מ'רעכנט דאָס אויס, וואָס זיי זיינען דאָך כולל די אַלע שמחות, אָנהויבנדיק פון שמחה העיקרית – די שמחה פון כלל ישראל, וואָס דאָס איז, כמדובר, די נישואין פון כלל ישראל מיטן אויבערשטן, צוזאמען דערמיט אויכעט די נישואין, כביכול, פון יעדער אידן, מיטן אויבערשטן, מיט עצמות ומהות, ביז וואָנעט אַז ס'ווערט "ישראל וקובה" כולא חד".

ב. און דאָס ווערט תיכף ומיד ממש ע"י הנתנית הצדקה ובהוספה בזה, וואָס צדקה איז דאָך מורז און מקדים כל ענינים טובים, עאכ"כ אַ ענין עיקרי ווי שמחת חתן וכלה, שמחה עד בלי סוף, און אויכעט די שמחת חתן וכלה העיקריים והכלליים, וואָס דאָס איז דער נישואין פון ישראל וקובה".

און צוזאמען אויכעט אַז ס'ווערט אַ יחוד נפלא צווישן זיי, "והיו לבשר אחד", דורך דערויף וואָס מ'לערנט צוזאמען תורה ווי אַינגעפירט בדורנו זה, אַז יעדער חתן וכלה – ובפרט לאחרי הנישואין, וואָס דעמולט איז דאָך דאָס (ניט פאַרבונדן מיט) ניט אַנריין אין צניעות וויבאלד אַז ס'איז שוין לאחרי הנישואין – ווערט תיכף ומיד דער "קול ששון וקול כלה" צוזאמען מיט "קול תורה", און אַלע חמשה קולות פון תורה.

ועוד והוא העיקר – מיט "תורה חדשה מאית תצא" פון דעם אויבערשטן אַליין, פון עצמות ומהות בפשטות, ביז צו עצמות ומהות פון די פשיטות פון יעדער אידן און פון אַלע אידן, אָנהויבנדיק פון אַ חתן וכלה, און די עלטערן זייערע און די קרובים זייערע, און דער מסדר קידושין ונישואין ואירוסין, ובעיקר – פון די נישואין, וואָס דאָס איז דאָך די שלימות בכל ענינים אלו.

און ס'ווערט תיכף ומיד, פון בקשת יעקב "לישב בשלוה" – ווערט דאָס באַ יעדער אידן און באַ אַלע אידן, ובפרט באַ אַ חתן וכלה, אַז ס'ווערט די נישואין אין אַן אופן פון שלום ושלום, און אַן אופן פון שלום ושלום ושלום בשלימות, וואָס די שלימות פון שלום ושלום איז דאָך כמוזכר לעיל, בגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

א. בהוספה צו די ברכות האמורות לעיל, וואָס דאָס איז דאָך זיכער חל אויף אַ חתן-כלה, וואָס זיי בויען דאָך אויף אַ בית בישראל, אַ בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה, און וואָס דאָס ווערט אויכעט אַ הכנה און אַ הקדמה און אַ דוגמא – פאַר "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול חתן וקול כלה", כמוזכר כמה פעמים, און ווי פאַרשטאַנדיק אויכעט בפשטות לכל אחד ואחת –

ובמיוחד, צו אַט די וואָס גייען בויען אַ בית חדש בישראל, וואָס דעמולט האָבן זיי דאָך די אַלע ברכות פאַרבונדן מיט אַ שנה ראשונה, פון "נקי יהי' לביתו", און ניט שייכות צו קיינע ענינים פון טרדות, און אך טוב ושמחה, און טוב ושמחה גלויים ימצאום תמיד כל הימים, בטוב הנראה והנגלה.

אָנהויבנדיק פון טוב ושמחה האמיתיים, "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה" בפשטות – בארצנו הקדושה.

וואָס יעדער חתונה, בכל מקום וואו אידן געפינען זיך, אין דורות שעברו, ובדורנו זה, ובפרט בשנה זו, ובחודש זה, וואָס דאָס איז דאָך חודש כסלו, אַ מזל'דיקער חודש, און אַ חודש פאַרבונדן מיט חתונות במיוחד, כמדובר כמה פעמים – איז דאָס נאָך מערער מדגיש די שייכות פון די אַלע ענינים צווישן זיך, און מיט כל עניני שמחה פון יעדער אידן און פון אַלע אידן, ביז די שמחה העיקרית פון כלל ישראל, און צוזאמען דערמיט – פון כל אחד ואחת מישראל, וואָס דאָס איז די שמחה פון גאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט אַז דער ענין הנתנית לצדקה, איז דאָך נאָך מערער מוסיף אין כל עניני שמחה, אָנהויבנדיק פון די שמחה האמורה – וואָס דאָס איז דער חתונה פון כנסת ישראל מיט דעם אויבערשטן, וואָס דערוויילע איז דאָס – ווי ער זאָגט אין מדרש – אין אַן אופן פון אירוסין, און בגאולה האמיתית והשלימה ווערט דאָס תיכף ומיד דער ענין הנישואין. און נישואין אין אַ "בנין עדי עד", אַ גאולה שאין אחרי גלות, ביז וואָנעט אַז מ'דאַרף גאַרניט דערמאַנען גלות, און דאָס וואָס מען דערמאַנט עס, דערמאַנט מען דורך אַרײַנשטעלן אַן א' גדול באמצע התיבה, ווערט פון גלות אַ ענין פון גאולה, בגאולה האמיתית והשלימה –

"ולא עיכבן אפילו כהרף עין", און מ'איז ממשיך
 דעם זיין צוזאמען – בארצנו הקדושה, און דאָרט אין
 ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש,
 ועוד והוא העיקר, תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א
 מהנוכחים שיחיו שני שטרות של דולר לתת אותם
 (או חילופם) לצדקה].

שיחת יום א', כ"ד כסלו ה'תשנ"ב – לאחרי תפילת מנחה והדלקת נר ראשון של חנוכה במעמד "פרסומי ניסא" העולמי – לילדים ולילדות ד' צבאות השם" שיחיו

הנחה בלתי מוגה

קליינער קינד, איז דאך אויכעט, אז ער טרינקט א גלאז וואסער, מאכט ער אויכעט פריער א ברכה, וויבאלד אז דאס איז א אידיש קינד, "שהכל נהי' בדברו".

– טרינקען טרינקט ער מערניט ווי א ביסעלע וואסער, וואס ס'איז דא אין א קליינער גלעזעל, לויט ווי דער מעגלעכקייט פון א קינד צו טרינקען אויף איין מאָל – און דערביי פארבינדט ער דאס מיט "שהכל נהי' בדברו", און מיט די אלע זאכן וואס זיינען באשאפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן, היינט דאָס אָפּ און דאָס איז באשאפן געוואָרן צוליב דעם, אז דערנאָך זאָלן קומען אידן בכלל, און אידישע קינדער במיוחד, און זיי זאָלן אויסנוצן אויף יעדער זאך מאַכן אַ ברכה וואָס איז צוגעפאַסט צו דער זאך. און במיוחד אויכעט אפילו אין אזא מין איינפאַכע זאך, וואָס דאָס טרעפט זיך אין טאָג-טעגלעכן לעבן באַ יעדער מענטשן, לאו דוקא באַ אידן, און לאו דוקא באַ קינדער, אָדער באַ אַלטער אָדער באַ יונגער, נאָר באַ אלע מענטשן גלייך דאַרפן זיי אַנקומען, צו אַ טרונק וואָסער כדי זיי זאָלן לעבן, און לעבן געזונטע יאָרן.

און ווי דערמאָנט מערערע מאָל, איז פאַרזאָגט ער, אַז פונקט אזוי ווי דאָס איז באשאפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן, האָט דער אויבערשטער דאָס אויכעט פאַרבונדן, און דאָס געגעבן אַז מ'זאָל דערפון אָפלערנען, אַז דערפון דאַרף יעדער קינד וויסן – במילא דערציילט ער דערפון אויכעט זיינע חברים און חבר'טעס, און ברידער און שוועסטער, און אויכעט זיינע עלטערן און די מחנכים – אַז מ'זאָל וויסן זיין אַז אזוי איז אויכעט "שהכל", די גאַנצע וועלט איז באשאפן געוואָרן "בדברו",

דורך דערויף וואָס דער אויבערשטער האָט געזאָגט "הי אור", איז באשאפן געוואָרן ליכטיקייט, און דערנאָך האָט ער געזאָגט ער'ז אויכעט די עשרה מאמרות, וואָס דער אויבערשטער האָט געזאָגט, איז באשאפן געוואָרן דער ערד און אַלץ וואָס געפינט זיך אויף דער ערד, און אויכעט דער מענטש אַליין, איז דאָס אַלץ פאַרבונדן און דען קומט דאָס צו די

– שיחה א' –

[לאחרי אמירת הי"ב פסוקים ומאמרי חז"ל – ע"י ילדי ישראל בכל קצוי תבל, והדלקת נר ראשון דחנוכה ברחבי העולם, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

א. ס'דאך תורה – וואָס אויף דערויף איז דאך מיוסד – געגרינדעט – דער לעבן פון יעדער אידן און פון אלע אידן, און וואָס נאָכמערער – דאָס איז דאך פאַרבונדן מיט דער באשאפונג פון דער גאַנצער וועלט, ווי מ'האָט אויכעט דערמאָנט אין די י"ב פסוקים, אַז "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", טייטשט אָפּ רש"י אַז בראשית מיינט דאָס און דאָס [איין] מרמז, אַז דאָס איז בשביל "ב' ראשית" – אַז ס'איז דאָ צוויי זאָכן וואָס ווערן אָנגערופן מיטן נאָמען "ראשית", און דאָס איז די תורה און דער אידישער פאַלק, יעדער איד און אלע אידן.

און תורה הויבט אָן (גאַנץ תורה, אלע חמשה חומשי תורה) ווי דער ערשטער הודעה, ווי דער ערשטער אָפלערונג און אָנווייזונג, אַז מ'זאָל וויסן זיין, אַז די גאַנצע וועלט – כולל אויכעט אלע הימלען, און אלע טיילן פון "ארץ", אפילו אַט די וואָס געפינען זיך אין די פאַרוואַרפנטע ווינקלען, ער'ז ווי "שמים" געפינט זיך אין די הויכע הימלען, איז סיי "שמים" און סיי "ארץ", און דערביי זאָגט מען אויכעט "את השמים ואת הארץ", די אלע זאכן וואָס קומען צוזאַמען מיט "שמים" און וואָס קומען צוזאַמען מיט "ארץ", וואָס דאָס איז דאך די באשאפונג וואָס געפינען זיך אין "שמים" און אין "ארץ" – איז דאָס אַלץ באשאפן געוואָרן, "ברא אלקים", איז דאָס אַלץ באשאפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן.

און פאַרוואָס, צוליב וואָס, און צו וואָס האָט דאָס דער אויבערשטער באשאפן? – כדי די אידן זאָלן לערנען תורה, און פון תורה אַרויסנעמען און אָפלערנען ווי אזוי מ'דאַרף זיך פירן מיט "שמים" וואָס, און "את השמים ואת הארץ", מיט די אלע זאכן וואָס געפינען זיך אין "שמים", און וואָס געפינען זיך אין "ארץ".

ב. און ווי – צום ביישפיל – אפילו אַ גאָר

זיין אין אלעם אין וואָס היינגט אָפּ אָן עס, אַז די זאַכן אַרום עס זאָלן זיין ליכטיק!

און אין אַזאַ מין אופן, אַז אפילו ווען אין דער וועלט מצד דער בריאה איז טונקל, קומט צוגיין אַ איד און צינדט אָן אַ מנורה ווען דאָס איז חנוכה, צינדט אָן נרות שבת וי"ט ווען דאָס איז שבת און יו"ט, און צינדט אָן אַזוי אויכעט אַ ליכטיקייט – אַ צוגעפאַסטע ליכטיקייט – אויכעט אין די וואַכן טעג, כדי ער זאָל וויסן ווי אַזוי זיך אויפצופירן אויכעט ביינאַכט – אַז ער זאָל עסן וואָס מ'דאַרף עסן, און זאָל ניט עסן וואָס מ'דאַרף ניט עסן, און אַזוי ווי ס'איז דאָ ברכות וואָס ער דאַרף ערשט קוקן אין אַ סידור, זאָל ער קאַנען עפענען דעם סידור און געפינען דאָרטן די ברכה, צי דאָס איז ברכת המזון, אָדער אַזוי אויכעט די ברכות פאַרבונדן מיט חנוכה – ווי דערמאָנט פּריער, וואָס חנוכה הייבט זיך אָן מיט יעדער טאָג צוויי ברכות, און דעם ערשטן טאָג דריי ברכות, אויך די ברכה "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

און מ'האַט דאָס אויכעט אָנגעזאָגט, אַז דאָס זאָל זיין און באַלייכטן דעם גאַנצן יאָר, וואָס דאָס איז דער זאָך פון חנוכה – אַז באַלייכטן דעם גאַנצן יאָר, אַז מ'זאָל נעמען פון דער ליכטיקייט פון "נר מצוה ותורה אור", וואָס דאָס איז דאָך דער ענין פון מצות חנוכה, אַז אָנזאָג פון דעם אויבערשטן מצד די ניסים וואָס דער אויבערשטער האָט באַוווּזן אידן, איז געוואָרן אַן אייביקע מצוה פון דעמולט אָן, אַז אין די באַשטימטע טעג אין דעם יאָר, קומט יעדער איד – און בשעת ס'איז דאָ אין משפּחה צינדט אָן דער ראש המשפּחה, דער אָנפירער פון דער משפּחה, די נרות חנוכה פאַר די גאַנצע משפּחה, און די גאַנצע משפּחה ענטפּערט "אמן" אויף די ברכות און האָט דערנאָך אויכעט פאַרשידענע מנהגים פאַרבונדן מיט חנוכה, סיי אין תפילה סיי אין ברכת המזון וכיוצא בזה.

ה. ועוד, אַז מ'לערנט אויך אָפּ פון חנוכה,

מאַכט דאָס ליכטיק, אַז דעם גאַנצן יאָר דאַרף באַ אַ אידן זיין אין אָן אופן, אַז יעדער טאָג דאַרף באַ עס צוקומען אַ ליכטל, אַ "נר מצוה", אַ מצוה'דיקער ליכטל, מערער ווי ס'איז געווען אַ טאָג פאַר דעם.

וואָרום, פונקט אַזוי ווי אַ מענטש וואַקסט בגשמיות, דאַרף אַ איד טאָן אַלץ וואָס היינגט אָפּ אין עס אויף צו וואַקסן ברוחניות, דורך דערויף וואָס ער איז ממלא נאָכמערער מצוות, און לערנט נאָכמערער תורה, און מאַכט דערמיט ליכטיק זיין לעבן, און זיין חדר, און זיין אַרום.

שלמות, דען ווערט קלאָר – ליכטיק – צוליב וואָס דאָס איז באַשאַפן געוואָרן,

בשעת ס'קומט אַ איד און מאַכט אַ ברכה, און באַ דער ברכה דערמאָנט ער דעם כבוד פון דעם אויבערשטן, און פאַרבינדט דאָס אויכעט אַז אַזוי איז אויכעט אַלע זאַכן וואָס זיינען באַשאַפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן, איז דאָס אַלץ פאַרבונדן מיט דעם כבוד פון דעם אויבערשטן,

ווערט דעמולט ערפילט דעם אויבערשטן'ס רצון, און דער אויבערשטער איז ממשיך חיות, ממשיך אַז די וועלט זאָל האָבן אַ קיום און זאָל האָבן אַ גוטן קיום, אַז דאָס זאָל זיין אַ שלום'דיקע וועלט און אַ ליכטיקע וועלט.

ג. עד כדי כך, אַז אפילו אַז ס'ווערט אין דער גאַנצער וועלט ניט ליכטיק, קומט דעמולט צוגיין אַ איד, און ס'קומט ערב שבת צינדט מען אָן נרות שבת – און ס'קומט די טעג פון חנוכה צינדט מען אָן נרות חנוכה – און אַזוי אויכעט מאַכט מען ליכטיק אויף גאַנץ שבת, און מ'מאַכט ליכטיק אין אַ אידישער הויז, כדי אַ איד זאָל קענען לערנען תורה באַ זיך אויך, סיי בייטאָג און סיי ביינאַכט.

און זען אויכעט – וואָס תורה הייסט עס צו טאָן, זאָל ער דאָס קאַנען טאָן, און בשעת ער האָט באַ זיך אין הויז פאַרשידענע זאַכן, ווייסט ער אויכעט, וואָרום תורה האָט עס געלערנט וואָס פאַר אַ ברכה צו זאָגן אויף יעדער זאָך, און אין וואָס באַשטייט אַ ברכה? – אַז דער איד גיט אָפּ אַ דאַנק דעם אויבערשטן, וואָס "הכל נהי' בדברו", האָט ער וואַסער אויף צו טרינקן, און האָט לחם אויף צו עסן – וואָרום ער מאַכט דערביי אויכעט "המוציא לחם מן הארץ".

און האָט אַזוי אויכעט פאַרשידענע זאַכן אין וועלכע אַ מענטש נויטיקט זיך, וואָס זיינען דאָך יעדערער באַשאַפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן, האָט ער דאָס און נוצט דאָס אויס אין אַ גוטן אופן. ווי אַזוי איז מען זיכער אַז ער וועט עס נוצן אין אַ גוטן אופן? – בשעת ער וועט געדיינקען אַז דאָס איז באַשאַפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן, וואָס דער אויבערשטער האָט געגעבן תורה, און דער תורה ענדעקט און אַנטפלעקט ווי אַזוי מ'דאַרף זיך אויפפירן אין דער וועלט: אויף צו געבן צדקה און אויף צו טאָן גוטע זאַכן, און זען אַז ס'זאָל זיין "ואהבת לרעך כמוך", ווי דערמאָנט מערערע מאָל.

ד. וואָס דאָס אַלץ ווערט פאַראיינציקט אין אַ כללות'דיקן אָנזאָג, אַז יעדער איד דאַרף זיך משתדל

זיין געזונט דארף מען טאָן פאַרשידענע גשמיות'דיקע זאַכן, איז דאָס אָבער נישט קיין ענינים פון רפואות, נאָר ס'איז ענינים פון הנהגה אַז אַזוי האָט דער אייבערשטער באַשאַפן די וועלט – אַז כּדי ס'זאָל זיין דער חיבור, דער פאַראייניקונג, פון אַ געזונטע נשמה אין אַ געזונטן גוף, דאַרף מען אַנקומען צו אכילה גשמית און שתי' גשמית, און אַזוי אויכעט צו פאַרשידענע ענינים וואָס מאַכן געזינטער דעם גוף.

און עאכר'כאָז מ'דאַרף אַנקומען צו רוחניות'דיקע זאַכן, און אין די טעג פון חנוכה – דאַרף מען אויכעט האָבן די ליכטיקייט פון חנוכה, אַז ס'זאָל זיין אין אַן אופן אַז דאָס מאַכט ליכטיק דער גאַנצע אידישע הויז, און ס'מאַכט ליכטיק אויך די גאַנצע אידישע הויפן, און מאַכט ליכטיק די אַלע גאַסן וואָס זיי זיינען פאַרבונדן מיט אידן, אַז אומעטום זאָל מען זען, אפילו אַ נישט-איד, אַז ער גייט דורך אין די טעג פון חנוכה אין אַ גאַס וואו ס'לעבן אידן, זעט ער, אַ ס'איז צוגעקומען אַ נייעס וואָס ס'איז נישט געווען מיט עטלעכע טעג פאַר דעם, אָדער מיט אַ טאָג פאַר דעם, און דאָס מאַכט אין אַן אופן, אַז דאָס מאַכט ליכטיק אויכעט אין גאַס,

און ס'מאַכט ליכטיק אויכעט – אַז אומות העולם זאָלן וויסן, אַז אידן זיינען טאַקע "מפּוּרד ומפּוּרד בין העמים", זיי זיינען אָבער אַן "עם אחד", אַן איין און איינציקער פּאָלק וואָס איז פאַרבונדן מיט "הוי" אחד", מיטן אויבערשטן וואָס ער איז אַן איין און איינציקער אייבערשטער, און זיי ווערן פאַרבונדן דורך אַ "תורה אחת", און די מצוות וואָס אידן לערנען אַרויס פון תורה, און זיינען דאָס מקיים בפועל, וואָס דורך דערויף ווערט דאָס אַ ליכטיקער לעבן, און אַ ליכטיקער הויז, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

און ס'ווערט דערנאָך אויכעט נמשך די ליכטיקייט אויכעט פון חנוכה, אין צוגאַב צו דער ליכטיקייט פון אַלע גשמיות'דיקע, אויכעט די רוחניות'דיקע ליכטיקייט פון חנוכה.

ז. וואָס דאָס איז דאָך אויכעט, ווי דערמאָנט, אַז מ'געפינט זיך, און ס'איז איינגעפירט דער מנהג, אַז אין [איינער] פון די ערשטע טעג פון חנוכה מאַכט מען אַז ס'זאָל זיין דורך אַ "סאַטעליט" –

זאָל מען אַנצינדן די חנוכה ליכט אין אַזאַ מין אופן, אַז מ'זאָל דאָס זען בבת אחת, אין דער זעלבער צייט, און אין דעם זעלבן אופן – זאָל מען זען ווי אַזוי ס'קומט אַ איד, אַ קינד אָדער אַן ערוואַקסענער, און צינדט אַן אין איין און איינציקן אָרט די נרות חנוכה,

און זאָגט דאָס אויכעט, אַז ער האָט דער ענין פון "פרסומי ניסא", וואָס דאָס איז דאָך איינע פון די תנאים אין חנוכה, אַז מ'זאָל מפרסם זיין דעם נס פון חנוכה, מיט אַלע זיינע פרטים, וואָס איינער פון די עיקר'דיקע פרטים אין חנוכה איז, אַז עס זאָל זיין אַ "נר מצוה ותורה אור" אין יעדער אידישע הויז,

און דאָס זאָל זיין אין דער הויז אין אַזאַ מין אופן – "על פתח ביתו מבחוץ", אַז דאָס זאָל מאַכן ליכטיק אין דעם הויז אינעווייניק, און אויף דער טיר פון דער הויז – אויף מאַכן ליכטיק אין דעם חצר – אין דער הויף וואָס אַרום דער הויז, און אין דער גאַס וואָס אַרום דער הויז – וויבאַלד אַז דאָרטן לעבט אַ איד, דאַרף אויכעט דער איד באַלייכטן אויך די גאַס, אַז אויך די גאַס זאָל זיין באַלויכטן מיט דער גוטסקייט, וואָס גוטסקייט שטאַמט פון דעם אויבערשטן. און ווי אַזוי בריינגט מען אַרויס אַט די גוטסקייט אין אַן אָפּענעם אופן? – דורך לערנען תורה און מקיים זיין מצוות בפועל, און אין באַשטימטע טעג איז אויכעט דאָ באַשטימטע מצוות – וואָס זיי זיינען פאַרבונדן מיט די טעג, ע"ד ווי ס'איז דאָ די מצוות פון ד' מינים אין חג הסוכות, די מצוה פון אכילת מצות אין חג המצות, און די מצוה פון קריאת התורה פון מתן תורה אין חג השבועות וזמן מתן תורתנו.

ו. און דאָס געדיינקט מען דערנאָך די אַלע טעג פון יאָר וואָס קומען לאַהרי זה, און מ'געדיינקט דאָס אין אַן אופן אַז דאָס זאָל עס באַלייכטן, אויך אין די טעג וואָס ער מאַכט נישט די מצוה פון "נר מצוה (חנוכה) ותורה אור", דערפאַר וואָס ס'איז נאָך פאַר חנוכה, אָדער ס'איז שוין נאָך חנוכה, געדיינקט ער אָבער וואָס ער האָט געלערנט און געטאָן אין די טעג פון חנוכה, אַז דאָס באַלייכט אים דערנאָך זיין גאַנצן לעבן, אַז ס'זאָל זיין אַ ליכטיקער לעבן מיט אידישקייט.

ווערט דאָס אויכעט – מיט דעם אויבערשטן'ס ברכות – נאָכערער ליכטיק, אויכעט בגשמיות, אַז ס'איז אַ ליכטיקער לעבן אין אַלע פרטים גשמיים, אַז מ'האַט אַ געזונטן לעבן אויכעט בגשמיות, און מ'האַט פרנסה, ליכטיקע פרנסה, אין אַ ליכטיקן אופן, אַז מאַטערעניש.

און מ'נוצט דאָס אַלץ אויס אויף געזונטע זאַכן און ליכטיקע זאַכן, וואָרום מ'האַט אַ געזונטן גוף און אַ געזונטע נשמה, דאַרף ער נישט אַנקומען ח"ו צו רפואות, וואָרום ער איז אינגאַנצן געזונט.

ווי דערמאָנט כמה פעמים, אַז אַז"פּ וואָס כּדי

– איז געוואָרן דער "ניסיד", און "נפלאותיד" און "ישועותיד".

און זינט דעמולט אָן, ווערט דאָס אויכעט באַנייט, און באַנייט אויכעט דורך אַט דעם ענין וואָס מ'מאַכט דאָס דורך אַ "סאַטעלייט", דערמאָנט מען נאָכאַמאָל, און מ'באַווייזט דאָס אַז יעדער מענטש זאָל דאָס קאָנען זען מיט פליישליקע אויגן, אפילו ניט-אידן. און אידן האָבן דערביי אויכעט גלייך די ערקלערונג, אַז דאָס איז פאַרבונדן דערמיט וואָס אידן זיינען מקיים תורה ומצוות, העלפט דאָס אויכעט אַז די וועלט זאָל זיין אַ געזונטע וועלט און אַ שלום-דיקע וועלט.

ת. ועוד והוא העיקר, אַז דעמולט קומט מען פון דעם ערשטן טאָג פון חנוכה, קומט מען גלייך צו דעם טאָג לאַחרי זה, אַז מ'איז מוסיף נאָך אַ ליכטל, וואָרום אַ איד ווייס אַז ער דאַרף גיין "מחיל אל חיל".

אַזוי ווי ער וואַקסט בגשמיות – עכאכ"כ – דאַרף ער וואַקסן ברוחניות.

און אין די צייט פון ימי חנוכה וואָס [איז] פאַרבונדן מיט ליכטיקייט – מאַכט ער אויכעט ליכטיק זיין שליחות וואָס יעדער איד האָט, אַז פון טאָג צו טאָג – זאָל ער צוגעבן נאָכמערער אין זיין אידישקייט, און זען אויכעט אַז די אידן אַרום עם זאָלן צוגעבן אין זייער אידישקייט, און צוגעבן אין אַזאַ מין אופן אַז ס'זאָל זיין – ווי דערמאָנט פריער – "על פתח ביתו מבחויך", באַלייכטן דעם גאַנצן אַרום.

און אַזוי גייט מען "מחיל אל חיל", ביז וואַנעט מ'צינדט אָן אַלע זיבן ליכטלעך וואָס קומען לאַחרי פון דער ערשטער ליכטל, וואָס זיי זיינען פאַרבונדן מיט די זיבן טעג פון דער וואָך, וואָס פון זיי באַשטייט דאָך דער גאַנצער זמן – די גאַנצע צייט – פון קיום העולם, באַשטייט דאָך דאָס פון וואָכן, און פון די וואָכן שטעלן זיך צוזאַמען חדשים און יאָרן און צענדליקער יאָרן.

ווערט דאָס באַלייכטעט און ווערט באַלויכטן אין אַזאַ מין אופן אַז דאָס באַלייכט די גאַנצע וועלט, אַז מ'זאָל וויסן זיין – אַז דער אמת'ע ליכטיקייט שטאַמט פון "נר מצוה ותורה אור".

און די ליכטיקייט איז אין אַזאַ מין אופן – ווי דערמאָנט פריער – ווי חנוכה מאַכט דאָס אויכעט אין אַ ליכטיקן אופן ערקלערט, אַז ס'דאַרף זיין אין אַן אופן אַז מ'מאַכט ליכטיק די גאַנצע וועלט אַרום זיך, אַנהויבנדיק פון דער גאַס אַרום זיך, און ס'ווערט דערנאָך אויכעט אין אַזאַ מין אופן אין וועלט אַז מ'דאַרף שוין ניט צינדן, לאַחרי ווי מ'האָט

און בשעת מעשה, אין דער זעלבער רגע און אין דעם זעלבן אופן, זעט מען דעם זעלבן אידן און די זעלבע ליכט פון חנוכה וואָס ער האָט אַנגעצונדן, און ווי אַזוי פריער איז ער ניט געווען אַנגעצונדן, און דוקא דער איד האָט געמאַכט ליכטיק, אַנגעצונדן די ליכט, און האָט געמאַכט דערביי די ברכות, געבענטשט דערביי דעם אויבערשטן, וואָס דאָס ווערט דערנאָך נמשך די אַלע זיבן טעג נאָך דעם ערשטן טאָג וואָס זיי זיינען אַנטקעגן די זיבן טעג פון יעדער וואָך פון אַ גאַנץ יאָר.

וואָס דאָס איז אויכעט, ווי דערמאָנט פריער, איינע פון די זאָכן וואָס מ'לערנט אָפּ דערפון וואָס מ'מאַכט אַ "סאַטעלייט" אין אַנהויבס פון חנוכה. און מ'מאַכט דאָס אין אַזאַ מין אופן אַז ווער נאָר ס'ויל פון צווישן אידן און צווישן ניט-אידן, קאָן אַנשטעלן (די מאַש...) די כלים, די מכשירים, וואָס באַווייזט עם ווי אַזוי איין און איינציקער איד קאָן מאַכן ליכטיק אין דער גאַנצער וועלט.

און ס'דאַרף ניט נעמען קיין צייט ביז ס'וועט אַנקומען אין וועלט, נאָר ווי מ'האָט אויסגענוצט די אַלע אַנטדעקונגען, "לא ברא הקב"ה אלא לכבודו", כדי צו אָפגעבן כבוד דעם אויבערשטן – האָט מען אויכעט אויסגענוצט די אַנטדעקונג, אַז מ'קאָן דורך ריידען און דורך פאַרשידענע מכשירים,

אַז בשעת ס'איז איין און איינציקער איד, אפילו אַ קינד, און אפילו לאו דוקא אַן ערוואַקסענער און אַ גיבור גדול, על דרך ווי מ'האָט דאָס אויכעט געזען דאָ היינט, אַז אַ קינד, אַ ניט קיין גרויסער גיבור, האָט אַנגעצונדען אַן איין און איינציק ליכטל אין איין און איינציק אָרט פון דער וועלט – אין דער זעלבער רגע האָט מען דאָס געזען איבער דער גאַנצער וועלט, ווי אַזוי ס'איז געקומען אַ אידיש קינד, און האָט גענומען אַ ליכט – ניט קיין אַנגעצונדענע, און האָט געמאַכט פון איר אַ ליכטיקער זאָך, און געמאַכט דערפון אַ זאָך וואָס ס'איז ליכטיק מיט דער ליכטיקייט פון תורה און מצוות.

און וואָס אויכעט וואָס די זאָך איז פאַרבונדן מיט דעם זכרון, ווי אַזוי דער אויבערשטער האָט באַוויזן אידן אין ימי חנוכה די ניסים פאַרבונדן מיט גרות חנוכה –

אַנהויבנדיק פון דעם נס הכללי, ווי מ'זאָגט אין "על הניסים", אַז בשעת אידן האָבן געוואַלט מקיים זיין מצוות, און ס'איז געווען אומות וואָס האָבן זיי געשטערט אין דעם, און ניט צוגעלאָזן זיי זאָלן מקיים זיין תורה ומצוות און ניט לערנען תורה ומצוות

עם אָדער ווי אזוי ער וויל עס אַ טובה טאָן.

און וואָס נאָכמערער – אַז ניט נאָר ער וויל עס אַ טובה טאָן, נאָר ווי ס'איז אויך געוואָרן אין די לעצטע צייטן און די לעצטע ענטדעקונגען, אַז דורך די לעצטע ענטדעקונגען איז קאָן מען איבערפירן, ניט נאָר אַ מעסעדזש, ניט נאָר אַ שליחות, אַז מ'ווערט אַרויסהעלפן אַ צווייטן מענטשן אין די זאכן אין וועלכע ער נויטיקט זיך, נאָר מ'העלפט עס אַרויס אויכעט בפשטות, דורך אַ "סאָטעליט" אָדער דורך אַזאַ מין אופן, דורך איבערפירן דורך דעם "סאָטעליט", צו יענעם אין זיינע ד' אמות, אָט די ענינים, וואָס איז געווען אין די ד' אמות פון דעם אידן, אפילו ווען צווישן זיי איז דאָ הונדערטער מילן, וואָס זיינען מפסיק צווישן זיי.

און ווי דערמאָנט אויכעט פריער, וואָס דאָס זעט מען באַשיינפערליך, בגלוי, אויכעט אין דעם "סאָטעליט" וואָס מ'נוצט איצטער, ווען מ'האָט דעם צוזאַמענרעדן זיך מיט אידן וואָס געפינען זיך אין מאַסקווע, און אידן וואָס געפינען זיך אין ניו יאָרק, און אידן וואָס געפינען זיך אין אינדיע, אין קאַלקוטע, און אידן וואָס געפינען זיך אין דזשאַפּען, און אידן וואָס געפינען זיך אין ארץ ישראל, אָדער אין אַפסטראַליע א.ז.וו.

און ניט נאָר זיך צוזאַמענרעדן מיט זיי, נאָר אויך געבן זיי אַ גוטע עצה ווי אזוי זיי קאָנען מצליח זיין, אין זייער פרנסה און אין זייער געזונט, און אויכעט איבערשיקן זיי, דורך די פאַרשידענע מעגלעכקייטן, פאַרשידענע זאכן דורך וועלכע מ'ווערט נאָכמער געזינטער, און מ'ווערט נאָכמער שטאַרקער, און במילא ווערט מען אויך מער שטאַרקער אין אידישקייט, אין רוחניות, וואָס דאָס – די אַלע זאכן – היילן נאָכמערער צו, די גאולה האַמיתית והשלימה.

יא. וואָס דאָס איז דאָך אויכעט, ווי דערמאָנט פריער, איינע פון די כוונות, פון דעם "סאָטעליט" איצטער, אַז בשעת מיר געפינען זיך אין ניו יאָרק, און מ'רעדט דאָ וועגן ענינים פון אידישקייט און פון לערנען תורה און מקיים זיין מצוות, וואָס איינע פון די מצוות איז דאָך "זאהבת לרעך כמוך", און איינע פון די מצוות איז דאָך אויכעט די מצוה פון צדקה, אַרויסהעלפן אַ צווייטן מענטשן וואָס נויטיקט זיך אין אַ הילף,

– זאָל מען עס גלייך צוזאָגן, און נאָכמערער,

אויסגעפרואוּט אַ גאַנצע וואָך נאָכאַנאַנד, און מ'האָט אַנגעצונדן נרות חנוכה – האָט מען דאָס געמאַכט אין אַזאַ מין גוטן אופן און געזונטן אופן, אַז דערנאָך איז דאָס שוין ליכטיק אַטאַמאַטיש, אַלע טעג פון אַלע וואָכן פון דעם גאַנצע יאָר.

ט. און די אַלע וואָכן ווערן וואָכן, וואָס זיי זיינען אַ צוגרייטונג, צו די חנוכה פון בית המקדש השלישי. וואָס דער נס פון חנוכה איז דאָך אויכעט פאַרבונדן מיט דער מנורה שהיתה בבית המקדש, וואָס דערפון איז אויכעט פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס איז אויכעט אַ חכמה צו דעם בית המקדש השלישי.

וואָס דורך דערויף וואָס אידן זיינען לערנען תורה און זיינען מקיים מצוות, ובפרט די כללות'דיקע מצוות – היילט מען צו די גאולה האַמיתית והשלימה, אַז ס'זאָל אויפגעבויט ווערן תיכף ומיד דער בית המקדש השלישי,

גאולה האַמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

– שיחה ב' –

י. כדי צו מאַכן לייכטער פאַר אַ אידן באַנעמען די אַלע זאכן,

וואָס לכאורה, אויפן ערשטן קוק, איז דאָס זאכן ווייט איינע פון די צווייטע, ווי מ'זעט ארץ ושמים, איז צווישן זיי אַ גרויסער מרחק, און אין ארץ – אין לאַנד – אַליין איז דאָ אַ גרויסער מרחק צווישן איין טייל פון דער וועלט מיט דער צווייטער טייל פון דער וועלט,

האָט דער אויבערשטער (געוואָלט און) אַנדעקט נאָך סודות, נאָך ענינים פאַרבונדן מיט די הנהגה פון וועלט, וואָס דאָס גיט אַ אידן אַ לייכטערן הבנה והשגה – פאַרשטאַנד – ווי אזוי ער קאָן פאַרבינדן ארץ ושמים, און קאָן פאַרבינדן טיילן פון דער וועלט צווישן זיך,

ניט נאָר אַז ער זאָל קאָנען זען די טייל פון דער וועלט פון דערווייטן, נאָר נאָכמערער – ער זאָל קאָנען אין יעדער טייל פון דער וועלט – ניט אַוועקגייענדיק פון זיין אָרט אין וועלכען ער געפינט זיך, אין זיינע ד' אמות, אין זיין "פּתח ביתו מבחוץ", זאָל ער בשעת מעשה – קאָנען רעדן מיט אַ מענטשן וואָס געפינט זיך אין אַ צווייטער טייל וועלט, און אין אַ טייל פון וועלט וואָס איז גאָר ווייט פון עס,

און ניט נאָר רעדן מיט יענע מענטשן, נאָר אויכעט איבערגעבן יענע מענטשן וואָס ער פאַרלאַנגט מיט

בלתי מוגה

מ'זאל איבערגעבן פון שמים אין ארץ, און פון ארץ אין שמים, פארשידענע זאכן, פארשידענע שליחות'ן, און אזוי אויכעט אין טיילן פון דער וועלט, אויכעט איבערגעבן שליחות'ן, ווי אזוי ארויסצוהעלפן א צווייטן מענטשן אין די ענינים גשמיים.

און עאכ"כ ווי אזוי ארויסצוהעלפן א צווייטן מענטשן, אין די ענינים וואס מאכן די וועלט נאך מער געזינטער, און נאך מער שלימות/דיקער, און נאך מער צוגעגרייט צו דער גאולה האמיתית והשלימה בכלל, און דורך די ענינים פון מצות הצדקה במיוחד.

וואס דאס איז אויכעט, ווי דערמאנט פריער, אז מ'האט דעם "סאטעליט", און איצטער, בשעת מ'רעדט אט די ווערטער, ווערן זיי געהערט אין דער זעלבער רגע איבער דער גאנצער וועלט, און זיכער וועט דאס צוקומען דורך דעם בא די הערער, אז וויבאלד אז זיי הערן א ווארט פון תורה און א אנווייזונג פון תורה, וועלן זיי דאס זיכער מקיים זיין.

יב. וועט דאס נאכמערער צוהיילן די גאולה האמיתית והשלימה,

און בפרט אז מ'גיט זיך אויכעט איבער וועגן די מצוה פון צדקה, וואס צדקה האט דאך די ספעציעלע סגולה, אז בשעת מ'גיט צדקה היינט, איז רעכט אז דאס זאל גלייך בריינגען נאך היינט דער גאולה האמיתית והשלימה, ווארום ס'האט געפעלט מערניט ווי אט די עטלעכע מטבעות, וואס אט דער קינד איז מחליט אויף צו געבן, אדער דער ערוואקסענער איז מחליט אויף צו געבן,

ע"ד ווי דער וואס האט אָנגעצונדן די מנורה דא, און בשעת מעשה האט מען דאס געזען, און דאס האט מערער געווען בכמה ערטער, אז דאס זאל מען אויכעט אָנצינדן די נרות חנוכה מיט די ברכות ווי ס'דארף צו זיין, ע"ד אויכעט בהנוגע צו די מצות הצדקה, און בהנוגע צו די מצוות און ברכות, וואס מ'דארף האָבן אויף אכילה ושת'י, ועוד ועיקר – בהנוגע צו די מצות הצדקה, אז מ'זאל גלייך מחליט זיין, ועוד והוא העיקר – אז מ'זאל תיכף ומיד געבן נאך א פרוטה אויף צדקה, אדער מערערע פרוטות אויף צדקה.

און מ'קאן זיך ניט וויסן; ס'רעכט אז מערניט ווי אט די עטלעכע פרוטות וועלן מכריע זיין את הכף, און ס'וועט גלייך זיין תיכף ומיד דער ריבוי אין זכות, במילא "העולם נידון אחר רובו", ובפרט אז דאס רעדט זיך וועגן צדקה, קומט גלייך די גאנצע וועלט און באקומט דער גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח

איבערגעבן דורך דעם "סאטעליט", אן אנווייזונג אין דעם באַנק וואָס געפינט זיך לעבן דער הויז וואָס דער צווייטער מענטש געפינט זיך, אז דער באַנק זאל עם גלייך אַרויסגעבן אַ גרויסע סומע געלט וויפל ער דאַרף האָבן, כדי ער זאל האָבן אַלע זיינע צרכים, אַלע זיינע נויטיקע זאַכן, און זאל זיי האָבן תיכף ומיד ממש,

ווי דערמאנט פריער, אז ניט דאָס דאַרף נעמען אַ לענגערע צייט, אַדער אפילו אַ טאָג, אַדער אפילו אַ שעה, נאָר, ווי די ענטדעקונגען פון איצטיקן דור, איז ברגע כמימרא ממש, אין דער זעלבער רגע וואָס ער זאָגט עם צו אַז ער וועט עם העלפן און וועט עם געבן די געלט, קאָן ער אויכעט איבערגעבן אין די זעלבע מעסעזש זיין באַנק, וואָס געפינט זיך לעבן דעם צווייטן מענטשן, און בעטן דעם באַנק אַדער הייסן דעם באַנק, אז זיי זאלן גלייך אַרויסגעבן אַט דעם מענטשן אַ גרעסערע סומע געלט.

ועד"ז אויכעט אויב ס'האנדלט זיך וועגן אַ קלייט אין וועלכען ס'געפינט זיך כלי בית אַדער געפינט זיך עסן זאַכן אַדער טרינק זאַכן, קאָן ער גלייך אַריבערגעבן אויכעט דער מעסעזש אין דער קלייט, אַז מ'זאל גלייך אַרויסגעבן אין דער זעלבער שעה און אין דער זעלבער רגע ווען ער בעט די בקשה, זאל אין דער זעלבער רגע אַרויסגעבן אַט דעם מענטשן די סומע געלט, אַדער אויב דאָס רעדט זיך וועגן אַ געשעפט פון עסן און טרינק – זאל ער עם גלייך אַרויסגעבן די עסן זאַכן און טרינק זאַכן, וועט קאָנען דער זעלבער איד אין דער זעלבער רגע אָנהויבן – דער צווייטער מענטש – דעם עסן און טרינק, אין דער זעלבער צייט וואָס ער נעמט אין דער קלייט וואָס געפינט זיך לעבן עם, פאַר זיין עסן און טרינק.

און ע"ד אויכעט וועגן אַן עצה טובה אין רוחניות, וואָס ווערט זיך אויכעט אָנגערופן – לערנען תורה און מקיים זיין מצוות ווערן זיך אָנגערופן – "אין מים אלא תורה" און "אין לחם אלא תורה", זאל אויכעט געבן אַן עצה און אַ סברא, און אַן ערקלערונג וואָס איז דער פשט און וואָס איז דער מיינונג פון אַ ענין אין תורה בכלל, און אין הלכות חנוכה במיוחד, און אין הלכות צדקה במיוחד.

און ווי געזאָגט פריער, אַז ניט דאָס דאַרף נעמען אַ צייט ביז וואָנעט דאָס ווערט צו יענעם אָנקומען, נאָר אזוי ווי מ'האָט ערשט דאָ געזאָגט "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", האָט מען אויכעט איצטער די מעגלעכקייט בפשטות, אַז

צדקנו.

קדשך" פון "מקדש אדני- כוננו ידיך", "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו" – די אלע קרבנות וואָס זיי זיינען פאַרבונדן אויכעט בלילה, איז דאָך אויכעט געווען פאַרשידענע קרבנות – הקטרת חלבים ופדרים וואָס ס'איז געווען ביינאָכט, און אויכעט די צוגרייטונגען פון תרומת הדשן, (און עצי) און די "אש תמיד תוקד על המזבח",

אַז באַ אַ אידן דער אידישער מזבח דאַרף אלעמאַל האָבן אַ פייער אין זיך, און אַ ליכטיקייט אין זיך, און דאָס דאַרף זיין אַ שטענדיקע זאַך, סיי ביינאָכט און סיי בייטאַג.

און אויכעט די החלטה בזה און דער פרסום בזה און די החלטה אַז מ'וועט טאָן די אלע ענינים ווי דערמאָנט פריער, גלייך נאָך תפילת מעריב איצטער, זאָל אויכעט בריינגען אַז ס'זאָל זיין דער חנוכה פון דער בית "מקדש אדני- כוננו ידיך" תיכף ומיד ממש, ע"י משיח צדקנו.

[אחרי התרגום, הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:]

יג. אזוי ווי מ'דאַרף נאָך דאָווענען מעריב, במילא וועט מען דאָווענען מעריב (מתוך) מיט אַ הקדמה פון אַ ניגון.

און אזוי ווי קבלת מעריב איז דאָך – "מאימתי קורין את שמע בערבית", דער ענין פון קבלת עול, וועט דאָס זיין אויכעט מיט דעם ניגון וואָס איז פאַרבונדן... [והתחיל לנגן:] ניעט ניעט ניקאָוואָ...]

[לאחר תפילת מעריב, נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת מהילדים והילדות שיי, ואח"כ לכל הנוכחים שיי – שקית פלסטיק ובה שטר של דולר, ומטבע של עשר סענט].

ובפרט נאָך אַז אויכעט ווי נאָך תפילת ערבית, וועט מען געבן יעדערען פון די וואָס געפינען זיך דאָ, אַ שליחות, אַ מטבע אויף צדקה, און אַ פאַפּירל אויף צדקה, אַט די מטבע זאָל ער נעמען כדי צו מקיים זיין – דער געבער זאָל מקיים זיין די מצוה און דער "מנהג ישראל תורה היא" פון געבן חנוכה געלט, און דעם פאַפּירל זאָל ער אָפּגעבן אויף אַ ענין, וואָס איז אַ גוטער ענין, ווי אַ ענין פאַרבונדן מיט גוטסקייט פאַר דער גאַנצער וועלט, וועט דאָס מכריע זיין.

און בפרט נאָך אַז מ'רעדט וועגן דערויף שוין איצטער, איז רעכט אַז מערניט ווי מ'דאַרף האָבן אַט די הודעה און אַט די החלטה, איז נאָך איידער ס'קומט די תפילת ערבית, וועט מען שוין האָבן די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

און מ'וועט ממשיך זיין אלע צוזאַמען, מיט אלע אידן פון דער גאַנצער וועלט, אָנהויבנדיק פון די אידן וואָס הערן איצטער אַט דאָס וואָס מ'רעדט איצטער, וועגן עניני חנוכה און צדקה און גאולה האמיתית והשלימה, וועט דאָס זיין "עם ענני שמיא" תיכף ומיד ממש, "בנערינו ובזקנינו ובבנותינו", בארצנו הקדושה, און דאָרט אין ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ו"בבצרות קדשך", וואָס דאָרטן האָט מען דאָך אָנגעצינדן די נרות חנוכה דעם ערשטן מאָל, ווי מ'זאָגט דאָס אויכעט אין "ועל הניסים", ווי מ'וועט איצטער זאָגן אין תפילת מעריב, "והדליקו נרות בחצרות קדשך",

איז נאָך איידער מ'דאָווענען תפילת מעריב, איז שוין די החלטה בזה, און דער פרסום בזה וועט שוין בריינגען די גאולה האמיתית והשלימה.

און מ'וועט אלע צוזאַמען פראָווען "בבצרות

בס"ד. שיחת יום ב', כ"ו כסלו ה'תשנ"ב – לחברי הכולל "תפארת זקנים – לוי יצחק",
ו"חכמות נשים" – אחרי תפילת המנחה והדלקת נר ג' דחנוכה

הנחה בלתי מוגה

געהאָט איז געווען גענוג מערניט ווי אויף איין טאָג, און דערנאָך האָט דער אויבערשטער באַוויזן אַ נס, און ס'איז מיטאַמאָל געוואָרן בויםל אויף דער גאַנצער צייט, ביז וואַנעט מ'האַט געקאַנט אַליין אויסאַרבעטן בויםל, וואָס דאָס האָט געדאַרפט נעמען זיבן טעג, ביז אַכט טעג – האָט מען געקאַנט די גאַנצע צייט אַנצינדן און מאַכן ליכטיק בפּשוטות, באַ יעדערן אין הויז און אַרום זיך, מיט אַ גשמיות'דיקע – אַן איינפאַכע – ליכטיקייט, און דער ליכטיקייט איז אָבער געקומען פון דעם אויבערשטן אַליין אַלס אַ נס,

וואָס באַווייזט אויף ליבשאַפט פון דעם אויבערשטן צו אידן – אין צוגאַב, אַז אויב מ'דאַרף אויכעט האָבן אַן עקסטערע נס – מאַכט דער אויבערשטער אַ נס צוליב איין אידן, עאכ"כ צווישן אַ גאַנצע אידישע משפּחה, און צווישן מערערע אידן, ביז וואַנעט – צו כלל ישראל.

ג. און ויהי רצון – דעם אויבערשטן'ס ווילן זאָל זיין אַז תּיכּף ומיד ממש, זאָל דער אויבערשטער באַווייזן דעם אמת'ן נס וואָס איז פאַרבונדן מיט כלל ישראל, וואָס דאָס איז דער נס אַז דער אויבערשטער נעמט אונז אַרויס – יעדערען פון אונז – פון גלות, און שטעלט יעדערען פון אונז אַריין אין דער ליכטיקייט פון גאולה, פון דער אמת'ער אויסלייזונג, וואָס דאָס איז די אויסלייזונג דורך דוד מלכא משיחא,

און די אויסלייזונג פון יעדער אידן ווי מ'איז פאַרשפּרייט, וואַרט מען ניט ביז וואַנעט מ'קלייבט זיי צוזאַמען אין איין אָרט, נאָר זיי ווערן גלייך צוזאַמענגעקליבן "לאחד אחד", איינציוויי, דורך דעם אויבערשטן אַליין, כדי דער צוזאַמענקלייבן זאָל זיין גאָר שנעל, ביז אַז ס'זאָל זיין ברעג כּמימרא, אין דער זעלבער מינוט, אין דער זעלבער רגע וואָס ס'הויבט זיך אַז דער צוזאַמענקלייבן – פאַרענדיקט דער אויבערשטער אַליין זיין צוזאַמענקלייבן פון יעדער אידן מכל קצוי תּבל, פון אַלע ברעגן פון דער וועלט.

ד. און במילא בריינגט ער זיי אויכעט צוזאַמען מיט זיך אַליין, וואָס "עמו אנכי בצרה" – כל זמן אַז

א. אַלע מאָל ווען אידן טרעפּן זיך, איז צום אַלעם ערשטן הויבט מען זיך אַן מיט דעם ענין פון שלום, וואָס דאָס איז דאָך בפּשוטות אַז ס'זאָל זיין שלום באַ יעדער אידן און באַ אַלע אידן, און באַ אידישע משפּחות, באַ משפּחות צווישן זיך און אידן צווישן זיך. וואָס דאָס ווערט אויכעט דאָך דער נאַענסטע צוגרייטונג, און די פּאַסנדע צוגרייטונג, אויף דער גאולה האמיתית והשלימה, אַז מ'זאָל גאָר אינגיכן ממש [גייען] אַרויס פון גלות, און אַנקומען "בנערינו ובזקינינו בבנינו ובבנותינו", יעדערער פון אונז מיט אַלע אידן פון דער גאַנצער וועלט, תּיכּף ומיד "עם ענני שמיא", מיט דעם אויבערשטן'ס מיטלן פון איבערפירן מענטשן פון איין אָרט אין צווייטן, וואָס דאָס איז דאָך דער שנעלסטער אופן און דער לייכטסטער אופן און אַן אופן וואָס קומט אַן אַז קיינע שוועריקייטן, וואַרבה – מ'פּילט נאַכמערער (ווי אַזוי) דעם ליבשאַפט פון דעם אויבערשטן צו יעדער אידן.

וואָס דאָס איז אויכעט פאַרבונדן מיט ליבשאַפט צווישן אידן צווישן זיך, אין צוגאַב דערצו וואָס ער האָט ליב אַ צווייטן אידן דערפאַר וואָס יענער איז אַ איד, איז דאָס אַליין איז דאָך איינע פון די גרעסטע מעלות אויף וועלכע מ'דאַרף עס ליב האָבן, און די ליבשאַפט דאַרף זיך אַרויסווייזן אויף אַלערליי מעגלעכע אופנים.

איז וויבאַלד אַז מ'ווייס נאָך אויכעט אַז דורך דערויף היילט מען אויכעט צו דעם אייגענעם אַרויסגיין פון גלות, און די אַרויסגיין פון גלות פון זיין גאַנצע משפּחה, און די אַלע אידן מיט וועלכע ער פּילט זיך גאָר נאַענט, אַז זיי זאָלן [אַרויסגיין] בקרוב ממש, ביז תּיכּף ומיד ממש.

ב. ובפרט אַז מ'געפינט זיך אין ליכטיקע טעג, וואָס דאָס איז דאָך – די מצוה פאַרבונדן מיט חנוכה איז דאָך פאַרבונדן מיט ליכטיקייט, און פאַרבונדן מיטן נס פון חנוכה, וואָס אין וואָס איז באַשטאַנען דער נס, ווי די חכמים, ווי תורה, דערציילט אונז – איז דאָס געווען דורך דערויף וואָס די בויםל וואָס מ'האַט

ועוד והוא העיקר – אָז וויבאלד אָז דער אויבערשטער געפינט זיך אליין אין גלות, איז דאָך דאָס נאָך אַ טעם פאַרוואָס דער אויבערשטער איז ממלא אָט די בקשה וואָס מ'האָט ערשט געבעטן דעם אויבערשטן אין תפילת המנחה, אָז "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", אָז די שפּראַצונג און דער קומען פון "דוד עבדך", וואָס דאָס איז דער נאָמען פון משיח'ן – זאָל זיין "מהרה תצמיח", זאָל זיין גאָר אינגיכן, ביז אין אָן אופן פון תיכף ומיד,

און מ'האָט דערנאָך אויכעט ממשיך געווען, נאָכן זאָגן "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", האָט מען גלייך ממשיך געווען, אָז ס'זאָל זיין "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים", אָז אונזערע אייגענע אויגן, געזונטערהייט און גאנצערהייט און לעבעדיקערהייט,

און אין אַ זעעדיקן אופן; אפילו די וואָס דערווילע דאַרפן זיין נאָך האָבן ברילן – באַפרייט זיי דעם אויבערשטער אויך פון דער באַגרענעצונג, און זיי באַקומען מיטאַמאָל געזונטע אויגן, ביז אין תכלית השלימות, אַז מ'דאַרף ניט האָבן אפילו קיין פאַרגרעסערונג-גלאַז, ווען ער וויל לייענען אפילו אַ קליינעם שריפט, עאכ"כ זיכער אַזוי ווען ער לייענט אַן איינפאַכע שריפט, אַ געוויינלעכע שריפט.

ה. ועוד והוא העיקר – אַז דעמולט זעט מען אויכעט, ווי אַזוי תיכף ומיד, ווי ס'פירט זיך איצטער אין דער איצטיקער וועלט, איז בשעת ס'קומט צו אַ נייעס, ווער רעדט נאָך אַ גרויסע נייעס, ווער רעדט נאָך אַ פריילעכע נייעס, ווערט וועגן דערויף געדרוקט – מ'וואַרט ניט אויף דער איינפאַכער צייט, אויף די רעגולער צייט, ווען אַ צייטונג ערשיינט – נאָר יעדער צייטונג גיט אַרויס אַן עקסטרע אויסגאַבע, אַז ס'איז ערשט אַנגעקומען אין דער צייטונג די פריילעכע ידיעה וואָס איז נוגע און אינטערעסירט און פאַרבונדן מיט יעדער לייענער פון דער צייטונג,

און פאַרבונדן – ווי אין אונזער פּאַל – מיט יעדער אידן אין אַלע עקן פון דער וועלט, וואָס דאָס איז אָט די נייעס אַז משיח, איז ניט נאָר אַז ער געפינט זיך אויפן וועג, און געפינט זיך שוין גאָר נאָענט צו דער שול און צו יעדערען פון אונז – נאָר תיכף ומיד עפענט זיך אויף די טיר פון דעם בית הכנסת ובית המדרש ובית פון מעשים טובים,

וואָס דאָס איז דאָך די שול פון דעם רבי'ן נשיא דורנו, וואָס דאָרט האָט ער געלערנט תורה און געדאוונט תפילות צו דעם אויבערשטן און געטאַן

אידן געפינען זיך אין גלות, געפינט זיך אויך דער אויבערשטער, כביכול, אין גלות.

מ'האָט דאָך די רא' אויף דערויף, וואָס דער אויבערשטער האט דאָך אַ בית המקדש וואָס ער האָט עם אָנגערופן אַז דאָס איז זיין הויז, און דער בית המקדש איז איצטער חרב, און פאַרוואָס איז ער חרב – דערציילט תורה, אַז די סיבה אויף דערויף איז, אַז דער אויבערשטער וויל אַז ער זאָל אויפגעבויט ווערן מיט אַן אייגענער הויז, ווען באַ אַ אידן וועט אויכעט זיין, באַ יעדער אידן אין זיין אייגענע הויז, אין אַ שלום'דיקן אופן און אַ גאולה'דיקן אופן, אַן אויסגעלייטן אופן, ביז ווי אַן אמת'ע אידישע הויז איז דאָך דאָס דעמולט ווען זי געפינט זיך אין דער אידישער לאַנד, אין ארץ ישראל, און דער אידישער לאַנד עצמו, אין ארץ ישראל עצמה' –

אין צוגאַב וואָס יעדער האָט דאָך זיך זיין אייגענער טייל אין ארץ ישראל, ובפרט נאָך ווי דאָס איז פאַרבונדן מיט זיין שבט, וואָס דערפאַר ווערט דאָך ארץ ישראל צוטיילט אויף צוועלף חלקים, און אויכעט אויף אַ דרייצנטן חלק ווי ס'וועט זיין לעתיד לבוא, אנטקעגן שבט לוי.

און דאָס קומט אויכעט תיכף ומיד ממש, וואָרום ס'קומט תיכף ומיד ממש די אמת'ע גאולה, אַז דער אויבערשטער נעמט זיך אליין אַרויס פון גלות, און זאָגט אַבער, אַז ווען גייט דער אויבערשטער אַרויס פון גלות, וואָס דעמולט האָט ער גלייך פאַר זיך אויכעט דעם בית המקדש – ווען יעדער איד ווערט אַרויסגענומען דורכן אויבערשטן אליין, און גייט מיטן אויבערשטן אליין צו זיין אמת'ן איינטייל און טייל אין ארץ ישראל, אין ארץ הקודש, אין דער הייליקער לאַנד,

וואָס דאָרטן איז שלום און רואיקייט, און די הייליקע לאַנד ווערט אינגאַנצן באַפרייט, אַן קיינע מלחמות און אַן קיינע שוועריקייטן, פון אַלערליי ניט-געוואונטשענע זאכן, און באַקומט צוואַמען מיט די רעגן וואָס האָבן שוין אָנגעהויבן דאָרטן גיין, לאַחרי אַ הפסקה, און דאָס קומט אַרויס אין אָן אופן פון גשמי ברכה, פון רענסט וואָס בריינגען ברכה, אַז ס'זאָל וואַקסן די אַלע תבואות, אָנהויבנדיק פון "חטה ושעורה" און אויכעט די "גפן ותאנה ורימון וזית (ותמרים) ודבש", ביז אַלע זיבן מינים און וועלכע ארץ ישראל איז באַרימט געוואָרן און געלויבט געוואָרן.

(1) ראה בתנח"ך כאן: "זבארין ישראל גופא – ביושלים עיר הקודש".

אין אונזער הייליקער לאַנד, ארצנו הקדושה, ארץ ישראל, און דאָרט – אין ירושלים עיר הקודש, און אין ירושלים עיר הקודש – אין הר הבית, אין הר המקדש, אין וועלכע מ'וועט שוין אָנקומען מיטן בית המקדש השלישי,

און דאָרטן וועט מען מקיים זיין, ווי מ'האָט ערשט געזאָגט אין "ועל הניסים", אַז ס'איז אַמאָל געווען אזוי, "הדליקו נרות בחצרות קדש", אין די צייטן פון דעם ערשטן בית המקדש, און צווייטן בית המקדש – וועט אזוי אויכעט זיין, תיכף ומיד ממש, אין דעם דריטן בית המקדש, און נאָכמערער – ניט נאָר אין קודש הקדשים וועט זיין ליכטיק, און אין בית המקדש עצמו, נאָר אפילו אין "חצרות קדש", וויבאָלד אז דאָס איז דעם אויבערשטנס בית המקדש און דעם אויבערשטנס חצר, דעם אויבערשטנס הויף – ווערט דאָרטן ליכטיק אין אַן אופן אַז הולך ומוסיף ואור.

און דעמולט חזר'ט מען איבער נאָכאַמאָל מיט דעם ניגון "על ניסיד ועל נפלאותיך ועל ישועותיך", און מ'מיינט דערביי, בפשטות – די ניסים און נפלאות און די ישועות פון די גאולה האמיתית והשלימה, פון בית המקדש השלישי.

ה. ופרט אַז יעדערען פון אַיך וועט מען איצטער געבן צוויי – אַ מטבע און אַ פאָפּירל, די מטבע פאַר זיך אַלס חנוכה געלט, און דער פאָפּירל אויף אָפּגעבן אויף צדקה,

וואָס די תכונה און די סגולה פון צדקה איז, אַז צדקה בריינגט תיכף ומיד די גאולה האמיתית והשלימה,

און די גאולה קומט אין אַן אופן "על ניסיד ועל נפלאותיך ועל ישועותיך", ותיכף ומיד ממש.

[המזכיר אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א שאין מטבעות, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

אָזוי² ווי ס'איז נישטאָ קיין מטבעות, וועט מען געבן יעדערן צוויי פאָפּירלעך, איין פאָפּירל פאַר אַיך אויף חנוכה געלט, און איין פאָפּירל אויף צדקה, און מ'זאָל צוזאַמען גייען אַנטקעגן משיח צדקנו תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א חבילות שטרות למארגנים שיחיו, על מנת לחלקם להנאספים שיחיו].

מעשים טובים, און האָט אזוי אויכעט געלערנט די אַלע וואָס פלעגן קומען אין שול, אַז זיי זאָלן דאָס דערנאָך ממשיך זיין, יעדערער אויף זיין אופן, אָבער יעדערער בשמחה וטוב לבב.

ו. ועוד והוא העיקר, ווי דער אָפּלערונג פון נרות חנוכה, ניט באַנגונגען זיך מיט זיין לערנען תורה ווי ס'איז געווען פריער, און זיין מתפלל זיין מיט די האַרציקייט ווי ס'איז געווען פריער, און זיין געבן צדקה ווי ס'איז געווען פריער – נאָר ווי דער אָפּלערונג פון חנוכה איז, אַז יעדער טאָג קומט צו אויף אַנצינדן נאָך אַ ליכטל, אַע"פּ וואָס אויך דעם טאָג פאַר דעם האָט מען אויכעט מוסיף געווען אויף די ליכטלעך פון דעם ערשטן טאָג, ווי מ'האָט דאָס אויכעט יעדערער געטאָן און אויסגעפירט מיט זיך אַליין דעם חנוכה בפועל ממש, און גרייט זיך אויכעט אזוי צו טאָן, ווי מ'האָט איצטער אַנגעצונדן די ליכטלעך פון היינטקן טאָג – די דריי ליכטלעך,

וואָס איז פאַרבונדן אויכעט מיטן דריטן בית המקדש, וואָס ס'וועט זיין דער דריטער. צוויי בתי מקדשים האָט מען שוין געהאַט, און מ'האָט זיך ניט אַיינגעקערט, ניט אָפּגעהיט זיי, "מפני חטאינו"; במילא דערפאַר גרייט זיך שוין יעדערער, אויף תיכף ומיד מקבל פנים זיין דעם דריטן בית המקדש.

ובפרט נאָך אַז מ'האָט ערשט אַנגעצונדן, און אַלע זעען דאָס ווי אזוי מ'האָט אַנגעצונדן דריי ליכטלעך, וואָס די אמת'ע ליכטיקייט פאַר דער גאַנצער וועלט קומט דאָך פון בית המקדש, פון הייליקייט, וואָס דאָס איז דער מקור פון הייליקייט – דער אויבערשטער, און פון עמ קומט אויכעט די אַלע ליכטיקע זאַכן אין דער גאַנצער וועלט.

ז. וועט אויכעט קומען, תיכף ומיד ממש, דער דריטע ליכטיקייט פון דעם אויבערשטן, דורך דעם דריטן בית המקדש, וואָס וועט געבויט ווערן תיכף ומיד ממש, דורך דעם אויבערשטן אַליין,

און וועט תיכף ומיד ממש אַראָפּנידערן פון דעם אָרט וואו דער אויבערשטער געפינט זיך, אין די הימלען, צוזאַמען מיטן אויבערשטן אַליין אַראָפּנידערן,

צוזאַמען מיט יעדערען פון אונז, אַריבערגעטראָגן ווערן פון דאַנעט, און פון יעדער אידן וואו ער געפינט זיך איצטער, "עם ענני שמיא", מיט דעם אויבערשטנס וואָלקן, מיט די הימל'דיקע וואָלקן, אַריבערגעטראָגן תיכף ומיד, "בנערינו ובקונינו ובבנותינו",

(2) קטע זה (עד תיבת "צוזאַמען") חסר בהקלטה, והושלם ע"פ הוימן.

בס"ד. שיחת יום בדר"ח טבת, ערב זאת חנוכה ה'תשנ"ב
— לאחרי תפילת מנחה והדלקת נר שמיני דחנוכה —

הנחה בלתי מוגה

און וואָס זיי האָבן דערנאָך געווען און האָבן זיך אויפגעפירט ניט ווי ס'דאַרף צו זיין, עאכר"כ ניט ווי עבדי שלמה, און אעפ"כ האָט מען פון זיי באַפרייט געוואָרן און מ'האָט זיי משמיד געווען, ועד כדי כך, אַז ס'ווערט אפילו פון "ריגלא דתרמודאי" – ווערט אויכעט אַ ענין של כליון.

ויש לומר אַז ענין פון "כליא", כליון, האָט זיך אויכעט דער אָפטייטש פון "בכל מכל כל", כמדובר כמה פעמים אַז כליון, ווי מ'זעט דאָס אויכעט – דער כליון פון כל ימי השבוע איז דאָך דאָס "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם", אין דעם יום השבת שלאחרי זה, איז ניט נאָר אַז דעמולט האָט מען די תועלת פון די אתהפכא אין תכלית השלימות פון די ענינים הפכיים, נאָר די תכלית השלימות ווערט אַ ענין – ניט נאָר אַז מ'נוצט דאָס, נאָר דאָס ווערט אַ ענין פון עונג.

און דאָס ווערט אַ ענין פון אַן עונג אמיתי, וואָס דאָס איז דאָך דער עונג פון שבת, היינגט זיך אַן דערויף אַפ קדושת השבת, וואָס שבת איז דאָך אַ ענין וואָס דאָס איז אַ ענין בפני עצמו – כמדובר כמה פעמים – די קדושה, און אעפ"כ זאָגט מען אַז דאָס ווערט אין אַזאַ מין אופן אַז אַ איד, וויבאלד אַז ער איז אַ איד, דאַרף ער דאָך באַווייזן אַז ער האָט משלים געווען – ביז וואַנעט ער האָט אויפגעטאָן אין דער גאַנצער וועלט, אין אַלע ווינקלן פון דער וועלט, אַז ס'איז ניט געבליבן קיין איין און איינציקע נקודה וואו ער האָט ניט אויפגעטאָן די תכלית השלימות, ווערט דאָס אַ ענין אַז אין שבת גופא, וואָס שבת מצד עצמה איז דאָך שוין דער עונג שלמעלה, איז ווערט אויכעט אַ ענין פון עונג שבת וואָס אידן טוען אויף, ובלשון הגמרא "המענג את השבת", אַז אַ איד טוט אויף, אַז ער מאַכט – בריינגט אַראָפּ אַן עונג שלא בערך, אפילו אין יום השבת, וואָס שבת מצד עצמה איז אַ ענין פון עונג, דאַרף נאָך זיין "המענג את השבת".

ועד כדי כך אַז פון די אבות גופא, איז דאָך "המענג את השבת" איז דאָך פאַרבונדן, ווי די גמרא טייטשט דאָס אַפ, מיט "נחלה בלי מצרים", וואָס איז פאַרבונדן מיט יעקב'ן, מיט דער "בחיר שבאבות",

א. ס'דאַך פון די ענינים פון נר חנוכה, איז דאָך, אַז די מקום ההדלקה איז "על פתח ביתו מבחוץ", מיט די הדגשה אַז ס'דאַרף מאַכן ליכטיג דוקא "בחוץ" אויכעט,

און ניט סתם אַ חוץ – אפילו אַ חוץ וואָס דאַרט געפינען זיך "תרמודאי", און דאָס איז זייער רשות גאָר לכתחילה, און מ'דאַרף – דורך די נרות חנוכה – מאַכן זיי אויס בעה"ביים,

ועד כדי כך אַז אפילו "ריגלא דתרמודאי" – וואָס דאָס איז דאָך אויכעט מרמז אויף ענינים וואָס קומען אַרויס אַלס אַ תוצאה און אַלס אַ סיבה און אַלס אַ גרם פון "תרמודאי" – איז ניט נאָר אַז זיי שאַטן ניט, נאָר ס'ווערט אינגאַנצן "כליא ריגלא דתרמודאי".

ב. אפילו אַז דער רשות הרבים בלייבט אַ רשות הרבים, און ווי ס'איז ניכר און מ'זעט דאָך בפשטות פון די הלכות שבת, איז דאָך האָט דאָך דאָס די אַלע דינים ווי ס'האָט געהאַט אויכעט פריער, אפילו אין דעם שבת וואָס דעמולט איז געווען "ריגלא דתרמודאי", האָט מען פועל געווען דעם "כליא ריגלא דתרמודאי", איז אַבער געבליבן דאָרט מיטן גאַנצן תוקף כל עניני רשות הרבים; ביחד עם זה אַבער, וויבאלד אַז מ'זעט אַז דאָס איז אַ ענין וואָס אין דערויף איז געווען די פעולה פון נר חנוכה, און ניט נאָר די פעולה פון נר חנוכה, התחלת הפעולה אַדער סוף הפעולה, נאָר נאָכמערער – אַז בשעת ס'ווערט די פעולה, איז אינגאַנצן פאַרענדיקט, עד כדי כך אַז אויך די תוצאות פון דער פעולה בלייבט אויך פון זיי ניט קיין רושם, וואָס דאָס באַווייזט אויף ביידע ענינים, אויף די תוקף שבוז, וביחד עם זה אַז דאָס איז ניט אַ תוקף וואָס לאָזט נאָך אַז ס'זאָל בלייבן עפעס פון אַ ענין פון "מורדת", נאָר אפילו אַ זאָך וואָס קאָן גורם זיין לזה, אַדער זיין אַ גרם לגרם לזה, וואָס דאָס ווערט דאָך אַלץ נכלל אין "רגל דתרמודאי", ווערט אויך בטל.

און וואָס נאָכמערער – "תרמודאי" איז דאָך ניט געווען סתם מורדים בהנוגע צו ענינים פון קדושה, נאָר ווי די גמרא דערציילט אַז וואָס איז געווען דער ענין פון תרמוד – איז דאָס געווען פון עבדי שלמה,

מ'מאכט דעם אונטערשייד אָז ס'איז דאָ "דברי אלקים חיים" איז דאָס ווייל אלקים לשון רבים, ס'איז אָבער ניט דער ענין פון פסק הלכה – קאָן זיין מערניט ווי "דבר הוי" לשון יחיד, "דבר" לשון יחיד, איז דאָס אַלץ גערעדט געוואָרן אין די ענינים וואָס זיי בלייבן בפלוגתא, נאָר "אלו ואלו דברי אלקים חיים",

משא"כ אָט די ענינים וואָס ווערט אַלע נתברר, כולל אויכעט אָז די ענינים ווערן נתברר אין אַזאַ מין אופן אָז מ'איז אין זיי מגלה דעם "אחד" שבהם, און נאָכמערער – דעם "יחיד" שבהם, ביז "יחידו של עולם", איז מען דאָס מגלה אין דעם עולם, און מ'מאכט דעם גאנצן עולם אין אַן אופן פון "יחיד",

– וואָס דאָס איז נאָך העכער פון הוי', פון "יום אחד", פון יום ראשון למעשה בראשית, אע"פ וואָס דאָרטן טייטשט מען אויכעט אָפּ "אחד" מלשון יחיד, אָבער בגלוי און בתורה שבכתב איז דאָך דוקא געשריבן אין אַן אופן פון "אחד", ניט פון "יחיד" –

משא"כ – אפילו ניט ווי די ענינים וואָס מ'זאָגט בתורתו של ר' מאיר, איז געווען געשריבן אין אַן אופן פון מאיר, אפילו וואָס אין אונזערע ספר-תורה'ס איז דאָס ניט אַזוי, איז דאָס במה דברים אמורים – בהנוגע צו "כתנות עור" וכיו"ב, אָז מ'האָט געמאכט פון דעם עור, פון דעם נחש הקדמוני, בתורתו של ר' מאיר איז געבליבן אַזוי און ס'איז געוואָרן אַ ענין של "אור", וכמדובר כמה פעמים מיט די אַלע פירושים שבדבר.

ועוד זאת, אַז דאָס וואָס איז נוגע בהנוגע למעשינו ועבודתינו, וואָס כמדובר – איז דאָך דער רוב הזמן, ובפרט דער רוב הזמן פון חיינו בפשטות, פון אנשים נשים וטף פון דורנו זה, איז דאָך אין זמן וואָס איז געווען רובו בגלות, און ערשט דערנאָך קומט מען צו דעם ענין פון גאולה, ביז גאולה האמיתית והשלמה, איז אָבער יעדער רגע איז דאָך אַ ענין פון נצחיות, איז בשעת מ'געפינט זיך אין די ערשטע רגעים לאחרי פון גאולה האמיתית והשלמה, האָט מען דעם רוב בכמות אין דעם זמן פון זמן הגלות.

ה. במילא איז אויכעט פאַרשטאַנדיק בהנוגע צו די ענינים ווי דאָס איז אין עבודת הוי', און דאָס אויכעט – אין עבודת הוי' וואָס מ'דאַרף נעמען אל לבו, כל אחד ואחד.

ובפרט יעדער איד וואָס ער איז דאָך חי חיים נצחיים, און איז ממשיך דער חיים נצחיים אין כל רגע ורגע פון זיינע חיים, אפילו ווען ער איז אפילו ווייניקער פון שבעים שנה, אפילו ווען ער איז עלטער פון שבעים שנה, און "אם בגבורות שמונים שנה",

און ניט נאָר "בחיר שבאבות", נאָר אין עם ווערן נכלל "בכל מכל כל", ווערט אין עם נכלל סיי אברהם און סיי יצחק, אַז אַ איד וואָס ער הייסט בשם אברהם האָט ער אויכעט דעם נאָמען יעקב.

ואדרבה – דער נאָמען ווערט באַ עם גאָר אַ עיקר נאָמען, וואָרום "יש ששים רבוא אותיות לתורה" איז דאָך ר"ת ישראל, איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז אין דערויף איז תלוי די שלימות פון ספר התורה פון כל ישראל.

ג. כולל אויכעט די ספר התורה העשירי, אָנהויבנדיק פון די ספר תורה שכתבו משה, און דערנאָך האָט ער פאַנגעדרעגטיילט "ב ספרי תורה פאַר יעדער שבט בפני עצמו, און ס'איז געווען אַ ספר תורה וואָס איז געווען מונח בעזרה, וואָס בקרוב ממש וועט דאָך זיין דער "מקדש אדני-כוננו ידיר", וועט דאָך אויכעט זיין די אַלע זאכן וואָס נגזנו וכו', עאכו"כ די ספר תורה שהי' בעזרה.

און אין דערויף האָט מען דאָך אויכעט – מ'האָט דאָך ביידע מעלות, "אלו ואלו דברי אלקים חיים", איז אַט דאָ די צוויי דעות בהנוגע צו דער ספר תורה, צי דאָס איז געלעגן אין דעם ארון, אָדער דאָס איז געלעגן מצד הארון – אָבער מבחוץ, וואָס "אלו ואלו דברי אלקים חיים", ס'איז דאָך דאָ לעתיד לבוא וועלן דאָך נתעלה ווערן כל הענינים (אין אַן אופן) אין תכלית השלימות, וועט דעמולט זיין דער תכלית השלימות סיי פון די ענינים וואָס זיינען געווען בתוך הארון – אַמאָל, און דערנאָך זיינען זיי געבליבן אָדער ניט געבליבן דאָרטן, אָדער מ'האָט אַרויסגענומען פון דאָרטן, בפרט נאָך לויט דער דעה אַז מ'האָט דאָס אויכעט אַוועקגעפירט און ס'איז אויך געווען אין גלות בבל, כמדובר כמה פעמים בהנוגע צו די שברי לוחות; ועוד והוא העיקר – איז אויכעט דאָ די ביידע ענינים, וואָס לעתיד לבוא האָט מען די ביידע בתכלית השלימות, סיי פון די ענינים פון חוץ לארון און סיי פון די ענינים פון בתוך הארון.

ובפרט נאָך בהנוגע למעשינו ועבודתנו, אַז מ'זעט דאָך אַז רוב זמן הגשמי איז דאָך אַוועקגעגאַנגען אין אַ מעמד ומצב וואָס מ'געפינט זיך מחוץ לארץ הקודש, וואָס דאָס איז בדוגמא פון מחוץ לארץ [לארון], און דאָס איז דאָך אַ רוב אין עניני קדושה, און (פאַרבונדן מיט) וואָס פירט אויכעט אין די ענינים וואָס זיינען אַמאָל געווען אין קדושה.

ד. איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז "אלו ואלו" איז ניט נאָר "דברי אלקים חיים", נאָר אויכעט אַט דאָס וואָס

אדרבה – דוקא דער ענין פון "מחי' חיים יתן לך חיים", צו יעדער אידן און צו אלע אידן, וואָס דאָס איז נאָך העכער אפילו פון דער חיים ווי ס'איז געווען באַ יעקב'ן;

באַ יעקב איז איז געווען נאָך בנשמה בגוף גשמי, און דער גוף איז דאָך געווען אין אַן אופן אַז אין עם איז געווען אַן אונטערשייד, עד כדי כך אַז יעקב האָט מטריח געווען אַ מלך – יוסף מ'האָט דאָך מיט עם נוהג געווען דיני מלכות – אעפ"כ האָט ער עם מטריח געווען אַז ער זאָל מעלה זיין די עצמות יעקב מאַרץ מצרים, כדי זיי זאָלן זיין אין ארץ ישראל, וואָס דאָרט וועט דאָך דאָס זיין אַ חיים נצחיים, וואָס קומענדיק – די עצמות – אין ארץ ישראל, זיינען זיי שוין געווען עצמות פון מאה וארבעים ושבע שנים, און אעפ"כ איז צוגעקומען אַזאָ מיין עילוי שלא בערך.

וואָס צוליב אַט דעם עילוי האָט דאָך יעקב ניט גערעכנט, כדי דער עילוי זאָל זיין בתכלית השלימות, האָט ער ניט געוואָלט יוצא זיין אַז "הועליתם עצמותי מזה אתכם" ע"י השבטים, נאָר ס'זאָל זיין דוקא ע"י יוסף עצמו, וואָס אין שבטים עצמם בזמן ההוא איז ער דאָך געווען דער מלך בשבטים.

– לעתיד לבוא איז דער מלך בשבטים "יגיש אליו יהודה", ווי די פרשה וואָס מ'האָט ערשט אָנגעהויבן לערנען אין שיעורי חת"ת, נאָך מערער ווי אַ יום אחד, און מ'גרייט זיך שוין צו דעם יום שלישי, וכמדובר כמה פעמים, און יום חמישי, וכל השבוע כולה.

ו. ועוד והוא העיקר – אַז די אלע ענינים זאָל זיין "יגיש" בפשטות, ע"ד ווי מ'פאַרבינדט דאָס, און מ'לערנט דערפון אָפּ, אַז ס'טאָר ניט זיין קיין הפסק, אפילו אַ רגע כמימרא, צווישן גאולה לתפילה, אַז פון די תפילות וואָס מ'האָט ערשט מתפלל געווען, "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", און דערנאָך אויכעט דעם סיום פון "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך" – טאָר ניט זיין קיין הפסק (צווישן אַט דער תפילה) צווישן אַט די תפילות מיט די גאולה האמיתית והשלימה,

און תיכף ומיד גייט מען אַריבער פון מעמדנו ומצבנו אַצטער – תיכף ומיד אין חיים נצחיים, איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז מ'האָט אַ ריבוי חיים, "עד כי חדל לספור כי אין מספר", וואָס דאָס איז דאָך דער חיים נצחיים דלעתיד לבוא, "כי אין – מספר", אַז דער "אין" ווערט דער "מספר" דערפון.

במילא איז דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס איז שלא בערך מערער פון קכ"ז שנה, און ס'איז שלא בערך

און נאָכמערער – אפילו ער האָט מאה ועשרים שנה, און דער אויבערשטער גיט עם נאָכמערער אריכות ימים ושנים טובות, ווי מ'האָט געגעבן יעקב'ן מאה וארבעים ושבע שנים,

וכמדובר כמה פעמים אַז ס'איז דאָך דאָס ע"ד וואָס מיר געפינט דער פירוש אויף מאה וכ"ז שנה, אַז דאָס גייט אויף שלימות הצורה והבנין, וואָס די מאה איז דער ענין פון כתר, און דער עשרים איז דער ענין פון מוחין, און דער שבע איז דער ענין פון מדות – איז דאָ אין דערויף גופא נאָך אַ שלימות, ווי מ'האָט געזען די שלימות ביי יעקב'ן, אַז באַ עם איז געווען די שלימות פון מאה וארבעים ושבע שנים, וואָס דעמולט איז די מוחין שטייען אין אַן אופן פון ארבעים, במקום ווי דאָס איז באַ עשרים שנה, אעפ"כ וואָס אויך די עשרים שנה איז דאָך דאָס תכלית השלימות, וואָס דאָס איז דאָך "יהי ימי שני חיי שרה מאה ועשרים ושבע שנים", און "כולם שוין לטובה", איז דערנאָך געוואָרן דער ענין ווי ס'וועט זיין לעתיד לבוא,

וואָס דעמולט וועט דאָך זיין "כמים לים מכסים", ובפרט אין דעם ענין הדעת, וועט דעמולט צוקומען – עכ"פ יש לומר כן, ויש סמוכין לומר כן – אַז דעמולט וועט זיין דער ענין המוחין אין דעם מספר פון ארבעים, וואָס ארבעים בכלל האָט דאָך אַ שייכות צו גאולה,

ובפרט נאָך אַז אין גאולה דעמולט איז דאָך די צייט פון עבודת המוחין, איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז די מוחין עצמם שטייען אין אַזאָ מיין אופן אַז אין זיי דערגרייכט מען די תכלית השלימות, ווערט דעמולט אויפגעטאָן אין "ימי שני חיי שרה מאה ועשרים ושבע שנים", אַז ס'ווערט ווי ס'איז דערנאָך געווען באַ שרה'ס אייניקל, וואָס דאָס איז דאָך געווען (דער) יעקב, איז באַ עם געווען די "מאה וארבעים ושבע שנים".

און דערנאָך אַז דאָס קומט אין די אייניקלעך פון יעקב'ן, וואָס דאָס איז דאָך די אנשים נשים וטף פון דורנו זה, זיינען דאָך אַלע, וואָס יעדער איד ווערט דאָך אָנגערופן בשם יעקב ובשם ישראל, שיינקט זיי דער אויבערשטער אריכות ימים ושנים טובות, ניט נאָר מערער פון מאה ועשרים ושבע שנים, נאָר אויכעט מערער פון מאה וארבעים ושבע שנים,

ובפשטות – אַז וויבאלד אַז ס'קומט גלייך די גאולה האמיתית והשלימה, וואָס דעמולט איז דאָך "רוח הטומאה אעביר מן הארץ", עאכ"כ דער ענין וואָס איז ניט דער ענין פון חיים, ווערט דעמולט

און מ'זאָגט דעמולט – ווי מ'זאָגט דאָס אויכעט שוין איצטער במשך כל ימי חנוכה – זאָגט מען דוקא הלל שלם, און מיט אַ ברכה לפני ולאחריי, וכמדובר כמה פעמים על דרך זה.

ועוד והוא העיקר – אַז דאָס ווערט אַ הקדמה קרובה לחנוכה בית המקדש השלישי, ולחנוכה בית המקדש המשולש, "מקדש אדני-כוננו ייך".

ה. ובפרט אַז מ'איז מסיים מיט דעם ענין פון מאַכן יעדערען פאַר אַ שליח אויף צדקה,

אע"פּ וואָס מ'איז חזק בבטחון בהקב"ה אַז וויבאַלד אַז מ'איז מוסיף געווען אויכעט די בקשה אַז ס'זאָל גלייך קומען די גאולה האמיתית והשלימה, וועט דער אויבערשטער גלייך געבן חנוכה געלט און מתנתו וכו' אין אַן אופן וואָס "חדל לספור".

און אַ זיכערע זאָך אַז דאָס איז ע"ד אַז מ'איז חנוכה געלט צו "נער ישראל ואוהבו", גיט מען דאָך דאָס דוקא אין אַזא מין אופן אַז דאָס זאָל פועל זיין באַ דעם נער, ער זאָל זיין פרייליך פון דער חנוכה געלט.

און ווי מ'זווייט דאָך אויכעט פון מנהגי רבותינו נשיאינו, עד כדי כך אַז זיי האָבן געגעבן חנוכה געלט אפילו צו זייערע קינדער לאחרי שנתחננו, און האָבן שוין געהאַט בתים בישראל בפני עצמם, און האָבן שוין געהאַט אויכעט קינדער, וואָס זיי האָבן זיי פון זיך געגעבן חנוכה [געלט] –

קומט דאָס ניט אַבער צו דער חנוכה געלט וואָס מ'באַקומט פון אבינו שבשמים, און ווי מ'באַקומט פון אבינו האמיתי, כמדובר כמה פעמים.

וואָס דערפאַר איז אויכעט צוזאַמען מיט דעם סיום און די שליחות אויף צדקה, וועט יעדערער וואָס האָט נאָך ניט מקיים געווען "מנהג ישראל תורה היא" דער ענין פון חנוכה געלט, וועט דאָס גלייך מחליט זיין און ממלא זיין, אַריינבאַפנדיק אין די טעג און די שעות פון חנוכה וואָס מ'האַט נאָך,

און טאָן דאָס אויכעט אין אַן אופן אַז דער מקבל פון די חנוכה געלט וועמען יעדער איד וועט געבן, וועט זיין אין אַן אופן של שמחה, און אַ שמחה וואָס אפילו בחנוכה איז אויכעט ניכר אַז דאָס איז אַ שמחה אמיתית, אויך לדעת הרמב"ם אַז בחנוכה דאַרף זיין דער ענין של שמחה, כמדובר כמה פעמים, און אויכעט אין די התועדות פון ימים האחרונים.

ה. ועוד והוא העיקר – אַז תיכף ומיד לאחרי סיום דברים אלו, און לאחרי און נאָך קודם ההמשך בהם, זאָל מען גלייך האָבן די גאולה האמיתית והשלימה,

מערער אפילו פון קמ"ז שנה, און ס'איז שלא בערך מערער אפילו פון מאה ושמונים שנה, וואָס דאָס איז דאָך געווען די "ימי שני חיי יצחק", וואָס ער האָט דאָך מאריד ימים געווען מערער פון אַלע אבות, וכמדובר כמה פעמים.

ז. ועוד והוא העיקר – "אין ענין יוצא מידי פשוטו" – אַז תיכף ומיד איז כל אחד ואחת פון אנשים ונשים וטף, וויבאַלד אַז דאָס איז דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער און די התחלה פון גאולה האמיתית והשלימה –

איז טף איז דאָך מאי קא משמע לן; אפילו אנשים ונשים, און אפילו אנשים ונשים וואָס האָבן שוין אריכות ימים ושנים טובות, גייען זיי גלייך אריבער אין חיים נצחיים, "עד כי חדל לספור כי אין מספר".

און ס'ווערט דערנאָך בפשטות, נוסף (אויפ'ן ענין) אויפ'ן פירוש פון "יום שכולו ארוך", אַז "בתחילתו הוא ארוך", אַז יעדער רגע און יעדער טאָג פון יעדער אידן ווערט אַנגעפילט מיט ענינים של שמחה און ענינים של גאולה, ביז וואָנעט אַז מ'זאָגט אויף עס אַז ער איז מלא – אַנגעפילט – מיט אַט די אַלע ענינים, און אין דערויף גופא ווערט שלא בערך לגמרי, "עד כי חדל לספור", וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – אַז פון דעם דיבור זאָל גלייך ווערן דער "יוחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", אַז ס'זאָל גלייך זיין ניכר "יוסיף הוי' ידו" און צוזאַמענקלייבן אנשים נשים וטף פון דעם גאַנצן גלות, מכל קצוי תבל,

און דאָס ווערט דוקא "אתם תלוקטו לאחד אחד", דוקא דער ליקוט ע"י הקב"ה בעצמו, איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז מ'דאַרף גאָר ניט באַוואַרענען דעם "ויגש אליו יהודה", דערפאַר וואָס דאָס ווערט געטאָן דורך דעם אויבערשטן אַליין, ביז אין עצמות ומהות אַליין,

און מ'גייט גלייך אריבער פון דעם מעמד ומצב פון פרשה ויגש – האָט מען גלייך די גאולה בפשטות, גאולה האמיתית והשלימה. און גלייך נאָך דערויף – די אַלע ענינים שלאחרי זה, אַנהויבנדיק פון "יוחי יעקב בארץ מצרים", מ'האַט מהפך געווען די מיצרים פון דעם עולם הזה, האָט מען שוין מהפך געווען, און ס'איז געוואָרן מיצרים אויף וועלכע מ'זאָגט אַז דער ענין פון די "מיצרים" איז כדי מ'זאָל צוקומען צו אַ גרעסערן "מרחב", ביז צו דעם "מרחב י-ה", וואָס דאָס דאַרף מען האָבן אויף דערויף "מן המיצר" דוקא, אַ מיצר מיוחד, קומט מען דוקא צו אַ "מרחב י-ה".

ועוד והוא העיקר – אַז ס'איז דאָך לייכטער פועל זיין דער אַריבערגייען גלייך אין "מקדש אדני-י כוננו ידיך" ווען מ'געפינט זיך אין אַ מקדש מעט, ובפרט אין אַ מקדש מעט אין אַ בית הכנסת וואָס ער איז אויכעט אַ בית המדרש תפילה ותורה, און אויכעט אַ בית שעושים בו מעשים טובים, אַ בית המשולש – איז דאָך לייכטער אַז ס'זאָל זיין בפשטות דער אַריבערגיין.

און מ'דאַרף ניט האָבן קיין בקשה מיוחדת, וואָרום מ'בעט באַ דעם אויבערשטן, ער זאָל יעדערער פון אונז גלייך נעמען פון דעם בית המשולש – אין בית המקדש השלישי.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאור"א מהאנשים, הנשים והטף שיחיו – שטר של דולר לצדקה, ומטבע של דולר "דמי חנוכה" (בתוך שקית פלסטיק שעלי' נדפס התאריך: חנוכה תשנ"ב)].

ו"בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו", און נשיא דורנו בראשנו, וכמדובר כמה פעמים, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" וכו' וכו',

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, גאולה האמיתית והשלימה למטה מעשרה טפחים, "בנערינו ובזקנינו ובבנותינו" אין "מקדש אדני-י כוננו ידיך", מקדש השלישי והמשולש,

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

[המזכיר ש' הציע לכ"ק אדמו"ר שליט"א להמשיך את החלוקה למעלה, ליד היכל קדשו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה: "איך וועל דאָ געבן". ובהמשך לזה אמר:]

י. מ'האט! מציע געווען אַז מ'זאָל ממשיך זיין אויבען, אָבער מ'וועט טיילן דאָ מצד טירחא דציבורא, אע"פ וואָס דאָס איז אַן עלי' מלמטה למעלה.

(1) תחילת קטע זה (עד "אע"פ") חסרה בהקלטה, והושלמה ע"פ הדין.

בס"ד. שיחת אור ליום הבהיר ה' טבת ה'תשנ"ב – לאחר תפילת ערבית

הנחה בלתי מוגה

עידן, און תיכף צו דעם ענין הצדקה "שמקרכת את הגאולה",

וואָס מ'גייט איצטער מאַכן יעדערען פון איין אויף אַ שלוח לצדקה, דורך געבן צוויי שטרות – איין שטר אויף טאָן כטוב בעיניו, און אַ צווייטן שטר אויף אַן ענין הצדקה,

און צדקה אין אַן אופן, אַז דאָס זאָל גלייך פועל זיין, ניט סתם זירו, וואָס אַ זירו האָט דאָך אויכעט אין דערויף כמה שיעורים ואופנים – זאָל דאָס זיין אַ זירו על דרך פון סמיכת גאולה לתפילה, אַז דער זירו איז, אַז אפילו קיין רגע כמימרא איז מען אויך ניט מפסיק, נאָר גלייך פון "גאל ישראל" גייט מען אַריבער אין "תפילה אריכתא", אין "אדני-שפתי תפתח".

ג. און ויהי רצון, אַז ס'זאָל זיין גלייך סמיכת גאולה לתפילה, ובפרט ע"י מעשה הצדקה הנוסף, המדובר זה עתה, בהוספה אויף צדקה הרגילה – זאָל זיין תיכף ומיד ממש, נאָר קודם פון דעם המשך הדיבור בכל דברים אלו, און ס'זאָל זיין תיכף ומיד ממש גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, און צוזאמען מיט אליהו הנביא זכור לטוב המבשר את הגאולה, צוזאמען מיט דער גאולה בפשטות.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, ר"בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו, וועט מען ממשיך אָפגעבן די צדקה, און דעם המשך – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש,

אויב חס ושלום ס'וועט זיין אַ עיכוב – וועט מען דאָס אָפגעבן בזריות יעדערער במקומו ובעירו, בהוספה מדילי'.

ועוד והוא העיקר – אַז די כל הענינים זאָלן זיין תיכף ומיד ממש, אָנהויבנדיק פון דעם ענין העיקרי – גאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא.

[לאחר שכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיע למקום חלוקת הדולרים – המשיך ואמר:]

ד. דער ענין פון ספרים איז דאָך אַ ענין פון חכמה – דאָס רעדט זיך דאָך וועגן ספרי חכמה, און חכמה קדושה, פון חכמת התורה,

א. בהנוגע צו יעדער מצוה איז דאָך דאָ דער כלל אין "דבר משנה", וואָס "דבר משנה" איז דאָך אַ קורצער לשון און אַ לשון ברור, הלכה למעשה,

און האָט אַ שייכות מיוחדת צו די גאולה האמיתית והשלימה, ווי אַראָפגעבראָט אין חסידות בכלל, און אין תורה אור במיוחד, אַז זכות המשניות וועט מען אַרויס פון גלות און פון דעם גלות זה, ותיכף ומיד ממש,

וויבאָלד אַז מ'איז מוסיף בזה, און מחליט אויף מוסיף זיין נאָכמערער און נאָכמערער, און דער אויבערשטער זעט דאָך, אַז דאָס איז החלטות אמיתיות, אַז מ'וועט עס זיכער מקיים זיין – איז דאָך אַ זיכערע זאָך אַז דאָס איז פועל בהנוגע למעשה בפועל פונקט ווי מ'וואָלט שוין געלערנט די משניות'ן,

עאכו"כ אַז די החלטות ווערן אָנגענומען אין אַ מקום קדוש, ווי אין דעם אַרט אין וועלכען מ'געפינט זיך איצטער, וואָס דאָס איז דאָך אַ בית המשולש, כמדובר כמה פעמים – אַ בית פון תפילה, און אַ בית פון תורה, און אַ בית פון החלטות טובות אין מעשים טובים, אָנהויבנדיק פון גמילות חסדים וצדקה, וכמדובר כמה פעמים.

ב. און ס'האָט דאָך אויכעט אַ שייכות צו פרשת השבוע, וואָס דאָס איז דאָך פון "ויגש אליו יהודה", כמדובר בארוכה אין די התוועדות שלפני זה, אַז דאָס איז דער ענין פאַרבונדן במיוחד מיט די גאולה האמיתית והשלימה, וואָס דאָס איז אויכעט דער "ויגש אליו יהודה", צו וועמען? – צו יוסף'ן, וואָס יוסף און יהודה איז דאָך דאָס "סמיכת גאולה לתפילה", ווי די גמרא לערנט אַפ דערפון,

ועד כדי כך אַז דערפאַר טאָר ניט זיין קיין הפסק צווישן גאולה לתפילה, אפילו ניט מיט ענינים של קדושה, ווי לימוד התורה וכיוצא בזה, אַדער תפילות אחרות, נאָר גלייך פון "גאל ישראל" – גייט מען גלייך אַריבער אין "אדני-שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך", וואָס דאָס איז דאָך "כתפילה אריכתא דמיא", גאולה אריכתא דמיא – אַ התחלה פון די תפילה שלאחרי זה, און אזוי אויכעט איז מען דאָך זיכער, אַז דער אויבערשטער וועט ניט מעכב זיין ח"ו "אפילו כהרף

זיינען שוין אומגעקערט געוואָרן, צוזאַמען מיט די כתבי יד המצורפים לספרים אלו.

ה. ועוד והוא העיקר – אַז דאָס זאָל גיין צוזאַמען, ואדרבה, והוא העיקר – צוזאַמען מיט דער גאולה, און דער סיום הגאולה, די התחלת הגאולה צוזאַמען מיט סיום הגאולה בפשטות,

ע"י האמור ומוזכר לעיל, אַז "בנערינו ובקנינו ובבנינו ובבנותינו", צוזאַמען מיט אַלע ספרים, און צוזאַמען מיט די ספרים וואָס מ'האָט שוין אומגעקערט, און כתבי יד, און וואָס מ'וועט אומקערן תיכף ומיד ממש, ועוד והעיקר – (אין אַ פרשת פּוּר) "בנערינו ובקנינו ובבנינו ובבנותינו", האנשים והנשים והטף – איז "ארו עם ענני שמיא", צוזאַמען מיט די החלטות טובות בנוגע צו צדקה און צו מעשים טובים בכלל ובפרט,

וועט מען גלייך זיין, כמדובר, בארצנו הקדושה, און דאָרט – אין ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכא"א מהנאספים שיחיו ב' שטרות של דולר: האחד – לעשות בו כטוב בעיניו, והשני – לצדקה, ובהוספה מדילי].

במילא, אַז ס'קומט צו נאָך אַ ספר – קומט צו אין די אַלע ספרים וואָס מ'האָט פון פריער נאָך פאַר דעם, כמובן בפשטות, אַז דורך דערויף וואָס ס'קומט צו די ידיעה שבספר החדש – קומט צו אויכעט אַ הוספה אין די ידיעות אין די ספרים וואָס מ'האָט געלערנט נאָך פאַר דעם, אָדער מ'גייט לערנען, און די ספרים האָט מען שוין, און מ'גייט לערנען נאָכאַמאָל, איבערלערנען וכיוצא בזה.

וואָס דערפאַר איז אויכעט מתאים אויכעט צו יום זה, וואָס דאָס איז דאָך פאַרבונדן אויכעט מיט דער שחרור פון ספרים, און פדיון שבויים פון ספרים, און כמדובר כמה פעמים, ס'איז אויכעט נאָך דאָ די שיריים בימים אלו, אַז ס'איז דאָך דאָ אַ קבוצה פון ספרים וואָס וואָרטן נאָך אויף זייער פדיון שבויים, אַז זיי זאָלן אומגעקערט ווערן צו זייער אמת'ן בעל-הבית, וואָס דאָס איז דאָך נשיא דורנו, דער רבי דעם שווער – אין זיינע ד' אמות, וואָס זיי זיינען דאָך צוזאַמען מיט די ד' אמות פון בית הכנסת, ובית המדרש, ובית פון עשי' פון מעשים טובים וגמילות חסדים בפרט, וואָס דאָס איז דאָך "בית רבינו שבבבל" פון דעם רבי'ן דעם שווער.

און דאָס זאָל נאָכמערער צוהיילן, די אומקערונג פון די ספרים האמורים, נוסף אויף די ספרים וואָס

בס"ד. שיחת אור לעשרה בטבת ה'תשנ"ב – לאחר תפילת ערבית

הנחה בלתי מוגה

א. [ס'איז] ניין טעג אין טבת, און שוין די התחלה

פון אַ יום פון עשרה בטבת, וואָס עשרה בטבת איז דאָך אײנע פון די ד' צומות, און פון די ד' צומות פון מדברי סופרים – איז ער אויך אײנע פון די שטאַרקסטע,

פון שבעה עשר בתמוז און שלשה בתשרי.
ב. איז יש לומר בזה, אײנע פון די טעמים – אַזוי ווי דאָס איז געווען די התחלה פון דעם חורבן,

ניט קוקנדיק וואָס תשעה באב האָט דאָך אַט דעם ענין וואָס ער איז "לילו כיּומו", משא"כ עשרה בטבת און צום גדליי און שבעה עשר בתמוז איז דאָך מערניט ווי דער יום אַליין – האָט אָבער אַט דער ענין פון עשרה בטבת, וואָס באַ עם שטייט דער לשון "בעצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים", און וואָס דערפון וואָס ס'שטייט "בעצם" לערנט מען אַפּ אין ספרים, אַז אויב אפילו ס'וואַלט געקאָנט זיין אַז דאָס זאָל טרעפן ביום השבת, וויבאלד אַז ס'שטייט "בעצם היום הזה" – האָט דאָס דעם דין פון דעם "עצם" פון טאָג פון יום הכיּפורים, און במילא דאָרף מען פאַסטן אפילו בשבת אויכעט.

איז דאָך ניט געווען בבת אחת, נאָר ס'איז געגאַנגען מיט אַ משך זמן התחלת הענינים, ביז וואָנעט ס'איז געקומען דער חורבן – ניט איצטער געדאַכט –

איז דאָך דאָס האָט מען געגעבן אידן אַ זמן, אַז זיכער וועלן זיי אויסנוצן דעם זמן אויף תשובה טאָן, און בפרט נאָך אַז מ'גיט זיי דעם עת רצון פון עשרה בטבת (במילא האָט מען דאָך גערעכנט, אַז דערנאָך וועט...),

ס'איז מערניט וואָס לויט די חשבונות פון חדשים, איז בשעת מ'איז מקדשים ע"פ החשבון, ניט ע"פ הראי' – קאָן ע"פ החשבון ניט אויסקומען בשבת, משא"כ ווען מקדשין ע"פ הראי', וואָס ס'איז דאָך געווען אַ משך זמן לאחר החורבן, ובפרט ווען ס'איז נאָך געווען (דער) קיים (פון) דער בית דין פון דעם אלפס – ר' יצחק אלפס, עאכ"כ לפני זה, איז אַט דעמולט, ווי דערציילט אין ספרים, איז דעמולט איז נאָך געווען אַ בית דין סמוך און מ'האָט מקדש געווען ע"פ הראי'.

און דאָס איז געווען די התחלה, איז ווי יעדער ענין פון התחלה וואָס הויבט זיך אָן פון די אַלע ד' צומות שמדברי סופרים, איז דערפאַר האָט אין זיך די התחלה אַ תוקף וואָס האָט ניט אין זיך אפילו דער המשך, און ניט אַלעמאַל – אפילו דער סוף הענינים, כמדובר כמה פעמים, ווי מ'זעט דאָס אויכעט אין עניני חול, איז אַ התחלה דאָרף מען האָבן, בפרט נאָך אין עניני קדושה ווערט אויכעט אַנגערופן בשם "פתיחה", אַז דאָס איז אַ "פתח" פון אַ דבר חדש; כדי אויף צו עפענען אַ דבר חדש אין אַן עת רצון – דאָרף מען האָבן אַן עת רצון מלמעלה ביתר שאת וביתר עוז. ויש להאריך בזה, ואין כאן המקום ואין כאן הזמן בזה.

ג. בהנוגע (לעניני) מיט עבודה בפועל,

איז דאָך אין וואָס [איז] באַשטאַנען די סיבה פון דעם תענית פון עשרה בטבת, כאמור – פון "סמך מלך בבל אל ירושלים", וואָס דאָס איז דאָך בפשטות, אַז ניט ער איז אַריין אין ירושלים, ס'איז מערניט "אל ירושלים", געבליבן איז ער געבליבן מבחוץ, אָבער זה עצמו וואָס ער האָט געהאַט דעם כח באַלאַגערן ירושלים, אַז ס'זאָל זיין "אין יוצא ואין בא", במילא האָט מען אויך ניט געקאָנט בריינגען עניני מאכל ומשתה וכו' – איז דאָס גופא איז שוין געווען אַ ענין של תענית,

וואָס יש לומר – ס'איז דאָך יעדער ענין דאָרף דאָך עפעס האָבן אַ הסברה אויכעט – מיט וואָס איז אַנדערש עשרה בטבת פון שבעה עשר בתמוז און שלשה בתשרי, און אפילו פון תשעה באב, אין אַן אופן אַז דאָס איז שטאַרקער אין דעם זאָך פון תענית? וואָס דאָס איז נוגע בהנוגע לעבודה, איז דאָך יעדער תענית, ווי דער אַלטער רבי איז מבאר באַרוכה אין ספר תניא קדישא, אין אגרת התשובה, איז דער ענין פון תענית איז אַ ענין פון אַן עת רצון, איז דערפון פאַרשטאַנדיק, אַז אויך דער עת רצון פון עשרה בטבת איז נאָך מערער ווי דער עת רצון פון תשעה באב – אע"פ וואָס דעמולט איז דאָך דאָס דער יום הולדת פון משיח צדקנו, כמדובר כמה פעמים; עאכ"כ מערער

אפילו אַז ס'איז געווען דער תקוה חזקה, אַז זיכער וועט דער תענית בריינגען אַ ענין של תשובה,

מקיים זיין "ונשמרתם לנפשותיכם", במילא ווערט דעמולט נאכמער ניתוסף אין בריאות הגוף, עאכו"כ אין בריאות הנשמה, עאכו"כ – אין בריאות ענינים וואָס זיי מאַכן בריא די נשמה, וואָס דאָס איז תורה ומצוות".

ועוד וגם זה עיקר, אַז וואָס מאַכט געזונטער אַ אידישן גוף וכל עניניו, סיי די גידים און סיי דעם בשר און סיי דער עור, וואָס דערפון באַשטייט דער גוף – ווערט דאָס געזינטער דורך דערויף וואָס אַ איד איז נאָכמערער מוסיף אין לימוד התורה און אין קיום המצוות און אין הידור בכל ענינים אלו.

ובמיוחד, אַז ער ווייס אַז ס'איז נאָך דאָ אַן עת רצון בזה, און אַז ער קאָן אויפטאָן אַ דבר חידוש נפלא, אַז ער זאָל טאָן תשובה תיכף ומיד, וכמדובר "הרהר בלבו לעשות תשובה נעשה צדיק גמור", וואָס דעמולט איז דאָך רעכט, ווי ער זאָגט אין זהר, אַז בשעת ס'איז דאָ אַ צדיק גמור אמיתי – (ווערט) קומט גלייך די גאולה,

– אפילו "צדיק גמור" על שם שרבו זכותיו וכו' בזה – איז ער האָט אויכעט בכחו אויף להכריע הכף והשיקול און זאָל בריינגען תיכף ומיד ישועה והצלה. ד. און ויהי רצון, ובפרט נאָך אַז מ'מאכט יעדערען פון די וואָס געפינען זיך – אַ שליחות בהנוגע צו ענין הצדקה, ובכפליים – זאָל פועל זיין, אַז ס'זאָל תיכף ומיד באַ יעדערען נתעורר ווערן אַ הרהור תשובה, און דער הרהור תשובה זאָל זיין בתוקף המתאים, איז אַ זיכערע זאָך אַז תיכף ומיד וועט מען האָבן די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ו"בנערינו ובקנינו ובבנינו ובבנותינו", ארו עם ענני שמיא", וועט נאָך זיין חומות ירושלים בשלימותם, און אַן קיין מצור עליהם,

עאכו"כ ירושלים אין אַן אופן פון הרחבה, און "פרצת" אין ירושלים, וכל הענינים וואָס אין ירושלים, ובמיוחד – דער "מקדש אדני-כוננו ודיך", ותיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאור"א מהנוכחים שיחיו ג' שטרות של דולר לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

במילא וועט ניט זיין קיין המשך, און מ'דארף ניט אַנקומען צו דעם ענין אַז דאָס איז אַ פתיחה פון אַלע ד' תעניות מדברי סופרים.

בנוגע לענינים של פועל וואָס מ'לערנט אַפּ בהנוגע למעשה בפועל, איז דאָס בדוגמא ווי מ'זעט בחומה בפשטות, איז אַ חומה איז דאָך אַ חומה, אַ קיר, אַ וואַנט, וואָס ער רינגלט אַרום די שטאָט; דאָס איז ניט די שטאָט אַליין, און ניט די בתים וואָס זיי זיינען אין דער שטאָט, דאָס איז מערניט אַ דבר המגין אויף די בתים פון דער שטאָט און כל הענינים וואָס געפינען זיך אין דער שטאָט, וויבאַלד אַבער אַז דאָס איז געווען די התחלה – איז שוין דאָס האָט אין זיך אַט דעם כח,

ובפרט למעליותא, אַז בשעת מ'נוצט אויס די צייט, וואָס מ'האָט דאָך נאָך עטליכע שעה ביז וואַנעט ס'דארף זיך אָנהויבן ע"פ שולחן ערוך די התחלה פון דעם תענית פון עשרה בטבת, האָט מען דאָך נאָך עטליכע שעה, און אויף תשובה איז דאָך כל עידן, כל זמן – זמנו הוא,

ובפרט ווי ער זאָגט אין זהר, אַז אידן זיינען אין אַ דרגא פון צדיקים, במילא איז בכל שעה ושעה זיינען זיי מוכן און זיינען חוזר בתשובה, עאכו"כ אַז מ'האָט דאָך נאָך עטליכע שעה ביז עלות השחר וכי"ב, אַדער אפילו די זהירות נאָך לפני זה, האָט מען דאָך נאָך אַ ריבוי זמן אויף טאָן תשובה,

ובפרט נאָך אַז תשובה איז עיקרה איז דאָך ברגע כמימרא, און מ'דארף גאָר ניט האָבן קיין "מימרא", נאָר "הרהר בלבו לעשות תשובה" איז "נעשה צדיק", און ווי דער גירסא אין אור זרוע – "נעשה צדיק גמור".

עאכו"כ אַז מ'האָט שוין דעם סיוע פון תפילת מעריב, און תפילת מעריב וואָס ס'האָט אויכעט געווען אין דערויף אויכעט, אַז מ'האָט געוואוסט, אַז דאָס איז אַ מעריב, אַז לולא וואָס דער אויבערשטער איז חס על בני ישראל האָט ער זיי באַפרייט פון דעם תענית – אַחוץ פון תשעה באב – זאָל זיך דער תענית אָנהויבן מערניט פון עלות השחר, משא"כ די לילה שלפני זה, אַבער דערוויילע, פאַרוואָס האָט זיי דער אויבערשטער באַפרייט – כדי זיי זאָלן

בס"ד. שיחת "דברי כיבושין" עשרה בטבת ה'תשנ"ב – לאחר תפילת מנחה

הנחה בלתי מוגה

איז אַ שנה פשוטה סיי דאָס איז אַ שנה מעוברת – איז אַלעמאַל דער חודש טבת – דער חודש העשירי, אָנהויבנדיק פון חודש הגאולה, וואָס ער איז דאָך דער "ראש חדשים הוא לכם לכל חדשי השנה".

ובמיוחד צו די שנים וואָס זיי זיינען פאַרבונדן מיט שנת וואָס ס'איז קרב קץ הגאולה, און ניט נאָר קרב קץ הגאולה, נאָר ס'איז שוין לאַנג דורכגעגאַנגען, "כלו כל הקיצין", און שוין אויכעט דאָ דער ענין פון די אַלע הכנות בזה, וואָס די הכנות זיינען שוין אויכעט אויפגעטאַן געוואָרן, און אין אַ "הכנה רבתי", נאָך מערער וויפּל מ'דאַרף האָבן צו אַ גאולה סתם, נאָר צו אַ "הכנה רבתי" וואָס אין למעלה הימנו,

דערפאַר וואָס ס'קומט אויכעט גלייך די גאולה, אויכעט אין אַ גאולה שאין גלות לאחר זה, במילא אין גאולה לאחר זה, וואָס דערפאַר זאָגט מען דאָך "שירו להוי' שיר חדש", לשון זכר, ווי ער טייטשט אָפּ אין תוספות אַז דאָס איז אַ ענין פאַרבונדן און ס'איז אין גלות אחרי', און במילא איז דאָס די לעצטע גאולה.

וואָס אַזוי איז דאָך אויכעט, ווי מ'האַט דאָך געהערט פון נשיא דורנו, פון רבי'ן דעם שווער, איז שוין "הכל מוכן", ביז "הכל מוכן" בכל הענינים וכל הפרטים ופרטי פרטים, און אויכעט אפילו דער שולחן איז שוין ערוך, און אויף עם שטייען שוין מכל מעדנים, סיי דער יין המשומר, כמוזכר לעיל, און סיי בשר און סיי דגים, און דער בשר – דוקא בשר פאַרבונדן מיט שור הבר, און דגים – דוקא פאַרבונדן מיט לויתן, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – אַז ס'דאַרף זיין תיכף ומיד ממש די התחלת האכילה, וואָס די אכילה מאַכט דאָך פון די אַלע ענינים דם ובשר כבשרו, דער דם ובשר הגשמי פון יעדער אידן פון דורנו זה ווערט אויפגעטאַן מחדש, אין אַן אופן חדש לגמרי, פון די ענינים פון יין המשומר און פון שור הבר און פון דעם לויתן.

און דערצו האָט מען אויכעט די הודעה ברורה פון דוד מלכא משיחא, אַז ער זאָגט אַז "אני אברך ולי נאה לברך".

ג. וכמדובר כמה פעמים בארוכה ווי אַזוי די אַלע

א. ס'דאָך כמדובר כמה פעמים, ס'איז דאָך דאָ דער צווייטער אַפטייטש אין "דברי כבושין" – אַז דאָס איז ניט ח"ו וואָס מ'וויל זאָגן מוסר אידן, נאָר דאָס איז פאַרבונדן מיט "תכבוש במצולות ים כל חטאתם", און דאָס איז אַזוינע רייד, וואָס מ'איז זיכער, אַז יעדער אידן אַז מ'דערמאַנט עם וועגן דער ענין פון תשובה, און אַז תשובה איז אַלעמאַל "אין לך דבר העומד בפני התשובה",

און עאכ"כ אין די צייטן, לאחר מעשינו ועבודתינו, און כפרט נאָך לויט די הכרזות און די הודעות פון נשיא דורנו, פון רבי'ן דעם שווער, אַז ס'איז שוין "הכל מוכן לסעודה", ניט סתם צו גאולה, נאָר אויך צו דער סעודה וואָס איז שוין פאַרבונדן מיט דער גאולה האמיתית, במילא איז דאָס אויכעט די סעודה האמיתית ובתכלית השלימות, אַז זי האָט סיי בשר, און אויכעט די דגים, און זיכער אויכעט יין המשומר,

וואָס דאָס איז דאָך פאַרבונדן בכלל מיט דער שמירה מכל ענינים בלתי רצויים, וואָס דאָס איז דאָך בעיקר נוגע [ביין], אַז באַ בשר איז דאָך אויכעט דאָ "בשר שנעלם מן העיץ", איז דאָס אָבער אַ ענין וואָס איז פאַרבונדן מערניט ווי מיט אַ ענין פון דברי סופרים, משא"כ באַ יין וואָס נעלם מן העיץ – ווערט דאָך דעמולט אַ [זהירות], אַז וויבאַלד אַז ס'איז "נעלם מן העיץ" איז דאָך געווען אין דערויף אַ כוונה וואָס האָט געוואַלט אין עם עפעס משנה זיין – במילא דאַרף מען חוקר ודורש זיין צי די כוונה איז בתכלית מן הקצה אל הקצה, אַדער כדי ס'זאָל זיין דער ענין אויכעט פון "אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו" אין תכלית השלימות, במילא דאַרף דאָס זיין מן הקצה, כמדובר כמה פעמים.

ב. וואָס דאָס האָט אויכעט אַ שייכות בכללות צו דעם ענין התענית, וואָס בכלל איז דאָך דאָס תעניות מדברי סופרים איז דאָך דאָ כמה תעניות מדברי סופרים; ס'איז דאָ דער אויפטו פון דעם תענית פון עשרה בטבת, אַז ער איז "עשרה שבועשירי":

דער חודש טבת, אָנהויבנדיק די רעכענונג פון "ראש חדשים", פון חודש ניסן, איז דעמולט סיי דאָס

און רבקה.

ד. און דערנאָך האָט מען אויכעט דעם מרכבה פון די ד' אמהות, וואָס דאָס איז געווען בפרטיות בהנוגע צו יעקב'ן אַליין, איז דאָך אויכעט געווען די ד' אמהות, וואָס דאָס איז געווען די ד' נשים שלו, (דער) רחל לאה און בלהה זלפה, און וואָס אויכעט ווי ס'שטייט זיך אין ספרים אַז דאָס איז אויכעט אַ ר"ת "אשר אבני' בחל", וואָס דאָס וועט זיין בגלוי תיכף ומיד מיט די גאולה האמיתית והשלימה, אין ארץ ישראל כפשוטה.

וואָס איז דאָ דער אויפטו פון "ברזל"? – נאָר "ברזל" איז אַ ר"ת בלהה רחל און זלפה לאה, און אין דעם אופן אַז פריער קומט גאָר די שפחות און ערשט דערנאָך קומען די אמהות, און אויכעט פריער רחל און ערשט דערנאָך לאה, אע"פ וואָס הגדולה איז געווען גאָר (דער) לאה,

איז דאָך לעתידי לבוא וועט דאָך אָבער זיין נקבה תסובב גבר, ועד"ז אויך אין די ענינים האמורים, וועט אויכעט זיין אין אַן אופן וואָס "אבני' ברזל", פריער בלהה און דערנאָך רחל, און דערנאָך אויכעט זלפה און דערנאָך לאה.

ועוד והוא העיקר – אַז ס'וועט זיין תיכף ומיד, אע"פ וואָס אין בית המקדש איז דאָך דער "קול ברזל" דאַרף ניט געהערט ווערן, איז דאָך אָבער מערניט בהנוגע צו דעם הערן, נאָר ע"ד ווי מ'זאָגט בהנוגע צו ענין פון אַ עץ, אַז אע"פ וואָס אַ עץ דאַרף ניט זיין "על מזבח הוי' אלקיד", "לא תתן לך כל עץ", איז דאָס דוקא ווען דאָס איז בולט ובגלוי, משא"כ ווען דאָס איז בנסתר ובכיסוי, איז אדרבה – דעמולט דאַרף מען האָבן דוקא דעם עץ, וכמדובר כמה פעמים – עד"ז אויכעט בהנוגע דער ענין פון ברזל.

ה. ועד"ז נחשת, וואָס נחשת איז דאָך אויכעט – כמדובר כמה פעמים – ר"ת "תנינת חולה שאומר תנו".

וואָס אע"פ וואָס לכאורה איז דאָס דאָך אַ דרגא הכי תחתונה, ס'קומט ניט צו דער דרגא פון הוב, ר"ת "זה הנותן בריא", קומט אפילו ניט צו דער דרגא פון "כשרואה סכנה [פודה] (אומר תנו)" וואָס דאָס איז כסף, משא"כ דאָ איז מערניט "כשרואה סכנה",

איז דאָך אָבער אַזוי דער מעמד ומצב אַז אידן האָבן דערזען די סכנה פון גלות, איז געוואָרן גלייך "תנו", מאַנט מען באַ דעם אויבערשטן בקול צעקה ובקול תרועה!

ענינים קומען זיך אַלע צוזאַמען אין אַ שנה וואָס אידן האָבן דאָס אַ ר"ת געגעבן "הי' תהא שנת נפלאות בה", און וואָס דער ב' איז אויכעט אַ ר"ת "בכל מכל כל", אַז די נפלאות איז ניט נאָר סתם אין אַ ענין, איין ענין אַדער עטליכע ענינים וכו', נאָר די נפלאות זיינען "בכל מכל כל",

כמדובר ומבואר בכמה ספרים, ובארוכה אויכעט אין דרושי חסידות וכיו"ב, ווי אַזוי דער גאַנצער ענין ווי ס'וועט זיין דער מעמד ומצב פון דעם עולם לעתיד לבוא, לאחרי הגאולה, וועט דאָס זיין אַז ס'וועט זיין נפלאות "בכל מכל כל".

און אויכעט דערביי אויכעט דער רמז, וואָס דאָס איז די דריי לשונות פון די ג' אבות אברהם יצחק ויעקב.

נוסף על הענין כפשוטו, אַז ס'זאָל זיין "הקיצו ורננו שוכני עפר", והם בראשנו, והם בראשית כל הדורות כמדובר לעיל, זיי זיינען דאָך אבות פון אַלע דורות, פון אַלע דורות פון אידן, פון פאַר מתן תורה און בשעת מתן תורה ולאחר מתן תורה, ביז – ובכל שכן וקל וחומר – דער דור האחרון לגלות און הראשון לגאולה, זיינען זיי די אבות, ועד"ז אויכעט די אמהות,

און ס'ווערט ביידע צוזאַמען דער ענין פון שבעה – שלשה אבות וארבעה אמהות, ווערט דאָס צוזאַמען דער ענין פון שבעת קני המנורה, וואָס די מנורה גייט זיך אויף דער ענין פון אידן, "מנורת זהב כולה", און וואָס זי באשטייט אין "אני נבראתי לשמש את קוניי", און דער משמש זיין את קוניי איז דאָס איז אין די שבעה אופנים, לויט די שבע מדות,

וואָס די עבודה איז דאָך במדות שלב; הכנה לזה איז דוקא ע"י המוחין, דער עיקר ענין העבודה, "ועבדת את הוי' אלקיד", "איזוהי עבודה שלב", וואָס דאָס איז דער משכן המדות, איז דאָס זיבן מדות,

וואָס זיי זיינען אויכעט כנגד – וואָס אע"פ וואָס די אבות האָבן כולל געווען אין זיך אויכעט די אמהות, איז אָבער בפרטיות איז אַט דאָ אַ חילוק צווישן עבודת אברהם און עבודת שרה, ובלשון תורה שבע"פ אַז "אברהם מגייר את האנשים" און "שרה מגיירת את הנשים", וואָס עד"ז איז אויכעט דאָ דער חילוק צווישן יצחק ורבקה, און בפרט נאָך ווי מבואר בארוכה אין לקו"ת אין סוף פרשה ברכה, אַז דאָס איז דער יחוד פון מ"ה וכו', און וואָס דאָס איז בכללות איז דאָ דער ענין פון די שידוך און די נישואין, ווי ס'וועט זיין תיכף ומיד לעתידי לבוא נישואין שלהם, פון יצחק

אויכעט "אבנ' ברזל", און ס'שטייט דאך אין ספרים אַז "אבנ' איז דאָס מלשון "בן", און דאָ איז "אבנ' ברזל" פון די ד' אמהות.

ועוד והוא העיקר – אַז דאָס ווערט גענוצט בגלוי תיכף ומיד ממש בגאולה האמיתית והשלימה, וואָס דעמולט איז "ארו עם ענני שמיא", איז מען דעמולט תיכף ומיד "בנערינו ובקנינו ובבנינו ובבנותינו" אין ארצנו הקדושה, וואָס "אבנ' ברזל", און (אויכעט) וואָס זי באַשטייט פון זהב וכסף ונחשת, און "אבנ' ברזל",

ונשתבחה בשבעה פירות שבהם נשתבחה ארץ ישראל, אָנהויבנדיק פון "חטה ושעורה" ווי דערמאָנט כמה פעמים דער ביאור אין לקוטי האריז"ל און אין חסידות, אַז דאָס איז – חטה ושעורה גייט דאָס אויף תורה שבכתב און תורה שבע"פ, וכמדובר כמה פעמים; און דערנאָך איז מען מסיים די אַלע שבע מינים כנגד די שבע קני המנורה האמורים לעיל.

1. ועוד והוא העיקר – אַז מ'געפינט זיך שוין אין די שלמות פון עשר, כמדובר לעיל, אַז דאָס איז עשירי אין חודש, וואָס דער חודש איז אויכעט עשירי, איז "העשירי יהי' קודש" ממש, וואָס דאָס איז פֿאַרבונדן מיט דער גאולה העשירית, תיכף ומיד ממש, בבית משיח צדקנו, מיט די אַלע ענינים "העשירי יהי' קודש", וואָס דעמולט ווערט תיכף ומיד ממש, ברגע לאחרי רגע זה ממש, ווערן די אַלע ענינים בפועל,

ובפרט נאָך אַז מ'האָט מחליט געווען מאַכן יעדערען פֿאַר אַ שליח אין עניני צדקה, ר"כפליים לתושי", ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, בכל ענינים האלו,

וואָס דעמולט וועט מען זען ווי אַזוי "יחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", ווי אַזוי מ'נעמט אַרויס פון דעם מיצר פון גלות און פון דעם מיצר פון דער גאַנצער וועלט און גאַנץ סדר השתלשלות, מאַכט מען דערפון "אריץ", "למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה", וואָס דאָרטן זעט מען, ווי אַזוי יעדער איד, וואָס יעדער איד ווערט אָנגערופן בשם "יעקב" ובשם "ישראל", ווי אַזוי ער שטייט אין אַן אופן פון "יחי", וכמדובר כמה פעמים מיט אַלע פירושים שבדבר,

און טוט ער דאָס אויף אין די לעצטע רגעים פון גלות, און נעמט מיט, מיטנעמען בראש פון די בתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי המעשים טובים וגמילות חסדים במיוחד פון חוץ לארץ, און צוזאַמען דערמיט

און ווי מ'האָט ערשט געזאָגט אין די תפילת "עננו" בציבור, און תפילת "עננו" אויכעט ביחיד, ואדרבה – דוקא ביחיד ווערט דאָס געזאָגט אין "שמע קולנו", און מ'איז מסיים בנוגע צו "שמע תפילה", און גלייך נאָך דערפון זאָגט מען "רצה", און פֿאַר דערפון אויכעט דער ענין "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", וכמדובר כמה פעמים.

וואָס דאָס איז אויכעט דער מעלה פון נחשת, וואָס טוט אויף נאָך מערער ווי מ'האָט אויפגעטאָן אין די זמנים ווען ס'איז געווען שנים כתיקונם, בזמן שבית המקדש הי' קיים, ועד"ז אויכעט אין דעם צווייטן בית המקדש, וואָס יש לומר אַז דאָס איז ע"ד החילוק צווישן זהב און כסף, וכמדובר כמה פעמים; משא"כ דערנאָך איז דאָ דער ענין ווי ס'קומט בדרגא הכי תחתונה אין בתי מקדשות, וואָס דאָס איז "[נתינת חולה] (כשרואה סכנה) [ש]אומר תנו", וויבאַלד אָבער אַז מ'זאָגט "תנו", "וכל הנותן בעין יפה הוא נותן", איז אַ זיכערע זאָך אַז דאָס ווערט דערנאָך דער "עין יפה" פון דעם אויבערשטן.

עאכ"כ ווען ס'רעדט זיך לאחרי מעשינו ועבודתנו כל משך זמן הגלות, ובפרט נאָך אַז מ'שטייט נאָך אין די סוף פון גלות, און דעם לעצטן רגע פון גלות, און ניט נאָר קרוב, נאָר ממש "ערב" פון דעם ערשטע רגע פון גאולה האמיתית והשלימה, איז דאָך אַט דעמולט ווערן אַלע ענינים דוקא בתכלית השלימות, איז האָט מען די תכלית השלימות אין נחשת, און תכלית השלימות אין כסף, און תכלית השלימות אין זהב, וואָס אע"פ וואָס אין זהב גופא איז דאָך אויכעט דאָ עשר שמות, עשר מיני זהב, איז דערפון גופא פֿאַרשטאַנדיק – ביז "זהב סגור", ניט נאָר "זהב פתוח" נאָר ווי ס'ווערט אָנגערופן "זהב סגור", וכמדובר כמה פעמים,

עד"ז אויכעט דער חילוק אין מיני כסף, און דער חילוק אין מיני נחשת, ועד"ז דער חילוק אין מיני מתכות, ביז אין מתכות פון ברזל, וואָס אע"פ אַז "לא נשמע" בתוך בית המקדש – איז דאָס געווען בפועל בשעת מ'האָט צוגעגרייט די אבנים לבית המקדש, איז געווען דער "קול ברזל", נאָר מחוץ לבית המקדש, כדי מ'זאָל זיך ניט הערן דער קול אין בית המקדש, און ס'וועט זיין אָבער דוקא דער ענין פון – כאמור – אַז פריער קומט בלהא און דערנאָך רחל און דערנאָך זלפה און דערנאָך לאה, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – די אַלע י"ב שבטי י-ה, וואָס זיי זיינען דאָך די קינדער פון "ברזל", וואָס דאָס איז

פרטיים און מיט אַלע בתים כלליים, און מיט אַלע ספרים, און מיט אַלע כתבי יד, כמדובר לעיל במיוחד אין דעם ענין פון חמשה בטבת, וואָס דאָס איז דאָך דער חודש העשירי – האָט עס דאָך אויכעט אַ שייכות מיוחדת צו דעם חמשה, וואָס דאָס איז דאָך דער שם פון י-ה.

ועוד והוא העיקר – אַז מ'וועט ניט דאַרפן האָבן קיין רמזים און פירושים און נאָכפרעגן זיך – מ'וועט זען כל הענינים, "מראה באצבעו ואומר זה" –

אַט איז משיח צדקנו, און אָט תיכף "מראה באצבעו", און אָט איז נשיא דורנו, דער רבי דער שווער, און אָט איז ווי אַזוי דער אויבערשטער איז "יוסיף דו" ו"קייבץ", און קלייבט צוזאַמען יעדער אידן און אַלע אידן, "בנערינו ובזקנינו ובבנותינו", "והשיב לא נאמר אלא ושב", "עמו אנכי בצרה",

און מ'געפינט זיך תיכף ומיד ממש, מיט עצמות ומהות, אין "מקדש אדני-כוננו ידיך",

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכא"א מהנוכחים שיחיו ב' שטרות של דולר, לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

– אַלע בתים פון אידן, און אַלע ענינים פון די אידן, אין אַן אופן פון בית פרטי,

וואָס פון דעם בית פרטי האָט מען שוין אַן יעדער איד האָט געמאַכט אַ בית כללי פון תורה עבודה וגמילות חסדים, און אַ בית אין וועלכען דער אויבערשטער זאָגט "ישכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחת", ובתוך כל בית ובית פון יעדער אידן,

און דאָס ווערט די הקדמה קרובה ממש, ס'איז ניטאָ קיין הפסק אפילו רגע אחד, נאָר "ויגש אליו יהודה", אַז גלייך נאָך דער תפילה און די "הגשה", ווערט גלייך "אליו יהודה" – צו דער תפילה וואָס מ'האָט ערשט דאָ געזאָגט "רצה", און דערנאָך אויכעט מסיים געווען מיט "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך", וואָס דאָס איז דאָך אויכעט אַ הודאה, וביחד עם זה אויכעט אַ תפילה,

ווי ס'איז געווען בפשטות אין דעם "אך צדיקים" וואָס מ'האָט ערשט געזאָגט, און דער "אך צדיקים" וואָס מ'איז זאָגן נאָך תפילת ערבית, וועט שוין זיין אַ הודאה אַז ס'איז נתקיים געוואָרן די הבטחה, און נתקיים געוואָרן בפשטות.

און מ'געפינט זיך "בנערינו ובזקנינו", ומעשינו ועבודתינו פון משך כל זמן הגלות, מיט אַלע בתים

בס"ד. שיחת אור לכ"ד טבת ה'תשנ"ב – לאחר תפילת ערבית

הנחה בלתי מוגה

דעמולט קומט צו דער חידוש, אָ אַע"פּ וואָס אין צווישן איז געווען דער ענין הגלות, און אַ גלות וואָס ס'ווערט דאָך דער "כל הגליות נקראות על שם מצרים",

– אַע"פּ וואָס דאָס קומט דאָך ניט צו דעם גלות פון ימינו אלו, וואָס דאָס איז דאָך אַ גלות וואָס – ווי מ'זאָגט – "כלו כל הקיצין", און אַעפ"כ געפינט מען זיך נאָך אין גלות,

און ווי נשיא דורנו האָט מאַריך געווען און מסביר געווען און האָט אַרויסגעלאָזט "קול קורא'ס", און דריי מאַל "קול קורא'ס", און געהייסן דאָס מפרסם זיין, און מפרסם זיין אין אַן אופן פון אַ "מכתב עיתי", וואָס איז פאַרבונדן מיט אַ זמן קבוע, און וואָס בכלל אַ ענין שבדפוס איז דאָך דאָס אַ ענין לדורות,

עאכט"כ אַז מ'האָט דאָס אַ נאָמען געגעבן "הקריאה והקדושה", וואָס דער נאָמען איז דאָך אויכעט באַשטעטיקט געוואָרן דורך נשיא דורנו,

און וואָס "הקריאה והקדושה" באַשטייט דאָך דאָס אין דעם ענין פון עבודה פון אַ אידן; וואָס יש לומר אַז דאָס איז איינע פון די טעמים וואָס די כוונה פון דעם דרוקן די ענינים איז געווען, אַז יעדער ענין פון זיי זאָל ווערן אַ "קריאה" צו יעדער אידן פון דעם דור, ביז וואָנעט אַז דאָס וועט פון עס מאַכן אַ "לעבעדיקע קדושה", פונקט אַזוי ווי מ'מאַכט אַ "לעבעדיקע קריאה" צו עס, מאַכט מען פון אים אַ לעבעדיקע "קדושה".

און ווי מ'האָט דאָס אויכעט געזען אין אַ ריבוי ענינים וואָס ס'האָט געבראַכט קדושה בפועל, דורך דעם ענין הלימוד אין די ענינים וואָס איז געווען געדרוקט אין "הקריאה והקדושה", וואָס זיי האָבן געבראַכט קדושה בפשטות, צוזאַמען מיט קריאה בתורה בפשטות, וכמדובר כמה פעמים,

ואיז להאריך בדבר הכי מפורסם.

ג. וואָס יש לומר, אַז דאָס איז אויכעט דער קשר, וואָס גלייך נאָך פרשה "אלה שמות בני ישראל" – וואָס דאָס איז דאָך דער שבת דמיני' אולינו, וואָס פון עס איז געבענטשט געוואָרן אויכעט אַט דער טאָג אין וועלכען מ'געפינט זיך איצטער, וואָס דאָס איז כ"ד

א. ס'איז דאָך דער תפילת ערבית – וואָס דאָס באַוויינט דאָך אויף התחלת עבודת היום – איז פאַרבונדן און ס'הויבט זיך אָן דער מנין בני ישראל פון כ"ד טבת, וואָס דאָס איז דאָך די הסתלקות פון דעם אַלטן רבי'ן, כ"ד טבת, כמדובר כמה פעמים.

אויכעט פאַרבונדן וואָס "טבת" האָט דאָך דעם אַפטייטשט וואָס "הגוף נהנה מן הגוף", וואָס וואו זעט מען דאָס? – זעט מען דאָס במיוחד באַ צדיקים, וואָס באַ זיי איז דער גוף – דער אמת'ער זייער גוף – איז "נהנה מן הגוף", פון דעם גוף ווי ס'ווערט אַנגערופן זייער גוף בלשון כל העולם כולו.

ובפרט נאָך, אַז אין טבת עצמו איז דאָס אויכעט אַ טאָג פאַרבונדן מיט אַ מספר מיוחד, ווי כידוע דער פירוש אין לקוטי תורה אויף "ושמתי כדכד שמשותיין", אַז כ"ד – וואָס דאָס איז שני פעמים כ"ד – ווערט דערפון דער "כדכד", און דאָס ווערט "שמשותיין", און ווי די גמרא טייטשט דאָס אַפ, אַז פאַרוואָס ווערט דאָס אַנגערופן בשם "כד כד"? – דערפאַר וואָס דאָ רעדט זיך וועגן צוויי באַזונדערע דרכים, און מ'האָט אַפגעפסקנט אַז ס'זאָל זיין "כדין וכדין" – איז געוואָרן דערפון "כד כד", באַוויינט דאָס אויף צוויי זאַכן, אַבער ווי פון די צוויי זאַכן מאַכט מען דערנאָך איין זאָך,

ביז וואָנעט אַז דער איין זאָך ווערט דערנאָך אַן אבן טוב, וואָס דאָס איז דאָך דאָס גופא אַ סגולה; אבנים בכלל אין תורה איז דאָך דאָס פאַרבונדן מיט דעם ענין פון אותיות "בן" און דעם ענין פון בינה, און כמה וכמה רמזים בזה, און אויך דער פירוש הפשוט בזה, אַז "אבן" ווערט דערפון דער ענין פון "ראש פינה", וואָס במיוחד גייט דאָך דאָס אויף דעם ענין פון גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דוד מלכא משיחא.

ב. וואָס דאָס איז דאָך אויכעט די שייכות מיוחדת צו ספר שמות, וואָס שמות איז דאָך פאַרבונדן מיט "אלה שמות בני ישראל הבאים", און ווי ער טייטשט דאָס אַפ אין תורה, אַז דער פירוש בזה איז, אַז פונקט ווי "שמות בני ישראל הבאים", אַז "ראובן שמעון נחתיך", זיינען זיי געקומען אין מצרים – עד"ז ממש איז "ראובן שמעון סלקן", און נאָכמערער – אַז

– איז די אלע ענינים ווערן אין גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ד. ובמיוחד אז מ'איז מקדים לזה, מאכן יעדערען פון אייך פאר א שליח אויף צדקה, וואָס צדקה מזרות את הגאולה, ביז אין אַן אופן – תיכף ומיד ממש, און אין אַן אופן פון "כפליים לתושי", כמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – אז גלייך ווערט דערויף דער פרשה "בא אל פרעה", און ווי ער טייטשט אָפּ אין זהר "אתפריעו כל נהורין",

אַז ס'ווערט בפשטות "אתפריעו כל נהורין" כולם בכל העולם כולו, וואָרום ס'ווערט דער גילוי פון אלקות און דער גילוי פון אלע אורות און כחות און השפעות וכל הענינים, ביז עצמות ומהות עצמו, ביז דער ענין פון תורה – פון "תורה חדשה מאתי תצא" – ווערט דאָס תיכף ומיד.

ובמיוחד נאָך, וויבאַלד אַז מ'האָט שוין מכריז געווען אַז ס'וועט זיין "כפליים לתושי" בנתניה לצדקה ע"י כל אחד ואחת, אויכעט פון דעם טף, הנמצאים כאן – איז דאָס שוין ווי די זאך איז שוין אָפּגעטאָן געוואָרן בפועל – פארדינען דאָך אידן, אויב אפילו מ'וואָלט געדארפט האָבן נאָך אַ טעם נוסף – אַז בשעת מ'איז נאָך מכריז און מפרסם בכל העולמות כולם פון אַט דער החלטה – וואָרט ניט דער אויבערשטער, און בריינגט גלייך די גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ו"בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו" געפינט מען זיך אין ארץ הקודש, און דאָרטן גופא – אין ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית מקדש השלישי ובבית המקדש המשולש,

ותיכף ומיד ממש, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין!"

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאור"א מהנאספים שי' ב' שטרות של דולר לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

טבת, און אויכעט דאָס איז דער שבת פארבונדן מיט שבת פרשה "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", כמדובר כמה פעמים, און ווי רש"י טייטשט דאָס אָפּ, אַז דאָ מיינט מען דעם ענין האבות, וכמוכר לעיל אין די התוועדות שלפני זה,

וואָס די כוונה בזה איז דאָך, אַז דאָס וואָס דער אויבערשטער האָט געהאַט אַ טענה, וואָס הייסט "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב ושמי הוי' לא נודעתי להם" – איז דאָך דאָס אַ טענה צו די אבות, און דערנאָך איז דאָך דערנאָך אויכעט געווען גאָר אַ המשך – אַ טענה צו משה רבינו און צו דורו פון משה רבינו, צו דעם "דור דעה", וואָס די טענה איז דאָך שוין נתבאר געוואָרן אין חסידות, צוזאַמען מיט דעם ביאור פון דער טענה, און בביאור ביתר שאת וביתר עוז,

און אויכעט פארשטאַנדיק פון די דרושים אויכעט דער תירוצ און דער ביאור בזה,

וואָס דער תוכן און די נקודה פון דער ביאור בזה איז, אַז די קשיא האָט מען שוין לאַנג פאַרענטפערט, וואָרום מצד אידן זיינען אידן מוכן,

וכמדובר כמה פעמים – מ'זיצט באַ אַ שולחן ערוך, און מ'דאַרף מערניט אַז דער אויבערשטער זאָל עפענען די אויגן – וועט מען זיך גלייך אָנהויבן פאַרנעמען זיך מיטן סעודה פון יין המשומר און לויטן און שור הבר, כמדובר כמה פעמים.

וואָס דעמולט וועט זיין די ביידע זאַכן – ס'וועט זיין דער ענין פון "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", און צוזאַמען דערמיט וועט זיין דער "שמי הוי'" אויכעט, צוזאַמען מיט די ענינים וואָס מ'האָט באַוויזן אברהם יצחק ויעקב.

וואָס תכלית השלימות בזה עצמו – סיי אין "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" און סיי דער ענין פון "שמי הוי' נודעתי להם", וואָס דאָס איז דאָך געווען באַ מתן תורה – איז דערנאָך ווען ווערט דאָס בתכלית השלימות, ובמילא אויכעט בתכלית הגילוי?

בס"ד. שיחת יום ד', ג' שבט ה'תשנ"ב – לאחר תפילת מנחה

הנחה בלתי מוגה

כולם, כמזכר כמה פעמים,
 אז דער ענין פון א יאָרצייט איז דאָך, וואָס
 דעמולט איז די עליית הנשמה מדרגא לדרגא, אָבער
 באופן שבאין ערוך, וכמדובר כמה פעמים,
 ווי מ'זעט דאָך בהנוגע צו אמירת קדיש, איז דאָך
 (דאָ) אַ ענין של קדיש איז דאָך אַן ענין של עלי', און
 דערנאָך אַז ס'קומט לאחרי אמירת קדיש במשך פון
 י"א חדשים, איז אַט דעמולט קומט דערנאָך אין יום
 ההילולא אַן אמירת קדיש ביתר שאת וביתר עוז,
 אפילו בערך פון די עליות שלפני זה.
 במילא איז דאָך אויכעט פאַרשטאַנדיק, ווי אַזוי
 דער "אתפריעו כל נהורין" האָט אַ שייכות מיוחדת צו
 אַ נשיא.

ג. ובפרט נאָך אַז דער נשיא האָט אַ שייכות
 מיוחדת צו גאולת כלל ישראל, וואָס דאָס איז דאָך
 אויכעט פאַרבונדן מיט "שמו אשר יקראו לו בלשון
 הקודש" "הוא שמו", איז דאָך דאָס דער ענין פון
 "יוסיף הוי' ידו", יוסף, צוזאַמענקלייבן מארבע כנפות
 הארץ אַלע אידן, האנשים והנשים והטה הנמצאים
 בחיים, וביתד עמהם אויכעט די אַלע אידן פון דורות
 שלפני זה ושל אחרי זה.

און די אַלע ענינים – אין אַן אופן פון "יצחק",
 וואָס "כל השומע יצחק לי".

פאַרבינדט זיך דאָס מיט דעם ענין פון "אז ימלא
 שחוק פיננו ולשוננו רינה", וואָס מ'געפינט דאָך אין
 תהילים אין קאַפיטל הידוע, איז דאָך דאָרטן שטייט
 דאָך יצחק אויכעט מיט אַ ש' בגלוי.

וכמדובר כמה פעמים איז דאָך אַלע ענינים זיינען
 פאַרבונדן מיטן נשיא הדור, ובמיוחד די עניני התורה
 פון דעם דור און פון די ענינים.

ד. ובפרט נאָך אַז מ'ווייסט דאָך, אַז ענינו איז
 געווען,

– מ'געפינט דאָך אין הנהגת הנשיאים, איז ע"ד
 ווי מ'געפינט דאָך באַ די אבות (איז געווען אַזוינע
 וואָס זיי זיינען געווען) – און אויך נשיאי חב"ד
 – איז דאָך אויך געווען חלוקים: אַזוינע וואָס ס'איז
 געווען עיקר ענינם (מתוך) אין אַן אופן של שמחה,

א. אַזוי ווי ס'איז דאָך, הויבט זיך אַן די וואָך פון
 פאַר יום ההילולא, וואָס היינט איז דאָך ג' שבט,
 וכמדובר כמה פעמים אין די ענינים, איז דאָס
 אויכעט, וויבאַלד אַז ס'איז שוין די וואָך הויבט זיך אַן,
 הויבט זיך אַן די כל הענינים השייכים לזה.

און ס'קומט נאָך דערביי צו, וויבאַלד אַז דאָס איז
 אַ פתיחה פון אַ דבר חדש – מיט אַ טאָג פאַר דעם איז
 דאָך נאָך ניט געווען די וואָך פאַרבונדן מיט הכנה צו
 יום ההילולא, משא"כ דעם טאָג – איז ווי באַ יעדער
 ענין של "פתיחה" דאַרף מען דאָך האָבן אַ השתדלות
 מיוחדת.

ובפרט ווען ס'רעדט זיך וועגן אַ נשיא הדור,
 וואָס "הנשיא הוא הכל", וכמדובר כמה פעמים די
 ביידע פירושים בזה – דער פירוש הפשוט, אַז "הנשיא
 הוא הכל", אַז ער איז כולל אין זיך אַלע אנשי דורו,

– פונקט ווי ער איז פאַרבונדן, וואָס "נשיא" איז
 דאָך אַ ראשי תיבות "ניצוצו של יעקב אבינו", איז ער
 פאַרבונדן מיט די נשמות פון כל הדורות כולם, שלפני
 זה והעתידיים לבוא, עאכ"כ די נשמות וואָס געפינען
 זיך אַ נשמה ח' בגוף ח' ובגוף בריא, און אַ נשמה
 בריאה –

איז דאָך אַט דעמולט ביתר שאת וביתר עוז, אַז די
 פתיחה דאַרף זיין אויך ביתר שאת וביתר עוז, וויבאַלד
 אַז מ'דאַרף פועל זיין ביתר שאת וביתר עוז.

ב. ויש לקשר זה אויכעט מיט פרשת השבוע,
 וואָס דאָס איז דאָך די פרשת "בא אל פרעה",

און מ'טייטשט דאָך אַפ, וכמוזכר לעיל, אַז
 "פרעה" איז דאָס פון לשון "אתפריעו כל נהורין", און
 דאָ איז געווען "בא אל פרעה" ווי ער זאָגט אין זהר,
 אַז דער אויבערשטער האָט דעמולט אַנגעזאָגט משה
 רבינו,

ועי"ז צו יעדער אידן בכל הדורות, דורך דעם
 "משה" וואָס געפינט זיך אין יעדער אידן און פועל
 פעולתו אין יעדער אידן, סיי אין מחשבה און דיבור
 און מעשה, וכמדובר בארוכה,

עאכ"כ אַז ס'רעדט זיך וועגן אַן ענין כללי, אויף
 אַ שנה כללית און אויף אַן ענין כללי אויף כל הדורות

וכמדובר כמה פעמים, וואָס דאָס איז דאָך
אויכעט געווען באַ משה רבינו,

האָט מען געפונען דערצו אַן עצה, בשעת משה
האָט גע'טענה'ט אַז "שלח נא ביד תשלח", "ואני ערל
שפתים ואיך ישמעני פרעה" וויבאלד אפילו אַז "בני
ישראל לא שמעו אלי" – עד"ז איז געווען בפשטות
דער ענין פון דעם עיכוב אין די עניני הדיבור אויכעט
בהנוגע צו (הפצת) אמירת מאמרי חסידות וכיוצא
בוה; און מ'זעט, אַז די טענה איז אַ טענה צורקת,
וואָרום בשעת משה איז געקומען מיט דער טענה האָט
מען גלייך געגעבן דעם ענטפער, אַז "אהרן אחיך"
וועט זיין "לפיד", וואָס (ער איז) באַ אהרן'ען איז
דאָך געווען אַט דער ענין, אַז ער האָט איבערגעגעבן
משה רבינו'ס ווערטער בפשטות, בדיבור ממש, און אַ
דיבור פאַרבונדן מיט אברים הגשמיים ווי זיי זיינען
פאַרבונדן מיט דיבור, און זיי בלייבן בגשמיות שלהם,
וכמדובר כמה פעמים.

ה. אַזוי אויכעט איז דאָך פון יעדער ענין דאָרף
מען דאָך נעמען בהנוגע למעשה בפועל, והוא העיקר.

בהנוגע לענינו:

אַז וויבאלד אַז ס'הויבט זיך שוין אַז די וואָך פאַר
דעם יו"ד שבט,

איז נוסף אויף דער הכנה וואָס איז פאַרבונדן מיט
ענינים כלליים, אויף מסדר זיין התוועדויות אין דעם
יום ההילולא, ובקדמה לזה, ובפרט בשבת שלפני זה,
ועד"ז בשבת שלאחרי זה –

זאָל אַזוי אויכעט זיין דער ענין פון הלימוד
התורה שלו, און אַן אופן לימוד אויף ממלא זיין אַט
דאָס וואָס מאיזה טעם שיהי' איז באַ עם געווען די
מניעה; מ'האָט עם נישט געגעבן קיין "אהרן אחיך יהי'
נביאך", (און אהרן) און במילא איז טאַקע געווען אַ
מניעה בפשטות אין התפשטות דברי חסידות שלו
בדיבור, ביז וואָנעט ס'האָט אויכעט אַנגערירט אין
התפשטות דברי חסידות שלו אויכעט בכתב.

ווי מ'זעט דאָס בפשטות, אַז ס'קומט נישט – ווי
ס'זעט אויס אין שכל בני אדם – ווען ס'וואָלט געווען
די אמירת החסידות שלו בפשטות בדיבור, וואָלט דאָס
דעמולט געווען אַ זיכערע זאך די חזרה פון די אמירת
חסידות שלו אויכעט בדיבור, און ביז אין אַן אופן פון
מעשה, ועאכרי"כ בהנוגע למחשבה.

וואָס דערפאַר איז כאמור דער מעשה הוא
העיקר, אַז יעדערער זאָל נעמען אויף זיך – נוסף
על העיקר, כמדובר, אויף מסדר זיין התוועדויות

און דערנאָך איז געווען אַזוינע וואָס עיקר ענינים
געווען אין אַן אופן פון די אַנדערע ב' קוין –

געפינט מען דאָך בנוגע צו נשיא דורנו, אַז
הנהגתו איז געווען דוקא אין אַן אופן של שמחה.

און וואָס ס'איז געווען נאָכמער צו באַוואונדערן,
נעמענדיק אין באַטראַכט אַז בפשטות איז ער געווען
אַ בעל יסורים גשמיים, און אויכעט בעל יסורים וואָס
ס'האָט אויכעט געפועל'ט אויף ענינים רוחניים שלו.

וכמדובר כמה פעמים, אַז דער רופא שלו האָט צו
עם גע'טענה'ט: היתכן, אַז ער איז דאָך אַט דער וואָס
רעדט וועגן ענינים פון הפצת היהדות והתורה, איז
דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז לכל לראש דאָרף ער האָבן די
מעגלעכקייט אויף צו טאָן אין הפצת התורה והיהדות
מיטן גאַנצן פאַרנעם, במילא פאַרלאַנגט דאָך דאָס ער
זאָל קאַנען זיין אַ מושל ושולט בהכח הדיבור שלו, אַז
נישט נאָר ס'זאָל נישט זיין קיין מניעות ועיכובים בערך
פון שאר בני אדם, נאָר אדרבה – ס'דאָרף זיין ביתר
שאת וביתר עוז לגבי שאר בני אדם,

און באַ עם זעט מען פונקט דעם היפך, אַז
די יסורי הגוף שלו איז געווען אויכעט פאַרבונדן
דערמיט וואָס ס'האָט אַנגערירט דעם כח הדיבור
שלו בגשמיות און אויכעט בפשטות, אַז (בנוגע) ס'איז
געווען עניני דיבור פון מאמרי חסידות וכיוצא בזה –
איז דאָס נישט געווען אין דעם בפשטות ובגלוי אין דעם
אופן ווי ס'וואָלט געדאַרפט זיין.

– איז קאָן מען דאָך נישט זאָגן בשעת ס'רעדט זיך
וועגן דעם אויבערשטן והנהגתו בעולמו, אַבער ווי
ס'איז פאַרשטאַנדיק ווי ס'דאָרף זיין על פי השכל פון
אַ בן אדם, וואָס בפרט האָט דאָך דאָס אַ שייכות צו
יעדער אידן און אַלע אידן, לויט דעם כלל פון "אינו
מבקש אלא לפי כחו", לפי כחו ולפי כחו – דאָרף
דאָס אויך זיין פאַרשטאַנדיק און מ'קאַנט) זאָל דאָס
געבן צו פאַרשטיין אין דעם פאַרשטאַנד אויכעט פון
דעם שכל אנושי, און פון דעם שכל טאַקע פון נפש
האלקית, אַבער ווי זי איז פאַרבונדן מיט דעם נפש
הבהמית און פאַרבונדן מיט כל העולם.

וכמוזכר, אַז דער רופא שלו, וואָס איז געווען אַ
פּראָפּעסער, וואָס דאָס איז דאָך אַ מעלה עליונה אין
דעם ענין פון רפואה, איז ער האָט געקומען צו עם
מיט דער טענה: היתכן, אַז אין וואָס באַשטייט זיינע
יסורים? – אַז ער קאָן נישט – לכאורה – נישט דורכפירן
זיין שליחות ווי ער וואָלט געוואָלט,

און ווי ס'וואָלט געדאַרפט זיין ע"פ התורה,

דעם ממלא זיין די החלטות בפועל, און נאך איידער ס'פארענדיקט די פרשה בא, עאכו"כ איידער מ'קומט צו די פרשיות הבאות שלאחרי זה – האָט מען שוין דעם ענין פון קריעת ים סוף, וואָס זי איז דאָך דאָ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ואדרבה, נאָכמערער – די קריעה און די בקיעת הנהר והים, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב, טאָן כל הענינים בתורה עבודה וגמילות חסדים, און שמחה איז דאָך פורצת גדר, במילא טוט מען נאָכמערער,

במילא איז מען נאָכמערער מזרז ומקדים כל ענינים האמורים, ביז וואָנעט אַז – כאמור – אַז מ'דארף ניט וואַרטן אויף יום החמישי, און וויבאלד אַז מ'האַלט שוין אין יום הרביעי שבו "ניתלו המאורות", "שני המאורות הגדולים" וואָס זיי טיילן זיך אויף "מאור הקטן" און "מאור הגדול", תורה שבכתב און תורה שבע"פ, און זיי ווערן ביידע פאָראיינציקט, און ביידע אין אַן אופן פון גדלות, וכמדובר כמה פעמים.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש גאולה האמיתית והשלימה, און מ'וועט ממשיך זיין אין די התוועדויות (האמורות) אין וועלכע מ'געפינט זיך איצטער, עאכו"כ דערנאָך אין די התוועדות, און נשיא דורנו בראשנו, איז אַן אופן פון "יוסף" און אין אַן אופן פון "יצחק",

ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א מהנאספים שיי' ב' שטרות של דולר לצדקה].

בעתם ובזמנם, ובמקום המתאים לזה – אויכעט בשבת שלפני זה און שבת שלאחרי זה, וכמדובר כמה פעמים.

ו. ועוד והוא העיקר – טאָן אין די אַלע ענינים דוקא מתוך שמחה, וויבאלד אַז עבודה שלו בפשטות איז געווען דוקא מתוך שמחה,

במילא איז אע"פ וואָס יעדערער פון אונז (אַז, וואָס יעדערער) דארף דאָך זיין געזונט, "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" – האָט מען דאָך אָבער די יטורי הגלות, און אעפ"כ מאַנט דער אויבערשטער, אַז ניט קוקנדיק אויף יטורי הגלות זאָל זיין דוקא עבודת הוי' בשמחה ובטוב לבב,

עאכו"כ בשעת מ'ווערט נאָך נעענטער צו די גאולה האמיתית והשלימה.

און במיוחד אויכעט ע"י פעולות האמורות און די החלטות טובות בזה, איז דאָך נאָכמערער מקדים ומזרז ומביא בפשטות, וכלשוון הידוע "להביא לימות המשיח" – אַז ס'ווערט ממש אַז "ויקרא הוי' לאור יום", אַז בימות המשיח ווערט דער יום, הויבט אַן גלייך לייכטן די אַלע ענינים האמורים.

און מ'גייט גלייך פון פרשת "בא אל פרעה" צו פרשת בשלה, וואָס דאָס איז דאָך פאָרבונדן מיט שירת הים, און מתן תורה – וועגן וועלכע ס'רעדט זיך אין די פרשה שלאחרי זה, איז די אַלע ענינים זאָלן נאָכמערער מזרז זיין כל ענינים האמורים.

ז. ומתוך שמחה וטוב לבב וועט מען נאָכמערער מוסיף זיין אין החלטות האמורות, ועוד ועיקר – אין

בס"ד. שיחת אור ליו"ד שבט ה'תשנ"ב – לאחר תפילת ערבית

הנחה בלתי מוגה

און דער ענין פון דער צדקה זאל דאָס נאָכמערער
ממהר זיין און מזרו זיין אין אַן אופן אַז ס'זאל זיין
תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת
מהנאספים שי" קונטרס מאמרים תרפ"ב, בצירוף ב'
שטרות של דולר לצדקה].

עס איז דאָך דער סיום פון יום שלישי וואָס איז
הוכפל בו "כי טוב", און די התחלה פון יום רביעי
שנתלו בו המאורות, שנתלו מיט אַ ת',

זאל זיין בקרוב ממש "שני המאורות הגדולים"
בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

בס"ד. שיחת מוצאי י"א שבט ה'תשנ"ב – לאחרי תפילת ערבית

הנחה בלתי מוגה

את קוני", וביחד עם זה זאגט מען, אז דאס איז "בשבילי נברא העולם" און ער איז משפיע און האלט אויף די גאנצע וועלט דורך זיין השפעה,

און דאס איז פארבונדן דערמיט וואס "אני נבראתי לשמש את קוני" – ער איז אן ענין פון י"א לגבי הקב"ה,

וואס ער איז דאך במיוחד פארבונדן מיט עשר ספירות, קומט אראפ בהתגלות; בא הקב"ה אליין איז אבער אויכעט דא ווי התגלות שטייט למעלה ממדידה והגבלה,

וואס דאס איז ווי דער לשון הכתוב "אחד עשר יום מחורב", און ווי מ'טייטשט אין דערויף אפ, אז "חורב" איז דאך געווען דער ענין פון מתן תורה, וואס דער ענין פון מתן תורה איז געווען די מדידה און הגבלה פון עשרת הדברות, און דא איז געווען "אחד עשר יום", דערפאר וואס דאס איז געווען "מחורב" – אז דאס איז געגאנגען העכער נאך ווי "חורב", וואס דאס איז געווען די עשרה.

ג. און ס'איז אויכעט פארבונדן מיט דער ענין פון הר שער,

כמדובר כמה פעמים אז לעתיד לבוא וועט אויך זיין די "אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו", וואס דאס איז דער ענין פון "שעיר" למעלותא, ע"ד פון י"ג תיקוני דיקנא, וואס דאס איז דאך אויך "שעיר" מלשון שערות, און אויכעט נקרא "שעיר" על שם וואס ער איז געווען מלא שערות, וכמדובר כמה פעמים – איז דאך אויכעט אבער דא דער "יעקב ועשו האמורים בפרשה", ווי די אלע ענינים שטייען אין קדושה.

ד. און דאס איז אויכעט – יש לקשר זה מיט פרשת השבוע, וואס דאס איז די פרשה פון פרשת שירה, וואס דאס איז דאך פארבונדן מיט דער ענין פון "בשלח פרעה את העם", וואס דער רמז בזה איז דאך, אז פרעה "מיני" אתפריעו כל נהורין", איז שיקט ער ארויס און איז מסייע, ע"ד ווי מ'טייטשט אפ באם "בשלח פרעה" בפשטות, איז דער אויבערשטער מסייע אין דערויף אז דער עם זאל ארויס פון מצרים וגבולים,

א. מ'גייט דאך אריבער פון עשירי בחודש אין אחד עשר בחודש, וואס דער חודש איז דאך אויכעט דער חודש האחד עשר.

וואס בכלל דער ענין פון "אחד עשר", איז בפשטות איז דאס פארבונדן – ווי אלע ענינים פון הלכה, עאכ"כ ענינים וואס זיינען דערמיט אויכעט אן ענין פון תפילה יומית – איז דאס פארבונדן מיט דער עולם "שנברא בעשרה מאמרות",

וואס דערפון איז פארשטאנדיק, אז בשעת מ'זאגט "אחד עשר", איז דאס העכער פון מדידה והגבלה פון עולם.

צוזאמען דערמיט איז דאס אבער א "מאמר" אדער א טאג, במילא איז דאס ווי די למעלה פון מדידה והגבלה קומט דערנאך אראפ אין מדידה והגבלה.

וואס דאס איז, כאמור, אין טאג וואס ער איז אליין עשירי; בשעת ס'קומט נאך אבער דער מוצאי פון דעם טאג, ווי מ'געפינט זיך איצטער – האט מען דאך שוין געדאווענט תפילת מעריב, וואס דאס איז דאך אויכעט צוזאמען דערמיט וואס דאס איז פארבונדן מיט "הקטר חלבים ואברים" פון יום הקודם, איז דאס אבער אויכעט – והוא העיקר – א תפילה פון דעם יום הבא, תפילה ראשונה פון די ג' תפילות ביום, ערבית און שחרית און מנחה – איז האט מען אויכעט די ביידע ענינים ביחד, כמדובר (אז דאס איז) אז דער מוצאי פון איי טאג און די התחלה פון דעם צווייטן טאג האט דאס אין זיך פון ביידע ענינים.

בשעת מ'זאגט י"א אין איין ענין, איז וואס איז מוסיף דער י"א אין דעם צווייטן ענין?

ב. איז דאך דאס גופא פארשטאנדיק, דאס איז דאך איין י"א איז בחודש, דער צווייטער י"א איז בימים, ניט א יום עשירי נאר יום אחד עשר –

איז דאס דער ענין וואס דאס איז פארבונדן מיט ווי דער חילוק פון לבנה און שמש, וואס דאס איז דער חילוק פון יום ולילה, אז דאס איז דער חילוק פון משפיע און מקבל,

וואס יעדער איד דארף דאך זיין א משפיע בכל העולמות כולם, "אני לא נבראתי אלא בשביל לשמש

ו. ועוד והוא העיקר – אַז ס'זאַל תיכף ומיד,

ווי מ'גרייט זיך דאָך צו שבת פרשת שירה, וואָס דאָרטן רעדט מען דאָך אויכעט "הוי" ימלוך לעולם ועד", און מ'געפינט זיך דאָך שוין אין יום החמישי, און לאחרי זה דער יום הששי, ולאחרי זה דער יום השלישי שלאחרי זה – דער יום השבת קודש, זאָל זיין תיכף ומיד דער "הוי" ימלוך לעולם ועד" נאָך אין היינטיקן טאָג,

און בפרט נאָך אַז מ'האַלט נאָך תפילת מעריב, און מ'איז אויכעט דערנאָך מטיים, כרגיל, מיט מאַכן יעדערען פאַר אַ שליח אויף געבן אויף צדקה, וואָס צדקה איז דאָך מזוז את הגאולה נאָך מערער ווי מ'האַט גערעכנט ביז איצטער,

און צוזאַמען דערמיט ווערט אויכעט אנשטאַט ס'זאַל זיין "שירה" לשון נקבה – האָט מען תיכף ומיד ממש "שיר חדש", וואָס דאָס איז דאָך ע"ד ווי מ'זאַגט (באָ חג הפסח) אין דער הגדה פון חג הפסח, אַז "ונשיר לפניו שיר חדש", דוקא לשון זכר, און ווי תוספות טייטשט דאָס אָפּ, וכמדובר כמה פעמים, אַז דאָס ווערט אַ גאולה שאין אחרי גלות.

במילא ווערט דאָס דעמולט תיכף ומיד, נאָך איצטער ביינאַכט ממש, ווערט גלייך ממש ממש ממש דער ענין פון "נאמר לפניו שיר חדש" בארצנו הקדושה, "בנערינו ובקנינו ובבנינו ובבנותינו",

און אין ארצנו הקדושה – אין ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית השלישי, ובבית המקדש המשולש,

ותיכף ומיד ממש, נאָך אין יום החמישי, און דערנאָך אויכעט עאכ"כ אין דעם יום הששי, וואָס דעמולט ווערט דאָך דאָס גלייך פאַרבונדן מיט די ענינים פון ראש השנה, וואָס ס'איז דאָך געווען בראש השנה, וואָס דאָס איז אויכעט דער פאַרבונד פון "הוי" ימלוך לעולם ועד" מיט זכרונות מלכיות ושופרות,

און ס'זאַל זיין תיכף ומיד דער "תקע בשופר גדול לחירותינו", ביז וואָנעט אַז מ'האַט מלכיות זכרונות ושופרות אפילו בשבת, וכמדובר כמה פעמים –

אין מלכיות זכרונות ושופרות, וכולם – תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכא"א מהנאספים ש"י שטר של דולר, לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

און גיין אל ארץ טובה ורחבה, "ארץ אשר עיני הוי" אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה",

און דאָרט זאָל אויכעט זיין די גשמים מערניט ווי לברכה, ואדרבה – ועיקרון לברכה, און דאָס זאָל אָבער אויכעט זיין למעלה מכל מדידה והגבלה,

און אויכעט די ארץ זאָל זיין בתכלית השלימות, אפילו ניט אָנרירן קיין איין חוט השערה שבה, כמדובר כמה פעמים,

וואָס רחמנא ליצלן איז נאָך דאָ אַזוינע ענינים, אַזאַ מין מצב, און אַזוינע פרטים, וואָס מ'דאַרף דאָס אויכעט באוואָרענען – זאָל דאָס בטל ווערן "כעפרא דארעא", ע"ד ווי ס'ווערט בטל כל ענין פאַרבונדן מיט יצר הרע, וואָס דאָס איז "חמץ" –

זאָל זיין ניט נאָר דער ביעור חמץ נאָר אויך דער ביטול חמץ, וואָס דאָס האָט אויכעט דעם ענין פון למעלייתא, אַז ער ווערט בטל צו "מצה", ווערט בטל צו ענין הקדושה, וואָס אַט דעמולט האָט מען אויכעט די מעלה האמורה לעיל פון "אחד עשר יום".

ה. און דאָס ווערט אויכעט די הקדמה ממש צו "ארץ טובה ורחבה", "ארץ נחלי מים", אשר "למטר השמים תשתה מים",

וכמדובר כמה פעמים בארוכה "אשר עיני הוי" אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", און זי האַלט זיך אויף "למטר השמים תשתה מים", משא"כ מצרים איז דאָרט איז געווען "השקית ברגלך", און פון דעם יאָר און פון נילוס – אַ נהר שבארץ, משא"כ ארץ הקודש,

וואָס זי בלייבט בשלימותה, צוזאַמען מיט שלימות התורה, און שלימות הארץ, צוזאַמען מיט שלימות עם ישראל,

וואָס דאָס ווערט ניט נאָר ווי דער לשון הכתוב "חוט המשולש לא במהרה ינתק", רעדט זיך דאָך דאָס וועגן "חוט המשולש" בכלל, במילא איז דאָך אויכעט דאָ אַ חוט המשולש וואָס מ'קאָן אויף עם ניט זאָגן "לא ינתק" סתם, נאָר [מ]קאָן אָבער זאָגן וויבאַלד אַז דאָס איז אַ משולש אפילו אין לעומת זה, איז בשעת באַ זיי ווערט "חבור עצבים אפרים", איז דורך דעם חיבור פון אפרים איז געוואָרן דער ענין פון שלשה, במילא איז אָבער סוף כל סוף ווערט דאָס "ינתק", וכמדובר כמה פעמים; משא"כ בשעת ס'איז דאָ די ביידע ענינים, אַז ס'ווערט בדוגמא ווי דער בית המקדש השלישי, איז ער אויכעט דער בית המקדש המשולש.

בס"ד. שיחת יום א', י"ד שבט ה'תשנ"ב – לאחר תפילת המנחה, לפני חלוקת הדולרים
הנחה בלתי מוגה

אזוי ווי ס'איז דאך נאך תפילת המנחה וואָס מ'האָט ניט געזאָגט קיין תחנון, דערפאַר וואָס דאָס איז די התחלה פון ראש השנה לאילנות –	שהם, און דער ענין הצדקה – זאָל דאָס נאָכמער מגדיל זיין, און מקדם זיין און מזרו זיין גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.
זאָל זיין ראש השנה לאילנות בהצלחה רבה ומפלגה לכל אחד ואחת מבני ישראל בכל מקום	

בס"ד. שיחת אור לט"ו שבט ה'תשנ"ב – לאחר תפילת ערבית (בוזאל הקטן)

הנחה בלתי מוגה

וליהנות מפרי', ומכל הענינים וואס געפינען זיך
דאָרטן, און מתוך שמחה וטוב לבב, לאורך ימים
ושנים טובות בלי שום הפסק, אין אן אופן נצחי וקיים
לעד ולעולמי עולמים!

. . בגאולתנו' האמיתית והשלימה ע"י משיח
צדקנו.

וואָס דעמולט וועט זיין דער "לאכול מפרי"

(1) חסר רוב השיחה.

בס"ד. שיחת מוצאי ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, ה'תשנ"ב – לאחר תפילת ערבית

הנחה בלתי מוגה

ועד"ז "ותאנה ורימון וארץ זית שמן ודבש" כמוזכר לעיל, איז במילא דאך אויכעט פארשטאנדיק אז דאס פועל'ט אויכעט אין דער "חטה ושעורה".

במילא, בשעת מ'לערנט אפ דערפון – מכל ענין זה – בהנוגע לעבודה בפועל, דארף מען אנהויבן, ואדרבה – פון דער התחלה בדבר, וואָרום סדר אין תורה איז דאך אויכעט תורה, ובפרט נאך אז דא איז דאך אויכעט דער "מוקדם בכתוב" איז דאך "מוקדם לברכה" – בשעת ער דארף מאַכן אַ ברכה און מ'האָט צוויי מינים, איז הענגט דאָס אָפּ צו וואָס איז געענטער און וואָס שטייט פריער.

און אע"פ וואָס ס'איז אויכעט דאָ אַ צווייטער מאָל "ארץ", איז דאך אָבער "חטה ושעורה" איז דאך קרוב צום "ארץ" ראשון, צום וואָרט "ארץ" הראשונה, וואָס דאָס איז דאך דעמולט קדום לכל הענינים וואָס זיי זיינען פאַרבונדן מיט "ארץ" השני; אע"פ וואָס "דבש" ווערט דאך אָפּגעטייטשט אז דאָס איז דער ענין פון "דבש" פון יעדער ענין, באַווייזט דאך דאָס אַ דבר הכי מובחר, ע"ד ווי מ'זאָגט אויף יריחו אז דאָס איז "דושנה" פון גאנץ ארץ ישראל, ובפרט כמדובר אין חסידות אז דבש גייט דאָס אויף סודות התורה, "דבש וחלב תחת לשונך", וכמדובר כמה פעמים.

ג. וואָס עכ"פ ראשי פרקים בזה איז דאך, אָנהויבן דער לימוד בזה איז גלייך פון דעם ערשטן וואָרט "ארץ":

אז פונקט אזוי ווי "ארץ" איז דאך באַשאַפן געוואָרן דורך דעם אויבערשטן, אָבער דערנאָך איז דאך דאָס אָפּגעגעבן געוואָרן צו אַ אידן, אז אַ איד זאָל מאַכן, ע"י עבודתו אין דעם "ארץ", ס'זאָל ווערן "ארץ ממנה תאכל לחם", ועד"ז "ארץ ממנה" עס זאָל אַרויסקומען די אַלע שבעה מינים האמורים, און דורך וואָס ווערט דאָס – דאָס איז חרישה וזריעה.

אז מתוך שמחה וטוב לבב, און דוקא אין אַ געזונטן גוף און אַ געזונטע נשמה, האָט ער אָבער ברוחניות דעם ענין פון "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה", אַז וויבאַלד אַז בלבו איז ער אזוי, איז אדרבה – אַז ער האָט אַ גוף בריא און אַ נשמה בריאה, איז אַט דעמולט די אַלע עבודות זיינען באַ עם ביתר שאת

א. מ'קומט דאך פון ראש חודש [השנה] לאילנות, וואָס צוזאַמען דערמיט איז דאך דאָס אויכעט נקבע געוואָרן – ס'איז דאך דאך אין דערויף אַ פלוגתא אין משנה, און ס'בלייבט דאָרט דער דין אז דאָס איז ניט בראש חודש נאָר בחמשה עשר לחודש – האָט מען אויכעט דעם ענין פון "קיימא סיהרא באשלמותא" שבכל חודש וחודש.

עאכ"כ החודש האחד עשר, וואָס דאָס איז דאך דער חודש וואָס איז נאָך העכער פון עשר ספירות, כמדובר לעיל, איז דאך אַט דעמולט ביתר שאת וביתר עוז כל ענינים אלו.

ולכל לראש, ווי אין אַלע ענינים פאַרבונדן מיט תורה במיוחד, דארף דאך זיין אַ תורה והוראה, אין וואָס באַשטייט די הוראה בהנוגע צו "אני נבראתי לשמש את קוני", וואָס בפשטות איז דאָס – ווי אזוי דאָס אויסצונוצן אין עבודת הוי' אין דעם טאָג, און וואָס נאָכמערער – וויבאַלד אַז דאָס ווערט דאך אויכעט אָנגערופן ראש השנה – ווי אזוי דאָס אויסצונוצן אין דעם ענין פון אילנות בכל השנה כולה וואָס קומט נאָך דערויף, ביז צו ראש השנה לאילנות וואָס קומט בשנה שלאחרי זה, וואָס דעמולט איז נאָך אַן עלי' למעלה מעלי' כמדובר כמה פעמים, און אַ דבר פשוט.

ב. פאַרבונדן איז דאך לראש השנה לאילנות איז דאך לכאורה איז דאך מערניט ווי אילנות, ווי דער דין איז טאָקע בפשטות, אַז בהנוגע צו ירק איז דאָס ניט דער ראש השנה, וכמדובר כמה פעמים; ביחד עם זה איז דאך דאָס אָבער פאַרבונדן מיט ארץ ישראל, וואָס "נשתבחה" בפירות אלו במיוחד, וואָס ארץ ישראל איז דאך "נשתבחה" אין "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון וארץ זית שמן ודבש",

וואָס דער צווייטער "ארץ" איז מערניט פון די וואָס ס'איז ניט "חטה ושעורה" – אפילו אין די "ארץ" הראשונה איז דאך אויכעט "חטה ושעורה" מערניט ווי צוויי בזה, וואָס זיי האָבן ניט קיין שייכות צו ראש השנה לאילנות, משא"כ די פינף שלאחרי זה איז דאך דאָס אַלץ אילנות, פון "חטה ושעורה" איז "גפן" איז דאך אַן אילן,

וביתר עז.

גייט צוזאמען מיט שם הוי', "מגן וצנה", "[שמש ומגן] הוי' אלקים", דער ענין פון שם הוי' און שם אלקים גייען זיי דאך ביידע צוזאמען, במילא אז "ותחסרהו מעט מאלקים" האָט דאָס אויכעט גע'פועלט און געמאכט אַ ורשם בהנוגע צו הוי', וואָס יעדער איד איז דאָך אַ חלק פון הוי' כמדובר כמה פעמים, "חלק הוי' עמו", וכמדובר כמה פעמים – אויכעט דער גוף שלהם, עאכ"כ די נשמה שלהם, און ס'ווערט אויכעט דערנאָך דער יתרון ע"י "ותחסרהו".

ווערט דערנאָך דער יתרון דוקא ע"י פעולת האדם, ע"י חרישה וזריעה שלו כמוזכר, און שאר ל"ט מלאכות, ביז "ארבעים מלאכות חסר אחת", ווערט דאָס דעמולט נאָך מערער ווי ס'איז געווען די ירידה וחסרון לפני זה.

ה. ווי כללות הענין איז דאָך – יעדער ירידה איז דאָך – אַ ירידה איז דאָך ענינה אַז ס'זאָל זיין עלי' אין אַ דרגא וואָס איז נאָך העכער פון דער דרגא פון וועלכע זי האָט יורד געווען.

עאכ"כ אַז ס'רעדט זיך וועגן אַ ירידה כללית, און ס'רעדט זיך אויכעט אַ ירידה אין די זמנים, אַז פאַרוואָס האָט מען די ירידה אין זמנים אין זמן הגלות, וואָס וואָס האָט אַ איד צו טאָן אין גלות...

אַ איד איז אַ בן יחיד ליחידו של עולם, איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז ניט נאָר ער געפינט זיך צוזאמען מיט "אביו שבשמים", נאָר ער געפינט זיך מיט "אביו" ווי דער "אביו" געפינט זיך אין אַן אופן שבשמים ובארץ גם יחד.

ועוד והוא העיקר – אַז ער איז "סמוך על שולחן אביו", און במילא ווערט ער דערנאָך ווי יעדער אכילה ושתי', עאכ"כ "על שולחן אביו" בפשוט איז דאָך נאָכמערער אכילה, נאָכמערער בכמות ובאיכות אכילה, און נאָכמערער בכמות ובאיכות די שתי'.

בנוגע צו "סמוך על שולחן אביו", וואָס דאָס איז דאָך אויכעט וואָס "סמוך" האָט דאָך אויכעט דער אָפטייטש – נוסף על פירוש הפשוט אַז ער איז אוכל על שולחן אביו – איז דאָס אויכעט "סמוך הוי' לכל הנופלים", אַז ער איז סמוך און פון דעם נפילה ווערט באַ עס אַן עלי' ביתר שאת וביתר עז, וכמדובר כמה פעמים.

ו. ויש לומר אויכעט די פרטי הענינים, ובפרט נאָך ווי מדובר אין לקוטי תורה להאריז"ל, וואָס שטעלט זיך אויף דעם פסוק און איז מפרש יעדער פרט פון דעם פסוק בפני עצמו, ווי ס'איז דאָ בדיוק אין די דפוסים, איז דאָך אויכעט דאָ צום אַלעם ערשטן

אָנהויבנדיק פון דער ערשטער עבודה, וואָס ווערט גלייך נתגלה אין דעם וואָרט "ארץ", ווי ער טייטשט אַפּ אין מדרש: "ארץ" אַז דערפאַר וואָס "רצתה לעשות רצון קונה", אַט דאָ איז ניט סתם אַ רצון, נאָר אויכעט ווי דער צווייטער אָפטייטש אין "רצתה לעשות רצון קונה" – פון לשון ריצה, אַז מ'זאָל זיין בוריות הכי גדולה כל ענינים וואָס זיי זיינען פאַרבונדן מיט תורה ומצוות'.

עאכ"כ מיט דעם ענין כללי אַז יעדער איד איז "אתם תהיו לי ארץ חפץ", און ווי דערמאָנט אויכעט כמה פעמים, פון נביא דורנו, דער תורת הבעש"ט, אַז דער אויבערשטער זאָגט אויף יעדער אידן און אויף אַלע אידן אַז זיי זיינען "ארץ", אַזוי ווי אין ארץ זיינען דאָך באַהאַלטן דאָרט אבנים טובות ומרגליות, נאָר ס'איז מערניט ווי (אַ ווייניקע) דער מיעוט שבהם, און מערניט ווי [אין] מקומות מיוחדים שטייען זיי על פני הארץ, משא"כ ברובם – סיי ברוב הזמנים און סיי ברוב המקומות – שטייען זיי אין אַזא מין אופן אַז מ'דאַרף אויכעט – אויף צוקומען צו די אבנים טובות ומרגליות – דאַרף מען האָבן אַ חיפוש, ביז אַ חיפוש אחר חיפוש, נאָר דעמולט האָט מען די הבטחה פון "יגיעת ומצאת"; ועד"ז אויכעט בנוגע צו חרישה וזריעה, ווי ער טייטשט אַפּ אין גמרא אין שבת, אין די ל"ט מלאכות, אַז ס'איז דאָ אַ ענין פון זריעה וואָס קומט לאַחרי חרישה, דערנאָך איז דאָ אַ זריעה וואָס קומט לפני החרישה.

ד. ועד"ז פאַרשטאַנדיק בהנוגע צו שאר הל"ט מלאכות, און וואָס בכללותם איז דאָך דאָס ארבעים מלאכות, נאָר די ארבעים מלאכות שטייען אין אַזא מין אופן אַז זיי זיינען "חסר אחד".

ע"ד ווי "ותחסרהו מעט מאלקים", שטייט זיך באַ וועמען "ותחסרהו", אַז פריער איז געווען אַ דבר אַז דער "ותחסרהו", און דערנאָך איז צוגעקומען אַ בריאה וענין חדש, אַז "ותחסרהו" – אַט דעם וואָס האָלט "אלקים אתם", איז ווערט באַ עם "ותחסרהו",

און אויכעט "מעט מאלקים", און ס'בלייבט פאַרשטאַנדיק אַז זיין יכולת שטייט מיטן גאַנצן תוקף און מיט די גאַנצע שלימות, און אויכעט, עאכ"כ, דער "אלקים" שבו שטייט בתכלית השלימות, און דער "ותחסרהו" איז על מנת אַז ס'זאָל זיין דערנאָך נאָך דער יתרון ביתר שאת וביתר עז, נאָך מער פון "אלקים", ווי ער שטייט אין אַ דרגא פון "אלקים".

און וואָס נאָכמערער – וויבאַלד אַז "אלקים"

דערנאך זאגט מען אויכעט "שעורה", ווי די גמרא זאגט אין מסכתא פסחים, אז בשעת מ'האט אָנגעזאָגט וועגן "שעורה" האָט ער געזאָגט "לך ובשר" לבהמות, אז דאָס האָט אַ שייכות צו דעם נפש הבהמית שבכל אחד ואחת מישראל, אנשים נשים וטף.

וואָס דאָס איז אויכעט אַ באַזונדער עבודה, אָבער זי קומט לאַחרי די עבודה מן הקל אל החמור אין עבודה; הויבט מען אָן פריער מיט די עבודה מיטן נפש אלקית, איז דאָך [דאָס] אַ לייכטער ווי די עבודה מיטן נפש הבהמית.

ט. און דערנאך האָט מען נאָך דער "חטה ושעורה" – "וגפן" – וואָס גפן איז דאָך ענינו "תירושי" – גפני – וואָס ער איז "משמח אלקים ואנשים".

וואָס "אלקים ואנשים" איז דאָס בערך החילוק – ווי גערעדט פריער – פון אדם ובהמה, עד"ז כביכול אויכעט בהנוגע למעלה, בהנוגע צו "אלקים ואנשים".

וואָס דאָס איז דאָך אויכעט במיוחד, ווי ס'שטייט דאָך אין דעם פסוק, דוקא דער לשון "אנשים", וואָס בפשטות, דערפאר וואָס ער איז משמח אפילו "אנשים", אָבער ער הויבט זיך אָן אויכעט, ס'איז דאָך פאר דערויף נאָך דאָ דער "משמח אישים", וואָס דאָס איז דאָך אַ דרגא אין יעדער מענטשן, אפילו אין אומות העולם, עאכו"כ באַ אידן איז דאָך אַ דרגא נעלית יותר פון "אנשים", וואָס "אנשים" איז דאָך פארבונדן מיט דעם אפטייטש פון "אנוש הלב", וכמדובר כמה פעמים, און אויך מבואר בכמה מקומות אין חסידות.

י. נאָך האָט מען דער "גפן", "המשמח אלקים ואנשים", ווערט דערנאך דער "גפן ותאנה", וואָס דאָס הויבט זיך אָן די עבודה פון לבושים פון דעם אדם, עד"ז ווי ס'איז געווען באַ אדם הראשון, איז דאָך געווען דער ענין פון "עלה תאנה", און דערפון איז געוואָרן דער "כתנות עור" מיט אַן ע, דערנאך איז געוואָרן באַ יעדער אידן, וואָס באַ יעדער אידן איז דאָך אין אַן אופן פון מאיר, אַז באַ עס איז מאיר נאָך העכער נאָך פון אַן אופן פון אור, במילא ווערט באַ עס "כתנות אור" מיט אַן א, אַז אויך די "כתנות" זיינען מיט אַן א, עאכו"כ דער כל חלקו שבעולם שלו, וואָס דאָס איז אין אַן אופן פון "אור", ביז אַן אור ווי [דער] אָפטייטש אין אור אַז דאָס איז אַן א, און דער "אלופו של עולם" ווערט נמשך דורכ'ן ו', און ווערט נמשך אין דעם ר', "המתאיים שלך שלמה", וכמדובר כמה פעמים אין דעם מעלה פון מספר הר', וכמדובר ומבואר בכמה מקומות.

דער ענין פון "חטה".

וואָס דאָרט איז דער ארייזל ניט מפרש דעם וואָרט "אריץ", מערניט ווי די ז' מינים, און דער וואָרט "אריץ" ווערט נתפרש אין חסידות און אין קבלה און אין נגלה בכמה מקומות, אָנהויבנדיק פון דער פירוש "שרצתה לעשות רצון קונה", און די ביידע אָפטייטשן – פון לשון לויפן, און פון לשון אַז דאָס איז איר אמת'ער רצון, [ד.ה. אַז דער רצון] פון יעדער אידן, און פון אַלע אידן איז, אַז ס'זאָל זיין דער ריצה לקונו, וכמדובר כמה פעמים.

ז. ופרטי הדברים בזה:

איז דאָך דער ענין פון "אריץ" כמדובר, אין די ביידע אופנים, אַז באַ יעדער אידן,

ובפרט נאָך אַז ס'קומט דער ראש השנה לאילנות – וואָס אפ"פ וואָס דאָ רעדט זיך וועגן אַן אילן, וואָס אַ אילן איז דאָך מקומו אַז אַן, ניט אין אַ שדה ובאריץ סתם, אָבער אפ"כ איז וואו געפינט זיך דער גן – געפינט זיך דאָס אויכעט באַריץ, נאָר אין אריץ גופא איז אויכעט דאָ דרגות, ביז וואָנעט אַז מ'קומט אויך צו די דרגא באַריץ וואָס זי איז די דרגא פון גן.

וואָס דאָס האָט אויכעט אַ שייכות מיוחדת לשנה זו, וואָס זי גייט זיך אַריין אין שנת פון יו"ד שבט, גייט מען דאָך אַריין אין די שנת נ"ג, כמדובר באַרוכה בכמה התוועדות, ובפרט ווי פאַרשאַטאָנדיק אויכעט בפשטות.

ח. אָנהויבנדיק פון דער עבודה פון "אריץ" אין ביידע אופנים, סיי פון לשון רצון און סיי פון לשון ריצה, איז דערנאך ווערט דער ענין פון "חטה",

וואָס דאָס איז מאכל אדם, וואָס במילא איז פאַרשאַטאָנדיק אַז בעבודה איז דאָ דער מאכל און דער התעסקות, ביז אין אַן אופן אַז דאָס ווערט דם ובשר כבשרו פון דעם "אדם" וואָס איז דאָ בכל אחד ואחת מישראל, און אויכעט אין טף – אנשים נשים וטף – איז באַ זיי אַט דאָ די אַלע ענינים האַמורים; נאָר (באַ איימיצן) באַ אַ טייל פון זיי שטייט דאָס בגלוי ממש, און באַ אַ טייל פון זיי שטייט דאָס בגלוי סתם, און באַ אַ צווייטן טייל פון זיי שטייט דאָס בכח, און באַ אַ דריטן שטייט דאָס בעלם שישנו במציאות, ואינו במציאות, וכמבואר וגם פשוט בכמה וכמה מקומות.

איז פון דעם "אריץ" ווערט דער ענין פון "חטה", וואָס דאָס איז דער מאכל אדם פאַרבונדן מיטן נפש אלקית, וואָס דאָס איז דער "אדם" שבכל נפש מישראל, אנשים נשים וטף.

בלתי מוגה

אין שני אופנים, אַז מ'מאַכט "מטעמים" פון דער ענין המרירות.

וואָס דאָס איז אויכעט וואָס מ'זאָגט אויכעט אַז מרים איז דאָס מלשון מרירות, און זי איז געווען דוקא די וואָס זי שטייט לעבן יעדער אידן, און באַ דעם "משה" וואָס געפינט זיך אין יעדער אידן, ע"ד ווי ס'איז געווען באַ דעם "משה" הראשון, שטייט זי על שפת היאור "לדעת מה יעשה לו", און דערנאָך ווערט זי עס אַ מציל מן היאור.

און פועל'ט אויכעט אין אומות העולם; דעמולט איז דאָך געווען פרעה מלך מצרים מושל בכיפה, האָט ער כולל געווען כל אומות העולם, און דאָס איז געווען בתי' בת פרעה, און "עומדת על שפת היאור", וואָס דער יאור האָט דאָך געהערט צו מלכות פרעה און צו תוקף של פרעה, וכמדובר כמה פעמים –

"לדעת מה יעשה לו", אַז ע"י אָנהויבן טאַקע פון "לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע", אָבער דאָס איז "לדעת מה יעשה לו", אַז מ'פועל'ט אין דעם דעת ס'זאָל זיין דער ענין פון מ'ה וביטול, און אַט דעמולט ווערט דאָס אין דעם אופן פון "לו", כמדובר כמה פעמים, דער ו' פעמים ו' וואָס דאָס איז פאַרבונדן מיט ששה מדות כל אחת כלולה משש, וכמדובר בארוכה בכמה וכמה מקומות.

יג. און דאָס איז דער "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", אַז ס'ווערט אויכעט אריכות ימים ושנים טובות באַ יעדער אידן.

און אין אַן אופן – ע"ד ווי ס'איז געווען, ווי מ'האָט געליינט אין דער הפטרה פון שבת שעברה ש"מיני' מתברכין", איז דאָך געווען שבת שירה, מ'איז דאָך מתברכין בשירה ובשירה ובשיר – איז "תחת תומר דבורה".

און בפשטות כדי ס'זאָל ניט זיין קיין יחוד, וואָרום יחוד באַ כנסת ישראל (מוז) מעג זיין מערניט ווי מיטן אויבערשטן, דערפאַר וואָס יחוד איז אַ ענין וואָס איז אזוי פיל נוגע, וכמדובר כמה פעמים.

דאָס ווערט אָבער אויכעט "תחת תומר דבורה", ווערט "היא שופטה את כל ישראל", און "ותשקוט הארץ ארבעים שנה", וואָס "ארבעים שנה" איז דאָך פאַרבונדן מיט ענין הגאולה האמיתית והשלימה, "לסרבה המשרה" –

זאָל מען תיכף ומיד אַריבערגיין פון דעם רגע אין דעם מעמד ומצב אין זמן פון "ארבעים שנה", און אין אַן אופן פון "ותשקוט הארץ", אָנהויבנדיק פון "בפרוע

יא. וואָס דאָס איז נאָך דערויף וואָס מ'קומט פון "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה", האָט מען דערנאָך אויכעט "ורמון", וואָס דאָס איז "מלאים מצוות כרימון".

ע"ד ווי אין אַ רימון שטייט דאָך יעדער גרעין שבו, שטייט דאָך אין אַן אופן וואָס ער איז מובדל ומפורש משאר הגרעינים, אָבער איז ניט מובדל ומפורש ח'זי מיט אַ זייטיקע זאָך, נאָר אויכעט מיט אַ טייל פון דעם רימון, ע"ד"ז אויכעט האָט זיך דאָך יעדער מצוה, דאַרף דאָך האָבן – "אין עושיין מצוות חבילות חבילות", אָבער בינתיים און דורך וואָס איז מאַכט ער ניט קיין "חבילות חבילות" – צום אַלעם ערשטן מצד דערויף וואָס דאָס איז אַ ציווי התורה, וואָס דאָס גופא באַווייזט דאָך אַז דאָס איז אַ מעין קליפה, אַ ציווי פון דער תורה עצמה.

און דערנאָך אויכעט, ווי ס'שטייט דאָך בכמה ספרים, אַז יש אומרים אַז אין אַ רימון איז דאָ תרי"ג גרעינים כנגד תרי"ג מצוות, ויש אומרים רמ"ח גרעינים, וויבאלד אַז דער שס"ה מצוות ל"ת איז דאָך אַ ענין פון שמירה און שלילה, משא"כ מצוות עשה איז דאָך אַ ענין של חיוב, וואָס דאָס איז דער ענין פון עשה, משא"כ אַ מצות ל"ת.

יב. דערנאָך האָט מען פון "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון" – ("ארץ אשר עיני") "ארץ זית שמן ודבש", וואָס דאָס איז דאָך פאַרבונדן מיט זית, און פאַרבונדן אויכעט מיט דבש תמרים.

כמדובר כמה פעמים, וואָס דער וואָרט תמרים איז דאָך פאַרבונדן מיט "צדיק כתמר יפרח", וואָס דאָס ברענגט זיך אויכעט אריכות ימים צו יעדער אידן און צו אַלע אידן, וויבאלד אַז "עמך כולם צדיקים".

צוזאַמען דערמיט אויכעט "ודבש", וואָס דאָס איז דאָך פאַרבונדן מיט לימוד פנימיות התורה, וואָס דאָס איז דאָך פאַרבונדן און גיט חיזוק מיוחד אין פנימיות הנפש, איז דאָך פאַרשטאַנדיק אַז פנימיות הנפש איז דער בעה"ב און מוסיף חיות וכח והארות אין חיצוניות הנפש ובכל הגוף, וכמדובר כמה פעמים.

און אויכעט דער ענין ווי איז אויכעט די עבודה פון אַ זית, וואָס אַ זית איז דאָך אַ ענין וואָס ער איז בלשון המדרש אַז "עלה זית בפי", אַז דאָס איז די "מוזנות" וואָס זיי זיינען אין אַן אופן של מרירות, אזוי איז אויכעט האָט יעדער איד אַ זיסן לעבן, און אַ זיסן באמת, צוזאַמען דערמיט מאַכט ער דערפון אָבער אַ ענין – נוסף אויף די עבודה בפשטות, איז דאָ – "מטעמים", ווי ער טייטשט אַפּ אין תניא, איז דאָ

פרעות בישראל", "מיני" אתפריעו כל נהורין".

און ס'ווערט דערנאך אַז יעדער איד נוצט אויס זיינע כחות אויף פועל'ן זיין אויף אַ צווייטן אידן, וואָס (דעמולט איו ער דאָך) דוקא דורך דערויף באַקומט ער אָט דאָס וואָס "מתלמידי יותר מכולם", וואָס לולא זאת וואָלט ער דערצו ניט געקאָנט צוקומען.

ווערט אויכעט דער ענין בא יעדער אידן און בא אַלע אידן, און ווי גערעדט - באנשים נשים וטף, תיכף ומיד ממש - אַ החלטה טובה, און דער אויבערשטער "הרואה ללבב" זעט גלייך די החלטות אַז דאָס איז בתוקף, און הולך והוסיף ואור.

און מ'איז אויכעט מחליט געווען אַז מ'זאָל מוסיף זיין אין די התוועדות פון ראש השנה לאילנות, ובאופן המתאים, און נאָך מערער ווי מתאים, וכמדובר כמה פעמים -

איז דאָס היילט דאָס נאָכמערער צו די גאולה

האמיתית והשלימה, ביז אין די "ארבעים שנה",

און מ'קומט תיכף ומיד "עם ענני שמיא" לארצנו הקדושה, "ארץ אשר ממנה תצא לחם" און ארץ שנשתבחה בשבעה פירות האמורות,

און ארץ - והוא העיקר - וואָס זי איז מלא מיט אבנים טובות ומרגליות, כמדובר לעיל ברמז, בקיצור.

ועוד והוא העיקר - אַז ס'ווערט תיכף ומיד דער ריצה פון יעדערען פון אונז בתוך כלל ישראל, מיט אַלע פירושים שבדבר, און מ'געפינט זיך "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו" בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובקודש הקדשים, און אין דער אבן שתי', תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א מהנאספים שי' ג' שטרות של דולר לתת אותם (או חילופם) לצדקה].

בס"ד. אור ליום ד' פ' יתרו, י"ז שבט ה'תשנ"ב – ב"יחידות כללית" לאורחים שיחיו

הנחה בלתי מוגה

שלפני זה.

און די שייכות מיוחדת אויכעט צו ראש השנה לאילן אָדער לאילנות – ווי די ביידע גירסות בזה, איז דאָך אויכעט וואָס באַ אַ אידן מאַנט זיך אז ער זאָל זיין אַן "ארץ חפץ", וואָס אַט די ענין "ארץ" איז דאָך "ממנה תוציא" – אז פון איר וואָסן אַרויס כל הענינים, אָנהויבנדיק פון תוציא לחם, וואָס דאָס איז דאָך חטה, און דערנאָך ווי כהמשך הפסוק "ארץ חטה ושעורה ותאנה וגפן" ביז "ארץ זית שמן ודבש", וואָס דאָס איז דאָך אויכעט "שבעה מינים", ו"שבעה קני המנורה", "מנורת זהב כולה",

און בפרט נאָך אויכעט, אַז זיכער האָט מען דאָך מקיים געווען בפשטות, און אויכעט בגשמיות, ובגשמיות העולם, דער ענין ווי כמנהג ישראל פון אכילת פירות, כולל במיוחד פירות וואָס איז פאַרבונדן מיט שבחה של ארץ ישראל.

וואָס אין ארץ ישראל איז דאָך דאָ כל המיני פירות, ווי ער זאָגט דאָך אַז "ארץ אשר לא תחסר כל בה", "אפילו פלפלין", נאָר וואָס דען – ס'איז דאָ צווישן זיי מיני פירות סתם, און פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

און אַזוי איז אויכעט באַ אַ אידן, איז אויכעט דאָ ענינים וואָס בערכו איז דאָס אַ ענין פון סתם, און דאָ ענינים אין וועלכע ער ווערט נשתבחה – אין וועלכע מ'לויבט עס, וואָס איז די ענינים פון "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש".

וואָס דאָ איז אויכעט די צוויי ענינים אין ארץ, און וואָס איז פאַרבונדן אויכעט מיט הלכה, כמוכר לעיל אַז דער וואָס איז קרוב צו דער וואָרט "ארץ" – דער מין וואָס איז קרוב צו דעם וואָרט "ארץ" – איז ער אויכעט קודם לברכה, און אין דערפֿי אויכעט איז דאָ די צוויי דרגות: דער "ארץ" בפעם הראשונה און דער "ארץ" בפעם השני, ביז וואָנעט אויכעט אַז מ'זאָגט אַז אין יעדער "ארץ" האָט דאָס צוויי אָפטייטשן: "ארץ" פון לשון לויפן, און "ארץ" פון לשון רצון. וואָס דאָס איז דאָך אויכעט צוויי ענינים ע"ד ובדוגמא פון די שני ענינים האמורים ומדובר כמה פעמים.

ג. ועוד והוא העיקר – איז דאָך בנוגע לענין של

א. ס'איז דאָך כבהתחלה בכל פעם כיוצא בזה, און ווי דער אַלטער רבי ברענגט אַזוי אויכעט אַראָפּ אין די התחלה פון זיין אגרת הקודש הידוע, איז דאָס "פותחין בברכה",

וואָס דאָס איז אויכעט מרמז אַז יעדער ענין פון אַ פתיחה דאַרף דאָס זיין מיט אַ ברכה.

און ווי מ'געפינט אויכעט באַ פתיחת כל סדר ההשתלשלות, וואָס איז מרומז אין דעם פסוק "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", וואָס דאָס איז דאָך כולל אויכעט כל סדר ההשתלשלות, ובמיוחד בפשטות די בריאת עולם הזה הגשמי הויבט זיך אָן מיט אַ ב', כמבואר במדרשים ובדיוקי חז"ל ווי גערעדט כמה פעמים בהתוועדות כגון אלו.

וואָס ברכה איז דאָך מלשון המשכה, אַז דאָס ווערט דערנאָך נמשך בכל הזמנים שלאחרי זה, ביז וואָנעט עס וועט קומען נאָכאמאָל אַזא מין אירוע – אַזא מין טאָג וואָס דעמולט וועט זיין נאָך אַ ברכה והמשכה, וממקום נעלה יותר, וויבאלד אַז בכל ענין של קדושה איז דאָך "מוסיפין בקודש",

און מוזן לזמן אין עליות מיוחדות – על דרך ווי די עלי' מיוחדת פון צען יאָר אָדער צוואַנציק יאָר אָדער חמשה עשר שנה וכיוצא בזה.

על דרך זה אויכעט אין עלי' פאַרבונדן מיט שם מ"ב, מ"ב, כמדובר כמה פעמים, איז דעמולט איז נאָך אַן עלי' ביתר שאת וביתר עזו, במילא אויכעט די המשכה שלאחרי זה ביתר שאת וביתר עזו.

ב. דאָס האָט אַ שייכות מיוחדת, אויכעט צו דערויף וואָס מיר האָבן זיך אַיצטער צוואַמענגעקליבן – אידן – אנשים נשים וטו, און ממקומות שונים, וואו זיי געפינען זיך, וואָס אַלע אידן ביחד ווערן דאָך אַנגערופן "ארץ חפץ" דורך דעם אויבערשטן בורא העולם ומנהיגו, וכידוע דער תורת הבעל שם טוב,

ובפרט נאָך ווי אידן קלייבן זיך צוואַמען אין אַ בית הכנסת און אַ בית המדרש און אַ בית פון מעשים טובים – אַ בית המשולש, איז דאָך אַט דעמולט ווערט דאָס דער ענין פון "חוט המשולש", וואָס איז דאָ איז ניט נאָר וואָס "לא במהרה ינתק", נאָר בכלל לא ינתק כלל וכלל, וכמדובר בארובה אויך אין די התוועדות

דער "אלופ של עולם", דעם א', אין גולה וגלות, ווערט דאָס דער ענין הגאולה.

ובגאולה ממש – "מחיל אל חיל" ביז אין "יראה אל אלקים בציון", ע"ד אויכעט ווי אין דער ענין השירה,

וואָס מ'קומט דאָך פון שבת פרשה שירה, וואָס ענדיקט זיך מיט "הוי" ימלוד לעולם ועד", אַז דאָס איז פאַרבונדן מיט נצחיות, וואָס דאָס איז דאָך דער פירוש הפשוט אין "לעולם ועד", אַז מ'גייט משירה אל שירה, ביז אַז מ'קומט צו דעם שיר לשון זכר, וכמדובר אויכעט בהתוועדות שלפני זה,

דער שיר העשירי וואָס מ'וועט זינגען אַלע צוזאַמען, ומלכנו נשיאנו דער רבי דער שווער בראשנו, ביז צו עצמות ומהות בפשטות, וואָרום ער ווערט נתפשט און ווערט נתגלה אין די פשטות פון יעדער איד, כולל אויכעט האנשים והנשים והטף הנמצאים כאן, ובפרט אַז מ'געפינט זיך דאָך אין אַ בית הכנסת און אַ בית המדרש און אַ בית מעשים טובים פון נשיא הדור, וואָס שמו איז דאָך אויכעט מורה אויף דער ענין הגאולה – יוסף, און אויכעט אַ גאולה מתוך שמחה וטוב לבב, וואָס דאָס איז דער שם השני – יצחק, כמדובר בארוכה אין די התוועדות שלפני זה.

און מ'גייט תיכף ומיד אין די שבת שלאחרי זה, וואָס דאָס איז דאָך דער וואָך פון מתן תורה, און דער שבת פון מתן תורה ווען מ'לייענט די פרשה יתרו בכל הפרטים, אָנהויבנדיק פון די פרטים פון די עשרת הדברות, ביז "כל אשר לרעך" וואָס "כל" איז דאָך אַ ענין כללי, און "אשר" איז אַ ענין כללי פאַרבונדן מיט עונג, און "לרעך" איז דאָך כולל כל ריעים, אָנהויבנדיק פון דעם רע ווי רש"י ברענגט אַראָפּ אין מסכתא שבת "רעך ורע אביך אל תעזוב" וואָס דאָס גייט אויפ'ן אויבערשטן, און "רעך" ווי יעדער איד איז דורכגענומען מיט אהבת ישראל, במילא איז ער איז מיט יעדער אידן אין אַן אופן של "רעך".

ה. וואָס דאָס – אַלע ענינים זיינען נאָך מערער מזרז און ברענגען אַראָפּ בפועל, אַז פון די שבע ענינים ווי זיי דריקן זיך אויס בפשטות אין די אַלע אידן וואָס האָבן זיך איצטער צוזאַמען דאָ צוזאַמענגעקליבען, אנשים ונשים וטף, וואָס זיי זיינען כולל אין זיך כל הענינים כולם, און כל בני ישראל כולם,

וויבאלד אַז מ'געפינט זיך במיוחד נאָך אין אַ בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים פון נשיא הדור, וואָס "הנשיא הוא הכל" און כולל כל אנשי

פועל:

אַז וויבאלד אַז ס'קלייבן זיך כמה אידן צוזאַמען, ובמכל שכן וקל וחומר מה דאָך אַז ס'דאָ איין און איינציקער איד, איז ער אין זיך כולל אַלע שבעה מינים – אַלע שבעת קני המנורה, ובמיוחד וואָס שנשבתחה בהם דער ארץ ישראל שלו, וואָרום ער האָט מקיים געווען דעם ציווי און הוראה ונתנית כח (האמור) המפורסם פון נשיא חב"ד: "מאָך דאָ ארץ ישראל",

און "טראַכט גוט וועט זיין גוט", מיט אַ לשון וואָס דאָס האָט דאָך אויכעט דער לשון פון הבטחה, אַז ס'וועט זיין גוט, און צוזאַמען דערמיט אויכעט נתנית כח,

און דער נתנית כח און דער הבטחה איז אין די אַלע שבע ענינים, און אין אַן אופן אַז יעדער ענין שטייט אין אַן אופן פון שבת והודאה וברכה והמשכה, ביז וואָנעט אַז ס'ברענגט אַריין אַ שבח וברכה והמשכה אין זיין אַלע ענינים צוליב וועלכע ער ווערט אָנגערופן בשם ארץ ישראל, און ברענגט אויכעט אַריין אַ שבח והודאה אין כללות עם ישראל, וואָס כללות כולם יחד זיינען דאָך כולל שבע קני המנורה כמדובר כמה פעמים.

ד. ועוד והוא העיקר – אַז דאָס ווערט דער הקדמה קרובה אַז תיכף ומיד "ארו עם ענני שמיא", "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו" איז כולנו יחד,

וואָס דאָס איז נאָך מערער מוסיף – וויבאלד אַז כמה וכמה אידן קלייבן זיך צוזאַמען, ובפרט מערער ווי אַ מגין, וכמדובר כמה פעמים, וואָס דאָס איז מקדים ומזרז און ברענגט תיכף ומיד ממש, דער "לאכול מפרי" פון די פירות שנשבתחה בהם ארץ ישראל, אין ארץ ישראל עצמה,

וואָס דעמולט ווערט דאָך אויכעט אַ שינוי אין נוסח הברכה, במילא איז דאָך פאַרשטאַנדיק אויכעט אַז ס'איז אַ שינוי לטובה אין נוסח הברכה, במילא איז דאָך אויכעט פאַרשטאַנדיק אַז ס'ווערט אַ שינוי לטובה בכל עניני ברכה זו,

אָנהויבנדיק פון דער עיקר השינוי, וואָס דער עיקר השינוי איז כמוזכר לעיל – ובפרט ע"י ההקדמה וואָס מ'מאכט יעדערען פון אייך פאַר אַ שליח לנתנית הצדקה – דער שינוי העיקרי, און וואָס פועל'ט אין אַלע דורות הבאים, עאכ"כ אַז דאָס פועל'ט בדורנו זה, דורות שלפני זה, עאכ"כ אַז דאָס פועל'ט בדורנו זה, וואָס דאָס איז דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון גאולה, דורך דערויף וואָס אידן האָבן אויפגעטאַן, און בפועל האָבן ממשיך געווען

אויכעט במוחש געגעסן ענינים, און ענינים און פירות פון די אַלע פירות.

און די וואָס וועלן נאָך מוסיף זיין – איז תבוא עליהם ברכה, דערוויילע זיי מאַכן נאָכאַמאָל די ברכות, און תבוא עליהם ברכה והמשכה מכל הענינים האמורים.

ובפרט וואָס זיי זיינען זיך אויכעט מוסיף זיין אין די ענינים פון צדקה במיוחד, וועט דאָס נאָכמערער מוסיף זיין אין ברכות והמשכות וכל הענינים האמורים.

ביז צו דער ענין הכללי והעיקרי פון "תורה חדשה מאתי תצא", וואָס איז אויכעט כלול ונכלל אין דער מתן תורה וועגן וועלכע ס'רעדט זיך אין פרשה יתרו, און דאָס ווערט אויכעט דערנאָך נמשך אויכעט אין די גרים, וואָס דאָס איז דאָך דער ענין פון יתרו ובני ביתו, וואָס "הלך לגייר את בני ביתו".

און ס'ווערט דערנאָך אויכעט דער "ואלה המשפטים", "ואלה" – "מראה באצבעו ואומר זה", "תורה חדשה" וכל הענינים, ביז אין אָן אופן "אשר תשים לפניהם", אַ שולחן ערוך, און "לפניהם" – לפנימיותם.

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש,

ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין", נאָר תיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א מהנכנסים ליחידות שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

הדור, במילא איז ער אויכעט כולל כל אנשי הדורות שלפני זה, און כולל כל אנשי הדורות שלאחרי זה.

און ויהי רצון אַז ס'זאָל זיין תיכף ומיד אָן קיין הפסק בינתיים אַ גוף בריא און אַ נשמה בריאה,

ובפרט נאָך אז דאָך אויכעט בפשטות אכילה פון די שבעה מינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, איז דאָך מוסיף בריאות בגוף, און אויכעט מוסיף בריאות בנשמה, וכמדובר בארוכה ומבואר בארוכה און בפרט אין לקוטי תורה, פאַרשטאַנדיק אויכעט בפרט פון לקוטי תורה להאר"ז, ווער איז מבאר בפרטיות דער ענין פון די שבעה מדות און שבע פירות.

ועוד והוא העיקר, כמזכיר לעיל – אַז תיכף ומיד ממש "ארו עם ענני שמיא", האנשים והנשים והטף הנמצאים כאן, ווערט דאָס "עם ענני שמיא" תיכף ומיד, אַ גוף בריא און נשמה בריאה, אַרביערגעטראַגן לארצנו הקדושה, "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו", און דאָרטן גופא – אין ירושלים עיר הקודש, און דאָרטן גופא – אין הר הקודש, ובית הקודש.

– און רחמנא ליצלן צו רעדן אפילו וועגן אַ ענין פון אַפגעבן אפילו אַ שעל פון ארצנו הקדושה.

וואָס זי שטייט זיך בשלימות, צוזאַמען מיט שלימות התורה, וואָס מ'טאָר ניט אָנרירן אין שלימות התורה, ביז וואָנעט אַז ס'ווערט אַ ענין פון אַ מצות עשה און אַ מצות ל"ת, וכמדובר כמה פעמים.

1. ועוד והוא העיקר – אַז דאָס ווערט תיכף ומיד ממש אין אָן אופן המוחש בעיני בשר.

און בפרט נאָך כמזכיר לעיל, האָט מען דאָך

בס"ד. "יחידות" לבני-מצוה ובנות-מצוה והוריהם שיחיו

הנחה בלתי מוגה

ב. כולל אויכעט דעם ענין העיקרי – אַז ס'זאל זיין תיכף ומיד דער מעמד ומצב פון "תמידין כסדרם ומוספין כהלכתן", וויבאלד אַז זיי זיינען ערשט אַריין אין "מצווה ועושה",

זאלן זיי ווערן "מצווה ועושה" אויף אַראָפּברענגען – "להביא לימות המשיח", בכל הכחות און מיטן גאַנצן אימפעט און מיטן גאַנצן שמחה וטוב לבב, "להביא לימות המשיח".

און גייען אַלע צוזאַמען מיט כלל ישראל און מיט בני ביתם – און בפרט די וואָס האָבן זיי מגדל געווען און מחנך געווען לקבל פני משיח צדקנו –

ביחד עם משיח צדקנו, לארצנו הקדושה, און דאַרטן אין די ירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, און אין קודש הקדשים,

וואָס דאַרט איז דאָך אויכעט דער ענין "שממנה הושתת כל העולם כולו", אויכעט דער ענין בכללות פון דער ענין פון חיוב בתורה ובמצוות, וואָס האָט דאָך אויכעט די שני גדפין, סיי מצוות עשה און סיי מצוות ל"ת,

און דער חיוב און נתינת כח מן התורה, האָט מען די שני גדפין,

און תיכף ומיד "פרחי לעילא" נשמות בגופים,

ביו "פרחי" בפשטות "מחיל אל חיל" ביו "אל אלקים בציון" – לארצנו הקדושה, ירושלים עיר הקודש, ובקודש הקדשים, תיכף ומיד ממש.

[אח"כ הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:]

מסתמא די אַלע בר מצוה אָדער בת מצוה מוסיפין זיין כמוזכר כמה פעמים אין נתינת הצדקה במיוחד, און מזרז זיין עי"ז כל הענינים, און ענינים האמורים, און גאולה האמיתית והשלימה במיוחד.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכא"א מהנאספים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

א. כרגיל בכגון זה איז דאָך פשוט וגם מובן און מפורש, אַז די אַלע ענינים וואָס האָבן זיך גערעדט פריער, איז האָט מען אויכעט געהאַט און זיי האָט אויכעט אַ שייכות במילואה צו די אַלע וואָס זיינען אַריינגעגאַנגען איצטער, און די וואָס וועלן אַריינגיין שפעטער.

ועוד והוא העיקר – אַז וויבאלד אַז מ'געפינט זיך בהמשך צו ראש השנה לאילנות, וואָס נאָך ראש השנה לאילנות האָט מען שוין געהאַט אין דערויף אַ המשך, און מ'שטייט שוין אין יום השלישי שהוכפל בו "כי טוב", און יום השלישי אין דער המשך פון יום ראש השנה, און די שני ימים שלאחרי זה, און דערנאָך שבת שירה שלפני זה, און שבת מתן תורה שלאחרי זה – איז דאָך מובן וגם פשוט אַז די אַלע ברכות והמשכות האָט אַ שייכות אויכעט צו די וואָס גייען איצטער אַריין,

און ווערן בר מצוה אָדער בת מצוה, אָדער האָבן דאָס געטאָן און זיינען דאָס דורכגעגאַנגען אין די ימים הקרובים לפני זה, אָדער ימים הקרובים שלאחרי זה.

וויבאלד אַז זיי ווערן מחוייב במצוות, איז דאָך דאָס אַ ענין פון אַ זכות הכי גדולה, אָנהויבנדיק אויכעט אַז אַלע ברכות וואָס ס'באַקומט יעדער איד און וואָס ס'באַקומט כלל ישראל – איז מכאן ולהבא באַקומט יעדערער וואָס ווערט אַ בר מצוה אָדער אַ בת מצוה בזכות עצמו, ניט נאָר מצד דערויף וואָס מ'האָט עם אַזוי מחנך געווען וכיו"ב, נאָר מצד דערויף וואָס בזכות עצמו ר' גדול המצווה ועושה, וכמדובר כמה פעמים.

וואָס דאָס האָט אויכעט אַ שייכות מיוחדת – בר מצוה אָדער בת מצוה איז דאָך אויכעט מעין פון אַ ראש כל השנים כולם וואָס הויבט זיך באַ זיי אַן, אָנהויבנדיק פון בר מצוה אָדער בת מצוה, איז ווערט אויכעט די שייכות מיוחדת ביתר שאת וביתר עוז אין די אַלע ענינים האמורים.

בס"ד. "יחידות" לחתנים וכלות שיחיו

הנחה בלתי מוגה

הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, ובהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש.

ועוד ועיקר, כמוזכר לעיל – תיכף ומיד ממש.

"ונאמר לפניו שיר חדש", מ'קומט צו דאך פון שבת פרשה שירה, ווי דעמאנט פריער. און מקבל זיין די "תורה חדשה מאתי תצא", וואָס ס'איז דאָך פאַרבונדן אויכעט מיט בונה בנין חדש, וואָס דאָס איז דאָך דער ענין פון אַ חתן וכלה, אַז ס'זאָל זיין די אַלע ענינים אין אַן אופן פון חדש, אָנהויבנדיק פון "שיר חדש", און גאולה האמיתית והשלימה אין אַן אופן חדש.

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

ובפרט ע"י הזירוז דורך הוספה במעשה הצדקה, וואָס זיכער וועלן מוסיף זיין אין דערויף דער חתן-כלה און זייערע עלטערן און די מחותנים און די קרובים, כמנהג ישראל אויף געבן אויף צדקה בקשר מיט אַ חתונה, ובפרט חתן-כלה וכל השייכים אליהם.

וואָס באמת איז דאָס יעדער איד און אַלע אידן, אַ שייכות צו יעדער חתן וכלה – מצד אהבת ישראל איז דאָך כולם כאחד, "כאיש אחד ובלב אחד".

ותיכף ומיד ממש, מקבל זיין תורה אחת מהוי' אחד, ובארץ אחת ובעיר אחת, ביז אין קודש הקדשים.

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש,

ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א מהנאספים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

א. בהוספה על כל הברכות, וואָס ס'איז שייכות במיוחד צו אַ חתן-כלה, וואָס זיי הויבן דאָך אַן אַ נייעם לעבן און בויען אַ נייע שטוב, במילא ווערט דאָך דאָס אַ "דירה לו יתברך בתחתונים" אין אַ גאָר געהויבענעם אופן און אין אַ נייעם אופן, כמדובר כמה פעמים, במילא איז דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז צו זיי האָט אַ שייכות בפשטות כל הברכות האמורות.

און ס'קומט נאָך צו די הוספה פון ברכות המיוחדות צו חתן-כלה,

וואָס זיי זייגען דאָך פאַרבונדן, ווי מ'זאָגט אויכעט אין ברכת הנישואין, אַז "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול חתן וקול כלה", און מ'רעכענט אויס די פינף קולות, פאַרבונדן מיט די פינף קולות פון מתן תורה, וואָס דאָס איז נאָך מערער מוסיף בהצלחה ובברכה אין די הכנות צו די חתונה, און די חתונה בפשטות און די חתונה בפנימיות, און די המשך אריכות ימים ושנים טובות לאחרי החתונה, ובנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוותי', און חתונה מאַכן אויכעט קינדער און קינד'ס קינדער, וכמדובר כמה פעמים.

ב. ועוד והוא העיקר, כמוזכר לעיל – אַז ס'זאָל מקויים ווערן תיכף ומיד ממש, און בשעת מ'זאָגט "מהרה ישמע", זאָל דאָס זיין אין אַ רגע לאחרי רגע זה אין וועלכען מ'געפינט זיך, וואָס דאָס איז דאָך אמיתית הענין פון "מהרה", אַן קיין הפסק, נאָר אַז תיכף ומיד, ולא יוסיף אפילו ברגע.

און זאָל זיין בפשטות, "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול חתן וקול כלה", מיט די אַלע חמש קולות, וכמדובר כמה פעמים – בארצנו

הוראות ונקודות

– משיחת שבת פ' יתרו, כ' שבט, ה'תשנ"ב –

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

הוראות

* הלימוד מפרשת מתן תורה ומכ"ב שבט – שעל כל אחד ואחת לקבל החלטות טובות בשבת זה (ומפקחין על צרכי ציבור בשבת) להשפיע (עכ"פ) על ציבור של עשרה מישראל בכל עניני תומ"צ (שניתנו במתן תורה לכל ישראל), החל מההשפעה על ה"ציבור" דעשר כחות נפשו, ולפעול בזה בחיות הן עם כחות הפנימיים (חי') והן עם כחות המקיפים (מושקא, ענין הריח).

* תפקידן המיוחד של נשי ובנות ישראל לעשות דירה (לו יתברך בתחתונים) נאה, כולל ובמיוחד – ע"י שאצל כל ילד וילדה יהי' בחדרם חומש, סידור (עכ"פ "מודה אני"), קופת צדקה וספר התניא.

נקודות

* ביאור החילוק בין עשרת הדברות בפ' יתרו שנאמרו ע"י הקב"ה ("וידבר אלוקים גו'" ובפ' ואתחנן (בספר משנה תורה) שנאמרו ע"י משה רבינו ("אלה הדברים אשר דיבר משה") – שבענין התורה שני ענינים: (א) אמירת דברי תורה ע"י כל ישראל (גם מי שאינו מבין מה שקורא בתושב"כ) באופן ד"פי יגיד תהלתך", "לאמר" – כמו שהקב"ה בעצמו אומר, (ב) פעולת התורה לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ע"י האדם (משה שבכל א') שנמצא בתחתונים. וצ"ל חיבור שני הענינים יחד – שגם בתחתונים נעשה (לא רק דירה לו יתברך, אלא) גילוי של הדר (הקב"ה) עצמו, "פי יגיד תהלתך", שהקב"ה עצמו אומר.

ההוראה למעשה: קיום כל עניני התורה – הן מצוות בתושב"ב, והן מדברי סופרים, הידורי מצוה ולפנים משורת הדין ומנהגי ישראל – צ"ל באופן כמו שהקב"ה עצמו אומר ומקיימם.

* "מיד" ר"ת משה, ישראל (הבעש"ט), דוד (מלבא משיחא). והתחלתו בדור משה – "מיד" ר"ת משה, יהושע, דורם.

ע"ד שכמה אופנים בחתימת הרמב"ם פוסק ומורה נבוכים: באותיות נפרדות, באותיות מחוברות וכו'. * החלטות טובות מתחילות מיהודים הנוכחים כאן, ב"בית חיינו" של כל היהודים כאן ושל כל הדר כולו, וביהכ"ס וביהמ"ד ובית מעשים טובים זה (שבו עבד נשיא דורנו בכל ג' ענינים אלו) יעלה, עם כל בתי כנסיות ובתי מדרשות, לארץ הקודש.

* העבודה באופן של "חי" – חיות, והן בכחות הפנימיים והן בכחות המקיפים, ענין הריח, שזהו ע"ד מושק" (שהניחו בסממני הקטורת), ענין הבשמים, שמשיב את הנפש, ומבטל עגמת-נפש וכו'. ועי"ז נעשה גילוי החיות גם של המקיף ומקיף דמקיף – ע"ד "אלה המשפטים אשר תשים לפניהם", שהענין ד"תשים" גם מלשון סימה ואוצר (ירוש' ע"ז פ"ב סה"ז), הוא "לפניהם", לפנימיותם, היינו, שנעשה גילוי האוצרות הסתומים, גילוי "סוד טעמי" ומסתר צפונותיהם.

* כל ההמשכות וההשפעות באים ע"י כ"ב – כ"ב אותיות התורה, "בך יבורך ישראל" – כולל העבודה בדורנו זה, דור האחרון בגלות ודור הראשון של גאולה.

* יתרו מלשון יתר והוספה מורה על הוספה בכל עניני תומ"צ – הן הוספה וחיידוש בתורה – תלמיד ותיק עתיד לחדש, והן בקיום המצוות, עד באופן דכמצות רצונך.

* בקשר עם כינוס השלוחות – הרי ענין השליחות של כל ישראל לעשות לו ית' דירה בתחתונים הוא בהדגשה מיוחדת בנשי ובנות ישראל, שעל ידן נעשה עיקר יופי הדירה, דירה נאה וכלים נאים, שמרחיבה דעתו של אדם (נוסף על ביטול הדירה אל האדם הדר בה). הן בכחות הפנימיים והן בכחות המקיפים (ריח), הקשור עם שמן, ששייך במיוחד לנשי ובנות ישראל המדליקות נרות שבת קודש, אשר עי"ז מאיר גם בבעל "נר מצוה ותורה אור", כל רמ"ח מ"ע המיוסדים וחדורים עם אהבה ויראה (רמ"ח עם אהוי"ר=נר).

* מנהג נשי ובנות ישראל לנגן לתינוקות בעריסתם שהתורה היא דבר הכי יקר מכל וכו'.

השלמה – יחידות

יום רביעי, כ"ז כסלו –

ג' דחנוכה¹

לפני שנסע לאוהל, ביקש כ"ק אדמו"ר שליט"א מהריל"ג לקרוא לר' שניאור זלמן שי' חאנין ור' יהודה לייב שי' זאיאנץ, שהגיעו אמש מרוסי' אחרי הדפסת 62 ספרי תניא ברחבי המדינה – שיכניסו אליו בעצמם את הספרים.

כשהגיעו לג"ע התחתון, פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את דלת חדרו הק', והם החלו לסדר את שלושת חבילות הספרים, ובינתיים התעסק כ"ק אדמו"ר שליט"א בסידור ענינים בחדרו הק' (העביר חפצים מכאן לשם במהירות גדולה, כשעומד כפוף מעט).

אח"כ הורה לריל"ג (שנכנס איתם) לצאת מהחדר, והזדקף וחיך לעברם חיוך רחב ורמז להם להיכנס, ושאל: "וואו זיינען די ספרים וואָס איר האָט געבראַכט?"²

הם הכניסו את החבילות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חיך חיוך רחב מאוד, והושיט את ידו הק' לקחת את החבילה. ר' י.ל. זאיאנץ הושיט את א' החבילות, ותוך כדי כך לחש לו ר' ש.ז. חאנין שיניח את החבילה בחדר כי זה כבד, ומיד הגיב כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ תניא איז ניט שווער..."³, ולקח את החבילה.

ר' ש.ז. חאנין הכניס עוד שתי חבילות

ושאל היכן להניחן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הצביע על כסא ריק שעמד שם, ואח"כ הניח בעצמו גם את החבילה הראשונה, ואמר: "אַ גרויסן דאַנק. דאָס איז אַלץ איין זאַך, יע?"⁴.

הם השיבו בחיוב, והמשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נאַכאַמאָל – אַ גרויסן דאַנק. דאָס איז די בעסטע חנוכה געלט וואָס אַ איד קען קריגן! נו, דער רמב"ם פסק'נט דאָך אַז מצות חנוכה איז דאָך אַז מען דאַרף זיין בשמחה, 'ימי שמחה'. זאָל זיין שמחה על כל השנה כולה, אויף דעם גאַנצן יאָר, און עס זאָל זיין שמחה ביי אַלע אידן, און בשורות טובות"⁵.

אח"כ פנה לר' י.ל. זאיאנץ ואמר: "דעם חשבון וועסטו זיך אַפּרעכענען מיט אים"⁶, והראה בידו הק' לריל"ג שיתקרב לחדרו הק' (הדלת נשארה פתוחה), ושאל: "וויפל איז מען נאָך שולדיק פון פּריער? אה?"⁷.

ר' י.ל. זאיאנץ עשה את החשבון, ואמר: אנחנו כבר נתחשבן בינינו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דאָס איז די גרעסטע חנוכה געלט וואָס אַ איד קען קריגן. אַ פּריילעכען חנוכה און בשורות

(4) = "תודה רבה. זהו [שלושת החבילות] הכל ענין אחד, כן?"

(5) = "עוד פעם – תודה רבה. זהו הדמי-חנוכה הכי טובים שיהודי יכול לקבל! נו, הרי הרמב"ם פוסק שמצות חנוכה הרי היא שצריכים להיות בשמחה, 'ימי שמחה'. שתהי' שמחה על כל השנה כולה, על כל השנה, ושתהי' שמחה אצל כל בני", ובשו"ט".

(6) = "את החשבון תתחשבן איתו" [היינו בנוגע ל-20 דולר שנוהג כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לתת עבור כל ספר תניא שמדפיסים. המו"ל].

(7) = "עוד כמה אני חייב מלפני זה? אה?"

(1) הרשימה דלהלן נערכה ע"פ רשימתו של ר' שניאור זלמן חאנין שרשמה בשעתו אחרי ה"יחידות" (ונתפרסמה ב"בית משיח" גיליון 895 גיליון 76 ואילך).

(2) = "איפה הספרים שהבתאם?"

(3) = "תניא אינו כבד..."

הק', וכ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש ממנו להראות היכן מודפס המספר של דפוס תניא זה. הנ"ל דפדף למקום בו נדפסה רשימת דפוס תניא והראה לכ"ק אדמו"ר שליט"א את המספר של ספר תניא זה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א דפדף בתניא מצד לצד ועיין בו, ותוך כדי דפדוף שאל את הנ"ל: "דאָס איז געדרוקט געוואָרן טאַקע אין מאַחאַווע צוויי און צוואַנציק, אין פעטערבורג?"¹³

הנ"ל השיב בחיוב, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואו אין דער דירה, אין וועלכן חדר האָט איר געדרוקט דעם תניא?"¹⁴

הנ"ל אמר שלאחר שהקומוניסטים הלאימו את הדירה של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, מכיוון שהיא היתה דירה גדולה ומרווחת, הם חילקו אותה לכמה דירות, 5-6 יחידות, וכל משפחה ישנה בחדר אחד, והשירותים והמטבח משותפים. בין הדיירים יש אחת יהודי, וממנה קיבלו רשות להדפיסה בדירתה. לפני ההדפסה הסבירו לה במה מדובר, ועד כמה הם מעריכים שהיא נותנת להם את הזכות להיכנס. קבעו לה מזוזה בדלת, והיא מאוד התרגשה מזה. הנ"ל הוסיף שהאנשים שהיו איתו בזמן ההדפסה בלנינגרד אמרו לו שמקובל אצלם שמהחדר הזה הודיעה הרבנית ח' מושקא נ"ע ע"ה ליבלחט"א כ"ק אדמו"ר שליט"א על מאסר אבי' בט"ו סיון תרפ"ז.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "עס איז געווען אַ גרויסער צימער. וויפל

טובות?"⁸

הם יצאו מחדרו הק', וכ"ק אדמו"ר שליט"א סגר את הדלת.

כעבור כחמש דקות יצא הריל"ג ואמר להם שכ"ק אדמו"ר שליט"א קורא להם בחזרה, ופתח את דלת חדרו הק' והם נכנסו בחזרה (והדלת נשארה חתי פתוחה).

כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לר' ש.ז. חאנין ושאל: "אפשר ווייסטו וועלכע איז דער לעצטער דפוס תניא וואָס איז געדרוקט געוואָרן צווישן די ספרי תניא?"⁹

הנ"ל ענה שספר התניא שנדפס בדירתו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בלנינגרד, ברחוב מחאווע 22, זהו האחרון, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ווייסטו אפשר וועלכע דאָס איז?"¹⁰

הריל"ג נכנס פנימה ואמר שמיד ימצא את זה, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ביז דו וועסט זיך אַ קער טאַן, וועט ער שוין געפינען. ער האָט דאָך זיי אַיינגעפאַקט!"¹¹

ר' ש.ז. חאנין אמר שיודע בדיוק באיזו חבילה נמצא התניא הזה, ויקח לו דקה למצוא את זה, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זיי אַזוי גוט און געפין דאָס!"¹²

כשמצא הנ"ל את התניא, מסרו לידו

(8) = "זהו הדמי-חנוכה הכי גדולים שיהודי יכול לקבל. תנוכה שמח ובשו"ט".

(9) = "אולי אתה יודע איזה הוא הדפוס תניא האחרון שנדפס בין ספרי התניא?"

(10) = "אולי אתה יודע איזה זה?"

(11) = "עד שתסתובב, הוא כבר ימצא. הרי הוא ארז אותם!"

(12) = "בבקשה תמצא את זה".

(13) = "זה אכן נדפס במאווע 22, בפטרבורג?"

(14) = "באיזה חדר הדפסתם את התניא?"

הרכב של ההדפסה, אבל אחרי ששיחדו קצת את השומר, הכל הסתדר. כן סיפר על הביקור בחדר שטוענים כי בו הי' אסור אדמו"ר הזקן, אבל לא מתאים לכמה מסיפורי החסידים, ולאחר שביירר אצל המדריך, אמר שמדובר בבנין חדש לגמרי, ורק בקצה השני נשאר בניינים מהתקופה ההיא.

הנ"ל רצה לקצר בסיפור הדברים, אבל הי' ניכר שכ"ק אדמו"ר שליט"א רוצה לשמוע את כל הפרטים, ולכן המשיך לספר בהרחבה על כל מה שעברו בבנין בית הדפוס הצבאי. כאשר סיפר על ההדפסה, שאל הרבי: "און וויפל צייט האָט אַיך גענומען דרוקן דעם תניא אין פעטראַפּאָוולסקע קרעפּאַסט?"²¹

הנ"ל ענה שההדפסה עצמה ארכה כארבע שעות, מפאת הקור שהפריע להדפסה, וגם הפיזו של החשמל התפוצץ כמה פעמים מפאת עומס החשמל, שהרי החוטים שם ישנים מאוד, ואף פעם לא השתמשו בכל כך הרבה חשמל בבית הדפוס הזה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל מה עם הדפוס שלהם? וענה הנ"ל שהמכונות שלהם עוד ישנות מאוד, ואינן עובדות אפילו על חשמל אלא באופן ידני, ולדעתו המכונות בליובאוויטש בשנות הס' וע' הנקראות "קופיר" היו הרבה יותר משוכללות מהמכונות שהיו להם בבית דפוס הצבאי, אבל המקום נקרא "בית דפוס צבאי".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "לפי ווי דו דערציילסט, לייגט זיך אַז די בנינים

פענסטער זיינען געווען אין צימער?"¹⁵.
הנ"ל ענה שהיו שני חלונות, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "די פענסטער גייען אַרויס אויף דער גרויסער גאַס אָדער אין הויף?"¹⁶.

הנ"ל אמר שהחלונות פונים לרחוב הראשי, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יע, ריכטיג?"¹⁷.

אח"כ שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "און ווען האָט איר געדרוקט אין פעטראַפּאָוולסקע קרעפּאַסט?"¹⁸.

הנ"ל ענה שהתחילו בח"י כסלו ביום ונמשך מעט לליל י"ט, ובדירת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בליל י"ט כסלו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר האָט זיכער געהאַט אַ רשיון?"¹⁹.

הנ"ל השיב בחיוב, והוסיף שבשעתו שלח את הרשיון בפקס למשרדי ה"ועד להפצת שיחות" על מנת שימסרו זאת לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואו אין פעטראַפּאָוולסקע קרעפּאַסט האָט איר געדרוקט?"²⁰

הנ"ל הבין שכ"ק אדמו"ר שליט"א מעוניין לשמוע את כל הפרטים, וסיפר שכאשר נכנסים למתחם המבצר, צריכים לעבור גשר קטן, ואח"כ פונים שמאלה, שם נמצא בית האסורים לשעבר, שכעת משמש כמוזיאון. כן הזכיר שהיו קשיים להיכנס לשם עם

(15) = "זה הי' חדר גדול. כמה חלונות היו בחדר?"

(16) = "החלונות יוצאים לרחוב הגדול או לחצר?"

(17) = "כן, נכון".

(18) = "ומתי הדפסתם במבצר הפטרופבלי?"

(19) = "בודאי הי' לכם רשיון".

(20) = "איפה במבצר הפטרופבלי הדפסתם?"

(21) = "וכמה זמן לקח לכם להדפיס את התניא במבצר הפטרופבלי?"

טעג²⁶, והתחיל למנות באצבעותיו הק' כשאומר (בחיוך גדול): "היינט איז דאך מיטוואך, דאָנערשטאָק, פרייטיק, זונטיק, און מאַנטיק איז דאך 'זאת חנוכה', איז דאָס נאָך אַלץ חנוכה, דאָס הייסט אַ סך הכל פון פינף טעג. מען מוז ניט דרוקן אין די אַלע פּלעצער ביז 'זאת חנוכה', נאָר מען זאָל מאַכן אַ רשימה פון די אַלע שטעט אין רוסלאַנד וואו מען וועט אי"ה דרוקן, און מחליט זיין אויף דעם יעצט אַז מען וועט דרוקן, און מאַכן אַ רשימה ביז ד' אלפים, און אַריינשיקן אַהער די רשימה נאָך איידער מען וועט פאָרן צום שווער. מען זאָל ניט פאַרגעסן אויפן פסק דין הרמב"ם אַז ימי חנוכה זיינען ימי שמחה, במילא וועט קיינער קיין טענות ניט האָבן. אַ פרייליכן חנוכה און בשורות טובות פון דער גאַנצער משפּחה און אַלע זאָלן זיין געזונט. דאָס איז די גרעסטע חנוכה מתנה וואָס אַ איד קען קריגן, און דאָס איז אַ ספר התניא. אַ פרייליכן חנוכה!"²⁷.

כ"ק אדמו"ר שליט"א לקח בידו הק' את ספר תניא שנדפס בדירתו של כ"ק אדמו"ר מהררי"צ, ואמר: "דאָס נעם איך

(26) = "מן הסתם יש עוד 100 ערים ברוסי' שעדיין לא הדפיסו בהן תניא'ס ואפשר להדפיס. ואם אין, אזי כדאי אפילו לבנות עיר שלימה, העיקר להדפיס שם תניא! עד סוף חנוכה יש עוד כו"כ ימים".

(27) = "היום הרי הוא יום רביעי, יום חמישי, יום שישי, יום ראשון, ויום שני הרי הוא 'זאת חנוכה', זהו עדיין חנוכה, זאת אומרת סך הכל של חמישה ימים. לא חייבים להדפיס בכל המקומות עד 'זאת חנוכה', אלא שיעשו רשימה מכל הערים ברוסי' שבהן אי"ה ידפיסו, ולהחליט על זה עכשיו שידיפסו, ולעשות רשימה עד ד' אלפים, ולשלוח לכאן את הרשימה עוד לפני שאסע לחותני. שלא ישכחו על פס"ד הרמב"ם שימי חנוכה הם ימי שמחה, במילא לא יהיו לאף אחד טענות. חנוכה שמח ובשו"ט מכל המשפחה ושכולם יהיו בריאים. זהו מתנת החנוכה הכי גדולה שיהודי יכול לקבל, וזהו ספר התניא. חנוכה שמח!"

זיינען נאָך שיריים פון דעמולט²².

תוך כדי שסיפר הנ"ל את כל הפרטים דלעיל, דפדף כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר התניא הלוך וחזור (כנ"ל), כשמעיין בדפיו, אבל בעיקר עיין בחלק של דפוס התניא, ומזמן לזמן הגיב ואמר: "יע, יע"²³, כשומע את כל הפרטים ומעוניין לשמוע עוד.

כשסיים הנ"ל לספר על ההדפסה, הרים כ"ק אדמו"ר שליט"א את עיניו הק' (שעד עתה היו שקועות בתוך הספרים, כנ"ל), הביט בהם ואמר: "דער מספר פון דעם תניא איז ג'תתפּט, אַזוי קוקט אויס, דאָס הייסט אַז ביז דעם טויזנט פעלט נאָך אַ הונדערט מיט עפעס וואָס דפוסים. איז כדאי אַז מען זאָל עס ענדיקן ביז סוף חנוכה"²⁴, וכשראה את ההפתעה על פניהם (שכן בדרך הטבע הדבר בלתי אפשרי), הוסיף (בחיוך): "עס איז מעגלעך, אה?"²⁵.

ר' ש.ז. חאנין ענה שישתדלו, ו"אמר מלכא עקר טורא"...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מסתמא זיינען נאָך דאָ הונדערט שטעט אין רוסלאַנד וואָס מען האָט נאָך אין זיי ניט געדרוקט קיין תניא'ס און מען קען דרוקן. און אויב עס איז ניטאָ, איז כדאי אפילו אויפצובויען אַ גאַנצע שטאָט, אַבי צו דרוקן דאָרטן אַ תניא! ביז סוף חנוכה זיינען נאָך דאָ כמה וכמה

(22) = "לפי כפי שאתה מספר, מסתבר שהבנינים הם עוד שיריים מאז".

(23) = "כן, כן".

(24) = "מספר התניא הוא ג'תתפּט, כך נראה, זאת אומרת שעד האלף חסר עוד מאה עם כמה דפוסים. אזי כדאי לסיים זאת עד סוף חנוכה".

(25) = "זה אפשרי, אה?".

השיבו בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש שיכניסו אליו את הקלטות²⁹.

אח"כ לקח את חבילות הפני"ם ונתנן לריל"ג, ובידו הק' נשאר ספר התניא הנ"ל שנדפס בדירת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, ויצא מחדרו הק' לנסוע לאוהל.

(29) בא' הלילות הבאים (אחרי תפילת מעריב) צפה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בוידאו הנ"ל בג"ע התחתון.

צום אוהל צום שווער, און די איבעריקע וועט מען שפעטער איבערזען. איך וועל אי"ה לערנען אין אלע ספרי תניא, אָבער מיט אַ אַטשעריטש, און זיי אלע איבערקוקן אי"ה²⁸.

לקראת סיום ה"יחידות", שאל אותם כ"ק אדמו"ר שליט"א האם יש להם איזה וידאו למזכרת מהנסיעה. הם

(28) = "את זה אני לוקח לאוהל לחותני, ואת השאר אראה מאוחר יותר. אלמד אי"ה בכל ספרי התניא, אבל לפי תור, ואביט בכלם אי"ה".

הוראות ונקודות

- משיחת שבת פ' יתרו, כ' שבט, ה'תשנ"ב -

הוראות

* הלימוד מפרשת מתן תורה ומכ"ב שבט - שעל כל אחד ואחת לקבל החלטות טובות בשבת זה (ומפקחין על צרכי ציבור בשבת) להשפיע (עכ"פ) על ציבור של עשרה מישראל בכל עניני תומי'צ (שניתנו במתן תורה לכל ישראל), החל מההשפעה על הציבור דעשר כחות נפשו, ולפעול בזה בחיות הן עם כחות הפנימיים (חי') והן עם כחות המקיפים (מושקא, ענין הריח).

* תפקידן המיוחד של נשי ובנות ישראל לעשות דירה (לו יתברך בתחתונים) נאה, כולל ובמיוחד - ע"י שאצל כל ילד וילדה יהי' בחדרם חומש, סידור (עכ"פ "מורה אני", קפת צוקה וספר התניא.

נקודות

* כאור החילוק בין עשרת הרבות כפ' יתרו שנאמרו ע"י הקב"ה ("דבר אלוקים גוי") ובס' אחתון (בספר משנה תורה) שנאמרו ע"י משה רבינו (אלה הדברים אשר דבר משה) - שבעין התורה שני ענינים: (א) אמירת דברי תורה ע"י כל ישראל (גם מי שאינו מכין מה שקורא בתושב"כ) באופן ד"פי יגיד תהלתך, "לאמר" - כמו שהקב"ה בעצמו אמרו, (ב) פעולת התורה לעשות לו יתברך דירה בתחתונים. ע"י האדם (משה שבכל א') שנמצא בתחתונים. וצ"ל דבור שני הענינים יחד - שגם בתחתונים נעשה (לא רק דירה לו יתברך, אלא) גילוי של הדר (הקב"ה) עצמו. "פי יגיד תהלתך", שהקב"ה עצמו אמרו.

ההוראה למעשה קדם כל עניני התורה - הן מצוות בתושב"כ, והן מדברי סופרים, הודורי מצוה ולפנים משורת הדין ומנהגי ישראל - צ"ל באופן כמו שהקב"ה עצמו אמרם ומקימם.

* "מיד ר"ח משה, ישראל (הבעש"ט), רוד (מלכא משיחא), התחלתו בדרך משה עיד' ר"ח משה, תשע"ב דורם.

התורה והמצוה כותמים הרמב"ם באוהלת נפרדת. באותיות מתעברות וכו'.

* החלטות טובות מתחלצות מיתומים והטובים כאן, כ"בית היע"ר של כל היהודים כאן ושל כל הירוד כולו, ובהיכלול ובתוצר ובית מעשים טובים זה נשמו עבד נשאי דרוגו בכל ג' ענינים אלו) תעלה עם כל בתי במסות: זבתי מדרשות, לארץ הקודש.

* העבדות באופן של "חי' וזיות, והן כבחות הפנימיים והן כבחות המקיפים, ענין חריה, שזרוע ר' מושק' (שדוהרו במצמי הקטורת) ענין ובשמים, שמישיל את העש, ומכיל עגמת'נפש וכו'. וע"י נעשה גילוי הדידות גם של המקיף ומקיף המקיף - ע"ד "אלה המשפטים אשר תשים לפניכם", שהענין ר"חשים" גם מלשון סימה ואורג (ירוש' ע"ו פ"ב סה"ז), הוא "לפניהם", לפנימיתם, היינו שאנשה גילוי האמונות המתמים, גילוי "סוד טעמי ומסתרי צפונותיה".

* כל המצובות ההשפעות באים ע"י כ"ב - כ"ב אותיות התורה - כך יבורך ישראל" כולל העבודה בדרגות זה דור האחרון בגלות וזה הראשון של גאולה.

* יתרו מלשון ח"ר והוספה מורה על הוספה בכל עניני תומי'צ - הן הוספה היחידה בתורה והן בקיום המצוות, באופן דכמות רצונה.

* בקשר עם כניס השליחות - הרי ענין השליחות של כל ישראל לעשות לו ית' דירה בתחתונים היא בהדגשה מיוחדת בניש ובנות ישראל, שעל ידן נעשה עיקר יופי היירה, דירה נאה ובלים נאים, שמרדיכה דעתו של אדם (נוסף על כסול היירה אל האדם ודר בה), הן כבחות הפנימיים והן כבחות המקיפים (ריח, הקשור עם ענין ששייך במיוחד למשי ובנות ישראל המדליקות גרות שבת קודש, אשר ע"י מלך מצוה התורה אור", כל רמ"ח מצע המיסודים והמקרים עם ארבה ויראה (ומ"ח עם אהר"ר-ר).
 * מנהג נשי ובנות ישראל לנגן לתנוקות בעריסתם שהתורה היא דבר הכי חשוב וכו'.

Handwritten notes and scribbles on the right margin.

צילום כתי"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א - הגהות על "הוראות ונקודות" משיחת ש"פ יתרו (נדפס לעיל ע' 561-560)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאוו!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכי"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לא לתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!